www.e-rara.ch

Loukianou hapanta

Lucianus

Basileae, [1619]

Universitätsbibliothek Basel

Shelf Mark: Bc VI 155-158

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-28568

Tomus III.

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

Catalog

B c. VI. 157.

B.c.VI.157

LVCIANI
SAMOSATENI
OPERVM

Tomus III.

Cum

GILBERTI COGNATI

E T

IOANNIS SAMBVCI

Annotationibus,

Quæ ad finem cuiuſque DIALOGI
auctiores & emendatiores
ſunt adiectæ.

BASILEAE.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK BASEL

MUSEUM
REM. FAESCH
BASIL.

DEORVM
Dialogi.

ΗΡΑΣ ΚΑΙ Δίος

IVNONIS ET Iouis.

Iacobo Micyllo interprete.

IVNO.

ΤΟΝ Ιξίονα τοῦτον ὁρᾷς, ὦ Ζεῦ; ποῖόν τινα τὸν τρόπον ἡ γῆ; Ζ. ἄνθρωπον εἶναι χρηστὸν, ὦ Ηρα, καὶ συμποτηκὸν. οὐ γὰρ ἂν συνῆν ἡμῖν, ἀνάξιος τοῦ συμποσίου ὤν. Ηρα. ἀλλ' ἀνάξιός ἐστι, ὑβριστής γε ὤν, ὥστε μηκέτι συνέστω. Ζ. τί δ' ὕβρισε; χρὴ γὰρ, οἶμαι, μᾶμε εἰδέναι. Ηρα. τί δ' ἄλλο; καὶ γὰρ αἰσχύνομαι εἰπεῖν, αὐτὸ τοιοῦτόν ἐστι ὃ ἐτόλμησε. Ζ. καὶ μὴν δὲ τοῦτο καὶ μᾶλλον εἴποις ἂν, ὅτον καὶ αἰσχροῖς ἐπεχείρησε, μῶν οὖν ἐπείρα τινά; συνίημι γὰρ ὁ ποῖόν τι τὸ αἰσχρὸν,

IXIONEN hunc vides, Iupiter? qui búsnā moribus affectum putas? IVP. Hominem esse vtilē, Iuno, & combibonem: non enim cōuersaretur nobiscum, si indignus conuiuio foret. IVN. At indignus est, contumeliosus certè existens. quapropter nō ampliùs conuersetur nobiscum. IVP. Quid autem contumeliæ intulit? oportet enim (vt puto) & me scire. IVN. Quid verò aliud? Etenim erubesco dicere ipsum: tale est quod sibi sumpsit. IVP. At qui ob hoc tantò etiam magis dicere debebas, in quantum ille turpia quoque conatus est. Num igitur solicitauit aliquam ad stuprum? intelligo enim cuiusmodi turpe sit,

ὅπερ ἄρ' ὀκνήσας ἀπῆν. Ηρ. αὐτλῶ ἰμὶ, οὐκ ἄπλω τινα, ὦ Ζεῦ, πολιὼ ἤδη χρόνον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠγνόουν τὸ πρᾶγμα, διοτὶ ἀτρὼς ἀφιόμην ἰμί. ὡς δὲ καὶ ἔστιν ὑπολάκρυα, καὶ ἔποτε πιοῦσα παρελοίλω τῷ Γανυμήδει τὸ ἔκπωμα, ὁ δὲ ἤτει μ' αὐτῷ ἐκπιεῖν τι ἄμα πιεῖν. καὶ λαβὼν ἐφίλει μεταξὺ, καὶ πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσῆγε, καὶ αὖθις ἀφιόμην ἰμί. ταῦτα ἤδη σαφῶς ἐρωτικὰ ὄντα, καὶ ἐπιπολὺν μὲν ἤδη μοι χρόνον πρὸς σὲ, καὶ ὥμην καὐσασθαι τῆς μανίας τὸν ἄνθρωπον. ἐπὶ δὲ καὶ λόγος ἐτόλμησέ μοι προσφωνῆσαι, ἐγὼ μὲν ἀφεῖσα αὐτὸν ἔτι μακρύοντα, προκυλισθόμενον, ἐπιφραξαμένη τὰ ὦτα ὡς μὴ δὲ ἀκούσαιμι αὐτοῦ ὑβριστικὰ ἐκλωύοντος, ἀπῆλθόν οἱ φράσουσα. σὺ δὲ αὐτὸς ὅρα ὅπως μέτεισι ἄνδρα. Ζ. ἴθι τὸ μαστάραλος ἐπ' ἰμὶ αὐτὸν, καὶ μὴ χρὶ τῶν Ηρας γάμων ζοσθον ἰμὶ-

quòd reformidaueris dicere. IVN. *Ipsam me, non aliam quampiam Iupiter, longo iam tempore. Ac primùm quidem ignorabam quid rei esset cur attentè ad me aspiceret: Ille autem etiam ingemiscebat, & sublachrymabatur: & si quando bibens tradidissem Ganymedi poculum, hic petebat ex eo iam ipso bibere, & capiens osculabatur interea, & ad oculos admouebat, & rursus prospectium in me intendebat: haec intelligebam amatoria esse: & multo quidem tempore verecundabar dicere ad te, putabamq; cessaturum à furore hominem. Postquam verò & sermones ausus es mihi adhibere, ego demittens illum adhuc lachrymantem, & ad genua prouolutum, obturatis auribus, vt ne contumelias supplicantis illius audirem, abijt vt tibi dicerem. Tu verò ipse vide quomodo explores virum.* IVPIT. *Euge, sceleratus ille in me ipsum, & vsque ad Iunonis nuptias etiam? adeóne inebria-*

ἐμεθύσθη τὸ νέκταρ; ἀλλ' ἡμεῖς τούτων αἴτιοι, καὶ πίρα τὸ μετρίως φιλάνθρωποι, ἴσως καὶ συμπόσας αὐτὸς ἐποιησάμεθα. συγγνωστοὶ δὴ, ἅ πόντες ὅμοια ἡμῖν, καὶ ἰδόντες ὁράνια εἴδη, καὶ οἷα ἔποτε ἄλλοτε ἐπὶ γῆς, ἐπεθύμησαν ἁρπαῦσαι αὐτῶν, ἔρωτι ἀηδόντων. ὁ δὲ ἔρως, βίαιόν τί ἐστι, καὶ ὑπ' ἀνθρώπων μόνον ἄρχεται, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἐνίοτε. Ηρ. σὺ μὲν καὶ πάνυ οὕτός γε δεσπότης δὴ, καὶ ἄγει σε, καὶ φέρεις τὰς ῥινός, φασὶν, ἕλκων. καὶ ἔπη αὐτῷ, ἔνθα ἂν ἀγάγῃ τάχιστα, καὶ ἀπαράσκευος ἐς ὅ, τι ἂν κελεύσῃ. καὶ ὅλως κύριος καὶ πανδαμᾶ τὸ ἔρωτος σύγε. καὶ νεῦ τῷ ἰξίονι οἶδα καθότι συγχώμενον ἀπονήσεις, ἅτε καὶ αὐτὸς μοιχώσας ποτὲ αὐτὸ τὸν γυναῖκα, ἣ σοι τὸν Πειρίθων ἔτικτεν. Ζ. ἔτι γὰρ σὺ μέμνησαι ἐκείνων, ἔτι ἐγὼ ἔπαυσα

inebriatus est nectare? Cæterùm nos authores horum sumus, & vltra modum amatores hominum, qui quidem & conuiuatores nostros ipsos fecimus. Digni igitur venia sunt, si bibentes similia, atque eadem nobiscum: deinde & aspicientes cæleſtes istas formas, & quales nunquam viderunt in terra, concupiuerunt frui illis, amore capti vi] delicet. Est autem amor violentum quiddam, & non hominibus solùm imperat, sed & nobis ipsis interdum. IVN. Tuus quidem & valde hic dominus est, & [a] ducit te, & fert naso (vt aiunt) trahens, & sequeris ipsum quòcunque duxerit te, & immutaris facilè in quodcunque iusserit, & prorsus possessio & ludus Amoris es tu. Et nunc Ixioni scio quòd

ξα

veniam tribuis, vt qui & ipse adulterio cognoueris aliquando illius vxorem quæ tibi Pirithoum peperit. IVPIT. Adhuc enim tu meministi illorum, si quid ego lu-

ξα ἐς γῆν κατελθών. ἀτὰρ οἶσθα, ὅ μοι δοκεῖ περὶ τοῦ Ἰξίονος; κολάζειν μὲν μηδαμῶς αὐτὸν, μήδ' ἀπωθεῖν τοῦ συμποσίου. σκαιὸν γάρ. ἐπὶ δ' ἐρᾷ, καὶ ὡς φῄς, δακρύει, καὶ ἀφόρητα πάσχει. Ηρ. τί, ὦ Ζεῦ; δέδια γάρ μή τι ὑβριστικὸν καὶ σὺ εἴπῃς. Ζ. οὐδαμῶς. ἀλλ' εἴδωλον ἐκ νεφέλης πλασάμενοι αὐτῇ τοι ὅμοιον, ἐπειδὰν λυθῇ τὸ συμπόσιον, κἀκεῖνος ἀγρυπνεῖ, ὡς τὸ εἰκὸς, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, παρακατακλίνωμεν αὐτῷ φέροντες. οὕτω γὰρ παύσαιτο ἀνιώμενος, οἰηθεὶς τετυχηκέναι τῆς ἐπιθυμίας. Ηρα. ὥπαγε. μὴ ὥραισιν ἵκοιτο, τῶν ὑπὲρ αὐτὸν ἐπιθυμῶν. Ζ. ὅμως ὑπόμεινον, ὦ Ηρα τί γὰρ ἂν καὶ πάθοις δεινὸν ἀπὸ τοῦ πλάσματος, εἰ νεφέλη ὁ Ἰξίων συνέσται; Ηρα. ἀλλὰ ἡ νεφέλη ἐγὼ εἶναι δόξω, καὶ τὸ αἰσχρὸν ἐπ' ἐμὲ ποιήσει διὰ τὴν ὁμοιότητα. Ζ. οὐδὲν τοῦτο φῄς.

si in terram descendens. Sed nôsti quid mihi videatur de Ixione? multandum quidem ipsum nequaquam, neque à conuiuio extrudendum esse. rusticum enim foret. Sed quia amat, &, vt ais, lachrymatur, & intolerabilia patitur. IVN. *Quid nam, ô Iupiter? metuo enim ne & tu contumeliosum aliquid dicas.* IVPIT. *Nequaquam: sed* [b] *simulachrum ex nube fingentes tibi simile, postquam solutum fuerit conuiuium, & ille vigilat (vt par est) præ amore, ad concubitum adhibeamus, ipsi afferentes. sic enim ab angendo animo fortassis desistet, putans se consecutum esse desiderium.* IVN. *Apage, vt nunquam quicquam tempestiuum illi contingat, quando ea ita quæ supra ipsum sunt, concupiscit.* IVPIT. *Attamen patere, ô Iuno. Quid enim adeò graue tibi accidet ex hoc figmento, si cũ nube Ixion cõgredietur?* IVN. *Sed nubes ego esse apparebo, & turpitudinẽ istam in me cõmittet propter similitudinẽ.* IVP. *Nihil istud dicis*

φής. ἔτι γὰρ ἡ νεφέλη ποτὲ Ἥρα γένοιτ' ἄν, ἔτι σὺ νεφέλη, ὁ δ' Ἰξίων μόνον ἐξαπατήσεται. Η. ἀλλὰ οἷοι πάντες ἄνθρωποι ἀπερόκαλοί ἐσμεν, αὐχήσει ἕκαστος θεῶν ἕως, καὶ δικαιήσεται ἅπασι, λέγων συγγεγενῆσθαι τῇ Ἥρᾳ, καὶ σύνευνος ἐν τῷ Διΐ, καὶ πάνυ τάχα ἐρᾷν με φήσειν αὐτῶν, οἱ δὲ πιστεύσουσιν, ὅτι ἀληθὴς ὡς νεφέλη σιωλῶν. Ζ. ὀκνῶ λῶ τι δεῖδιον ἄπῃ ἐς τὸν ἄδλιον ἐμπεσὸν, προχῶ ἄθλιος περιδεθεὶς, συμπεριενεχθήσεται μετ' αὐτοῦ ἀεὶ, καὶ πόνον ἄπαυστον ἕξει, δίκλω δι' ὃς τὸ ἔρωτος. Ηρα. ὁ γὲ δεινὸν τὸ τόγε ἀφ' ἡμῶν καλαυχίας.

dicis. neque enim nubes hæc vnquam Iuno erit, neque tu nubes: Ixion autẽ solùm decipietur. IVN. *Sed (vt omnes homines arrogãtes sunt) gloriabitur descendens forsitan, & narrabit omnibus, dicens coisse cum Iunone, & Iouis riualem esse. forsitan etiã dixerit me ipsum amare: illi verò credetur, quando non viderũt quomodo cũ nube coierit.* IVP. *Igitur si quid tale dixerit, in infernũ præcipitabitur,* [c] *ac rotæ miser alligatus, cũ ipsa perpetuò circumuoluetur, et laborem nunquam cessaturum sustinebit: pœnas videlicet has pro amore dependens.* IVN. *Non enim graue hoc quidem ob iactantiam.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

COnqueritur Iuno apud Iouem se de stupro ab Ixione appellatam. De Ixione notissima fabula est, quã ex Pindari interprete ἀδ. β. aliàs attingemus, in postrema Saturnalium epistola fortassis.

a DVCIT te & fert naso, vt aiunt, trahens.] *Erasmus noster sic transtulit: Ille quidem modis omnibus tibi dominatur, ducitque te, & circumagit ipsa, quòd dici solet, nare trahens. Hoc rursus Lucianus vsus est in Hermotimo, siue de Sectis, vbi plura ex eodem Erasmo annotauimus.*

 b Simula-

b Simul achrum ex nube.] *Ixion Iunonem perseguutus, eiq; stuprum inferre conatus in nube libidinẽ suam exprompsit, specie deceptus. c* Ac rotæ.] *Ixion cùm Iunonem ad adulterium sollicitauerat, pœnas dat apud inferos. Nam perpetua rotæ vertigine circumtorquetur, de quo sic Tibullus:*

Illic Iunonem tentare Ixionis ausi,
Versantur sceleri noxia mẽbra rotę. *Ouid. 4. Met.*
Voluitur Ixion & se sequiturq; fugitq;.

Ea fusiùs explanantur in 10. Metam. Ouid. & in 6. Aen. Virg.

ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΚΑΙ Σελλώης.

VENERIS ET Lunæ.

Iacobo Micyllo interprete.

VENVS.

ΤΙ ταῦτα, ὦ Σιληνίη, φασί ποιεῖν σε, ὁπόταν ἄρ κατὰ τὴν Καρίαν γένηαι, ἰσάνασ μέν σε τὸ ζεῦγος, ἀφορῶσαν ἐς τὸν Ενδυμίονα κατεύδοντα ὑπαίθριον, ἄτε ἐμοὶ ἐτῶν ὄντα, ἐνίοτε δὲ καὶ καταβαίνειν ἐπ' αὐτὸν ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ. Σε. ἐράτα, ὦ Αφροδίτη, τὸν τὸν ὑὸν, ὅς μοι τέτωρ ἄτε. Αφρο. ἴα ἐκεῖνον· ὑβριστὴς δεῖνα, ἐμὲ γεγὼν αὐτὸ τὴν μητέρα οἷα δὴ σφᾶς, ἄρτι μὲν ἐς τὴν Ἰδίην κατάγων, Αγχίσῃ ἔνικα τῷ Ἰλιέως. ἄρτι δ' ἐς τὸν Λίβανον, ἐπὶ τὸ Ασσύριον ἐκεῖνο μειράκιον, καὶ τῇ Περσεφόνῃ ἐπέρα-

QVid hæc, ô Luna, facere te aiunt, quoties ad Cariã peruenis, vt cum tũ sistas, ac desuper aspectes [a] Endymionẽ dormientẽ sub dio tanquã venatorem aliquẽ: interdum autẽ etiam descendas ad ipsum ex media via? LVN. Interroga, ô Venus, filium tuũ qui mihi harum rerum author est. VENVS. Sine: contumeliosus ille est. [b] Me quippe matrem ipsius quibus modis affecit? nunc quidem in Idam adigens Anchisæ causa Troiani: nunc autem in Libanum ad [c] Assyrium illum adolescentem, quem & Proserpinæ desiderabilem

τον ποιήσας, ἐξ ἡμίσειας ἀφείλετό με τὸν ἐρώμενον, ὥστε πολλάκις ἠπείλησα, εἰ μὴ παύσεται τοιαῦτα ποιῶν, κλάσειν μὲν αὐτοῦ τὰ τόξα, καὶ τὴν φάρετραν, περιαιρήσειν δὲ καὶ τὰ πτερά. ἤδη δὲ καὶ πληγὰς αὐτῷ ἐνέτεινα ἐς τὰς πυγὰς τῷ σανδάλῳ. ὁ δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως τὸ παραυτίκα δεδιὼς, καὶ ἱκετεύων, μετ' ὀλίγον ἐπιλέλησται ἁπάντων. ἀτὰρ εἰπέ μοι, καλὸς ὁ Ενδυμίων ἐστίν; εὐπαραμύθητον γὰρ οὕτω τὸ δεινόν. Σ· ἐμὶ μὲν καὶ πάνυ καλὸς, ὦ Αφροδίτη, δοκεῖ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπιβαλλόμενος ἐπὶ τῆς πέτρας τὴν χλαμύδα καθεύδῃ, τῇ λαιᾷ μὲν ἔχον τὰ ἀκόντια, ἤδη ἐκ τῆς χειρὸς ἐπορρέοντα. ἡ δεξιὰ δὲ, περὶ τὴν κεφαλὴν ἐς τὸ ἄνω ἐπικεκλασμένη ἐπιπρέπει, τῷ προσώπῳ περικειμένη. ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ ὕπνου λελυμένος, ἀναπνέει τὸ ἀμβρόσιον ἐκεῖνο ἆσθμα, τότε τοίνυν ἐγὼ ἀψοφητὶ κατιοῦ-

lem fecit, & me ex dimidia parte amoribus meis priuauit. Quare iam sepe illi interminata sum: ni desinat talia facere, fracturam esse me ipsius & arcus & pharetram: amputaturam autem etiam alas: Iampridem verò & plagas ipsi in nates incussi sandalio: sed ille, nescio quo pacto, tum quidem statim metuens ac supplicans, paulò pòst omnium obliuiscitur. Verùm dic mihi, formosúsne Endymion iste est? Nam hoc quidem solatio fuerit malo huic. LVN. Mihi quidem etiam admodum formosus, ô Venus, videtur, & maximè quando instrata super rupem chlamyde dormit, læua tenens sagittas paulatim è manu prolabentes. Dextra autem circa caput sursum versus reflexa, decorem affert faciei, cui circunfunditur. Ipse verò solutus somno, anhelat ambrosium illũ habitum. Tunc igitur tacitè equidem, & sine

καθίσασα ἐπ' ἄκρων τῶν δακτύλων βιβυκῦα, ὡς ἂν μὴ ἀνιγερόμῳ ἐκταραχθείη. οἶσθα τί ἂν δὴ σοι λέγοιμι τὰ μετὰ ταῦτα, πλὴν ἀχθομαί γε τῷ ἔρωτι.

vllo strepitu descendens, ac summis digitis insistens, vt ne expergefactus ille perturbari possit. Scis igitur quid tibi post hæc dictura fuerim, sed pereo equidem amore.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a ENDYMIONEM dormientem.] *Endymionẽ in monte Cariæ Latmo, diuturno somno iacentem, Luna ita adamasse fertur, vt sæpe ad ipsum de cœlo ascenderit. Occasio fabulæ insumpta videtur, quòd Endymion motum Lunæ primus obseruasse, atque alijs ostendisse dicitur, teste Plin. lib. 2. cap. 9.*

b Me matrem ipsius.] *Conqueritur quoque de filij sui nequitia in amore fugitiuo, carmine scripto.* *c* Assyrium illum adolescentem.] *Assyrij enim præ cæteris studiosi & periti rerum Magicarum fuerunt, & veneficiorum.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

μυθικὸς quòd Luna deperiat Endymionem, & ὀλυρτικός.

Cynthia perpulchri capitur forma Endymionis,
Quem solita è media visere sæpe via est.
Pòst etiam queritur Cythereia mater Amoris,
De gnati factis, nequitiaq; graui.

QVID hæc, ô Luna.] *τὸ ἔγκλημα κατ' ἀφήγησιν θαυμαστικὸν* Interroga, ô Venus, filium.] *μετάστασις ἀφαιρετική.* Sine: contumeliosus ille est.] *παρομολογία ὀλυρτικὴ ἀπὸ τοῦ ἐλάσσονος κατ' ἀπαρίθμησιν, τὸ κωλυτικόν.* Sæpe illi interminata.] *οἰ ἀπειλαὶ.* Fracturam esse me.] *οἰ πλῆγαι.* Verùm dic mihi.] *ἐπάνοδος κατ' ἐρώτησιν.* Mihi quidem admo-

admodum.] ἀπόκρισις καταφατική. Quando in strata super] ἔκφασις & *causa*. Tunc igitur tacité.] *ab euentu*. Scis igitur.] *præcisio*.

ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ Α-πόλλωνος.

MERCVRII ET Apollinis.

Eodem interprete.

MERCVRIVS.

ΤΟ δὲ καὶ χαλὸν αὐτὸν ὄντα, Ηφαιστον, καὶ τέχνην ἔχοντα βάναυσον, ὦ Απολλον, τὰς καλλίστας γεγαμηκέναι, τήν τε Αφροδίτην, καὶ τὴν Χάριν; Απ. εὐποτμία τις, ὦ Ερμή. πλὴν ἐκεῖνό γε ἐγὼ θαυμάζω, τὸ ἀνέχεσθαι συνούσας, αὐτῶν, καὶ μάλιστα ὅταν ὁρῶσιν ἱδρῶτι ῥεόμενον εἰς τὴν κάμινον ἐπικεκυφότα, πολλὴν αἰθάλην ἐπὶ τοῦ προσώπου ἔχοντα. καὶ ὅμως τοιοῦτον ὄντα αὐτὸν περιβάλλουσί τε, καὶ φιλοῦσι, καὶ συγκαθεύδουσι. Ερ. τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀγανακτῶ, καὶ τῶν Ηφαίστῳ φθονῶ. σὺ δὲ κόμα, ὦ Απολλον, καὶ κιθάριζε, καὶ μέγα ἐπὶ τῶν κάλλει φρόνει,

ITan' autem Vulcanum, cùm & claudus ipse sit, & artem adeò fabrilem & contemptam exerceat, Apollo, pulcherrimas duas vxores duxisse, Venerem atque Gratiam? APOL. *Felicitas quædam hæc, Mercuri. Veruntamen illud equidem miror, quòd cum illo rem habere sustinent, & maximè quando vident sudore fluentem, in fornacem demittere atque incuruare sese, multa adeò fuligine facie illius oppleta. Et tamen talis ipse cùm sit, amplectuntur ipsum & osculantur, & vnà dormiunt.* MERC. *Hoc & ipse indignor, & Vulcano inuideo. At tu comam nutri Apollo, ac citharam persona, animum ob pulchritudinem elatum atque superbum præ te ferent:*

νει, κἀγὼ ἐπὶ τῇ ἀνεξίᾳ, καὶ τῇ λύρᾳ. εἶτα ἐπειδὰν κοιμᾶσθαι δέοι, μόνοι καθευδήσομεν. Απ. ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλως ἀναφρόδιτός εἰμι εἰ τὰ ἐρωτικὰ, καὶ δύο γοῦν, οὓς μάλιστα ἐπερηγάπησα, τὴν Δαφνὴν, καὶ τὸν Υἄκινθον, ἡ μὲν ἀπωδιδράσκει με, καὶ μισεῖ ὥστε εἵλετο ξύλον γενέσθαι μᾶλλον ἢ ἐμοὶ συνεῖναι. ὁ δὲ ἐπὸ τοῦ δίσκου ἀπώλετο, καὶ νῦν ἀντ' ἐκείνων στεφάνους ἔχω. Ερ. ἐγὼ δὲ ἤδη ποτὲ τὴν Αφροδίτην. ἀλλ' οὐ χρὴ αὐχεῖν. Απ. οἶδα, καὶ τὸν Ερμαφρόδιτον ἐκ σοῦ λέγεται τετοκέναι. πλὴν ἐκεῖνό μοι εἰπὲ, εἴτι οἶσθα, πῶς οὐ ζηλοτυπεῖ ἡ Αφροδίτη τὴν Χάριν, ἢ ἡ Χάρις ταύτην; Ερ. ὅτι, ὦ Απολλον, ἐκείνη μὲν αὐτῶν ἐν τῇ Λήμνῳ σύνεστιν, ἡδ' Αφροδίτη ἐν τῷ οὐρανῷ. ἄλλως τε περὶ τὴν Αρην ἔχει τὰ πολλὰ, κἀκείνου ἐρᾷ, ὥστε ὀλίγον αὐτῇ τοῦ χαλκέως

rens: ego autem etiam ob habitudinem corporis, & lyram: cæterùm vbi cubitum eundum fuerit, soli dormiemus. APOLL. Ego verò aliàs quoque habeo Venerem minùs propitiam ad res amatorias: quippe etiam quos duos maximè præter cæteros amaui, [a] Daphnem & Hyacinthum, illa quidem aufugit atque odit me, adeò vt in lignum conuerti maluerit, quàm mecum rem habere: hic autem à disco interfectus est, & nunc pro illis coronas habeo. MERC. At ego iam aliquando Venerem, sed non oportet gloriari. APOL. Noui, atque etiam [b] Hermaphroditum istum ex te aiunt peperisse ipsam. Veruntamen illud mihi dic, si nosti quomodo non æumlatur Venus Gratiam, aut contra illa Venerem? MERC. Quoniam, Apollo, illa in Lemno cum ipso consuetudinem habet. Venus autem in cœlo: præsertim autē hæc [c] cū Marte plerūq; versatur, atq; illū amat: quapropter nō ita multùm fabrum

κέως τούτου μέλει. Απ. καὶ ταῦτα οἴει τὸν Ηφαιστον εἰδέναι. Ερ. οἶδεν. ἀλλὰ τί ἂν δράσαι δύναιτο, γεννᾶιον ὁρῶν νεανίαν, καὶ στρατιώτην αὐτόν; ὥστε τὴν ὑσυχίαν ἄγει, πλὴν ἀπειλεῖγε δεσμά τινα ἐπιμηχανήσασθε αὐτοῖς, καὶ συλλήψεσθαι, σαγηνεύσας ἐπὶ τῆς εὐνῆς. Απ. οὐκ οἶδα. εὐξαίμην δ' ἂν αὐτὸς ὁ ξυλληφθησόμενος εἶναι.

brum istum curat. APOL. Atq; hæc putas ipsum Vulcanum scire. MERC. Scit, sed quid agat, cùm generosum adeò adolescentem, & prætereà militarem ipsum esse videat? Quare silentium agit, nisi quòd minatur quidem vincula quædam excogitasse contra illos sese, ijsq; ipsos comprehensurum esse, circundato veluti retibus quibusdam lecto. APOL. Nescio sanò: optârim verò ipse, ille qui sic comprehenderetur esse.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a DAPHNEM.] *Daphne cùm ardentiùs amaretur à Phœbo, quæ virginitatem perpetuam vouerat, implorato patris sui Penei fluminis auxilio, in laurum arborem est commutata, quam mediam amplexus Phœbus sibi dicauit. Hanc fabulam vide latiùs apud Ouid. lib.* 1. *Metamorph.* *b* Hermaphroditum.] *Ex ista statim vocis compositione apparet Mercurij & Veneris filium esse. Nam Mercurius ἑρμῆς, Venus ἀφροδίτη à Græcis dicitur. De hoc iterum in dialogo Apollinis & Bacchi, & in Muscæ encomio.* *c* Cum Marte.] *Hic Deus inter alias multas Venerem adamauit, & Cupidinem genuit. De quibus vide lepidissimam fabulam apud Homerum Odyss.* 11. *Ouidium quoque libro quarto Metamorph.*

ΠΑΝΟΣ ΚΑΙ Ερμῦ.

PANOS ET MERcurij.

Iacobo Micyllo interprete.

PAN.

ΧΑῖρε, ὦ πάτερ Ερμῦ. Ερ. νὴ καὶ σύγε. ἀλλὰ πῶς ἐγὼ σὸς πατήρ; Πα. οὐκ ὁ Κυλλήνιος Ερμῆς ὢν τυγχάνεις; Ερ. καὶ μάλα. πῶς οὖν ἡὸς ἐμὸς εἶ; Πάν. μοιχίδιός εἰμι, ἐξ ἔρωτός τοι γενόμενος, Ερ νὴ Δία, τράγου ἴσως τινὸς μοιχεύσαντος αἶγα, ἐμὸς γὰρ πῶς ἠέρατα ἔχων ῥῖνα τοιαύτην, καὶ πώγωνα λάσιον, καὶ σκέλη διχηλὰ, καὶ τραγικὰ, καὶ οὐρὰν ὑπὲρ τὰς πυγάς Πάν. ὅσα ἂν ἀπροσκόψῃς εἰς ἐμὲ, τὸν σεαυτοῦ ἡὸν, ὦ πάτερ, ἐπονείδιστον ἀπροφάνῃ, μᾶλλον δὲ σεαυτὸν, ὃς τοιαῦτα γεννᾷς, καὶ παιδοποιεῖς, ἐγὼ δὲ ἀναίτιος. Ερ. τίνα δὲ καὶ φῄς σου μητέρα; ἧπου ἔλαθον αἶγα μοιχεύσας ἔγωγε; Πάν.

SAlue, pater Mercuri. MERC. *Salue vtiqne & tu. Sed quomodo ego pater tuus sum?* PAN. *An non Cyllenius ille Mercurius es tu?* MER. *Atque admodum. Quo pacto igitur filius meus es?* PAN. *Adulterius sum, ex amore tibi natus.* MER. *Per Iouem hirci fortasse cuiusdam, qui capram per adulterium cognouit. Nam meus quomodo fueris, qui & cornua habes, & nasum talem, & barbam hirtam, & pedes bifidos, hircinosque, prætereà & caudam super natibus?* PAN. *Quæcunque in me conuiciando dicis, ijs tuum ipsius filium, pater, probrosum ac turpem declaras: imò potius teipsum, qui eiusmodi generas, & tales liberos procreas: ego verò extra culpam sum.* MER. *Quam autē etiam matrem tuam ait esse? Num ignorās alicubi cū capra adulterium exercui ego?*

PAN.

Πάν. οὐκ αἶγα ἐμοιχεύσας, ἀλλ' ἀνάμνησον σεαυτὸν, εἴποτε ἐν Αρκαδίᾳ παῖδα ἐλευθέραν ἐβιάσω. τί δακὼν τὸν δάκτυλον ζητεῖς, καὶ ἐπιπολὺ ἀπορεῖς; τὴν Ικαρίου λέγω Πηνελόπην. Ερ. εἶτα τί πεθοῦσα ἐκείνη ἀντ' ἐμοῦ τράγῳ σε ὅμοιον ἔτεκεν. Π. ἀντῆς ἐκείνης λόγον σοι ἐρῶ. ὅτε γὰρ με ἐξέπεμπεν ἐπὶ τὴν Αρκαδίαν, ὦ παῖ, μήτηρ μέν σου, ἔφη, ἐγώ εἰμι Πηνελόπη ἡ σπαρτιάτης. τὸν πατέρα δὲ γίνωσκε θεὸν ἔχων, Ερμῆν τὸν Μαίας καὶ Διός. εἰ δὲ κεραστρόφος καὶ τραγοσκελὴς εἶ, μὴ λυπείτωσε. ὁπότε γάρ μοι συνῆν ὁ πατὴρ ὁ σὸς, τράγῳ ἑαυτὸν ἀπείκασεν, ὡς λάθοι. καὶ διὰ τοῦτο ὅμοιος ἀπέβης τῷ τράγῳ. Ερ. νὴ Δία μεμνημαί ποιήσας τι τοιοῦτον. ἐγὼ οὖν ὁ ἐπὶ κάλλει μεγαφρονῶν, ἔτι ἀγένειος αὐτὸς ὢν, σὸς πατὴρ κεκλήσομαι, καὶ

PAN. *Non cum capra, sed tibi ipse in memoriam reuoca, num in Arcadia quandoque puellam liberam per vim stuprâris. Quid mordendo digitum, quæris, ac diu dubitas? Icarij filiam, dico Penelopen.* MERC. *Quid igitur illi accidit, quòd pro me, hirco similem te peperit.* PAN. *Dicam tibi, quæ ex illa ipsa audiui. Quando enim me in Arcadiam ablegabat: O puer, inquit, mater quidem tua ego sum, Penelope ex Sparta nata: cæterùm patrem nôris habere te Deum, Mercurium illum Maiæ ac Iouis filium. Quòd si igitur cornutus ipse es, ac pedes hircinos habes, ne id ægrè feras Quando enim mecum rem habebat pater tuus, hirco seipsum assimilauerat, quò facilius lateret: & ob id similis hirco tu quoque euasisti.* MER. *Per Iouem, memini me tale quiddam facere. Ego igitur formosus ille, qui ob formam ac pulchritudinem animũ elatum præ me fero, qui adhuc imberbis ipse sum, pater tuus vocabor?*

& ab

καὶ γέλωτα ὀφλήσω παρὰ πασιν ἐπὶ τῇ ὑπαιδίᾳ. Πάν. καὶ μὴν ὑμνατασχωῶσι, ὦ πάτερ, μουσικός τις γάρ εἰμι, καὶ συρίσω πάνυ λαπυρόν. καὶ ὁ Διόνυσος ὀδὴν ἐμοὶ ἄναυ ποιᾶν λιάται, ἀλλὰ ἐταῖρον καὶ διασώτην ποιοῦμαί με, καὶ ἡγοῦμαι αὐτῷ τὸ χορεύειν. καὶ τὰ ποίμνια δὲ θεάσαιό μου, ὁπόσα περὶ Τέγεαν καὶ ἀνὰ τὸ Παρθένιον ἔχω, πάνυ ἂν ἥσθης, ἄρχω δὲ καὶ τῆς Ἀρκαδίας ἁπάσης. πρόθυμα δὲ καὶ Ἀθηναίοις συμμαχήσας. οὕτως ἠείσασα ἐν Μαραθῶνι, ὥστε καὶ ἀνεισῆσθαι μοι δοκεῖ, τὸ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει σπήλαιον. ἦν γὰρ ἐς Ἀθήνας ἔλθῃς, εἴσει ὅσον ἐκεῖ τοῦ Πανὸς ὄνομα. Ερ. εἰπὲ δή μοι, γεγάμηκας, ὦ Πάν, ἤδη τινὰ τῶν οἰμωκαλδῶν; Πάν. δεδάμωσ, ὦ πάτερ, ἐρωτικὸς γάρ εἰμι, καὶ οὐκ ἂν ἀγαπήσαιμι σωθεὶς μιᾷ. Ερ. τῶς ἀξὶ ἀγελαδὴ ἐπιβάνεις. Πάν. σὺ μὲν σκώπτεις. ἐγὼ δὲ

& ab omnibus risu accipiar ob præclaram liberorum procreationem. PAN. At verò dedecori tibi pater non sum. Nam & musicus sum, & fistula cano, admodum pleno spiritu: & Bacchus ille nihil absque me facere quicquam potest: sed & socium & consultatorem fecit me, & duco ipsi chorum. Iam & ouilia mea si videas, quot & per Tegeam & per Parthenium habeo, admodum delectaret te. Impero autem & Arcadiæ toti. Nuper verò etiam Athenienſibus auxilium ferens, ita præclarè rem geſſi in Marathone, vt ceu donum militare quoddam retulerim, antrum illud quod eſt ſub arce. Quòd ſi igitur Athenas veneris cognoſces quantum ibi ſit nomen Panos. MER. Ac dic mihi, duxiſtine vxorem iam? Hoc enim opinor, dictitant te.

PAN. Nequaquam, pater, amator enim ſum: neque cum vna aliqua rem habere contentus forem. MERC. Capras videlicet conſcendis. PAN. Tu quidé irridet me, at ego tamen

τῇ τε Ηχοῖ, καὶ τῇ Πυθοῖ συνέιμι, καὶ ἁπάσαις ταῖς τοῦ Διονύσου Μαινάσι, καὶ πάνυ σπουδάζομαι πρὸς αὐτῶν. Ερμ. οἶσθα οὖν, ὅτι χαρίσῃ, ὦ τέκνον, τὰ πρῶτα αὐτοῦντί μοι; Πάν. πρόσαπτε, ὦ πάτερ, ἡμεῖς δ' ἴδομεν ταῦτα Ερμ. καὶ πρόσιθί μοι, καὶ φιλοφρονοῦ, πατέρα δ' ὅρα μὴ καλέσῃς με, ἀκούοντός γε τινός.

tamem [a] *& cum Echo & cum Pythi rem habeo, præterea & cum omnibus Bacchi Mænadibus, atq; admodum studiosè ab illis obseruor.* MERC. *Scis igitur quid te gratificari mihi, fili, primum omnium velim?* PAN. *Impera pater, nos autem videbimus hæc vti fiant.* MERC. *Et accedas ad me, & prehenses licet: patrem autem vide ne me appellâris quoquam audiente.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PAn Deus Arcadię, Pastorum musicus, Bacchi socius, Mercurio patre, Ioue Mercurius natus creditur. Superiori parte humana effigie erat, reliquum capripes: cui insuper in Nimphas procacitas, & nunquam satiata libido attributa fuit, qui caprinis pedibus Tragosceles vocabatur De eo Herod. libro. 2. circa finem, & Plin. lib. 35. cap. 9. Penelope autem cùm apud Patrem Icarium adhuc in patria Lacedæmone viueret, & in montē Taygetam ad inspicienda patris pecora egressa esset, conspecta à Mercurio, & adamata atque appetita dicitur Cùm autem ea alio modo potiri non posset, in hircum seipsum transformauit, atq; ita sub specie hirci cum ea ludens, & admissus, ex ea genui Pana capite cornuto, barba & pedibus hircinis. Quem illa furtim natum in vicinam Arcadiam ablegauit, vbi deinde & præcipuo honore cultus est. Alij ipsum ex promiscuo

procorum concubitu, absente Vlysse, conceptum ferunt, & inde Pana dictum: vnde & sine patre natum ipsum Theocritus in Syringe ait. Porrò Pan Baccho socius expeditionis in Indiam fuisse dicitur, & Atheniensibus ope sua peperisse victoriam contra Persas in campo Marathonio, vbi quum Miltiades cum hoste congressurus esset, Pan exercitui Græcorum maiore quàm humana statura præijsse dicitur, & nouo atque horribili sono inflatæ conchæ hostibus terrorem incussisse, vnde subiti terrores & tumultus, quorum neque causa, neque authores apparerent. Posteà prouerbiali figura Panici motus dicti sunt. In Philopseude aliquid addidimus.

a Et cum Echo.] *Iactat Pan amorẽ suũ, cùm erga alias Nymphas, tum præcipuè erga Echo. Et conuenit hoc. Cùm enim in solis scopulis & syluis degat, non habet cui loquatur, cui accinat, aut ἐπικωμάζοι, præter solam Echo. Nemo enim alius audit, aut illi respondere potest. Ouid. lib. 3. Met. de Echo:*

Inde latet syluis, nulloque in monte videtur,
Omnibus auditur, sonus est qui viuit in illa.

ΑΠΟΛΛΟΝΟΣ ΚΑΙ Διονύσου.

APOLLINIS ET Bacchi.

Iacobo Micyllo interprete.

APOLLO.

Τί ἂν λέγοιμεν ὁμομητρίους, ὦ Διόνυσε, ἀδελφοὺς εἶναι Ερωτα, καὶ Ερμαφρόδιτον, καὶ Πρίαπον ἀνόμοιος ὄντας τὰς μορφὰς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα; ὁ μὲν γὰρ πάγκαλος, καὶ τοξότης, καὶ δυνάμιν οὐ μικρὰν, περιβεβλημένος ἁ-

Quid igitur? dicendúmne est, Bacche, fratres esse [a] Cupidinem, [b] Hermaphroditũ & [c] Priapum, adeò dissimiles forma & studijs cũ sint? Nã hic quidem formosus omninò & iaculator est, [d] & potestate nõ parua comparata sibi, om-

ν Θ' ἀπάντων ἄρχων. ὁ Κ, θῆ
λυς, ἡ ἀμφίβο-
λον τῶν ὄψιν, ἀκ ἂν ἀγνοή
σαις, ἅτ' ἐφηβός ἐστιν, ἔτι καὶ
πρὸ γάμου. ὁ Κ. ἡ πρᾶξις ἀνδρὶ
πᾶς ἀνδεικὸς ὁ Πρίαπος. Διό.
μηδὲν θαυμάσῃς, ὦ Ἀπολλον.
ὑ γὰρ ἡ Ἀφροδίτη αὐτία τούτοις,
ἀλλὰ οἱ πατέρες, διάφοροι γε
γενόμενοι ὅπως γε καὶ ὁμοπά-
τριοι πορπάκις ἐκ μιᾶς γα-
στρὸς, ὁ μὲν Ἄρεως, κἀκεῖ θήλεια, ὥ-
σπερ ὑμεῖς, γίγνονται. Από. ναί.
ἀλλ' ἡμεῖς ὅμοιοι ἐσμὲν, καὶ τὰ
αὐτὰ ἐπιτηδεύομεν, ὥστε καὶ
ἄμφω. Διόμ. μέχρι μὲν τόξα, τὰ
αὐτὰ, ὦ Ἀπολλον. ἐκεῖναι δὲ οὐ
ὅμοιαι, ὅτι μὴ Ἀρτέμιδι ξυνο-
κλυφεῖεν Σκύθαις, σὺ δὲ μαν-
τεύῃ. καὶ ἰᾶτρος μάντεσι. Απολ. οἶσθα γὰρ τῷ Ἀδελφῷ
χάριν τοῖς Σκύθαις, ἥν τι πα
ρασκάσασι λῴων τινὸς ἔπλω ἀφί-
κηται πρὸς ἐκ τῶν ταυρικῶν,
σωτηρίαν σοι, μετ' αὐτὴν μυσ-
τομυίαν τὰς σφαγάς; Διό. σύν-
οιδεν ἐκείνη ποιοῦσα ὁ μὲν γάρ τοι

sibi omnib. imperat. Ille aũt
mul verò ostus ac semiuir, ambi-
guam quoq; faciem præ se fe-
rens, vt non facilè dignoscas
adolescẽsne sit, an virgo.
Tertius verò etiam supra mo-
dum virilis est. Priapus vi-
delicet. BAC. *Ne mireris,*
Apollo. nõ enim ipsa Venus
in causa est, sed patres, qui di-
uersi fuẽre: quandoquidem
& e ij qui eodẽ patre, eadẽq;
matre nascũtur, sæpenumerò
alius vir, alius fœmina, quẽ-
admodum & vos, nascũtur.
APOL. *Ita sanè est, vt di-*
cis: f sed nos tamẽ similes su-
mus. & circa eadem studia
versamur: & sagittarij enim
ambo sumus. BAC. *Quan-*
tũ quidem ad arcũ & sagit-
tas attinet, eadem ambo exer-
cetis, Apollo: illa verò simi-
lia nequaquã sunt, quòd Dia-
na quidem h hospites mactat
apud Scythas, tu autẽ vatis-
cinaris & medicaris ægro-
tantibus. APOL. *An tu putas sororem delectari Scythis?*
quæ quidem etiam adornauit, si quis Græcus aliquando in
Tauricam aduenerit, vt cum eo inde enauiget, iam olim
pro sa mactationes illas. BACC. *Rectè sanè illa. Sed hic*

Πρίαπος (γελοῖον γάρ τι σοι διηγήσομαι) πρώην ἐν Λαμψάκῳ γενόμενος, ἐπὶ μὲν παρῆν τὴν πόλιν ὁδὸν ὑποδεξάμενός με καὶ ξενίσας παρ' αὐτῷ, ἐπειδὴ ἀνεπαυσάμεθα ἐν τῷ συμποσίῳ ἱκανῶς ὑποθερμανθέντες, κατ' αὐτὰς που μέσας νύκτας ἐπανασὰς ὁ γνωμῶν, ἀδόκητον διήλεγεν. Ἀπολ. ἐπέρασε; Διόν. τοιοῦτόν ὅτι. Ἀπολ. σὺ δὲ τί πρὸς ταῦτα; Διόν. τί γὰρ ἄλλο, ἢ ἐγέλασα; Ἀπολ. οὐκοῦν τὸ μὲν χαλεπῶς, μὴ δι' ἀγείως. συγγνωστὸς γὰρ, ἐθαλόν σε ὅτως ὄντα ἐπέρα Διόν. τότε μὲν δὴ ἕνεκα, καὶ ἐπὶ σοὶ ἄρ', ὦ Ἀπολλον ἀγάγοι τὴν πέραν. ἁπαλὸς γὰρ σὺ, καὶ ἁμύητος, ὡς καὶ νήφοντα ἄρ σοι ἢ Πρίαπον ἐπιχειρήσαι. Ἀπολ. ἀλλ' οὐκ ἐπιχειρήσει γε, ὦ Διόνυσε: ἐγὼ γὰρ μετὰ τῆς κόμης καὶ τόξα.

Priapus: Ridiculũ enim quãdam narrabo tibi, quod cum Lampsaci nuper essem, mihi accidit. Ego quidem ad vrbẽ acceſſeram, ille autẽ me recepit hoſpitio apud ſe præbito. Poſteaquã igitur quieti nos dedimus in conuiuio affatim madefacti, circa mediam prope noctem exurgens generoſus ille: ſed pudet dicere, APOL. *Solicitauitne te?* BAC. *Huiuſmodi quippiam eſt.* APOL. *Quid tu autem porrò ad hæc?* BAC *Quid enim aliud quàm riſi?* APOL. *Reſtè ſanè, quòd neque acerbè, neque ruſticè quicquam Venia enim dignus eſt, ſi te formoſum adeò ſolicitauit.* BAC. *Huius igitur gratia etiam te Apollo ſolicitatum meritò venerit. Formoſus enim & tu, & præterea comatus, vt vel ſobrius Priapus ille aggredi te queat.* APOL. *Sed non aggredietur, Bacche, me facilè: nam præter comam etiam arcum gero.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

Diuersi patres diuersorum in liberis causa.

a CVPIDINEM.] *Hunc Semonides & Cicero ex Venere & Marte natum volunt: Sappho, ex Venere & Calo: Seneca ex Venere & Vulcano: alij ex Venere & Ioue. Socrates in Symposio Xenophontis ideò pharetratum dici ait, quòd amantes quasi sagittis feriat.* b Hermaphroditum.] *Mercurij & Veneris filium, vt ex ipsa statim vocis compositione apparet. Nam Mercurius ἑρμῆς, Venus ἀφροδίτη à Græcis dicitur. In Dialogo Apollinis & Mercurij, Hermaphroditum inquit Apollo, ex te Mercurio aiunt Venerem peperisse. Hinc factum est, vt omnes ἀνδρόγυνοι. i. virumque sexum habentes ab huius vnius nomine vocentur ἑρμαφρόδιτοι. Vide Musæi encomium, vbi, vt Mercurij & Veneris filius, qui mista natura fuit, & duplici forma.*

c Priapum.] *Liberi patris & Veneris filium, quem superstitiosa antiquitas hortorum præsidem credidit. Idem Lampsacenus dicebatur, à Lampsaco non ignobili Troadis vrbe ad Hellespontum sita, in qua natus creditur, vbi cùm mater recèns natum deformem vidisset, pudore affecta, pro neglecto habuit. Vide Ouid. lib. 1 Fast. & Hyginum.* d Et potestate non parua.] *Hinc notissimum est distichon:*

Perfringunt, penetrant, vrunt mea spicula fulmen.
Scilicet hinc nomen est mihi παυδαμάτωρ. i. omnium domitor. Nam etiam dijs imperat. e Ij qui ex eodem patre.] *In Græco est prolepsis explicata, genere.* f Sed nos tamen similes sumus.] *Apollo Iouis & Latonæ filius, in Delo insula eodem cum Diana partu editus. Quatuor in primis artibus præfuisse legimus, idque ex Homeri & Orphei hymnis colligimus. Nam citharœdum primùm & citharœdorum deum putauit antiquitas: deinde Medicinæ inuentorem, & ipsum etiam Medicum constituit tum iaculatorem, & sagittarium: postremò vatem & vaticinij deum existimauit. Sectator promiscui coitus. vocatur χρυσοχαίτης, à nostris Crinitus, vt Cicero in Academ. Intendit crinitus Apollo arcum. Pindarus in Pyth. χαίτη & quasi iubatus*

& comosus. g Sagittarij ambo.] *Diana arcum & pharetram ferebat, succincta semper incedens, & cothurno induta.*

h Hospites mactat.] *Fuerunt Tauri omninò inhospitales, moribusq; immanissimis, vt qui hospites omnes Dianæ soleant immolare, à quibus Taurica appellatur regio. Sunt Sarmatiæ Europeæ populi, Scythia à meridie Tauro terminatur. Vtriusque variæ sunt gentes.*

ΑΠΟΛΛΟΝ ΚΑΙ Ερμης.

APOLLINIS ET Mercurij.

Iacobo Micyllo interprete.

APOLLO.

Εχεις μοι εἰπεῖν, ὦ Ερμῆ, πότερος ὁ Κάστωρ ἐστὶ τούτων, ἢ πότερος ὁ Πολυδεύκης; ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν διακρίναιμι αὐτούς. Ερμ. ὁ μὲν χθὲς ἡμῖν ξυγγενόμενος, ἐκεῖνος Κάστωρ ἦν, οὗτος δὲ Πολυδεύκης. Απ. πῶς διαγιγνώσκεις; ὅμοιοι γάρ. Ερ. ὅτι οὗτος μὲν, ὦ Απολλον, ἔχει ἐπὶ τοῦ προσώπου τὰ ἴχνη τῶν τραυμάτων, ἃ ἔλαβε παρὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν πυκτεύων, καὶ μάλιστα, ὁπόσα ὑπὸ τοῦ βέβρυκος Αμύκου ἐτρώθη, τῶν Ιάσονι συμπλέον. ἄτερος δὲ οὐδὲν τοιοῦτον ἐμφαίνει, ἀλλὰ καθαρός ἐστι, καὶ

Potésne mihi dicere, Mercuri, vter istorum Castor est, aut vter Pollux? Nam ego quidem non facilè discreuero ipsos. MER. Ille qui heri conuersatus nobis est, Castor erat: hic aũt Pollux est. APOL. Quomodo dignoscis? similes enim sunt MER. Quòd hic quidem, Apollo, habet [a] in facie vestigia vulnerũ, quæ aliquando ab ijs accepit quibuscum pugillatu certauit, & maximè quibus à [b] Bebryce Amyci filio vulneratus fuit, quando cum Iasone in Colchum nauigabat. Alter autem nil tale præ se fert, sed purus est, atque

καὶ ἀπαθὴς τὸ πρόσωπον. Απ. ὤνησας, διδάξας τὰ γνωρίσματα, ἐπὶ τάγε ἄλλα πάντα ἴσα, τοῦ ὠοῦ τὸ ἡμίτομον, καὶ ἀστὴρ ὑπεράνω, καὶ ἀκόντιον ἐν τῇ χειρί, καὶ ἵππος ἑκατέρῳ λευκός. ὥς τε πολλάκις ἐγὼ τὴν μὲν πρεσεῖπον Κάστωρα, Πολυδεύκην ὄντα, τὴν δὲ τοῦ τοῦ Πολυδεύκους ὀνόματι. ἀτὰρ εἰπέ μοι καὶ τόδε τί δήποτε οὐκ ἄμφω ξύνεισιν ἡμεῖν, ἀλλ' ἐξ ἡμισείας ἄρτι μὲν νεκρὸς, ἄρτι δὲ θεός ἐστιν ἅτερος αὐτῶν. Ερ. ἑπὸ φιλαδελφίας τοῦτο ποιοῦσιν, ἐπεὶ γὰρ ἔδει ἕνα μὲν τηθνάναι τῶν Λήδας υἱέων, ἕνα δὲ ἀθάνατον εἶναι, ἐνείμαντο οὕτως αὐτοὶ τὴν ἀθανασίαν. Απ. οὐ ξυνετὴν, ὦ Ερμῆ, τὴν νομὴν εἴγε οὐδὲ ὄψονται οὕτως ἀλλήλους, ὅπερ ἐπόθουν, οἶμαι, μάλιστα πῶς γὰρ ὁ μὲν παρὰ θεοῖς ὁ δὲ παρὰ τοῖς φθιτοῖς ὤν; πλὴν ἀλλά. ὅς περ ἐγὼ μαντεύομαι, ὁ δὲ Ασκληπιὸς ἰᾶται, σὺ δὲ

atque integer facie totus. APOL. *Operæprecium fecisti, qui discrimina, quibus internosci queant, docueris me. Nam cætera certè omnia æqualia sunt, oui pars dimidia, & stella supernè imminens, & iaculum in manu, & equus vtrique candidus. Quare sæpè equidem appellaui hunc Castorem, qui Pollux erat: & rursus Castorem Pollucis nomine. Sed & illud mihi dic, cur non ambo pariter nobiscum versantur, sed ex diuiso nunc quidem mortuus, nunc autem Deus est alteruter ipsorum?* MERC. *Fraterno amore hoc faciũt. Nam cùm oporteret* [c] *alterum ex Ledæ filijs* [d] *mortem obire, alterum autem immortalem, esse, diuiserũt ita inter se ipsi immortalitatem.* APOL. *Non sanè prudenti, Mercuri, diuisione. Siquidem nec aspicient sese mutuò hoc pacto, quod vel maximè opinor desiderabant. Aut quomodo enim, cùm alter apud Deos, alter apud manes existat? Veruntamen, quemadmodum ego vaticinor, Aesculapius medetur, tu*

ἢ παλαίειν διδάσκεις, παιδοτρίβης ἄριστος ὤν, ἢ ἀρτεμῖς μαιοῦσθαι, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος τέχνην τινὰ τέχνῃ, ἢ θεοῖς ἢ ἀνθρώποις χρησίμῃ. οὗτοι δὲ τί ποιοῦσιν ἡμῖν, ἢ ἀργοὶ ὄντες συνεχῶς τυγχάνουσιν ὄντες; Ερμ. ἀλλὰ μὴν σωτῆρας ἅμα καὶ ἐπιστάτας αὐτοῖν ὑπηρετεῖν τῷ Ποσειδῶνι, καὶ καθιππεύειν δεῖ τὸ πέλαγος, καὶ ἅμα ναύτας κλυδωνιζομένους ἰδοῦσιν, ἐπὶ καθούσαντας, ἐπὶ τὸ πλοῖον, σώσαντας τὸν ἐμπλέοντας. Απ. ἀγαθὰ λέγεις τῇ τέχνῃ. palæstricam doces, puerorũ exercitator optimus. Diana autem obstetricatur, atq; aliorum suam quisque artem habet, vel dijs vel hominibus vtilem: hi verò quid agent nobiscum inertes atque ocioſi conuiuabuntur nobiscum, tam grandes cũ simus? MER. Haudquaquam, sed iniunctum illis est, Neptuno, vt ministrent & subseruiant, & obequitare ipsos oportet pelagus: & ſicubi nautas tempestate periclitantes aſpexerint, inſidentes nauigio præstare incolumes nauigantes. APOL. Bonam, Mercuri, & ſalutarem narras artem.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DE Polluce, quomodo à Castore internoſcatur, quorum diuerſa ſtudia fuerunt: nam Pollux pugil clariſſimus fuit, Castor verò optimus eques. Horatius lib. 2. Serm. Sat. 1:

Caſtor gaudet equis, ouo prognatus eodem
Pugnis. — Homerus:

Κάστορα δ' ἰππόδαμον, ἠΠολυδεύκεα πυγμαχητήν.

a IN facie vulnerum veſtigia] *Caſtor eques nobilis & victor, Pollux pugil præſtantiſsimus. Colchos profecti cum Argonautis, Pollux Amycum Bebryciorũ regẽ, inſidias ſibi ſtruentem interfecit. Deinde demum reuerſi, Helenam ſororem à Theſeo ra-*

suo raptam, receperunt, Aphina vrbe, Theseo absente recepta.

b Bebryce.] *Hæc aliter ab alijs referuntur: nam Castor à Lynceo occisus dicitur. Theocritus Eidyllio 27. de laudibus Castoris & Pollucis Dioscurorum: id est, geminorum, Iouis Ledæq; filiorum, commemorat certamen inter Pollucem & Amycum, Neptuni & Melies Nymphæ filium Bebrycioru principem, athletam crudelem, atq; hospitum interfectorem. Is enim cum robore corporis & arte pugilum superaret omnes, crudelem tulit legem, ne quis hospes aut peregrinus, qui ea loca adijsset, inde discederet, quin prius secum castu decertaret. Atqui cùm ita multos hospites interfecisset, tandem & Pollucem, qui cum Iasone & Argonautis eò venerat, secum decertare cogit, à quo victus & occisus est. Hæc pugna etiam describitur ab Apollonio lib. 2. Argonaut. Sunt autem Bebryces Bithyniæ populi, quos olim Thraces fuisse Strabo testatur, à Bebryce rege suo nomen sortiti. Ex hac gente & Buthen athletam producit Virg. in 5. Aeneid cuius victorem Darentem facit his versibus:*

Idemq; ad tumulũ quo maximus occupat Hector
Victorem Buten immani corpore, qui se
Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat,
Perculit, & fulua moribundum extendit arena.

c Alterum ex Ledæ filijs mortẽ obire.] *Castoris mortis occasio fuit hæc. Castor & Pollux rapuerunt filias Leucippi, Phœben & Talayran, Lynceo atque Idæ fratribus, filijs Apharei desponsatas. Sponsi eas bello repetiuerunt. In eo bello Castor à Lynceo interfectus est & Pollux Lyncea interemit: fuissetq; & ab ipso Ida interfectus, nisi Iupiter id fulmine prohibuisset, à quo Ida interfectus est. Hæc ab Ouidio referuntur in fine lib. 5. Fastorum, & à Propertio. Theocritus etiam hoc certamen describit in Dioscuribus.* *d* Mortem obire.] *Homerus Castorem & Pollucem vocauit ἐτεημέρους, hoc est, qui alternis diebus fata subirent. Virg. 6. Aeneid.*

Si fratrem Pollux alterna morte redemit
Itq; reditq; viam toties——. *Castore autẽ occiso, Polluci optio data est, vtrum immortalitate solus vt vellet, an cum fratre vitam communicare. Ille cum fratre maluit alternis viuere, proinde apud superos nunc Castor, nunc Pollux, & contrà appa-*

rere videntur. Hinc Homerus ἑτερημέρους, ait eos viuere & mori. e Nautas tempestate periclit.] *In magna tempestate Gemini cœleste signum apparent quasi stellæ in cœlo insidentes: adiuuariq; se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris nomine. A' Columella dicitur Geminum astrum, quod 14. Cal. Iunij Sol ingreditur. Plin. lib. 2. naturalis hist. Cùm geminas illas flammas inquit, quæ Castoris ac Pollucis esse putabantur salutares ac prosperi cursus prænuncias esse dixisset. Harum, inquit, aduentu fugari diram illam ac minacem appellatam Helenam ferunt. Quinetiam Franc. Vicomercatus Arist. Meteorologica exponens cur Castor & Pollux salutares sint, explicat.*

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

De Castore & Polluce colloquuntur.
Michaël Toxites.

Mercurius fratres Helenæ discernit, & alter
Cur cœlo stygijs luceat alter aquis.
Quodq; sit illorum munus, quæ gratia, quorum
Summus diuisa morte refulsit amor.

POTES'NE mihi dicere.] κατ' ἐρώτησιν. Non ego quidem.] *Ratio.* Ille qui heri conuersatus.] *Responsio.* Quomodo dignoscis.] *Rogatio de modo.* Quod hic quidem habet.] αἰτιολογία κατὰ προσαπόδοσιν. Operæprecium fecisti.] εὐχαριστία, *& post discrimina similitudinem indicat.* Quare sæpe equidem.] *Ratio.* Appellaui hunc Castorem.] *Conclusio.* Cur non ambo.] *Secunda interrogatio.* Fraterno more hoc faciunt.] *Expositio causæ.* Nam cùm oporteret.] ἔκθεσις. Non sanè prudenti.] *Improbatio.* Aut quomodo enim.] *Tertia interrogatio per comparationem.* Haudquaquam.] *Responsio ab officio illorum.* Bonam, Mercuri.] ἐπίκρισις.

MARI=

MARINORVM DIALOGI.

ΤΡΙΤΩΝΟΣ, ΑΜΥμωνης καὶ Ποσειδῶνος.

TRITONIS, AMYmones, & Neptuni.

Iacobo Micyllo interprète.

TRITON.

Ἐπὶ τὴν Λέρναν, ὦ Πόσειδον, παραγίγνεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑδρευσομένη παρθένος, παγκαλόν τι χρῆμα, οὐκ οἶδα ἔγωγε καλλίω παῖδα ἰδών. Πο. ἐλευθέραν τινὰ, ὦ Τρίτων, λέγεις, ἢ θεραπαινάτις ὑδροφόρος ἐστίν; Τρί. οὔμενουν. ἀλλὰ τοῦ Δαναοῦ ἐκείνου θυγάτηρ, μία τῶν πεντήκοντα καὶ αὐτὴ, Αμυμώνη τοὔνομα. ἐπυθόμην γὰρ, ἥτις καλεῖτο, καὶ τὸ γένος. ὁ Δαναὸς δὲ σκληραγωγεῖ τὰς θυγατέρας, καὶ αὐτουργεῖν διδάσκει, καὶ πέμπει ὕδωρ τε ἀρυσομένας, καὶ πρὸς

AD Lernam, Neptune, quotidie venit aquatum virgo, pulchra omnino species. Haud equidem scio formosiorem vllam puellam vidisse me. NEP. *Liberámne dicis, Triton, an verò serua quæpiam est, quæ aquam ferre solet?* TRITON. *Minimè veró. sed Danai illius filia, vna ex quinquaginta istis etiam ipsa est, Amymone nomine. Interrogaui enim & quæ vocaretur, & genus ipsius. Danaus autem duriter admodum educat filias, & opus manu facere ipsas docet, & ad aquam hauriendam mittit, & ad*

πρὸς τὰ ἄλλα, παιδεύει ἀόκνους εἶναι αὐτάς. Πο. μόνη δὲ παραγίνεται μακρὰν οὕτω τὴν ὁδὸν ἐξ Αργους ἐς Λέρναν; Τρί. μόνη. πολυδίψιον δὲ τὸ Αργος, ὡς οἶσθα, ὥστε ἀνάγκη ἀεὶ ὑδροφορεῖν. Πο. ὦ Τρίτων, οὐ μετρίως μεδιετάραξας, εἰπὼν τὰ περὶ τῆς παιδὸς, ὥστε ἴωμεν ἐπ' αὐτήν. Τρί. ἴωμεν. ἤδη γὰρ καιρὸς τῆς ὑδροφορείας, καὶ σχεδόν που κατὰ μέσην τὴν ὁδόν ἐστιν, ἰοῦσα ἐς τὴν Λέρναν. Πο. οὐκοῦν ζεῦξον τὸ ἅρμα, ἢ τοῦτο μὲν πολλὴν ἔχει τὴν διατριβὴν, ὑπάγειν τοὺς ἵππους τῇ ζεύγλῃ, καὶ τὸ ἅρμα ἐπισκευάζειν; σὺ δὲ ἀλλὰ δελφῖνά μοι τινὰ τῶν ὠκέων παράστησον. ἐφιππάσομαι γὰρ ἐπ' αὐτοῦ τάχιστα, Τρί. ἰδοὺ σοι οὗτοσὶ ὁ δελφίνων ὠκύτατος. Πο. οὔγε ἀπελαύνωμεν, σὺ δὲ παρανήχου, ὦ Τρίτων, καὶ πειδὴ πάρεσμεν ἐς τὴν Λέρναν. ἐγὼ μὲν λοχήσω

ad alias res agendas instituit, impigræ ipsæ vt sint. NEP. Soláne autem venire solet longam adeò viam ex Argis ad Lernam vsque? TRI. Sola. nam siticulosum ipsum Argos est, vt nosti: quare necesse est semper aquatum venire illam. NEPT. Non mediocriter affecisti me animo, ô Triton, qui mihi hæc de puella narrâris. Quare eamus ad ipsam TRIT. Eamus. iam enim tempus quoque est cùm aquatum ire solet. Ac propè mediam circa viam alicubi est petendo Lernam. NEPT. Proinde currum iunge, vel, an hoc longiorem rebus moram inijciet, submittere equos iugo, & currum apparare? Tu verò potius delphinem mihi aliquem ex velocibus illis huc siste: inequitando enim illi quamcelerrimè prouehar. TRIT. Ecce tibi hunc delphinum omnium velocissimum. NEP. Probè sané. prouehamur igitur. Tu verò iuxta natando consequere me, Triton. Ac posteaquam ad Lernam iam aduenimus, ego quidem

hîc in

ἥσω ἐνταῦθά πᾳ, σὺ δ' ἀφ-
σκόπει, ὁπότ' ἂν αὐθη πθοιῦ-
σαν αὐτιών. Τρί. αὕτη σοι
πλησίον, Πο. ἰαλλὰ, ὦ Τέι-
των, καὶ ὡραία παρθένος, ἀλ-
λὰ συλλῃστὴς ἡμῖν ἐστιν. Α-
μυ. ἄνθρωπε, ποῖ με ξυναρ-
πάσας ἄγεις; ἀνδραποδιεῖς
ἐλεύθεραν ἐκ τοῦ θείου ἱππιμφθῦσα, ὥσ-
βούσομαι τὸν πατέρα. Τέ-
σιάπασον, ὦ Ἀμυμώνη. Πο
σειδῶν ἐστι. Αμ. τί Ποσειδῶν
λέγεις; τί βιάζῃ με, ὦ ἄνθρω-
πε, καὶ ἐς τὸν θάλατταν ἰα-
θέλκεις; ἐγὼ δ' ἀποπνιγήσο-
μαι ὑπὸ ἁθλία καταδῦσα. Πο.
θάῤῥει, οὐδὲν δεινὸν πάθῃς,
ἀλλὰ καὶ πηγὴν ἐπώνυμόν σοι
ἀναδοθῆναι ἐάσω ἐνταῦθα,
πατάξας τῇ τριαίνῃ τὸν πέ-
τραν, πλησίον ἔσῃ, καὶ μόνη
καὶ σὺ ἀνδράσιν ἔσῃ, καὶ μόνη
τῶν ἀδελφῶν ὑδραφο-
ρήσεις ἀφθαν-
σα.

hîc in insidijs ero: tu autem speculando observa quando illam accedentem sentiat. TRIT. Eccam tibi, propè est NEP. Formosa, Triton, & in ipso ætatis flore puella hæc: sed comprehendēda nobis est. AMY. Heus homo, quò me hinc correptā abducis? plagiarius quispiam es, ac videris ab Aegyptio patruo nostro allegatus esse: quare clamando patrem vocabo. TRI. Tace, Amymone, Neptunus hic est. AMY. Quid Neptunū mihi narras? Cur mihi, ô homo, vim facis, atq; hinc in mare abstrahis? Ego verò suffocabor misera, submersa aquis. NEP. Bono animo sis: nihil graue patiaris, faciam: sed & [a] fontem cognominem tibi emanare hîc sinam, percusso tridente saxo hoc iuxta æstuarium, & tu ipsa felix atque beata eris, ac sola sororum obita morte aquam non gestabit.

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DAnaus Beli filius, in Aegypto regnauit, & quinquaginta filias habuit, quarum vna dicta Amymone, cuius amore obreritus, Neptunus fontes aperuit Lernæos. Vnde aquis abundare contigit Argiuis, atque factum est vt Amymoniæ aquæ dicantur Argiuæ.

a FONTEM cognominem.] *Est Amymone fons iuxta Lernam, ab Amymone Danai filia nomen habens, cuius meminerunt Plinius lib 4. cap. 5. & Strabo lib. 8.*

NOTOY KAI ZEφύρου.

NOTI ET ZEphyri.

Iacobo Micyllo interprete.

NOTVS.

ΤΑύτην, ὦ Ζέφυρε, τὴν δάμαλιν, ἣν δὲ τοῦ πελάγους ἐς αἴγυπτον ὁ Ερμῆς ἄγει, ὁ Ζεὺς διεκόρισεν ἁλοὺς ἔρωτι; Ζε. νὰ, ὦ Νότε, οὐ δάμαλις δὲ τότε, ἀλλὰ πῶς ἦν τοῦ ποταμοῦ Ἰνάχου. νῦν δὲ ἡ Ηρα τοιαύτην ἐποίησεν, αὐτὴν ζηλοτυπήσασα, ὅτι καὶ πάνυ ἑώρα ἐρῶντα

NVm hanc, Zephyre, iuuencam, quam per mare in Aegyptum Mercurius ducit, Iupiter amore captus vitiauit? ZEPH. *Hanc ipsam, Note, sed iuuenca tum non erat, sed puella, Inachi fluuij filia. Nunc autem Iuno talem ipsam effigiauit, æmulatione amoris commota, propterea quòd videbat Iouem illam prorsus*

τὸν Δία. Νο. ναὶ ἦν ἔτι ἱερᾶ τῆς βοός; Ζέ. καὶ μάλα, καὶ δῆτα τοῦτο ἡμῖν ἄγυπνον αὐτῷ ἔσεσθαι, καὶ ἀμφὶ πρόσταξις, μὴ κυμαίνῃ πλοῦ θάλασσαν, ἐς ἂν δι᾽ ἀνύσηται, ὡς ἀρτίκυνα ἐκεῖ. Ἰὼ δὴ ἤδη, θεὸς γὰρ νοῖ καὶ αὐτὴ, καὶ τὸ τυχθέν. Νό. ἡ δάμαλις θεός; Ζέ. καὶ μάλα, ὦ Νότε. ἄρξει τι, ὁ Ἑρμῆς ἔφη, τῶν πλούτων, καὶ ἡμῶν ἔσται δεσποινα, ὅντινα ἂν ἡμῶν ἐθέλῃ ἐκπέμψαι, ἢ πωλύσαι ἐπιπνεῖν. Νό. θεραπαινίδα τοιγαροῦν, ὦ Ζέφυρε, ἤδη δεσποινά γε οὖσα, νὴ Δία. ἀνυσιτραγὰρ οὕτως ἔοικε. Ζέ. ἀπ᾽ ἤδη γὰρ δεῖ πειρᾶσι, καὶ ἰσχύσῃς ἐς πλοῦ γῆν. ὁρᾷς, ὅπως οὐκέτι μὴ τραποδίσει βαδίζῃ, ἀνορθώσας δ᾽ αὐτὴν ὁ Ἑρμῆς, γυναῖκα παγκάλλω αὖθις ἐποίησε; Νό. παράδοξα γοῦν ταῦτα, ὦ Ζέφυρε. οὐκ ἔτι τετράποδα, οὐδὲ οὐρὰ, καὶ δίχηλα τὰ σκέλη, ἀπ᾽ ἰσχίου δὲ κόρη.

prorsus deperire. NOT. Proinde etiam nunc bouem illam amat. ZEPH. Atque admodum: & propterea in Aegyptum ipsam misit, nobisq; edixit ne conturbaremus mare, donec illa transnatasset, vt qua illic parituraesset: fert autem vterū modò, Deusq; fiet a cum ipsa, tum quod ex ea partum erit. NOT. An iuuenca Deus? ZEPH. Atque admodum. Note, imperabilisq; (inquit Mercurius) nauigantibus, ac nostra erit domina, vt quemcunque nostrūm volet, emittat, vel prohibeat spirare. NOT. Colenda igitur obseruandaque nobis erit, Zephyre, iam domina certè cūm sit. nam per Iouem, beneuolentior eo patrio nobis erit. ZEPH. Sedenim iam traiecit, & in terram enatauit. Vides vt non ampliùs quadrupes incedat, sed erectam ipsam Mercurius denuò mulierem formosam prorsus reddidit. NOT. Mira nimirum hæc, Zephyre: nusquam ampliùs neque cornua illius, neque cauda, neque tibiæ bifidæ, sed amabilis puella est.

κόρη, ὁ μέν τοι Ερμῆς τι παθὼν, μεταβέβληκεν ἑαυτὸν, καὶ ἀντὶ νεανίου, κυνοπρόσωπος γεγένηται; Ζέ. μὴ πολυπραγμονῶμεν, ὅτι ἄμεινον ἐκεῖνος οἶδε τὰ πρακτέα.

puella est. Cæterùm Mercurio quidnam accidit, qui seipsum mutauit, & ex adolescente factus est quispiam caninam faciem præ se ferens? ZEPH. *Ne curiosiùs persequamur ista, quandoquidem meliùs ille quæ facienda sunt nouit.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

FAbulam quidem vulgatam apud poëtas de Io, minus hic ascribo, eam cùm ex Græcis tum Latinis leges, sed in primis apud Ouid. in 1. Metam. & Luciani nostri dialogũ Iouis & Mercurij, vbi eã descripsimus.

a CVM ipsa.] *Io coniugis loco habita fertur ab Osyride Aegyptiorum rege, & post mortem culta pro Dea nomine Isidis, quam singulari superstitione coluit & Germania, ante receptã Christianam religionem. Huius sacra ex Aegypto Romam sunt translata, eiusq; templum in campo Martio fuit. Isidis capillos Memphitæ pro miraculo ostendunt. Idem Lucianus aduersus Indoctum.*

ΔΟΡΙΔΟΣ ΚΑΙ ΘΕΤΙΔΟΣ.

DORIDIS ETT HTIDIS.

Iacobo Micylo interprete.

DORIS.

ΤΙ δακρύεις, ὦ Θέτι; Θέ. καλλίστην, ὦ Δωρὶ, κόρην εἶδον ἐς κιβωτὸν ἐπὸ τοῦ πατρὸς ἐμβλουθεῖσαν αὐτῶν

QVid lachrymaris, Theti? THET. *Pulcherrimam, Dori, puellam vidi in arcam à patre coniectam, tum ipsam,*

τήν τε, καὶ βρέφος αὐτῆ ἀρτιγέννητον. ἐκέλευσε δὲ ὁ πατὴρ τοὺς ναύτας, ἀναλαβόντας τὸ κιβώτιον, ἐπειδὰν πολὺ ἀπὸ τῆς γῆς ἀποσπάσωσιν, ἀφεῖναι ἐς τὴν θάλασσαν, ὡς ἀπόλοιτο ἡ ἀθλία καὶ αὐτὴ, καὶ τὸ βρέφος. Δω. τίνος δ' ἕνεκα, ὦ ἀδελφὴ, ἐπεῖ ἔμαθες ἀκριβῶς ἅπαντα; Θέ. Ἀκρίσιος ὁ πατὴρ αὐτῆ, καλλήσιν οὖσαν ἐπαρθένευεν, εἰς χαλκοῦν τινὰ θάλαμον ἐμβαλὼν: εἶτα τὸ μὲν ἀληθὲς οὐκ ἔχω εἰπεῖν φασὶ δ' οὖν τὸν Δία, χρυσὸν γενόμενον ῥυήναι διὰ τοῦ ὀρόφου ἐπ' αὐτὴν, δεξαμένην δ' ἐκείνην ἐς τὸν κόλπον καταῤῥέοντα τὴν θεὸν, ἐγκύμονα γενέσθαι. τοῦτο ἀναισθόμενος ὁ πατὴρ, ἄγριός τις, καὶ ζηλότυπος γέρων ἠγανάκτησε, καὶ ὑπό τινος μεμοιχεῦσθαι οἰηθεὶς αὐτὴν, ἐμβάλλει ἐς τὴν κιβωτὴν ἄρτι τετοκυῖαν. Δω. ἡ δὲ τί ἔπραττεν, ὦ Θέτι, ὁπότε καθίκετο; Θέ. ὑπὲρ αὐτοῦς μὲν ἐσίγα, ὦ Δωρὶ, καὶ ἔφε-

ipsam, [a] *tũ infantem abs ea paulò antè genitũ. Iussit aũt pater nautas, arcẽ illam acceptam, postquam in altum à terra prouecti essent, in mare abijcere, vt ita periret & misera illa, & infans vnà cum ea.* DOR. *Quamobrem aũt, ô soror, hoc? quandoquidem comperta habes exactè omnia.* THE. *Pater illius Acrisius, quia pulcherrima erat, in æreum quendam thalamũ inclusam perpetuæ virginitati destinârat. Deinde, verum quidem dicere non possum, Iouem autem aiunt, conuersum in aurum, delapsum per impluium ad ipsam esse. Accipiente autem illa in sinu demanantem Deum, grauidam ex eo factam fuisse. Quod cùm pater animaduertisset, vtpotè durus quidam & zelotypus senex, grauiter indignatus est. Et quia ab aliquo stupratam fuisse illam arbitratus est, conijcit in arcam hanc cùm paulò antè peperisset.* DOR. *Cæterùm illa quid agebat, Theti, quando abripiebatur?* THE. *Pro se quidem nihil dicebat, Dori, sed tacitè*

ρε τὴν καταδίκην, τὸ βρέφος δὲ παρῃτεῖτο μὴ ἀφθανεῖν δακρύουσα, καὶ τῷ πάππῳ δεικνύουσα αὐτὸ, κάλλιστον ὄν· τὸ δὲ, ὑπ' ἀγνοίας τῶν κακῶν, καὶ ἐμειδία πρὸς τὴν θάλασσαν ἐποπήμπλαμαι αὖθις τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων, μνημονεύουσα αὐτῶν. Δω. κἀμὲ δακρύσαι ἐποίησας. ἀλλ' ἤδη τεθνᾶσιν; Θέ. οὐδαμῶς. νήχεται γὰρ ἔτι ἡ κιβωτὸς ἀμφὶ τὴν Σέριφον, ζῶντας αὐτοὺς φυλάττουσα. Δω. τί οὖν οὐχὶ σώζομεν αὐτὴν, τοῖς ἁλιεῦσι τοῦ τοῖς ἐμβαλοῦσαι ἐς τὰ δίκτυα τοῖς Σεριφίοις; οἱ δὲ ἀνασπάσαντες σώσουσι δηλονότι. Θέ. εὖ λέγεις, οὕτω ποιῶμεν. μὴ γὰρ ἀφλέσθω μήτε αὐτὴ, μήτε τὸ παιδίον, οὕτως ὂν καλόν.

ferebat damnationem: pro infante autem deprecabatur, ne morti traderetur, lachrymando, atque illum auo ostentando pulcherrimũ sanè puerum, Dori. Ille autem præ ignorantia malorũ, etiam arridebat matri. Oppleor rursum lachrymis, cùm in mentem illius venit. DO. *Et me flere fecisti. Sed nũquid iã mortui sunt?* THE. *Haudquaquam, natat enim adhuc arca circa Seriphum, viuis illis custoditis.* DO. *Cur igitur non conseruamus ipsam, piscatoribus istis Seriphijs in retia immittendo, qui extractos illos, incolumes præstabunt scilicet?* THE. *Rectè dicit, atque ita faciamus. Non enim perire decet, neque ipsam, neque infantem, adeò cùm sit formosus.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DAnaë Acrisii Argiuorum regis filia, à patre in quadam turri conclusa fuit, ob id quòd in responsis habuit, se manu eius qui ex filia nasceretur, moriturum; ac hanc Iupiter (cùm alia via non pateret) in aureum imbrem

imbrem ex tegulis per impluuium in gremium eius se demisit, quo exeo congressu Perseum genuit, qui ob crudelitatem erga se, & matrem Danaën Acrisium Argiuorum regem, auum maternum interfecit. Ea fabula in fine quarti, & initio 5. lib. Metamorphoseon commemoratur, cuius etiam in alio quodam Dialogo meminit Lucianus noster. Iouis autem Metamorphoses Ouid. alias habet lib. 6. Metamorph. Idem Lucianus in Gallo. In taurum conuersus est proximo dialogo Noti & Zephyri.

a TVM infantem.] *Hanc fabulam tangit Lucianus in Tritonis & Nereidum dialogo: vbi de Balæna cui Andromeda erat exposita à Perseo occisa.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγητικὸς de vnica filia Acrisij Danaë, à Ioue in aurum conuerso decepta, & à patre in mare exposita.

Notum est quod Danaën clausam delusetit imber
Aureus: vt ponto post dederitq; pater.
Heu nil tam firmum quicquam sanctéq; pudicum,
Quinetiam maculet pernicios⟨us⟩ amor.

QVID lachrymaris.] *Interrogatio.* Pulcherrimam Dori.] *Narratio generalis.* Iussit autem pater.] ἐπιδιήγησις *qua copiosius exponit superiora.* Vt ita periret.] λογισμὸς τελικὸς Quamobrem autem.] *Rogatio causæ.* Pater illius.] ἐπιδιήγησις δευτέρα, *& fabulæ expositio additoria.* In thalamum inclusam.] *Factum & causa.* Deinde verum quidem.] παρεκβάσεως *& præmunitio.* Accipiente autem illa.] τὸ πεπραγμένον Stupratam fuisse illam arbitratus.] τὰ μέσα. *Horat. lib. 3. Carmin. oda. 16.* Ferebat damnationem.] τὰ ἐπίλοιπα. Oppleo rursum oculos.] πάθος *muliebre.* Sed nunquid iam.] *Alia interrogatio.* Cur igitur non.] *Effectus commiserationis, hortantis interrogatio.* Rectè dicis.] *Assensus ad illam.*

Iacobo Micyllo interprete.

ENIPEVS.

Ο Υκαλὰ ταῦτα, ὦ Πόσειδον, ἀρύσιτα γὰρ τἀληθές. ὑπελθών μοι τὴν ἐρωμένην, ἐπαθές μοι, διακόρησας τὴν παῖδα, ἣ δὲ ὤιτο ὑπ' ἐμοῦ ταῦτα πεπονθέναι, καὶ δι' τοῦτο παρέχων ἑαυτήν. Πο. σὺ γάρ, ὦ Βιπιτῦ, ὑπερόπλικος εἶθα, καὶ βραδύς, ὃς κόρης ὅτω καλῆς φοιτώσης ὁσημέραι παρὰ σὲ, ἀκμαζούσης ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ὑπερώρας, καὶ ἔχαιρες λυπῶν αὐτήν. ἡ δὲ παρὰ τὰς ὄχθας ἀλύουσα καὶ ἐπιμέλουσα, καὶ νομίζουσα ἐνίοτε σὲ χρὸ σοὶ ἐντυχεῖν· σὺ δ' ἐθρύπτες πρὸς αὐτήν. Ενι. τί δῆτα δεῖ ἐμὲ ἐρᾶν σε προσαρπάσαντα ἐρατὸν, καὶ καθυποκείνεσθαι Ενιπέα ἀντὶ Ποσειδῶνος εἶναι, καὶ διατάσσεσθαι τὴν Τυρὼ, ἀφιλῆ κόρην οὖσαν; Πο.

MInimè verò præclara hæc, Neptune (dicetur enim verum) qui circumuenta amica mea, assimilatus in formam meam, vitiasti puellã. Putabat enim illa me eũ rem esse sibi, & ob id exhibebat sese. NEP. Tu enim, Enipeu, fastuosus es & tardus, qui puella adeò formosa quotidie ad te nante, ac præ amore pereunte, despexeris illam, & gauisus sis si posses illi ægrè facere. Illa verò iuxta ripas mœrore affecta, atque ibi inambulans, sesèq; lauans, nõ semel optabat in conspectum sibi venire te, at tu fastuosus deludebas illam. ENIP. Quid igitur? an propterea oportebat te præripere amorem mihi, & velut hirsirionem aliquem pro Neptuno Enipeum te gerere, atque ita decipere Tyro istam, puellam adeò simplicem?

NEP.

Πο. ὀψὲ ζηλοτυπεῖς, ὦ Ενιπεῦ, ὑπερόπτης πρότερον ὤν ἡ Τυρὼ δὲ οὐδὲν δεινὸν πέπονθεν, οἰομένη ἑπὸ σοῦ δακεκορῆσθαι. Ενι ὄμενουν; ἔφης γὰρ ἀπιὼν, ὅτι Ποσειδῶν ἦσθα, ὃ καὶ μάλιστα ἐλύπησεν αὐτὴν, καὶ ἐγὼ τοῦτο ἠδίκημαι, ὅτι τὰ ἐμὰ σὺ εὐφραίνου τότε, καὶ παριστήσας πορφύρεόν τι κῦμα, ὅπερ ὑμᾶς συνέκρυπτε, ἅμα συνῆσθα τῇ παιδὶ ἀντ' ἐμοῦ. Πο. σὺ γὰρ οὐκ ἤθελεν, ὦ Ενιπεῦ.

NEP. *Serò verò nunc zelotypus es* [b] *Enipeu, cùm priùs superbum & contemptorem te gesseris. Ipsa autem Tyro nihil graue passa est, quando se putauit à te vitiatam esse.* ENIP. *Nihil autem? Dixisti enim abiens Neptunum esse te, quod vel maximè dolore affecit ipsam: atq; ipse eò abs te iniuriai affectus sum, quòd & quæ mea esse debuerat, eam voluptatem percepisti tu, & prætereà composito circa vos fluctu purpureo, sub quo absconditi iacuistis, cùm puuella pro me tute rem habuisti.* NEP. *Tu enim non volebas, Enipeu.*

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a TYRO.] *Virguncula fuit Thessala, Salmonei filia, & Enipei amica, ex qua Neptunus Neleum & Peliam suscepit: de qua inferiùs in Philopatre, & lib. 2 Historiarum verarum.*

b Enipeu.] *Thessaliæ fluuius est.*

MORTVORVM
DIALOGI.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ Φιλίππου.

ALEXANDRI ET Philippi.

Ottomaro Luscinio interprete.

PHILIPPVS.

ΝΥΝ μὲν, ὦ Αλέξανδρε, οὐκ ἂν ἔξαρνος γένοιο, μὴ οὐκ ἐμὸς

ON igitur inficiaberis,[a] *Alexãder, ex me prognatũ te esse filium.*

ἢ ὃς ἐστίν; σὺ γὰρ ἂν ἐπιθυμήσας, Ἀμμωνος γεγῶν. Ἀλλ' ὅμως τοῦτο μὲν ἐγνόουν, ὦ πάτερ, ὡς Φιλίππου τὸ Ἀμύντα ὁμοίως ἐμέ. ἀτὰρ ἰδοξάμην τὸ μάντευμα, ὡς χρήσιμον εἰς τὰ πράγματα οἰόμενος εἶναι. Φίλ. πῶς λέγεις; χρήσιμον ἰδοκεῖ σοι, τὸ παρέχειν σεαυτὸν ἐξαπατηθησόμενον ὑπὸ τῶν προφητῶν; Ἀλ. οὐ τοῦτο, ἀλλ' οἱ βάρβαροι θαυμαλάγησάμενοι, καὶ οὐδὲν ἔτι ἀνθίστατο, οἰόμενοι θεῷ μάχεσθαι, ὥστε ῥᾷον ἐκράτησαν αὐτῶν. Φίλ. τίνων ἐκράτησας σὺ μᾶλλον ἀξιομάχων ἀνθρώπων, ὃς ἀεὶ τοῖς σωφρονίζεσθαι, τοξάζεσθαι καὶ πελτάζεσθαι, καὶ γέρρα συνύειν πρὸς βλημένοις; Ἐπιλώπων στρατηγὸν ἔργον ἦν. Βοιωτῶν καὶ Φωκέων καὶ Ἀθηναίων, καὶ τὸ Ἀρκάδων ὁπλιτικὸν, καὶ τὸν Θετταλῶν ἵππον, καὶ τοὺς Ἠλείων ἀκοντιστὰς, καὶ τὸ Μαντινέων πελτασικὸν, καὶ Θρᾴκας,

se filiũ nam & Iouem Hammonem genus paternum referens, mortem non obiisse. ALEX. Neq; verò nescius eram pater, Philippi Amyntæ me esse filium: sed quia ad res gerendas sic mihi visum erat conducere, commento hoc vsus sum vaticinij. PHIL. Quid ais? Conducibile id tibi visum, vt [b] vatibus impostoribus fallendum te exponeres? ALEX. Non istuc, sed barbaros in mei admirationem tractos, facilius hoc prætextu nostro subdidimus imperio: quum nemo vnus viribus nostris hactenus restiterit, quippe hac sola opinione ductí, quòd aduersus Deũ sibi esset præliandũ. PHIL. Quos tu igitur tanto conatu dignos vsquã vicisti, quũ cum timidis illis [c] areulis, [d] peltarijs ac [e] gerris vimineis pugnare solitis semper congressus es? Atqui Græcos armis domare, Bœotios, Phocenses, Athenienses, & id genus alios, operis fuerat strenui atque magnifici. [f] Arcadum insuper sustinere armaturam, & equitatũ Thessalum [h] Eleorum iaculatores, [i] Mantineos [k] peltis instructos, aut cũ [l] Thraci-

bus

πας ἢ Ἰλλυριοὺς, ἢ καὶ Παίονας χειρώσασθαι, ταῦτα μεγάλα. Μάδωνα δὲ καὶ Περσῶν καὶ Χαλδαίων, καὶ χρυσοφόρων ἀνθρώπων, καὶ ἁβροβατῶν, οὐκ οἶδα ὡς πρὸς σὲ μύσει, μετὰ Κλεάρχου ἀνικήτου, ἰσχυρότατα, ἐδ' ἂς χεῖρας ὑπομενάντων ἐλθεῖν ἐκείνων, ἀλλὰ πρὶν ἢ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, φυγόντων; ΑΛ. ἀλλ' οἱ Σκύθαι γε, ὦ πάτερ, καὶ οἱ Ἰνδῶν ἐλέφαντες, οὐκ οὐ καταφρόνητόν τι ἔργον, καὶ ὅμως ὑπ' ἀλκησάσας αὐτὸς, οὐδὲ πεδοσίας ὠνόμενος τὰς νίκας, ἰσχυρὰν αὐτ. ἐδ' ἐπιάρχησα πώποτε ἀσχόμενος· ἀλλ' ἐψωσάμην, ἄπιστον παραξαλῆ νικᾶν ἔνικα. καὶ τὰς Ἕλλησας δὲ, τὰς μὲν ἀναμαλῆ παρέλαβον, θηβαίους ἴσως ἀκούεις ὅπως μετῆλθον. Φίλ. οἶδα ταῦτα πάντα. Κλεῖτος γὰρ ἀπήγγειλέ μοι, ὃν σὺ τῷ λοραλίῳ διελάσας, μεταξὺ λαπύδια ἐφόνευσας, ὅτι μὲ πρὸς τὰς σὰς πράξεις ὑπανίσαι ἐτόλμησεν.

bus, m Illyricis, n Paeonibus ve manum conferre, operosum profectò atque arduum id fuisset in primis. Caeterùm o Medos, Persas & Chaldaeos delicatos, acplurimo auro conspicuos, non satis compertum habeo quonam modo ante te p duce Clearcho mille viri bello adorti expugnârint, fœdè in fugam actos antequam ad manus ventum fuisset. ALEX. At verò q Scythae pater, & r Indici elephantes, res sunt non vspiadeò abiectæ & contemptibiles: s & tamen neque concitatis inter ipsos intestinis odijs, neque per proditionē mihi venundari passus sum victoriam. Sed neq; peieraui vnquam, aut per nugas à pollicito recessi, fidemq; solui victoriæ gratia. Adde quòd & Graecos alios sine sanguine in deditionem accepi: t Thebanos autem fortassis ipse audisti quomodo aggressus fuerim. PHIL. u Noui hæc omnia ex Clito, quem tu inter epulas, eò quòd nomen meum celebraret, & meas res gestas cum tuis conferre auderet, traiecto per corpus telo tū iugulâras.

σὺ δὲ καὶ τὴν Μακεδονικὴν χλαμύδα καταβαλὼν, κάνδυν, ὥς φασι, μετενέδυς, καὶ τιάραν ὀρθὴν ἐπέθου, καὶ προσκυνεῖσθαι ὑπὸ Μακεδόνων, ὑπ' ἐλευθέρων ἀνδρῶν ἠξίους, καὶ τὸ πάντων γελοιότατον, ἐμίμου τὰ τῶν νενικημένων. ἐῶ γὰρ λέγειν ὅσα ἄλλα ἔπραξας λέουσι συγκατακλείων πεπαιδευμένους ἄνδρας, καὶ γάμους τοιούτους γαμῶν, καὶ Ηφαιστίωνα ὑπεραγαπῶν. ἓν ἐπῄνεσα μόνον ἀκούσας, ὅτι ἀπέσχου τῆς τοῦ Δαρείου γυναικὸς, καλῆς οὔσης, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ τῶν θυγατέρων ἐπεμελήθης, βασιλικὰ γὰρ ταῦτα. Αλ. τὸ φιλοκίνδυνον δὲ, ὦ πάτερ, οὐκ ἐπαινεῖς, καὶ τὸ ἐν Οξυδράκαις πρῶτος καθάλλεσθαι εἰς τὸ ἐν τὸς τοῦ τείχους, καὶ τοσαῦτα λαβεῖν τραύματα; Φί. οὐκ ἐπαινῶ τοῦτο, ὦ Αλέξανδρε, οὐχ ὅτι μὴ καλὸν

Tu verò & [x] Macedonicam chlamydem abijciens, [Y] candyn Persicum amictum recepisti (vt aiunt) [z] & tiaram rectam. Vt ne interim commemorem, quòd à Macedonibus viris vtique liberis, A adorari debere, te in animũ duxeris, & qui quod maximè omnium erat ridiculum, hominum abs te B victorum mores imitatus es. Tempero mihi ne memorem alia quæ turpiter admiseris, C viris doctis in leonũ claustra inclusis, & D nuptijs talibus peractis: quodq́ E Hephæstionem plus quàm esset satis, amaris. Vnum est quod solum laudo abs te gestum, in F Darij vxore videlicet, forma præstante, quia ab illius complexu abstinueris: & genetricis illius, atque filiarum, ne vim paterentur, curam susceperis. Regium certè id opus extitit, quod tum factitasse te accepimus. ALEX. *Quomodo autem tibi non probatur, pater, quòd G in Oxydracis, gente Indica lubēs me in periculum coniecerim, atq́ acceptis plurimis vulneribus, muros primus omniũ transilierim?* PHIL. *Non probo, Alexander: neque id quia pulchrum*

καλὸν ἐῖν οἶμαι καὶ τιτρώσκεσθαι ποτὲ τὴ βασιλέα, καὶ προκινδυνεύειν τῆ στρατῆ, ἀλλ' ὅτι οὐ τοιοῦτο ἦκεισε σωτῆρι. θεὸς γὰρ εἶναι δοκῶν, εἴ ποτε πρωθεάης, καὶ βλέπειν σε φοράδην τῆ πολέμε ἐκκομιζόμενον, αἵματι ῥεόμενον, οἰμώζοντα ἐπὶ τῷ πράγματι, ταῦτα γέλως ἦν ζῶς ὁρῶσι, καὶ ὁ Ἄμμων, γόης καὶ ψευδόμαντις ἁλίσκεσθαι, καὶ οἱ πρόσω τα, μόλακων, ἢ τίς ἐκ ἄρα ἐλέησεν, ὁρῶν τὸ Διὸς υἱὸν ἀποψυχόντα, δεόμενον τῆ ἰατρῶν βοηθείας; νυνὶ μὲν γὰρ ὁπότε ἤδη τεθνηκας ἐκ οἶδα ποσῶς ἐῖν τὸς τῶν πεσποίησιν ἐκείνων ἐπικερδομοιῶτας, ὁρῶντας τὴ νεκρὸν τῆ θεῆ ἐκλάθου λείμενον, μηδὲν τα ἤδη καὶ ἐξωθουμένοτα, κατὰ νόμον σωμάτων ἁπάντων; ἄκουε τι καὶ τὸ χρήσιμον, ὦ ἴφης, Ἀλέξανδρε, τὸ σῷ τῦτο κρατῆν, ῥᾳδίως, πολύσκη τῆ δόξης ἀφεῖτο

pulchrum esse negem vulnerari, quandoq; Imperatorē, & in subeūdis periculis prætentare viam sed quia H ex re tua isthuc erat minimé. Si quidem pro Deo habitus, quos, oro, risus præbebas spectatoribus, quando post acceptū vulnus, ab exercitu magno tumultu direptus, mœrens ac eiulans sanguine fluitabas? Adde quòd Iupiter Hammon tanquam præstigiator quispiam & vanus propheta, reus mendacij palàm tum arguebatur. Non enim video qualiter risum contineat, qui Iouis filiū viderit animū deijcere, & I in desperatione rerum efflagitare medicorū auxilia Denique quum iam tandem mortem obieris, quē credas obsecro esse, qui confictam illam adoptionē, qua Iouis dictus es filius, non carpat maledi-

ctis? Potissimùm vbi Dei istius cadauer porrectum iacere, turgidum sanè & iuxta aliorū corporū morem contactu suo omnia labefactans aspexerit. Cæterùm quòd ais, Alexander, tibi fuisse conducibile, K quò facilius rerum potiaris: id profectò multum tibi gloriæ ex benè etiam ac strenuè ge-

ρᾶτος τ καζορθωμένων. πᾶν γὰρ ἐλόχμευσεν, ἐπὶ θεὸς γένεσθαι δοκῶν. Αλ. ἀλλὰ ταῦτα φρονοῦσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ ἐμοῦ, ὦ Ἡρακλῆ καὶ Διονύσου ἐμοὶ μὲν τιθῆναι σοὶ μὲν, καὶ ζῶντι τῷ Ἄορνον ἐκείνῳ, καὶ τὸ ἐκείνων καθόλου ἐγὼ μόνος ἐκαρωσάμην. Φίλ. ὁρᾷς ὅτι ταῦτα ὡς ὑὸς Ἀμμωνος λέγεις, ὃς Ἡρακλεῖ καὶ Διονύσῳ παραβάλλεις σεαυτὸν, καὶ οὐκ αἰσχύνῃ, ὦ Ἀλέξανδρε, καὶ τὸ τύφον ἀφεμαθοῦσα, καὶ γνοῦσα σεαυτὸν, καὶ σεαυτῆς ἤδη νικηθεὶς ὤν;

ſtis eripuit. Nã quanquã inſigniter multa, tamẽ dijs longè inferiora agere viſus, vacillare ob hoc iudicatus es, & tota ratione deficere. AL. *Haudquaquam de me iſthuc ſentiunt mortales: ſed cum Hercule me & Baccho conferunt, veluti æmulum, pariq; cum illis gloria certantem. Nam & L Aornum à neutro etiam illorum armis ſubactum, ego facilè cœpi.* PHIL *Etiam dum videris iſta vt Hammonis filius dicere, quando nec Baccho quidem cedis, aut Herculi.* M *Sed nec erubeſcere noſti, Alexander, ſolitámve dediſcere arrogantiam, teipſum dein noſcere vel iam tandem ſapere, etiamſi ſeriũ, vbi fato occubueris?*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PHilippi Macedonum regis & Alexandri filij comparatio. Duo aũt contraria ſunt exempla, alterum moderati animi, alterũ immoderati. Quorum hiſtoriæ requirantur è Plutarcho, Q. Curtio Arriano, & Diod. Siculo lib. 6. De ijs Cic. lib. 1. Offic. cap. de prudentia, Philippum quidem Macedonũ regem, rebus geſtis & gloria ſuperatum à filio, facilitate & humanitate video ſuperiorem fuiſſe. Itaque alter ſemper magnus, alter ſæpè turpiſſimus fuit. Cicero rebus geſtis animi conſtãtiam & moderationem antefert. Increpuit Philippus Alexandrum

drum filiū, vt Valerius commemorat, quòd macedonum beneuolentiam largitione ad se attraheret, quum ipse maiore expatrie Græciæ mercator, q̄ victor fuerit: atque vt Diodorus testatur, auro sibi quā imperio magis acquisierit. Neq; à Demosthene alio nomine peius audit, quā quòd malis artibus imperium sibi acquisiuerit. Quid q̄ & post secundùm fortunæ afflictum, tyrannum factum legimus. Eius vituperatio habetur apud Aphthoniū rhetorem in Progymnasmatis, vbi dicitur, quod Græca iuuentus in vituperando Philippo se exercuit. Caruit ergo vera & solida gloria, quæ, vt Cic. dicit, incorrupta vox benè iudicantium est, & consentiens laus bonorū. Ad historiæ Philippi Macedonis cognitionem pertinent etiam ea, quę Iustin. habet lib. 8. & 9. Thucyd. belli Pelop. lib. 2. Plutar. in vita Alexand. Paul. Orosius lib. 3. cap. 12. ad 15. Philippo autem primum certamen fuit cum Atheniensibus, quibus per insidias victis, in Illyrios bellum transtulit, & nobilissimam Larissam cepit, vt ait Iustinus lib. 10 Diodor. lib. 2. de rebus Alexandri ait. Philippus anno secundi regni sui in Illyrici fines cum decē millibus peditum & 600. equitibus intrauit.

a ALEXANDER Amyntæ me esse fil.] *Amyntas Alexandri Magni auus & Philippi Macedonis pater, Macedonum rex, rei militaris peritissimus, rebusq; gestis clarissimus. de quo Diodor. & Trog. lib 7. 8 & 9.* *b* Vatib.] *Scilicet Hammonis. De Hammone verò & eius vaticinijs in Dialogis Diogenis & Alexandri. Item Alexandri, Annibalis & Scipionis latè annotauimus.*

c Arculis.] *Arculus diminutiuum ab arcus, τοξάριον, à quo fit aliud diminutiuum Arcellus.* *d* Peltarijs.] *πέλτη scutum exiguum, Lunæ semiplenæ imaginem referens, quo genere Amazones præcipuè in prælijs vti solebant. Virg. 1. Aeneid.*

Ducit Amazonidum lunatis agmina Peltis.

Scuta Amazonica vocat Nonius. Pelta cetræ haud dissimilis est, qua armatus πελτάζων, πελτασὴς, ὁ πελτοφόρος dicitur: i. peltarius & peltatus. Liu. lib. 8. bel. Pun. Menippū quendam ex regijs ducibus cum mille peltatis Chalcidem mittit. Hi etiam πελτασταὶ Græcis dicuntur. Liu. lib. 1. bel. Maced. Noctē cetra-

tos, quos peltastas vocant, loco opportuno inter bina castra in insidijs abdiderat. e Gerris vimineis.] *Suidas neutro genere* γέρρα *refert, vt Persicam vocem, quæ quidem tũ arma declaret, tis quoduis defensaculum siue protectionem siue è corio, aut alia quauis materia: dicitur & σκέπασμα. Porrò gerras Græci crates vimineas appellant.* f Arcadũ armaturã.] *Peloponnesi regionis intimæ populorũ.* g Equitatũ Thessal.] *Thessalorum, quos ingenti clade profligauit Philippus ipse in agro Thessalonico.* h Eleorũ iaculatores.] *Elei populi in Peloponneso Elidem incolentes.* i Mantineos.] *Mantineã Arcadiæ vrbem incolentes, apud quã contigit prælium inter Thebanos & Lacedæmonios.* k Peltis.] *Scutis.* l Thracib.] *Europæ populis feris & asperis, Macedonib. finitimi ab Oriente.* m Illyricis.] *Regionis Europæ populis, qui hodie Sclauones dicti sunt, Macedonibus finitimi ab Occidente.* n Pæonib.] *Populis Pæoniæ regionis Macedoniæ, qui fortissimi olim habiti sint, magnumq; sibi ex rei militaris scientia nomen pepererunt. Vide Plin. lib. 4. Macedonib. finitimi à Septentrione.* o Medos.] *Asiæ populos, de quib. antè in dialogo Alexandri, Annibalis, Minois & Scipionis. Aduersus Medos & Armenios, qui anteq; quisquam sequatur, fugiunt.* p Duce Clearcho.] *Darius nothus Persarum rex mortẽs duos reliquit filios, Artaxerxem, qui vocatur Mnemon, & Cyrum iuniorem: inter hos fratres cũ excitatum esset bellum, Clearchus vnus fuit de ducib. exercitus belli, qui deinde interfecto iam Cyro ab Artaxerxe captus, necatus est, de quo Plutarch. in Artax.* q Scythæ.] *Septentrionales populi Europæi & Asiatici ad bella magis q̃ ad vllum humanitatis studiũ idonei.* r Indici elephantes.] *India orientalis regio Asiæ terminus elephantis abundat, & in ea maiora q̃ in cæteris regionibus nascuntur animalia.* s Et tamẽ neq; cõcitatis.] *Domosthenes Philippũ Macedonem depingit, versutũ hominem, qui in omnẽ partem animũ verſabat, nihilq; intẽtatum relinquebat, quo suũ rationib. consulturus esset, sine vllo veritatis, virtutis conflantiæ respectu. Mentiebatur, fallebat, fraudabat, peierabat, assentabatur, si expedire videretur.* πολύτροπος καὶ παντοῖος *dicebatur. Diuturno enim rerum vsu ita eruditus, ex aliorũ incommodis sua vt pararet commoda, vt loquitur*

quitur Comicus, nec à malis artibus abhorrebat. Græciã totam propè consilijs præuertam viribus domuit. Oros lib. 3. cap. 12.

t Thebanos.] Bœotiæ regionis, à Thebe præcipua vrbe, quam Alexander euertit. dictos. u Nouihæc ex Clito] Seneca lib. de Ira 3. cõparatione simili Alexandrũ ab aui pat. usq; humanitate degenerasse, Clii & Lysimachi optimorum amicorũ lachymabili cæde docet. Fuit aũt Clitus inter præcipuos Alexandri familiares, eidemq; charissimus, tum q. filius esset nutricis ipsius, tũ q. ab illo in dubio vitæ discrimine fuisset seruatus. Hũc tamen in conuiuio quodam liberiùs in Persicos mores inuectum, rex iam temulentus spiculo traiecit. Cuius facti eũ postridie tanta cœpit pœnitentia, ui cussa iam ebrietate, vt totum triduũ cibo abstinuerit, decreuerit q. omninò inedia sibi necem consciscere, amicumq; de se optimè meritũ ad inferos persequi. Tandem agrè admissa amicorũ consolatione, qui Clitum iure occisum asserebant, sumptuosissimo eũ funere sepeliuit. Latiùs habetur hæc historia apud Arrianũ, Q. Curt. & Plutar. in vita Alex. Non igitur ἀκρασία in Alexandro fuit, sed ἀκρασία quæ in ipso non ἦθη, sed πάθη excitauit. Eousq; enim Alexand. ũ præcipitẽ egit impetus animi, vt in amicissimos etiã ferrũ distrinxerit. x Macedonicã chlamydẽ.] Paludamentũ dicitur, autore Nonio, palliũ militare: fagulũ à Politiano vertitur. y Candyn Persicum amictũ.] De quo Cæl. Lect. ant. lib. 14. cap. 56. z Et tiaram rectã.] Ornamentũ capitis, quod erectũ soli reges apud Persas gestabant, duces verò inflectũ. Herod. lib. 7. Lucian. πὰρ ἐρθὸν ideò dixit. A Adorari debere te.] Alexandrum Magnũ Iouis Ammonis filium fabulosè creditum & adorari se passum iam antè in Scipione annotasse me recordor. Verũ de Alexandri stulta ambitione, ac execranda scelerati sacerdotis adulatione Q. Curt. lib. 5. & lib. 9. vbi stolida eius ambitio describitur, qua se Dei filiũ non solùm dici, sed vt credi voluit, inflatus à duobus malis Poëtis, Agide Argino, & Cleone Siculo, contranitentibus omnib. Macedonibus, & præcipuè Callisthene Philosopho, optimo viro. B Victorum mores imitatus es.] Vino & morũ externorũ desiderio, & se & suos perdidit, vt scribit Q. Curt. lib. 7. C Viris doctis in leonũ claustra inclusis.] Lysimachus Agathoclis filius è successorib. Alexandri Ma-

dri Magni, Pergamo præfuit, vbi thesauri regis fuerunt. Hic illustri quidem Macedoniæ loco natus, virtute illustrior fuit, amore literarum ac philosophiæ ardebat adeò, vt Callisthenem tunc ab Alexandro afflictum, atque in vinculis habitũ, de virtute differentem sapiùs audiuerit, poculumque ei ac remedium miseriæ optanti propinauerit. Quod aegrè ferens Alexander, Lysimachum leoni obiecisse dicitur: sed ille viribus fretus, rem posteris prodendam fecit, manũ amiculo conuolutam in os leonis inferens, accepta lingua feram exanimauit, quo facto vehementiùs postea Alexandro dilectus, & apud eum maximo honore fuit. Vide Trogum lib. 15. Alexandri autem rebus prosperis Theophrastus angebatur, interitum Callisthenis deplorãs. Itaq; dicebat, Callisthenem incidisse in hominẽ summa potentia, summaq; fortuna, sed ignarum quemadmodum rebus secundis vti conueniret. Cic. Tusc. quæst. 3. Q. Curt. lib 9. D Nuptijs talibus peractis.] Alexander Rhoxanes Oxyartis fratris sui filiæ amore deuinctus, eam vxorem cœpit, non absq; Macedonum indignatione. Plura lege apud Q. Curtium lib. 9 & Arrianum

E Hephæstionem] Inter amicos quos habebat præcipuos, omnium maximè videbatur honorare Craterũ, sed omnium maximè diligere Hephæstionem. Illum ornauit dignitate, hunc ad intimam admisit familiaritatem quem postea apud Babylonem vita functum, tanta funeris magnificentia prosequutus est, vt facilè omnes, quæ toto terrarum orbe editæ sunt, pompas superaret. Vide Q. Curt. & Plutar. in vita Alex. *F Darij vxorem.]* Sysigambem Darij genitricem, vxorem & puellas captiuas quanta integritate seruauerit, ignorat nemo, quas nisi demissis oculis salutauit, idq; rarò, sibi metuens ab illarum instigni forma. *G In Oxydracis, gente Indica.]* Ab his Indiæ populis cùm Alexandrum liberasset Ptolemæus, Soter: i. Seruator cognominatus est. Cùm autem in illo bello crus esset illi vulneratum, ac Chirurgum accersisset, multiq; accurrerent, qui ipsum frequenter Deum appellare consuerãt, exporrecta hilariq́ue fronte inquit: Omnes me prædicant Iouis esse filium, sed vulnus hoc, hominem esse me declarat. Alijs item duabus potissimùm rebus, se quòd mortalis esset, deprehendere dicebat, somno & coitu, quòd hæc præcipuè proderent humani corporis in-

firmi-

vis imbecillitatem. Somnus enim mortis imago est, & coitus species est morbi comitialis. Periculum autem Alexandri grauiter vulnerati in Oxydracis, alij authores, in Mallis factum perhibent. H Ex re tua.] *Alexander cum latronibus pugnans sagitta vulneratur. Ad Memacenus vrbem, saxo in ceruicem acto, vulneratur. Deinde in Oxydracis grauiter vulneratur. Q. Curt lib. 4. 9. & 10.* I In desperatione rerum.] *Apud Curtium lib. 4. Alexander fatigatur deficit, desperat, & dubius est: vulneratus Medicos habet Philippũ & Critobulum.* K. Quò faciliús.] *Alexandri ingens conatus de acquirendo orbis imperio describitur à Q. Curtio lib. 11.* L Aornum.] *De Petræ, quæ Αορνος, expugnatione oppidò difficili Q. Curt, lib. 9. Arrianus lib. 4. Scribit Plutarchus Alexandrum, quum intellexisset hanc Petram teneri ab homine meticuloso, dixisse: Nunc locus iste facillimus est captu.* M Sed nec erubescere nosti.] *Alexander modestiæ mediocritatisque oblitus, sibi blandiebatur & quantum alijs præter æquum detrahebat, tantum sibi philautiæ vitio præter meritum tribuebat.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Culpatur Alexandri arrogantia & commentum, quo Deum se haberi voluit.

Factus Alexander successibus ipse superbus:
Innumeris voluit cultibus esse Deus.
Vituperat cæcos sensus, mentemq; Philippus
In quibus & fuerit strenuus enumerat.

NON igitur.] *Propositio.* Nam.] *Ratio à repugnantibus* Neque verò nescius.] ἀπόκρισις αὐτεισαγωγική. Quid ais?] ἀπάρνησις Non isthuc.] ἐπιβεβαίωσις ἀπὸ τοῦ ἐκβαίτος χρησίμου. Hac opinione dicti.] ἀπάτησις τῆς ἐκθέσεως. Atqui Græcos.] *Cõparatio.* Arcadũ insuper.] τὰ χαλεπώτερα αἱραιτότερα. Cæterũ Medos.] ἀπόδοσις, *facilia non tã præclara.* At verò Scythę.] ἡ ἔκθεσις: *opponit ea quæ difficulter vinci poterant.* Adde qd &.] αὔξησις κατ' ἀπαρίθμησιν,

Assumit

Assumit quod antè de Græcis ille affirmauerat. Noui hæc.] *Obijcit illi Clitum* ὀνειδισμῷ. Tu verò.] τὰ ἄλλα ψεκτὰ πραχθέντα. Tempero mihi.] παράλειψις. Vnum est.] *Correctio* κατ' ἐξαίρεσιν. Regium certè id.] ἐπιφώνημα ἐγκωμιαστικόν. Quomodo aũt tibi non probatur.] *Compescat* ἐπονείδιστα *oppositione audacissimi facti.* Non probo.] ἐπίκρισις οὐκ ἐπαινετική. Neq; id quia pulchrũ.] αἰτιολογία κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν. Adde quod.] *Latior probatio* κατὰ τὰ ψεκτά. Non eñ video.] *A' repugnantibus.* Denique] *Expolitio.* Cæterùm quod ais.] *Occupatio.* Id profectó.] ἀφαίρεσις. Nam quanq̃] *Ratio.* Haudquaq̃] *Inficiatio.* Sed cum Hercule.] *Collatio.* Nam &.] *A' suo præclarè facto.* Sed nec erubescere.] *Arguit eum arrogantiæ, & concludit.*

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ Ηρακλέους.

DIOGENIS ET Herculis.

P. Virunio interprete.

DIOGENES.

Οὐχ Ηρακλῆς οὗτός ἐστιν, ὄμμων ἄλλος μὰ τὸν Ηρακλέα. τὸ τόξον, τὸ ῥόπαλον, ἡ λεοντὶ, τὸ μέγεθος, ὅλος Ηρακλῆς ἐστίν. εἶτα τέθνηκε Διὸς υἱὸς ὤν; εἴπε μοι, ὦ Καλλίνικε, νεκρὸς εἶ; ἐγὼ γάρ τοι ἔθυον ὑπὲρ γῆς, ὡς θεῷ. Ηρακ. καὶ ὀρθῶς ἔθυσθ. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ηρακλῆς ἐν οὐρανῷ τοῖς θεοῖς σύνεστι; καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἡβην: ἐγὼ δ' εἴδωλον εἰμὶ αὐτοῦ.

NVnquid [a] *Hercules hic est? Haud quisquam mehercule alius. arcus, claua, pellis leonina, magnitudo ipsa, totus deniq; Hercules est. Igitur è vita decessit, qui Iouis erat filius? Dic, quaso, ô victoriose, mortuûsne es? Ego enim cũ terræ superessem, tibi haud secus quàm deo sacrificaui.* HER. *Rectè quippe sacrificâsti: Hercules enim ipso in cœlo vnà cũ dijs immortalib. consistit. Heben apud se habens crurib. formosissimã. Ego verò qui te alloquor, sua sũ vmbra.*

DIO.

Δι. πῶς λέγεις εἴδωλον τοῦ θεοῦ, καὶ δυνατὸν ἐξ ἡμεισίας μέντινα θεὸν εἶναι, τεθνεῶνα δὲ τῶν ἡμίσει; Ηρ. ναί. οὐ γὰρ ἐκεῖνος τέθνηκεν, ἀλλ' ἐγὼ ἡ εἰκῶν αὐτοῦ. Δι. μανθάνω. ἄντανδρόν σε τῶν Πλούτωνι παρέδωκεν ἀνθ' ἑαυτοῦ. καὶ σὺ νῦν ἀντ' ἐκείνου νεκρὸς εἶ. Ηρ. τοιοῦτό τι. Δί. πῶς οὖν ἀκριβὴς ὢν ὁ Αἰακὸς, οὐκ ἔγνω σὲ μὴ ὄντα ἐκεῖνον, ἀλλὰ παρεδέξατο ἐποβολιμαῖον Ηρακλέα παρόντα; Ηρ. ὅτι ἐῴκειν ἀκριβῶς. Δί. ἀληθῆ λέγεις ἀκριβῶς γὰρ, ὥστε αὐτὸς ἐκεῖνος εἶναι. ὅρα γοῦν μὴ τὸ ἐναντίον ἐστί. σὺ μὲν εἶ ὁ Ηρακλῆς, τὸ δὲ εἴδωλον γεγάμηκε τὴν Ηβὴν παρὰ τοῖς θεοῖς. Ηρ. θρασὺς εἶ καὶ λαλος, καὶ εἰμὴ παύσῃ σκώπτων ἐς ἐμὲ, εἴσῃ αὐτίκα οἷον θεοῦ εἴδωλόν εἰμι. Δι. τὸ μὲν τόξον γυμνὸν καὶ πρόχειρον, ἐγὼ δὲ τί ἂν ἔτι φοβοίμην σε, ἅπαξ τεθνεώς; ἀτὰρ

DIO. *Quidnam dicis amabò? vmbra ipsius dei? fieri enim potest, altera eundem ex parte Deum esse, altera vitâ decessisse?* HER. *Vtiq. Ille enim nequaquã mortuus est, sed ego duntaxat imago ipsius sum.* DIOG. *Intelligo rem. Te virum pro viro Plutoni pro se dedit, & tu nunc pro illo mortuus es.* HERC. *Sic res se habet.* DIOG. *Quo pacto igitur callidissimus cùm sit Aeacus, te nequaquam illum esse non nouit, sed admisit tanquam suppositiuum Herculem?* HERCVL. *Quoniam ille ipse esse videor.* DIOG. *Vera autumas: nam ita persimilis es, vt si ille ipse sis. Caueas igitur ne contra sit: vt tu quidem Hercules existas, imago verò apud Deos immortales Heben in vxorem duxerit.* HER. *Audax nimiùm es atque loquax: & nisi à scommatibus, quæ in me iacis, abstinueris, senties quamprimùm qualis Dei imago sim.* DIOG. *Arcus enim nudus est atque paratus. Cur autem de cætero te timeam, quum semel mortuus sis?*

ἀτὰρ εἰπέ μοι πρὸς τοῦ Ηρακλέους, ὁ πότε ἐκεῖνος ἔζη, συνοῦς αὐτῷ, καὶ τότε εἴδωλον ὤν; ἢ εἰς μὲν ἦτε περὶ τὸν βίον, ἐπεὶ δ' ἀπεθάνετε, δαίρε θέντες, ὁ μὲν ἐς θεοὺς ἀπέπτατο, σὺ δὲ τὸ εἴδωλον, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, εἰς Αἴδου πάρει; Ηρ. ἐχρῆν μὲν μηδ' ἀπρεπέσθαι πρὸς ἄνδρα ἐπιτηδεῖν ἐρεσχελοῦντα· ὅμως δ' οὖν καὶ τοῦτ' ἄκουσον. ὁπόσον μὲν Αμφιτρύωνος ἐν τῷ Ηρακλεῖ ἦν, τοῦτο τέθνηκε, καὶ εἰμὶ ἐγὼ ἐκεῖνο πᾶν. ὃ δὲ ἦν τοῦ Διὸς, ἐν οὐρανῷ σύνεστι τοῖς θεοῖς. Δι. Σαφῶς νῦν μανθάνω. δύο γὰρ, φῄς, ἔτεκεν ἡ Αλκμήνη κατὰ τὸ αὐτὸ Ηρακλέας, τὸν μὲν ὑπ' Αμφιτρύωνι, τὸν δὲ παρὰ τοῦ Διὸς, ὥστε ἐλελήθειτε δίδυμοι ὄντες ὁμομήτριοι. Ηρ. οὔκ, ὦ μάταιε, ὁ γὰρ αὐτὸς ἄμφω ἦμεν. Δί. οὐκ ἔστι μαθεῖν τοῦτο ῥάδιον, συνθέτους δύ' ὄντας Ηρακλέας, ἐκτός εἰμὴ ὥσπερ Ιππο.

Sed per tuum Herculem dic quæso, dum ille viuebat, erásne vnà cum ipso, & tunc imago existens, aut vnus quidem eratis in vita, posteaquã autem è vita decessistis, separati: ille quidem ad deos immortales auolauit, tu verò vmbra, vt dignum videtur, ad inferos aduenisti? HER. *Etsi fas equidem foret nequaquam respondere viro sophisticè percunctanti: attamen aures quoque ad hoc porrigas. Quicquid enim Amphytrionis in Hercule erat, idipsum morte affectum est, quod nempe ego sum (vt dixi) totum: quod autem ex Ioue erat, cum Dijs immortalibus conuersatur.* DIO. *Perspicuè nunc intelligo autumas enim eadem vice Alcmenam duos peperisse Hercules: vnum quidem ex Amphytrione, alterum verò ex summo Ioue: ex quo factum est, vt gemini vnius matris vtero lateretis.* HER. *Nequaquam, ô insane: idem profectò ipsi eramus ambo.* DIOG. *Neque adhuc ad intelligendum id facile est, duos Hercules in vnum esse compositos, nisi quis diceret vos tanquam Hippo-*

Ἱπποκένταυρός τις ἦτι ἐς ἓν συμπεφυκότον, ἄνθρωπος, καὶ θεός. Her. ὃ γὰρ καὶ πάντοθεν ἔτω σοι δοκεῖ συγκεῖσθαι ἐκ δυοῖν ψυχῆς, καὶ σώματος; ὥστι τί τὸ κωλύον ὄντι, τὸν μὲν ψυχὴν ἐν οὐρανῷ εἶναι, πατρὸς ὄντα ἐκ Διός, τὸ δὲ θνητὸν ἐμὲ, παρὰ τοῖς νεκροῖς; Δι. ἀπ' ὦ βέλτιστε Ἀμφιτρυωνιάδη, καλῶς ἂν ἐλεγες, ἀ σῶμα ἦσθα. νῦν δὲ ἀσώματον ὄντα ἔλκειν ἐθέλοντα, ὥστε δυσκινήτως τετληκέναι ποιῆσαι τὸν Ἡρακλέα. Her. πῶς τετληκέναι; Δι. ᾧ δέ πως, ἐπεὶ γὰρ ὁ μέν τις ἐν οὐρανῷ, ὁδὶ παρ' ἡμῖν οὐ τὸ ἄθλιον, τὸ δὲ σῶμα ἐν Οἴτῃ λόφοις κεῖται γυμνόν, τρία δὴ ταῦτα γίγνεται. νῦ σκόπει ὅπως ἐν πατέρα τρίζον ἐπινοήσεις τῷ σώματι. Her. θρασύς τις εἶ, καὶ σοφιστής τις δὴ καὶ ὦν τυγχάνεις; Δι. Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἔκκλητον. αὐτὸς δὲ, ὃ μὰ Δία μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν, ἀπὸ τοῖς βελτίστοις νεκρῶν σοὶ μι, Ὁμήρου, καὶ τῶν σοφιστῶν φλυαρολογίας καταγελῶν.

Hippocentaurũ in vnum fuisse copulatos hominẽ videlicet & Deũ HER. *An non & homines eodem pacto ex duobus componi tibi videntur, animo videlicet & corpore? Vnde quid prohibet animum quidẽ ipsum ex summo Ioue natum adesse cœlo, me verò mortalem ad inferos venisse?* DIOG. *Vtique eleganter hæc disseruisses, ô optime Amphitryoniade, si corpus hac tempestate esses: sed incorporea es imago: itaque periculum est, te triplicè iam feciſſe Herculẽ* HER. *Quonam modo triplicem?* DIO. *Hoc quidem modo: nam si vnus in cœlo existit, tu verò apud nos imago, corpus autem in Oeta iam in pulueré versum, hæc tria iam sunt. animaduertas igitur velim, quẽ tertium corpori esse intelligas partẽ* HER. *Audax es, atq; sophista: sed quod nomen tibi est?* DIO. *Diogenis Sinopei imago: ipse autẽ per Ioué, minimè cũ dijs immortalibus, sed cum mortuorum optimis cõuersor, Homerũ atq; huiusce modi fabulas deridens,*

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

AN idola siue formæ defunctorum aliæ sint ab animalibus, videndum hic & in Platonis Phędone.

a HERCVLES.] *Vlysses* ὀδ. λ. εἴδωλον *quidem Herculis apud inferos esse narrat, ipsum autem in cœlo cum cæteris dijs immortalibus oblectari, vnde hic facetißimus & argutissimus dialogus fluxit. Sic Virgil. 4. Aen.*

Et nunc magna mei sub terras ibit imago.

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Ridetur diuinitas Herculis.

Diogenes ridet celebrem pręstantibus ausis
Amphitryoniadem, quòd Ioue natus erat.
Ridet: nilominus diuinos esse putamus,
Dotibus herois quid valuêre boni.

NVNQVID Hercules.] ἔκφασις ἐννοηματική. Igitur è vita discessit.] θαύμασις. Dic quæso.] ἐρώτησις. Ego enim.] *A' repugnanti.* Recté.] *Collaudatio.* Hercules enim.] ἀπόκρισις *ad rogationem.* Quídnam dicis.] ἀνασκευή. Vtique.] κατασκευή Quo pacto igitur.] ἐπιμονὴ *in eadem re.* Caueas igitur.] σκῶμμα. Audax nimiúm.] ἀπειλή. Cur autem.] *Contemptio.* Sed per.] *Sophistica percunctatio.* Etsi fas quidem.] *Occupatio.* Nequaquam respondere.] ἀξίωσις. Quicquid enim.] ἀπόκρισις διακριτική. Perspicuè nunc.] πόρισμα. Nequaquam.] *Consecutionis illusio.* Neque adhuc.] *Confirmat eam ab absurdo.* An' non &.] *A' simili distinctio probatur.* Vnde quid prohibet.] *Conclusio.* Vtiq; eleganter.] σκῶμμα. Nam si vnus] σκώμματος *ridicula ratio.* Audax es.] *Epilogus.* Minimè cum dijs.] *Epicurea de animorum immortalitate sententia.*

MENI Π.

Erasmo Roterodamo interprete.

MENIPPVS.

Τί λυπᾶσαι, ὦ Τάνταλε, ἢ τί σαυτὸν ὀδύρῃ, ἐπὶ τῇ λίμνῃ ἑστώς. Ταν. ὅτι, ὦ Μένιππε, ἀπόλωλα ὑπὸ τοῦ δίψους. Μέ. οὕτως ἀργὸς εἶ, ὡς μὴ ἐπὶ λύψας πιεῖν, ἢ καὶ νὴ Δί' ἀρυσάμενον καὶ λοιπὴ τῇ χειρί; Τάν. ὀδὴν ὁρῶ, ἃ ἐπικύψαιμι· φεύγει γὰρ τὸ ὕδωρ, ἐπειδὰν πέσω ἰούσῃ ἀσθενεστάτῃ μοι· ἢν δέ ποτε μὴ ἀρυσίμαν, μὴ πεσοῦσάν με ὧν ἐσόμενον, ὁ φθάνων βρίξας ἄκρον τὸ χεῖλος, ὑφ' ὃν δεῖ με πιεῖν, οὐκ οἶδ' ὅπως αὖθις ἀφανίσας ξηρὰν τὴν χεῖρά μου. Μέ. τρασιόν τι πάσχεις, ὦ Τάνταλε. ἀτὰρ ἐπί μοι, τί γὰρ καὶ δεῖ τῶν πιεῖν; ἢ γὰρ σῶμα ἔχεις, ἀλλ' ἐκένου μὲν ἐν Λυδίᾳ σου τέθαπται, ὅπερ ἦν θανὼν καὶ δίψῃν ἐδιώκει. σὺ δὲ ἡ ψυχή, πῶς ἂν ἔτι ἢ διψώης, ἢ πίνοις;

QVid eiulat, ô a Tantale, aut quid tuam deploras fortunam stagno imminens? TANT. Quoniã siti enecor, Menippe. MEN. Vsqueadeò piger es atq; mers. vti non vel pronus incumbens bibere noris, vel caua vola hauriẽs. TAN. Nihil profecero si procumbã: refugit.n. aqua simul atq; me propiùs admoueri senserit, quòd si quando hausero, oriq; coner applicare, priùs effluit, quã summa rigem lachia: atq; inter digitos effluẽs aqua, haud scio quomodo rursus manum meam aridam relinquit. MEN. Prodigiosum quiddam de te narras Tantale: verùm dic mihi, istuc ipsum quorsum opus est bibere, quũ corpore careas? nam illud quòd esurire poterat, aut sitire, b in Lydia sepultum est: cæterùm tu quum sis animus, quinam posthac aut sitire queas, aut bibere?

Ταν. τοῦτ' αὐτὸ ἡ κόλασίς ἐστι, τὸ διψῆν μου τὴν ψυχὴν, ὡς σῶμα ὄσαν. Με. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὕτω πιστεύσομεν ἐπεὶ φὴς τοῦ διψεικολαζεσθαι. τί δ' οὖν τοι τὸ δεινὸν ἔσται; ἢ δέδιας, μὴ ἐνδεία τοῦ ποτοῦ ἀπρθάνῃς; οὐχ ὁρῶ γὰρ ἄλλον μετὰ τοῦτον Ἀδὴν, ἢ θανατον ἐντεῦθεν εἰς ἕτερον τόπον. Τάν. ὀρθῶς μὲν λέγεις. καὶ τοῦτο δ' οὖν μέρος τῆς καταδίκης, τὸ ἐπιθυμεῖν πιεῖν, μηδὲν δεόμενον. Μέ. ληρεῖς, ὦ Τάνταλε, καὶ ὡς ἀληθῶς ποτοῦ δεῖσθαι δοκεῖς, ἀκρατου γε ἐλλεβόρου, νὴ Δία, ὅστις τοὐναντίον τοῖς ἐπὸ τῶν λυττώντων κυνῶν δεδηγμένοις πέπονθας, οὐ τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ τὴν δίψαν πεφοβημένος. Τάν. οὐδὲ τὸν ἐλλέβορον, ὦ Μένιππε, ἀναίνομαι πιεῖν, γένοιτό μοι μόνον. Μέ. θάρρει, ὦ Τάνταλε, ὡς οὔτε σὺ, οὔτε ἄλλος πίεται τῶν νεκρῶν. ἀδυνα-

TANT. *Atqui hoc ipsum supplicij genus est, vt anima perinde quasi corpus sit, ita sitiat.* MENIP. *Age, hoc ita habere credamus, quandoquidem affirmas te siti puniri: at quid hinc acerbi tibi poterit accidere? Num metuis ne potus inopia moriare? At equidem haud video alteros inferos, si quis hos relinquat, neque locum alium in quem morte demigret quispiam.* TANT. *Rectè tu quidem dicis: verùm hoc ipsum supplicij genus est, sitire, quum nihil sit opus,* MENIP. *Desipis, Tantale, & vti verum tibi fatear, non alio potu videris egere, quàm* [c] *veratro mero, nam diuersum quiddam pateris ijs quos* [d] *canes rabiosi memorderint, vt qui non aquam quemadmodum illi, sed sitim horreas.* TANT. *Ne veratrum quidem recusárim bibere, Menippe, si liceat modó.* MENIP. *Bono es animo, Tantale, certum habens, nunquam fore vt vel tu vel reliquorum manium quispiam bibat.*

nec

ἐκδιώκατον γάρ. καίτοι οὐ πάνυ-
σι, ὥσπερ σὺ, ἐκ καταδίκης
διψῶσι, τοῦ ὕδατος αὐτὸς οὐχ
ἱπομένοντος.

nec enim fieri potest: quanquam non omnibus quemadmodum tibi, pœna adiudicata est, vt sitiant aqua illos non expectante.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a TANTALE.] *Poëtæ tradunt Tantalum Iouis ex Plotæ Nympha filium, ac Phrygiæ regem, amicum dijs fuisse, qui cùm eos frequenter hospitio susciperet, & quodam tempore deessent epulæ, filium suum Pelopem occidit, ac dijs coctum epulandum apposuit, vt eorum diuinitatem experiretur. Sola autem Ceres, reliquis abstinentibus, humerum exedit. Vitæ demum restitutus Pelops, pro humero comeso à dijs eburneum recepit: vt testantur Seneca in Thyeste, & Virgilius tertio Georgicôn:*

—humeroq; Pelops insignis eburno.

Tantalum verò propterea apud inferos fingunt damnatum, atque assistere Eridano flumini sitientem, quòd si quando admouerit, se potaturus repentè aquam à labris contactam refugere. Tum capite imminere arborem pomis onustam, sed eam subitò porrigenti manum aliò subducere sese, atque ita miserum præsente copia, inopia discruciari. Bologninus ex 4. Metamorph. Ouid.

Tantalus hic etiam sitiens potare vetatur,
Corpora quod Pelopis dijs epulanda dedit.

Meminit etiam Virgilius 6. Aen. Ouidius scribit hoc illi tormentum inditum esse, quòd deorum secreta mortalibus reuelauerit:

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus: hoc illi garrula lingua dedit.

Idem lib. 3. Elegiarum:

Proditor in medio Tantalus amnesitit.

b In Lydia.] *Minoris Asiæ regio est, Cræso rege & Pactolo aurifero flumine notissima, Phrygiæ ab exortu Solis vicina.*

c Veratro.] *Elleboro poto tibi opus est, eoque sanè meraco. Qui autem parùm animo constant, & insaniunt, elleboro opus habere dicuntur, & elleboro sese purgare iubentur. Rhadamanthus in secundo. Verarum narrationum libro, ita pronunciat, vt Aiax traditum ab Hippocrate elleborum bibat, priusquam in heroum consortium recipiatur; alludens ad eius insaniam. Ibidem scribitur, non licuisse Chrysippo in beatorum insulam immigrare, nisi quartùm tam sumpto elleboro. Nimirum illuc alluditur, quòd ter in vita bibisse memoratur, vt testatur etiam Petronius in carmine quodam.* d Canes rabiosi.] *Canes rabie perciti, quæcunque momorderint, rabiescunt, aquam horrent, & tandem intereunt.*

IOANNIS SAMBVCI ANOTATIONNES.

Διηγητικὸς de Tantalo fabulæ Ouid.

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

ARGVMENTVM.

Tantalus ob factum fugientia flumina captat:
Quo dijs vix alius gratior antea erat.
Ausus consilium tandem est aperire Deorum,
Cogitur idcirco nunc tolerare sitim.

QVID eiulas.] ἐρώτησις τοῦ αἰτίου. Quoniam siti. *Causæ redditio querula.* Vsque adeó.] εἰρωνεία ἢ ἐπιτίμησις. Nihil profecero.] *Narratio.*

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina —.

Hor. lib. 1. Satyra 1. Prodigiosum quiddam.] θαύμασις. Dic mihi isthuc.] ἀνασκευὴ ἀπὸ τοῦ ἀδυνάτου. Cęterùm tu cùm

cùm sis.] *Sublata re eius quoque actio desinit.* Atqui hoc ipsum.] αὐτεπαγωγή. Age hoc ita habere.] ὁμολογία ἐκ περιουσίας. Num metuis.] *Extenuatio.* At equidem haud.] *Inuestigatio causæ situs.* Verùm hoc ipsum.] ἀπορία. Desipis, Tantale.] *Reprehensio.* Bono es animo.] *Conclusio.*

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΑΥΣΩΛΟΥ.

DIOGENIS ET Mausoli.

Erasmo Roterodamo interprete.

DIOGENES.

ΩΚὰτ, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς, καὶ πάντων ἡμῶν προτιμᾶσθαι ἀξιοῖς; Μαύ. καὶ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ μὲν, ὦ Σινωπεῦ, ὃς ἐβασίλευσα Καρείας μὲν ἁπάσης, ἦρξα δὲ καὶ Λυδῶν ἐνίων, καὶ νήσους δέ τινας ὑπηγαγόμην, καὶ ἄχρι Μιλήτου ἐπέβην, τὴν πολλὰ τῆς Ἰωνίας καταστρεφόμενος, καὶ καλὸς ὢν καὶ μέγας, καὶ ἐν πολεμίοις καρτερός. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι ἐν Ἁλικαρνασσῷ μυῶμαι

O He[a] tu Car, quare tandem insolens es, tibique places, ac dignum te credis qui vnus nobis omnibus anteponare? MAVS. Primùm regni nomine, ô tu [b] Sinopensis: quippe qui Cariæ imperauerim vniuersæ, præterea[c] Lydiæ quoque gentibus aliquot: tum autẽ & insulas nonnullas subegerim: [d] Miletum vsque peruenerim, plerisque [e] Ioniæ partibus vastatis. Ad hæc formosus eram ac procerus, ac bellicis in rebus præualibus. Postremò quod est omnium maximum, in Halicarnasso

μνῆμα παμμίγνωις ἔχω ἐπι-
κάμψον, ἡλίκον ἐκ ἄκ & νε-
κρὸς, ἀκ' ὁλ ὅτως ἐς ἰάκ &
ἐξησκημένον, ἵππον κὴ ἀνδρῶν
ἐς] ὸ ἀκριβέσαλον ἀκασμένων,
λίθε ἕ ιαμίσε οἷον ὁλ νιὼν
ὕρμ] ἰς ἂν ῥᾳδίως. ὁ λοκῶ Ϛι
λικάως ἐπὶ τόζοις μίγα φρο-
φάνι Δι. ἐπὶ τῇ βασιλέα φὴς, κὴ
ὧ κάμ, κὴ ὧ βάρ ἕ τάφε;
Μαύ. νὴ Δί' ἐπὶ τόζοις. Δί. ἀκ',
ὦ καλὲ Μαύσωλε, ὅτι ἰσχὺς
ἔτι Ϛὶ ἰκάνη, ὅτι ἡ μορφὴ πά-
ρεσιν. ἀ γὰρ τινα ἐποίμεθα
λικας ὧν ἀμορφίας πέρι, ὃκ
ἔχω ἀπᾶν, τίν & ἕνικα τὸ σὸν
ὡραῖον τιμηθέη ἂν ἕ ἐ-
μοῦ· φαλακρὰ γὰρ ἄμφω, κὴ
γυμνά. κὴ τὸς ὀδόν]ας ὁμοίως
τεφαύνομεν κὴ τὸς ὀφθαλμὸς
ἀφῳρύμενα, κὴ τὰς ῥῖνας ἀπ-
ορισιμώμενα, ὁ ἕ τάφ &, κὴ οἱ
πολυτελῶς ἐκᾶνοι λίθοι, Αλι-
κρνασσεῦσι ἢ ἴσως ἔχω ἐπι-
δείκνυσθαι, κὴ φιλοτιμᾶσθαι
πὸς ζὺς ξένες, ὡς δῆτι μέ-
γα οἰκοδόμημα αὐτοῖς ὄτι.

monumentū erectū habeo sin-
gulari magnitudine, quantū
videlicet defunctorum alius
nemo posſidet, neq; pari etiā
pulchritudine conditū, viris
ſcilicet atq; equis pulcherri-
mo è ſaxo ad viuam formam
abſolutiſſimo artificio ex-
preſſis, adeò vtvel phanum
aliquod ſimile haud facilè
quis inuenia:. Ni iniuria tibi
videor has ob res mihi pla-
cere atq; efferri? DIO. Num
ob imperium ais, ob formā,
atque ob ſepulchri molem?
MAV. Per Iouem ob hæc,
inquam. DIO. Atque, ô for-
moſe Mauſole, neq; vires iam
illæ, neq; forma tibi iā adeſt,
adeò vt ſi quē arbitrū de for-
næ præcellētia delegerimus,
haudquaquā dicere potis ſit,
quamobrē tua caluaria meæ
it anteferēda: ſiquidē vtraq;
pariter tum calua, tū nuda:
triq; dentes pariter oſtendi
nus: pariter oculis orbati ſu-
mus: pariter naribus ſimis ac ſurſum hiantibus deformati.
Cæterùm ſepulchrum ac ſaxa illa precioſa Halicarnaſſeis
forſitan iactare licebit, & hoſpitibus gloriæ cauſa oſtentare,
tanquam qui magnificā quandam apud ſe ſtructurā habeant:
verum

αὐ δὲ, ὦ βέλτιστε, οὐχ ὁρῶ ὅ, τι ἀπολαύεις αὐτοῦ, πλὴν εἰ μὴ τοῦτο φῄς, ὅτι μᾶλλον ἡμῶν ἀχθοφορεῖς, ὑπὸ τηλικούτοις λίθοις πιεζόμενος. Μαῦ ἀνόνητα οὖν μοι ἐκεῖνα πάντα, καὶ ἰσότιμος ἔσται Μαύσωλος, καὶ Διογένης. Δι. οὐκ ἰσότιμος, ὦ γενναιότατε, οὐ γάρ. Μαύσωλος μὲν γὰρ οἰμώξεται, μεμνημένος τῶν ὑπὲρ γῆς, ἐν οἷς εὐδαιμονεῖν ᾤετο· Διογένης δὲ καταγελάσεται αὐτοῦ. καὶ τάφον ὁ μὲν ἐν Ἁλικαρνασσῷ ἐρεῖ ἑαυτοῦ, ὑπὸ Ἀρτεμισίας τῆς γυναικὸς, καὶ ἀδελφοῦς κατασκευασμένον· ὁ Διογένης δὲ, τοῦ μὲν σώματος, εἰ καί τινα τάφον ἔχει, οὐκ οἶδεν. οὐδὲ γὰρ ἔμελεν αὐτῷ τούτου λόγον δὲ τοῖς ἀρίστοις περὶ αὐτοῦ καταλέλοιπεν, ἀνδρὸς βίον βεβιοκὼς ὑψηλότερον, ὦ Καρῶν ἀνδραποδωδέστατε, τοῦ τοῦ μνήματος, καὶ ἐν βεβαιοτέρῳ χωρίῳ κατέσκευασμένον.

verùm quid hinc commoditatis ad te redeat, vir egregie, nequaquam video, nisi forsan illud commodum vocas, quòd plus oneris atque nos sustines, sub tam ingentibus saxis pressus ac laborans. MAV. *Itáne nihil illa mihi conducunt omnia? planéq; pares erunt Mausolus ac Diogenes?* DI. *Imò haud pares, inquam, vir clarissime: nam Mausolus discruciabitur quoties earum rerum in mentem veniet, quibus in vita florere consueuit: at Diogenes interim eum ridebit. Atque ille quidem de suo illo monumento quod est in Halicarnasso, memorabit, ab vxore Artemisia atque sorore parato: contrà Diogenes ne id quidem suo de corpore nouit, nunquid habeat sepulchrum. Neque enim illi res ea curæ est, verùm apud viros excellentissimos sui memoriam famamq; reliquit, vt qui vitam peregerit viro dignam, tuo monumento, Carum abiectissime, celsiorem, ac tutiore in loco substructam.*

GILBER.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a Tv Car.] *Mausolum Cariæ regem intelligit, qui fuit maritus Artemisiæ, quæ illum tam ingenti amore prosecuta est, vt eius fato perfuncti cineres vino permistos, tradatur ebibisse. Adhæc sepulchrum eidem sumptuosissimum extruxit, quod à nomine eius Mauseolum est appellatum, ob operis magnificentiam inter septem orbis miracula numeratum: vt Plinius scripsit lib. 36. cap. 5. Opere nondum absoluto perijt Artemisia. Caria autem regio est minoris Asiæ inter Lyciam & Ioniam sita, à quo Car caros, aliquis de Caria. Hinc Aristophanes in Auibus:* ἐὰν δοῦλος ἐστὶ καὶ Κὰρ: *Quòd si seruus est, & Car. Carum mores quoque prouerbijs aliquot locum fecêre, de quibus Erasmus noster.* b Sinopensis.] *Sinope vrbs Ponti, frequenti gymnasio clarissima, & patria Diogenis. Hinc Ouid. lib. 1. de Ponto:*

Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopeus.

c Lydię.] *Lydia quoque Asiæ minoris regio est, Cræso rege & Pactolo aurifero flumine notissima.* d Miletum.] *Miletum Cariæ oppidum, præstantissimæ lanæ prouentu nobilitatum: hinc Milesii populi, & Milesiæ vestes.* e Ionię partibus.] *Ionia regio est in extremitate minoris Asiæ: media inter Cariam & Aeolidem, tum cœlo bonitate, tum situs commoditate nulli regionum posthabenda. Huius incolæ dicti sunt Iones, & metropolis Miletus, vt Cariæ Halicarnassus, in qua nobile Mauseolum extat.*

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Contentio de sepultura, alterius quidem magnificentissima, alterius verò neglectissima.

Vult alijs se Mausolus pręferre sepultis,
Forma quòd multos vicerit, atq; manu.
Diogenes ridet formam monumentaq; clara,
Illo & felicem se magis esse probat.

OHE tu

OHE tu Car.] *Propositio* ἐρωτηλικὴ, καὶ ἐλεγκτικὴ κατ' ἐπιμονήν. Primum regni nomine.] ἀπόκρισις αἰτιώδης κατ' ἀπαρίθμησιν. Postremò quod est omnium.] *Amplificatio postremi membri per* καταγραφήν. Adeò vt vel phanum.] *Conclusio.* Num ob imperium ais.] *Negatio. Per* Iouem.] *Asseueratio.* Atqui, ô formose.] ἀνασκευὴ, *fuisse & habuisse miserum est.* Siquidem.] *Ratio ab æqualitate.* Cæterúm.] *Responsio ad quartum membrum.* Verùm quid huic.] *Remotio.* Vir egregie.] ἐξαίρεσις εἰρωνική. Illud commodum vocas.] *Epilogus comparationis.* Itáne nihil illa mihi conducunt.] *Propositio.* Nam Mausolus discruciabitur, quoties ear. rer.] *Ratio: antefert autem Diogenes se Mausolo.* Neque enim illi res ea curæ est.] *Approbatio.* Apud viros excellentissimos.] καύχησις, *quæ animi bona reliquis anteponit.*

ΝΙΡΕΟΣ, ΘΕΡΣΙΤΟΥ καὶ Μενίππου.

NIREI, THERSItæ, & Menippi.

Erasmo Roterodamo interprete.

NIREVS.

ΙΔὸ δὴ Μένιππος οὗτοσὶ δικάσει, πότερος εὐμορφώτερός ἐστιν. εἰπὲ, ὦ Μένιππε, οὐ καλλίων τοι δοκῶ. Μέν. τίνου δὲ καὶ ἐστὶ πρότερον, οἶμαι; χρὴ γὰρ τοῦτο εἰδέναι. Νί. Νιρεὺς, καὶ Θερσίτης. Μέ. πότερος ὁ Νιρεὺς, καὶ

ECce denique vel Menippus hic iudex erit, vter nostrûm sit formosior. Dic, Menippe, ánnon tibi videor forma præstantior? MENIP. *Imò quínam sitis, priùs arbitror indicandum: nam hoc opinor scito est opus*

NIR. *Nireus ac Thersites.* MENIP. *Vter*[a] *Nireus, vter*

καὶ πότερ' ὃν ὁ Θερσίτης· οὐδέπω γὰρ τοῦτο δῆλον. ΘΕΡ. Ἐμοὶ μὲν οὐδὲν τοῦτο ἔχω, ὅτι ὅμοιός εἰμί σοι. καὶ οὐδὲν τηλικοῦτον διαφέρεις, ὑπέρκομος εἰ. Ὅμηρος δὲ ἱκανῶς ὁ τυφλὸς ἐποίησεν, ἀπάντων ἄμορφότατον πεφασκώς. ἀλλ' ὁ φοξὸς ἐγώ, καὶ ψιλὸς, οὐδὲν χεῖρων ἐφαίνομαι δικαίᾳ ὥρᾳ δηλονότι, ὦ Μενίππε, ὅν τινα ἄμορφότερον ἄγῃ. ΝΙ. Νὴ τὴν Ἀγλαΐαν καὶ Χάροπα, ὡς καλὸς ἀνὴρ ὑπὸ Ἰλίου ἦλθον. Με. ἀλλ' ἐχὶ καὶ ὑπὸ γλῶ, ὡς οἶμαι, καλὸς ἦλθες, ἀλλὰ τὰ μὲν ὀστᾶ ὅμοια, τὸ δὲ λιπαρὸν ταῦτα μόνον ἆρα ἐστὶ κείνοις, ἀφ' ὧν Θερσίτου λιπαρώτερος, ὅτι ἴνθρυπτον τὸ σόν· ἀπαπαπαῖ· γὰρ αὐτὸ, καὶ οὐκ ἀνθρώδες ἔχεις. ΝΙ. καὶ μὴν ἥρων Ὁμηρον, οἷος ἦν, ὁποῖός τις σὺ στρατιώτης ἦν τοῖς Ἀχαιοῖς. Με. ὀνόμα-

ter Therſites? nondum enim vel hoc ſatis liquet: THER. *Iam vnum hoc vinco, quòd tibi ſum ſimilis, neque tantopere me præcellis, quantopere te* [b] *cæcus ille Homerus extulit, vnum omnium formoſiſsimum appellans: quin ego faſtigiato vertice, rariſq; & impexis capillis ille, nihil te inferior viſus ſum arbitro. Iam verò tempus eſt vti pronuncies, Menippe, vtrum altero formoſiorem exiſtimes.* NIR. *Mirum ni me, Agalia Charopéque prognatum:*

— qui vir pulcherrimus vnus,

Omnibus è Graÿs Priameia ad Pergama veni.

MEN. *Atqui non item ſub terram opinor pulcherrimus veniſti, quippe qui reliquis quidē oſsibus alÿs appareas aſsimilis: porrò caluaria hoc vno inſigni à Therſitæ caluaria dignoſci poſsit, quòd tua delicata eſt ac mollicula: quandoquidem iſthuc habes effœminatum, ac neutiquam viro decorum.* NIR. *Attamen Homerum percontare, qua ſpecie tum fuerim, quum inter Græcorum copias militarem.* MEN. *Tu qui-*

ὀνείρατά μοι λέγεις, ἐγὼ δὲ ἃ βλέπω, καὶ νῦν ἔχεις, ἐκεῖνα δὲ οἱ τότε ἴσασιν. Νί. οὔκουν ἐγὼ ἐνταῦθα εὐμορφώτερός εἰμι, ὦ Μένιππε; Μέ. οὔτε σὺ, οὔτε ἄλλος εὔμορφος. ἱστοτιμία γὰρ ἐν Ἅδου, καὶ ὅμοιοι ἅπαντες. Θρ. ἐμοὶ μὲν καὶ τοῦτο ἱκανόν.

Tu quidem [c] *somnia mihi narras: at ego ea specto quæ video, quæq; tibi adsunt in præsentia: cæterùm ista non runt qui id temporis viuebant.* NIR. *Quid igitur tandem? ánnon ego formosior, Menippe?* MEN. *Neque tu, neq; quisquam alius formosus hoc loco: siquidem apud inferos æqualitas est, paresq; sunt omnes.* THER. *Mihi quidem vel hoc sat est.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

THersites cum Nireo de forma contendit apud inferos, vbi pares sunt omnes, sub Menippo iudice, & moriendum esse omnibus docetur.

a NIREVS ac Thersites.] *Nireus Charopi & Aglaiæ filius, Græcorum omnium formosissimus, quemadmodum Thersites omnium maximè deformis. Ouid. lib. 4. de Ponto:*

Tam mala Thersiten prohibebat forma latêre,
Quàm pulchra Nireus conspiciendus erat.

Homerus Iliad 2. Thersiten totum à capite, quod aiunt, vsque ad pedes ita graphicè depingit, vt corporis vitia & animi morbos, vt dicas pessimum ingenium in domicilio se digno habitasse. Itidem fecit Lucianus noster aduersus Indoctum librorum copiâ tumentem. Hinc cùm hominem vehementer fœdum significare velibus Θερσίτειον βλέμμα: id est, *Thersitæ faciem habere dicamus. Iuuenal. Satyra 8:*

Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis
Aeacidæ similis —.

b Cæcus ille Homerus.] *Quum priùs Melesigenes diceretur,*

ceretur, quòd ad Meletem fluuium natus esset', ob id tamen quòd cæcus esset, Homeri nomen sortitus est. Cumæi nanque & Iones captos oculis ὁμήρους appellant, quòd ὁμήρους: id est, itineris ducibus egeant. Hinc cæcutiens Mæonius nuncupatur à Martiano lib. 1. de Nuptijs Philolog. & Somnia.] Lucianus hic & in Harmonide, ὑσέρᾳ & prouerbio dicit rem futilem, inanem & nihili. Idem in Somnio suo, introduxit quempiam, qui suum somnium, tanquam orationem ineptam ac futilem reiecit. Vide in nostro adagiorum chiliarcho Extra somnum.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Contentio de pulchritudine, quæ apud inferos nulla est.

Lis est egregia de forma: pulchrior alter
Vult esse, Aglaiá de genetrice satus.
Cedere Thersites non vult, turpissimus olim:
Omnia mors æquat: gratia nulla valet.

ECCE deniq;.] *Propositio* Dic, Menippe.] *Iussio, cum rogatione.* Imò quinam sitis.] ἐρώτησις. Nireus ac.] *Responsio.* Vter Nireus.] *Alia rogatio.* Nondum enim.] *Ratio.* Iam vnum hoc vinco.] *conclusio.* Neque tantopere.] *Homeri reprehensio.* Quin ego.] αὔξησις. Iam verò tempus.] ἀποσοφή. Mirum ni me.] *Asseueratio à parentibus, & Homeri testimonio.* Atqui non item.] *Refutatio, cum Menippi comparatione.* Attamen Homerum.] *Iussio, & confirmatio* ἀτεχνός. Tu quidem somnia.] *Contemnit testimonium comparatione.* Quid igitur.] *Rogatio.* Neque tu.] *Epilogus cum generali sententia.*

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ, ΑΝΤΙσθένους, Κράτητος καὶ πτωχοῦ.

DIOGENIS, ANTIsthenis & Cratetis.

Iacobo Micyllo interprete.

DIOGENES.

ΑΝτίσθενες, καὶ Κράτης, σχολὴν ἄγωμεν. ὥστε τί οὐκ ἄπιμεν εὐθὺ τῆς καθόδου περιπατήσοντες, ὀψόμενοι τοὺς κατιόντας, οἷοί τινές εἰσι, καὶ τί ἕκαστος αὐτῶν ποιεῖ; Αν. ἀπίωμεν, ὦ Διόγενες· καὶ γὰρ ἂν τὸ θέαμα ἡδὺ γένοιτο, τοὺς μὲν δακρύοντας αὐτῶν ὁρᾷν, τοὺς δὲ ἱκετεύοντας ἀφεθῆναι, ἐνίους δὲ μόλις κατιόντας, καὶ ἐπὶ τράχηλον ὠθοῦντος τοῦ Ἑρμοῦ, ὅμως ἀντιβαίνοντας, καὶ ὑπτίους ἀντερείδοντας οὐδὲν δέον. Κρά ἐγὼ γοῦν καὶ διηγήσομαι ὑμῖν, ἃ εἶδον, ὁπότε κατήειν κατὰ τὴν ὁδόν· Δι. διήγησαι, ὦ Κράτης. ἔοικας γὰρ τινα παγγέλοια ἐρεῖν. Κρά.

OCium nunc agimus, Antisthenes, & tu Crates: quare cur non, obsecro, imus deambulatum rectà ad ingressum & fauces orci, vt ibi spectemus eos qui descendunt, quinam sint, & quid quisque eorum agat? ANT. *Eamus Diogenes. Etenim spectaculum hoc iucundum fuerit, videre alios quidem ipsorum lachrymari, alios autem vt demittantur supplicare: quosdam autem ægrè descendere, & quanquam ceruicem vrgente ac impellente Mercurio, reluctari tamen, & resupinos obniti, nulla necessitate aut commodo suo.* CR. *Ego verò etiam exponam vobis quæ ipse vidi in via quando huc descendebam.* DIOG. *Exponas licet, Crates. videris enim quædã omnino risu digna dicturus esse.*

Κρά. καὶ ἄλλοι μὲν πολλοὶ συγκατέβαινον ἡμῖν, ἐν αὐτοῖς δ' ἐπίσημοι, Ισμηνόδωρός τε ὁ πλούσιος, ὁ ἡμέτερος, καὶ Αρσάκης, ὁ Μηδίας ὕπαρχος, καὶ Οροίτης ὁ Αρμένιος. ὁ μὲν Ισμηνόδωρος (ἐπεφόνευτο γὰρ ὑπὸ λῃστῶν παρὰ τὸν Κιθαιρῶνα, ἐς Ελευσῖνα οἶμαι βαδίζων) ἔστενέτε, καὶ τὸ τραῦμα ἐν ταῖν χροῖν εἶχε. καὶ τὰ παιδία τὰ νεογνὰ, ἃ. καταλελοίπει, ἀνακλλεῖτο, καὶ ἑαυτῷ ἐπεμέμφετο τῆς τόλμης. ὃς Κιθαιρῶνα ὑπερβαλλων, καὶ τὰ περὶ τὰς Ελευθερὰς χωρία, πανέρημα ὄντα ὑπὸ τῶν πολέμων, διοδεύων, δύο μόνους οἰκέτας ἐπήγετο, καὶ ταῦτα φιάλας πέντε χρυσᾶς καὶ κυμβία τέτταρα μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων. ὁ δ' Αρσάκης (γηραιὸς γὰρ ἤδη, καὶ νὴ Δί' οὐκ ἄσεμνος τὴν ὄψιν ἐς τὸ βρβαρικὸν) ἤχθετο, καὶ ἠγανάκτει, πεζὸς βαδίζων, καὶ ἠξίου τὸν ἵππον αὐτῷ προσαχθῆναι, καὶ

CRA. Cùm alij multi nobiscum descendebant, tum verò inter ipsos maximè nobiles, Ismendorus ille diues ex nostris, & Arsaces Medorum præfectus, & armenius Orates. Ismenodorus igitur (occisus enim fuerat à latronibus circa Cithæronem, quando Eleusinem, vt arbitror, proficiscebatur) & gemebat, & vulnus in manibus præ se ferebat, liberos suos paruos, quos reliquerat, identidem vocando, sibiqúe ipsi ob audaciam succensendo, qui cùm Cithæronem transisset, ac loca illa circa Eleutheras deserta ac bellis vastata peragrasset, non ampliùs quàm duos seruos secum adduxisset, idqúe etiam cùm phialas quinque aureas & cymbia quatuor secum haberet. Arsaces autem (senior enim iam erat, & per Iouem, pro Barbarico illo rutu, facie non adeò inhonesta aut contemnenda) grauiter ferebat atque indignabatur quòd pedibus incederet, volebatq́; sibi equum suum adduci.

Nam

τὴ γὰρ ὁ ἵππος αὐτῶν συνετεθνήκει μιᾷ πληγῇ ἀμφότεροι διαπρήσσει ὑπὸ Θρακός τινος πελταστοῦ, ἐν τῇ ἐπὶ τῷ Ἀράξῃ, πρὸς τὸν Καππαδόκην συμπλοκῇ, ὁ μὲν γὰρ Ἀρσάκης ἐπήλαυνεν, ὡς διηγεῖτο, πολὺ τῶν ἄλλων προὔπεξορμήσας. ἑποστὰς δὲ ὁ Θράξ, τῇ πέλτῃ μὲν ὑποδύς, ἀπεδέχεται τὸν Ἀρσάκου κοντόν· οὗτος δὲ ὑποθεὶς τὴν σάρισσαν, αὐτόν τε διαπείρει, καὶ τὸν ἵππον. Αν. πῶς οἷόν τε, ὦ Κράτης, μιᾷ πληγῇ τοῦτο γενέσθαι; Κρά. ῥᾷστα, ὦ Ἀντίσθενες· ὁ μὲν γὰρ ἐπήλαυνεν, εἰκοσάπηχύν τινα κοντὸν προβεβλημένος. ὁ Θρᾷξ δὲ εἰπειδὴ τῇ πέλτῃ ἀπεκρούσατο τὴν προσβολὴν, καὶ προῦλθεν αὐτὸν ἡ ἀκωνὴ, ἐς γόνυ ὀκλάσας, δέχεται τῇ σαρίσσῃ τὴν ἐπέλασιν, καὶ σιτρόσκει τὸν ἵππον ὑπὸ τὸ στέρνον, ὑπὸ θυμοῦ καὶ σφοδρότητος ἑαυτὸν διαπείραντα.

Nam & equus vnà cum eo mortuus fuerat, vna plaga ambobus transfossis à Thracensi quodam scutato in eo prælio quod cum rege Cappadocum ad Araxem fluuium commissum fuerat. [2] *Nam Arsaces quidem infesto cursu in hostem ferebatur, longè vt quidem ipse narrabat, ante alios euectus. Thrax autem expectato illo subsistens, ac scutum præ se te tenens, venientem Arsacis hastam excutiendo diuertit: ipse autem submissa parumper sarissa sua, & equum & insidentem illum transuerberat.* ANT. *Sed quo pacto fieri potuit, Crates, vt vno ictu ambos transuerberaret?* CRA. *Facillimè Antisthenes: nam ille quidem cursu ferebatur, contum quendam viginticubitalem prætentum habens: Thrax autem vbi pelta obiecta plagam excussisset, & iam cuspit ipsum præteruecta esset, in genu procumbens excipit sarissa venientis impetum, ac equum sub pectus vulnerat: quo mox præ furore ac vehementia cursus se ipsum*

τα. διελαύνεται δὲ καὶ ὁ Ἀρσάκης ἐκ τῆς βουβῶνα δραμπὰξ, ἄχρις ἐπὸ τὴν πυγὴν ὁρᾷς, οἷόν τι ἐγένετο; οὐ τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ τοῦ ἵππου μᾶλλον τὸ ἔργον. ἠγανάκτει δὲ ὅμως, ὁμότιμος ὢν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἠξίου ἱππεὺς κατίεναι. ὁ δὲ γε Ὀροίτης, ὁ ἰδιώτης, καὶ πάνυ ἁπαλὸς τὼ πόδε, καὶ οὐδ' ἑστάναι χαμαὶ. οὐχ ὅπως βαδίζειν ἐδύνατο. πάσχουσι δ' αὐτὸ ἀτεχνῶς Μῆδοι πάντες, ἐπὴν ἀποβῶσι τῶν ἵππων, ὥσπερ οἱ ἐπὶ τῶν ἀκανθῶν ἐπιβαίνοντες ἀκροποδητὶ, μόλις βαδίζουσιν ὥστε ἐπεὶ καταβαλὼν ἑαυτὸν ἔκειτο, καὶ οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἀνίστασθαι οὔθελεν, ὁ βέλτιστος Ἑρμῆς ἀράμενος αὐτὸν, ἐκόμισεν ἄχρι πρὸς τὸ πορθμεῖον, ἐγὼ δὲ ἐγέλων. Αν. καὶ γὰρ δὲ, ὅτε κατῄειν, οὐδ' ἀνέμιξα ἐμαυτὸν τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἀφεὶς οἰμώζοντας αὐτοὺς, προσδραμὼν ἐπὶ τὸ πορθμεῖον, προκατέλαβον χώραν ὡς ἂν ἐπιτηδείως πλεύσαιμι.

transadigente. eadem hasta etiam Arsaces per inguina vtrinque ad nates vsque penetrante transfoditur. Intelligis nimirum quo pacto acciderit, cùm non viri, sed equi magis hoc opus fuerit. Veruntamen indignabatur ille, quòd non ampliore honore quàm cæteri habebatur, volebatq; eques huc descendere. Orœtes autem priuatus quispiam erat, atq; admodum debilis pedibus: quippe qui neq; stare humi, nedum incedere vllo modo poterat. Accidit autē hoc prorsum Medis omnibus vt postquam ab equis descenderint, veluti qui super spinas ingrediuntur, summis pedum digitis vix atq; ægrè incedant. Quamobrem cùm per se ipsum humi deiectus iaceret, neque vllo prorsum pacto resurgere vellet, bonus ille Mercurius sublatum in se hominem ad cymbam vsque portauit: ego verò sequens ridebam. AN. Et ego porrò quando huc descendebam, neque admiscui me ipsum cæteris, sed relictis plorantibus illis ad cymbam accurrendo, præoccupaui mihi locum, quò commoditùs nauigarem.

σαιμι. πρὰ τὴν πλοῦν δὲ οἱ μὲν ἐδάκρυόν τε, καὶ ἐναντίων, ἐγὼ δὲ μάλα ἐτῆς πόμην ἐν αὐτοῖς. Δι. σὺ μὲν, ὦ Κράτης, καὶ Αντίσθενες, τοιούτων ἐτύχετε ξυνοδοιπόρων. ἐμοὶ δὲ Βλεψίας τε ὁ δανειστὴς, ὁ ἐκ Πειραιῶς, καὶ Λάμπις ὁ Ακαρνὰν, ξεναγὸς ὢν, καὶ Δάμις ὁ πλούσιος ἐκ Κορίνθου, συγκατήεσαν. ὁ μὲν Δάμις, ὑπὸ τῶν παιδὸς ἐκ φαρμάκων ἀπεθανὼν· ὁ δὲ Λάμπις δι' ἔρωτα Μυρτίου τῆς ἑταίρας, ἀποσφάξας ἑαυτὴν· ὁ δὲ Βλεψίας, λιμῷ ἄθλιος ἐλέγετο ἀπεσκληκέναι. καὶ ἐδήλου ὠχρὸς ἐς ὑπερβολὴν καὶ λεπτὸς ἐς τὸ ἀκριβέστατον φαινόμενος. ἐγὼ δὲ, καί περ εἰδὼς, ἀνέκρινον ὃν τρόπον ἀποθάνοι. εἶτα τῶν μὲν Δάμιδι αἰτιωμένῳ τὸν υἱὸν, οὐκ ἄδικα μέν τοι ἔπαθες, ἔφην, ὑπ' αὐτοῦ, ὡς τάλαντα ἔχων ὁμοῦ χίλια, καὶ τρυφῶν αὐτὸς, ἐνενηκονταέτης ὢν, ὀκτωκαιδεκαέτει νεανίσκῳ τέτταρας ὀβολοὺς πρεῖχες. σὺ δὲ, ὦ Ακρ-

uigarem. Inter nauigandum verò alij quidem lachrymabantur, alij autem nauseabant: ego verò inter ipsos sedens admodum oblectabar. DIO. *Tu quidem, Crates, & tu Antisthenes, huiusmodi sortiti estis itineris comites. mecum autem Blepsias ille fœnerator ex Piræo, & Lampis Acarnam, qui mercenarios milites ductauerat, & Damis diues ille Corinthius, simul descendebant. Quorum Damis quidem à puero veneno interemptus fuerat, Lampis autē ob amorem Myrtij meretricis se ipsum iugulârat: Blepsias verò fame miser perijsse dicebatur. & apparebat sanè adhuc pallidus supra modum, ac tenuis maximé. Ego verò quãquam antea noram, interrogabam tamen quo pacto quisq; mortuus esset. Ac Damidi quidem accusanti filium: Non iniusta verò, inquam, passus es ab illo, qui talenta cùm haberes coaceruata mille, ac ipse in delicijs viueres annos nonaginta natus, adolescenti illi quatuor obolos scilicet suppeditabas. Tu*

Ἀκαρνὰν (ἔστιν γὰρ μάκαρ-
ν&, καὶ μαίηρᾶδ τῇ Μυρτίῳ)
τί σὰτιᾷ τὸν ἔρωτα, σαυτὸν ὃ
σὺ; ὃς τὰς μὲν πολιμίους ἐδὲ
πώποτε ἔφριξας, ἀλλὰ φιλο-
κινδύνως ἀγωνίζῃ πρὸς τῶν ἄλ-
λων, ἐπὶ δὲ τυχόντ& παιδίσκαις, καὶ δακρύοις ἐπι-
πλάστοις καὶ σφαγμῶν, ἁλ-
λως ὁ γνναῖ&, ὁ μὲν γὰρ βλέ-
ψίας, αὐτὸς ἑαυτὸ μαργό-
ρει, φθάρ&ς πολλοῦ τοῦ ἄν-
οιαν, ὅτι χάματα ἐφυλαξ-
τι τοῖς μηδὲν προσήκουσι
κληρονόμοις, ἐς ἀεὶ βιώσειν
ὁ μάτα& νομίζων. πολλὴ ἐ-
μοιγε ὁ τῶν τυχόντ& τρυ-
φὴ παρίσχοντο σύνοπτες.
ἀλλ' ἤδη μὲν ἐπὶ τῷ στομίῳ
ἐσμὲν ἀφίκεσθαι καὶ, καὶ
ἀφεστοπέμ πορέωθεν τὸς ἀ-
φικνουμένους. βανὰ, πολλοί
γε, καὶ ποικίλοι, καὶ παντοῦ
δακρύοντες, πολλὴ τῶν νε-
ογνῶν τούτων, καὶ νηπίων. ἀλλὰ
καὶ οἱ πάνυ γεγκρακότες ὀδύ-
ρονται. τί τᾶτο; ἆρα τὸ φίλτρον
αὐτὰς

verò Acarnan, (gemebat enim & ille, ac deuouebat Myrtium) quid amorem accusas, inquam, & non potius te ipsum? qui hostes quidem haud vnquam perhorruerit, sed te vltrò periculis offerendo, ante alios in prælium descenderis, à puella verò vulgari illa quidem, ac fortè oblata, & à lachrymis atque singultibus fictitijs, generosus ipse tu captus fueris. Nam Blepsias quidem ipse seſe accusat ob nimiam stultitiam, quòd pecuniam videlicet custodierit hæredibus nulla necessitudine sibi coniunctis, dum vanus ipse in perpetuum vitam futurum esse se putat. Verùm mihi quidem non vulgarem voluptatem præbuerunt tunc lamentantes isti. Sed iam circa fauces sumus. Aspicere nos illuc oportet, atque à longè contemplari aduenientes. Papæ multi certè, & varij, omnésque lachrymantes, præter pullos istos & infantes. Quin & ætate nimia confecti illi lugent. Sed quid hoc? num philtro aliquo

αὐτὸς ἔχει τοῦ βίου; τοῦτον δὴ τὸν ὑπέργηρων ἔρεσθαι βέλτιον μοι.. τί δακρύεις τηλικοῦτος ἀρθανάτων; τί ἀγανακτᾷς, ὦ βέλτιστε, καὶ ταῦτα, γέρων ἀναμφιλόγως; ἦσθα βασιλικὸς ἄνθρωπος. Πτω. ἀδαμῶς. Δι. ἀλλὰ σατράπης; Πτω. οὐδὲ τοῦτο. Δι. ἆρα δὴ ἰπλούτεις, εἶτα ἀνιᾷ σε τὸ πολλὰ πυφλὰ ἀπολιπόντα τεθνάναι; Πτω. οὐδὲν τοιοῦτον. ἀλλ' ἔτη μὲν ἐγεγόνει ἀμφὶ τὰ ἐνενήκοντα, βίον δὲ ἄπορον καὶ ἀλαλάμενον ὁρμιᾶς εἶχον, ἰσοβολιὰν πλωχὸς ὤν, ἀτεκνός τε, καὶ πρεσβύτης χωλὸς, καὶ ἀμυδρὸν βλέπων. Δι. ἆρα τοιαῦτα ὤν, ἦν ἥβης; Πτω. νοῦ. Ἡδὺ γὰρ δὴ τὸ φῶς. καὶ τὸ τεθνάναι, λεανὸν καὶ φευκτέον. Δι. ὦραιόμην, ὦ γέρων, καὶ μεμηνότα πρὸς τοῦ χρεών, καὶ ταῦτα, ἡλικιώτης ὢν ἐμοὶ προβεβιωκώς. τί δ' ἄν τις ἔτι λέγοι περὶ τῶν νέων, ὁπότε οἱ τηλικοῦτοι

liquo vitæ tenentur? *Istum igitur decrepitum interrogare lubet*: Quid ploras, heus tu, *tam* procecta ætate mortuus? Quid indignaris, bone vir, *præsertim* cùm *senex* huc aduenerit? *Eccubi rex fuisti?* MEND. *Haudquaquam.* DIOG. *Verùm satrapa.* MEND. *Neque hoc.* DIOG. *Num igitur diues fuisti, ideóque malè te habet, quòd relictis multis deliciis ac voluptatibus mori coactus fueris?* MEND. *Nihil tale*: sed annos quidem circiter nonaginta natus fui, vitam autem difficilem egi, arundine & linea victum quæritans, vltra modum egenus ac pauper, liberis carens, & præterea claudus quoque, & parùm oculis videns. DIOG. *Et viuere cupiebas, cùm talis esses?* MEND. *Certè quidem*. dulcis enim erat lux: mori autem graue & horrendum. DIOG. *Deliras, ô senex, & iuueniliter te geris erga necessitatem: & hoc, cùm sis coæqualis portitori huic. Proinde quid iam de adolescentibus dicamus, quando etiam decre-*

κοῦτοι φιλόζωοι εἰσὶν, οὓς ἐχρῆν διώκειν τὸν θάνατον, ὡς τῶν ἐν τῷ γήρᾳ κακῶν φάρμακον; ἀλλ' ἀπίωμεν, μὴ καί τις ἡμᾶς ὑπίδηται, ὡς ἀπόδρασιν βουλεύοντας, ὁρῶν περὶ τὸ στόμιον εἱλουμένους.

piti isti tantopere viuere cupiunt, quos decebat ipsam mortem etiam consectari, tanquam remediũ quoddam eorum malorum quæ secum fert senectus? Sed abeamus iam, ne quis & nos suspicetur tales esse, qui hinc aufugere cupiamus, quando circa fauces hic nos oberrare viderit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a NAM Arsaces.] *De Arsace Medorum præfecto, qui à Thrace pedite vnà cum equo suffossus fuit. Tale quoddam certamen peditis cum equite describitur in Commentarijs Cæsaris lib. 4. vt videre possit vnusquisque, quomodo à peditibus suffoderentur equi.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγητικὸς καὶ ἐρωτηματικός.

Tænarias adeunt fauces & limina nigra,
Vt spectent ducat quos ibi Atlantiades.
Quisq; suos narrat comites: quos inter habetur
Pauper, qui vitæ stamina longa petit.

OMNIVM nunc.] *Occasio.* Cur non obsecro.] *Hortatio.* Recta ad.] *A' loco.* Vt ibi spectemus.] *A' causa* Eamus.] *Assensus.* Etenim.] *Ratio à iucundo* κατὰ μερισμόν. Ego verò exponam.] προέκθεσις ἢ ὑπόσχεσις. Exponas licet.] ἀξίωσις. Tum alij multi.] ἔκθεσις κατὰ πρόσληψιν. Ismenodorus ille.] τὸ πρόσωπον ὡρισμένον. A' latronibus:] *Mortis genus.* Circa Citheronem.] *Locus.*

Quando

Quando Eleusinum.] *Tempus.* Et gemebat.] τὰ πραχθέντα. Arsaces autem.] *Secunda pars de Arsace.* Nam Arsaces.] ἡ μάχη. Thrax.] *Narratio luminosa.* Ille quidem cursu.] ὁ τρόπος. Contum quendam.] *Modi luculenta descriptio.* Intelligis nimirum.] *Conclusio.* Veruntamen.] ἐπάνοδος μετὰ τὴν ἀποπλάνησιν. Et ego porrò.] *Interfatio Antisthenis, per narrationem.* Tu quidem.] *Diogenis narratio.* Ac Damidi quidem.] *Capita orationis suæ ad singulos habitæ.* Tu verò Acarnan.] ἀποστροφή. Qui hostes quidem.] *Comparatio ab indigno.* Verùm mihi quidem.] τὸ ἐκβαὺ ἡδύ. Sed iam circa.] *Ambulationis finis.* Papæ.] θαύμασις. Qnid ploras.] ἐρώτησις. Quid indignaris.] *Multiplex scilcitatio.* Nihil tale.] *Responsio negans.* Sed annos.] *Affirmatio, & narratio.* Mori autem graue.] ἀντίθεσις. Deliras.] ἐπιτήμησις. Proinde quid iam.] θέσις παραινετική. Sed abeamus.] *Conclusio.*

ΑΙΑΝΤΟΣ ΚΑΙ Αγαμέμνονος.

AIACIS ET AGAmemnonis.

Iacobo Micyllo interprete.

AGAMEMNON.

Εἰ σὺ μανεὶς, ὦ Αἶαν, σεαυτὸν ἐφόνευσας, ἐμέλησας δὲ καὶ ἡμᾶς ἅπαντας, τί αἰτιᾷ τὸν Ὀδυσσέα; καὶ πρώην ὅτε πρόσεβλεψας αὐτὸν, ὁπότε ἧκε μαντευσόμενος, ὅτε προσειπεῖν ἠξίωσας ἄνδρα συστρατιώτην, καὶ ἑταῖρον, ἀλλ' ὑπεροπτικῶς μεγάλα βαίνων, παρῆλθες.

SI tu, dum furore correptus fuisti, [a] *Aiax: te ipsum interfecisti: nos autem cunctos etiam membris, vt putabas, detruncatis, deformâsti: quid quæso Vlyssem accusas? Ac paulò antè neque aspicere ipsum voluisti, cùm venisset huc vates cōsulturus: neq; alioqui dignatus es virum commilitonem ac socium: sed superbè admodum ac grandi incedens gres-*

ρῦλθες. Αἴ. εἰκότως, ὦ Αγάμεμνον. αὐτὸς γάρ μοι τῆς μανίας ἄιτιος κατέστη, μόνος ἀντεξετασθεὶς ἐπὶ τοῖς ὅπλοις. Αγ. ἠξίους δὲ ἀναντα γώνιστος εἶναι, καὶ ἀκονιτὶ κρατεῖν ἁπάντων; Αἴ. ναὶ, τάγε τοιαῦτα· οἰκεία γάρ μοι ἦν ἡ πανοπλία τοῦ ἀνεψιοῦ γε ὄντος. καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι, πολὺ ἀμείνους ὄντες, ἀπείπασθε τὸν ἀγῶνα, καὶ πρεχωρήσατέ μοι τῶν ἄθλων. ὁ δὲ Λαέρτου, ὃν ἐγὼ πολλάκις ἔσωσα, κινδυνεύοντα κατακεκόφθαι ὑπὸ τῶν Φρυγῶν, ἀμείνων ἠξίου εἶναι, καὶ ἐπιτηδειότερος ἔχειν τὰ ὅπλα. Αγ. αἰτιῶ τοιγαροῦν, ὦ γενναῖε, τὴν Θέτιν, ἢ δέον σοι τὴν κληρονομίαν τῶν ὅπλων παραδιδόναι, συγγενεῖ γε ὄντι φέρουσα, ἐς τὸ κοινὸν κατέθετο αὐτά. Αἴ. οὔκ, ἀλλὰ τὴν Οδυσσέα, ὃς ἀντεποιήθη μόνος. Αγ. συγγνώμη, ὦ Αἴαν,

su præterîsti. AIAX. *Meritò Agamemnon. Ille enim mihi furoris huius author extitit, vt qui solus mecum pro armis iudicio contendere ausus fuerit.* AGA. *An verò dignum censebat te, qui absque aduersario, atque absque puluere, vt dicitur, superares omnes?* AIAX. *Quid ni in tali vtique causa? Nam armatura ea cognitionis quodam iure ad me pertinebat, cùm fratris mei patruelis certè fuerit. Deinde vos cæteri, qui multò quàm ille præstantiores eratis, detrectâstis certamen, & cessistis mihi arma: iste autem* [b] *Laërtæ filius quem ego non semel in summo periculo seruaui, cùm iam à Troianis propè concideretur, melior esse me voluit, ac dignior qui armis illis potiretur.* AGA. *Accusa igitur, ô generose,* [c] *Thetim, quæ cùm tibi debuisset armorum successionem ac hæreditatem, vtpotè cognato, tradere, in medium allata illa posuit.* AIAX. *Haudquaquam, sed Vlyssem, vt qui solus sese mihi opposuerit.* AGA. *Ignoscendũ,*

Aiax,

Αἶαμ, ἐ ἄνθρωπος ὢν ὠρέχθη κλόξης, ἥδιστα πράγματος, ὑπὲρ οὗ καὶ ἡμῶν ἕκαστος κινδυνεύσαιμι ἂν πολλάκις, καὶ πρᾶτιν ἔχω, καὶ ταῦτα παρὰ Τρωσὶ δικασταῖς. Αἴ. οἶδα ἐγὼ ἃ τις μὲν κατέδικασεν· ἀλλ' οὐ θέμις λέγειν τι περὶ τῶν θεῶν. τὸν γοῦν Πλουσίαν μὴ οὐχὶ μισῶν οὐκ ἂν δυναίμην, ὦ Ἀγάμεμνον, οὐδ' ἐ αὐτή μοι Ἀθηνᾶ τᾶδε ἐπιτάττοι.

Aiax, eſt, ſi homo cùm eſſet, appetiuit d *gloriã, rem dulciſsimam, cuius gratia etiam noſtrûm quilibet obire pericula ſuſtinet: præcipuè quando & vici te poſtea, & hoc Troianis ipſis iudicibus.* AIAX. *Noui ego quæ me damnárit, ſed fas non eſt de dijs aliquid dicere. Vlyſſem igitur aliud quàm odiſſe non poſſum, Agamemnon, non ſi mihi ipſa Minerua hoc imperet.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a AIAX.] *Poſt Achillem præſtantiſſimi Græcorum fuêre apud Troiam, Aiax & Vlyſſes, id quod paſſim Homerus in ſua Iliade docet. Lege apud Ouidium lib. 3. Metamorph. orationes contrarias Aiacis & Vlyſſis pro armis Achillis contendentium. Duo fuêre Aiaces furioſi, alter amore, alter irade quibus Plutarchus in vita Sertorij. Hic adeò graviter tuliſſe legitur, Vlyſſem ſibi prælatum in capeſſenda ſucceſſione armorum Achillis, vt præ dolore in inſaniam verſus ſit. itaque gladio diſtricto in gregẽ pecorum inſiliit, exiſtimans ſeſe Græcorum copias cædere. Tũ duos quoſdã maximos ſues à trabe ſuſpenſos, flagris cæcidit, arbitrans hos eſſe Agamemnonẽ et Vlyſſem, quorum alteri vt iudici, alteri vt victori potiſsimùm erat iratus. Deinde poſtquam reſipuiſſet, partim pudore, partim metu ſibi morte conſciuit.* b *Laërtę filius.] Vlyſſes, qui ab eo Laërtiades dicitur.* c *Thetin.] Achillis matrẽ, ex Peleo Aeaci filio.* d *Gloriam.]*

riam.] *Insignis enim gloria non nisi magnis periculis contingit. Nequi triumphum egit quisquam, qui non sit ausus Martis euentum experiri. Omnes enim qui maximo ingenio præditi sunt, stimulis gloriæ concitati, res præclaras aggrediunsur. Gloria nihil est in rebus humanis pulchrius, nihil dulcius, & amabilius, nihil cum virtutis altitudine copulatius.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Κατηγορητικὸς, καὶ ἀπολογητικός.

Ausus quòd pro armis Aiaci congredi Vlysses,
Iudicio captus ille furore fuit:
Idcirco semper contemnens odit Vlysses,
Nec Thetidos culpam cæruleæ esse putat.

Si tu dum furore.] *κατηγορία αὐτικατηγορητική.* Meritó.] *αὐτέγκλημα.* An verò dignum.] *Obiectio.* Quid ni.] *Responsio.* Nam armatura.] *Ratio à iusto, & ἀφήγησις.* Accusa igitur.] *Regestio.* Haudquaquam.] *Inficiatio.* Ignoscendum est] *παραίνεσις θετική.* Sed fas non est.] *Præcisio.* Vlyssem igitur.] *Conclusio.*

ΜΙΝΩΟΣ ΚΑΙ ΣΟΣΤΡΑΤΟΥ.

MINOIS ET SOstrati.

Iacobo Micyllo interprete.

MINOS.

Ο Μὲν λῃστὴς οὗτος Σώστρατος, ἐς τὸν Πυριφλεγέθοντα ἐμβεβλήσθω. ὁ δ' ἱερόσυλος ἐπὸ τῆς Χιμαίρας δασπασθήτω. ὁ δὲ τύραννος, ὦ Ερμῆ, παρὰ τὸν Τιτυὸν ἀρτεταθεὶς, ἐπὸ τῶν γυπῶν διαρέσθω καὶ αὐτὸς τὸ ἧπαρ.

PRædo hic quidem Sostratus in Pyriphlegethontem præcipitetur, sacrilegus autem ille à Chimæra discerpatur: tyrannus verò iste, Mercuri, iuxta Tityum in longum extentus, arrodendum & ipse hepar præbeat vulturibus.

Vos

ὑμεῖς δὲ οἱ ἀγαθοὶ, ἄπιτε κατὰ τάχος ἐς τὸ Ηλύσιον πεδίον, καὶ τὰς Μακάρων νήσους κατοικεῖτε, ἀνθ' ὧν δίκαια ἐποιεῖτε πρὸς τὸν βίον. Σώ. ἄκουσον, ὦ Μίνως, εἴ σοι δίκαια δόξῳ λέγειν. Μί. νῦν ἀκούσω αὖθις; οὐ γὰρ ἐξελήλεγξαι, ὦ Σώστρατε, πονηρὸς ὤν, καὶ τοσούτους ἀπεκτονώς; Σώ. ἐλήλεγμαι μὲν, ἀλλ' ὅρα εἰ δικαίως καλαφήσομαι. Μί. καὶ πάνυ, εἴγε ἀποτίνειν τὴν ἀξίαν δίκαιον. Σώ. ὅμως ἀπόκριναί μου, ὦ Μίνως· βραχὺ γάρ τι ἐρήσομαί σε. Μί. λέγε, μὴ μακρὰ μόνον, ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους δακρύνομεν ἤδη. Σώ. ὁπόσα ἔπραττον ἐν τῷ βίῳ, πότερα ἑκὼν ἔπραττον, ἢ ἐπεκέκλωστό μοι ὑπὸ τῆς Μοίρας; Μί. ὑπὸ τῆς Μοίρας δηλαδή. Σώ. οὐκοῦν καὶ οἱ χρηστοὶ ἅπαντες, καὶ οἱ πονηροὶ δοκοῦντες ὑμεῖς, ἐκείνῃ ὑπηρετοῦντες. ταῦτα δρῶμεν. Μί. ναί, τῇ Κλωθοῖ, ἢ ἑκάστῳ ἐπέταξε γεννηθέντι τὰ πρα-

Vos autē boni ac probi, abite quàm celeriter in campū Elysium, insulasq; beatorum habitate, pro ijs quæ rectè ac iustè in vita fecistis. SOS. *Audi, ô Minos, num tibi iusta dicere videar.* MIN. *An ego denuò nunc audiam? An non conuictus es, Sostrate, quòd & malus fueris, & tam multos occideris?* SOS. *Conuictus quidem fui, sed vide num iustè ob id supplicio afficiar.* MIN. *Atque admodum, si modò id iustum est, pro merito quemque suo pœnam dependere.* SOS. *Attamen responde mihi, ô Minos. breue enim quiddam interrogabo te.* MIN. *Dic, sed ne prolixè modò: quò deinceps & cæteros dijudicare possimus.* SOSTR. *Quæcunque in vita egi, vtrum volens ea feci, an ita à Parca agglomeratum mihi fuit?* MIN. *A' Parca scilicet.* SOS. *Proinde & boni pariter omnes, & nos qui mali videmur, eadem agimus, dum illi obsecundamus.* MIN. *Ita profectò, Clotho videlicet, illi parentes: quæ vnicuique iniungit, cùm primùm natus est: quæ agen-*

πρακτέα. Σώ. εἰ οὖν τις ἀνωγκασθεὶς ὑπ' ἄλλου φονεύσειέν τινα, οὐ δυνάμενος ἀντιλέγειν ἐκείνῳ, βιαζόμενος οἷον δήμιος ἢ δορυφόρος, ὁ μὲν δικαστῇ πεισθεὶς, ὁ δὲ τυράννῳ, τίνα αἰτιάσῃ τοῦ φόνου; Μί. δῆλον ὡς τὸν δικαστὴν, ἢ τὸν τύραννον, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ξίφος αὐτό. ὑπηρετεῖ γὰρ τοῦτο, ὄργανον ὂν πρὸς τὸν θυμὸν, τῷ πρώτως παρασχόντι τὴν αἰτίαν. Σώ. εὖγε, ὦ Μίνως, ὅτι καὶ ἐπιδαψιλεύῃ τῷ παραδείγματι. ἢν δέ τις ἀποστείλαντος τοῦ δεσπότου, ἤκῃ αὐτὸς, χρυσὸν ἢ ἄργυρον κομίζων, τίνι τὴν χάριν ἰστέον, ἢ τίνα εὐργέτην ἀναγραπτέον; Μί. τὸν πέμψαντα, ὦ Σώστρατε· διάκονος γὰρ ὁ κομίσας ἦν. Σώ. οὐκοῦν ὁρᾷς πῶς ἄδικα ποιεῖς, κολάζων ἡμᾶς ὑπηρέτας γενομένους ᾧ ἡ Κλωθὼ προσέταττε, καὶ τούτους τιμῶν

agenda ipsi sunt. SOST. Si quis igitur vi compulsus ab alio, occiderit aliquem, cùm non possit illi contradicere à quo compellitur, vt verbi gratia, si carnifex aut satelles quispiam alter iudici parendo, alter tyranno, quêmnam cædis istius reum ages? MIN. Quem alium, nisi iudicem aut tyrannum: quoniam neque ipsum gladium accusare possumus: subseruit enim hic tanquam instrumentum quoddam, animis atque furori accommodatus illius qui primò causam hanc præbuit. SOST. Rectè sanè, ô Minos. laudo quòd hæc etiam exemplo quasi quodam auctario locupletas. Si quis autem mittente hero veniat ipse, aurum vel argentum afferens, vtrinam ea gratia haberi debet, aut vtri beneficium hoc acceptum referendum est? MIN. Et qui misit, Sostrate: nam ille qui attulit, minister tantùm fuit. SOSTR. Vidésne igitur quàm iniusta facis, dum supplicio afficis nos, qui ministri tantùm fuimus eorum, quæ Clotho nobis imperauit; & rursum, dum

μῶν τὸς δακονησαμένους ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς; οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνο εἰπεῖν ἔχοι τις ἄν, ὡς ἀντιλέγειν δυνατὸν ἦν τοῖς μετὰ παίσης ἀνάγκης πεστεταγμένοις. Μί. ὦ Σώστρατε, πολλὰ ἤδοις ἂν καὶ ἄλλα οὐ κατὰ λόγον γινόμενα, εἰ ἀκριβῶς ἐξετάζοις· πλὴν ἀλλὰ σὺ τοῦτο ἀπλαύσεις τῆς ἐπερωτήσεως, διότι οὐ λῃστὴς μόνον, ἀλλὰ καὶ σοφιστής τις εἶναι δοκεῖς. ἀπόλυσον αὐτὸν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ μηκέτι κολαζέσθω. ὅρα δὲ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους νεκροὺς ἐρωτᾷν τὰ ὅμοια διδάξῃς.

dum honore prosequeris eos qui in alienis bonis veluti dispensatores quosdam sese gesserunt? Non enim illud dicere quisquam poterit, quòd contradicere, aut imperata detrectare, licitum fuerit in ijs quæ cum omni prorsum vi ac necessitate imperata fuêre. MIN. *Multa, ô Sostrate, & alia videas, licet minimè secundum rationem fieri, si diligenter expendas. veruntamen tu ex hac quæstione hoc boni consequêris, quandoquidem non prædo solùm, verumetiam Sophista quidam esse videris: Solue ipsum, Mercuri, néve deinceps ampliùs puniatur. Cæterùm illud vide, ne & cæteros manes similia interrogare doceas.*

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

HVius Sostrati idem Lucianus meminit in Alexandro Pseudomante, & inter sceleribus nobilitatos annumerat. Hic Prædo habetur, & suæ nequitiæ conuictus peccatorum causam in fatum transfert.

IOAN-

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Disputatorius, Num iure puniantur sontes, locus communis de Stoico fato: Si fatali necessitate omnia peraguntur, immeritò puniuntur sontes.

Iudicium expectant Minois, qui periêre,
Quorum de vita iudicat atq; statu.
Sostratus excusat facinus, fatoq; coactum
Se dicit, quicquid fecerit vsq; mali.

PRAEDO hic.] πρόςταξις κατακρίσεως. Vos autem boni.] ἀποςροφὴ *ad bonos & probos, quos beatos esse vult.* Audi, ô Minos.] Αξίωσις *ad defensionem.* An ego denuó.] *Recusatio.* An non conuictus es.] κατηγορία, καὶ τὸ ἔγκλημα Conuictus quidem fui.] παρομολογία, *confessio facti.* Sed vide num iusté.] *Asseueratio ex defensione.* Attamen responde mihi.] ἀπαίτησις τῆς ἀποκρίσεως. Dic, sed ne prolixé.] *Permissio conditionalis.* Quæcunque in vita egi.] πρότασις διαλεκτικὴ κατὰ δίλημμα. A Parca scilicet.] ἀπόκρισις μεταςατικὴ *ex causis.* Rectè sanè, ô Minos.] ἐπίκρισις. Si quis autem mittente hero] *Aliud simile* τῆς σωκρατικῆς ἐπαγωγῆς. Et qui misit.] *Responsio Minois ad* ἐπερώτησιν. Nam ille qui attulit.] *Conclusio.* Vidésne igitur.] μετάςασις ςωικὴ εἰς τὴν μοῖραν. Et rursum.] *Altera pars.* Non enim illud.] αἰτιολογία. Multa, ô Sostrate.] ἐπίλογος. Veruntamen tu.] τὰ ἐκβαίνα. Solue ipsum.] πρόςταξις.

ΠΕΡΙ ΘΥΣΙΩΝ. *DE SACRIFICIIS.*

Erasmo Roterodamo interprete.

Μὲν γὰρ ἐν ταῖς θυσίαις οἱ ματαιοι πράττουσι, καὶ ταῖς ἑορταῖς καὶ προσόδοις τῶν θεῶν,

Nimuero [a] *si quis recensere velit quæ stultissimi mortales factitãt in sacris, in festis diebus, in adeũdis salutãdisq; dijs,*

θεῶν, καὶ ἃ αἰτοῦσι, καὶ ἃ εὔχονται, καὶ ἃ γιγνώσκουσι περὶ αὐτῶν, οὐκ οἶδα εἴ τις οὕτω κατηφὴς ἐστι, καὶ λελυπημένος, ὅς τις οὐ γελάσεται, τὴν ἀβελτηρίαν ἐπιβλέψας τῶν δρωμένων. καὶ πολύ γε, οἶμαι, πρότερον τοῦ γελᾶν πρὸς ἑαυτὸν ἐξετάσει, πότερον εὐσεβεῖς αὐτοὺς χρὴ καλεῖν, ἢ τοὐναντίον θεοῖς ἐχθροὺς, καὶ κακοδαίμονας, οἵ γε οὕτω ταπεινὸν, καὶ ἀγεννὲς τὸ θεῖον ὑπειλήφασιν, ὥστε εἶναι ἀνθρώπων ἐνδεὲς, καὶ κολακευόμενον ἥδεσθαι, καὶ ἀγανακτεῖν ἀμελούμενον. τὰ γοῦν Αἰτωλικὰ πάθη, καὶ τὰς τῶν Καλυδωνίων συμφορὰς, καὶ τοὺς τοσούτους φόνους, καὶ τὴν Μελεάγρου διάλυσιν, πάντα ταῦτα ἔργα φασὶν εἶναι τῆς Ἀρτέμιδος, μεμψιμοιρούσης ὅτι μὴ παρελήφθη πρὸς τὴν θυσίαν ἐπὸ τοῦ Οἰνέως. οὕτως ἄρα βαθέως καθίκετο αὐτοῦς ἡ τῶν ἱερείων δαμαρτία· καί

dijs tum quas res ab illis petant, quæ vota faciant, cuiusmodi sint quæ de illis sentiunt, statuuntq́ : equidem haud scio, sit'ne quisquam animo curis ita confecto, vsq́ adeò mœsto, quin risurus sit, vbi perpenderit negocij tum absurditatem, tum amentiam. [b] *At multò antè quàm ridere incipiat, opinor secum illud expendet, vtrum pios istos appellari cõueniat an contrà dijs inimicos, atque infelices, ac Genios malos, qui quidem numen ipsum, rem vsqueadeo humilem atque abiectam eixstimant esse, vt humanis egeat obsequijs, vtique adulatione capiatur ac gaudeat: rursum vt stomachetur, atque iracundè ferat si negligatur.* [c] *Nam Aetolica illa mala, simulq́ Calydoniorum calamitates, totq́ hominum cædes, ad hæc & Meleagri interitũ, hæc omnia à Diana authore profecta esse prædicant, quæ videlicet grauiter ferret quòd ab Oeneo non esset ad sacrificium adhibita. Vsqueadeò nimirum altè dolor hic animo illius insederat, quòd sacris epulis esset frustrata.*

καί μοι δοκεῖ ὁρᾶν αὐτὼ ἐν
ᾧ ἐρανῷ τότε μόνω, τῶν
ἄλλων θεῶν ἐν Οἰνέως πανη-
γυρικῶν, δεῖπνα ποιεῦσαν, καὶ
σκιτιάζουσαν, οἵας ἑορτὰς
ἀγαθὰ θύσεται. τὸς δ' αὖ Αἰ-
θίοπας, καὶ μακαρίσειε τὴ πρὸ-
σω δαίμονας ἅποι τις ἂν, ἅτε
ἀρμηνεμονῶσι τῶν χάριν αὐ-
τοῖς ὁ Ζεὺς, ἐν ἀρχῇ τῆ Ο-
μήρε ποιήσεως πρὸς αὐτὸν ἐ-
πιδείξαντο, δώδεκα ἐξῆς ἡμέ-
ρας ἐπάσαντες, καὶ ταῦτα,
ἐπαγόμενον καὶ τὸς ἄλλες
θεός. ὅτως ἀδὲν, ὡς ἔοικεν, ἀ-
μεινὸν ποιεῦσιν, ὧν ποιοῦσιν,
ἀπὸ πωλοῦσι τοῖς ἀνθρώποις
τἀγαθά. καὶ ἔνεστι πρίασθαι
παρ' αὐτῶν, τὸν μὲν ὑγιά-
νειαν, ἀτύχοι, βοιδίε· τὸν δὲ
πλετῆν, βοῶν τετράρων· τὸν
δ' βασιλεύειν, ἑκατομβης· τὸν
δὲ σῶον ἐπανελθεῖν ἐξ Ιλίε
ἐς Πύλον, ταύρων ἐννέα· καὶ
τὸ ἐκ τῆς Αὐλίδ@ ἐς Ἴλιον
διαπλεῦσαι, παρθένε βασι-
λικῆς. ὁ μὲν γὰρ ἑκατόμβη,
τὸ μὲν ἀλῶναι τότε τὴν πό-
λιν

Quin illam iam mihi vide-
re videor, vt erat id tempo-
ris, in cœlo solitariam, reli-
quis dijs ad Oenei conuiuiũ
profectis foras, miseris mo-
dis gerentem seſe, ac misera-
biliter eiulantem, quòd ab
eiuſmodi feſto eſſet abfutu-
ra. Contrà Aethiopes illos
fortunatos, ac multis modis
felices quis dixerit, ſi modò
Iupiter illis gratiam refer-
ret pro humanitate quam in
initio poématis Homerici in
ipſum exhibuerant, duode-
cim perpetuos dies epulis
acceptum, idq; quum reli-
quis etiam dijs comitatus ad
conuiuium veniret. d Vſque-
adeò nihil, vt apparet, quic-
quid faciunt illi, gratis fa-
ciunt: verùm ſua bona ven-
dunt mortalibus: atq; emere
quidem ab illis licet omnia,
puta bonam valetudinẽ bu-
cula, diuitias bobus quatuor,
tum regnum bobus cen-
tum: prætereà ſoſpitem ab
Troia in Pylum reditum
tauris nouem, iam ex Aulide ad Ilium tranſmittendi fa-
cultatem regia puella. Namalius quidam, ne id temporis

vrbs

λιν ἐπείαλο παρὰ τ Ἀθωνᾶς, βοῶν λάδικα, καὶ πέπλ. ἀνάξαν δὲ χὴ πολὰ ἐν καὶ ἀλικπνύνος, καὶ στράνυ, καὶ λίδανο τ μόνα παρ' αὐτοῖς ὤνια ταῦτα ὄ, οἶμαι, καὶ Χρύσης ἐπισάμφορ, ἄτι ἱρεὺς καὶ γέρων καὶ τὰ θεῖα σοφὸς, ἐπαλὰ ἄπρακτος ἀπία παρὰ τ Ἀγαμέμνονος, ὡς ἂν καὶ πεπλανήσας ὦ Ἀπόλλωνι πλὰ χάειν, δικαιολογᾶται, καὶ ἀπαλᾶ πλὰ ἀμοιβὰν, καὶ μόνον ἐκ ὀνειδίσα λέγων, ὦ βέλτιστε Ἀπολλον, εἰ δὲ μὲν σὸ τ νεῶν, τίνος ἀστεφάνωτον ὄντα, πολάκις ἐστεφάνωσα, καὶ ζοκῶτά σι μηρία τἀῤῥέν τε καὶ αἰγῶν ἔκαυσα ἐπὶ τ βωμῶν, σὺ δ' ἀμυνεῖς μοι ταῦτα πεπονθότι, καὶ παρ' ἐδὲν τίθεσαι τὸν ἀνεγέτην. δίναρδ' ἔτω ἐατιλυσώπησεν αὐτὸν ἐκ τῶν λόγων, ὥστ' ἀρπασάμφορ τὰ τόξα, καὶ ὑπὲρ τὸ ναυσάθμῳ καθίσας ἑαυτ ἐαπτόξευσεν ὦ λοιμῷ τὸς Ἀχαιὸς, αὐτοῖς ἡμιόνοις καὶ ἐυσίν.

vrbs caperetur, à Minerua mercatꝰ est bobꝰ duodecim, ac peplo. Verisimile est autẽ esse prætereà quædã, quæ vel gallo, vel corolla, vel solo thure ab illis redimi queant. [c] Hæc igitur quũ non ignoraret, opinor, Chryses ille, vtpotè tum sacerdos, tum senex, diuinarumq; rerũ egregiè peritus, posteaquã re infecta rediisset ab Agamemnone, tanquã qui pridem Apollini mutuum dedisset beneficium, ita nũc imputat ac reposcit vicem, quin conuiciatur etiam propemodum, nempe quum sic ait: Equidẽ, Apollo egregie, templum tuũ, quũ id temporis adhuc esset incoronatũ, sæpenumerò coronis ornaui, deinde tam multas tibi in aris adòleui coxas taurorum pariter atq; caprarum: at tu contrà me negligis, quum huiusmodi patiar iniurias, proq; nihilo ducis hominem bene de te meritum. Qua quidẽ oratione in tantum ille pudefactus est, vt protinus arrepto arcu, ac supra nauium stationem sese collocans, pestem in Græcorum copias iacularetur, ne mulis quidem & canibus intactis.

ἐπεὶ δ' ἅπαξ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐμνήσθην, βούλομαι καὶ τἆλλα εἰπεῖν, ἃ περὶ αὐτοῦ οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων λέγουσιν. οὐχ ὅσα περὶ τοὺς ἔρωτας ἐδυστύχησεν, οὐδὲ τοῦ Υακίνθου τὸν φόνον, οὐδὲ τῆς Δάφνης τὴν ὑπεροψίαν, ἀλλ' ὅτι καὶ καταδικασθεὶς ἐπὶ τῶν τῶν Κυκλώπων θανάτῳ, ἠᾀξοστρακισθεὶς δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεπέμφθη ἐς γῆν, ἀνθρωπίνῃ χρησόμενος τῇ τύχῃ. ὅτε δὲ καὶ ἐθήτευσεν ἐν Θετταλίᾳ παρ' Ἀδμήτῳ, καὶ ἐν Φρυγίᾳ παρὰ Λαομέδοντι, παρὰ τούτῳ μέν γε οὐ μόνος, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ἀμφότεροι πλινθεύοντες ὑπ' ἀπρείας, καὶ ἐργαζόμενοι ἐς τὸ τεῖχος. καὶ οὐδὲ ἐντελῆ τὸν μισθὸν ἐκομίσαντο παρὰ τοῦ Φρυγὸς, ἀλλὰ πεσῶφλεν αὐτοῖς πλέον, ἢ τριάκοντά, φασι, δραχμὰς Τροϊκάς. ἢ γὰρ οὐ ταῦτα σεμνολογοῦσιν οἱ ποιηταὶ περὶ τῶν θεῶν, καὶ πολὺ τούτων ἱερώτερα περί τε Ἡφαίστου καὶ Προμηθέως, καὶ Κρόνου καὶ

f *Sed quoniam de Apolline incidit mentio, referam de eodem & alia quæ de illo sapientes isti tradunt: non illa quidē, quoties, quàm infeliciter amârit non Hyacinthi cædem, neq; Daphnes superbiam: verùm, quemadmodū damnatus etiā fuerit, & ob Cyclopes interfectos in exilium exactus. Vnde factū, vt è cœlo in terrā demitteretur, humana iam sorte vsurus, nostrisq; malis factus obnoxius. Prætereà aūt quemadmodū in Thessalia mercenariā operam suā locârit aqud Admetū, tum itē 8 in Phrygia apud Laomedontē: atque apud hunc quidē haud solus, verùm cū Neptuno, quū ambo propter egestatem lateres componerent, inq; construēdis mœnibus operā præstarēt. Ac ne mercedē quidē solidam à Phryge illo tulerūt, verùm debebat illis adhuc de summa. vt ferūt, plus triginta drachmas Troiani nomismatis. Quid enim? An non hæc in Deorum honorem fabulantur poëtæ? atque his etiam multò diuiniora de Neptuno, de Prometheo, de Saturno, de Rhea,*

Ρέας, καὶ σχεδὸν ὅλης τῆς τοῦ Διὸς οἰκίας, καὶ ταῦτα, παρακαλέσαντες τὰς Μούσας συνῳδοὺς ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπῶν, ὑφ' ὧν δὴ ἔνθεοι γενόμενοι, ὡς τὸ εἰκὸς, ᾄδουσιν, ὡς ὁ μὲν Κρόνος, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξέτεμε τὴν πατέρα τὴν Οὐρανὸν, ἐβασίλευσέ τε ἐν αὐτῷ, καὶ τὰ τέκνα κατήσθιεν, ὥσπερ ὁ Ἀργεῖος Θυέστης· ὕστερον δὲ ὁ Σεὺς, κλαπεὶς ὑπὸ τῆς Ρέας, ὑποβαλλομένης τὴν λίθον, ἐς τὴν Κρήτην ἐκτεθεὶς, ὑπ' Αἰγὸς ἀνετράφη· καθάπερ ὁ Τήλεφος ὑπ' ἐλάφου, καὶ ὁ Πέρσης (Κῦρος ὁ πρότερον) ὑπὸ τῆς κυνός. εἶτα ἐξελάσας τὸν πατέρα, καὶ ἐς τὸ δεσμωτήριον καταβαλὼν, αὐτὸς ἔσχε τὴν ἀρχήν. ἔγημε δὲ πολλὰς μὲν ἄλλας, ὑστάτην δὲ τὴν Ἥραν τὴν ἀδελφὴν, κατὰ τοὺς Περσῶν τοῦτο καὶ Ἀσσυρίων νόμους ἐρωτικὸς δὲ ὤν, καὶ εἰς Ἀφροδίσια κεχυμένος, ῥᾳδίως ἐνέπλησε παίδων τὴν οὐρανὸν, τοὺς μὲν ἐξ ὁμοτίμων ποιησάμε-

Rhea, deniq; de vniuersa fermè Iouis familia, idq; inuocatis vt adsint canētibus, in exordio poëmatū, Musis: àquibus tandē velut afflati numine, id quod apparet huiusmodi quædā cantant, quēadmodum Saturnus vt primûm Cœlū patrem suū executisset, ipse in eo regnauerit, deinde [h] *liberos suos deuorárit, sicuti ferūt fecisse &* [i] *Argiuū illum Thyestem. Deinde quemadmodum Iupiter furtim occultatus à Rhea, saxū pueri loco subijciente, in Cretam sit ablegatus, atque inibi* [k] *à capella nutrice sit alitus: itidē videlicet vt Telephus à cerua. Cyrus Persa (is qui prior regnauit) à cane narratur enutritus. Postea, quemadmodum expulso patre, atq; in vincula coniecto, ipse* [l] *potitus sit imperio. Duxerat autem vxores complureis quidem alias, sed postremo loco* [m] *Iunonem germanam,* [n] *idq; iuxta Persarū & Assyriorū institutum. Tum autem quòd esset in amores propensus, atque in Venerem effusus, facilè* [o] *cœlum liberis expleuerit. Quorum alios ex suæ sortis deabus creârit:*

νος, ἐνίους δὲ καὶ νόθους, ἐκ τοῦ θνη-
τοῦ καὶ ἐπιγείου γένους, ἄρτι μὲν ὁ
γεννάδας γιγνόμενος χρυ-
σίον, ἄρτι δὲ ταῦρος, ἢ κύ-
κνος, ἢ ἀετὸς, καὶ ὅλως ποικι-
λώτερος αὐτοῦ Πρωτέως. μό-
νην δὲ τὴν Αθηνᾶν ἔφυσεν ἐκ
τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς, ὑπ' αὐτὸν
ἀτεχνῶς τὸν ἐγκέφαλον συλ-
λαβών. τὸν μὲν γὰρ Διόνυσον
ἡμιτελῆ, φασιν, ἐκ τῆς μητρὸς
ἔτι καιομένης ἁρπάσας, ἐν
τῷ μηρῷ φέρων κατώρυξε,
κἆτα ἐξέτεμε, τῆς ὠδῖνος ἐνστά-
σης. ὅμοια δὲ τούτοις καὶ περὶ τῆς
Ηρας ᾄδουσιν, ἄνευ τῆς πρὸς τὸν
ἄνδρα ὁμιλίας, ὑπηνέμιον
αὐτὴν παῖδα γεννῆσαι, τὸν
Ηφαιστον, οὐ μάλα εὐτυχῆ τῶν,
ἀλλὰ βάναυσον καὶ χαλκέα καὶ
πυρίτην, καὶ ἐν καπνῷ τὸ πᾶν
βιοῦντα καὶ σπινθήρων ἀνά-
πλεων, οἷα δὴ καμινευ-
τὴν, καὶ οὐδὲ ἄρτιον τὼ πό-
δε. χωλευθῆναι γὰρ αὐτὸν ἀπὸ
τοῦ πτώματος, ὁπότε ἐῤῥί-
φθη ὑπὸ τοῦ Διὸς, ἐξ οὐρανοῦ.
καὶ

rit: alios contrà nothos ex mortali terrestriq; genere sustulerit, quum interim generosus ille nunc in aurum, nunc in taurum, nunc in cygnum aut aquilam verteretur: ac in summa plures sibi formas assumeret, [p] quàm vel Proteus ipse. Porrò Mineruam è suo ipsius capite progenuit, hanc planè sub ipso cerebro complexus. Nam Bacchum imperfectum adhuc (vt aiunt) è matre etiamnum conflagrante surreptum, in suum femur illatum defodit: deinde vrgente partu execuit. Nec his dissimilia de Iunone etiam canunt. Nempe hanc [q] citra virilem congressum subuentaneo conceptu grauidam, puerum edidisse Vulcanum, atque eum quidem non admodum fortunatum, verũ excusorem ac fabrũ ærarium: quiq; perpetuò tum in igni, tum in fumo versetur, ac scintillis oppletum: quippe cuius ars in fornacibus exerceatur. Tum autem ne pedibus quidem integris. claudicare enim è ruina, quum à Ioue [r] præceps datus esset è cœlo.

Quòd

καὶ εἴγε μὴ οἱ Λήμνιοι, καλῶς ποιοῦντες, ἔτι φερόμενον αὐτὸν ὑπεδέξαντο ἐτεθνήκει ἂν ἡμῖν ὁ Ἥφαιστος, ὥσπερ ὁ Ἀστυάναξ ἀπὸ τῆς πύργου καταπεσών. καί τοι μὲν Ἡφαίστου μέτρια, τὸν δὲ Προμηθέα τίς οὐκ οἶδεν οἷα ἔπαθε, διότι καθ' ὑπερβολὴν φιλάνθρωπος ἦν; καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτον ἐς τὴν Σκυθίαν ἀγαγὼν ὁ Ζεὺς, ἀνεσταύρωσεν ἐπὶ τοῦ Καυκάσου, καὶ τὸν ἀετὸν αὐτοῦ πρακάταστήσας, τὸ ἧπαρ ὁσημέραι κολάψοντα. οὗτος μὲν οὖν ἐξετέλεσε τὴν καταδίκην. ἡ Ῥέα δὲ (χρὴ γὰρ ἴσως καὶ ταῦτα εἰπεῖν) πῶς οὐκ ἀσχημονεῖ, καὶ δεινὰ ποιεῖ, γραῦς μὲν ἤδη καὶ ἔξωρος οὖσα, καὶ τοσούτων μήτηρ θεῶν, παιδεραστοῦσα δ' ἔτι, καὶ ζηλοτυποῦσα, καὶ τὸν Ἄττιν ἐπὶ τῶν λεόντων φέρουσα, καὶ ταῦτα, μηκέτι χρήσιμον εἶναι δυνάμενον; ὥστε πῶς ἂν ἔτι μέμφοιτό τις ἢ τῇ Ἀφροδίτῃ, ὅτι μοιχεύε-

Quòd ni Lemnij pro sua bonitate eum, dum adhuc ferretur in aëre, suscepissent, perierat nobis Vulcanus, non aliter quàm Astyanax è turri deiectus. Quanquam quæ de Vulcano narrant, toleranda videantur: cæterùm de Prometheo, cui non cognitum est, quàm atrocia sit passus, propterea quòd supra modum humanæ gentis amans fuerit? Siquidem hunc Iupiter in Scythiam deportatum, super Caucasum montem cruci suffixit, adhibita illi aquila, quæ iecur illius assiduè circumroderet. Hic itaque pœnas pendit. [s] *Porrò Rhea (nam sunt hæc quoque simul referenda) ánnon indecorè atque indignè facit? Iam anus quum sit, & ætate exacta, ijsq́ rebus intempestiua, deinde tam multorum mater deorum, dum pueros adhuc adamat, eosq́ zelotypia prosequitur, dumq́ Attin ipsum leonibus secum circumuectat, præsertim quum iam vtilis esse non queat? Itaq́ quínam posthac vitio vertat aliquis vel Veneri quòd*

μοιχεύεται, ἢ τῇ Σελήνῃ, πῶς τὸν Ενδυμίωνα κατιούσῃ πολλάκις, ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ, φέρε δὲ ἤδη τούτων ἀφέμενοι τῶν λόγων, ἐς αὐτὸν ἀνέλθωμεν τὸν οὐρανὸν, ποιητικῶς ἀναπτάμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν Ομήρου καὶ Ησιόδου ὁδὸν, καὶ θεασώμεθα ὅπως ἕκαστον διακεκόσμηται τῶν ἄνω. καὶ ὅτι μὲν χαλκοῦς ἐστι τὰ ἔξω, καὶ πῶς ἡμῶν τοῦ Ομήρου λέγοντος ἠκούσαμεν. ὑπερβάντι δὲ καὶ ἀνακύψαντι μικρὸν ἐς τὸ ἄνω, καὶ ἀτεχνῶς ἐπὶ τοῦ νώτου γενομένῳ, φῶς τε λαμπρότερον φαίνεται καὶ ἥλιος καθαρώτερος, καὶ ἄστρα διαυγέστερα, καὶ τὸ πᾶν, ἡμέρα, καὶ χρυσοῦν τὸ δάπεδον. ἐσιόντι δὲ πρῶτον μὲν οἰκοῦσιν αἱ Ὧραι, πυλωροῦσι γάρ. ἔπειτα δὲ ἡ Ιεὶς, καὶ ὁ Ερμῆς, ὄντες ὑπηρέται, καὶ ἀγγελιαφόροι τοῦ Διός. ἑξῆς δὲ τοῦ Ηφαίστου τὸ χαλκεῖον, ἀνάμεστον ἁπάσης τέχνης. μετὰ δὲ αἱ τῶν θεῶν οἰκίαι, καὶ τοῦ Δι-

adulteretur, vel Dianæ quòd ad Endymionem frequenter medio è cursu diuertens descēdat? Sed age missas faciamus has fabulas: atq; ipsum cœlum conscendamus, poëtico illo more subuolantes: ea nimirum via, quam vnam pariter cum Homero Hesiodus commonstrat, contemplaturi quem in modum singula apud illos sint ordinata. Ac primùm quidem quòd forinsecùs sit ferreum, vel ab Homero, qui id ante nostrā ætatem dixit, audiuimus. Quod si superas, ac sublato paulùm capite sursum aspexeris, ac planè in ipsum quasi dorsum perueneris, ibi simul & lumen apparet candidius, & serenior sol, & astra fulgentiora, nihilq; vsquam oculis occurrit nisi clarus dies, ac solum vndique aureum. Cæterùm introgredienti, primo loco mansitant [t] Horæ: quippe portas seruant. Post eas Iris, ac Mercurius: vtpote ministri, ac Iouis internuncij. Deinde Vulcani fabrilis officina, omnigeno referta artificio. Postea deorum ædes, ac Iouis

ὃς τὰ βασίλεια, ταῦτα πάντως περικαλλῆ τοῦ Ἡφαίστου κατασκευάσαντος. οἱ δὲ θεοὶ παρ' Ζηνὶ καθήμενοι (πρέπει γὰρ, οἶμαι, ἄνω ὄντα μεγαληγορεῖν) ἀρτοκοποῦσιν ἐς τὴν γῆν, καὶ πάντῃ περιβλέπουσιν ἐπικύπτοντες, εἴποθεν ὄψονται πῦρ ἀναπτόμενον, ἢ ἀναφερομένην κνίσσαν ἐλισσομένην περὶ καπνῷ. κἂν μὲν θύῃ τις, εὐωχοῦνται πάντες, ἐπικεχηνότες τοῦ καπνῷ, καὶ τὸ αἷμα πίνοντες, τοῖς βωμοῖς προσχεόμενον, ὥσπερ αἱ μῆται ἢν δ' οἰκόσιτοι ὦσι, νέκταρ καὶ ἀμβροσία τὸ δεῖπνον. πάλαι μὲν οὖν καὶ ἄνθρωποι συνειστιῶντο, καὶ συνέπινον αὐτοῖς ὁ Ἰξίων καὶ ὁ Σάνταλος. ἐπεὶ δὲ ἦσαν ὑβρισταὶ καὶ λάλοι, ἐκεῖνοι μὲν ἔτι καὶ νῦν κολάζονται: ἄβατος δὲ τοῦ θνητῶν γένει, καὶ ἀπόῤῥητος ὁ οὐρανός. τοιοῦτος ὁ βίος τῶν θεῶν. τοιγαροῦν καὶ οἱ ἄνθρωποι

uis ipsius regia: quæ quidem omnia Vulcanus pulcherrimè fabricatus sit. At verò dij iuxta Iouem assidentes (conuenit enim opinor, vt in supernis illis sedibus magno strepitu fastúq; viuatur) in terram despiciunt & quoquouersum intento capite circũspectant, sicunde u subuolantem ignẽ videant, aut nidorem in aëre surgentem, circaqúe fumum rotantem sese. Quòd si quis fortè sacrum faciat, epulantur omnes fumo inhiantes, ac muscarum in morem sanguinem exugentes, circum aras effusum. Alioqui si domi cibum capiant, nectare atque ambrosia victitant. Nam olim homines etiam ab illis in conuiuium sunt adhibiti, vnaqúe cum eis potârunt, x nempe Ixion, Y Tantalus: verùm illi quoniam vim & raptum pararent, essentq; futiles & garruli, ob id in hunc quoq; diem pœnas luunt. Porrò reliquo mortalium generi cœlum iam inaccessum est, atq; occultũ. Et in hunc quidem modum viuitur à dijs. Proinde videlicet etiam morta-

ποι συνωδὰ τούτοις, καὶ ἀκόλουθα περὶ τὰς θρησκείας ἐπιτηδεύουσι. καὶ πρῶτον μὲν ὕλας ἀπετέμοντο, καὶ ὄρη ἀνέθεσαν, καὶ ὄρνεα καθιέρωσαν, καὶ τὰ φυτὰ ἐπεφήμισαν ἑκάστῳ θεῷ, μετὰ δὲ νειμάμενοι κατὰ ἔθνη σέβουσι, καὶ πολίτας αὐτῶν ἀποφαίνουσιν, ὁ μὲν Δελφὸς τὸν Απόλλω, καὶ ὁ Δήλιος, ὅδ' Αθηναῖος τὴν Αθηνᾶν. μαρτυρεῖται γοῦν τὴν οἰκειότητα τοῦ ὀνόματι, καὶ τὴν Ηραν ὁ Αργος, καὶ ὁ Μυγδόνιος τὴν Ρέαν, καὶ τὴν Αφροδίτην ὁ Πάφιος. οἱ δ' αὖ Κρῆτες, οὐ γενέσθαι παρ' αὐτοῖς, οὐδὲ ταφῆναι μόνον τὸν Δία λέγουσι, ἀλλὰ καὶ τάφον αὐτοῦ δεικνύουσι. καὶ ἡμεῖς ἄρα τοσοῦτον ἠπατώμεθα χρόνον, οἰόμενοι τὸν Δία βροντᾷν τε καὶ ὕειν, καὶ τἆλλα πάντα ἐπιτελεῖν· ὁ δὲ ἐλελήθει πάλαι τεθνεὼς, παρὰ Κρησὶ τεθαμμένος. ἔπειτα δὲ ναοὺς ἐγείραντες, ἵν' αὐτοῖς μὴ ἄοικοι,

les ipsi in colendis illis consimilia quædam, atque istis consentanea moliuntur. Nã primùm lucos illis attribuerunt, tum & montes dicárunt, prætereà aues consecrârunt, deinde suam cuique arborem assignârũt. His factis, per regiones illos distributos colunt, eosq́ velut in ciuitatem suam receptant, nempe Apollinẽ Delphi Delijq́, Mineruam Athenienses, quæ quidem Græcis Athena dicta, vel ipso vocabulo se ei Reip. familiarem esse testatur. Argiui Iunonẽ: Mygdonij Rheam: Venerem Paphij. [z] Rursum autem Cretenses Iouem affirmant non modò vixisse apud sese, nutritumq́ fuisse: verùm etiam sepulchrum illius ostendunt. At nos scilicet interim tam multis iam seculis fallimur, qui quidem opinemur Iouem tonare, pluere, reliquaq́ omnia peragere. Et illud nos latuit eum iam olim fuisse defunctum, & apud Cretenses sepultum. Deinde verò phanis in honorem illorum erectis, ne tectis

videli-

ἄοικοι, μὴ δὲ ἀνέστιοι δῆθεν ὦσιν, εἰκόνας αὐτῶν ἀπεικάζουσι, παρακαλέσαντες ἢ Πραξιτέλην, ἢ Πολύκλειτον, ἢ Φειδίαν· οἱ δὲ, οὐκ οἶδ' ὅπου ἰδόντες, ἀναπλάττουσι γενειήτην μὲν τὸν Δία, παῖδα δ' ἐς ἀεὶ τὸν Απόλλωνα, καὶ τὸν Ερμῆν ὑπηνήτην, καὶ Ποσειδῶνα ἠνανωχαίτην, καὶ γλαυκῶπιν τὴν Αθηνᾶν. ὅμως δ' οὖν οἱ παριόντες ἐς τὸν νεὼν, ὅτι τὴν ἐξ Ινδῶν ἐλέφαντα ἔτι οἴονται ὁρᾶν, ὅτι τὸ ἐκ τῆς Θρᾴκης μεταλλευθὲν χρυσίον, ἀλλὰ τὸν Κρόνου καὶ Ρέας ἐς τὴν γῆν ὑπὸ Φειδίου μετωκισμένον, καὶ τὴν Πισαίων ἐρημίαν ἐπισκοπεῖν ἠκελευσμένον, καὶ ἀγαπῶντα εἰ δὲ πέντε ὅλων ἐτῶν θύσει τις αὐτῷ πάρεργον Ολυμπίων. θέμενοι δὲ βωμοὺς καὶ περῤῥήσεις καὶ περιῤῥαντήρια, προσάγουσι τὰς θυσίας, βοῦν μὲν ἀροτῆρα ὁ γεωργὸς, ἄρνα δὲ ὁ ποιμὴν, καὶ αἶγα ὁ αἰπο-

videlicet aut penatibus careant, formas illorum exprimunt, adhibito ad id vel Praxitele, vel Polycleto, vel Phidia. At hi quidē artifices haud scio vbinam visam eorum effigiem repræsentant. Ac Iouem quidem barbatum fingunt, Apollinem verò semper puerum. A Mercurium iam pubescentem, primamq; ducentem lanuginem. B Neptunum nigro capillitio, cæsiis oculis Mineruam. Attamē qui templa ingrediuntur, non iam arbitrantur sese videre vel ebur ab Indis aduectum, vel è Thracum venis effossum aurum: verùm ipsum Saturni Rheæq; filium à Phidia in terram hospitem adductum, iussum Pisanorum in solitudine custodem ac speculatorem assistere: idquē hoc contentum præmio, boniq; consulentem, si intra quinq; perpetuos annos, dum Olympia celebrantur, interim obiter illi sacrificet aliquis. Tum autem constitutis aris, designatis sacrorum septis, puris vasis collocatis, victimas offerunt, bouem aratorem agricola, agnum opilio, capram capra-

ἀπόλῃ, ὁ δὲ τις λιβανωτὸν
ἢ πόπανον. ὁ δὲ πτωχὸς ἱλάσ-
κετο τὸν θεὸν, θριδακίνας μόνον
τῷ αὐτῷ δικαίαν. ἀλλ' οἵγε
θύοντες (ἐπ' ἐκείνους γὰρ ἐπά-
γομαι) στεφανώσαντες τὸ ζῷον,
καὶ πολὺ γε πρότερον ἐξετά-
σαντες εἰ ἐντελὴς ἔη, ἵνα μη-
δὲ τῶν ἀειράων τι λατισφάρ-
τωσι, προσάγουσι τῷ βωμῷ,
καὶ φονεύουσιν ἐμ ὀφθαλ-
μοῖς τοῦ θεοῦ, γόητρόν τι μυκώ-
μενον, καὶ ὡς τὸ ἀκὸς ἐφη-
μοῦν καὶ ἐμίφωνον ἤδη τῇ
θυσίᾳ ἐπαυλῆν. τίς δὲ ἂν εἰ
κάσειεν ἥδιόθαι ταῦθ' ὁρῶν-
τας τὸς θεός: καὶ τὸ μὴ πρό-
γραμμα φησὶ μὴ παειγόμε-
νον πρὶν ἐρέαντκείων, ὅσις
μὴ καθαρός ἐς τὰς χεῖρας. ὁ
δ' ἱερεὺς αὐτὸς ἔσηκεν ἡμαγ-
μένος, καὶ ὅσπερ ὁ Κύκλωψ
ἐκεῖνος, ἀναλιμανων, καὶ τὰ ἔγ-
καλα ἐξαίρων, καὶ καρδιακ-
κῶν, καὶ τὸ αἷμα τῷ βωμῷ πε-
ριχέων, καὶ τί γὰρ οὐκ ἀνοσιώ-
τατον; ἐπὶ πᾶσι δὲ πῦρ

caprarius. Est qui thus, est qui placentulam offerat. At si quis pauper, is ita deo litat, vt dextram duntaxat suam ipsius exosculetur. Iam verò quum immolant (nam ad illos redeo) primùm sertis coronant pecudem, multoque antè explorant num legitima sit, & sacris idonea, ne quid fortè mactent ex his quæ religio repudiat: deinde ad aram applicant, ac sub oculis dei iugulant, flebile quiddam emugientem, beneque (sicuti licet coniicere) ominatam, denique voce iam leuiore ad sacri tibias respondentem. Quis verò non facilè coniecter gaudere deos, quum ista spectent? Quin & in frontispicio posita scriptura denunciat, ne quis intra pura vasa consistat, qui manibus sit impuris. Atqui sacrificus ipse sanguine fœdatus, neque aliter quàm Cyclops ille pecudem incidit, intestina educit, cor euellit, cruorem aræ circumfundit, & quid tandem non obiens peragensque quod ad pietatem, sacrorumque ritum pertineat? Post omnia demum incenso igni,

capram

ἀνακάυσας, ἐπίθηκε φίρων αὐτῇ πορᾶ τὴν ἄγγα, καὶ αὐτοῖς ἰδίοις τὸ πρόβατον. ἐν ἱνίοισι θυσπίσι δὲ καὶ ἱροπρεπὴς χωρᾶ ἄνω, καὶ ἐς αὐτὸν τὸν ἀέρα τὸν ἀφανὸν ἀναπίδναται ἀρίμα. ὁ μὲν δὴ Σκύθης, καὶ πάσας τὰς θυσίας ἀφανὲς καὶ ἡσύχιος ταπείνας, αὐτὸς ἀνθρώπους τῇ Ἀρτέμιδι παρεῖσι, καὶ οὕτω ποιῶν ἀρίσκειν τὴν θεόν. ταῦτα μὲν ἴσως μίπρια, καὶ τὰ ὑπ' Ἀσυρίων γινόμενα, καὶ ὑπὸ Φρυγῶν καὶ Λυδῶν. ἐὰν δ' ἐς τὴν Αἴγυπτον ἔλθῃς, τότε δὴ τότε ὄψει πολλὰ τὰ σιγνὰ, καὶ ὡς ἀληθέως ἄξια τῦ ἔργου, ἀνθρωπόσωπον μὲν τὸν Δία, ἀνθρωπόσωπον δὲ τὸν Βελτίονα Ἑρμέην, καὶ τὸν Πᾶνα ὅλον τράγον, καὶ ἴβιν τινὰ καὶ κροκόδειλον ἕτερον καὶ πίθηκον. ἢ δ' ἐθέλοις καὶ ταῦτα διαμῶμαι, ὅκῃ νὺ ἀ λῇς, ἀκούσῃ πολλῶν σοφιστῶν καὶ γραμματέων καὶ πεφοιτηκότων ἐξηρημένων, διηκριμένων πρότερον δὲ φησὶν ὁ λόγος (βύρας capram ipsam pariter cum pelle deportatam imponit: ipsam item cum lanis ouem. Nidor interim ille sacer atque diuinus sursum fertur, atque in ipsum vsque cœlum subuectus paulatim diffunditur. Iam verò Scythæ reliquis omnibus hostijs omissis, vt quas viles atque humiles existiment, ipsos homines mactent Dianæ, atque eo ritu deam placant. Verùm hæc fortassis modesta videantur, cum & his ea quæ facultant Assyrij, quæ Phryges, quæ Lydi: D verùm si in Aegyptum proficiscaris, ibi demum, ibi videbis permulta religiosa, planeq; cœlo digna: puta Iouem arietino vultu. Mercurium illum optimum, facie canina, Panem verò totum hircum. Ad hæc alium ibin, alium crocodilum, alium etiam simiam. Quod si his quoque de rebus, Quò planè pernos-

se queas, didicisse libebit, complurcis sophistas audies, tum scribas ac prophetas mento raso, qui tibi narrent (sed

priùs,

ρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι (ὡς ἄρα ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ τῶν Γιγάντων τὴν ἐπανάστασιν οἱ θεοὶ φοβηθέντες, ἧκον ἐς τὴν Αἴγυπτον, ὡς δὴ ἐνταῦθα λησόμενοι τοὺς πολεμίους. εἶθ' ὁ μὲν αὐτῶν ὑπέδυ τράγον. ὁ δὲ κριὸν, ὑπὸ τοῦ δέους, ὁ δὲ θηρίον ἢ ὄρνεον, διὸ δὴ εἰσέτι καὶ νῦν φυλάττεσθαι τὰς τότε μορφὰς τοῖς θεοῖς, ταῦτα γὰρ ἀμέλει ἐν τοῖς ἀδύτοις ἀπόκειται γραφέντα, πρὶν ἢ πρὸ ἐτῶν μυρίων. αἱ δὲ θυσίαι καὶ παρ' ἐκείνοις αἱ αὐταὶ, πλὴν ὅτι πεγθοῦσι τὸ ἱερεῖον, καὶ κόπτονται περιστάντες ἤδη πεφονευμένον. οἱ δὲ καὶ θάπτουσι, μόνον ἀπροσφάξαντες. ὁ μὲν γὰρ Απις, ὁ μέγιστος θεὸς αὐτοῖς, ἂν ἀπρθάνῃ, τίς οὕτω περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὴν κόμην, ὅστις οὐκ ἀπεξύρησε, καὶ ψιλὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ πένθος ἐπεδείξατο, κἂν τὴν Νίσου ἔχῃ

priùs, vt dici solet, fores occlude prophane) quemadmodum videlicet quondam ea seditione territi, quam mouerant hostes atque Gigantes, in Aegyptum deuenerint, vt illic in posterum tuti ab hostibus latitarent: & ob eam causam alius hircum induerit, alius arietem, nimirum præ formidine, alius feram, alius auem. Atque hinc esse, vt dij nunc etiam eas obtineant formas, quas id temporis assumpserant. Nam hæc diligenter mandata literis, idq; annos plus decies mille, in adytis illorum reposita seruantur. Porrò sacrorum peragendorum idem fere mè apud illos ritus, nisi quòd hostiam luctu prosequuntur, iamq; mactatæ circumfusi membra laniant. Sunt qui sepeliant duntaxat, posteaquam occiderint. E Nam Apis ille, qui quidem deus apud illos est maximus, siquando moriatur, quis vsqueadeò magni faciat cæsariem suam, qui non eam detondeat, ac nudo capite luctum præ se ferat, etiam si vel purpuream. Nisi

comam

ἔχῃ πλόκαμον τὸν πορφυρῦν; ἔστι δ' ὁ Απις ἐξ ἀγέλης βεὸς, ἐπὶ τῶ πρωτέρῳ χειροτονούμενος, πολὺ καλλίων καὶ σεμνότερος τῶν ἰδιωτῶν βοῶν, ταῦτα οὕτω γιγνόμενα, καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν πιστευόμενα δεῖσθαί μοι δοκεῖ τοῦ μὲν ἐπιτιμήσοντος οὐδενὸς, Ηρακλείτου δέ τινος, ἢ Δημοκρίτου, τοῦ μὲν γελασομένου τὴν ἄνοιαν αὐτῶν, τοῦ δ' τὴν ἄγνοιαν ὀδυρομένου.

comam habuerit? F Est autem hic Apis deus, ex armento iam antea suffragijs designatus, vtpote multò formosior ac venerabilior reliquis illis priuatis, & gregarijs bubus. G Hæc igitur quũ sic habeant, & tamẽ à vulgo vera seriaq; credantur, mihi quidẽ postulare videntur nõ qui reprehendat, sed vel Heraclitum potius aliquem, vel Democritum: quorum hic amentiam eorum rideat, ille deploret inscitiam.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a ENIMVERO'.] *Propositio.*

Mõstrat vbi, ꝑ quos, q, quomodo, quãdo, libellus,
Sacra sui gentes exhibuêre deis.

Atque adeò in primis de templis, aris, simulachris, sacerdotibus, celebritatibus & varijs & multiplicibus sacrificiorum gentium ceremonijs, pro etiam personæ sacrificantis qualitate.

b At multò antè.] *Amplificatio propositionis à finitione nominis.* c Nam Aetolica.] *Confirmatio per expositionem, quæ & causam tantæ superstitionis continet.* d Vsqueadeò nihil.] *Epiphonema.* e Hæc igitur.] *Amplificatio à consequentibus.* f Sed quoniam.] *Redit ad expositionem, & propositæ rei confirmationem.* g In Phrygia apud Laomedontem.] *Fabulæ tradunt Apollinem & Neptunũ conditores fuisse Troiæ, vnde & eos semper à Troianorũ partibus stetisse fingit Homerus. Cæterùm de ipsa Troia, ac eius situ, itẽ casibus & bellis, lege Strabonẽ lib. 13. & Palinurũ.*

h Liberos

h Liberos suos deuorârit.] *Cùm Saturnus liberos mox natos deuoraret, Rhea pro Ioue ei saxum deuorandum obiecit. Iupiter illum regno expulisse dicitur. Virg. 8. Aeneid.*

Primus ab æthereo venit Saturnus olympo,
Arma Iouis fugiens, & regnis exul ademptis.

Suos liberos denique ideo deuorasse dicitur, quòd sit dominus temporis, & tempus omnia deuoret. i Argiuum Thyestem.] *Thyestæ fabula satis protrita est. Habetur antè, de Mercede conductis. k* Acapella nutrice.] *De Iouis origine, successione & rebus gestis, & quòd à capra fuerit enutritus, vt Romulus à lupa. l* Potitus sit imperio.] *Regnare in cœlo Iouẽ vulgus existimat (inquit Lactant. lib 1. de falsa religione c. 11.) id doctis pariter & indoctis persuasum est, quod & religio ipsa, & precationes & hymno, & delubra, & simulachra demonstrant. m* Iunonem germanam.] *Iunonem quo pacto duxerit Iupiter, olim Theocriti Scholiastes in Syracusanas ostendit: Iupiter, inquit, insidians sororis pudicitiæ, quum fortè vidisset illam semotam ab reliquis dijs (nam de dijs quidem virginibus tutum est obambulare solas) seipsum vertit in cuculum, cõsedit q; in monte qui prius dictus erat Thronax, nunc Coccyx dicitur. Eo verò die Iupiter excitauit ingentem tempestatem. Iuno itaque sola peruenit in montem, consedit que eo loci vbi nunc est Iunonis Telia, hoc est, perfectæ, templum. cuculus autem ob tempestatem horridus ac tremens deuolauit, consedit que in Iunonis genibus. Eum Iuno miserta, texit veste sua. Hic rex deorum repentè è cuculo factus Iupiter, Iunonem complexus est. Quumq; illa metu matris recusaret coitum, Iupiter promisit se ductum illam in vxorem. Virgil. lib. 1. Aeneid.*

At ego quæ diuûm incedo regina, Iouisq;
Et soror & coniunx —.

Lucianus in Tragopodagra, vocat Iunonem coniugem & sororem Tonantis. Sed cur ita dicatur, refert Macrobius in Somnium Scipionis lib 1. cap. 17. n Idq; iuxta Persarum.] *De Persis & alijs quibusdam nationibus sæpe id legimus. De Atheniensibus nihil tale nisi quod habetur apud Aemilium Probum de Græcis imperatoribus, in præfatione: Negat enim, Cimoni, summo Atheniensium viro, turpe fuisse, sororem germanam habere in matri-*

in matrimonio. o Cœlum liberis expleuit.] *De Iouis adulteriis & turpibus amoribus vide Annotationem nostram in Deorum concilio.* p Quam vel Proteus ipse.] *Iouem ποικιλώτερον αὐτοῦ πρωτέως appellat, quod se subinde in alias atq; alias formas transfiguraret.* q Citra virilem.] *Vulcanum ex sola Iunone natũ Hesiodus ait, quem multi sequuti sunt, inter quos Apollonius Rhodius in primo, quod eius planiùs ostendunt interpretes. Idem Lucianus noster & Ouid.* r Præceps datus.] *Vulcanus simulatque natus fuit, à Ioue præcipitatus fingitur è cœlo in Lemnum insulam. Causa autem deiectionis huius fuit, summa infantis deformitas. Vnde quidam de Vulcano intelligunt versus istos apud Virgilium:*

—cui non risêre parentes.

Nec Deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est,

Ab hac autem præcipitatione dicitur Homero. Iliad. v. κυλλοποδίων: id est, *claudicans. Huius præcipitationis alia habetur occasio apud eundem Homerum in fine primi Iliad. Iupiter aliquando cum Iunone, quod inter coniuges non ita rarum est, vixatus, cùm verbera huic infligere cœpisset, Vulcanus qui tum fortè aderat, accurrens Iunoni subsidium ferre volebat. At Iupiter iratus, hunc pedibus arreptum è cœlo præcipitauit, quũ quum totum diem decidendo consumpsisset, tandem in Lemnum insulam (manè enim deiectus fuerat) sub vesperam lapsus, ibi statim ab indigenis sublenatus est. Quod apud Homerum ipse testatur, dum Iunonem monet, ne marito aduersetur, sin illius in se furorem concitet, Vulcanum nequaquam suppetias laturum, vtpotè qui Iouis iram olim senserit.* s Porrò Rhea.] *Rhea, quæ & Cybele, Berecynthia & Ops dicitur, filia fuit Cœli & Vestæ, & Saturni fratris coniunx. Hanc Poëtæ Iouis & aliorum plurium deorum matrem dixerunt, eiq́ue quadrigam à quatuor leonibus tractam assignauerunt, & capiti eius turritam coronam, & sceptrum manibus addiderunt. Et cùm incederet, sacerdotes dicti Galli, tympana tangentes & æra, præcedebant, & corybantes armati illam ambibant. Atys puer Phrygius, à Rhea adamatus, cùm ei castitatem promisisset, quam non seruauit, in furorem versus, seipsum excastrauit. Vide Dialogum Veneris & Cupidinis, in quo etiam de Endymione pastore ex*

re ex Caria, quem cùm Diana siue Luna ob formæ præstantiam adamaret, in Latmo monte sopiuit, vt eum dormientem exoscularetur. Ouid. 2. Amorum:

Latmius Endymion non est tibi Luna rubori.

t Horæ portas seruant.] *Horas Homerus Iliad. θ. ait cœli portis præesse, curamque habere vt modò serenum, modò nubilum sit. Ouid lib. Metam. 2. Horas Solis assectas cum aliis temporis partibus facit. ita enim ait:*

A' dextra læuaque dies & mensis & annus,
Seculaque, & positæ spatijs æqualibus Horæ.

De his idem Lucianus in Tragœdo. u Subuolantem ignem.] *In hostijs eam dicabant Aruigera, quæ cornua haberet, quoniam is cui oui mari testiculi dempti, & ideò vt natura uersa uerue x declinatur, sed etiam coxas cum inguinibus cnissa, quam & cnissarion dicebant: id est, adipe operientes comburebant.* Κνισσα *enim propriè in sacrificijs nidor, euaporatio & anima dicitur. Hinc Lucianus hic* αναφερομένων κνίσσαν: *id est, insurgentem nidorem, vel ascendentem dixit, quod &* κνισσάεσσαν *vocatur. Censebatur enim hæc pars preciosa præ cæteris, & propter incessum, & quia inde semen genitale deducitur.* x Nempe Ixion.] *Ixion apud inferos rotæ alligatus, assiduè circunfertur.* y Ac Tantalus.] *Pœna, qua Tantalus apud inferos torquetur, nouissima est. Is enim, licet in medijs aquis adusque humeros constitutus sit, siti tamen enecatur. Ouidius quoque scribit hoc illi tormentum inditum esse, quòd deorum secreta mortalibus reuelauerit:*

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

De Tantalo diximus in Timone, & in Dissad. bis. z Rursum Cretenses Iouem.] *Iupiter Cretæ rex apud suos consecutus est, diuinitatis opinionem stulto gentilium errore, quorum inepti circa cultum & religionem tanquam effectum describit Lucianus, postquam vanas opiniones de dijs recensuit, tanquam causam superstitionis.* A Mercurium pubescentem.] *Iuuenis effingebatur Mercurius. Hinc Galenus in Suasoria: Mercurium, inquit, vt orationis parentem & artium omnium authorem, in aliam effigiem quàm Fortunæ, effinxe-*

runt

vunt tum pictores, tum plastæ. effingunt enim iuuenem formosum, non tamen fucatum, aut comptum, sed natiua quadam virtutis specie, vultu hilari, acribus oculis: in basi quadrata, quæ stabilitatis & firmitatis figura est: tum cætera quæ in eius dei commendationem & asseclarum comitumque subiungit. Hic à Luciano ὑπολωνήτης, *labro malisque barbatus nominatur.* B Neptunum nigro capillitio.] *Neptunus varijs modis pingebatur, nunc pacatus & tranquillus, nunc commotus, vt in Homero & Virgilio videmus. nunc nudus etiam, cum tridente & concha: nunc in veste cyanea, vt Phurnutus ait. Lucianus hic nigris capillis effingit.* C Quis verò.] *Amplificatio vanitatis à repugnantibus.* D Verùm si in Aegyptum.] *Aegyptiorum superstitio & prodigiosi dij.* E Nam Apis ille.] *Apud Aegyptios, gentem præ cæteris nationibus superstitioni altissimè immersam, à mortuo Api boue, nemo non comam radebat, si vel puniceos Nisi cincinnos (vt Luciani verbis vtar) illa superasset: itaque alium quæsituri, qui in extincti locum sufficeretur, velut publico luctu præpediti capita radebant, testante Plinio libro 8. Natur. hist. Idem faciebant & Biblij in sacris Adonidis, authoritate Luciani de dea Syria.* F Est autem hic Apis Deus.] *Apis rex Argiuorum & Sicyoniorum, filius Iouis & Niobes filiæ Phoronei, à quo Græcia Apis & Apia dicta est: vixisse dicitur tempore Abrahæ. Hic quum Aegialeum fratrem regno argiuorum præfecisset, ipse in Aegyptorum traiecit: & ibi ducta Isidem vxore regnauit. Cumque homines ibi multis beneficijs affecisset, & vini vsum illis ostendisset, post mortem pro maximo deo sub specie bouis viui, cultus est ab Aegyptijs. & dictus Apis atque Serapis: de quo Eusebij historiam Ecclesiasticam vide. Beneficium inundationis Nili & fertilitatis terræ illi acceptum referebant.* G Hæc igitur.]

Epilogus.

VITARVM AVCTIO.

Martino Bolero interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum huius Dialogi planum est vel ex ipsa inscriptione. Deridet enim Philosophos, enumerando omnes propè illorum sectas, & exagitando ea quæ in vnaquaque earum ridiculè maximè docentur. Fingit autem venales illas proponi hominibus à Ioue, mercatorum exemplo: vt quemadmodum illi, cùm mancipia, iumēta, aut etiam alias res vendunt, vsum ac precium cuiusque indicant, ita ipse quoque occasione hac mores, doctrinam, ac totam denique vitæ omnium rationem, maiore licentia exponere atq; irridere posset.

ΔΙΟΣ, ΕΡΜΟΥ, Αγορήτου, Πυθαγόρου, Δημοκρίτου, Ηρακλείτου, Σωκράτους, Διογένους, Χρυσίππου, καὶ Φιλοσόφου, ἢ

INTERLOCVTOres, Iupiter, Mercurius, Mercator, Pythagoras, Diogenes, Democritus, Heraclitus, Socrates, Chrysippus, Philosophus.

ΒΙΩΝ ΠΡΑΣΙΣ.

IVPITER.

ΣΥ μὲν διατίθει τὰ πάθρα, καὶ παρασκεύαζε τὸ τόπον τοῖς ἀφικνουμένοις. σὺ δὲ σῆσον ἑξῆς παραγαγὼν τοὺς βίους· ἀλλὰ κοσμήσας πρότερον, ὡς εὐπρόσωποι φανοῦνται, καὶ ὅτι πλείστους

Va quidem cōpone scamna, & locum adorna his, qui adueniunt: tu verò vitas (id est, philosophorum sectas) adducito, eásque ordine siste: veruntamen exornatas priùs, vt formosæ appareant, & quamplurimos emptores allici-

ἐπάξουσα. σὺ δή, ὦ Ἑρμῆ, κήρυττε, καὶ συγκάλει ἀγαθῇ τύχῃ τοὺς ὠνητὰς ἤδη παρῆναι πρὸς τὸ πολυτέλειον. ἀρκηρύξομεν δὲ βίοις, φιλοσόφοις παντοδαποῖς, καὶ πολυτρόποις ποικίλων. εἰ δέ τις ἐκ ἔχει τὸ παραυτίκα τάργύριον καταβαλεῖν, ἐς νίωλα ἐκτίσει, καταστήσας ἐγγυητήν. Ερ. ποῖοί σοι νίασιν, ὥστε καὶ μὴ δραχείαν, μὴ ἢ κατέχειν αὐτοὺς Ζεύς. πῶλῶμεν ὅν. Ερ. τίνα θέλεις πρῶτον πολυάγωμεν; Ζεύς. τὸν Ἰωμήτην, ἢ Ἰωνικὸν, ἢ καὶ σιμόν τις ἐκεῖνον φαίνεται. Ερμ. οὗτος ὁ Πυθαγορικὸς καταβήθι, καὶ πάρεχε σαυτὸν ἀνατρεπόμενον τοῖς σωνεληλυθόσιν. Ζεύς. κήρυττε δή. Ερ. τὸν ἄριστον βίον πωλῶ, ἢ σιμόν τις ὠνήσεται; τίς ὑπὲρ ἀνθρώπου ἐκεῖνον βέλτιστα, τίς ἀδεῖται τῷ ἢ παντὸς ἁρμονίαν, καὶ ἀναβιῶναι πάλιν; Αγό. τὸ μὲν εἶδος ἐκ ἀγεννές. τί δ' μάλιστα οἶδεν; Ερ. ἀριθμητικὸν, ἀστρονομίαν, τερατοσκοπίαν. Ερμ. ἀλλὰ καλὸν μὲν τὸ εἶδος, ἀλλ' ἐκ ἐλευθέριον. ἀλλὰ τὸν ἄριστα εἰδότα ἐρώτα. Ερ. ἀριθμητικὴν, ἀστρονομίαν, τερατοσκοπίαν. Ερμ. ἀλλὰ καλὸν μὲν τὸ εἶδος, ἀλλ' ἐκ ἐλευθέριον. ἀλλὰ τὸν ἄριστα εἰδότα ἐρώτα.

alliciant. *Tu autem, Mercuri, quod felix faſtumque ſit proclama, & aduoca emptores, vt iam adſint ad forũ. Proclamabimus autẽ omnis generis Philoſophicas vitas, & variarum ſectarum. Quòd ſi quis in præſentia pecuniam numerare nequit, is ſaltem conſtituto aliquo qui proſe ſponſor ſit, in futurum annũ ſoluat.* MERC. *Multa accidunt. itaq; non oportet differre, neque diu detinere eos.* IVP. *Vendamus igitur.* MERC. *Quem vis vt primum producamus.* IVP. *Ionicum illum comatũ: grauitatem enim quandam præ ſe fert.* MERC. *Heus tu Pythagorice, deſcende, teq; conſpiciendum præbe his, qui cõgregati ſunt.* IVP. *Proclama* MERC. *Optimam vitã maximeq; venerandam vendo. quis emet? quis maior homine eſſe vult? quis cupit vniuerſitatis, adeoq; omnium rerum harmoniam cognoſcere? quis vult reuiuiſcere?* MERCAT. *Forma certè eſt non illiberali: verùm qui potiſſimum ſcit?* MERC. *Arithmeticam, Aſtronomiam, prodigiorum*

τείαν γεωμετρείαν, μουσικὴν, γοητείαν· μάντιν ἄκρον βλέπεις. Αγο. ἔξεισιν αὐτ᾽ ἀνακείνην; Ερ. ἀκάκεινα ἀγαθῇ τύχῃ. Αγορ. ποδαπὸς εἶσί; Πυθ. Σάμιος. Αγορ. πῶς ἐπαιδεύθης; Πυθ. ἐν Αἰγύπτῳ, παρὰ τοῖς ἐκεῖ σοφοῖς Αγορ. φέρε δή, ἐμοὶ πείσῃ, τί με διδάξεις; Πυθ. διδάξω μὲν οὐδέν, ἀναμνήσω δέ. Αγορ. πῶς ἀναμνήσεις; Πυθ. λαβὰν πρότερον τὴν ψυχὴν εἰργασμένος, καὶ τὸν ἐπ᾽ αὐτῇ ῥύπον ἐκκλύσας. Αγορ. καὶ δὴ νόμιζον ἤδη ἱκανὰ θαρθαί με, τίς ὁ πρόπος τῆς ἀναμνήσεως; Πυθ. τὸ μὲν πρῶτον, ἡσυχίη μακρὴ, καὶ σιγὴ πάντα ὅσα ἐστὶν ἀνθρώποις καλὰ μανθάνειν. Αγορ. ὥρα σοί, ὦ βέλτιστε, τὸν Κροίσου παῖδα παιδεύειν· ἐγὼ γὰρ οὐδ᾽ ὅκ ἀνδριὰς ἔναι βέλομαι τί δὲ μετὰ τὴν σιωπὴν ὅμως, καὶ τὴν σιγὴν ταύτην; Πυθ. μουσικήν καὶ γεωμετρείην ἐνασκήσεις. Αγορ. χαίρω λέγεις, ἐ πρότερον

scientiam, Geometriam, Musicam, præstigiorum artem: vatem vides summũ. MERCAT. *Licéne eum interrogare?* MERCV. *Quod faustũ sit, interroga.* MERCAT. *Cuias es tu?* PYTH. *Samius.* MERCA. *Ubi nerò institutus es?* PYTH.[b] *In Aegypto apud sapientes qui illic sunt.* MERCA. *Age, quòd si te emam, quid me docebis.* PYTH. *Nihil equidẽ docebo te, verũ commonefaciã.* MERCA. *Quomodo?* PYTH. *Primùm quidẽ animam tuã purã faciam, repurgans eam à sordibus, quibus nũc immersa est.* MERCA. *Equidem finge me iam purũ esse, quis modus est commonefaciendi?* PYTH. *Principium quidem est lõga quies, & taciturnitas, et totis quinque annis nihil loqui.* MERCA. *Ergo, bone vir,*[c] *Cræsi te filium erudire conuenit: ego enim loquax, non statuta esse volo. verùm quid post illud silentium & quinquennium fiet?* PYTHAG. *In Musica & Geometria exercebere.* MERCAT. *Rem sanè gratam narras, si priùs quàm*

τιρον διαρωθὸν γνώμονον, διὰ τα ἐᾶν σοφὸν χρῆ. Πυθ. ἦτ' ἐπὶ τετίοισιν ἀειθμίαν. Αγο. οἶδα γὰ νῶ ἀειθμᾶν. Πυ. πῶς. ἀειθμίας; Αγο. ἓν, δύο, τεία, τέτταρα. Πυθ. ὁρᾶς, ἃ σὺ λογίζει; τέτταρα, ταῦτα δέκα ἐστί, γὰ τελείωνον ἐντιθεῖς, γὰ ἐμὶ πιρον ὅρκιον τὰ τέτταρα, ὅπος θαοτέρας λόγυς ἤκυσῳ, ἢ δὲ μᾶλλον ἱερός. Πυ. μετὰ ταῦτ, ὦ ξεῖνι, ἔοικα γῆς τι πίει, γὰ ἀέρ, γὰ ὕδατος γὰ πυρὸς, ὅτις αὐτοισιν ἁ φορὰ, καὶ ὁποῖα ἰδέα μορφὰ, καὶ ὅκως διανέονται. Αγο. μορφὰ γὰρ ἔχει τὸ πῦρ, ἢ ἀὴρ, ἢ ὕδωρ; Πυ. καὶ μάλα ἐμφανέα. ἀ γὰρ οἷά τε ἀμορφίη εἰ ἀσχημοσυνὴ διανοεῖ. γὰ ἐπὶ τετίοισι γνώσεαι ἢ θεὸν ἀειθμὸν ἐόντα, καὶ ἁρμονίην. Αγ. θαυμάσια λέγεις. Πυ. πῶς γὰρ οἷοί τε ἔσονται ἀρημιχόοισι, γὰ σαυτὸν ἐνα λοκέοντα, γὰ ἄλλον ὁρόμφον, γὰ ἄλλον ἐόντα ἔοικα. Αγο. τί φῄς; ἄλλος ἐμὶ, γὰ οὐχ οὗτος, ὅσπερ νῦν πρός σε διαλέγομαι; Πύθ.

quàm sapiens fiam, tibi tardè dum me esse oportet. PYT. Post hæc numerandi artem addisces. MER. Nunc etiã numerare scio. PYT. Quomodo numeras? MERCA. Vnum, duo, tria, quatuor. PYTH. Vides decẽ esse ea quæ tibi videtur quatuor, & perfectum trigonum, & nostrum iusiurandũ? MER. Per maximũ igitur iuramentum quatuor, nũquã neq; diuiniores, neq; sanctiores sermones audiui. PYTH. Post hæc verò hospes, de terra, aëre, deq; aqua & igne scies, cuiusmodi sit illius impetus, quã habeant formã, & quomodo moueãtur. MERCA. Formámne habẽt ignis, aër, & aqua? PYTH. Certè minimè obscuram. neq; enim sine specie & forma moueri possent. Præterea ipsum etiã Deum numerum esse & harmoniam cognosces. MERCAT. Mira narras. PYTH. Ad hæc te ipsum quoque vnum videri scies, neque pro eo qui es, conspici. MERCA. Quid narras? alius sum, & nõ is, qui nunc tecum colloquor?

Πυθ. νιῶ ἦ οὕτω, πάλαι δὲ ἐν ἄλλῳ σώματι, νῦν ἐν ἄλλῳ δὲ νόματι ἐφανταζεο, χρόνῳ δὲ αὖθις ἐς ἄλλο μεταβήσεαι. Αγ. Ζῦτο φῆς, ἀθάνατον ἔσεσθαί με, ἀπαλλόμενον ἐς μορφὰς πλείονας; ἄλλα τάδε μὲν ἴσως τοιαῦτα· τὰ δ' ἀμφὶ θλίτας ὁποῖός τις εἶ; Πυθ. ψυχίον μὲν δὴ ἔν τι σιτίομαι· τὰ δ' ἄλλα, πλὴν κυάμων. Αγ. τίνος ἕνεκα μυσάττῃ τοὺς κυάμους; Πυθ. ὅτι ἄλλοι μέν εἰσι, νῦν θαυμαστὴ αὐτῶν ἡ φύσις. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ πᾶν γονή εἰσι, καὶ λίαν ἀφροδίσιος κύαμος, ἔτι χλωρὸν ἰόντας, ὅταν τοῖσιν ἀνδρείοισι μείοισιν ἐμφυῇ τὸ θῆλυ, ἐξηυξημένας ἤδη λίαν ἐπαφῆς ἐς τὸ σκληρόν, συνέμι μιηρημυγήσιν, ἅμα ποιοῦσι. τὸ δὲ μέγιστον, Ἀθηναίοισι νόμος, κυάμοισι τὰς ἀρχὰς αἱρεῖσθαι. Αγ. καλῶς ποιῶν λέγεις, καὶ ἰσοπρεπῶς. ἀτὰρ ἀπόδυθι, καὶ γυμνὸν γάρ σε ἰδεῖν βούλομαι. ὦ Ἡράκλεις, χρυσοῦς οὗτος

PYTH. *Nunc quidem ille es, quondam verò in alio corpore, & alio sub nomine videbaris, & temporis progressu rursum aliud corpus indues.* MERCAT. *Itáne dicis? Immortalem me fore subinde alias atque alias formas induendo? Verùm de his satis. Iam quod ad rationem victus attinet, qualia es?* PYTH. *Nullum quidem animal edo, reliqua verò omnia præter fabas.* MERCA. *Quamobrem odisti fabas?* PYTH. *Nullo quidem odio illas prosequor: verùm, quia sacræ sunt, & h mirabilem quandam naturam obtinent, ab illis abstineo. Primùm quidem planè genitales sunt: & si fabam adhuc viridem exuas, videbis eam omninò virilibus membris similem naturam habere: elixam autem si deponas, certis noctibus sanguinem feceris: & quod maius est, Athenienſium lex est, fabis magistratus eligere.* MERCAT. *Præclarè & religiosè omnia dicis. verùm exuete vestibus: nam nudum te videre cupio. O Hercules, aureum illũ*

αὐτῷ ὁ μηρὸς ὅτι θεὸς, οὐ βροτός τις εἶναι φαίνεται, ὥστε ὠνήσομαι πολλοῦ αὐτόν. πόσου τοῦτον ἀποφέρεις; Ερ. δέκα μνῶν. Αγο. ἔχω, τοσούτου λάβων. Ζεύς. γράφε τὸ ὠνηθέντα τύννομα, καὶ ὅθεν ἐστίν. Ερ. Ἰταλιώτης, ὦ Ζεῦ, δοκεῖ τις εἶναι, τῶν ἀμφὶ Κρότωνα καὶ Τάραντα, καὶ τῆς ταύτης Βιάδα, ἢ ταύτῃ ἐξ ἧς, ἀπὸ τριακόσιοι σχεδὸν ἐώνηνται, ἅπαντες κοινῇ αὐτόν. Ζεύς. ἀπαγέτωσαν. ἄγωμεν παραγάγωμεν. Ερ. βούλεται τὸν αὐχμῶντα ἐκεῖνον τὸν Πουντικόν; Ζεύς. πάνυ μὲν οὖν. Ερ. ἦ τὸν πήραν ἐξηρτημένον, ὃ ἐξωμίας; ἴτω, καὶ περίεστω ἐν κύκλῳ τὸ σωτήριον. βίον ἀνδρικὸν πωλῶ, βίον ἄριστον καὶ γενναῖον, βίον ἐλεύθερον. τίς ὠνήσεται; Αγ. ὁ κάρυξ πῶς ἔφης; πωλᾷς ἐλεύθερον. Ερ. ἔγωγε. Αγ. ἔστι δὲ δίκαιος, μή σοι δικάσῃ) ἀνδραποδισμοῦ, ἢ καὶ προκαλέσηται σὲ εἰς Ἄρειον πάγον; Ερ. οὐκ

illi femur est. *Deus aliquis & non mortalis esse videtur. itaque omnino illum emam. Quanti illum æstimas?* MERCV. *Decé drachmis.* MER. *Habeo tanti acceptum.* IVP. *Scribe nomen emptoris, vnde sit.* MER. CV. *Ex ea parte Italiæ esse videtur, quæ circa Crotonem & Tarentum, atq; eius loci Græciam sita est. Atquì non vnus tantùm, sed propè trecenti communiter ipsum emerunt.* IVP. *Abducant, alium adducamus.* MERCVR. *Vis squalidum illum ex Ponto?* IVP. *Omnino quidem.* MERCV. *Heus tu peram dependentem habens ex humeris, accede, & totum hunc confessum circumeas. Vitam vendo planè virilem, vitam optimam & generosam, vitam liberam: quis emet?* MERC. *Quomodo inquis præco?* *an liberum tu vendes hominem?* MERCV. *Maximè.* MERCAT. *An non times, ne te accuset tanquam plagiarium, aut in Areopago litem intendat?* MERCV.

ἥδη αὐτῷ μέλει τῆς πράσεως, οἴεται γὰρ εἶναι παντάπασιν ἐλεύθερος. Αγ. τί δ' ἄντις αὐτῷ χρήσαιτο ῥυπῶντι, καὶ οὕτω κακοδαιμόνως δακειμένῳ; πλὴν εἰμὴ σκαπανέαγε καὶ ὑδροφόρον αὐτὸν ἀποδεικτέον. Ερ. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἢν θυρωρεῖν αὐτὸν ἐπιστήσῃς, πολὺ πιστοτέρῳ χρήσῃ τῶν ἡνιῶν, ἀμέλει κύων αὐτῷ καὶ τοὔνομα. Αγ. ποδαπὸς δέ ἐστι, καὶ τίνα τὴν ἄσκησιν ἐπαγγέλλεται; Ερ. αὐτὸν ἐροῦ, κάλλιστον γὰρ οὕτω ποιεῖν. Αγο. δέδοσα τὸ σκυθρωπὸν αὐτοῦ, καὶ κατηφὲς, μή με ὑλακτήσῃ προσελθόντα. ἢ καὶ νὴ Δία δάκῃ γε. οὐχ ὁρᾷς ὡς διῆρκε τὸ ξύλον, καὶ συνέσπακε τὰς ὀφρῦς. καὶ ἀπειλητικόν τι καὶ χολῶδες ἐποβλέπει; Ερ. μὴ δέδιθι, τιθασσός γάρ ἐστι. Αγ. τὸ πρῶτον, ὦ βέλτιστε, ποδαπὸς εἶ; Δι. παντοδαπός. Α. πῶς. λέγεις; Δι. τοῦ κόσμου πολίτην ὁρᾷς. Α. ζηλοῖς δὲ τινα; Δ. τὸν

Non est illi curæ quòd venditur: omnino enim se liberum esse putat. MERCA. *Quis autem illius tam sordidi & miserè affecti vsus esse potest? nisi fossorem fortè aut lixam aliquis ex ipso facere velit.* MERCV. *Non hoc tantùm, imò si ipsum quoque custodem domus constitueris, multò fidelior erit quàm vlli canes. siquidem & ille i canis appellatur.* MERCA. *Cuias autem est? aut quam artem profitetur?* MERCV. *Ipsum interroga: istud enim præstiterit.* MERCA. *Timeo vultum ipsius, seuerum aomodum, & tristem, & ne me accedentem allatret, aut per Iouem mordeat Nónne vides quomodo lignum sustulerit, & contractis supercilijs minaciter frementi & irato similis appareat?* MERCV. *Ne time. cicur enim est.* MERCAT. *Primùm quidem, ô bone dic vnde es?* DIO. *Vnde vis?* MERCA. *Quomodo dicis?* DI. *Mundi ciuē vides.* MERCA. *Quē verò imitaris?* DI. *Herculem*

τὸν Ηρακλέα. Αγο. τί εἶναι, οὐχὶ καὶ λεοντῆν ἀμπέχῃ. τὸ μὲν γὰρ ξύλον ἔοικας αὐτῷ. Δι. τουτί μοι λεοντῆ τὸ τριβώνιον· στρατεύομαι δὲ, ὥσπερ ἐκεῖνος, ἐπὶ τὰς ἡδονὰς, οὐ κελευτὸς, ἀλλ' ἑκούσιος, ἐκκαθάραι τὸν βίον πεαιρούμενος. Αγο. εὖγε τῆς πεαιρέσεως· ἀλλὰ τί μάλιστα εἰδέναι σε φῶμεν; ἢ τίνα τὴν τέχνην ἔχεις; Δι. ἐλευθερωτής εἰμι τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἰατρὸς τῶν παθῶν. τὸ δ' ὅλως, ἀληθείας καὶ παῤῥησίας πεφήτης εἶναι βούλομαι. Αγο. ἄγε, ὦ πεφῆτα, ἢν δὲ πίσμαί σε, τίνα με τὸν τρόπον διασκήσεις; Δι. πρῶτον μὲν παραλαβὼν σε, καὶ ἀπρεύσας τὴν τρυφὴν, καὶ ἀπρεία συγκατακλείσας, τριβώνιον περιβαλῶ. μετὰ δὲ ποινεῖν καὶ κάμνειν καταναγκάσω, χαμαὶ καθεύδοντα, καὶ ὕδωρ πίνοντα, καὶ ὧν ἔτυχε πιμπλάμενον. τὰ δὲ χρήματα, ἢν ἔχῃς, ἐμοὶ πειθόμενος, ἐς τὴν θάλατταν φέρων ἐμβαλεῖς. γάμον

Herculem. MER. *Cur igitur & leoninam non induis? nam baculo illum quidem refers.* DIOG. *Hoc quidem palliolum leoninæ pellis vice mihi est: pugno autem non secus atque ille auuersus voluptates: idque nemine imperante, sed mea sponte facio. sic enim vitam meam repurgare constitui.* MERCAT. *Euge quàm præclarum institutum: verùm quid maximè te scire dicamus, aut qualem artem nouisti?* DIOG. *Homines liberos facio, prætereà medeor illorum affectibus. In summa, veritatis & audaciæ in loquendo propheta esse volo.* MERC. *Age, ô propheta, si te emam, qua re me exercebis?* DIOG. *Primùm cùm accepero, exutum delicijs, palliolo amictum, in egestatem concludam. postea ad labores compellam: tũ humi dormire, aquã bibere, atq; ijs rebus quæ casu offerũtur, vesci faciam.*

Quòd si pecuniam habes, hanc meo consilio in mare abijcies.

Neque

γάμον δ' ἀμελήσεις, καὶ παίδων, καὶ πατρίδος, καὶ πάντα σοι λῆρος ἔσται. καὶ τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἀπολιπὼν, ἢ τάφον οἰκήσεις, ἢ πυργίον ἔρημον, ἢ καὶ πίθον. ἢ πύρα δέ σοι θέρμων ἔσται μεστὴ, καὶ ὀπισθογράφων βιβλίων. καὶ οὕτως ἔχων, εὐδαιμονέστερος εἶναι φήσεις τοῦ μεγέλου βασιλέως. ἢ μαστιγοῖ δέ τις, ἢ στρεβλοῖ, τούτων οὐδὲν ἀνιαρὸν ἡγήσῃ. Αγο. πῶς τοῦτο φῄς, τὸ μὴ ἀλγεῖν μαστιγούμενον; οὐ γὰρ χελώνης ἢ καράβου τὸ δέρμα περιβέβλημαι. Δι. τὸ Ευριπίδειον ἐκεῖνο ζηλώσεις, μικρὸν ἐναλλάξας. Αγο. τὸ ποῖον; Δι. Η φρὴν σοι ἀλγήσει, ὁ δὲ γλῶσσα ἔσται ἀνάλγητος. ἃ δὲ μάλιστα δεῖ προσεῖναι, ταῦτά ἐστιν. ἰταμὸν χρὴ εἶναι, καὶ θρασὺν, καὶ λοιδορεῖσθαι πᾶσιν ἑξῆς καὶ βασιλεῦσι καὶ ἰδιώταις. οὕτω γὰρ ἀπολίψονταί σε, καὶ ἀνδρεῖον ὑπολήψονται. βάρ-

Neque tibi vxor, liberi, aut patria curæ esse debebunt: quin ista omnia tanquam deliramenta existimare oportet, & relicta patria domo, specum, aut desertam turriculam, aut dolium inhabitabis. [k] *peram prætereà lupulo & libris opisthographis refertam habebis. Hoc modo instructus, vel magno aliquo rege felicior eris. Quòd si vapulabis, aut ab aliquo torquebere, nihil horum molestum esse putabis.* MER. *Quid narras? num cæsus non dolebo, neq; enim testudinis aut* [l] *carabi cutem circumfero.* DIO. *illud* [m] *Euripidis imitari te oportet, paucis tantùm immutatis verbis.* MERC. *Quale hoc est?* DIOG.

Dolente mente, lingua sit dolens mihi.

Hæc verò ante omnia tibi adesse necesse est, Impudentem te esse oportet, & audacem, & omnibus sine delectu tam regibus quàm priuatis maledicere. ita enim fiet vt omnes in te oculos conijciant, teq; fortem esse existiment.

Bar-

βάρβαρος δὲ ἡ φωνὴ ἔσται, καὶ ἀπηχὲς τὸ φθέγμα, καὶ ἀτεχνῶς ὅμοιον λυκνί. καὶ πρόσωπον δὲ ἐντεταγμένον, καὶ βάδισμα τοιούτῳ πρεσώπῳ πρέπων. καὶ ὅλως, θηριώδη τὰ πάντα, καὶ ἄργια. ἀιδὼς δὲ καὶ ἐπιείκεια, καὶ μετριότης ἀπέστω. καὶ τὸ ἐρυτριῶν ἀπόξυσον τοῦ πρεσώπου παντελῶς. δίωκε δὲ τὰ πολυανθρωπώτατα τῶν χωρίων, καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις μόνος καὶ ἀκοινώνητος εἶναι θέλε, μὴ φίλον, μὴ ξένον πρεσιέμενος. κατάλυσις γὰρ τὰ τοιαῦτα τῆς ἀρχῆς. ἐν ὄψει δὲ πάντων, ἃ μήδ' ἰδίᾳ ποιήσειεν ἄντις, θαῤῥῶν ποίει. καὶ τῶν Αφροδισίων αἱροῦ τὰ γελοιώτατα. καὶ τέλος, ἢν σοι δοκῇ, πολύποδα ὠμὸν, ἢ σηπίαν φαγὼν, ἀπόθανε. ταύτην σοι τὴν ἀνδαιμονίαν πρεξενοῦμεν. Αγ. ἄπαγε, μιαρὰ γὰρ, καὶ οὐκ ἀνθρώπινα λέγεις. Δ. ἀλλὰ ῥᾷστα γε, ὦ οὗτος, καὶ πᾶσιν εὐχερῆ μετελθεῖν.

Barbara quoq; vox, & absonus sonitus tibi sit, quique canino planè similis existat. Vultus sit intentus, tum ingressus sit qui talem vultum deceat. In summa, belluini & agrestes planè sint tibi mores, pudor autem & mansuetudo & modestia procul absint. Ruborem quoq; omnem de facie abstergas: loca autem quæque celeberrima, & inquibus maxima est hominum frequentia, accedito, & in his ipsis solus sine vllo commercio esse velis, neque amicum neque hospitem accedendo. his enim rebus hoc regnum soluetur. In conspectu verò omnium ea facias, quæ ne priuatim quisquam alius facere: & auderet in te venerea exercenda, ea quæ sunt maximè ridicula eligito. Postremò, si tibi videtur, crudũ aliquem polypum vel sepiam deuorando morere. Hæc illa felicitas quam tibi procuramus.

MER. *Apage, scelesta enim & inhumana sunt ista quæ narras.* DIOG. *Sed heus tu, nemo non ista facilimè assequi potest.*

τελθεῖν. οὐ γάρ σοι δεήσει παιδείας, καὶ λόγων, καὶ λήρων, ἀλλ' ἐπίτομος αὕτη σοι πρὸς δόξαν ἡ ὁδός. καὶ ἰδιώτης γὰρ ἂν ᾖς, ἤτοι σκυτοδέψης, ἢ ταριχοπώλης, ἢ τέκτων, ἢ τραπεζίτης, οὐδὲν σε κωλύσει θαυμάσιον εἶναι, ἢν μόνον ἡ ἀναίδεια καὶ τὸ θρᾶσος παρῇ, καὶ λοιδορεῖσθαι καλῶς ἐκ μάθης. Αγο. πρὸς ταῦτα μὲν οὐ δέομαί σου ναύτης δ' ἂν ἴσως ἢ κηπωρὸς ἐν καιρῷ γένοιο καὶ ταῦτα, ἢν ἐθέλῃ σε ἀποδόσθαι οὗτοσὶ, τὴ μέγιστον δύ' ὀκολῶν. Ερ. ἔχε λαβών. καὶ γὰρ ἄσμενοι ἀπαλλαξόμεθα, ἐνοχλοῦντος αὐτοῦ, καὶ βοῶντος, καὶ ἅπαντας ἀπαξαπλῶς ὑβρίζοντος, καὶ ἀγορεύοντος κακῶς. Ζώς. ἄλλον κάλει τὸν Κυρηνάον, τὸν ἐν τῇ πορφυρίδι, τὴν ἐστεφανωμένον. Ερμ. ἄγε δὴ, πρόσεχε πᾶς. πολυτελὲς τὸ χρῆμα, καὶ πλουσίων δεόμενον. βίος οὗτος ἡδὺς, βίος τρισμακάριστος.

τίς

test. Neque enim ad gloriam consequendam opus erit eruditione, orationibus, atque his nugis: verùm compendiaria ad illam via est. Etiãsi ex vulgo aliquis fueris idiota, coriarius videlicet, aut salsamentarius, aut faber, aut numularius, tamen nihil vetat quò minus te mirentur, si modò insigniter impudens & audax fuerit, atque omnibus egregiè conuiciari didiceris. MERCAT. *Ad has artes tui minimè indigeo. Nauta verò, aut hortulanus fortasse per occasionem fieri posses, præsertim si te ille ad maximum duobus obolis vendere velit.* MERCVR. *Recipe eum. etenim libenter liberamur ab illo qui clamoribus sic nos obtundit, prorsusq; omnes iniuria & contumelijs afficit.* IVP. *Alium accerse, Cyrenæum illum purpura amictum, & coronatum.* MERCVR. *Agite, animum aduortite omnes. Res sumptuosa est, quæque diuitibus indiget. Vita est hæc iucunda, vita ter beata.*

Quis

τίς ἐπιθυμεῖ τρυφῆς; τίς ὠνεῖται τὸν ἁβρότατον; Αγο. ἐλθὲ σὺ, καὶ λέγε ἅπερ εἰδὼς τυγχάνεις. ὠνήσομαι γάρ σε, ἢν ὠφέλιμος ᾖς. Ερμ. μὴ ἐνόχλει αὐτὸν, ὦ βέλτιστε, μήδ' ἀνάκρινα, μεθύει γάρ. ὥσ οὐκ ἂν ἀποκρίναιτό σοι, τὴν γλῶτταν, ὡς ὁρᾷς, διολισθαίνων. Αγο. καὶ τίς ἂν εὖ φρονῶν, πρίαιτο διεφθαρμένον οὕτω, καὶ ἀκόλαστον ἀνδράποδον; ὅσων δὲ καὶ ἀπόζει μύρων; ὡς δὲ καὶ σφαλερὸν βαδίζει, καὶ παράφορον; ἀλλὰ καὶ σὺ, ὦ Ερμῆ λέγε, ὁπόσα πρόσεστιν αὐτῷ καὶ ἃ μετιὼν τυγχάνει. Ερμ. τὸ μὲν ὅλον, συμβιῶναι, δεξιὸς γὰρ συμπιεῖν ἱκανὸς, καὶ κωμάσαι μετὰ αὐλητρίδος ἐπιτήδειος ἐρῶντι καὶ ἀσώτῳ δεσπότῃ. τἆλλα δὲ πεμμάτων ἐπιστήμων, καὶ ὀψοποιὸς ἐμπειρότατος, καὶ ὅλως σοφιστὴς ἡδυπαθείας· ἐπαιδεύθη μὲν οὖν Αθήνησιν, ἐδούλευσε δὲ καὶ περὶ Σικελίαν τοῖς

Quis cupit delicias? quis emet mollissimum? MERCATO. Accede tu, & dic quid noris: emam enim te, si vtilis fueris. MERCVRIVS. Ne obturba, ô bone, neq; interroga ipsum ebrius enim est: itaq; non poterit tibi respondere, lingua, vt vides, titubãs. MERCA. Quis mentis compos emat tam corruptum & immodestum mancipium, quódque tot vnguenta olet? quàm verò gresso lubrico, & ratione carente incedit? Sed vtique, Mercuri, dic quibus artibus præditus sit, vt quæ tractare soleat. MERCV. In summa, conuiuator est, & compotor egregius. quin ad exercendas impudicas & lasciuas saltationes vnà cum tibicina admodum idoneus esset amatori cuidam & perdito hero. Quod ad alia attinet, parandorum bellariorum gnarus est: & in adornandis edulijs exercitatissimus. Breuiter, voluptatis artifex est; institutus enim est Athenis, atque Siciliæ tyran-

τοῖς τυράννοις, καὶ σφόδρα ἠυδοκίμει παρ' αὐτοῖς. τὸ δὲ κεφάλαιον τῆς παραιρέσεως, ἁπάντων καταφρονεῖν, ἅπασι χρῆσθαι, πανταχόθεν ἐρανίζεσθαι τὴν ἡδονήν. Αγο. ὥρα σοι ἄλλον περιβλέπει τῶν πλουσίων τούτων καὶ πολυχρημάτων, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπιτήδειος ἱλαρὸν ὠνεῖσθαι βίον. Ερ. ἄπρακτος ἔοικεν, ὦ Ζεῦ, οὗτος ἡμῖν μένειν. Ζεύς. μετάστησον. ἄλλον παράγαγε, μᾶλλον δὲ τὼ δύο τούτω, τὸν γελῶντα τὸν Αβδηρόθεν, καὶ τὸν κλαίοντα τὸν ἐξ Εφέσου· ἅμα γὰρ αὐτὼ πεπρᾶσθαι βούλεσθον. Ερ. κατάβητον ἐς τὸ μέσον. τὼ ἀρίστω βίω πωλῶ, τὼ σοφωτάτω πάντων ἀπεκηρύττομαι. Αγ. ὦ Ζεῦ, τῆς ἐναντιότητος. ὁ μὲν οὐ δαλείπει γελῶν, ὁ δὲ τιθὰ ἔοικε πενθεῖν, δακρύει γὰρ τὸ παράπαν. τί ταὐτ' ὦ οὗτος, τί γελᾷς; Δη. ἐρωτᾷς; ὅτι μοι γελοῖα πάντα δοκέει τὰ πρήγματα ὑμέων, καὶ αὐτοὶ

tyrannis seruiuit, apud quos in magno precio fuit. Summa verò propositi sui, seu doctrinæ est, omnia contemnere, & omnibus rebus vti, vndique voluptatem conquirere. MERCAT. Tempus est vt alium emptorem, nempe diuitem, & multas habentem pecunias, quæras: ego enim minimè idoneus sum, qui tam hilarem vitã emam. MERCV. Ille, ô Iupiter, quãtum apparet, inemptus nobis manebit. IVP. Traducito, atque alium adduc, vel potius duos istos, [n] quorum alter, Abderites scilicet, ridet: alter verò Ephesius, plorat: simul enim vendi volũt. MERCV. Descendite in medium. Optimas vitas vendo, omnium sapientissimos proclamo. MERCA. O' Iupiter, quãta dissimilitudo: alter enim non desinit ridere, alter autem aliquem lugere videtur: omnino enim plorat. Heus tu, quid hoc sibi vult, cur rides? DEMOC. Interrogas? quia mihi omnia quæ vos facitis, ridicula videntur, adeoque vos ipsi

τοὶ ὑμέσθ. Αγο. πῶς λέγεις; καταγελᾷς ἡμῶν ἁπάντων, καὶ παρ' οὐδὲν τίθεσαι τὰ ἡμέτερα πράγματα; Δη. ᾧδε ἔχει· σπουδαῖον γὰρ ἐν αὐτέοισιν οὐδέν· κενὰ δὲ τὰ πάντα, καὶ ἀτόμων φορὴ, καὶ ἀπειρίη. Αγο. οὐμενοῦν. ἀλλὰ σὺ κενὸς ὡς ἀληθῶς, καὶ ἄπειρος. ὦ τῆς ὕβρεως, οὐ παύσῃ γελῶν; σὺ δὲ τί κλᾴεις, ὦ βέλτιστε; πολὺ γὰρ, οἶμαι, κάλλιον σοὶ προσλαλεῖν. Ηρ. ἡγέομαι γὰρ, ὦ ξένε, τὰ ἀνθρώπινα πρήγματα ὀϊζυρὰ καὶ δακρυώδεα, καὶ οὐδὲν αὐτέων ὅ, τι μὴ ἐπικήριον, τῷ δὴ οἰκτείρω τε σφέας καὶ ὀδύρομαι. καὶ τὰ μὲν παρεόντα οὐ δοκέω μεγάλα, τὰ δ' ὑστέρῳ ἐσόμενα πάμπαν ἀνιηρὰ, λεγὼ δὲ τὰς ἐκπυρώσιας, καὶ τὴν τοῦ ὅλου συμφορὴν, ταῦτ' ὀδύρομαι, καὶ ὅτι ἔμπεδον οὐδὲν, ἀλλά κως εἰς κυκεῶνα πάντα συνειλέονται, καὶ ἐστὶ ταὐτὸ τέρψεις, ἀτερψίη, γνῶσις,

ipsi etiam. MERCAT. *Quid narras? nos omnes tu derides? atq; omnia nostra opera nihili facis?* DEM. *Sic sanè est. Nam in illis nihil est præclarum, aut studio dignum. mania enim sunt omnia, & atomorum cumulus, & infinitum quippiam.* MERCAT. *Nequaquam: imò tu vanus es reuerà, & experientia cares. O contumeliam, nondum desinis ridere? Tu verò, ô bone, quid ploras? multò enim melius erit, vt existimo, tecum quàm cum Democrito loqui.* HERA. *O hospes, ego omnes humanas res calamitosas & deflendas esse existimo, atque in illis nihil non esse fato obnoxium: ideoq; miseret me ipsarum, & deploro eas. Neque magnifacio præsentia, futura verò puto planè ærumnosa fore: conflagrationes dico, & totius mundi calamitatem. Ista sunt quæ ego deploro, quodq; nihil solidum est, sed quodammodo omnia in cyceonem conuoluuntur, tum quòd eadem res delectat & offendit,*

γνῶσις, ἀγνωσίη, μέγα, μικρὸν, ἄνω, κάτω, περιχορεύοντα, καὶ ἀμειβόμενα ἐν τῇ τοῦ αἰῶνος παιδιῇ. Αγο. τί γὰρ ὁ αἰὼν ἐστι; Ηρ. πᾶς παίζων, πεσσεύων, διαφερόμενος. Αγο. τί δαὶ οἱ ἄνθρωποι; Ηρ. θεοὶ θνητοί. Αγο. τί δαὶ οἱ θεοί; Ηρ. ἄνθρωποι ἀθάνατοι. Αγο. αἰνιγματα λέγεις, ὦ οὗτος, ἢ γρίφους συντίθης. ἀτεχνῶς γὰρ, ὥσπερ ὁ Λοξίας, οὐδὲν ἀπεσαφεῖς. Ηρ. οὐδὲν γάρ μοι μέλει ὑμέων. Αγο. τοι γαροῦν οὐδὲ ὠνήσεταί σε τίς, εὐφρονῶν. Ηρ. ἐγὼ δὲ μέλομαι πᾶσιν ἡδηδὸν οἰμώζειν, τοῖσιν ὠνεομένοισι, καὶ τοῖσον οὐκ ὠνεομένοισι. Αγο. τουτὶ τὸ κακὸν οὐ πόῤῥω μελαγχολίας ἐστὶν, οὐδ' ἕτερον ἔγωγε αὐτῶν ὀνήσομαι. Ερ. ἄπρακτοι καὶ οὗτοι μένουσιν. Ζεύς ἄλλον ἀπεκήρυττε. Ερ. βούλει τὸν Αθηναῖον ἐκεῖνον, τὸν σωμύλον; Ζεύς. πάνυ μὲν οὖν. Ερ.

est q̃ cognitio ignorantia, magnum, paruum: atque o sursum deorsum q̃ feruntur omnia, & per vices mutantur in ludo huius seculi. MERCV. *Quid est seclũ?* HER. *Puer ludens, ludens talis, cõtendens.* MERCA. *Quid verò homines sunt?* HERACL. *Dij mortales.* MERCAT. *Quid verò dij?* HERA. *Homines immortales.* MERCAT. *Heus, tu ænigmata loqueris, an griphos componis? planè enim tanquam Apollo, nihil explicas.* HERACL. *Nihil vos curo.* MERCA. *Igitur neq; quisquam mentis compos te empturus est.* HERAC. *Ego verò à pueris iubeo plorare omnes, tam eos qui me emũt, quàm qui non emunt.* MERCA. *Hoc certè malum parũ differt ab insania: neutrum horum emam.* MERCVR. *Et illi quoq; apud nos manebunt, cùm non sint vendibilet.* IVPIT. *Alium accerse.* MERCVR. *Visne Atheniensem illum facundum?* IVPITER. *Maximè.*

MERC.

Ερ. δεῦρ' ἐλθὲ σύ. βίον ἀγαθὸν καὶ συνετὸν ἀπεκηρύττομεν. τίς ὠνεῖται τὸν ἱερώτατον; Αγο. εἰπέ μοι, τί μάλιστα εἰδὼς τυγχάνεις; Σω. παιδεραστής εἰμι, καὶ σοφὸς τὰ ἐρωτικά. Αγο. πῶς οὖν ἐγὼ πείσωμαί σε; παιδαγωγοῦ γὰρ ἐδεόμην τοῦ παιδὶ καλῷ ὄντι μοι. Σω. τίς δ' ἂν ἐπιτηδειότερος ἐμοῦ γένοιτο συνεῖναι καλῷ; καὶ γὰρ οὐ τῶν σωμάτων ἐραστής εἰμι, τὴν ψυχὴν δὲ ἡγοῦμαι καλήν. ἀμέλει καὶ ἐπὶ ταυτὸν ἡμάτιόν μοι κατακέωνται, ἀκούσῃ αὐτῶν λεγόντων μηδὲν ὑπ' ἐμοῦ δεινὸν παθεῖν. Αγ. ἄπιστα λέγεις, τὸ παιδεραστὴν ὄντα, μὴ πέρα τῆς ψυχῆς τι πολιπραγμονεῖν, καὶ ταῦτα, ὑπ' ἐξουσίας ἐν τοῦ αὐτοῦ ἱματίῳ κατακείμενον. Σο. καὶ μὴν ὀμνύω γέ σοι τὴν κύνα, καὶ τὴν πλάτανον, οὕτω ταῦτ' ἔχειν. Αγο. Ηράκλεις, τῆς ἀτοπίας τῶν θεῶν. Σω. τί σὺ λέγεις; οὐ δο-

MERCV. *Heus tu, huc veni. Vitam bonam & prudentem proclamamus. quis emet sanctissimum hominem?* MERCAT. *Dic mihi, quam potissimùm nosti artem?* SOCR. *Pæderastes sum, & in rebus quæ ad amorem spectant prudens.* MERCA. *Quanti igitur emam te? nam pædagogo indigeo. est enim mihi puer egregius.* SOC. *Quis magis idoneus me esse queat, qui cum formoso puero versetur? Neque enim corporum amator sum. animam enim formosam esse existimo: & P quanquam sub eodem palliolo mecum recumbāt, audies illos, vel ipsis testibus, nihil graue à me perpeti.* MERCAT. *Incredibilia sunt quæ dicis, pæderastes cùm sis: tamen nulla de re te esse solicitum, quàm de anima, præsertim cùm copia fiat vt sub eadem veste iaceatis.* SOC. *Atqui per canem & per platanum iuro, rem sic habere.* MERCAT. *Hercle, quanta absurditas deorū.* SOC. *Quid ais?*

οὐ δοκεῖ σοι ὁ κύων εἶναι θεός; οὐχ ὁρᾷς τὸν Ἀνουβιν ἐν Αἰγύπτῳ, ὅσον καὶ τὸν ἐν οὐρανῷ σείριον, καὶ τὸν παρὰ τοῖς κάτω Κέρβερον; Αγο. εὖ λέγεις, ἐγὼ δὲ ἁμαρτάνων· ἀπὸ τίνα βιοῖς τὸν τρόπον; Σω. οἰκῶ μέν, ἐμαυτῷ τινα πόλιν ἀναπλάσας· χρῶμαι δὲ πολιτείᾳ ξένῃ, καὶ νόμους νομίζω τοὺς ἐμούς. Αγο. ἐν ἐβουλόμην ἀποῦσαι τῶν δογμάτων. Σω. ἄκουε δὴ τὸ μέγιστον, ὃ περὶ τῶν γυναικῶν μοι δοκεῖ. δοκεῖ μηδεμίαν αὐτῶν μηδενὸς εἶναι μόνου, πάντι δὲ μετεῖναι ᾧ βουλομένῳ τοῦ γάμου; Αγο. τί τοῦτο φῂς, ἀνηρῆσθαι τοὺς περὶ μοιχείας νόμους; Σω. νὴ Δία, καὶ ἁπλῶς γε πᾶσαν τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα μικρολογίαν. Αγο. τί δὲ περὶ τῶν ἐν ὥρᾳ παίδων σοι δοκεῖ; Σω. καὶ οὗτοι ἔσονται τοῖς ἀείοις ἄθλον φιλῆσαι, λαμπρόν τι καὶ νικηκὸν ἐργασαμένοις

An non videtur tibi canis esse deus? Nonne vides quãtus sit in Aegypto? Anubis, atque ille in cœlo Sirius, necnon apud inferos Cerberus? MERCA. Rectè dicis: ego verò peccaui. Verùm quale habes genus vitæ? SOCRAT. Mihi ipsi ciuitatem quandam extruo: peregrina autem vtor politia, measque præscribo leges. MERCAT. Vnum aliquod ex tuis dogmatibus audire cupio. SOC. Audi ergo maximum quidem illud, in quo mea de vxoribus sententia comprehensa est. Videtur mihi nullam debere cuiusquam esse propriam, verùm vnam quamque passim debere accedere ad eum qui eam appetat. MERCAT. Quid ais? Num abrogandas esse leges de adulterio? SOC. Per Iouem non illas solùm, verùm omnes reliquas nugas ea de re constitutas. MERCA. Quid verò tibi de pueris iam maturis videtur? SOC. Et illi quidem optimatibus qui aliquid præclari gesserunt, præmium erunt, vt eos amenti scio

σαμένοις. Αγο. βαβαὶ τῆς φιλοδωρίας. τῆς δὲ σοφίας τί σοι τὸ κεφάλαιον; Σω. αἱ ἰδέαι, καὶ τὰ τῶν ὄντων παραδείγματα. ὁπόσα γὰρ δὴ ὁρᾷς, τὴν γῆν, τἀπὶ γῆς, τὸν οὐρανὸν, τὴν θάλατταν, ἁπάντων τούτων εἰκόνου ἀφανεῖς ἑστᾶσιν, ἔξω τῶν ὅλων. Αγο. ποῦ δὲ ἑστᾶσιν; Σω. οὐδαμοῦ· εἰ γάρ που εἶεν, οὐκ ἂν εἶεν. Αγο. οὐχ ὁρῶ ταῦθ' ἅπερ λέγεις τὰ παραδείγματα. Σω. εἰκότως, τυφλὸς γὰρ εἶ τῆς ψυχῆς τὸν ὀφθαλμὸν, ἐγὼ δὲ πάντων ὁρῶ εἰκόνας, καὶ σὲ ἀφανῆ, κἀμὲ ἄλλον, καὶ ὅλως διπλᾶ πάντα. Αγ. τοιγαροῦν ὠνητέος εἶ, σοφὸς καὶ ὀξυδερκής τις ὤν. φέρ' ἴδω τί καὶ πράξεις μὲ ὑπὲρ αὐτοῦ σὺ; Ερ. δὸς δύο τάλαντα. Αγο. ὠνησάμην ὅσου φῇς. τἀργύριον μέντοι ἐς αὖθις καταβαλῶ. Ερ. τί οὖν σοι τὔνομα; Αγο. Δίων Σύῤῥακούσιος. Ερ. ἄγε λαβὼν ἀγαθῇ

mēt scilicet. MERC. *Papæ quanta libertas, quæ sapientia. Verùm quæ est tuæ doctrinæ summa?* SOC. *Ideæ, & eorum quæ existunt paradigmata. Quæcunque enim vides, terram ipsam, quæq́ super terram sunt, cœlum, mare, horum omnium imagines obscuræ existunt extra totius vniuersitatem.* MERCA. *Vbi autem existũt?* SOC. *Nusquam. Nam si alicubi essent, non essent.* MERCAT. *Non video ista quæ tu dicis paradigmata.* SOC. *Meritò: cæcus est enim tibi animæ oculus. ego verò omnium video imagines, & te latentem, & me alium. in summa, duplicia video omnia.* MERCA. *Ergo emendus es, sapiens cùm sis, & acutè cernas. Age, scire volo quid tu à me exigas pro ipso.* MERCV. *Da duo talenta.* MERCA. *Emi ita, vt dixisti, pecuniam verò in posterum numerabo.* MERCVR. *Quod igitur tibi nomen est?* MERCAT. *Dion Syracusius.* MERCVR. *Age, quòd felix*

ἀγαθῇ τύχῃ. τὸν Επικούρειον σὲ ἤδη καλῶ. τίς ὠνεῖται τοῦτον; ἔστι μὲν τοῦ γελῶντος ἐκείνου μαθητὴς, καὶ τοῦ μετύοντος, οὓς μικρῷ πρόσθεν ἀπεκηρύττομεν· ἓν δὲ πλέον οἶδεν αὐτῶν, παρ' ὅσον ἀσεβέστερος τυγχάνει, τὰ δ' ἄλλα ἡγὺς, καὶ λιχνείᾳ φίλος. Αγο. τίς ἡ τιμή; Ερμ. δύο μναῖ Αγο. λάμβανε. τὸν δεῖνα δ' ὅπως ἴδω, τίσι χαίρει τῶν ἐδεσμάτων; Ερ. τὰ γλυκέα σιτεῖται, καὶ μελιτώδη, καὶ μάλιστα τὰς ἰσχάδας. Αγο. χαλεπὸν μὲν οὐδὲν. ὠνήσομαι γὰρ αὐτῶν παλάθας τῶν καρικῶν. Ζεύς. ἄλλον κάλει τὸν ἐν χρῷ κουρίας ἐκεῖνον, τὸν σκυθρωπὸν, τὸν ἀπὸ τῆς στοᾶς. Ερμ. εὖ λέγεις. ἐοίκασι δ' οὖν πολὺ τι πλῆθος αὐτὸν περιμένειν, τῶν περὶ τὴν ἀγορὰν ἀπηντηκότων. αὐτὴν τὴν ἀρετὴν πολῶ, τὸν βίον, τὸν τελειότατον, τίς πάντα μόνος εἰδέναι θέλει; Αγο. πῶς τοῦτο φῄς; Ερ. ὅτι μόνος οὗτος σοφὸς,

faustumq; sit, recipe eum. Te iam voco, Epicure. Quis emet hunc? Est enim illius risoris discipulus, nec non illius qui ebrius est, quos haud multò antè proclamauimus: vnius autem cuiusdam rei cognitione illos vincit. multò magis enim impius est, quàm illi. Quod verò ad cætera attinet suauis & gulæ amãs est. MERCAT. *Quo precio venditur?* MERCV. *Duabus minis.* MERCAT. *Accipe: verùm vt hoc quoque sciam, quibus delectatur edulijs?* MERCV. *Dulcia edit, & mellita, maximè verò ficus.* MERCAT. *Bene se res habet. emam enim illi totas massas carycarum.* IVP. *Alium accerse, illum corpore hirsuto, vultu seuero,* [r]*ex Stoa.* MERC. *Rectè dicis. videtur enim magna ipsum multitudo, quæ ad forum accurrit, expectare. Ipsam virtutẽ vendo, vitam perfectissimam. Quis cupit omnia scire solus?* MERCA. *Quid tu dicis?* MERCV. [s] *Quia solus ille sapiens*

φὸς, μόνος καλὸς, μόνος δίκαιος, ἀνδρεῖος, βασιλεὺς, ῥήτωρ, πλούσιος, νομοθέτης, καὶ τἆλλα, ὁπόσα ἐστίν. Αγο. οὐκοῦν ὦ γαθὲ, καὶ μάγειρος μόνος; Ερμ. καὶ νὴ Δία γε σκυτοδέψης, καὶ τέκτων, καὶ τὰ τοιαῦτα. Αγ. ἔοικεν. ἐλθὲ ὦ γαθέ, καὶ λέγε πρὸς τὸν ὠνητὴν ἐμὲ, ποῖός τις εἶ· καὶ πρῶτον, εἰ οὐκ ἄχθῃ πιπρασκόμενος, καὶ δοῦλος ὤν; Χρύ. οὐδαμῶς, οὐ γὰρ ἐφ' ἡμῖν ταῦτά ἐστιν. ὅσα δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀδιάφορα εἶναι συμβέβηκεν. Αγ. οὐ μανθάνω ἦ λέγεις. Χρύ. τί φῄς; οὐ μανθάνεις, ὅτι τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἐστιπρηγμένα, τάδ' ἔμπαλιν ἀπρηγμένα; Αγο. οὐδὲ νῦν μανθάνω. Χρύ. εἰκότως, οὐ γὰρ εἶ συνήθης τοῖς ἡμετέροις ὀνόμασιν, οὐδὲ καταληπτικὴν φαντασίαν ἔχεις. ὁ δὲ σπουδαῖος, ὁ τὴν λογικὴν θεωρίαν ἐκμαθὼν, οὐ μόνον ταῦτ' οἶδεν, ἄλλα καὶ σύμβανα, καὶ παρασύμβανα ὁποίων, καὶ ὁπόσων

piens est, solus bonus, solus iustus, fortis, rex, rhetor, diues, legislator, & quæcunq; alia sunt his similia. MERCAT. Num, ô bone, & coquus solus est, & per Iouem coriarius, & faber, & his similia? MERCVR. Sic videtur. MERCA. Accede, ô bone, & dic mihi tuo emptori, qualisnam sis: ante omnia autem, num tibi doleat quòd venderis & seruis. CHRYS. Nequaquã, neq; enim in nobis hæc sunt: quæcunq; verò in nobis non sunt, ista indifferentia esse solent MERCA. Non intelligo quid dicas. CHRY. Quid ais? non intelligis quòd horum [t] quædam sunt prælata, quædam verò rursus non prælata? MERCAT. Ne nunc quidem intelligo. CHRYS. Meritò quidem. neque enim assuetus es nostris nominibus: neque imaginationem habes quæ facilè apprehendat: verùm studiosus Dialecticæ contemplationis, non hæc tantùm nouit, verùm etiam qualiter & quantum accidens, &

ὁπόσων ἀπλήλων διαφέρει. Αγο. πῶς τῆς φιλοσοφίας, μὴ φθονήσῃς κἂν τοῦτο εἰπεῖν, ὅ,τι σύμβαμα, καὶ τί παρασύμβαμα καὶ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπλήγην ὑπὸ τοῦ ῥυθμοῦ τῶν ὀνομάτων. Χρ. ἀπ' οὐδεὶς φθόνος· ἢν γάρ τις χωλὸς ὤν, αὐτῶν ἐκείνῳ τῶν χωλῷ ποδὶ προσπταίσας λίθῳ, τραῦμα ἐξ ἀφανοῦς λάβῃ, ὁ τοιούτος εἶχε μὲν δήπου σύμβαμα τὴν χωλείαν, τὸ τραῦμα δὲ παρασύμβαμα προσέλαβεν. Αγο. ὦ τῆς ἀρχινοίας. τί δ' ἄλλο μάλιστα φῂς εἰδέναι; Χρύ. τῶν λόγων πλεκτάνας, αἷς συμποδίζω τοὺς προσομιλοῦντας, καὶ ἀπορράπτω, καὶ σιωπᾶν ποιῶ, φιμὸν ἀτεχνῶς αὐτοῖς περιτιθείς. ὄνομα δὲ τῇ δυνάμει ταύτῃ, ὁ ἀοίδιμος συλλογισμός. Αγο. Ηράκλεις, ἄμαχόν τινα καὶ βίαιον λέγεις. Χρύσ. σκόπει γοῦν. ἔστι σοι παιδίον; Αγο. τί μήν; Χρύ. τοῦτο ἤν πως κροκόδειλος ἁρπάσῃ, πλησίον ποταμοῦ

præter accidens inter se differant. MERCAT. *Per Philosophiam quæso, ne inuideas explicare, "quídnam accidens sit, & præter accidens: nescio enim quomodo perculsus sim præ numero vocum istarum.* CHRYS. *Citra inuidiam dixero. Si quis claudus existat, illisóq; pede quo claudicat, ad lapidem, ex inopinato vulnus acceperit, is certè accidens habet claudicationem, vulnus autem præter accidens accepit.* MERCAT. *O' argutiam: præterea verò, quid'nam scire te potissimùm profiteris?* CHRYS. *Retia sermonum, quibus capio & obstringo, denique tacere cogo eos qui contra me disputant, planè frenũ quoddam illis imponens. isti verò tantæ orationis vi nomen est, Syllogismus celeberrimus.* MERCAT. *Hercle fortem quendam & in expugnabilem syllogismum refers.* CHR. *Vide ergo, éstne tibi puer?* MERC. *Quid ni?* CHRY. *Quid si hunc ad flumen fortè ambu-*

μοῦ παλαίσμων ἀνὴρ, ἵνα ἔ-
του σοι ἀρδώσαν ὑπισχνεῖ-
ται αὐτὸ, ἢν ἔπῃς τἀληθῆ,
ὅ, τι διδοκῇς περὶ τῆς ἀρ-
δόσεως τοῦ βρέφους, τί φή-
σεις αὐτὸν ἐννοεῖν; Αγορ.
δυσαπόκριτον ἐρωτᾷς. ἀπορῶ
γὰρ, ὁπότερον ἀπὸν ἀπολάβοι-
μι. ἀλλὰ σὺ πρὸς Διὸς ἀπολυ-
σάμενος, ἀνάσωσαί μοι τὸ
παιδίον, μὴ καὶ φθάσῃ αὐτὸ
καταπιών. Χρυσ. θάρρει, καὶ
ἅμα γάρ σε διδάξομαι θαυ-
μασιώτερα. Αγορ. τὰ ποῖα;
Χρυσ. τὸν θρασύντα, καὶ τὸν
κνισώντα, καὶ ἐπὶ πᾶσι τῷ
Ηλέκτραν, καὶ τὸν ἐγκικα-
λυμμένον. Αγορ. τίνα ζῶ-
ον τὸν ἐγκικαλυμμένον,
ἢ τίνα τῷ Ηλέκτραν λέγεις;
Χρυσ. Ηλέκτραν μὲν ἐκείνω
τῷ πάνυ, τῷ Αγαμέμνο-
νος, ἃ τὰ αὐτὰ οἶδέ τε ἅμα,
καὶ οὐκ οἶδε. παρεστὼς γὰρ
αὐτῇ τῷ Ορέστῃ ἔτι ἀγνῶτι,
οἶδε

ambulante × crocodilus ra-
piat, postea verò se redditu-
rum polliceatur hac lege, vt
illi verum dicas, quidnam
de puero reddendo apud se
decreuerit: quid tu dicis
ipsum in animo constituis-
se? MERCAT. Quæstio-
nem rogas, ad quam diffi-
cile admodum est respon-
dere. dubito enim vtrum di-
cere debeam, quòd puerum
recipiam. Sed per Iouem,
quæso te, respondetu, &
puerum mihi serua incolu-
mem, ne præuortat, ipsumq;
deuoret. CHRYS. Bono
es animo. etenim & alia
quædam docebo te, quæ plus
admirationis habēt. MER-
CAT. Quænam sunt ista?
CHRYS. Istum inquam,
colligentem sermones, tum
quoque illum dominantem,
præterea illam quæ supra
omnes est, Y Electram, tan-
dem opertum illum sermonē.

MERC. Quis ille ² opertus sermo, aut quæ illa tandem E-
lectra est, de quibus dicis? CHRYS. Electrā illam dico A-
gamemnonis valdè celebrē, quæ quidem eādem rem simul no-
rat, & non norat. Astante enim illi Oreste adhuc incognito,

οἶδε μὲν Ορέστην, ὅτι ἀδελφὸς αὐτῆς. ὅτι δὲ οὗτος Ορέστης, ἀγνοεῖ. τὸν δ' αὖ ἐγκεκαλυμμένον, καὶ πάνυ θαυμαστὸν ἀκούσῃ λόγον. ἀπόκεινα γάρ μοι, τὸν πατέρα οἶσθα τὸν σεαυτοῦ; Αγορ. ναί. Χρυσ. τί οὖν, ἤν τοι παραστήσας τινὰ ἐγκεκαλυμμένον, ἔρωμαι, τοῦτον οἶσθα; τί φήσεις; Αγορ. δηλαδὴ ἀγνοεῖν. Χρυσ. ἀλλὰ μὴν αὐτὸς οὗτος ἦν ὁ πατὴρ ὁ σός· ὥστε εἰ τοῦτον ἀγνοεῖς, δῆλος εἶ τὸν πατέρα τὸν σὸν ἀγνοῶν. Αγορ. οὐμενοῦν. ἀλλ' ἀπρακαλύψας αὐτὸν, εἴσομαι τὴν ἀλήθειαν. ὅμως δ' οὖν τί τοι τῆς σοφίας τὸ τέλος; ἢ τί πράξεις, πρὸς τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς ἀφικόμενος; Χρυσ. περὶ τὰ πρῶτα κατὰ φύσιν καταγενήσομαι, λέγω δὲ πλοῦτον, ὑγείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. πρότερον δὲ ἀνάγκει πολλὰ προπονῆσαι, λεπτογράφοις βιβλίοις παραθήσοντα τὴν ὄψιν, καὶ

A nouit quidem, Orestem suum esse fratrem: quòd verò ille Orestes est, ignorat. Rursum verò opertum illum, adeóque omninò mirabilem, audies sermonem. Responde mihi: nostin' tuum patrem? MERCAT. Maximé. CHRYS. Quid igitur, si propè te statuerem aliquem coopertum, atque interrogarem, Nostin' hunc? quid diceres? MERCAT. Scilicet me non nosse dicerē. CHRYS. Sed ille ipse pater erat tuus. Itaque si istum non nosti, palàm est te patrem tuum non nouisse. MERCAT. Nequaquam. verùm ego detracto velo, num verum sit, explorabo. Sed quisnam tuæ sapientiæ finis est? aut quid tandem facturus es, si ad virtutis summum perueneris? CHRYSIP. In his, quæ in natura prima sunt, versabor. Dico autem diuitias, sanitatē, & his similia. Primùm autē oportet multos labores impendere. libris enim exiguis literis descriptis incumbere oportet,

&

καὶ σχόλια συναγείροντα, καὶ βλοικισμῶν ἐμπιπλαμένον, καὶ ἀτόπων ῥημάτων, καὶ τὸ κεφάλαιον, οὐ θέμις γενέσθαι σοφὸν, ἢν μὴ τρὶς ἐφεξῆς τοῦ ἐλλεβόρου πίῃς. Αγο. γενναῖα σου ταῦτα καὶ δεινῶς ἀνδρικά· τὸ δ' γνύφωνα εἶναι, καὶ τοκογλύφον (καὶ γὰρ τάδε ὁρῶ σοι προσόντα) τί φῶμεν, ἀνδρὸς ἤδη πεπωκότος τὸν ἐλλέβορον, καὶ τελείου πρὸς ἀρετήν; Χρύσ. ναὶ, μόνῳ οὖν τὸ δαναίζειν πρέποι ἂν τοῦ σοφῷ. ἐπεὶ γὰρ ἰδίον αὐτοῦ συλλογίζεσθαι, τὸ δανείζειν δ' καὶ λογίζεσθαι τοὺς τόκους, πλησίον εἶναι δοκεῖ τοῦ συλλογίζεσθαι, μόνου ἂν εἴη τοῦ σπουδαίου, καθάπερ ἐκεῖνο, καὶ τοῦτο. καὶ οὐ μόνον γε ἁπλῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, τοὺς τόκους, ἀλλὰ καὶ τούτων ἑτέρους τόκους λαμβάνειν. ἢ γὰρ ἀγνοεῖς, ὅτι τῶν τόκων οἱ μέν εἰσι πρῶτοί τινες, οἱ δ' δεύτεροι καθάπερ αὐτῶν ἐκείνων ἀπόγονοι; ὁρᾷς δ' δοῦτα καὶ τὸν συλλογισμὸν, ὁποῖα

& interpretationes congerere, & solœcismis, & absurdis vocibus impleri. In summa, nequaquam decet sapientem fieri priùs, quàm ter ex ordine helleborum bibas. MERCA. *Egregia sunt ista tua, & forti viro digna. Verùm auarum fœneratorem esse (ista enim tibi inesse video) num illa dicemus esse viri, qui helleborum biberit, & iam ad virtutē idoneus sit?* CHRYS. *Certè: solùm enim sapientem fœnus exercere decet. Quandoquidem enim illius proprium est, syllogismis concludere: vsuras autem colligere, & fœnus computare, atque syllogismis colligere, parùm differre videntur: quemadmodum hoc soli studioso competit, ita quoque illud: nec decet illum fœnus simpliciter, quemadmodum alij solent, accipere, verùm etiam alterius quoq; fœnoris fœnus. Nisi fortè ignoras, fœnus aliud esse primū, aliud secundū, velut quandam illius progeniem. Vides autem & syllogismum quendam*

ἐποῖσθ φησιν, εἰ τὸν πρῶτον τόκον λήψεται, καὶ τὸν δεύτερον· ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ πρώτου λήψεται, ἆρα καὶ τὸν δεύτερον. Αγορ. ἀκούω· τί μισθῶν περὶ τὰ αὐτὰ φῶμεν, ἐς σὲ λαμβάνειν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ, παρὰ τῶν νέων; καὶ λίθον, ὅτι μόνος ὁ σπεύδων μισθὸν ἐπὶ τῇ ἀρετῇ λήψεται Χρ. μανθάνεις, ἐγὼ μανθάνω, ἵν' ἀλλόντος αὐτὸ χάριν. ἐπεὶ γάρ δῆρον ὁ μὲν πείθων ἐκχύτης, ὁ δὲ πειστικός· ἐμαυτὸν μὲν ἀσκῶ ἕνεκα πειστικόν, τὸν δὲ μάθητὴν ἐκχύτην. Αγορ. καὶ μὲν δὴ τοὐναντίον ἔφης, τὸν μὲν ἐμὲ πειστικόν, σὲ δὲ τὸν μόνον πλήσιον ἐκχύτην. Χρυσ. σκώπτεις, ὦ οὗτος· ἀλλ' ὅρα μή σε ἀρτοξάσω ἀναποδείκτῳ συλλογισμῷ. Αγορ. καὶ τί δεινὸν ἀπ' ἐκείνου βέλους; Χρυσ. ἀπορία καὶ σιωπὴ, καὶ διαρραφῶσαι τὴν διάνοιαν ὃ δὲ μέγιστον, ἂν ἐθέλω, τάχισά σε ἀ-

quendam vulgò iactari: Si primum fœnus acceperit, accipiat etiam secundum. Verùm accepit primum, igitur & secundum accipiet. MERCAT. *Num ergo & de mercede, quam tu à iuuenibus, quos instituis, capere soles, similia dicenda sunt: quippe cùm manifestum sit, solos studiosos mercedem à virtute accepturos esse?* CHRYS. *Discis: certè non mea causa accipio, verùm illius gratia qui dat. Nam cùm alius sit effusor, alius verò comprehensor, me quidem ipsum comprehensor vt sim præparo, discipulum verò vt fiat effusor.* MERCAT. *Atque contrarium dicis, iuuenem esse comprehensorem: te verò, qui solus diues es, effusorem.* CHRYS. *Heus tu, scommate me perstringis? sed vide tu, ne te petam syllogismo ineuitabili.* MERCAT. *Quid verò mali ex hoc telo accidet?* CHRYS. *Dubitatio & silentium, prætereà mentis & intellectus subuersio: & quod omnium est maximum, si voluero, in lapi-*

dem

σε ἀφελέξω λίθον. Αγορ. πῶς λίθον; οὐ γὰρ Περσεὺς, ὦ βέλτιστε, εἶναί μοι δοκεῖς. Χρ. ὧδ' πως. ὁ λίθος σῶμα ἐστί; Αγορ. ναί. Χρύσ. τί δ', τὸ ζῶον οὐ σῶμα; Αγορ. ναί. Χρύ. σὺ δ' ζῶον; Αγορ. ἔοικα γοῦν. Χρύσ. λίθος ἄρα εἶ, σῶμα ὤν. Αγορ. μηδαμῶς, ἀλλ' ἀνάλυσόν με πῶς τοῦ Διός, καὶ ἐξ ὑπαρχοῦς ποίησον ἄνθρωπον. Χρύσ. οὐ χαλεπὸν, ἀλλ' ἔμπαλιν ἴσθι ἄνθρωπος. εἰπὲ γάρ μοι, πᾶν σῶμα ζῶον; Αγορ. οὔ. Χρύσ. τί δ', λίθος, ζῶον; Αγορ. οὔ. Χρύ. σὺ δὲ σῶμα εἶ; Αγορ. ναί. Χρύσ. σῶμα δ' ὤν, ζῶον εἶ. Αγορ. ναί Χρύσ. οὐκ ἄρα λίθος εἶ, ζῶον γε ὤν. Αγορ. εὖ γε ἐποίησας, ὡς ἤδη μου τὰ σκέλη, καθάπερ τῆς Νιόβης, ἀπεψύχετο, καὶ πάγια ἦν. ἀλλὰ ὠνήσομαί γε σέ. πόσον ὑπερ αὐτοῦ καταβαλῶ; Ερμ. μνᾶς δώδεκα. Αγο. λάμβανε. Ερμ. μόνος

dem te conuertam. MERCAT. Quomodo lapidem feceris? neque enim Perseus, ô bone, mihi esse videris. CHRYS. Hoc modo. Lapis est corpus. MERC. Certé. CHRYS. Quid verò? Nónne & animal corpus est? MERCAT. Imò maximé. CHRYS. Tu verò animal es. MERCAT. Sic videtur. CHRYS. Lapis igitur es, cùm corpus sis. MERCAT. Nequaquam. sed per Iouem solue me, & de nodo hominem me fac. CHRYS. Non est difficile factu. igitur rursus sis homo. Dic verò mihi, nónne omne corpus animal est? MERC. Non. CHRYS. An verò lapis animal est? MERC. Non. CHRYS. Tu verò corpúsne es? MERCAT. Maximé. CHRYS. Corpus autem cùm sis, animálne es. MERCAT. Euge, effecisti, vt iã mea crura non aliter atq; Niobes refrigerata & saxea facta sint. verùm coëmã te. Quantum pro ipso numerabo? MERCV. Duodecim minas. MERCAT. Accipe. MERCV.

Solus

μόνος δ' αὐτὸν ἐώνησαι; Α=
γορ. μὰ Δί' ἀλλ' οὗτοι πάν=
τες, οὓς ὁρᾷς. Ερμ. πολλοί γε
καὶ τοὺς ὤμους καρτεροὶ, καὶ
τοῦ θερίζοντος λόγου ἄξιοι.
Ζεύς. μὴ διάτριβε, ἄλλον κά-
λει. Ερμ. τὸν περιπατητικόν
σε φημὶ, τὸν καλὸν, τὸν πλού-
σιον. ἄγε δὴ, ὠνήσασθε τὸν
συνετώτατον, τὸν πάντα ὅ=
λως ἐπιστάμενον. Αγορ. ποῖος
δέ τις ἐστί Ερμ. μέτριος, ἐπιει
κὴς, ἁρμόδιος τοῦ βίου. τὸ δὲ
μέγιστον, διπλοῦς. Αγ. πῶς λέ-
γεις; Ερμ. ἄλλος μὲν ὁ ἔκτο
θεν φαινόμενος, ἄλλος δὲ ὁ
ἔνδοθεν εἶναι δοκεῖ. ὥστε καὶ
πρίῃ αὐτὸν, μέμνησο τὸν μὲν
ἐσωτερικὸν, τὸν δὲ ἐξωτερικὸν
καλεῖν. Αγορ. τί δὲ γιγνώσκει
μάλιστα; Ερμ. τρία εἶναι τὰ
ἀγαθὰ, ἐν ψυχῇ, ἐν σώμα=
τι, ἐν τοῖς ἐκτός. Αγο. ἀνθρώ=
πινα φρονεῖ. πόσου δέ ἐστιν;
Ερ. εἴκοσι μνῶν. Αγορ. πολὺ
λέγεις. Ερμ. οὐκ. ὦ μακάριε. καὶ
γὰρ

Solúsne ipsum emisti? MERCAT. *Non per Iouem, verùm illi omnes, quos vides.* MERCV. *Certè multi sunt, & fortes habentes humeros, & digni sermone colligante.* IVP. *Quid moraris? alium aduoca.* MERCV. *Peripateticum accerso, te inquam honestum & diuitem. Age, te quidem aptissimum, qui vendaris, quippe qui omnia solus nôris.* MERCA. *Qualis'nam ille est?* MERCV. *Modestus, æquus, vita benè composita: &, quod maximum est, duplex existit.* MERCAT. *Quomodo dicis?* MERCV. *Alius quidem foris apparet, quàm intus esse videtur. Itaque si ipsum emes, memento vt hũc internum, illum verò externum appelles* MERCAT. *Quid verò potissimùm nouit?* MERCV. *Nouit B triplicia esse bona: animæ scilicet, corporis, & rerum externarum.* MERCA. *Humana sapit. quanti verò venditur?* MERCV. *Viginti minis.* MERCAT. *Pluris certé.* MERCV. *Nequaquam equidem: & ipse*

γὰρ αὐτὸς ἔχει τι ἀργύριον δοκεῖ, ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις ὠνούμενος. ἔτι δὲ εἴσῃ αὐτίκα μάλα παρ' αὐτοῦ, πόσον μὲν ὁ κώνωψ βιοῖ τὸν χρόνον, ἐφ' ὅσον δὲ βάθος ἡ θάλασσα ἑπὸ μὲν ἡλίου καταλάμπεται, καὶ ὁποῖά τις ἐστιν, ἡ ψυχὴ τῶν ὀστρέων. Αγορ. Ηρακλεις, τῆς ἀκριβολογίας. Ερμ. τί δὲ, εἰ ἀκούσοις ἄλλα πολλὰ τούτων ὀξυδερκέστερα, γονῆς τε πέρι, καὶ γενέσεως, καὶ τῆς ἐν ταῖς μήτραις τῶν ἐμβρύων πλαστικῆς; καὶ ὡς ἄνθρωπος μὲν γελαστικὸν, ὄνος δὲ οὐ γελαστικὸν, οὐδὲ τεκταινόμενον, οὐδὲ πλωιζόμενον; Αγορ. πάνσεμνα φῂς, καὶ ὀνησιφόρα, καὶ τὰ μαθήματα, ὥστε ὠνοῦμαι αὐτὸν εἴκοσιν. Ερμ. εἶεν τίς λοιπὸς ἡμῖν καταλέλειπται; ὁ σκεπτικὸς οὗτος. σὺ ὁ πυῤῥίας πρόσιθι καὶ ἀπεκηρύττου κατὰ τάχος. ἤδη μὲν ἑπορρέουσιν οἱ πολλοὶ, καὶ ἐν ὀλίγοις ἡ πράσις ἔσται. ὅμως δὲ τίς καὶ τοῦτον ὠνεῖται; Αγορ.

atque in paucis erit venditio.

ipse pecuniam habere videtur. Itaque non est quòd in illo emendo possis esse celerior quàm deceat: præterea non ita multò pòst disces ab eo quamdiu viuat culex, & quàm profundè Sol radios immittat in mare: denique qualem animam habeāt ostrea. MERCAT. *O' Hercules, quanta argutia?* MERCV. *Quid si audias alia multa his acutiora, de semine videlicet & generatione, dêque embryonis formatione in vtero, & quomodo homo risibilis sit: asinus verò animal quod neque ridere, neque ædificare, neque nauigare possit?* MERCAT. *Planè admiranda sunt ea, quæ narras, & valdè vtilia dogmata. Itaque emam ipsum viginti minis.* MERCV. *Quis adhuc reliquus est?* C *Scepticus ille. Heus tu Pyrrhia, accede, illicò proclamandus es: iam enim multi abeunt, & diffluunt, Veruntamen quis emet illum?* MERCAT.

Αγορ. ἔγωγε· ἀλλ' οὖν πρῶτον εἰπέ μοι, σὺ τί ἐπίστασαι; Φιλ. οὐδέν. Αγορ. πῶς τοῦτ' ἔφησθα; Φιλ. ὅτι οὐδὲν ὅλως εἶναί μοι δοκεῖ. Αγορ. οὐδ' ἡμεῖς ἄρα ἐσμέν τινες; Φιλ. οὐδ' τοῦτο οἶδα. Αγορ. οὐδ' ὅτι σύ τις ὢν τυγχάνεις; Φιλ. πολὺ μᾶλλον ἔτι τοῦτ' ἀγνοῶ. Αγορ. ὦ τῆς ἀπρείας· τί δαί σοι τὰ στάθμια ταυτὶ βούλεται; Φιλ. ζυγοστατοῦ ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους, καὶ πρὸς τὸ ἴσον ἀπευθύνω, καὶ ἐπειδὰν ἀκριβῶς ὁμοίους τε καὶ ἰσοβαρεῖς ἴδω, τότε δὴ ἀγνοῶ τὴν ἀληθέστερον. Αγορ. τῶν ἄλλων δὲ τὶ ἂν πράττοις ἐμμελῶς; Φιλ. τὰ πάντα, πλὴν δραπέτην μεταδιώκειν. Αγορ. τί δαὶ τοῦτό σοι ἀδύνατον; Φιλ. ὅτι, ὦ γαθὲ, οὐ καταλαμβάνω. Αγορ. εἰκότως βραδὺς γὰρ, καὶ νωτής τις εἶναι δοκεῖς. ἀλλὰ τί σοι τὸ τέλος τῆς ἐπιστάσεως; Φιλ. ἡ ἀμαθία, καὶ τὸ μήτε ἀκούειν, μήτε ἀ-

MERCAT. *Ego, Sed primùm dic mihi,* D *quid nôsti?* PHILOS. *Nihil.* MERCAT. *Quid ita?* PHILOS. *Quia omninò nihil videtur existere.* MERCAT. *Igitur neque nos aliq sumus.* PHILOS. *Nec hoc quidem scio.* MERCAT. *Neque tu aliquis existis.* PHILOS. *Hoc ego multò magis ignoro.* MERCAT. *O ignorantiam: verùm quid sibi volunt hæ stateræ?* PHILOS. *Sermones in illis trutino, & ad æqualitatem redigo: postquam autem illos planè similes,* & E *æquale pondus habere cognouero, tunc ignoro quis horum verior sit.* MERCAT. *In alijs autem rebus quid potissimùm facere soles?* PHILOS. F *Omnia facio, præterquam quòd fugitiuos non persequor.* MERCAT. *Quid? An'ne hoc tibi impossibile est?* PHILOS. *Quia, ô bone, non comprehendo.* MERCAT. *Iure, tardus enim & piger esse videris. Verùm quis tuæ sapientiæ finis est?* PHILOS. *Ignorantia, & nihil neq audire.*

σὺ ἀκούειν, μήτε ὁρᾶν. Αγο. ὄντως ἄρα καὶ τυφλὸς εἶναι λέγεις; Φι. καὶ ἄκουστός γε πρὸς τι, καὶ ἀναίσθητος, καὶ ὅλως οὐδὲν σκώληκος ἀλλο διαφέρων. Αγ. ὠνητί; ἆ διὰ ταῦτα τοσοῦτον ἄξιον καὶ φάναι; Ερ. μνᾶς Αττικᾶς. Αγο. λάμβανε. τί φῄς, ὦ οὗτος, ἐπὶ τούτοις σοί; Φι. ἄθλιον. Αγο. μὴ δῆτα μᾶς. ἰώνυμα γὰρ, καὶ ἄχρηστα ἐστὶ τὰ τοιαῦτα. Φι. ἐπίκωμα περὶ τούτου, καὶ διασκέψομαι. Αγ. καὶ μὲν ἀκολούθει μοι, καθάπερ καὶ ἐμὸν οἰκέτην. Φι. τίς οἶδεν, εἰ ἀληθῆ ταῦτα φῄς; Αγο. ὁ κῆρυξ, καὶ ἡ μνᾶ, καὶ οἱ παρόντες. Φι. πάρεσι γάρ τινες; Αγο. ἀλλ' ἐγωγέ σε ἤδη ἐμβαλῶ εἰς τὴν μύλωνα, πείσω δ' ἔνα λιτὸν κατὰ τὴν χείρω λόγον. Φι. ἐπίκωμα περὶ τούτου. Αγο μὰ Δί' ἀλλ' ἤδη γε ἀπεφηνάμην. Ε. σὺ μὲν παῦσαι ἀντιτείνων, καὶ ἀκολούθει τῷ πρίαμένῳ

audire, neq; videre. MERCAT. *Num ergo & surdus simul & caecus es?* PHIL. *Imò sensu etiam & iudicio careo. breuiter nihil à vermе differo* MERCAT. *Propterea emendus es. Quātillum aestimas?* MERCV. *Attica mina.* MERCA. *Accipe. Heus tu quid ais? ego te emi.* PHILOS. *Non est certum.* MERCAT. *Nequaquam. emi enim, & pecuniam numerauī.* PHILOSO. *De eo nunc cogito, atque ea ipsum considero.* MERCAT. *Atqui sequere me quemadmodum seruum decet.* PHILOS. *Quis nouit nū vera sint quæ dicis?* MERCA. *Præco, & Attica mina, & illi qui adfuerunt.* PHIL. *An aliqui etiam nobiscum sunt?* MERCAT. *At ego te iam conijciens in pistrinum, persuadebo tibi secundum peiorem causam, me tuum esse herum.* PHILOS. *Ea de re nunc mecum delibero.* MERCAT. *Sed per Iouem iam pronunciaui, & sententiam tuli.* MERCVR. *Tu quidem desine te huic opponere, atque sequere eum,*

πριαμίφω. ὑμᾶς δ' ἐς αὔριον παρακαλοῦμεν. ἀπηρξάμην γὰρ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ βαναύσων, καὶ ἀγοραίους βίους μιλανομῶν.

quandoquidem te emit. Vos autem cras aduocabimus, proclamaturi idiotas & fabriles atque viles vitas.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

NOn est dubium quin sapientissimi quique semper homines malè de philosophia senserint. id enim testantur non solùm comœdiæ, in quibus exagitantur philosophi, sed noster etiam Lucianus. Nec immeritò id factum esse iudico à prudentissimis viris. Quid enim ineptius, quid magis vnquam ridiculum fuit, quàm istæ stultissimæ philosophorum opiniones, quas commenti sunt de Deo, de infinito, de rerum principijs, de bonorum fine, dum alius Deum vult esse nullum, alius infinitos, hic per canem, ille per numeros iurat, alius atomos rerum principia, alius ideas statuit, & si qua similia sunt deliramenta? Cùm itaque Lucianus miro quodam artificio illorum stultitiam irriserit aliàs sæpè, elegantissimè quoque hoc Dialogo, dum omnis generis philosophicas vitas vendi fingit: vt clariùs cerni posset, quàm absurda & à communi sensu aliena phanatici homines docuerint. Neque verò existimandum est, totum philosophiæ studium abijciendum esse. Nam qui de moribus, de rebus naturalibus ita scripserunt, vt nõ omnino à communi sensu discesserint, optimè de rebus humanis meriti sunt. Sed Lucianus noster commodissimè arrepta ex falsa Pythagoræ opinione, ansa, in eo Dialogo qui Ὀνειρος ἢ ἀλεκτρυών inscribitur, & in hac Vitarum auctione, miris modis eum derisit, cùm in illo, Pytha-

Pythagoræ animam gallo in esse iocosè fingat: hic verò primùm ei in philosophorum auctione locum tribuerit, credo quòd Græcorum philosophorum vetustissimus extiterit. Miranda de fabis quoque scribit, & illud præcipuè, quòd si viridem fabam folliculo exuas, apparere virilibus genitalibus similem, coctam autem si nocturno tempore ad lunam certo spacio dimiseris, sanguini persimilem fieri.

a TV quidem compone scamna.] *Exordium ab ipsa auctione & more vendentium.* *b* In Aegypto.] *Plerique philosophorum discendi & videndi varia, causa eò profecti sunt: Pythagoras, Plato, Euripides, quòd ibi & studia florerent, & multi sapientes viri reperirentur, de quo Laërtius & Philostratus de Apollonio Tyaneo.* *c* Cicesi te filium.] *De quo ex Herodoto, Gellio, atque Celio Rhodigino prolixè multa habes alibi.* *d* Vnum, duo, tria, quatuor.] *Hic sanè numeri simul compositi decem efficiunt.* *e* Perfectum trigonum.] ἓ τρίγωνον ἐντελές. *Si eos ita colloces:*

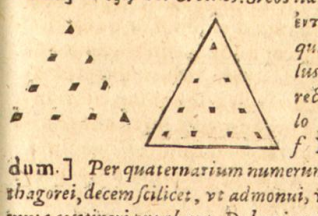

ἐντελὲς τρίγωνον vocat, cui quin sit perfectius triangulus, nihil deest: neque enim rectangulo aut obtusiangulo triangulo absolutior est. *f* Nostrumque iusiurandum.] *Per quaternarium numerum iurare consueuerunt Pythagorei, decem scilicet, vt admonui, valentem, quo quidem omnia contineri putabant. De hoc iureiurando & triangulo perfecto, Idem Lucianus pro eo quod inter salutandum verbo lapsus fuerat. Sed minùs vsitatè interpres iuramentum dicit. Est autem iusiurandum, vt Cic. in 3. de Officijs ait, affirmatio religiosa. De obseruata autem & custodita apud Romanos iusiurandi sanctimonia. Gell. lib. 7. cap. 18. scribit.* *g* Nullum animal edo.] *Athenæus Lyconis testimonio Pythagoram animatis victitasse probat, & Philoxeni musici, Gell. lib 4 c. 11. vbi & fabas (fabulum vertit κύαμον) esitasse indicat.* *h* Fabæ mirabilem naturam obtinent.] *Idem ferè his verbis Acron. A faba, inquit, Pythagoras abstinuit quòd viridis in*

pixide ærea seruata vertitur in sanguinem. Plutarchus verè in eo qui est de educandis Liberis, abstinendum interpretatur à suffragijs, quæ per bicolores fabas vt plurimùm feruntur: id quod Athenienses in primis fecisse in principibus & magistratibus sortiendis testis est hic Lucianus: vnde κυαμοτρὼξ apud Græcos prouerbij vice dicitur, in eum qui inde victitat, hoc est, in dandis præstandisq; suffragijs, quasi Latinè dicas, fabæ rosor. Hinc fortassis & illud emanauit, quod in ænigmatibus L. Gregor Girardus retulit: Ne allium néve fabam edas. i Canis appellatur.] *Cùm assisteret Alexander Diogeni, ac diceret: Ego sum Alexander Magnus rex: Ego sum, ait Diogenes. canis. Rogatus quidnam faciens canis vocaretur? Quod, inquit, eis blandior qui dant: in eos verò qui non dant, oblatro, malos autem mordeo.* k Peram.] *Baculus & pera erat ἡ κυνικὴ πανοπλία.* l Carabi.] *Locustæ marinæ.* m Euripidis] *in Hippolyto.* n Quorum alter Abderites, ridet: alter verò Ephesius plorat] *De Democrito Abderite hoc memoriæ proditum est, quod quocunq; fortunæ casu & mutabilium rerum auditu in risum soluebatur, sicut Heraclitus in fletum, vnde Gelasinus dictus est. Omnia enim illi ineptiæ videbantur quæ agimus, alteri, miseriæ.* Horat. *lib. 2 Epist.*

Si foret in terris, rideret Democritus—.

Hunc quoq; commemorat Cic. de risu verba facturus lib. 2. de Oratore ad Q. Fratrem: Atq; illud primum, quid sit ipse risus, quo pacto concitetur, vbi sit, quomodo existat, atq; ita repentè erumpat, vt eũ cupientes tenere nequeamus, & quomodo simul latera, os, vultũ, oculos occupet, videtur Democritus. De vtroq; Budæus lib. 4. epist. Phileroo scribens: Qui rerum, inquit, præposterus status, & si hodie multos Democritos excitat inter homines dicaces, ridiculisque gaudentes, vereor tamen ne Heraclitos longè plures mox faciat. Et Aloysius Lucinus de compescendis animi affectibus lib. 2 cap. 10. Frustra Democritus esse contendis, cùm iam ob habitum diu contractum Heraclitus effectus sis. o Sursum ac deorum.] *Metaphora, qua nullum ordinem, nullumque rerum discrimen significamus. Ea vtitur Plato in Theæteto, & in Parmenide: Aristides rhetor cùm alijs aliquot locis, tum in Cimone. itidem Lucianus.* p Quanquam

quam sub eodem palliolo.] *Hîc Alcibiadem digito ostendit Socrates, qua de re Plato in Symposio, non procul à fine q* Anubis.] *Mercurius in forma canis ab Aegyptijs veneratus. Alij filium Osyridis, quòd canem insigne gestaret, sub canis imagine cultum dicunt.* r Ex Stoa.] *Quum sectarum omnium philosophos sugillet Lucianus, tum Stoicos maximè tangit, qui præferebant magnam in vultu seueritatem, cùm tamen interea clàm fœdis libidinibus dediti essent. Hi quòd alere comam delicatum putarent, & parum virile, capillum raserant, & ἐν κρῷ κουρίαι erant Hinc illud Iuuenalis in eos:*

Atq; supercilio breuior coma—. *Idem Lucian. in Hermotimo.* s Quia solus ille sapiens] *Chrysippus Solensis Stoicus philosophus, Cleantis discipulus (vt ait Cic. in Lucullo) floruit Olympiade 143. & tantum se scire dicebat, vt neminem in Philosophia sibi parem esse diceret: vnde passim illud carmen de eo:*

Hic solus sapit ast alij velut vmbra feruntur.

Et nisi Chrysippus fuisset, porticus non esset. Dicitur finitor acerui à Persio Satyra 6. & ab eo 4. libros de sortitis conscriptos refert Laërtius. t Quædam sunt prælata, quædam rursus non.] προηγμένα & ἀποπροηγμένα *Cicero producta & præcipua vertit. Vide 3. de Finibus bonorum, vbi hæc Chrysippi ænigmata explanat. Itidem facit Laërtius in Zenone.* u Quídnam accidens sit.] *Sciendum est, inquit Priscianus, quòd has quidem constructiones quæ per nominatiuum absoluuntur, Stoici* ἀξιώματα καὶ συμβάματα: id est, *dignitates vel congruitates vocabant. Vt: Ego Priscianus scribo, Apollonius ambulat. Illa verò quibuss transitiones ab alia ad aliam fiunt personam, in quibus necesse est cum nominatiuo etiam obliquum aliquem casum proferri,* παρασυμβάματα *dicebant, hoc est, minus quàm congruitates: vt, Cicero patriam seruat.* x Crocodilus rapiat.] *Ex hac fabula Crocodilus sophisma nomen habet. Hanc fabulam fusiùs tractaui in libro 1. mearum Narrationum. Cuius Lucianus iterum meminit infrà in Hermotimo.* y Electram.] *Electram sophisma etiam proponunt Stoici.* z Opertus sermo.] *Qui sit* γκεκαλυμμένος λόγος, *ipse Lucianus docet atque aperit, à*

quo dissentit Laërtius in Zenone: quem si hæc tibi curæ sunt, consule. A Nouit Orestem.] *Sophocles in Oreste.* B Triplicia bona.] *Bona animi nostra sunt, quæ nec viuentibus nobis, nec etiam vita defunctis auferri possunt, imò per illa viuimus in perpetuum. In his absque dubio primas tenet eruditio, quæ hoc nobis præstat, vt ea re cæteris hominibus superiores habeamur. Bona quæ corporis appellantur, cuilibet iniuriæ sunt obnoxia. Quæ verò rerum externarum, hoc est fortunæ dicuntur, in ipsius sunt potestate. Lucianus, cùm exteros philosophos penè omnes derisisset, Aristotelem autem audiret tria bonorum genera animi, corporis & fortunæ, recensentem: Nunc demum, inquit, vocem hominis audio. Aristotelica enim philosophia naturæ consentanea est. Vide quæ adscripsimus dialogo Diogenis & Alexandri.* C Scepticus ille,] *Sceptici philosophi sunt, qui nihil vnquam constituunt, sed semper consultare se dicunt, ob id Budæo de asse Ephectici dicti. Academici, quod nihil certò, neque pronunciare, neque constituere de re aliqua volebant more aliorum philosophorum, sed sententiam suam animo continebant, semperque se meliùs adhuc consultaturos dicebant. Ideo idem Budæus Com.* σκεπτικοῦς *cunctatores & hæsitatores dici posse autumat,* ἀπὸ τοῦ ἐπέχειν, *quod assensionem retinere significat. Dicebantur etiam* ζητηκοὶ καὶ ἀπορητικοὶ. *Vide Lucian. in Icaromenippo & in bis Accusato. Item Hermotimum, qui nihil præter incertas opiniones reliquit.* D Quid nosti.] *Lucianus quidem facetissimè, suo more in verbo* ἐπίστασαι καὶ ἐπιστάσεος *ludit cuius tamen loci sensum Bolerus non assequutus est, quippe, qui* ἐπίστασιν *qua Lucianus significare vult restitutionē, siue insistentiam (si à verbo insistere hoc nomen formare fas est) interpretatus est sapientiam. Quia videlicet* ἐπιστασίαν *(quo ab* ἐφίσταμαι *deductum est) ab* ἐπίσταμαι, *vnde &* ἐπιστήμη, *ortum est credidit.* E Aequale pondus habere. *Scepticus interrogatus quid sibi vellent lances, quas circunferebat,* ἰσοβαρεῖς λόγους *appellat, quos Sextus philosophus in Pyrrhoniis* ἰσοσθενεῖς F Omnia facio.] *Introducit Scepticū philosophum mercatori respondentē se omnia præstare posse præterquam* δραπέτην μεταδιώκειν, *& causam reddentem* ὅτι οὐ καταλαμβάνω. *Elegantissimè enim ludit in significatione*

ratione, huius verbi καταλαμβάνω. i. non comprehendo, non percipio, pro quo etiã reperitur ἀκαταληπτῶ cùm apud alios, tum apud Sextum philosophum in Pyrrhoniarum hypotyposeon libris. De Academicis Scepticis Cic. in Lucullo: Quoniam enim id haberent Academici decretum, nihil posse percipi. Et paulò pòst: Certè hoc ipsum, ex quo omne veri falsiq; iudicium esset, percipere eos debuisse. In eodem libro: Nec definiri a ebant necesse esse quid esset, cognitio, aut perceptio, aut (si verbũ è verbo volumus) comprehensio, quam κατάληψιν illi vocant: eosq; qui persuadere vellent, esse aliquid quod comprehendi, & percipi posset, inscienter facere dicebant. G Istud considero.] *pro διασκέπτεσθαι, quo hic vtitur Scepticus, apud Xenophontem dicitur σκέπτεσθαι, qui aliquid considerat de quo interrogatus est, responsionem ad id meditans.*

PISCATOR, SEV REVIVISCENTES.

Bilibaildo Birkheimero interprete.

ARGVMENTVM.

HIc Dialogus quasi quædam apologia superioris est, quantum ad Luciani personam attinet. Exponit enim ille causam hic, cur toties in philosophos inuehatur: nempe quòd plerique simulato nomine pro veris falsos se gerant, quæstumque magis quàm virtutem sectentur. Series argumenti ita se habet. Finguntur philosophi illi vetustiores, Pythagoras, Socrates, Plato, Aristoteles, Chrysippus, Diogenes. atque alij ad vlciscendum Lucianum, cùm propter alia conuicia, tum quòd proximo Dialogo venales eos proposuerat, idque etiam vilissimo precio, ab inferis redire, ac reuiuiscere, commeatu in vnum diem impetrato. Qui cùm illum saxis persecuti, in fugam conuersum cepissent, occidere primùm statuerunt. Ille verò prouocando ad ipsam philosophiam, eoque obtento, vt causam sibi dicere liceret postquam à Diogene, vtpote Cynico & cæteris liberiore, communi omnium nomine accusatus es-

set tanquam qui contumeliosissimè omnes Philosophiæ cultores, viros de tota virtute & rebus mortalium optimè meritos, proscidisset, ita sese defendit, vt diceret se minimè negare obiecta, sed consilio & ratione adductum, & hæc, & plura etiam his fecisse: non quidem in veros philosophos, sed in eos qui nomine tantùm illo sese iactarent, cùm interim non modò philosophiam veram ignorarent, sed planè diuersa etiam à præceptis & regulis illius factitarent. Proinde se non modò supplicio nullo dignum esse, sed contrà etiam præmijs tanquam veræ philosophiæ amatorem atque assertorem donari debere. Hoc iudicio peracto, cùm ille non solùm ab accusatione liberatus verùm etiam in societatem eorum à quibus antè accusabatur, ascitus fuisset, à Philosophia deinceps & falsi illi philosophiæ simulatores citantur, vt suæ professionis causam redderent. Qui cùm iudicium hoc omnes fermè declinâssent, mittitur Lucianus vnà cum Elencho, vt illos inquirant, ac bonos quidem honoribus afficiant, malos autem adempto habitu stigmate inurant. Sed priùs quàm id fieret, Lucianus, seu Parrhisiades (ita enim se apud Philosophiam appellat) puta quò iam re ipsa comprobaret, quod verbis antea dixerat, accepto hamo, eoque auro, carycis & placentis abscondito, quasi piscator aliquis allectos & attractos simulatores istos capit, captos autem de communi reliquorum consensu de saxo præcipites mittit. Habet autem Dialogus hic duos titulos, quorum alter ab ijs quæ à principio geruntur, nomen accepit: alter ab exitu seu castrophe sumptus est: similimusque, quod ad argumentum & cuius tractationem attinet, alicui veteris comœdiæ fabulæ est.

ΑΛΙΕΥΣ, Η ΑΝΑ-
βιοῦντες.

PISCATOR, SEV
Reuiuiscentes.

SOCRATES.

Βάλλε βάλλε τὴν κατάρατον τοῖς ἀφθόνοις λίθοις, ἐπιβάλλε τῶν βώλων, πρόσεπίβαλλε καὶ τῶν ὀστράκων. παῖε τοῖς ξύλοις τὸν ἀλιτήριον ὅρα μὴ διαφύγῃ. καὶ σὺ, ὦ Πλάτων βάλλε, καὶ σὺ, ὦ Χρύσιππε, καὶ σὺ πάντες ἅμα ξυνασπίσωμεν ἐπ' αὐτὸν, Ὡς πήρη πήρηφιν ἀρήγῃ, βάκτρα δὲ βάκτροις. κοινὸς γὰρ πολέμιος, καὶ οὐκ ἔστιν ὅντινα ἡμῶν οὐχ ὕβρισε. σὺ δὲ, ὦ Διόγενες, εἴποτε ἄλλοτε, χρῶ τῷ ξύλῳ, μὴ δὲ ἀνῆς. διδότω τὴν ἀξίαν, βλασφημος ὤν. τί τοῦτο; κεκμήκατε, ὦ Ἀρίστιππε; καὶ μὴν οὐκ ἐχρῆν. Ἐστέ τοφοὶ, μνήσασθε καὶ θούριδος ὀργῆς. Ἀριστότελες, ἐπισπούδασον ἔτι θᾶσον, καλῶς ἔχει, ἑαλώκε τὸ θηρίον. εἰλήφαμέν σε, ὦ μιαρέ. εἴσῃ γοῦν αὐτίκα, οὕς τινας ὄντας

Nijce inijce lapides crebros execrãdum in hunc: proijce glebas, adijce testas, percute fustibus calumniatorẽ: videsis ne effugiat. & tu Plato iacta, & tu Chrysippe, tu quoque: agite omnes pariter in illum obarmemur,

[a] Pera vt reddat opem peræ, baculúsque bacillo.

Siquidem communis est hostis: nec quispiam è nobis existit quem non iniuria affecerit. Tu verò, ô Diogenes, si vnquam aliàs, præcipuè nũc baculo vtere. nõ desinas dignas conuiciator pœnas luat. Quid hoc rei est? nunquam, Aristippe, defessi estis? atq minimè oportebat.

[b] Este cati, atque acris nemo nunc immemor iræ. Aristoteles, accelera, quin propiùs accede. Bene habet, capta est fera. deprehensúsne es scelerate? Porrò confestim intelliges, quósnam

ἡμᾶς ἐκακηγόρεις. τῷ τρόπῳ δέ τις αὐτὸν καὶ μετέλθοι; ποικίλον γάρ τινα ἐπινοῶμεν θάνατον κατ' αὐτοῦ, πᾶσιν ἡμῖν ἐξαρκέσαι δυναμένον, κατ' ἕκαστον ἑπτάκις γοῦν δίκαιός ἐστιν ἡμῖν ἀπολωλέναι. Πλά. ἐμοὶ μὲν ἀνεσκολοπίσθαι δοκεῖ αὐτὸν, νὴ Δία, μαστιγωθέντα γε πρότερον, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκεκόφθω, τὴν γλῶτταν αὐτὴν ἐπιπολὺ πρότερον ἀπετεμήσθω. Οἱ δὲ τί Εμπεδόκλεις δοκεῖ; Εμ. ἐς τοὺς κρατῆρας ἐμπεσεῖν αὐτὸν, ὡς μαθοι μὴ λοιδορεῖσθαι τοῖς κρείττοσι. Πλά καὶ μὴν ἄριστον ἦν. καθάπερ τινα Πενθέα, ἢ Ορφέα, λακιστὸν ἐν πέτραισιν εὑρέσθαι μόρον, ἵνα ἂν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος ἔχων ἀπαλλάττοιτο. Λυ. μηδαμῶς, ἀλλὰ πρὸς ἱκεσίου φείσασθέ μου. Σω ἄραρεν οὐκ ἂν ἀφεθείης ἔτι. ὁρᾷς δὲ δὴ καὶ τὸ Ομηρον ἃ λέγει, Ως οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά; Λυ.

viros maledictis tuis lacessieris. Verùm qualénam fatum ipsum manebit? siquidem varium quoddam mortis excogitabimus genus, crudelitate cuius omnes exatiari valeamus. etenim æquum est septies eum singulis nobis morte pœnas expendere. PLATO. Mihi quidem per Iouem, erutis oculis, abscisáq; lingua, cruci suffigendus videtur, priùs tamen flagris cæsus. Tibi verò Empedocles quid? EMP. In ᶜ Aetnæ cratêras præcipitandus, vt meliores conuicijs incessendos haud esse addiscat. PLAT. Quinimo optimum esset, si Penthei vel Orphei instar inter petras dilaniatus inueniretur, ita vt particulam vnusquisque digrediens secum auferre posset. LVCIANVS. Minimè, verùm mihi parcatis obsecro. SOCRAT. Arctius adstringe. Amplius non dimittêris. num quid Homerus dicat, vides:

Non est tuta fides hominum generi atque leonum?

LVCIA-

Λυ. καὶ μὲν δὴ καὶ Ὁμήρου ὑμᾶς καὶ αὐτὸς ἱκετεύω. ἀκούσεσθε γὰρ ἴσως τὰ ἔπη, καὶ οὐ παρόψεσθε ῥαψῳδίαν τινὰ μου. ζωγρεῖτ' οὖν μοι καλὸν ἄνδρα, καὶ ἄξια λήψεσθε ἄποινα, χαλκόν τε χρυσόν τε, τὰ δὴ φιλέουσι φρονεῖν πολλοί. πλα. ἀλλ' οὐδὲ ἡμᾶς ἀπρεπῶς ἂν πρὸς σὲ Ὁμηρικῆς ἀντιλογίας. ἄκου δή, μὴ δή μοι φύξιν γε καταγόρει βαθυκόλπου θυμοῦ, χρυσόν τοι πολλὸς, ἐπεὶ ἴκεο χεῖρας ἐμάς. Λυ. οἵμοι τῶν καλῶν, ὁ μὲν Ὁμήρου ἡμῖν ἄπρακτος, ἡ μετάσιος ἐλπὶς ἐπὶ τὸν Εὐριπίδην δή μοι καταφυκτέον· τάχα γάρ ἂν ἐκεῖνός σώσειέ με. μὴ κτεῖνε τὸν ἱκέτην· ὀγδοὸς γὰρ θέμις κτανεῖν. πλά. τί δὲ ἐχὶ καὶ ἐκεῖνα φωνεῖ μου δεῖν, οὐ δεινὰ πάσχειν, δεινὰ δοῦς ἔργα σμυγόντες; Λυ. νυνὶ δ' ἔκαστι ῥημάτων ἐτέων τί μοι; πλά. νὴ Δία, φησὶ γὰρ ἐκεῖνος αὐτὸς,

Αχαλί

LVCIANVS. *Atqui & ego quoque per Homerum vos oro. forsitan enim illius reuerebimini carmina, neque versus connectentem haud spernetis.*

d Me viuum capite, haud hominè prauum. hæc quoque dona

Suscipite, æs, aurum, quæ curant & sapientes.

PLATO. *Verùm neq; nobis aduersum te Homerica deerit responsio. audi igitur:*

Nec mihi mente fugam tu persuadere valebis,

Postquam te teneo, licet aurea verba loquaris.

LVCIA. *Hei malorum. siquidem spes maxima Homerus nos frustratur ad Euripidem igitur mihi confugiendum erit. siquidem ille me forsitan saluabit:*

Ne supplicem interficite, haud fas occidere est.

PLATO. *Atqui nunquid & hæc sunt Euripidis:*

Sceleſta qui patrârunt, mala decet pati?

LVCIA. *Igitur iuxta verba hæc me interficietis?* PLAT. *Rectè per Iouem, inquit enim ille idem:*

Effre-

Ἀχαλίνων σωμάτων, ἀνόμως τ' ἀφροσώνας, τὸ τέλος δυσνυχία. Λυ. ἐκδρ ἐπόδυ λιδοκόπα πάντως ἀφκεννῶσα, καὶ ἀδημία μηχανὴ τὸ διαφυγεῖν μι, φέρετε τοῦτο δῆ, ἔπατέ μοι, οἵτινές ὦντοι, ἢ τί σπουδότατον ἀνύκισον πρὸς ὑμῶν, ἀνύκισα ὀργίζεσθε, καὶ ἐπὶ θανάτῳ σωλλήφατέ μι; Πλ. ἅ τινα οὐκ ἔρρασαι ὑμᾶς τὰ λίνα, σαυτὸν ἐρώτα, ὦ λάκισι, καὶ τοὺς λαλὰς ἐκείνους συλόγους, ἐν οἷς φιλοσοφίαν τι αὐτῶν λακῶς ἠγόρωσε καὶ ἐς ὑμᾶς ὕβεισε, ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἁρπηδόπων σοφὸς ἄνθρας. καὶ τὸ μίγιστον ἐλωθέρους. ἐφ' οἷς ἀγανακτούντοι, ἀριλιηλύθαμεν ἐπί σε, παραιτησάμενοι πρὸς ὀλίγον τὴ Αἰλωνία, Χρύσιππος δέδε, καὶ Ἐπίκυρος, καὶ Πλάτων ἐγὼ καὶ Ἀριστοτέλης ἐκεῖνος, καὶ ὁ σιωπῶν οὗδε Πυθαγόρας καὶ Διογένης, καὶ ἅπαντες ὁπόσοι λύσυρῶν ἐν δε τοῖς λόγοις. Λυ. ἀνέπνευσα, οὐ γὰρ ἀφκεσάτε μι, εἰ μάθετε

Effrenioris & 'ex legis dementiæ extremum infœlicitas occupat.

LVCIA. Proinde quo mam omnino me interficere decreuiſtis, nullumq; mihi reſtat effugium, agite ſaltem hoc mihi iudicate, quinam eſtis, quæve tam intoleranda à nobis perpeſſi ſitis, vt tam intoleranter irafcamini, ac me mortis cauſa ceperitis. PLAT Quibus nos affeceris contumelijs, à teipſo, ſceleratiſſime, perquire, bellisq; illis tuis ſermonibus, in quibus Philoſophiam ipſam conuiciijs laceſſiuiſti, ergaq; nos iniurius fuiſti, cùm tanquam ex conciliabulis viros ſapientes præconio diuulgares, & quod maximum eſt, liberos: quapropter indignatione moti, propter te emerſimus, ac tantiſper inferos dereliquimus, Chryſippus iſte ac Epicurus, ego quoque Plato, & Ariſtoteles ille, ſilénsque hic Pythagoras, necnon Diogenes, omnes denique quos ſermonibus tuis infamaſti. LVCIA. Reſpiraui. ſiquidem non me interficietis, ſi intellexe-

θετι ὑποῖ@ ἐγὼ περὶ ὑμᾶς ἐγγνόμλω. ὥστε ἀπρρίψατε τὸς λίθες. μᾶλλον ἢ φυλάξατε. κὴ σώσατε γὲ αὐτοῖς ἀμοιβὰ τ ἀξίων. Πλ. λυσιτ. σὺ δὲ κὴ τύμβον ἀρλωλεφαι κὴ ἅδη γε Λάϊνον ἔσῳ χιτῶνα μακᾶν ἔνιχ', ὅσῳ ἔοργας. Λυ. κὴ μλὺ, ὦ ἄνισοι, ὅν ἐχλῶ μόνον ἐξ ἁπάντων ἐπαινεῖν, οἰκεῖόν τι ὑμῖν ὄντα, κὴ σύνηθ κὴ ὁμογνάμονα, κὴ ἐμὴ φορτικὸν ἐπεῖν, ἐνηλιμόνα τῶν ἐπιτηδευμάτων. νῦ ἴσι ἀρκτινδυντις, ἢν ἐμὲ ἀρκτάνητι, ὃσαῦτα ὑπὲρ ὑμῶν πεπονηκότα ὁρᾶτε γὰρ μὴ τὸ τῶν νεῶ φιλοσόφων αὐτὸ ποιᾶτε, ἀχάριστοι κὴ ὀργίλοι, κὴ ἀγνώμονες φανόμλοι πὸς ἄνδρα εὐεργέτλω. Πλ. ὦ ἀναισχυντίας, κὴ χαριτ ὦ τῆς μακηγορίας πὸ φέρομλ; οὕτως ἀνδραπόδοις ἀληθῶς οἷα δεσπόταις; κὴ ἀνεργσίαν καταλογῆ πὸς ἡμᾶς ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ ὕβρει, κὴ παροινίᾳ τῶν λόγων; Λου. πᾶ γὲ ἐγὼ ὑμᾶς, ἢ πό-

tellexeritis qualisnam ego erga vos exiterim: quapropter lapides abycite, quin potius reseruate: nam contra meritos vsui erunt. PLA. Nugaris. te etenim hodie perire necesse est: iāq; ad-ò, ob perpetrata scelera, lapideū induas amictum. LVCIA. Atqui viri optimi quem solum ex omnibus laudare oportebat, familiarem vestrum, beneuolum & conuenientem, quin (si proloqui molestum non est) studiorem vestrorum procuratorum, vt intelligatis, interficietis, si me occideritis, qui tot propter vos labores exantlaui. Videte igitur ne instar Philosophorum qui nunc sunt, agatis, vt ingrati, iracundi, ac perfidi erga virum beneficum videamini. PLATO. Proh impudentiam: nunquid tibi ob conuicia gratias debemus? Verè hic cum mancipijs sibi rem esse existimat, quando-

quidem ob tantas iniurias, verborúmque debacchationem, beneficia nobis enumerare conatur. LVCIA. Vtinam ego,

vel

ἢ πότι ὕβρικα; ὅς ἀεὶ φιλοσοφίαν τε θαυμάζων διατέτικα, καὶ ὑμᾶς αὐτὸς ὑπερεπαινῶν, καὶ τοῖς λόγοις, ὡς κατηλιτεύσατε, ὑμνῶν. αὐτὰ γὰρ ἃ φημι, ταῦτα πόθεν ἄλλοθεν, ἢ παρ' ὑμῶν παραλαβὼν, καὶ κατὰ τὴν μέλιτταν ἀπανθισάμενος, ἐπιδείκνυμαι τοῖς ἀνθρώποις; οἱ δὲ ἐπαινοῦσι, καὶ γνωρίζουσιν ἑκάστου τὸ ἄνθος, ὅθεν, καὶ παρ' ὅτου, καὶ ὅπως ἀνειλεξάμην· καὶ λόγῳ μὲν ἐμὲ συγχωροῦσι τῆς ἀνθολογίας. τὸ δὲ ἀληθὲς, ὑμᾶς καὶ τὸν λειμῶνα τὸν ὑμέτερον οἱ τοιαῦτα ἐξηυθήκατε ποικίλα, καὶ πολυειδῆ τὰς βαφὰς, ἔστις ἀναμίξασθαί τι αὐτὰ ἐπίσταιτο, καὶ ἀναπλέξασθαι, καὶ ἁρμόσασθαι, ὡς μὴ ἀπολέσειν βάτερον βατέρου, ἐᾶν ὅς τις οὖν ταῦτα εὖ πεπονθὼς παρ' ὑμῶν, κακῶς ἂν ἀπεῖν ἐπιχειρήσειεν; ἀνεγνίτας ἄνδρας, ἀφ' ὧν ἔνα τίς ἔδοξεν; ἐκτὸς ἐμὲ κατὰ τὸν Θαμυρην, ἢ τὸν

vel quando vos iniuria affeci, qui semper philosophiam sum admiratus, ac vos ipsos summis extuli laudibus cum sermonibus quoq; à vobis derelictis assiduè conuersatus? Quin & hæc ipsa quæ proloquor, vnde quàm à vobis accepi, ac instar apiculæ decerpens, hominibus ostendo? at illi laudant, ac vniuscuiusque florem, vnde, à quo, & quemadmodum collegerim, cognoscunt, méque oratione quidem ob floriferam hanc messem commendant: sed veriùs vosipsos, ac prata vestra amœnissima, qui tam varia & versicoloria produxistis extollunt: quæ si quis rectè secernere, connectere, ac concinnare nouerit, ita vt minimè alterum ab altero discrepet, nunquid cùm tam egregiè quis à vobis affectus fuerit, obloqui conabitur viris benefactoribus, quorum gratia existimationis alicuius esse reputatur? ni eiusdem sit naturæ, cuius & Thamyris, vel e Eurytus

τὸν Εὔρυτον εἴη τὴν φύσιν, ὡς ταῖς Μούσαις ἀντῴδειν, παρ' ὧν εἴληφε τὴν ᾠδήν. ἢ τῷ Ἀπόλλωνι ἐριδαίνειν, ἐναντία τοξεύων, καὶ ταῦτα, δοτῆρι ὄντι τῆς τοξικῆς. Πλ. τοῦτο μὲν, ὦ γενναῖε, κατὰ τοὺς ῥήτορας εἴρηταί τοι· ἐναντιώτατον γοῦν ἐστι τοῦ πράγματι, καὶ χαλεπωτέραν σοῦ ἐπιδείκνυσι τὴν τόλμαν, εἴγε τῇ ἀδικίᾳ καὶ ἀχαριστίᾳ πρόσεστιν. ὃς παρ' ἡμῶν τὰ τοξεύματα, ὡς φῄς, λαβὼν κατ' ἡμῶν, ἐτόξευσον ἕνα τοῦτον ὑποθέμενος τὸν σκοπὸν, ἅπαντας ἡμᾶς ἀγορεύειν κακῶς. τοιαῦτα παρὰ σοῦ ἀπειλήφαμεν. ἀνθ' ὧν τοι τὸν λειμῶνα ἐκεῖνον ἀναπεταθέντος, οὐκ ἐκωλύομεν δρέπεσθαι, καὶ τὸ προκόλπιον ἐμπλησαμένον ἀπελθεῖν, ὥστε διάγε τοῦτο μαλιστα δίκαιος ἂν εἴης ἀπροθανεῖν. Λου. ὁρᾶτε; πῶς ὀργὴν ἀκούετε, καὶ οὐδὲν τῶν δικαίων προσίεσθε. καί τοι οὐκ ἂν ᾠήθην ποτὲ, ὡς ὀργὴ Πλάτωνος, ἢ Χρυσίππου, ἢ Αριστοτέ-

e Eurytus, ita vt vel Musas, à quibus canendi normam acceperit, canendo, vel Apollinem iaculationis præceptorem iaculando prouocare audeat. PLAT. *Verùm generose, hæc omnia Rhetorum more, ac maximè rebus contraria protulisti: siquidem proteruiorem tuam ostendunt audaciam, manifestamq́ præ se ferunt iniustitiam ac ingratitudinem, si cùm à nobis (vt ipse fateris) iacula acceperis, ea contra nos iaculatus es hunc vnum scopum obseruans, vt nos omnes conuicijs lacessas. Talem siquidem à te consequimur gratiam, quoniam prata illa florida tibi reserauimus, nec vt ne decerperes, sinúque repleto discederes, inhibuimus. ideò maximè ob hanc noxam mori dignus es.* LVCIA. *Videte, iræ aures præbetis: & quæ iusta sunt, minimè consideratis. ego verò me nunquam in Platonis, vel Chrysippi, seu Aristotelis,*

σοτέλες, ἢ τ' ἄλλων ὑμῶν ἁπάντων βίκοιεν ἄν· ἀλλά μοι δοκεῖτε μόνοι δὴ πόρρω εἶναι τοιούτου πολλοῦ ἀλλὰ μὴ ἄκριτόν γε, ὦ θαυμάσιοι, μὴ δὲ ἀπόρητος ἀρκτέον τι μ. ὑμῖν τοῦτον γὰρ καὶ τοῦτο ἴσως, μὴ βίᾳ, μηδὲ κατὰ τὸ ἰσχυρότερον πολιτεύεσθαι δίκῃ δὲ τὰ διάφορα διαλύειν, διδόντας λόγους καὶ δεχομένους ἐν ὧν μέρει. ὥστε δίκας εἶναι ἑλόμενοι, διαγνόντες τε μὴ ὑμᾶς, ἢ ἅμα πάντων, ἢ ὅν τινα ἂν χειροδυνήσητε ὑπὲρ ἁπάντων. ἐγὼ δ' ἀπολογήσομαι πρὸς τὰ ἐγκλήματα διαβολὰ μὲν οὖν ἀδίκων φανοῦμαι, καὶ τοῦτο πρὸ ἐμοῦ γε τὸ δικαστήριον, ὑφέξω δίκην δικαίαν τοῦ ἀξίαν, ὑμᾶς δὲ βέλτιον ὄντα ζημιώσει. ἢν δὲ τὰς αἰτίας ὑποσχὼν, καθαρὸς ὑμῖν καὶ ἀνεπίληπτος εἰσέρχωμαι, ἀφήσετε μὲν οἱ δικασταί. ὑμᾶς δὲ ἐς τοὺς ἐξαπατήσαντας ὑμᾶς, καὶ προξενήσαντας κἀμοὶ ὑμῶν. τοῦτο ὀργὴν τρέψετε. Πλάτ. τοῦτο ἐκεῖνο, ἐς τὸ δίον τὸν ἵππον, ὡς πρᾶγμα σοφὸν καὶ τοὺς δικαστὰς,

telis aut reliquorum veſtri ordinis iram incidere poſſe exiſtimāſſem: ſed longè ab illis mihi diſtare videmini. Verùm, ô admirandi, ne indemnatum cauſáq; non cognita me interficiatis, quamuis & id vos deceat, ne vehementia ac manifeſta violentia graſſari videamini, iure ſcilicet controuerſias diſſoluere, rationes dantes: pariter & decipientes, iudicem eligere: meque vel vnà omnes accuſare, aut qui omnium vice id agat, eligere. Ego verò obiectis reſpondere ſum paratus: & ſi aliqua in re iniurius eſſe conuictus fuero, ac ita deme ſtatuerit iudicium, meritas expendam ſupplicia, vosq; violentum nil perpetrabitis. Si verò crimina diluere videbor, ac inſons & ab omni culpa alienus eſſe inueniar, me iudices dimittent: vos verò in eos qui vos deceperunt, ac contra nos inſtigârunt, iram conuertetis.

PLAT. f Hoc illud eſt, 8 equũ in campũ, vt iudices eludere queas,

σὰς, ἀπίλθοις. φασὶ γὰρ ῥήτορά σε, καὶ δικανικόν τινα εἶναι, καὶ πανδεινὸν ἐν τοῖς λόγοις. τίνα δὴ καὶ δικασικὸν ἐπίνοιαν γίνεσθαι, ὅν τινα μὴ οὐ λωποδυτικῶς, οἷα πολλὰ ποιεῖτε ἄδικα, πείσεις ὑπὲρ σοῦ ψηφίσασθαι; Λυ. θαῤῥεῖ τοῦτο γε ἕνεκα, ὅτι σοὶ μὲν δοκῶ δικαστηρίῳ ὕποπλον, ἢ ἀμφίβολον ἀξιώσασθαι ἂν γενέσθαι, καὶ ὅστις ἀφρόσυνά μοι τῷ ψεύδει φρονῶν ὁρᾷ τὴν φιλοσοφίαν αὐτῷ μεθ' ὑμῶν ποιοῦμαι δικάσριαν ἔχοντι. Πλ. καὶ τίς ἂν συνηγορήσειε, ἐάν τι ὑμεῖς δικάζωμεν; Λυ. οἱ αὐτοὶ κατηγορεῖτε, καὶ δικάζητε, οὐδὲν οὐδὲ τοῦτο δίκαιον. ὅσῳ οὖν ὑπερφέρω τοῖς δικαίοις, καὶ ἐκ πλείονος ἀπολογήσασθαι ἐκείνων λαμβάνω. Πλ. τί ποιοῦμεν, ὦ Πυθαγόρα, καὶ Σώκρατες; ἔοικε γὰρ ἀνὴρ οὐκ ἄλογα προκαλεῖσθαι, δικαζόμενα ἀξιῶν Σω. τί δ' ἄλλο, ἢ βαδίζωμεν ἐπὶ τὸ δικαστήριον.

quæas, educere conaris. siquidem te Rhetorem & causidicum vehementem, in orationibus & admodum callidum esse dicunt. Proinde quémnam iudicem fieri cupis? quem muneribus, vt pro te sententiam ferat (qualia iniusta multa perpetrare consueuistis) corrumpere haud valeas. LVC. Confidite. huius enim rei gratia nullum arbitrum suspectum, vel ancipitem, seu qui pro me iniustè calculum ferat, mihi euenire desidero. & vt certius id cognoscere possitis, ego Philosophiam ipsam vnà vobiscum iudicem eligo. PLAT. At quisnam accusabit, si nos iudicauerimus? LVCIA. Vosmetipsi accusate, & iudicate: neque enim illud timeo, quoniam tam iusta antecello causa, támque luculenter & abundè me responsurum confido. PLA. Quid faciemus, ô Pythagora & Socrates? nam vir iste quoniam iudicio experiri dignũ ducit, haud absurdè prouocare videtur. SOC. Quid verò aliud, quàm vt ad iudicium pergamus,

σιον. καὶ τὴν φιλοσοφίαν παραλαβόντες, ἀκέσωμεν; ὅ, τι καὶ ἀπολογίσεται; τὸ μὲν δίκαιον γε ἔχ ἥμιστον, ἀλλὰ δεινῶς ἰδιωτικὸν, ὀργίλων τινῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ δίκαιον ἐν τῇ χαρὶ τιθεμένων. παρέξομεν γὰρ ἀφορμὰς τοῖς κακηγορεῖν ἐθέλουσι. καταλοῦντις ἄνδρα, μὴ ἀπολογησάμενον ὑπὲρ ἑαυτ. μὴ ταῦτα, δικαιοσύνη χάριν αἰτοῦντις. ἢ τί ἂν ἔποιμεν Ἄνυτον καὶ Μελίτον πρὸς ἐμὲ κατηγορηκότων, ἢ τότε δικασῶν, ἐ οὗτος θυμώσεται, μηδὲ ὀλίγα παρὰ ταῦτα ὕδατος μεταλαβών; Πλὰ ἄειτα παραινῶ, ὦ Σώκρατις, ὥσπερ ἀπόμεν ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν. ἡ δικασάτω, ἢ ἡμεῖς ἀγανακτήσομεν οἷς ἂν ἐκείνη δίκαζῃ. ΛΥ. εὖγε, ὦ σοφώτατοι, ἀμείνω ταῦτα, καὶ νομιμώτερα· τὸν μὲν τοιοῦτον φυλάττειν, ὡς ἔφην ἐγὼ γε αὐτῶν μικρὸν ὕστερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ. τὸν δὲ τὴν φιλοσοφίαν οὗτοι τις ἂν; οὐ γὰρ οἶδα

mus, assumptáque philosophia, quidnam responsurus sit audiamus. nam absque cognitione quid conari, non ad nos, sed potius ad viros quosdam iracundos, & qui iustitiam in manibus sitam continent, spectare videtur. præbebimus enim occasionem obloqui volentibus, si virum lapidabimus, nec pro se respondere permittemus, & hæc nosmetipsi iustitiæ valedicentes. Proinde quid Anyto & Melito accusatoribus meis, vel qui me tum damnârunt iudicibus, respondebo, si hic inauditus occubuerit, & aquæ omnino compos non fuerit? PLAT. Recte, ô Socratet, admones, ad Philosophiam igitur pergamus: & illa quidem dijudicet: nos verò, quicquid statuerit, amplectemur. LVCIA. Euge viri sapientiss. meliora hæc & iustiora: lapides ve-

τὸ, vt dicebam. seruate, si quidem paulò pòst in iudicio indigebitis. Verùm vbinam philosophiam quis inueniet? vbi enim habitet,

habitet, non noui, quamuis lõgo circumerrauerim tempore, domum, vt eam conuenire possem, quærens: inde in quosdam vilibus amictos vestibus, barbasq; promissas gestantes incidi. qui cùm ad eandem se pergere assererent, eos scire existimans, interrogaui. at illi, quoniam me longè plus ignari essent, ne de ignorantia redargui possent, vel omnino nil respondebat, vel ianuam aliam pro alia ostendebant: ego verò in hunc vsque diem domum reperire haud quiui. Sæpiùs verò ipse suspicans, vel ductore quopiam, ad quasdam ianuas perueni, certissimè tum inuenisse sperans, à multitudine ingredientium & egredientium coniecturam sumens, qui omnes seueritatem quandam præ se ferebant: forma erant decora, vultu verò meditabundi. hosce insecutus, & ipse quoque sum ingressus. ibi viraginem conspexi quandam, non incuriosè, sordi-

ὅτι μάλιστα ἐς τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀκόσμητον ἑαυτὴν ἐπιῤῥύθμιζον, ἀλλὰ κατιφάνη μοι αὐτίκα, οὐ τὸ ἄριστον λοκὸν ἡ κόσμος ἀκαλλώπιστον ἐῶν, οὐδὲ ἡμαλίᾳ τὴν ἀναβολὴν ἀνεπιτηδεύτως ψιλείκουν. πρόδηλον δὲ ἐν κοσμιότητι αὐτῆς καὶ πρὸς ὑπερβαλὴν τοῦ ἀβλαβοῦς λοκοιῦ τι πρόσκεισθαι. ὑπεφαίνετο δέ τι καὶ ψιμύθιον, καὶ φύκος, καὶ τὰ ῥήματα πάνυ ἑταιρικά. καὶ ἐπαινουμένη ὑπὸ τῶν ἐραστῶν ἐς τὸ κάλλος, ἔχαιρε καὶ ἐ λοιπὴ τις, πρὸς ἑαυτὴν ἐρωτιζομένη. καὶ τοὺς πλουσιωτέρους μὲν παρακαθιζομένη πλησίον, τοὺς πένητας τῶν ἐραστῶν οὐδὲ προσέβλεπε, πολλάκις καὶ γυμνωθείσης αὐτῆς κατὰ τὸ ἀκόσμητον, ἱμάντων περιδέρια χρυσᾶ, ἢ ἐγχείλιον παχυτερα. ταῦτα ἰδὼν, ἐπὶ πόδας αὖ ἀνέστρεφον, οἰκτείρας μὲν τοὺς ἀκολάστους ἐκείνους, ἐλκομένους πρὸς αὐτῆς, οὐ τῆς βίνος, ἀλλὰ τοῦ πάγου, καὶ κατὰ τὸν Ἰξίονα, ἀλλήλῳ ἀντὶ τῆς Ηρας ξυνόντας.

Πλ.

dè vel inconcinnè exultantem verum quamprimum deprehendi eã dependulos cincinnos minimè ornando negligere, vestitusq; cultum studioiè affectare: & quamuis tam exquisitis mundicijs ornata esset, cultum tamen decoris: gratia dissimulare nitebatur. apparebat & fucus quidam, lenocinium. que: & verba perquam meretricia. ab amatoribus verò laudata, admodum gaudebat, & si quis aliquid dedisset, auidè suscipiebat: opulentiores quoque iuxta se locabat, amatores autem inopes nec aspicere dignabatur. Sæpius quoque cùm se casu denudasset, torques aureas anguillis crassiores conspiciebam. Hæc cùm vidissem, confestim ad pedes sum conuersus, oppidoquam miseratione commotus ob infelices illos non naribus, sed barbis ad illam pertractos, ac Ixionis instar pro Iunone idolo congredientes.

PLATO.

Πλ. τᾶδ μὲν ὀρθῶς εἶπες. οὐ γὰρ πρόδηλον, ἀλλ πᾶσι γνῶ. σιμόν ἐστ θύρα. πολλοῦ ἀπ' ἀλλήλων βαδίσεται τοὶ πλοῦ ῥικία. ἐνταῦθα γὰρ ἐν κεραμεικῷ τοπωνύμῳ κυτλοῦ τι δὴ ἤδη τω προίξεται, ἐπανιὼν ἐξ Ακαδημίας, ὡς πειρατήσεται κἀν τῇ Ποικίλῃ· τοῦτο γὰρ ὁσημέραι ἐθὼν ποιεῖν αὐτῇ. μᾶλλον δ' ἤδη πρόσεισιν ὁρᾶς πλοῦ ὑόσμιον πλοῦ ἀπὸ τοῦ σχήματος, πλοῦ ἐπίφρων οἱα ἄρτια βαδίζων; Λε. τοιαῦτας ὁμοίας ὁρῶ τό γε σχῆμα, καὶ τὸ βάδισμα, καὶ πλοῦ ἀναβολῆ, καὶ τοῖ μία πάντων ἥκει ἀληθὴς φιλοσοφία καὶ ἐν αὐτοῖς. Πλ. οὐ λέγεις. ἀλλὰ δηλώσει ἅτις δὴ φθεγξαμένη μόνον. Φι. Παπαῖ, τί Πλάτων καὶ Χρύσιππος ἄνω, καὶ Αριστοτέλης, καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες, αὐτὰ δὴ τὰ ἐμφάσεα μοι τῶν μαθημάτων; τι αὖθις ἐς τὸν βίον; ἆρα τίς ὑμᾶς ἐνύπνια τῶν κάτω; ὀργιζομένῃ οἷς γοῦν ἐοίκατε, καὶ

PLATO. *Hæc quidem rectè dixisti. non enim manifestum, nec cunctis notum est ostium. atque haud necesse erit ad illius accedere domum. hic enim in Ceramico ipsam opperiemur. illa iam verò aderit, ex Academia reuertens, vt etiam in Pœcilo obambulet: id enim quotidie facere consueuit. quin potius iam est præstò. Vidésne ex effigie decorem, mansuetudinem ex aspectu: ipsam verò cogitabundam placidè incedere?* LVCIA. *Multas effigie, incessu & vestitu similes video: atqui inter has omnes solùm vna vera est Philosophia.* PLAT. *Rectè loqueris. verùm quænam sit, cùm solùm loqui cœperit, ostendet.* PHILOSOPHIA. *Papæ: cur Plato, Chrysippus quoque, & Aristoteles, nec non reliqui omnes, ipsa mea disciplinarum capita, apud superos? Cur rursus in vitam? Ecquis vos ex inferis læsit? Iracundis similes estis. Quis-*

καὶ τίνα τοῦτον ξυλλαβόντου ἄγετε; ἢ που λωποδύτης τις, ἢ ἀνδροφόνος, ἢ ἱβόσυλός ἐστι; Πλά. νὴ Δία, ὦ φιλοσοφία, πάντων γε ἱβοσύλων ἀσεβέστατος, ὃς τὴν ἱερωτάτην σε κακῶς ἀγορεύειν ἐπεχείρησε, καὶ ἡμᾶς ἅπαντας, ὁπόσοι τι παρὰ σοῦ μαθόντες, τοῖς μεθ' ἡμᾶς καταλελοίπαμεν. Φι. εἶτα ἠγανακτήσατε λοιδορησαμένου τινὸς. καὶ ταῦτα εἰδότου ἐμὲ, οἷα πρὸς τῆς κωμῳδίας ἀκούουσα ἐν Διονυσίοις, ὅμως φίλην τε αὐτὴν ἥγημαι, καὶ οὔτε ἐδικασάμην, οὔτε ἠτιασάμην προσελθοῦσα. ἐφίκμι δὲ παίζειν τὰ εἰκότα, καὶ τὰ ξυνήθη τῇ ἑορτῇ; οἶδα γὰρ, ὡς οὐκ ἄν τι ὑπὸ σκώμματος χεῖρον γένοιτο, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅπερ ἂν ᾖ καλὸν, ὥσπερ τὸ χρυσίον, ἀπροσπώμενον τοῖς κόμμασι, λαμπρότερον ἀποστίλβει καὶ φανερώτερον γίνεται. ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδα ὅπως ὀργίλοι καὶ ἀγανακτικοὶ γεγόνατε. τί δ' οὖν αὐτὸν ἄγχε-

nam hic existit, quem comprehensum ducitis? nunquid fur est, seu homicida, vel sacrilegus? PLATO. Ita per Iouem, ô Philosophia, & omnium sacrilegorum inquinatissimus, qui te sanctissimam maledictis incessere conatus est, paritérque nos omnes, quotquot abs te quippiam didicimus, ac posteris vtendum dereliquimus. PHILOS. Itaque maledicente quopiam indignamini, cùm sciatis quænam ego à Comœdia in Dionysiis audire soleo? attamen ipsam amicam esse duco, neque in ius voco, seu accedens incuso, verùm conuenientia & festo congruentia ludere permitto. Noui enim quòd nil ob scommata redditur deterius, sed econtrà quodcunque bonum existit, tanquam aurum cùm erutum inciditur, clarius relucet, fitq; splendidius. At vos nescio quemadmodum iracundia ac indignatione accensi estis. proinde cur

eum

ἄγχειν; Πλ. μίαν ἡμέραν τοῦτον παρεπηρήκαμεν, ἥκομεν ἐπ' αὐτὸν, ὡς ὑποσχὸν τῷ δεῖσαι ὧν δίκας φόνων γὰρ ἡμῖν δίκαιον, οἷα ἔλεγεν ἐπιβουλεύσας τὰ πάθη καθ' ἡμῶν. Φι. ἔτα πῶς δίκης, ὃν ἀφλογιστὶ φάσκον ἀκτενεῖν; ἀλλ' ὅμως ἐστὶν τὶ θέλων. Πλ. ἐκ, ἀλλ' ἐπὶ σὶ τὸ πᾶν ἀνιβαλλόμεθα καὶ ζῆν, τί ἂν δρᾶν, τοῦτον ποιήσαντες τῆς δίκης. Φι. τί φὴς σύ; Λυ. τοῦτο αὐτὸ, ὦ δέσποινα φιλοσοφία, ἥπερ καὶ μόνη ἀληθὴς ἐξευρεῖν δυνατὸ. μόλις γὰρ ὑρόμην, πολλὰ ἱκετεύσας, τὸ σοὶ φυλαχθῆναι τὴν δίκην. Πλ. νὴ, ὦ κατάρατε, δέσποιναν αὐτὴν καλεῖς, πρώην δὲ τὸ ἀτιμότατον φιλοσοφίαν ἀπέφαινες, ἵν' ὅσοτῳ ἀφκιρυθῆναι θεάτρῳ κατὰ μέρη δυ' ὀβολῶν ἕκαστον ἐδ' αὐτῆς πλόγων; Φι. ὁρᾶτε, μὴ οὐ φιλοσοφίαν αὐτός γε, ἀλλὰ γόητας ἄνδρας ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ὀνόματι ποιᾶ καὶ μιαρὰ πράγματα

eum strangulatis? PLAT. Vnũ hunc postulantes diem, contra illum emersimus, vt ob commissa malefacta dignas persoluat pœnas. Fama etenim cognouimus, qualia contra nos in vulgus sparserit. PHIL. Igitur eum indemnatum ac mauditum interficietis? Atquid dicere quid velle videtur. PLAT. Minimè: verùm negocium omne tibi committemus, vt cognita causa, quicquid visum fuerit, statuas. PHIL. Quid tu ais? LVCIA. Hoc idem, ô hera Philosophia, quandoquidem sola veritatem inuenire potes: vix enim multis obtinui precibus, vt tibi causa delegaretur. PLAT. Nunc, ô execrande, ipsam appellas, paulò antè verò rem esse turpissimam philosophiam asserebas, cùm in tãto theatro etiam pro duobus obolis vnũquemq; singulatim venalem proponeres meminisse ne sermonum? PHIL. Atqui videte ne non philosophiam iste, verùm præstigiatores viros sub vestri nominis obtentu multa ac fœda

ζοντας. ἠγόρευε κακῶς. Λυ. εἴσῃ αὐτίκα, ἢν ἐθέλῃς ἀπολογουμένου ἀκούειν. μόνον ἀπίω μὲν ἐπ' Ἄρειον πάγον, μᾶλλον δὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν αὐτὴν, ὡς ἂν ἐκ περιωπῆς ἅμα καταφανείη πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει. Φι. ἡμεῖς δὲ, ὦ φίλαι, ἐν τῇ Ποικίλῃ τέως περιπατήσατε· ἥξω γὰρ ὑμῖν, ἐκδικάσασα τὴν δίκην. Λυ. τίνου δέ εἰσιν, ὦ Φιλοσοφία; πάνυ γὰρ κόσμιαι καὶ αὗται δοκοῦσιν. Φι. Ἀρετὴ μὲν ἡ ἀνδρώδης αὕτη, Σωφροσύνη δὲ ἐκείνη, καὶ Δικαιοσύνη παρ' αὐτήν. ἡ πρηγουμένη δὲ, Παιδεία. ἡ ἀμυδρὰ δὲ αὕτη, καὶ ἀσαφὴς τὸ χρῶμα, ἡ Ἀλήθειά ἐστιν. Λυ. οὐχ ὁρῶ ἥν τινα καὶ λέγεις. Φι. τὴν ἀκαλλώπιστον ἐκείνην οὐχ ὁρᾷς: τὴν γυμνὴν, τὴν ἐποφεύγουσαν ἀεὶ καὶ διολισθαίνουσαν; Λυ. ὁρῶ νυὶ μόλις. ἀλλὰ τί οὐχὶ καὶ ταύτας ἄγεις, ὡς πλῆρες γένοιτο καὶ ἐντελὲς τὸ συνέδριον; τὴν Ἀλή-

d θειαν

da committentes, maledictis insectatus sit. LVCIA. Quamprimùm cognosces, si saltem respondentem audire velis. tantummodo [k] ad Arium abeamus pagum, seu potius in arcem ipsam, vt tanquam ex specula, cuncta pariter quæ in vrbe sunt, manifestè pateant. PHILOSOPHIA. At vos,, ô amicæ, in Pœcilo tantisper deambuletis porticu, adero etenim quum primùm dijudicatum fuerit. LVC. Quænám, ô Philosophia, hæ sunt? nam & ipse admodum ornatæ esse videntur. PHILOSO. Virilis hæc Virtus ipsa, illa verò Modestia, penes quam Iustitia: at antesignana Disciplina: dubio verò colore, & vix apparens illa, Veritas est LVC. Non video. quamnam dicis? PHIL. Nónne inornatam illam cernis, nutam inquam, subterfugientem semper, ac subterlabentem? LVC. Vix nunc tandem cerno: verùm cur non & has ducis, vt penitùs repleatur consessus? siquidem Veritatem

θαρ δίκη καὶ ξυνήγορον ἀναβιβάζεσθαι πρὸς τὴν δίκην βούλομαι. Φι. νὴ Δία, ἀκολουθήσω γε καὶ ὑμῖν. οὐ βαρὺ γάρ, μίαν δικάσαι δίκην· ἡ ταῦτα, περὶ τῶν ὑμετέρων ἐγγενῆ δικάσω. Αλ. ἄπιτε ὑμεῖς· ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι ἀκούειν, ἃ πάλαι οἶδα ὁποῖά ἐστιν. Λυ. ἀλλ' ὑμῖν, ὦ Ἀλήθεια, ἐν δέοντι ξυνδικάζοις ἄν, ὡς καὶ ἑταμωνοῖς ἕκαστα. Φι. ἔκειμαι καὶ τὰ θεραπαινίδια ταῦτα, ἀνοικειότατά μοι ὄντα· Λυ. καὶ μάλα ὀπόσα ἂν ἐθέλῃς. Φι. ἔπεσθον, ὦ Ἐλευθερία καὶ Παῤῥησία, μεθ' ὑμῶν, ὡς τὸν δεδεμένον ταχὺ ἀνθρωπίσκον, ἐρασθῶ ὑμέτερον ὄντα, καὶ κινδυνεύοντα ἐπὶ μηδεμιᾷ πρόφασει δικαίᾳ, σῶσαι δυνηθῶμεν. σὺ δ' Ἐλεγχε αὖ τοῦ περιμένον. Λυ. μηδαμῶς, ὦ δέσποινα. ὑμέτερον δὲ καὶ οὗτος, καὶ εἴ τις ἄλλος· οὐ γὰρ τοῖς τυχοῦσι θεοῖς πρόσκοπον εἶναι δόξαι μοι, ἀλλ' ἀληθῶς ἀνθρώ-

ritatem & Patrocinium ad iudicium pariter ascendere volo. PHIL. Rectè per Iouem. sequimini igitur & vos: non enim difficile erit vnicum iudicare iudicium precipuè cùm de nostris agetur. VERITAS. Abite vos. nil enim mea refert ea audire, quæ quidem qualia sint noui. LVCIA. Verùm, ô Veritas, vt iudicio adsis, ac singula diligenter exquiras, maximè nostra interest. PHILO. Nunquid famulitium hoc mihi admodum beneuolum deducam? LVCIA. Valde quidem, & quemcumque volueris. PIHL. Sequimini, ô Ingenuitas, Loquendique libertas, vt miserum hunc homuncionem, amatorem nostrum, ac nullo prætextu iusto periclitantem, saluare possimus. at tu, Elenche, illic remane. LVCIA. Minimè. ô hera: quin ille quoque veniat, & si quis alius. haud enim cum fortuitis necesse est me depugnare fe-

rit, verùm cũ arrogãtibus difficilimæq; redargutionis homi-

θρώποις, καὶ δυσελέγκτοις, ἀεί τινας ἀπρφυγὰς εὑρισκομένοις, ὥστε ἀναγκαῖος ὁ Ἔλεγκος. Φι. ἀναγκαιότατος μὲν οὖν. ἄμεινον δὲ, εἰ καὶ τὴν ἀπόδειξιν παραλάβοις. Αλ. ἔπεσθε πάντες, ἐπεὶ πρὸς ἀναγκαῖοι δοκεῖτε πρὸς τὴν δίκην. Αριστοτ. ὁρᾷς, προσεταιρίσεται καθ' ἡμῶν, ὦ Φιλοσοφία, τὴν Αλήθειαν. Φι. εἶτα δεδίατε, ὦ Πλάτων, καὶ Χρύσιππε, καὶ Αριστότελες, μή τι ψεύσηται ὑπὲρ αὐτοῦ. Αλήθεια οὖσα; Πλά. οὐ τοῦτο, ἀλλὰ δεινῶς πανοῦργός ἐστι, καὶ κολακικὸς, ὥστε παραπείσει αὐτήν. Αλή. θαῤῥεῖτε, οὐδὲν οὐ μὴ γένηται ἄδικον, Δικαιοσύνης ταύτης συμπαρούσης. ἀπίωμεν οὖν· ἀλλ' εἰπέ μοι σὺ, τί σοι τοὔνομα; Λου. ἐμοὶ Παῤῥησιάδης, Αληθίων τοῦ Ἐλεγξικλέους. Φι πατρὶς δὲ; Λου Σύρος, ὦ Φιλοσοφία τῶν ἐπ' Εὐφρατιδίων· ἀλλὰ τί τοῦτο; καὶ γὰρ τούτων τινὰς οἶδα τῶν ἀντιδίκων μου, οὐχ ἧττον ἐμοῦ βαρ.

nibus, & qui semper effugia quædam inueniant, ita vt necessarius sit Elenchus. PHILO. Igitur admodum necessarius. melius verò si & Demonstrationem tecum assumas. VER. Sequimini omnes, quandoquidem ad iudicium necessarij videmini. ARISTO. Cernisne, ô Philosophia quemadmodum propter nos Veritati subblāditur? PHILOS. Numquid, ô Plato, Chrysippe, & Aristoteles, veremini ne sui causa, cùm Veritas sit, mentiatur? PLA. Non hoc: sed admodum callidus est, & blandiculus, ita vt illi persuadere posset. PHIL. Confidite. nil iniqui, cùm Iustitia hæc adsit fieri poterit. Abeamus igitur. Verùm dic mihi tu, quod tibi nomen est? LVC Mihi? Parrhisiades Alethionis Elenxiclei. PHILOS. Patria verò quænam? LVC. Syria, ô Philosophia, iuxta Euphratem. Sed quid hoc est? noui. n. quosdam ex his meis aduersarijs, non minùs quàm ego sum.

βαρβάρους τὸ γένος· ὁ τρόπος δὲ καὶ ἡ παιδεία, ἃ μὲν κατὰ Σολέας, ἢ Κυπρίους, ἢ Βαβυλωνίους, ἢ Σταγειρίτας. μὰ τοι πρόσγε σὲ ἔδλον ἂν γένοιτο ἔλαττον, οὐδ' ἐπὶ τῷ φωνῇ βάρβαρος ἔστιν τις, εἴτε ἡ γνώμη ὀρθὴ καὶ δικαία φαίνοιτο οὖσα. Φι. εὖ λέγεις. ἄλλως γὰρ τἄλλα πρόμαθε, ἡ τίχνη δέοι τις; ἄξιον γὰρ ἐπίστασθαι τοῦτό γε. Λου. μισαλαζών εἰμι, καὶ μισογόης, καὶ μιδψευδὴς, καὶ μισότυφος, καὶ μισῶ πᾶν τὸ τοιοῦτόδον εἶδος τῶν μιαρῶν ἀνθρώπων. πάνυ δὲ πολλοί εἰσιν, ὡς οἶσθα. Φι. Ἡράκλεις, πολυμισῆ τινα μέτει τῷ τέχνῃ. Λου. εὖ λέγεις. ὁρᾷς γὰρ ὁπόσοις ἀπιχθάνομαι, καὶ ὡς κινδυνεύω δὲ αὐτῷ; οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῷ ἐναντίαν αὐτῇ πάνυ ἀκριβῶς οἶδα. λέγω δὴ τῷ ἀπὸ τοῦ φιλῶ τῷ ἀρχὴν ἔχουσαν. φιλαλήθης γὰρ, καὶ φιλόκαλος, καὶ φιλάπλοικος, καὶ ὅσος ὧν φιλεῖσθαι συγ-

sum, barbaros genere, moribus verò & disciplina non Solenses vel Cyprios, seu Babylonios, aut Stagiritas. Siquidem quantum ad te pertinet, nil refert siquis voce sit barbarus, dummodo iustè ac rectè sentire videatur. PHILOS. Benè dicis: verùm & hoc quæro, quámnam artem nosti? quoniam & id scire decet. LVCIA. Arrogantiæ sum osor, & versutiæ osor, & mendacij osor, & insolentiæ osor: omnésque eiusmodi coinquinatorum hominum odi species: sunt enim, vt nosti, perquàm multæ. PHILOS. Hercules, odij plenam exercet artem. LVCIA. Rectè dicis, cernis etenim quibúsnam odio sim, & quemadmodum propter eam periclitor. Verùm & contrariam admodum probè noui artem, eam inquam, quæ ad amare exordium sumit. sum enim veritatis amator, & honesti amator, & syncéritatis amator, ac omnium quæ ad amare spectare

συγγνῶ. πλὴν ἀλλ' ὀλίγοι πάνυ ταύτης ἄξιοι τῆς τέχνης. οἱ δὲ ὑπὸ τῆ ἀναιδείᾳ παρόμοιοι, καὶ ὧ μίσει οἰκειότατοι, πεφυτακισμένοι. διὸ δὴ τοιγαροῦν τὴν μὲν ὑπ' ἀργίας ἀφροντιστίαν ἔλαθεν, τὴν δὲ πάνυ ἀκριβῶς οἶδα. Φι. καὶ μὴν οὐκ ἐχθές. τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ τάδε φασί, καὶ τάδε. ὥστε μὴ διαφέρειν τὼ τέχνα. μία γὰρ ἐσὸν δύ' ἔναι δοκοῦσα. Λου. ἄμεινον σὺ οἶσθα ταῦτα, ὦ Φιλοσοφία. τὸ μέν τοι ἐμὸν δοκεῖν, οἷον τὸς μὲν πονηροὺς μισεῖν, ἐπαινεῖν δὲ χρηστούς, καὶ φιλεῖν. Φι. ἆρ' οὖν, παρόμοιόν γε ἔνθα ἐχθές. ἐνταῦθά που ἐν ᾧ πεφύκαμεν τῆς πολιάδος δικάζειν ἡμῖν τὰ βάθρα, ἐμεῖς δὲ ἐν τοσούτῳ προκωπάσωμεν τὸν θεόν. Λου. ὦ πολιάς, ἐλθέ μοι καὶ τῶν ἀλαζόνων συμμαχος, ἀναμενοῦμεν ὁπόταν ἐπιορκέντων ὀσυμίραι ἀκέας αὐτῶν. καὶ ἃ προσθήσει δὲ μόνη ὁρᾶς, ἄτε δὴ ἐπίσκοπος ἅπασα, πολλὰ καθ' ἑκάστην ἀκούεις: μόνη γὰρ ὥσπερ σκοπὸς

spectare videntur. Verùm pauci admodum hac arte sunt digni: qui verò ex aduerso sunt constituti, ac odio magis familiares, infiniti. Periclitor igitur illam quidem ob segnitiem iam dediscere, hanc verò etiam nimium callere. PHILOS. *Atqui haud oportebat: eiusdem enim ferunt esse & illa & ista, ita vt indiuisibilis sit ars. vnica etenim est, quanuis binæ esse videantur.* LVCIA. *Melius tu hæc, ô Philosophia, nosti: meum verò ita se habet, vt prauos odio habere, bonos autem laudare & amare consueuerim.* PHILOS. *Age, quò oportebat, iam deuenimus. hîc in Mineruæ iudicabimus vestibulo. Heus sacerdos, dispone sedilia: nos interim deam adorabimus,* LVCIA. *Obsecro, Pallas, contra arrogantes mihi auxilium ferto, ac recordare quanta ipsorum peruria quotidie audis: sola enim tanquam speculatrix*

quæ

ὅσα, νῦν καιρὸς ἀμύνασθαι αὐτούς. ἐμὲ δὲ ἦν που κρατούμενον ἴδῃς, καὶ πλείους ὦσιν αἱ μέλαιναι, σὺ πεσθεῖσα τὴν σεαυτῆς, σῶζε. Φι εἶεν. ἡμεῖς μὲν ὑμῖν καὶ δὴ καθήμεθα, ἕτιμοι ἀκούειν τῶν λόγων· ὑμεῖς δὲ πεπολόμενοί τινα ἐξ ἁπάντων, ὅστις ἄριστα κατηγορῆσαι ἂν δοκῇ, ξυνείρετε τὴν κατηγορίαν, καὶ διελέγχετε. οὐ γὰρ οἷόν τε πάντας ἅμα λέγειν. σὺ δὲ, ὦ Παρρησιάδη, ἀπολογήσῃ μετὰ τοῦτο. Ανα. τίς οὖν ὁ ἐπιτηδειότατος ἐξ ἡμῶν ἂν γένοιτο πρὸς τὴν δίκην; σοῦ, ὦ Πλάτων, ἥτε μεγαλόνοια θαυμαστὴ, καὶ καλλιφωνία δεινῶς Αττικὴ, καὶ τὸ κεχαρισμένον, καὶ πειθοῦς μεστὸν, ἥτε σωνέσις, καὶ τὸ ἀκριβὲς, καὶ τὸ ἐπαγωγὸν ἐν καιρῷ τῶν ἀπροδείξεων· πάντα ταῦτα σοι ἀθρόα πρόσεστιν, ὥστε τὴν πεπηγορίαν δέχου, καὶ ὑπὲρ ἁπάντων εἰπὲ τὰ εἰκότα. νῦν ἀναμνήσθητι πάντων ἐκείνων, καὶ συμφόρει

quæ perpetrant vides, nunc tempus illos vlciscendi adest: si verò me victum cernes, nigrósque superare, [m] tuum adijce calculum méque saluato. PHILOS. *Agite iam consedimus, vestras parati audire querelas: vos verò ex omnibus quempiam eligatis, qui egregiè accusare ac redarguere nouerit, quandoquidem impossibile est vos omnes pariter loqui. Tu autem Parrhisiades dehinc respondebis* REVIVISCENTES. *Quis igitur è nobis, vt potissimùm hanc agat causam, idoneus erit?* [n] *Tua, ô Plato, excellens prudentia est admiranda, eloquentia verò redundans, & Attico lepôre referta, flexanima & venusta: cognitio autem ac diligentia, necnon tempestiua demonstrationum inductio, hæc omnia copiosè tibi adsunt: quapropter accusationem suscipe, & pro cunctis, quæ digna sunt, eloquere: ac omnium illorum nunc reminiscaris, & in ho-*

συμφόρει εἰς τὸ αὐτὸ, εἴ τι σοι πρὸς Γοργίαν, ἢ Πῶλον, ἢ Πρόδικον, ἢ Ἱππίαν εἴρηται. δεινότερος οὗτός ἐστιν· ἐν πίπαπτε οὖν καὶ τὰς εἰρωνείας, καὶ τὰ κομψὰ ἐκεῖνα, καὶ συνεχῆ ἐρώτα. κἂν σοι δοκῇ κἀκεῖνό που παράβυσον, ὡς μέγας Ζεὺς πτηνὸν ἅρμα ἐλαύνων, ἀγανακτήσειεν ἂν, εἰ μὴ οὗτος ὑπόσχῃ τὴν δίκην. Πλα. μηδαμῶς, ἀλλά τινα τῶν σφοδροτέρων προχειρισώμεθα, Διογένην τοῦτον, ἢ Αντισθένην, ἢ Κρατητα, ἢ καὶ σὲ, ὦ Χρύσιππε. οὐ γὰρ δὴ κάλλους, ἐν τὸ παρόντι, καὶ δεινότητος συγγραφικῆς ὁ καιρὸς, ἀλλά τινος ἐλεγκτικῆς καὶ δικανικῆς παρασκευῆς. ῥήτωρ δὲ ὁ Παῤῥησιαδης ἐστίν. Δι. ἀλλ' ἐγὼ αὐτῆ κατηγορήσω, καὶ γὰρ οὐδὲ πάνυ μακρῶν οἶμαι τῶν λόγων δεήσεσθαι. καὶ ἄλλως δὲ, ὑπὲρ ἅπαντας ὕβρισμαι δυ' ὀβολῶν πρώην ἀπεκηρυγμένος. Πλά.

in hoc vnum confer siquid aduersus Gorgiam, aut Polum, seu Prodicum, vel Hippiam à te dictum est. Vehementior hic existit: expedi igitur ironias & sales, copiosasq; illas & iucundas comitates: quin, si videbitur, nonnunquam exuperes, ὁ vt magnus Iupiter alatum impellat currum, ac indignatione moueatur, ni ille debitas expendat pœnas. PLAT. *Minimè, sed vehementiorem quendam eligamus. Diogenem hunc, vel Antisthenem, aut Cratetem, seu te, Chrysippe. non enim elegantiæ perpolitæ in præsenti, nec conscribendi acrimoniæ est tempus, sed redargutionis cuiusdam, ac iudicialis exercitationis. Rhethor enim est Parrhisiades.* DIOG. *Proinde ego ipse accusabo. non enim sermonibus nimiùm longis opus est, arbitror. Accedit, quòd præ cunctis reliquis iniuria sim affectus, paulò antè precio duorum obolorum præconis voce venalis expositus.*

PLAT.

Πλα. ὁ Διογένης, ὦ Φιλοσοφία, ἐρεῖ τὸν λόγον τὸν ὑπὲρ ἁπάντων. μέμνησο δὲ, ὦ γενναῖε, μὴ τὰ σεαυτοῦ μόνον πρεσβεύειν ἐν τῇ κατηγορίᾳ, τὰ κοινὰ δὲ ὁρᾷν. εἰ γάρ τι καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφερόμεθα ἐν τοῖς λόγοις, σὺ δὲ τοῦτο μὲν μὴ ἐξέταζε, μηδ' ὥστις ἐστὶ ὁ ἀληθέστερος, νῦν λέγε· ὅλως δὲ, ὑπὲρ φιλοσοφίας αὐτῆς ἀγανάκτει περιυβρισμένης, καὶ κακῶς ἀκουούσης ἐν τοῖς Παῤῥησιάδου λόγοις, καὶ τὰς προαιρέσεις ἀφεὶς, ἐν αἷς διαλλάττομεν, ὃ κοινὸν ἅπαντες ἔχομεν, τοῦτο ὑπερμάχει. ὅρα σὲ μόνον προεστησάμεθα, καὶ ἐν σοὶ τὰ πάντα ἡμῶν νῦν κινδυνεύεται, ἢ σεμνότατα δόξαι, ἢ τοιαῦτα πιστευθεῖναι, οἷα οὗτος ἀπέφηνε. Δι. Θαῤῥεῖτε οὐδὲν ἐλλείψομεν. ὑπὲρ ἁπάντων ἐρῷ, κἂν ἡ φιλοσοφία δὲ πρὸς τοὺς λόγους ἐπικλασθεῖσα (φύσει γὰρ ἥμερος καὶ πρᾶός ἐστιν) ἀφεῖναι διαβουλεύηται αὐτὸν, ἀλλ'

PLAT. *Diogenes, ô Philosophia, pro cunctis loquendi prouinciam subibit. Verùm, ô generose, memineris te accusatione ista non solùm rem tuam, sed communem agere. si enim inuicem in quibusdam discrepamus, tu id nunc minimè scruteris: nec quis rectius sentiat, inquirere curabis: sed ob hoc solum, quoniam philosophia ipsa iniuria sit affecta, ac malè in Parrhisiadis audierit sermonibus, indigneris. Opiniones verò in quibus dissidere videmur, omitte: pro ea re quæ omnibus communis est, digladiare videsis. Te solum præposuimus, ac nunc in te cuncta nostra periclitantur, vt vel maximè syncera videantur. vel talia, qualia ille designauit, esse credantur.*

DIOG. *Confidite. nihil prætermittemus: pro omnibus verba faciam. Proinde etsi Philosophia sermonibus commota, (natura enim mansueta ac mitis est) ipsum absoluere statuerit, non*

ἀλλ' οὐ τὰ ἐμὰ ἐνδεήσει. δεί-
ξω γὰρ αὐτοῦ ὅτι μὴ μάτην ξυ-
λοφοροῦμεν. Φι. τοῦτο μὲν μη-
δαμῶς, ἀλλὰ τοῦ λόγῳ μᾶλ-
λον· ἄριστον γὰρ, ἥπερ τοῦ ξύ-
λου. μὴ μέλλε δ' οὖν, ἤδη γὰρ
ἐκκέχυται τὸ ὕδωρ, καὶ πῶς
σὲ τὸ δικαστήριον ἀπρβλέπει.
Λυ. οἱ λοιποὶ καθιζέσθωσαν, ὦ
Φιλοσοφία, καὶ ψηφοφορεί-
τωσαν μεθ' ὑμῶν· Διογένης
δὲ κατηγορείτω μόνος. Φι.
οὐ δέδας οὖν, μή σου καταψη-
φίσονται; Λου. οὐδαμῶς,
πλείοσι γοῦν κρατοῦσαι βούλο-
μαι. Φι. γενναῖά σου ταῦ-
τα. καθίσατε δ' οὖν· σὺ δ' ὦ
Διόγενεν λέγε. Δι. οἷοι μὲν
ἡμεῖς ἄνδρεν ἐγενόμεθα πε-
ρὶ τὸν βίον, ὦ Φιλοσοφία, πά-
νυ ἀκριβῶς οἶσθα, καὶ οὐδὲν
δεῖ λόγων. ἵνα γὰρ τὸ κατ' ἐ-
μὲ σιωπήσω, ἀλλὰ Πυθαγό-
ραν τοῦτον καὶ Πλάτωνα, καὶ
Ἀριστοτέλην, καὶ Χρύσιππον,
καὶ τοὺς ἄλλους τίς οὐκ οἶδεν,
ὅσα ἐς τὸν βίον καλὰ ἐσεκο-
μίσαντο; ἃ δὲ τοιούτους ὄντας
ἡμᾶς

non tamen mea deerunt. illi enim, quòd baculos haud frustra geramus, ostendam. PHIL. Minimè hoc: verùm potius sermone, P satius enim lingua quàm ligno rem agere. ne igitur cuncteris: iam enim effusa est aqua, conciliumq́ in te oculos coniecit. LVC. At reliqui quoque, ô Philosophia, consideant, ac vobiscum dijudicent: Diogenes verò solus accuset. PHIL. Verùm nunquid vereris ne contra te calculum ferant? LVC. Minimè: plures enim superare volo. PHIL. Generosa hæc tua: desidete igitur tu verò Diogenes loquere. DIOG. Qualésnam circa vitam, ô Philosophia, viri extiterimus, tute optimè nosti, verbisq́ minimè indiget: nam vt de me sileam, quísnam ignorat quanta bona Pythagoras iste, & Plato, & Aristoteles, & Chrysippus, reliqui denique in vitæ humanæ vsum contulerint? Verùm quibúsnam contumelijs, quamuis tales extiteri-

ἡμᾶς ὁ πισκατάρατος ὅτ-
σι Παῤῥησιάδης ὕβεικεν, ἤ
δη ἰρῶ, ῥήτωρ γάρ τις, ὥς
φασιν, ὢν, ἀφλιπὼν τὰ
δικαστήρια, καὶ τὰς ἐν ἐκέ-
νοις ἀνδροκμίσεις, ὁπόσον
ἦν δυνότητι, ἢ ἀκμῆς ἐπι-
πόεισε ἐν τοῖς λόγοις, τὸς
πᾶν ἐφ' ὑμᾶς συσκευασά-
μενος, ὁ παύεται μὴ ἀγο-
ρεύων κακῶς, γόητας καὶ
ἀπατεῶνας ἀφκαλῶν, τὰ
πλήθη δ' ἀναπείθων κατα-
γελᾶν ὑμῶν, καὶ καταφρο-
νεῖν ὡς τὸ μηδὲν ὄντων, μᾶλ-
λον δὲ καὶ μισεῖσθαι πᾶς τῶν
πολλῶν ἤδη πεποίηκεν αὐ-
τὸς τε ἡμᾶς, καὶ σὲ τὸν φίλο-
σοφίαν, φλωάφους καὶ λήρους
ἀφκαλῶν τὰ σὰ, καὶ τὰ σπου-
δαιότατα, ὧν ἡμᾶς ἐπαίνους
ἀποσκευασάμενος, ἐπὶ χλευασμῷ δὲ ἐξιὼν,
ὥστε ἑαυτὸν μὲν ὑροπᾶσθαι
καὶ ἐπαινεῖσθαι πᾶς τῶν θεα-
τῶν, ἡμᾶς δ' ὑβρίζεσθαι φύ-
σει γὰρ ζωτόν ἐστιν ὁ πολὺς
λεως, χαίρουσι γὰρ ἐπὶ ἀφανί-
σμοις καὶ λοιδορημένοις, καὶ
μάλισθ' ὅταν τὰ σεμνότα-

exiterimus, sceleſtiſsimus hic Parrhisiades nos laceſſierit, iam dicere pergam. Cùm enim Rhetor, vt aiunt, fuiſſet, derelicto foro, ac illius exiſtimatione, quicquid vehementiæ ac oratorij vigoris conſecutus eſt, vniuerſo illo contra nos ſe inſtruens, non deſinit maledictis inſectari, præſtigiatores ac deceptores ſubinde vocans: multitudinique vt nos derideat & contemnat, tanquam nullius ſimus momenti, perſuadet: quinimo multorum iam odium non in nos ſolùm, ſed contra te quoque, ô Philoſophia, ſuſcitauit, potiſſima etiam tua mendacia ac nugas appellans, & quæ nos edocuiſti, ſubſannatione inceſſens, ita vt à ſpectatoribus laudetur, ac non vulgariter illi applaudatur, nos verò intolerandis afficiamur iniurijs. ¶ Vulgus ſiquidem eiuſce vt plurimũ eſt naturæ, vt cũ res cauillatione ac male-

dicentia agatur, gaudeat: præcipuè cùm ea quæ abſolutiſſi-

τα εἶν δοκοῦντα δασύρη-
ται. ὥσπερ ἀμέλει καὶ πά-
λαι ἔχαιρον ἀριστοφάνει καὶ
εὐπόλιδι, σωκράτην τουτονὶ
ἐπὶ χλευασίᾳ παράγουσιν ἐ-
πὶ τὴν σκηνὴν, καὶ κωμῳδοῦ-
σιν ἀλλοκότους τινὰς περὶ αὐ-
τοῦ κωμῳδίας. καί τοι ἐκεῖνοι
μὲν καθ' ἑνὸς ἀνδρὸς ἐτόλ-
μων τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐν Διο-
νυσίοις ἐφειμένον αὐτὸ δρᾶν.
καὶ τὸ σκῶμμα, μέρος τι ἐ-
δόκει τῆς ἑορτῆς. καὶ ὁ θεὸς
ἴσως χαίρει, φιλόγελός τις ὤν.
ὁ δὲ τοὺς ἀρίστους ξυγκαλῶν
ἐκ πολλοῦ φροντίσας καὶ παρα
σκευασάμενος, καὶ βλασφη-
μίας τινὰς ἐς παχὺ βιβλίον
ἐγγάψας, μεγάλῃ τῇ φωνῇ
διαγορεύει κακῶς Πλάτω
να, Πυθαγόραν, Ἀριστοτέλην
τοῦτον, χρυσίππον ἐκεῖνον, ἐ-
μὲ, καὶ ὅλως ἅπαντας, οὔτε
ἑορτῆς ἐφιείσης, οὔτε ἰδίᾳ τι
πρὸς ὑμῶν παθών· εἶχε γὰρ
ἄντινα συγγνώμην αὐτοῦ τὸ
πρᾶγμα, εἰ ἀμυνόμενος, ἀλ-
λὰ μὴ ἄρχων αὐτὸς ἔδρασε,
καὶ τὸ πάντων δεινότατον,
ὅτι

ma esse videntur, mordi-
cus arripiuntur: quemad-
modum olim gaudebat, cùm
Aristophanes & Eupo-
lis irrisionis gratia Socra-
tem hunc in scenam intro-
ducerent, Comœdiasq; ab-
surdas quasdam de illo con-
mentarentur. Et illi qui-
dem contra virum vnum ta-
lia sunt ausi: ac in Diony-
siis, cùm id facere conces-
sum esset, scommataq; pars
quædam festiuitatis vide-
rentur, forsitanq; deus, cùm
lepidus quispiam esset, de-
lectaretur. at iste delibera-
tè, ac multo studio instru-
ctus, in optimos quosque in-
uectus est: librum enim in-
gentem blasphemijs quibus-
dam refertum conscripsit,
magnaq; voce Platoni, Py-
thagoræ, Aristoteli huic,
Chrysippo illi, mihi, omni-
bus deniq; maledicit, cùm id
nec festiuitas permittat, nec
priuatim aliqua in re à no-
bis læsus fuerit. Parcendum
enim illi foret, si talia iniu-
riam repellendo non inferendo ageret. Et quod omnium
gra-

ὅτι ταῦτα ποιῶν, καὶ ὑπὸ τὸ σὸν ὄνομα, ᾧ φιλοσοφία, ὑποδύνεται· καὶ ὑπιλθὼν τὸν διάλογον, ἡμέτερον οἰκέτην ὄντα, τοῦτο ξιφαγωνιστὴν καὶ ὑποκειπὴ χρᾶται καθ' ὁμῶν, ὅτι καὶ Μγίππον ἀναπείσας, ἑταῖρον ἡμῶν ἄνδρα, ξυγκωμωδεῖν αὐτῷ τὰ πολλά. ὃς μόνος ὁ παρὼν, οὐκ ἀπαγορεῦ μὴ ἡμῶν, πεφόβηται τὸ λοιπὸν, ἀνὴρ ὢν ἀπάντων ἄξιόν ὄντα, αὐτὸν ὑποσχεῖν τὴν δίκην. ἢ τί γὰρ ἂν ἀπὸν ἔχοι, τὰ σημειότατα δι' ἀσύρων ἐπὶ τοσούτων μαρτύρων; χρήσιμον γὰρ καὶ πρὸς ἐκείνους τὸ τοιοῦτον, εἰ θιάσαιντο αὖτὸν ἀκολαθεῖν, ὡς μὴ δι' ἄμοιρίν τινὶ ἔτι καταφρονεῖν φιλοσοφίας. ἐπεὶ τόγε τὴν ὑσυχίαν ἄγειν, καὶ ὑβριζόμενον ἀνέχεσθαι, ὁ μετριόπαθος ἀπ' ἀνανδρίας καὶ ἀνηθείας ἑκόντος ἂν νομίζοιτο. τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα τίνι φορητά; ὃς καθάπερ ἀνόφαπόδια, παραγαγὼν

stirema cuinam ferenda sunt?

grauissimum existit, sub tui nominis prætextu talia, ô Philosophia, facere audet: nec non eodem conatu, dialogo familiari nostro auxiliatore & mimo, contra nos vtitur. Quinetiam Menippo, viro nobis amico persuasit, vt quamplurimùm in comiciis illis cauillis sibi assistat: qui solus non adest, neque nobiscum, prodita sorietate, accusat. pro quibus ommibus pœnas luere est dignus. Quid enim contra hæc dicere posset, cum exactissima quoque coram tot testibus carpere ausus fuerit? In quorum vtilitatem hoc quoque redundabit, si ipsum pœna affectum spectauerint: nemo enim dehinc philosophiã tam facilè contemnere audebit. Proinde in hac re quietem agere, & iniuriantem tolerare, non medestiæ, sed extremæ ignauiæ & amentiæ indiciũ censendum esset. Cæterũ po-

Siquidem nos tanquam man-

γαγὼν ἡμᾶς ἐπὶ τὸ πολυτήριον, καὶ κήρυκα ἐπιστήσας, ἀπημπόλησεν, ὥς φασι, τοὺς μὲν ἐπὶ πολλῶν, ἐνίους δὲ μνᾶς ἀττικῆς, ἐμὲ δ' ὁ πονηρότατος οὗτος δυ' ὀβολῶν. οἱ παρόντες δ' ἐγέλων, ἀνθ' ὧν γε αὐτοί τε ἀνεληλύθαμεν ἀγανακτήσαντες· καὶ σὲ ἀξιοῦμεν τιμωρήσειν ἡμῖν, τὰ αἴσχιστα ὑβρισμένοις. Φι. εὖγε, ὦ Διόγενες, ὑπὲρ ἁπάντων καλῶς, ὁπόσα ἐχρῆν, ἅπαντα εἴρηκας. παῦσεσθε ἐπαινοῦντες ἔγχει τῶν ἀπλογουμένῳ. σὺ δὲ, ὦ Παῤῥησιάδη, λέγε ἤδη ἐν τὸ μέρει. σοὶ γὰρ τὸ ὕδωρ ῥεῖ νῦν, μὴ μέλλε οὖν. Παρ' οὐ πάντα μου, ὦ Φιλοσοφία, κατηγόρησε Διογένης, ἀλλὰ τὰ πλείω, ὥσα ἦν χαλεπώτερα, οὐκ οἶδ' ὅ, τι παθὼν, παρέλιπεν. ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ἔξαρνος γενέσθαι, ὥς οὐκ εἶπον αὐτὰ, ἢ ἀπλογίαν τινὰ μεμελετικὼς ἀφῖχθαι, ὥστε καὶ εἴ τινα ἢ αὐτὸς οὗτος ἀπεσιώπησεν, ἢ ἐγὼ μὴ πρότε-

cipia in venalitium deducens, praeconis, vt aiunt, voce diuendidit, nonnullos precio ingenti, quosdam mina Attica, me verò sceleratissimus ille obolis duobus, ita vt circunstantibus risum moueret. Eam ob causam indignatione perciti, in illum manus iniecimus, teq; rogamus, vt nos turpissimis affectos iniurijs vlciscaris. REVIVISC. Euge, ô Diogenes, pro cunctis, vt decebat, egregiè perorâsti. PHILOS. Desinite inuicem laudare. [t] Infunde responsuro: tu verò Parrhisiades dicere pergas: nunc enim tibi aqua defluit. ne igitur cuncteris. PARR. Non omnia mea, ô Philosophia, in accusatione sua Diogenes recensuit: verùm magna ex parte, quae difficiliora erant, nescio qua ratione ductus, praetermisit. tantùm verò aberit vt me illa minus dixisse negem, vel praemeditatem excusationem quandam praetendam, vt si qua ille idem reticuit, vel ego anteà haud

πρότερον ἔφθην ἀρυκὼς, νῦν πεφύκασιν μοὶ δοκῶ. ἔτω γὲ ἂν μάθοις ἄς τινας ἀπυκύρυζον, καὶ λαικῶς ἠγόρευον, ἀλαζόνας καὶ γόητας ἀκροκαλῶν. καί μοι μόνον τοῦτο παραφυλάξητε, εἰ ἀληθῆ περὶ πάντων ἐρῶ. ἐὰν δ' ἄρα βλάσφημον, ἢ πρᾶγὺ φαύλοις ἔχων ὁ λόγος, ἐτόν διαλέγοντα ἐμὲ, ἐκ ἂν ἱκάνως ἂν οἶμαι δικαότερον ἀπαίτησαι, τὰ ἰδιώτα ποιοῦντας. ἐγὼ γὲ, ἐπειδὴ τάχιστα ξυνῆδον ὁπόσα ἐμὲ βροῦσι τὰ δυσχερῆ ἀναγκαῖον πεφῦναι, ἀπάτων καὶ ψευδῶν, καὶ θρασύτητα καὶ βοῆς, καὶ ὠθισμὸς καὶ μυρίᾳ ἄλλα. ταῦτα μὲν, ὥσπερ ἐκ κὸς ἦν, ἀπέφυγον. ἐπὶ δὲ τὰ σὰ, ὦ Φιλοσοφία, ἀλλὰ ὁρμήσας ἤξιον, ὁπόσον ἔτι μοι λοιπὸν τοῦ βίου, καθάπερ ἐκ χάλης καὶ κλύδωνος, ἐς σὸν δή τινα λιμένα ἐσπλώσας, ὑπὸ σοὶ σκηπόμενος καταβιῶναι. ἐπειδὴ μόνον παρέκυψα ἐς τὰ ὑμέτερα, σὶ μὲν,

haud protulerim, nunc vel præcipuè expedire videar. ita enim intelliges quosnam arrogantes & præstigiatores appellans diuulgarim, aut maledictis meis lacessierim. Proinde hoc solùm mihi consideranti, nunquid in cunctis veritatem dixero. Quòd si blasphemi vel asperi quid in se oratio habere videbitur, non me reprehendendum, sed rectiùs (vt arbitror) illos qui talia committunt, accusandos esse puto. Ego siquidem confestim ac percepissem, quantis incommodis Rhetores degrauari necessum esset, deceptionibus scilicet, mendacijs, temeritate, clamore, pressionibus infinitis denique alijs: hæc quidem, vt dicebat, cuncta declinaui, ad tuaq; ô Philosophia, bona aspirãs, quantũ mihi vitæ adhuc reliqui esset, tanquam ex fluctuatione ac tempestate in tranquillum quendam subiens portũ, sub tua protestione viuere expectabã, ac posteaquam ad vestra tantummodo transgressus essem,

σὲ μὲν, ὥσπερ ἀναγκαῖον ἦν, καὶ τοὺς δὲ ἅπαντας ἐθαύμαζον, ἀρίστου βίου νομοθέτας ὄντας, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτὸν ἐπειγομένοις χεῖρα ὀρέγοντας, τὰ κάλλιστα καὶ ξυμφορώτατα παραινοῦντας, εἴ τις μὴ παραβαίνοι αὐτὰ, μὴ δὲ διολισθάνοι, ἀλλὰ ἀτρεμὲς ἀπρόλεπον ἐς τοὺς κανόνας, οὓς προτεθείκατε, πῶς τούτους ῥυθμίζοι καὶ ἀπευθύνοι τὸν ἑαυτοῦ βίον, ὅπερ νὴ Δία καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ὀλίγοι ποιοῦσιν. ὁ ῥῶν δὲ πολλοὺς, οὐκ ἔρωτι Φιλοσοφίας ἐχομένους, ἀλλὰ δόξης μόνον τῆς ἀπὸ τοῦ πράγματος, τὰ μὲν πρόχειρα ταῦτα, καὶ δημόσια, καὶ ὁπόσα παντὶ μιμεῖσθαι ῥᾴδιον, εὖ μάλα ἐοικότας ἀγαθοῖς ἀνδράσι, τὸ γένειον λέγω, καὶ τὸ βάδισμα, καὶ τὴν ἀναβολήν. ἐπὶ δὲ τοῦ βίου, καὶ τῶν πραγμάτων ἀντιφθεγγομένους τοῦ σχήματι, τἀναντία ἡμῖν ἐπιτηδεύοντας, καὶ διαφθείροντας τὸ ἀξίωμα τῆς ἐποσχέσεως, ἠγανάκτουν, καὶ τὸ

te quidem, prout conueniens erat, ac reliquos omnes qui vitæ optimæ institutores fuissent, admirabar, tanquam qui manus ad eos festinantibus porrigerent, ad optimaque & vtilissima adhortarentur, si quis solùm ea transgressus non esset, seu neglexisset, verùm firmiter regulas quas tulissetis inspexisset, ad illasque vitam suam direxisset ac instruxisset: quod quidem per Iouem inter nos pauci facere consueuerunt. Cùm verò quàm plurimos cernerem philosophiæ amore minimè teneri, verùm ob huius rei gloriolam solam, prompta hæc ac vulgaria, & quæcunque omnino faciliter imitantur, admodum rectè bonorum instar virorum assimilare, barbam inquam, ac incessum, necnon induuium, cæterùm vitam ac eorum actus formæ contradicere, vobisque penitùs contraria exercere, ac professionis dignitatem corrumpere: indignabar, videba-

τὸ πρᾶγμα ὅμοιον ἐδόκει μοι, καθάπερ ἂν εἴ τις ὑποκριτὴς τραγῳδίας, μαλθακὸς αὐτὸς ὤν, καὶ γυναικίας, Ἀχιλλέα ἢ Θησέα, ἢ καὶ τὸν Ἡρακλέα ὑποκρίνοιτο αὐτὸν, μήτε βαδίζων, μήτε φθεγγόμενος ἡρωϊκὸν, ἀλλὰ θρυπτόμενος ὑπὸ τηλικούτῳ προσωπείῳ, ὃν οὐδ' ἂν ἡ Ἑλένη ποτὲ ἢ Πολυξένη ἀνάσχοιτο, πέρα τοῦ μετρίου αὐταῖς προσοικότα, οὐχ ὅπως ὁ Ἡρακλῆς ὁ καλλίνικος. ἀλλά μοι δοκεῖ, τάχιστ' ἂν ἐπιτρίψαι τῷ ῥοπάλῳ παίων τὸν τοιοῦτον, αὐτόν τε καὶ τὸ προσωπεῖον, οὕτως ἀτίμως κατατεθηλυσμένος πρὸς αὐτοῦ. τοιαῦτα καὶ αὐτὸς ὑμᾶς πάσχοντας ὑπ' ἐκείνων ὁρῶν, οὐκ ἤνεγκα τὴν αἰσχύνην τῆς ὑποκρίσεως. εἰ πίθηκοι ὄντες ἐτόλμησαν ἡρώων προσωπεῖα περιθέσθαι, ἢ τὸν ἐν Κύμῃ ὄνον μιμήσασθαι, ὃς λεοντὴν περιβαλλόμενος, ἠξίου λέων αὐτὸς εἶναι πρὸς ἀγνοοῦντας τοὺς Κυμαίους, ἀγκώμενος μάλα τραχὺ καὶ κατα-

videbaturq́ mihi res admodum similis esse Tragico mimo, qui mollis esset ac muliebris, Achillem verò seu Theseum vel [u] *Herculem ageret ipsum: cùm tamen neque heroicè incederet, neque loqueretur, verùm ita sub tali lasciuiret persona, vt nec Helena vel Polyxena, cùm id earam modestiæ minus conueniret, tolerare possent. taceo Herculem Callinicum, qui, vt mihi videtur, quamprimum conuersus claua talem verberasset, ipsum inquam, ac personam illam quæ tam effœminatè eum repræsentando contaminasset. Talia igitur cùm vosipsos quoque ab illis perpeti viderem, non tuli hypocriseos impudentiam, si cùm simiæ essent, heroum personas assumere, vel* [x] *Cumanum illum asinum imitari auderent, qui leonina indutus pelle, leoquoque ipse videri volebat, cùm aduersus* [y] *Cumenses ignaros admodũ horrendẽ &*

καταπληκτικὸν, ἄχρι λύτις αὐτὸν ξύσῃ, καὶ λέοντα ἰδὼν καὶ ὄνον, πομάχις ἤλεγξε, καὶ ἀπολίωξε πάσῃ τοῖς ξύλοις. ὃ δὴ μάλιστά μοι δεινὸν, ὦ Φιλοσοφία, κατεφάνθη τοῦτο, τὸ λῶ. οἱ γὰρ ἄνθρωποι, εἴ τινα τῶν ἐμῶν πονηρὸν, ἢ ἄσχημον, ἢ ἀσελγές τι ἐπιτηδεύοντα, ἐκ ἔστιν ὅς τις ἐ φιλοσοφίαν αὐτῷ ἠτιᾶτο, καὶ τὸν Χρύσιππον εὐθὺς ἢ Πλάτωνα, ἢ Πυθαγόραν, ἢ ὅτι αὐτὸν ἐπώνυμον ὁ ἁμαρτάνων ἐκεῖνον ἐποιεῖτο, καὶ τὸν λόγον ἐποιεῖτο, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκεῖνος βιοῦντ' πονηρὰ πρὸ ὑμῶν ἕκαστον, τῶν πρὸ πολλῶν γενομένων· ἐπεὶ γὰρ παρὰ ζῶντας ὑμᾶς ἡ ἐξέτασις αὐτῶν ἐγίνετο, ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἐκ πολλῶν. ἐκεῖνον δὲ ἑώρων σαφῶς ἅπαντα ἁπανταχοῦ καὶ ἄσημα ἐπιτηδεύοντα, ὥς τι ἐρώμην ἀλίσκεσθαι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῷ ὁμοίαν ἀβουλίαν συγκατισπᾶσθαι. ταῦτα οὐκ ἐλῶντα ὁρῶν ἔγωγε, ἀλλ' ἄλγιστον αὐτοὺς καὶ ἀδίκητα causa condemnabant. Ego verò cũ hæc cernerem, aspere rugiret, donec hospes quidam ipsum non leonem, sed asinum esse deprehendisset, verbis redarguisset, fustibusq; insecutus verberasset. Proinde quod maximè intolerandum mihi videbatur, id erat: nemo non hominum, si quempiam ex illis flagitiosum, seu turpe, aut impudicum aliquid committere vidisset, confestim Philosophiam ipsam, siue Chrysippum, aut Platonem, seu Pythagoram, vel cuiuscunque cognomen vel doctrinam delinquens ille assumpserat, accusabat: & quoniam ille coinquinatè viuebat, homines malè quoque de vobis multis antea seculis defunctis, coniectabantur (non enim de viuentibus vobis inquisitio fiebat, sed iam expedibus sublatis) omnes verò cùm manifestè cernerent quàm molesta & impudica ille committeret, vos quoque ac pari calumnia dilacerabant. Ego verò cũ hæc cernerem, ferre non potui: verùm eos redar-

κεινον ἀφ' ὑμῶν· ὑμᾶς δὲ, τιμᾶν ἐπὶ τούτοις δίκον, ἀς δικαιότερον ἄντες. ἐκὸν δὲ τίνα καὶ τῶν μυημμένων ἄλλων, ἐξαγορεύοντα τῶν θεῶν τὰ ἀπόῤῥητα, καὶ ἐξορχούμενον ἀναπτύσσω, καὶ διδάσκω, ἐπὶ τὸν ἀσεβοῦντα ἀγαγέσθαι δεῖν; ἀλλ' ὁ δίκαιον, ἐπὶ καὶ οἱ ἀθλοθέται μαστιγῶν ἀφεῖσαν, εἰ τις ἀποκαιτὸς Ἀθηνᾶν, ἢ Ποσειδῶνα, ἢ τὸν Δία ἀποδιδύσκοι, μὴ ἀκαιῶς ἀποκείνοιτο, μὴ δὲ κατ' ἀξίαν τῶν θεῶν· καὶ ὅλως τε ὀργίζονται αὐτοῖς ἰκέται, ὅτι τὸν πρεπωδέμενον αὐτὸν τὰ πρόσωπα, καὶ τὸ σχῆμα ἐνδιδύσκοτα, ἐπέτριψαν παίειν τοῖς μασιγοφόροις, ἀλλὰ καὶ ἤδοιντο ἄν, οἶμαι, μαστιγουμένῳ· οἰκέτιον μὲν γὲ, ἢ ἄγγελον μὴ δικαίως ἀποκείναθαι, μικρὸν τὸ πλῆσμα· τὸν Δία δὲ, ἢ τὸν Ἡρακλέα μὴ κατ' ἀξίαν ἐπιδείξασθαι τοῖς θεαταῖς, ἀπρεπέσατον ὡς, καὶ ἀσχρόν.

redarguebam à vobis? secernebam: vos verò honore propter hæc me dignum, in iudicium rapitis. Nunquid igitur si initiatum quempiam viderem occulta deorum prodentem, ac in publicum efferentem mysteria, ideóq; indignarer & reprehenderem, me impium esse existimaretis? Atqui minùs iustè, quandoquidem certaminum quoque præfecti, mimos qui vel Palladis, vel Neptuni, seu Iovis assumpsêre personam, non tamen commodè nec ex deorum egere dignitate, flagellare consueuerunt: at ij minimè irascuntur illis, si flagelliferos quempiam personæ ornatum, seu formæ decoratum verberare iusserunt, verùm (vt arbitror) vapulantes potiùs laudare consueuerunt. Seruum enim, vel nuncium minus aptè repræsentare, paruus error: at Iovem ipsum, seu Herculem, haud pro dignitate spectioribus ostendere, turpe ac piaculo simile esse

ἀσκρόν. καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε πάντων ἀτοπώτατόν ἐστιν, ὅτι τοὺς μὲν λόγους ὑμῶν πάνυ ἀκριβῶσιν οἱ ποιοὶ αὐτῶν· καθάπερ δὲ ἐπὶ τέχνῃ μόνον ἀναγινώσκοντες αὐτὰς καὶ μελετῶντες, ὡς τἀναντία ἐπιτηδεύοιεν, οὕτω βιῶσι. πάντα μὲν γὰρ, ὅσα φασὶν, οἷον χρημάτων καταφρονῶν, καὶ δόξης, καὶ μόνον τὸ καλὸν οἴεσθαι ἀγαθὸν, καὶ ἀόργητον εἶναι, καὶ τῶν λαμπρῶν τούτων ὑπερορᾶν, καὶ ἐξ ἰσοτιμίας αὐτοῖς δεῖν λέγεσθαι, καλὰ, ὦ θεοί, καὶ σοφὰ καὶ θαυμάσια λίαν ὡς ἀληθῶς. οἱ δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐπὶ μισθῷ διδάσκουσι, καὶ τοὺς πλουσίους τεθήπασι, καὶ πρὸς τὸ ἀργύριον διακάνασιν, ὀργιλώτεροι μὲν τῶν ἰωνιδίων ὄντων, λεπτότεροι δὲ τῶν λαγωῶν λοπακωτικώτεροι δὲ τῶν πιθήκων, ἀσιλλικώτεροι δὲ τῶν ὄνων, ἁρπακτιχώτεροι δὲ τῶν γαλῶν, φιλονεικότεροι δὲ τῶν ἀλεκτρυόνων. τοιαῦτα χίλωτα ὀφλισκάνουσιν, ὠθιζόμενοι ἐπὶ ταῦτα, καὶ περὶ τῶν πλουσίων θύρας ἀκόνας παρα-

videtur. Quinimò & hoc omnium est absurdissimum, quòd cùm multi dogmata ex eis vestra exactè calleant, ita tamen viuunt, ac si ideò tantùm illa legerint, ac meditando operam impenderint, vt contraria exercere possint. Cuncta enim quæ dicunt, veluti pecuniæ ac gloriæ contemptum, solumq; honestum bonum esse arbitrari, ita vacuum esse, & splendida quoque despici debere, bonis æqualiter perfruendum esse, honesta per deum admiranda: sapientiæ & veritatis sunt plena. atq; qui hæc ipsa sub mercede docent, & diuites admirantur, & argento inhiant. A caniculis iracundiores, leporibus timidiores, similijs blandiores, asinis petulantiores, felibus rapaciores, gallis cõtentiosiores. ita igitur affecti, quid aliud quàm risum mouent, inuicem circa diuitum ianuas se conculcantes, cœnasq; diuersas

παραυθύμοι, καὶ λέπνα πολυάνθρωπα λεπνέντου, καὶ ἐν αὐτοῖς τότνις ἐπαινέντω φορτικῶς, καὶ πίρα τὸ λαπὸς ἔχοντ' ἐμφορέμμοι, καὶ μυμψίμοιροι φανόμμοι, καὶ ἐπὶ τῆς λύλικ' ἀτιρπῆ καὶ ἀπφλὰ φιλοσοφοῦντις, καὶ τὸν ἄκρατον, φίρουτδ'. οἱ ἐλιῶται δ', ὁπόσοι ξυμπίνοι; γιλῶσι λιγλαδὰ, καὶ λαταπίνοι φιλοσοφίας ἀ τοιαῦτα λαθάρματα ἐκτίφα. τὸ δ' πάντων ἄσχιτον, ὅτι μὴ λιγνὸς λέγδα λέγων ἵκας' αὐτῶν, ἀπὰ μόνον πλούσιον εἶν τὸν σοφὸν λιγεραγὼς, μικρὸν ὕστερον αὖτις πδσελθὼν, καὶ ἀγανακτῆ μὴ λαβὼν, ὅμοιον ὡς ἤ τις ἐν βασιλικῶ σχήματι ὀρθὸν τιάραν ἔχων, καὶ διάδημα καὶ ζᾶλα, ὅσα βασιλέας γνωρίσματα πδσαιτοίη, τῶν ὑποδιεστήρων δὲ μόνων. ὅταν μὲν ἔν αὐτὸς τὶ δίη λαμβάνειν, πολὺς ὁ περὶ τὸ λοιμωνικὸν εἶν δέην λόγ', καὶ ὡς ἀδιάφορον ὁ πλοῦ', καί τι γὲ τὸ χρυσίον, ἢ ταργύριον, ὀδὲν ἐν τοῖς λιγιαλοῖς ψηφίδων

appetentes, & in illis ipsis molestè laudantes, ac vitra honestatem se ingurgitantes, cuncta reprehendentes, & inter calices illepida & absona philosophantes, merum denique minimè ferentes? Idiotæ verò, quos conuiuio interesse contingit, ridet scilicet, ac Philosophiæ, quoniam piacula talia producat, insultant. Est & illud omnium absurdissimum, quòd cum vnusquisque nullius se rei indigere affirmat, sed solum sapiente diuitem esse vociferatur, paulò tamen pòst accedens postulat: & si non accipit, indignatur, pariter ac si quis regiè ornatas arduam gestet tiaram, nec non diadema, & reliqua signa regia, friuolarum tamen rerum indigus mendicet. Proinde cùm ipsi quid accipere debent, multus quòd omnia communia esse conueniat, sermo, & quòd indifferentes diuitiæ, & aurum vel argentum nil à litoralibus differat lapillis.

At

ἀφόρμης ὅταν δή τις ἐπικε-
ίας δεόμενος ἑτέρου ἐκ πα-
λαιᾶς καὶ φίλης ἀφῖκται πομπῆς, ὀ-
λίγα αὐτῷ προσελθὼν, σιωπὴ
καὶ ἀφέλεια, καὶ ἀμαθία, καὶ πα-
λινῳδία τῶν λόγων, πρὸς τὸ
ἐναντίον. οἱ δὲ πολλοὶ περὶ
φιλίας ἐπαίνους λόγους, καὶ ἀ-
ρετὴν καὶ τὸ καλὸν, ἐκ οἰδ' ὅ-
πως ποτὲ οἴεται πάντα ταῦ-
τα ἀκριβάμβα, πλὴν ὅτι
ὡς ἀληθῶς ἔστι, μᾶλλον ὅσῳ-
μέραι πρὸς αὐτῶν ἐν τοῖς
ἐμπροσθεν σκιαμαχήμασι μέ-
χρι γὰρ τότε φίλος ἕκας-
τος αὐτῶν, ἐς ὅσον ἂν μὴ ἀργυ-
ρίου ἢ χρυσίου ἢ πρᾳγμάτων
ἕνεκα μέσῳ, ἢν δέ τις ὀβο-
λὸν ἐπιδείξηται μόνον, λέ-
λυνται μὲν αἱ ἑρλίαι, ἄσπονδα
δὲ καὶ ἀπήρυκτα πάντα, καὶ
τὰ βιβλία ἐξέλιπαι, καὶ ἡ ἀ-
ρετὴ πέφευγεν. οἷόν τι καὶ οἱ
Λιβυες πάσχουσιν. ἐπειδάν
τις ὀσῦν ἐς μέσους αὐτοὺς ἐμ-
βάλῃ ἀναπηδήσαντες δάκνου-
σιν ἀλλήλους, καὶ τὸν πρῶτα-
σαντα τὸ ὀσῦν ἐλαύνουσι. λέ-
γεται δὲ καὶ βασιλεύς τις Αἰγύ-
πτιος, πιθήκους ποτὲ πυρρί-
χεσθαι διδάξαι, καὶ τὰ θηρία-

At cùm vetus quispiam amicus & familiaris auxilij indigens accedit, & paucula quædã ex multis postulat, taciturnitas & indigentia, & ruditas, & dictorũ in contrarium palmodia, varijq; de amicitia sermones illi, nec non virtus ac honestum quónam abeant, ignoro. Sunt enim B *verba hæc verè pennata, & penitùs euanescentia, quæ illi frustra in quotidiana conuersatione, vmbratili inter sese iactitant pugna. Eos usq; enim vnusquisq; eorũ amicus existit, quousq; ne de argento neq; de auro, seu de cõmodo agitur. quòd si quis obolũ tantummodo ostenderit, confestim pax soluitur, ac omnia turbantur, implacataq; redduntur: libri excidũt, & virtus aufugit: quẽadmodum & canibus euenit, inter quos si quispiã os proiecerit, conuestim exiliunt, ac inuicẽ mordent, & illi qui prior os rapuit, allatrant. Fertur Aegyptius rex quidam simias vt tripudiarent instituisse, ani-*

maliaq;

(μιμηλώτατα δὲ ἐστι τῶν ἀνθρωπίνων) ἐκμαθεῖν τάχιστα καὶ ὀρχεῖσθαι, ἀλουργίδας ἀμπεχόμενα, καὶ πρόσωπεῖα περικείμενα, καὶ μέχρι πολοῦ ἐνδοκιμεῖν τὴν θέαν, ἄχρι δὴ τις θεατὴς ἀστεῖος κάρνα ἐπὸ κόλπον ἔχων, ἀφῆκεν ἐς τὸ μέσον. οἱ δὲ πίθηκοι ἰδόντες, καὶ ἐκλαθόμενοι τῆς ὀρχίσεως, τοῦθ' ὅπερ ἦσαν, πίθηκοι ἐγένοντο ἀντὶ πυῤῥιχιστῶν, καὶ ξυνέτριβον τὰ πρόσωπεῖα καὶ τὴν ἐσθῆτα κατεῤῥήγνυον, καὶ ἐμάχοντο περὶ τῆς ὀπώρας πρὸς ἀλλήλους· τὸ δὲ σύνταγμα τῆς πυῤῥίχης διελέλυτο καὶ κατεγελᾶτο ἐπὸ τοῦ θεάτου τοιαῦτα καὶ οὗτοι ποιοῦσι, καὶ ἔγωγε τοὺς τοιούτους κακῶς ἠγόρευον, καὶ ὄποτε παύσομαι διελέγχων καὶ κωμῳδῶν. περὶ ὑμῶν δὲ, ἢ τῶν ὑμῖν παρακλησίων (εἰσὶ γὰρ, εἰσί τινες ὡς ἀληθῶς φιλοσοφίαν ζηλοῦντες, καὶ τοῖς ὑμετέροις νόμοις ἐμμένοντες) μὴ οὕτω μανείην ἐγὼ, ὡς βλασφήμον εἰπεῖν τι ἢ σκαιόν· ἢ τί γὰρ ἂν εἰπεῖν ἔχοιμοι; τί γὰρ ἡμῖν τοιῦτο βεβίοται;

maliaq́ (nam admodum ad res humanas imitandas sunt apta) celerrimè didicisse vt personata ac purpurata saltarent: eratq́ admodum visu res digna, donec spectator quisquam vrbanus nuces è sinu depromptas in medium abijceret id simiæ videntes tripudij oblitæ, id quod erant, simiæ pro saltatoribus euaserunt, personas conterebant, vestitum discerpebant, inuicemq́ pro fructibus depugnabant, ita vt pyrriches ordo dissolueretur, à theatroq́ rideretur. Talia & hi perpetrant, quos ego conuicijs insectatus sum, nec vnquam redarguere & comicis morsibus impetere desiuam. Verùm non ita insanio, vt in vos, seu vobis similes (sunt enim, sunt profectò nonnulli qui verè philosophiam amplectantur) blasphemiæ quid, vel sinistrum euomam, quamuis si quid haberem quod dicerem, nunquid hoc non ad vitam reducere deberet?

At ve-

τοὺς δ' ἀλαζόνας ἐκείνους, καὶ θεοῖς ἐχθροὺς, ἄξιον οἶμαι μισεῖν. ἢ σὺ γὰρ, ὦ Πυθαγόρα καὶ Πλάτων, καὶ Χρύσιππε καὶ Ἀριστότελες, τί φατὲ πεσόκειν ὑμῖν τοὺς τοιούτους, ἢ οἰκεῖόν τι καὶ ξυγγενὲς ἐπιδείκνυσθαι τῷ βίῳ; νὴ Δία Ἡρακλῆς, φασι, καὶ Πίθηκος. ἢ διότι πώγωνας ἔχουσι, καὶ φιλοσοφεῖν ἀσκοῦσι, καὶ σκυθρωποί εἰσι, διὰ τοῦτο χρὴ ὑμῖν εἰκάζειν αὐτούς; ἀλλ' ἤνεγκα ἂν, εἰ πιθανοὶ γοῦν ἦσαν, καὶ ἐπὶ τῆς ἐποκείσεως αὐτῆς· νῦν δ' θᾶττον ἂν γύψ ἀηδόνα μιμήσαιτο, ἢ οὗτοι Φιλοσόφους. εἴρηκα τὰ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ὁπόσα εἶχον· σὺ δ', ὦ Ἀλείθεια, μαρτύρει πῶς αὐτοὺς εἰ ἀληθῆ δεῖ. Φιλ. μετάστηθι, ὦ Παῤῥησιάδη, ποῤῥωτέρω ἔτι. τί ποιῶμεν ἡμεῖς; πῶς ὑλῖν εἰρηκέναι ἀνὴρ ἔδοξεν; Ἀρε. ἐγὼ μὲν, ὦ Φιλοσοφία, μετα. ξὺ λέγοντος αὐτοῦ, κατὰ τῆς γῆς δεῦσαι ἠυχόμην, οὕτως ἀληθῆ πάντα εἶπεν. ἐγνώριζον

At verò vt gloriosi illi ac deo inimici odio habeantur, admodum dignum existimo. Proinde tu Pythagora & Plato, & Chrysippe, & Aristoteles, nunquid tales vobis congruere, vel in humanæ vitæ vsum familiare seu conueniens quid ostendisse dicitis? Ita per Iouem, inquiunt Hercules & simia. An quia barbas nutriunt, & seueritatem præ se ferre, philosophiam quoque exercere videntur, ideo vobis similes erunt? Quinimò pertulissem, si ad simulationem ipsam quoque apti fuissent: nunc verè citiùs vultur luscinium imitabitur, quàm illi Philosophos. Proinde quæ pro me ipso dicenda erant, exposuit: at tu Veritas, nunquid vera sint testificare. PHIL. *Nunc longiùs, ô Parrhisiade, absiste. quid vobis agendum erit? quomodo vobis vir dixisse videtur.* VIRT. *Ego quidē ô Philosophia, interim cùm iste perorare, terram subire optabam. adeò vera omnia protulit. Siquidem*

γνώσομαι γάρ, ἀκούσας ἕκαστον τῶν ποιούντων αὐτά, μαφέρμοσον μεταξὺ τῶν λεγομένων τοῦτο μὲν εἰς τὸν δι, τοῦτο δὲ εἰς τὸν δεῦρο ποιεῖ. καὶ ὅλως ἐδιαξιόνους ἄνθρας ἐναργῶς· καίπερ ἐκείνην γραφῆς, τὰ πάντα προσωποποιόντας, οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς αὐτὰς εἰς τὸ ἀκριβέστατον ἀπεικάσας. XI. Καγὼ πάνυ ἡρυθρίασα, ὦ Ἀρετή. ὑμεῖς δὲ τί φατέ; Ανα. τί δὲ ἄλλο ἢ ἀφεῖσθαι αὐτὸν τῆς ἐγκλήματος, καὶ φίλον ἡμῖν, καὶ συνεργὸν ἀναγράφεσθαι; τὰ γὰρ τῶν Ἰλιέων ἀτυχῶς πεπόνθαμεν, τραγῳδόμενα τότον ἐφ' ἡμᾶς ἀκκινήσαντα, ἀσόμενον τὰς Φρυγῶν ξυμφοράς. ἀδέτω γοῦν, καὶ τὸς θεοῖς ἐχθρὸς ἐκτραγῳδάτω. Διὰ αὐτός, ὦ Φιλοσοφία, πάνυ ἐπαινῶ τὸν ἄνδρα, καὶ ἀποτίθεμαι. τὰ κατηγορήμενα, καὶ φίλον ποιοῦμαι αὐτόν, γνώσιον ὄντα. Φι. εὖγε, ὦ Παῤῥησιάδη, ἀφίημί σε τῆς

quidem audiens vnumquenque qui talia faceret, agnoscebam, interimq; dicta alia quæ in hunc, alia verò in eum qui grauia perpetraret, referebam. etenim perquàm manifestè viros tanquam picturæ quadam cuncta conferens, expressit: ac non solùm corpora, sed & animas ipsas admodum exactè designauit. PHIL. *Et ego quoque, ô Virtus, admodum erubui: vos verò quid dicitis?* REVIVISC. *Quid aliud, quàm à crimine eum absolui, inter amicos & benefactores nostros ascribi debere? Planè etenim & nobis idem quod Ilienſibus euênit, qui hunc tanquam Tragœdum quempiam aduersus nos excitauimus, qui Phrygum decantaret calamitates. Canat igitur, & dei inimicos tragicè exagitet.* DIOG. *Et ego quoque, ô Philosophia, admodum virũ laudo, ac cuncta quæ illi obieci execror: & quia generosus est, amicum eum facio.* PHIL. *Euge, ô Parrhisiades, quoniam in omni-*

σι τῆς ἀτίας, καὶ ἀπάσας τᾶς, καὶ τὸ λοιπὸν ἴσθι ἡμῖν τιμᾶν. ΠΑΡ. Προσκυνήσα τλῶ γε πρώτλω, μᾶλλον δὲ πραγικώτερον αὐτὸ πιέσαν μοι δοκῶ· σεμνότερον γὰρ, ὦ μέγα σεμνὴ νίκη, τὸν ἐμὸν βίοτον διατέλοις, καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα. ΑΡΕ. ἐκεῖνον λωτέρου μὲν ἔτι καταρχόμεθα, πρόσκαιρῶν μὲν ἀγώνων, ὡς δίκλιο ὑπόσχωσιν, ἀνθ' ὧν ἂς ἁμᾶς ὑβρίζουσι. διατηρόντα δὲ Παῤῥησιάδης ἐκάστυ. ΠΑΡ. ὀρθῶς, ὦ Ἀρετὴ, εἶπας, ὥστ σὺ πᾶι Συλλογισμὲ, διακόψας ἐς τὸ ἄστυ, προκάρυξι τοὺς φιλοσόφους. ΣΥΛ. ἄκουε, σίγα· τοὺς φιλοσόφους ἅπαν ἐς Ἀκρόπολιν, ἀθροιζομένους ἐπὶ τῆς Ἀρετῆς καὶ Φιλοσοφίας, καὶ Δίκης. ΠΑΡ. ὁρᾷς; ὀλίγοι σωερχονται, γνωρίσαντες τὸ κήρυγμα· ἄπαις γὰρ διδάσκει τλῶ δίκλιο. οἱ πολλοὶ δὲ αὐτῶν δὲ σχολὴν ἄγουσιν, ἀμφὶ τὰς πλουσίας ἔχοντες.

in omnibus superior euadisti, ab accusatione te absoluimus. dehinc verò noster eris. PARRH. *Hanc ptimam adoraui: verùm aliud magis Tragicum opus mihi superesse puto: siquidem, ô valde* D *veranda Victoria, quotidie vitam meam venerabilem reddis, nec coronare desinis.* VIRTVS. *Nunquid igitur & illos citemus, ac* E *à secundo iam ordiamur cratere? vt pœnas ob ea propter quæ in nos iniurij fuêre, expendant: Parrhisiades autem vnumquemque accusabit.* PARRH. *Rectè, ô Virtus, elocuta es. quapropter heus tu minister Syllogisme, ocyùs in vrbem deflectere, Philosophosque vt præstò sint, citare pergas.* SYLL. *Audi, tace, philosophos vt in arcem ascendans, ac de virtute, philosophia, ac iustitia rationē reddant, cito.* PAR. *Vidēsne? pauci citationi obedientes conueniunt: partim verò iudicium timēt. ac plurimi ocioſi non sunt. circa diuites enim versantur.*

si ve-

εἰ δὲ βέλει πάντας ἥκειν, ἵνα τὰ τάδε, ὦ Συλλογισμὲ, κήρυττε. Φιλ. μηδαμῶς, ἀλλὰ σὺ, ὦ Παῤῥησιάδη, πρόσκλησιν ἵνα θοτί σοι λοκᾶ. Παῤ. ἀκήν τόδε χαλεπόν. ἄκουε, σίγα· ὅσοι φιλόσοφοι ἔνοα λέγουσι, καὶ ὅσοι προσήκειν αὐτοῖς οἴονται ζῆν ὄνομα, ἥκειν ἐς Ακρόπολιν ἐπὶ τὰν διανομάν. δύο μνᾶ ἑκάστῳ λοθήσονται, καὶ σησαμᾶ καὶ πλακῆς· ὃς δ' ἂν πώγωνα βαθὺν ἐπιδέξηται, καὶ πάλαθλον ἰσχάδων, οὗτός τε προσπιλύψεται λομίξειν δ' ἕκασον σωφροσωλῶν καὶ δικαιοσύνλων, ἢ ἰγκράτειαν μηδαμῶς· ἐκ ἀναγκαῖα γὰρ ταῦτα γε, ἢν μὴ παρῇ πρόνοια ἢ συλλογισμὸς ἐξ ἅπαντος. ὁ γὰρ δίκαιος ἄνευ τούτων εἶναι σοφός. λέγεται δ' ἐν μεσόδοισι δύο χρυσοῖο τάλαντα. Τῷ δ' ὁμῶς, ὅς μιν τὰ πάσιν ἐυξέμεν ἔξοχα ἔπι βασιλῆι, ὡς πλήρης μὲν ὁ ἄνοος καὶ ὀβριμόμεθα

si verò cunctos aduenire cupis, de iis præconium, ô Syllogisme, pronuncia.

PHILOSOPH. *Minimè: verùm tu, Parrhisiade, ex arbitrio tuo illos conuoca.*

PARRH. *Atqui minimè hoc difficile erit. Audi, tace: quicunque se philosophos esse dicunt, & quicunque nomen hoc ad se spectare arbitrantur, ad distributionem in arcem veniant. singulis enim minæ dabuntur duæ, sesamináque placenta. Quicunque verò barbam profundam ostenderit, ille & carycarum massam accipiet. Nemo verò seu modestiam, vel iustitiam, aut continentiam afferat: siquidem hæc si non aderint, necessaria sunt minimé. Quinque præterea syllogismos vnusquisque apportet: non enim fas absque his sapientem esse. Duo denique auri talenta in medio exponentur, quibus illum donabimus:*

Qui verbis omnes possit contendere contra.

Papæ: quàm refertus est impellentium multitudine ascen-

μένων, ἐπεὶ τὰς δύο μνᾶς ὡς ἤκουσαν μόνον. παρὰ δὲ τὸ Πελασγικὸν ἄλλοι, καὶ κατὰ τὸ Ασκληπιεῖον ἕτεροι, καὶ περὶ τὸν Αρείον πάγον ἔτι πλείους. ἔνιοι δὲ καὶ κατὰ τὸν τοῦ Τάλω τάφον. οἶδε καὶ πρὸς τὸ Ανακεῖον προθέμενοι κλίμακας, ἀνέρπουσι βομβιδὸν, νὴ Δία, καὶ βοτρυδὸν, ἐσμοῦ δίκην, ἵνα καὶ καθ' Ομηρον εἴπω, Αλλὰ κἀκεῖθεν εὖ μάλα πολλοὶ κἀντεῦθεν Μυρίοι, ὅσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ἦρι. μεστὴ δὲ ἡ Ακρόπολις ἐν βραχεῖ, κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, καὶ πανταχοῦ πήρα, πώγων, κολακεία, ἀναισχυντία, βακτηρία, λιχνεία, συλλογισμὸς φιλαργυρία. οἱ ὀλίγοι δὲ, ὁπόσοι πρὸς τὸ πρῶτον κήρυγμα ἐκεῖνο ἀνήεσαν, ἀφανεῖς καὶ ἄσημοι, ἀναμιχθέντες τῶν πλήθει τῶν ἄλλων καὶ λελήθασιν ἐν τῇ ὁμοιότητι τῶν ἄλλων σχημάτων. τοῦτο γοῦν τὸ δεινότατόν ἐστιν, ὦ Φιλοσοφία, καὶ ὅτις ἂν μέμψαιτό σου μαλιστα, τὸ μὴ δὲ ἐπιβάλ-

sus, quemadmodum ob duas tantùm accelerant minas, Gapud Pelasgicũ quidam, & iuxta Aesculapij templum alij, circa Arion pagum quoque multi, nonnulli & penes Tali sepulchrum. quin reliqui admotis scalis per H Geminorum ædem turmatim, vt pœnas dent, irrumpunt: & per Iouem aptum instar racematim, vt Homeri verbis vtar. sed & hinc quamplures, illinc quoque innumeri,

I Quot folia & flores nascuntur tempore verno.

Atqui breuiter, considentiũ clangore repleta est arx, ac vndique pera, barba, assentatio, impudentia, baculi, gulositas, syllogismus, auaritia. ac pauci illi quicunq; ad primum illud conuenerant præconium, latentes & ignoti reliquorum multitudini intermixti, sub aliarum formarum similitudine delitescunt. Est & hoc, ô Philosophia, modestissimum, & in quo te maximè quis reprehendere queat, quòd minimè notas

ἐπιβάλλειν γνώρισμα καὶ σημεῖον αὐτοῖς· πιθανώτεροι γὰρ οἱ γόητες οὗτοι πολλάκις τῶν ἀληθῶς φιλοσοφούντων. Φιλ. ἔσται τοῦτο μετ' ὀλίγον, ἀλλὰ διεχώμεθα ἤδη. Πλατωνικός. αὐτοὺς ἡμᾶς πρώτους χρὴ τοὺς Πλατωνικοὺς λαβεῖν. Πυθαγ. οὐκ, ἀλλὰ τοὺς Πυθαγορικοὺς ἡμᾶς· πρότερος γὰρ Πυθάγορας ἦν. Στωϊκός. λῆρεῖτε, ἀμείνους ἡμεῖς, οἱ ἀφ' τῆς Στοᾶς. Περιπατητικός. οὐ μὲν οὖν, ἀλλ' ἔνγε τοῖς χρήμασι πρῶτοι ἂν ἡμεῖς εἴημεν, οἱ ἐκ τοῦ Περιπάτου. Ἐπικουρεῖος. ἡμῖν τοῖς Ἐπικουρείοις τοὺς πλακοῦντας δότε, καὶ τὰς παλάθας. περὶ δὲ τῶν μνῶν περιμενοῦμεν, ἢ ἂν ὑστάτους δέῃ λαμβάνειν. Ακα. πῦ τὰ δύο τάλαντα; δείξομεν γὰρ οἱ Ακαδημαϊκοὶ, ὅσον τῶν ἄλλων ἐσμὲν ἐριστικώτεροι. Στω. οὐχ, ἡμῶν γε τῶν Στωϊκῶν παρόντων. Φιλ. παύσασθε φιλονεικοῦντες ὑμεῖς δ' οἱ Κυνικοὶ, μήτε ὠθεῖτε ἀλλήλους, μήτε τοῖς ξύλοις παίετε ἐπ' ἄλλα

notas & signa illis inussisti. siquidem præstigiatores isti sæpiùs ad persuadendum verè philosophantibus sunt aptiores. PHILOS. *Paulò pòst hoc fiet, verùm iam animum aduertamus.* PLATO. *Primos nos Platonicos ipsos accipere decet.* PYTHAGORICVS. *Minimè, sed nos Pythagoricos: prior enim erat Pythagoras.* STOICVS. *Desipitis: præstantiores nos, qui à porticu.* PERIPATETICVS. *Minimè quidem, verùm nos de Peripato K in rebus sumus priores.* EPICVREVS. *Nobis Epicureis placentas, date & carycarum massas: de minis verò expectabimus, donec vltimi accipere debeãt.* ACADEMICVS. *Vbi duo sunt talenta? siquidem nos Academici ostendemus quantum simus alijs contentiosiores.* STOIC. *Nõ, nobis Stoicis præsentibus.* PHIL. *A' contentionibus desistatis: vos verò Cynici ne inuicẽ impellatis, néve baculis verberetis. nam*

ἄλλα γὰρ ἴστε κεκλημένοι. καὶ νῦν ἔγωγε, ἢ φιλοσοφία, καὶ ἡ Ἀρετὴ αὕτη, καὶ ἡ Ἀλήθεια, δικάσομεν, τίνες οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες εἰσιν, εἶτα, ὅσοι μὲν ἂν ἀνευθῶσι κατὰ τὰ ὑμῖν δοκοῦντα βιοῦντες, εὐδαιμονήσουσιν, ἄριστοι κεκριμένοι· τοὺς γόητας δὲ, καὶ οὐδὲν ὑμῖν προσήκοντας, κακοὺς κακῶς ἐπιτρίψομεν, ὡς μὴ ἀντιπιοῖντο τῶν ὑπὲρ αὐτοὺς, ἀλαζόνες ὄντες. τί τοῦτο; φεύγετε; μὴ Δία, κατὰ τῶν γε κρημνῶν οἱ πολλοὶ ἀλλόμενοι; κενὴ δ' οὖν ἡ Ἀκρόπολις, πλὴν ὀλίγων τούτων ὁπόσοι μεμενήκασιν, οὐ φοβηθέντες τὴν κρίσιν. οἱ ὑπηρέται ἀνέλεσθαι τὴν πήραν ἢν ὁ Κυνίσκος ἀπέρριψεν ἐν τῇ τροπῇ, φέρ' ἴδω τί καὶ ἔχει, ἤπου θέρμους, ἢ βιβλίον ἢ ἄρτους τῶν αὐτοπυριτῶν; Παρ. οὐκ, ἀλλὰ χρυσίον τουτὶ καὶ μύρον, καὶ μαχαιρίδιον θυτικὸν, καὶ κάτοπτρον, καὶ κύβους. Φι. εὖγε, ὦ γενναῖε τοιαῦτά σοι ἦν τὰ ἐφόδια τοῦς ἀσκήσεως, καὶ μετὰ

propter alia vocati estis. Ego enim Philosophia nunc vnà cum Virtute & Veritate dijudicabimus, quinam sint, qui verè philosophentur: inde qui nostris institutis viuere inuenientur, felices erunt, & optimi esse iudicabuntur. At subdolos illos, nihilq; ad nos spectantes, malos malè perdemus, ne dum sibijpsis contraria committunt, arrogantia tamen efferantur. Verùm quid hoc est? fugitisne? Ita per Iouem. multi per confragosa desiliunt, adeò vt penitùs euacuata sit arx, præter paucos illos, qui iudicium haud formidantes remansêre. Vos verò ministri peram, quam Cyniculus fugiendo abiecit, tollatis. Sed quid in illa latet? num quid lupini, seu libri, vel panes tosti? PARR. Minimè. sed aurum hoc & vnguentum ac L culter sacrificulus, specu-tum quoq; & tali. PHIL. Euge, ô generose, hæc tibi exercitij erant viatica? cum illisq;

μετὰ τούτων ἠξίους λοιδορεῖσθαι ἅπασι, καὶ τοὺς ἄλλους παιδαγωγεῖν. Παῤῥ. τοιοῦτοι μὲν ἡμῆν οὗτοι. χρὴ δὲ ὑμᾶς σκοπεῖν. ὅν τινα τρόπον ἀγνοούμενα ταῦτα πεπαύσεται, καὶ διαγνώσονται οἱ ἐντυγχάνοντες. οἵ τινες οἱ ἀγαθοὶ αὐτῶν, καὶ οἵ τινες αὖ πάλιν οἱ τοῦ ἑτέρου βίου. σὺ δὲ, ὦ Ἀλήθεια, ἐξούρισκε· ὑπὲρ τοῦ γὰρ τοῦτο γένοιτ' ἂν, ὡς μὴ ἐπικρατῇ σου τὸ ψεῦδος, μὴ δὲ ἑπὸ τῇ ἀγνοίᾳ λανθάνωσιν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνδρῶν, ἐς τοὺς χρηστοὺς μεμιγμένοι. Ἀλὴ ἐπ' αὐτοῦ, εἰ δοκεῖ, Παῤῥησιαδὴ ποιησώμεθα τὸ τοιοῦτον, ἐπεὶ χρηστὸς ὦπται καὶ εὔνους ἡμῖν, καὶ σὲ, ὦ Φιλοσοφία. μάλιστα θαυμάζων, παραλαβόντα μεθ' αὐτοῦ τὸν Ε λεγχον, ἅπασι τοῖς φάσκουσι φιλοσοφεῖν ἐντυγχάνειν. εἶθ' ὃν ἂν ἂν εὕρῃ γνήσιον ὡς ἀληθῶς Φιλοσοφίας, στεφανωσάτω θαλοῦ στεφάνῳ, καὶ ἐς τὸ πρυτανεῖον καλεσάτω. ἢν δέ τινι (οἷοι πολλοί εἰσι) καταράτῳ ἀνδρὶ ἑποκριτῇ Φιλοσο=

illisq́ omnibus conuiciari, ac alios docere audebas? PARRH. Nobis itaque illi tales. Cæterùm vos considerare decet, quo pacto error hic tollatur, ac homines agnosci queant, quinam ex illis boni, & qui rursus alterius vitæ existant. Tu verò, ô Veritas, inquire: tua enim interest, ne tibi mendacium præualeat, néve propter errorem viri mali bonis intermixti deliteant. VERITAS. Hac in re ex Parrhisiadis arbitrio, quoniam probus, ac nobis beneuolus esse videtur, téque Philosophia præcipuè admiratur, ita agemus. secum Elenchum assumat. & omnes qui se philosophari profitentur, conueniat, ac quemcunque inuenerit legitimum, & veræ Philosophiæ alumnum, illum corona coronet oleagina, & in Prytaneum conuocet. Si verò alicui (quemadmodũ multi sunt) viro execrando ac Philoso=

φίας ἐντύχῃ τὸ τριβώνιον περισπάσας, ἀπκειράτω τὸν πώγωνα ἐν χρῷ πάνυ τραγοκουρικῇ μαχαίρᾳ, καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου στίγματα ἐπιβαλλέτω, ἢ ἐγκαυσάτω κατὰ τὸ μεσόφρυον. ὁ δὲ τύπος τοῦ καυτῆρος ἔσω, ἀλώπηξ, ἢ πίθηκος, Φιλ. εὖγε, ὦ Ἀλήθεια. ὁ δ' Ἐλέγχος, ὦ Παῤῥησιάδη, τοῖός δὲ ἔσω, οἷος ὁ τῶν ἀετῶν πρὸς τὸν ἥλιον εἶναι λέγεται, οὐ μὰ Δία, ὥστε κἀκείνους ἀντιβλέπειν τῶν φωτί, καὶ πρὸς ἐκεῖνο δοκιμάζεσθαι. ἀλλὰ πρὸ θεὶς χρυσίον, καὶ δόξαν, καὶ ἡδονὴν, ὃς μὲν ἂν αὐτῶν εἴδῃς ὑπερορῶντα, καὶ μηδαμῶς ἑλκόμενον πρὸς τὴν ὄψιν, οὗτος ἔσω ὁ τῶν θαλῶ στεφόμενος. ὃν δ' ἂν ἀτενὲς ἀπεβλέποντα, καὶ τὴν χεῖρα ὀρέγοντα ἐπὶ τὸ χρυσίον, ἀπάγειν ἐπὶ τὸ καυτήριον τοῦτον, ἀπκείραντα πρότερον τὸν πώγωνα Παῤῥ. ὡς ἔδοξεν, ἔσται ταῦτα, ὦ Φιλοσοφία. καὶ ὄψει αὐτίκα μάλα τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀλωπεκίας, ἢ πιθηκοφόρους, ὀλίγους δὲ ἐστεφανω-

phiæ hypocritæ, obuiam factus fuerit, attritam dilaceret vestem, barbamque. M Tragica abradat nouacula, frontique stigmata imprimat, vel intermedia. N inurat supercilia: sit verò deustionis figura, vulpes, vel simia. PHILOS. Euge, Veritas, siquidem Elenchus, ô Parrhisiade, talis erit, quales & aquilarum pulli, contra Solem esse feruntur. non per Iouem, tamen vt ij quique luminis splendore probentur, ac æstimentur: verùm coram illis aurum, gloriam ac voluptatem exponas: & quemcunque videris ea negligere, ac minimè eorum aspectu moueri, is erit, qui oleagina coronetur. quem verò fixè intuentem, manumque ad aurum protendentem videbis, hunc vt inuratur abducas, abrasa tamen priùs barba. PARRH. Hæc, ô Philosophia, vt censes erunt, ac confestim perquàm multos eorum simia, vel vulpecula notatos, videbis, paucos verò corona-

tos.

μένους. εἰ βούλεσθαι μέντοι κἀνταῦθα ἀνάξω τινὰς ὑμῖν, νὴ Δί' αὐτῶν. Φιλ. πῶς λέγεις; ἀνάξεις τοὺς φυγόντας; Παῤῥ. καὶ μάλα, ἢν ἡ ἱέρεια μοι ἐθέλῃ πᾶς ὀλίγον χρῆσαι τὴν ὁρμίαν ἐκείνην, καὶ τὸ ἄγκιστρον, ὅπερ ὁ Αλιεὺς ἀνέθηκεν, ὁ ἐκ Πειραιῶς Ιέρ. ἰδοὺ δὴ λάβε καὶ τὸν μάλαμόν γε ἅμα, ὡς πάντ' ἔχοις. Παῤῥ. οὐκοῦν, ὦ Ἱέρεια, καὶ ἰσχάδας μοι τινὰς δὸς ἀνύσασα, καὶ ὀλίγον τοῦ χρυσίου. Ιέρ. λάμβανε. Φιλ. τί πράττειν ἀνὴρ διανοεῖται; Ιέρ. δελεάσας τὸ ἄγκιστρον ἰσχάδι καὶ χρυσίῳ, καθεζόμενος ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ τειχίου, καθῆκεν ἐς τὴν πόλιν. Φιλ. τί ταῦτα, ὦ Παῤῥησιάδη, ποιεῖς; ἦπου τοὺς λύθους ἁλιεύσειν διέγνωκας ἐκ τοῦ Πελασγικοῦ; Παῤῥ. σιώπησον, ὦ Φιλοσοφία, καὶ τὴν ἄγραν περίμενε. σὺ δὲ Πόσειδον ἀγρεῦ, καὶ Αμφιτρίτη φίλη πολλοὺς ἡμῖν ἀνάπεμπε τῶν ἰχθύων. ἀλλ' ὁρῶ τινα λάβρακα εὐμεγέθη, μᾶλλον δὲ χρύσοφρυν.

tos. quinimò, si placuerit, nonnullos per Iouem vobis huc reduxero. PHILOS. Quid ais? nunquid fugientes reduces? PARRH. Et maximè, si sacerdos parumper O funiculum hunc & hamum, quos ex Piræo piscator sacrauit, mihi commodare voluerit. SACER. En accipe, pariter & calamum, vt cuncta habeas. PARRH. Nunquid, ô sacerdos, & carycas aliquas mihi suppeditabis, ac auri pauxillum? SACERD. Accipe. PHILOS. Quidnam vir hic facere intendit? PARR. Hamum placenta & auro inescare, in summitatéque muri considens, in vrbem demittere. PHILOS. Quid agis, ô Parrhisiade? nunquid ex P Pelagisco lapides piscari decreuisti? PARRH. Tace, ô Philosophia, ac prædã expecta. Tu verò, Neptune venator, ac optima Amphitrite, varios nobis mittito pisces. Verùm Q lupum quendam maximum cerno, quin potiùs au-

σοφρων. Ελ. οὐκ. ἀλλὰ γαλεός ἐστι, προσέρχεται. δὴ τοῦ ἀγκίστρου μεχηνώς. ὀσφρᾶται τοῦ χρυσίου, πλησίον ἤδη ἐστίν. ἔψαυσεν. εἴληπται. ἀνασπαίσωμεν. Παρ. καὶ σὺ, ὦ Ελεγχε, νῦν ξυνεπιλαβοῦ τῆς ὁρμιᾶς. ἄνω ἔστι. φερ' ἴδω τίς εἶ, ὦ βέλτιστε, ἰχθύων αὔων οὗτός γε. Ηράκλεις τῶν ὀδόντων. τί τοῦτο, ὦ γενναιότατε, εἴληψαι. λιχνεύων περὶ τὰς πέτρας, ἔνθα λύσειν ἤλπισας ἀποδεδυκώς; ἀλλὰ νῦν ἔσῃ φανερὸς ἅπασιν, ἐκ τῶν βραγχίων ἀπηρτημένος. ἐξέλωμεν τὸ δέλεαρ, καὶ τὸ ἄγκιστρον τουτί. κενόν σοι τὸ ἄγκιστρον, ἡδ' ἰσχὰς ἤδη προσέχηται καὶ χρυσίον ἐν τῇ κοιλίᾳ; Διογ. μὰ Δία ἐξεμεσάτω, ὡς δὴ καὶ ἐπ' ἄλλους δελεάσομεν. Παρ' εὖ ἔχει, τί φῂς, ὦ Διόγενες; οἶσθα τοῦτον, ὃς τίς ἐστιν ἢ προσήκει σοι τί ἀνήρ; Διογ. οὐδαμῶς. Παρ' τί οὖν, πόσου ἄξιον αὐτὸν χρὴ φάνει; ἐγὼ μὲν γὰρ δύ' ὀβολῶν πρώην αὐτὸν ἐτιμισά-

ratam. LIBERT. Minimè, sed R felis est. hians enim ad hamum natare videtur. aurum subolet. propè iam adest, tetigit. captus est. attrahamus. PARRH. Et tu, ô Elenche, pariter nunc funiculum apprehende. attractus est. Age, ô optime, inspiciamus quis'nam piscis existat. hiat iste. Hercules, qualêsnam dentes: quid hoc rei est? Nunquid, ô generose, circa petras ligurien-do discurrens, captus es? Vbi prædari sperabas, ibi tu præda facta es: at nunc omnibus à branchijs appensus manifestus eris. Extrahamus illecebras huic, & hamum. vacuus en hamus. placenta iam cum auro in ventre descendit. DIOG. At per Iouem euomuit: quapropter & alios inescemus. PAR. Benè habet quid ais, ô Diogenes? tu hunc quis'nam siet nostínnum ad te attinet? DIOG. Minimé. PAR. Proinde quo precio dignum hunc asserere oportet? ego etenim paulò antè duobus obolis eum appreciaueram.

μισάμλω. Διο. πολὺ λέγεις, ἄβρωτός γε γάρ ἐστι, καὶ ἀδηχθὴς καὶ σκληρὸς καὶ ἄτιμος. ἄφου αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς ἀπὸ τῆς πέτρας. σὺ δὲ ἄγκιστρον ἀνάσπασον, καθὰς τὸ ἄγκιστρον ἐκεῖνο μέν τοι ὅρα, ὦ Παρρησιάδη, μὴ καμπτόμενός σοι ὁ κάλαμος ἀποκλασθῇ. Παρ. θάρρει, ὦ Διόγενες, κοῦφοί ἐσι, καὶ τῶν ἀφύων ἐλαφρότεροι. Διο. νὴ Δία ἀφυέστατοί γε· ἀνάσπασον ὅμως. Παρ. ἰδού. τίς ἄρα οὗτος ὁ πλατὺς, ὥσπερ ἡμίτομος ἐχθὺς προσέρχεται; ψήφιά τις κεχηνὼς ἐς τὸ ἄγκιστρον κατέπιεν. ἔχεται. ἀνασπάσω. τίς εἶ σύ; ὁ Πλατωνικὸς ἔνια λέγων. Πλ. καὶ σύ, ὦ καλάμη, ἥκεις ἐπὶ τὸ χρυσίον. Παρ. τί φῂς, ὦ Πλάτων; τί ποιῶμεν αὐτόν; Πλά. ἀπὸ τῆς αὐτῆς πέτρας καὶ οὗτος. Διο. ἐπ' ἄλλον καθάσθω. Παρ. καὶ μὴν ὁρῶ τινα πάγκαλον προσιόντα, ὡς ἂν ἐν βυθῷ δόξειε ποικίλον τὴν χρόαν, ταινίας τινὰς ἐπὶ τῶ

ciaueram. DIOG. *Nimium dicis: mollis enim est, & turpis, & morosus, & iners. verso capite hunc tu à petra præcipitato, & alium demisso hamo attrahe. Atqui videsis, ô Parrhisiade, ne tibi calamus inflexus abrumpatur.* PARRH. *Confide, ô Diogenes, tenues sunt, & s Aphyis leuiores.* DIOG. *Et per Iouem leuissimi quoque. subinde tamē extrahe.* PARR. *En, quisnam alius hic latus tanquam semiſectus piſcis accedit?* T *Pfetta quædam in hamum impegit. deglutiuit. capta est.* DIOG. *Attrahatur. quis nam est?* PARRH. *Platonicum se asserit.* PLAT. *Et tu execrande, ad aurum accedis?* PARR. *Quid ais, ô Plato? quid cum illo agamus?* PLAT. *Ab hac eadem petra & ille.* DIOG. *Ad alium capiendum consideas.* PARR. *Proinde quàm bellulum quendam accedere video) veluti in profundo apparet colore vario, ac vittas*

τοῦ νότου ἐπιχρύσους ἔχοντα. ὁρᾷς, ὦ Ἔλεγχε; ὁ τὸν Ἀριστοτέλην περσποιούμενος, οὗτός ἐστιν. ἦλθεν, εἶτα πάλιν ἀπενίξατο, περισκόπει ἀκριβῶς, αὖθις ἐπανῆλθεν. ἔχανεν. εἴληπται· ἀνιμήσθω. Ἀρι. μὴ ἀνέρῃ με περὶ αὐτοῦ, ὦ Παῤῥησιάδη· ἀγνοῶ γὰρ ὃς τίς ἐστιν. Παῤ. οὐκοῦν καὶ οὗτος Ἀριστότελες κατὰ τῶν πετρῶν; Διο. ἀλλ' ἰδοὺ πολλούς που τοὺς ἰχθῦς ὁρῶ, κατὰ ταυτὸν ὁμόχροας, ἀκανθώδεις, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐκτετραχυσμένους, ἐχίων δυσληπτοτέρους. ἦπου σαγήνης ἐπ' αὐτοὺς δεήσει; ἀλλ' οὐ πάρεστιν. ἱκανὸν, εἰ κἂν ἕνα τινὰ ἐκ τῆς ἀγέλης ἀνασπάσαιμεν. ἥξει δὲ ἐπὶ τὸ ἄγκιστρον δηλαδὴ, ὃς αὐτῶν θρασύτατος ᾖ. Ἐλ. μάθοι, εἰ δοκεῖ, σιδηρώσας γε πρότερον ἐπιπολὺ τῆς ὁρμιᾶς, ὡς μὴ ἀπρπρίσῃ τοῖς ὀδοῦσι, καταπιὼν τὸ χρυσίον. Παῤ. καθῆκα· σὺ δὲ, ὦ Πόσειδον, ἐπιτέλει τὴν ἀγράν. βαβαὶ, μάχονται περὶ τοῦ δελέατος.

quasdam aureas in humeris habentem. cernisne, ô Elenche? Aristotelem hic refert. accessit. Atqui rursus abijt. diligenter arbitratur. iterum redit. degustauit captus est. extrahatur. num hic tibi Aristoteles cognitus est? ARISTOT. *Ne me, ô Parrhisiade, de ipso interroga. nam quis sit ignoro.* PARRH. *Nunquid igitur & hunc, ô Aristoteles, per petras?* ARISTOT. *Et Maximé.* DIOG. *Sed ecce multos hîc conspicio pisces paricolores, spinosos, in superficie asperiores, Vechinis magis aculeatos. verriculo aliquo opus esset, verùm non adest. satis erit, si vnum ex grege tantùm extrahamus, atqui ad hamum accessit, qui ipsorum est ferocissimus.* ELENCHVS. *Conside, si videtur, ac priùs funiculum longè ferro circunda, ne dentibus abrodant, & aurum deglutiant.* PARRH. *Desedi. at, tu Neptune, capturam secunda. Papæ: pro illecebris depu-*

δελέατος· καὶ οἱ μὲν ξυνάμα πολλοὶ περιτρώγουσι τὴν ἰσχάδα, οἱ δὲ προσφύντες ἔχονται τοῦ χρυσίου. εὖ ἔχει, περιεπάρητις μάλα καρτερός. φέρ' ἴδω τίνος ἐπώνυμον σεαυτὸν εἶναι λέγεις. καί τοι γελοῖος τέ εἰμι, ἀναγκάζων ἰχθῦν λαλεῖν· ἄφωνοι γὰρ αὐτοί. ἀλλὰ σὺ, ὦ Ἔλεγχε, ἐπὶ ὅν τινα ἔχει διδάσκαλον αὐτοῦ. Ελ. Χρύσιππον τουτονί. Παρ. μανθάνω, διότι χρυσίον, οἶμαι, προσῆν τὸ ὀνόματι. σὺ δ' οὖν Χρύσιππε πρὸς τῆς Αθηνᾶς ἐπὶ, οἶσθα τοὺς ἄνδρας, ἢ τοιαῦτα παρήνεις αὐτοὺς ποιεῖν; Χρ. νὴ Δία ὑβριστικὰ ἐρωτᾷς, ὦ Παῤῥησιάδη, προσήκειν τὶ ἡμῖν ὑπαλαμβάνων τοιούτους ὄντας. Παρ. εὖγε, ὦ Χρύσιππε, γενναῖος εἶ, οὕτω γοῦν καὶ αὐτὸς ἐπὶ κεφαλὴν μετὰ τῶν ἄλλων, ἐπεὶ καὶ ἀκανθώδης ἐστὶ καὶ δέος, μὴ δαπαρῇ τις τὸν λαιμὸν, ἐσθίων. Φι. ἅλις, ὦ Παῤῥησιάδης, τῆς ἄγρας, μὴ καί τις σοι, οἷον πολλοί εἰσιν, οἴχηται ἀποσπάσας

depugnant. partim congregati carycas circumrodunt, alij verò deuorantes, ab auro detinentur. Bene habet, adhæsit quidam admodum robustus. Age dic, cuius tu cognomen refers? Atqui ridiculus sum, piscem loqui cogens: muti siquidem sunt. cæterùm, tu Elenche, dic, quémnam hic magistrũ habet? ELENCH. Chrysippum hunc. PARRH. Intelligo, quoniam aurum, vt arbitror, nomini conuenire videtur. At, tu Chrysippe, per Mineruam refer, nostíne viros? vel talia ipsos facere doces? CHRYS. Contumeliosè per Iouẽ, ô Parrhisiade, interrogas, qui nobis quicquam cũ ijs qui tales existant, conuenire suspicaris. PARRH. Euge generosus es, ô Chrysippe: igitur & iste cum alijs in caput præcipitetur, quoniam spinosus est, ac timendum ne si à quopiam comestus fuerit, guttur offendat. PHILOS. Satis, ô Parrhisiade, piscatus, ne quis (veluti multi solent) abrupto

πασας τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἄγκιστρον, ἔτά σι ἀφτίσα τῆ ἰε-ρείᾳ λιὼσει. ὥστ ἡμᾶς μὲν ἀπίεναι περιπατήσασαι· καιρὸς δ' καὶ ὑμᾶς ἀπίναι, ὅθεν ἥκετε, μὴ καὶ ὑπερήμεροι γενώσεθαι τῆς προθεσμίας. σὺ δ καὶ ὦ Ελεγχε, ὦ Παῤῥησιάδη, πύκλῳ ἰσὶ πάντας αὐτοὺς ἰόντα τοῖς ἐστεφανωτι, ἢ ἐγκαλακάλιτε, ὡς ἔφην. Παῤ. ἴσα ταῦτα, ὦ Φιλοσοφία. χαίρετε, ὦ βέλτιστοι ἀνθρῶν. ἡμᾶς δ' καὶ τίμεμψιν, ὦ Ελεγχε, καὶ τιλῶμεν τὰ παρηγγελμένα. ποῖ δ καὶ πρῶτον ἀπίναι λιὼσει; μῶν ἐς τλὴν Ακαδημίαν ἢ ἐς τλὴν Στοάν; ἀρ' τὸ Λυκέῳ ποιησόμεθα τλὴν ἀρχλὴν, οὐδὲν διοίσει τῦτο. τλλὰ οἶλα ἐγὼ, ὡς ὅποι πόθ' ἅμ ἀπίλθωμεν, ὀλίγων μὲν τ' ἐστεφάνων, πολλῶν δ' τῶν καυσκείων λιησόμεθα.

pto auro & hamo aufugiat, inde & sacerdoti abstte repetere sit necesse. Proinde nos ad deambulationem pergamus. Tempus quoq; instat vt & vos eò vnde venistis, reuertatis, ne vltra præscriptũ tempus moram ducere videamini. Tu verò, Parrhisiade, & Elenche, per gyrum ad cunctos accedatis, & quemadmodum iussi, illos aut coronate, aut murite. PARRH. Fient hæc, ô Philosophia. Valete virorum optimi: nos verò, ô Elenche, proficiscamur, ac iussa exequamur. Verùm quò primùm pergere necesse sum erit? nunquid in Academiam, vel Stoam? Ab Lyceo exordium faciamus: nil hoc refert. Attamen hoc nostri, quocunque gentium perueniemus, paucis equidem coronis, multis verò indigebimus cauterijs.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

HAbet hic dialogus, captiui titulum apud Erasmum in adagio: In planiciem equum. In eo introducuntur Philosophi in Lucianum, quòd is & ipsos & Philosophiam scriptis suis insectatus esse videretur.

a PERA

a PERA vt reddat opem.] *Alludit ad hunc Homericum versum. Iliad. 16.*

ὡς φρήτη φρήτησιν ἀρήγῃ, φῦλα τε φύλοις.

Ferebant autem peram & baculum aliquando philosophi, sed in primis Cynici. In Græco pro ἀρήγῃ sunt qui legunt ἀρήρῃ.

b Este cati.] *Homerus Iliad. ζ. θ.*

— μνήσασθε θὲ τούριδος ἀλκῆς.

c Aetnæ Crateras.] *In quos præcipitem se dedisse memoratur Empedocles.* d Me viuum.] *Homerus Iliad. ζ:*

ζώ γρει Ατρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα, &c.

Lucianus è suo μὴ δὴ φιλέουσι σοφοίπερ addidit. e Eurytus.] *Eurytus artem iaculandi sagittis, ab Apolline accepit, à quo deinde Hercules didicit.* f Hoc illud est.] *Scilicet, quod dici solet.* g Equum in campum.] *Hic παρακαλεῖν, aut quid simile eleganter subauditur. In campum, id est, planiciem videlicet hominem rhetoricum significans, & in agendis causis exercitatum. Hac vsi sunt Plato in Theæteto, & Synesius in epistola quadam* h Aquæ omnino compos non fuerit.] *Oratores ad aquæ mensuram perorabant. Et idem Lucian. in Solœcista.* i In Ceramico.] *Ceramicus locus Athenis, vbi qui in bello ceciderant, sepeliebantur, autore Suida. A' varietate verò picturarum Pœcilus porticus dictus est: nam ibi bella, quæ Athenienses aduersus hostes gesserant, depicta erant. meminit Pausanias & Lucianus in Scytha: item in Meretricio Melissæ & Bachilis.* k Ad Arium abeamus pagum.] *Arium pagum pro Areopagum vnico verbo, locus est Athenis, vbi Orestes causam dixit, & vbi quæ ad Rempub. spectabant, seuerissimè administrabantur. Sic dictus, teste Pausania in Atticis, quòd eò primò vocatus sit Mars (quem Græci Arem vocant) in ius, eò quòd Alirhothoum interfecerat.* Αρειος propterea quòd cædes ibi iudicarentur, vt ait Suidas: πάγος ὅτι ἐν τῷ πάγῳ ἐστί.

l Parrhisiades.] παῤῥησιάστης dicitur, qui liberè loquitur. vnde Demochares ob nimiam & procacem linguam Parrhesiastes dictus est. Is Demosthenis ex sorore nepos, missus ab Atheniensibus cum alijs ad Philippum regem legatus, expositis mandatis, petenti regi, quid gratum Atheniensibus facere posset: respondit procaciter: Suspende te. indignantibus ob eam rem cæteris,

teris, rex dimisit incolumem, vos (inquiens) rogate ab Atheniensibus, quos censeant superiores, qui talia dicunt, an qui audiunt patienter. Seneca lib. 3. de Ira. m Tuum ad jcc calculum.] Hæc ad fabulam de iudicio Orestis spectant, in quo ei Minerua auxilium tulit, ac suo illum suffragio liberauit. n Tua, ô Plato, excellens prudentia.] De Platone quis & quantus fuerit, & quid scripserit, vide Diogenem Laërtium in Platonis vita. o Vt magnus Iupiter.] Lucianus Platonem subsannat, cuius in Phædro verba hæc sunt: ὁ ὦ Ζεῦ δὶ μέγας ἡμῶν εἶ ἐφευρὼ ζῶὺς πλῶσι ἄρτι ἐλαύνων. p Satius enim lingua, quàm ligno rem agere.] Omnia priùs consilio quàm armis experiri decet. q Vulgus siquidem.] Vulgi & multitudinis natura. In Græco Syntheſis numeri: vulgus enim non tam prudentia, ad iudicandum ducitur, quàm animi quodam impetu & furore rapi solet. Nec mirum cùm delectu careat, si etiam absq; discrimine sententiam ferat. Quo pacto enim rectè iudicare posset? vbi stoliditas prudentiam, temeritas rationem, consilium animi superat impotentia: vnde & diuus Plato rectè censebat, quicquid vulgo placeret, vel solum ideo suspicione dignum esse etiamsi virtutis specimen quoddam præ se ferre videretur.

r Aristophanes & Eupolis.] De ijs priscæ comediæ scriptoribus, sic Horatius 1. Serm. Sat. 4:

Eupolis atq; Cratinus Aristophanesq; poëtæ,
Atque alij, quorum comœdia prisca virorum est,
Si quis erat dignus describi, quòd malus aut fur,
Quòd mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui,
Famosus, multa cum libertate notabant.,

& c fuerunt summa ingenij dexteritate, & libertate, qua etiam principes lacessiuerunt dignum philosophis ingenium, nisi in Philosophiæ parentem Socratem stylum impiè exercuissem, Aristoph. meminit Cic. 2. de leg. cùm ait: Nouos verò deos, & in ijs colendis nocturnas peruigilationes. sic Aristophanes facetissimus poëta veteris comœdiæ vexat, vt apud eum Sibazius, & quidam alij dij de peregrinis iudicati, è ciuitate ejciantur. Eupolis floruit 88. Olympiade, principe Apollodoro, vt Eusebius obseruauit. Huius meminit Cic. in Bruto, ac Quintil. de prisca comœdia agens. Bapias eiusdem fabula à nostro Luciano celebratur, s Menippe.]

pe.] *Consule in eius vita Laërtium.* t Infunde responsuro.] *Verte horologium.* u Herculem ageret.] *Herculem saltantem & Cerberum ab inferis extrahentem meminit Hesychius.* x Cumanum illum asinum.] *Refertur hic apologus & in fugitiuis, sed strictiùs: Planeque ita mecum agunt, quemadmodum Aesopus Cumanum illum asinum fecisse refert, qui cùm leoninam induisset pellem, & asperè derudisset, se quoque leonem esse videri cupiebat, & erant fortassis nonnulli qui ei crederent* y Cumenses.] *Cumanos autem hic appellat, non qui sunt in Italia, sed qui sunt in Aeolide supra Lesbum. Nam & Lesbij & Cumani notati sunt stoliditatis, vt indicat Stephanus.* z Coinquinatè viuebat.] *Et propter eos qui improbè viuerent, malè de vobis (philosophia & veris philosophis) existimabant. Sic propter malè viuentes doctrina sana malè audit.* A Caniculis iracundiores.] *De improbis philosophis ac monachis per comparationem aliquot prouerbia congerit ab animantibus sumpta.* B Verba pennata.] *Imitatur Homerum qui dicit: ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.* C Nobis idem quod Iliensibus.] *Iliensis tragœdos conducens, dicitur vbi quis vltrò prouocat quempiam, vnde sua audiat probra, veluti si Troiani accersant histrionem, qui ipsis calamitates, quas semel pertulêre, denuò quasi renouet. Idem in Pseudologista. Postquam enim iuxta prouerbium, Iliensis cùm sis, tragœdos conduxisti.* D Veneranda victoria.] *ὦ μέγα σεμνὴ νίκη. Hoc in fine quarundam tragœdiarum videre licet.* E A' secundo cratere?] *Aut à compotitoribus translatum, aut ad clepsydram reijciendum.* F Duo denique auri talenta.] *Homerus Iliad. σ:*

Κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέγοισι δύο χρυσοῖο τάλαντα
τῷ δόμῳ, ὃς μετὰ τοῖσι δὲ κλῦ ἰθύπτατα εἰπῇ.

G Apud Pelasgicum circa Arion.] *Loca Athenis iuxta arcem.* H Geminor. ædem.] *Pollucis & Castoris templum intelligit.* I Quot folia.] *V. de Homer. Iliad. β.* K In rebus.] *χρήμασι quæ inter bona annumerant Peripatetici.* L Culter sacrificulus.] *μαχαιρίδιον πυθικὸν, Delphicũ gladiũ.* M Tragica nouacula radebat.] *ἐν χρῷ, ἐν χρῶτι:*

ad

ad viuũ, ad cutẽ. N Inurat ſupercilia.] *Alludit ad veterum morem, qui fugitiuorum frontibus ſtigmata inurebant.* O Funiculum & hamum.] *Inſtrumenta piſcatoria.* ὁρμιὰ *funiculus piſcatorius ex ſetis equinis contextus: Theocritus in Piſcatoribus vſus eſt.* P Ex Pelaſgico.] *Pelaſgicum locus fuit Athenis iuxta arcem, vt iam diximus.* Q Lupum.] *Lupus marinus. Meminit Ariſtot. & Plin.* R Felis.] *Galeus. Gaza muſtellam interpretatur Eſt piſcis rapax.* S Aphyis leuiores.] *Aphya piſciculi quos parit limus, vermiculorum inflar ſcaturientes, meminit Aelianus. Plinius verò aquas à Latinis appellari dicit, quòd ex aqua & pluuia procreentur.* T Pſetta.] *Piſcis latus. Meminit Ariſtot. & Suidas.* V Echinis.] *Echinus, Latinè Erinaceus, ſpinis aculeatis.*

PRO EO QVOD INTER SALVtandum verbo lapſus fuerat.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΠΡΟΣΑΓΟρεύσει πταίσματος.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

REſpondet hac apologia pro errato quod inter ſalutandum ipſi excideat, cùm mane & in prima ſalutatione quando χαῖρε, *hoc eſt*, aue ſeu ſalue dicendum fuerat, ipſe ὑγίαινε, *hoc eſt*, vale dixiſſet. Orationis ſtatus eſt iuridicialis aſſumptitius. Fatetur enim & ipſe peccaſſe ſe, quia ordinem inuerterit, & quod poſtremum dici conueniebat, à principio vſurpârit: ſed tamen culpam hanc mitigat atque eleuat, primùm vſu ac poteſtate ipſorum verborum, oſtendens τὸ χαίρειν non in principijs tantùm à veteribus, ſed etiã fine atque diſceſſu vſurpatũ fuiſſe, ὑγιαίνειν autem vtroq; loco frequenter à multis, à quibuſdam etiam in principio ſemper poſitũ fuiſſe: deinde & efficaciorem atque auſpicatiorem vim ac ſignificationem habere: idq; probat multis & poëtarum & aliorum teſtimonijs, adductis item hiſtoriarum exemplis, vbi vel eodem errore ὑγιαίνειν pro

pro χαίρειν positum fuisset, vel aliàs vsurpatum, commodum aliquod vtentibus atrulisset. Post hæc ordinis inuersioni opponit euentum erroris, quòd tale verbrm pro alio dixerit, cuius vis seu potestas, *hoc est*, valere seu sanum esse, cuius tempori non matutino tantùm conueniat, & quòd hæc salutatio cæteris potior atque efficatior sit. Deinque & principes hoc idem primum atque præcipuum suis mandant, vt salutis seu valetudinis curam gerant: & priuati quoque in resalutando saluos esse iubeant. Hinc & causam erroris siue euentus huius in deum aliquē transfert. Animi autem consternationem, quæ causam errori dederit, à consueto & obiecto seu casu defendit. Deinde & voluntatem principis pro se interpretatur, ficta conformatione, Ad finem ficta alia ac noua obiectione, orationem in votum seu precationem desinit. Exordium à loco communi sumitur. Verbum χαίρειν vbique salvere exposuimus, propter commodum versionis: quanquam non ignorem à Martiale atque alijs frequentiùs per Auere reddi, quando salutantis est. Nam alioqui & gaudere significat, interdum & valere, vt infrà, cùm discedentium mutuò est: vt & τὸ ὑγιαίνειν, quod nos vbique valere vertimus, & saluum siue sanum esse interim significat, ad quas significationes infrà in Græcis testimonijs quæ citantur, crebræ alluſiones fiunt, præsertim cùm à principio ponitur.

Αλιπὸν μὲν, ἄνθρωπον ὄντα ἀκίνδυνόν τινος ἐπήρειαν ἀφυγεῖν πολὺ δὲ χαλεπώτερον, ἀπλοΐαν εὑρεῖν παρὰ λόγον ὑπὸ δαιμονίου πλάσματος.

Difficile a *sanè est, homo cùm sis, alicui* 9 *Dei impulsione ac vim euitare. Multò autem difficilius, defensione inuenire errati eius, quo quis præter rationem, & ceu numine quodam impellente lapsus est.*

ἄπῤ ἀμφότερα νεῦ ἐμοὶ συμ-
βέβηκεν, ὃς ἀφικόμενος παρὰ
σὲ, ὡς πεῤσαίποιμι τὸ ἐωθινὸν
ἀσπασόμενος τὸν σὸν ἄνδρα φω-
νῇ, ἀφεῖναι μὲ κελεύ-
σειν, ἐγὼ δ' ὁ χρυσῦς ἐπιλαθό-
μενος, ὑγιαίνειν οὐκ εἶπον, ὄν-
θμον μὲν καὶ τοῦτο, ἐκεῖνο παρ-
ῶν δέ, ὡς δ' καλὰ τἄλλ' ἐω. ἐγὼ
μὲν δὴν ἐπὶ τούτῳ οὐθὲν ἰδίωμ' ἦ-
κον ἡρυθριῶν καὶ παυόμενος ἐλῶ
δ' ἀποείας οἱ. παρόντες δέ, οἱ
μὲν παραπαίειν, ὡς τὸ ἀπὸς, οἱδὲ
ληρεῖν ὑπ' ἀκρασίας, οἷς χθιει-
νῆς κραπάλης ἀνάμνησον ἔτι
ᾤοντό μιν εἶναι, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα
σὺ ἐπίστασαι λέγειν τὸ γεγο-
νός. ἀλλ' ὅσον ἄκρως ἐμεδιά-
μαζε ἐπισημαινόμενος ὑπὸ γλώτ-
της τὴν διαμαρτίαν ἔδοξεν
δέ μοι καλῶς ἔχειν παραμυ-
θίαν τινὰ ἐμαυτῷ συγγράψα,
ὡς μὴ πάνυ ἀνιῶμαι ἐπὶ τῷ
πλάσματι, μηδ' ἀφόρητον ἡ-
γοίμην ἢ πρεσβύτης ἀνὴρ τὸ
σῶφρον ἀπεσφάλην ἢ ἑκὼν ἐκ-
χανθείς, ἐπὶ τοσούτων μαρτύρων.

quod vtrunq; mihi nunc ac-
cidit, qui cùm ad te venissē,
quò te ex more primo mane
salutarem, deberemq; con-
sueta ista voce vti, ac te sa-
luere iubere: ego aureus ille,
nescio quo pacto oblitus, va-
lere te iussi, verbo & ipso nō
malo aut ominoso, sed inter
pestiuo tamen, vt quod ve-
speri non auroræ conueniat.
Ipse igitur confessum fudaui
atq; erubui, varieq; meipsum
gessi, cùm quid agerem, non
haberem. At cæteri qui tum
aderant, alij quidem lapsum
me esse lingua, ita vt consen-
taneum erat, alij præ ætate
delirare, alij verò ex hesterna
crapula repletum atq; e-
brium adhuc esse existima-
bant: tamen si tuipse animo
maximè æquo accipiebas: id
quod tum acciderat, ne risu
quidem modico notando lin-
guæ erratum. [b] Visus igitur
mihi sum operæ quoddam
pretiū facturus esset, si consolationem aliquam mihi ipsi con-
ponerem, ne nimis ægrè ob lapsum hunc animo afficerer: né-
ve intolerabile putarē, si senex aliquis præsentib. tot testibus
nonnihil ab eo quod decorum fuerat, aberrando deflexissem.

Nam

ὑπολογίας μὴν γε ἀδὴν ἴσθ', οἶμαι, πέρι γλώττης, ἀς οὕτως εὔφημον ἀχλὺν ὀλισθάσης, ἀρ' χόμενος μὴ οὖν σ' γραφῆς, παν ἀπόρῳ ἐν τοῦτο θαι ὥμιλλα τῷ πεδιλήματι. πεῖσαι δὲ πομπὰ πρὸφάνη τὰ νικητήρια, οὐ μὴν πρότερον ἐρᾷ αὐτὰ, ἢ μὴ περὶ χαίρειν αὐτὸ, καὶ τοῦ νῦν πράττειν, καὶ τὸ ὑγιαίνειν πᾶσα τὰ ἄκοτα· τὸ μὲν δὴ χαίρειν ἀρχαῖα μὲν ἡ πᾶσα γόρευσις οὐ μὴν ἰωθυῖα μόνον, οὐδ' ὑπὸ τῶν πρώτων ἴνεν τοῦτον, ἀπὸ καὶ πρῶτον μὲν ἰδόντες ἀλλήλους, ἔλεγον αὐτὸ, ὡς τὸ, Χαῖρ', ὦ Δωσᾶ τῆς δ' ἦς Τιρυνθίας. καὶ μετὰ τὸ πλάτνον ἐς λόγους ἤδη παροινίους τραπόμενοι, ὡς τὸ, Χαῖρ' Ἀχιλλεῦ, Δαιτὸς μὲν οἷσης οὐκ ἐπιδευὴς. Ὀδυσσεὺς ὁπότε τῶν ἐπισταλμένων πρὸς βίαν αὐτῷ ἐρρητόρευε.

Nam quantum quidem ad ipsam linguã attinet, defensione aliqua opus puto non erat, præsertim quãdo in tam bonam & auspicatam precationem errando prolapsa fuerit. Incipienti itaq; mihi ab initio statim videbar in difficilem quæstionem incursurus esse: at verò vbi iã progressus aliquantulũ fuissem, offerebant se multa quæ commodè dici posse videbantur. Quæ tamen non antea dicã quàm de ipso verbo Saluere, de verbo Bene agere, & de verbo Valere, quæ consentaneum atq; æquum erit, exposuero. Verbum igitur χαίρειν (quod saluere nos dicimus) antiqua vox est, & in salutationibus iam olim vsurpata, veruntamen nõ manè tantùm, neq; in primo solùm congressu, sed etiã cùm

καὶ

qui antea se mutuò nunquam viderant, alius in alium incideret, salutatione hac vti solebant, quale illud est: Salue, ô Soli rex ipsius Tirynthij. Deinde & à cœna, cùm iam ad mutuas confabulationes vẽtum esset, vt apud Homerũ: Salue Pelide, nil cœnæ æqualis egesnunc. quo tum Vlysses vsus est, quando in legatione missus, oratorio modo mandata illi exponebat.

καὶ ἤδη ἀπιόντες παρ' ἀλλήλων, ὡς τὸ, Χαῖρε τ', ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός. ἦλθε δὲ καιρὸς οὐδείς ἀπηγγέλμητο τῇ πόσφισθεν οὐδ' ὡς νιῷ μόνῳ ὁ ἰωθινὸς, ἵππευε καὶ ἐπὶ τὸν ἀπωσίαν καὶ ἀπωκλοτάτων ὁμῶς ἐχρῶντο αὐτῇ, ὡς ὁ τῆ Εὐριπίδη Πολυνείκης, ἤδη τεθνεώς βίον. Καὶ χαῖρε τ', ἤδη γάρ μι σκοτεῖ. καὶ οὐ μόνον φιλοφροσύνης αὐτοῖς ἦν τοῦτο σύμβολον, ἀλλὰ καὶ ἀπεχθείας, καὶ τῷ μηκέτι χρῆσθαι ἀλλήλοις, τὸ γοῦν μακρὰν χαίρειν φράσαι, τὸ μηκέτι φροντιεῖν ἀλλήλοιν. πρῶτος δ' αὐτὸ Φιλιππίδης, ὁ ἡμεροδρομήσας, λέγεται ἀφ' Μαραθῶνος ἀγγείλας νικῶμεν τοὺς ἄρχοντας ἀναβεβηκότας, καὶ φροντιστὰς ὑπὲρ τοῦ τέλους τῆς μάχης, Χαίρετε, νικῶμεν· καὶ

Prætereà & cùm à se mutuò iam discedere vellent, eadem vtebantur, quale est illud: Saluete, atq; deum me agnoscite, morte carentem. Certum autem tempus nullum præfinitum fuit salutationi huic, neque vt nunc, matutino solùm tempore vsurpabatur, quandoquidem & in infaustis & abominabilibus rebus eadem aliquando vsi quidam reperiuntur. vt apud Euripidem Polynices iam moriturus: Saluete (inquit) nam totus tenebris iam tegor. Neque etiam amicorum inter se nota tantùm fuit indicium erat, sed & aduersos quibus infensi erant, adhibebatur, cùm significare vellent nihil rei sibi mutuò cum illis posthac fore. nam hoc, cùm [c] μακρὰν χαίρειν, hoc est, longum saluere dicunt, intelligunt, nempe nullam amplius curam alterius alteri futuram esse. Primus autem hoc verbo vsus fertur Philippides, is qui vno eodemq; die narratur ex Marathone cursu itinere peracto Athenas victoriã annunciasse, & ad magistratus quo loco considerant, atq; anxij de euentu pugnæ cogitabãt, dixisse: Saluete, vincimus.

eoq;

καὶ τοῦτον εἰπὼν συναποθανεῖν τῇ ἀγγελίᾳ, καὶ τῷ χαίρειν συνεκπνεῦσαι. ἐν ἐπιστολῇς δὲ ἀρχῇ, Κλέων ὁ Ἀθηναίων δημαγωγὸς, ἀπὸ Σφακτηρίας πρῶτον χαίρειν προὔθηκεν, εὐαγγελιζόμενος τὴν νίκην τὴν ἐκεῖθεν, καὶ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἅλωσιν. καὶ ὅλως γε, μετ' ἐκεῖνον ὁ Νικίας ἀπὸ Σικελίας ἐπιστέλλων, ἐν τῷ ἀρχαίῳ τῶν ἐπιστολῶν διέμεινεν, ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενος τῶν πραγμάτων. ἀλλ' ὁ θαυμαστὸς Πλάτων, ἀνὴρ ἀξιόπιστος, νομοθέτης τῶν τοιούτων, τὸ μὲν χαίρειν ἠελεύει, καὶ πάνυ ἀπὸ δοκιμάζειν, ὡς μοχθηρὸν ὄν, καὶ οὐδὲν σπουδαῖον ἐμφαῖνον· τὸ δ' εὖ πράττειν ἀντ' αὐτοῦ εἰσάγει, ὡς κοινὸν σώματός τε καὶ ψυχῆς εὖ διακειμένων σύμβολον. καὶ ἐπιστέλλων γε τῷ Διονυσίῳ, αἰτιᾶται αὐτὸν, ὅτι ποιῶν ἐς τὸν Ἀπόλλω, χαίρειν τὸν θεὸν προσεῖπεν, ὡς ἀνάξιον τοῦ Πυθίου,

eoq; dicto statim concidisse mortuus, peracto iam nuncio, vnà cum ipso illo verbo expirans. In epistolæ autem initio Cleon ille Athemensium tribunus, cùm ex Sphacteria scriberet, primus omnium hoc verbum præposuit gratulari videlicet illis volens ob victoriã eo loco partam, & quòd Spartanos captos in potestatẽ redegisset. Ac prorsus certè post illum Nicias dux cùm ex Sicilia sciberet, antiquã epistolarũ formam retinuit, statim ab ipsis rebus exordiendo. Quin & admirabilis ille Plato, vir fide dignus, ac legislator huiuscemodi rerũ, verbum hoc saluere, planè valere iubet, atq; omnino improbat veluti malum ac prauũ, & quod nihil serium aut dignũ præse ferat: contrà autem [d] τὸ εὖ πράττειν, hoc est, bene agendi verbum, pro eo introducit, tãquam commune tam corporis quàm animi bene rectéq; affecti symbolũ siue indicium: ac missis ac Dionysium literis, reprehendit ipsum, quòd cùm ad Apollinem versus quosdam cõposuisset, deum ipsum saluere iussisset, quippe quod hoc ipso Pythio indignum foret,

καὶ οὐχ ὅπως θεοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώποις δεξιοῖς πρέπον. ὁ μέν γε θεσπέσιος Πυθαγόρας, εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὐτοῦ ἠξίωσεν, ὅσον Οἰκέλλῳ, τοῦ Λευκανῷ καὶ Ἀρχύτα, καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμιληταῖς αὐτοῦ τεκμαίρεσθαι, οὔτε τὸ εὖ πράττειν προὔγραφεν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὑγιαίνειν ἄρχεσθαι ἐκέλευεν. ἅπαντες γοῦν οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἀλλύλοις ἐπιστέλλοντες, ὁπότε σπουδαῖόν τι γράφοιεν, ὑγιαίνει εὐθὺς ἐν ἀρχῇ παρσκελεύοντο, ὡς καὶ αὐτὸ ψυχῇ τε καὶ σώματι ἁρμοδιώτατον, καὶ συνόλως ἅπαντα περιειληφὸς τἀνθρώπου ἀγαθά. καὶ τόγε τριπλοῦν αὐτοῖς τρίγωνον, τὸ διαλλήλων, τὸ πεντάγραμμον, ᾧ συμβόλῳ πρὸς τοῦτο ὁμοδόξους ἐχρῶντο, ὑγεία πρὸς αὐτὸν ὠνομάζετο. καὶ ὅλως ἡγοῦντο τὸ μὲν ὑγιαίνειν εἶναι, οὔτε δὲ τὸ εὖ πράττειν,

& non modò dijs, verumetiã ne hominibus quidem paulò dexterioribus decorũ. Diuinus quidem Pythagoras ille, tametsi ipse nihil proprium suorũ scriptorũ nobis relinquere post se voluerit, quantũ tamen ex Oecello, Lucano, & Archyta, & cæteris ipsius discipulis cõiecturã facere licet, nec verbũ bene agere, ab initio literis suis p̃misit, sed ab ᵉ ὑγιαίνειν quod est valere seu sanũ esse exordiri iubebat. Cuncti itaq; illi qui professionẽ atq; doctrinã ipsius secuti fuêre, quoties missis inter se mutuò literis graue aut seriũ aliquid scriberẽt, valere siue sanos esse sese, statim ab exordio iubebãt, tãquã & hoc ipsũ verbum tã animæ quàm corpori accommodatũ maximè foret, summatimq; cõprehenderet vniuersa hominis bona. Præterea & triplex ipsorũ triangulus ille, qui alternatim inter se iũctus, quinquelinearẽ figurã constituit: quo symbolo ac veluti nota quadã ijdẽ ad eos qui eiusdẽ professionis erant, eandemq; doctrinã sectabantur, vti solebant, valetudo, siue salus ab ipsis appellatur. Et in summa ipsum quidem valere putabant esse: verùm neq; bene agere,

neque

οὔτε τὸ χαίρειν πάντως καὶ τὸ ὑγιαίνειν. εἰσὶ δὲ, οἳ καὶ τὴν τετρακτὺν, τὸν μέγιστον ὅρκον αὐτῶν, ἢ τὸν ἐντελῆ, αὐτοῖς ἀριθμὸν ἀπρτελεῖν οἱ δὲ καὶ ὑγείας ἀρχὴν ἐκάλεσαν, ὧν καὶ Φηλόλαός ἐστι. καὶ τί σοι τοὺς παλαιοὺς λέγω, ὅπου καὶ Ἐπίκουρος, ἀνὴρ πάνυ χαίρων τῶ χαίρειν, καὶ τὴν ἡδονὴν πρὸ ἁπάντων αἱρούμενος, ἐν ταῖς σπουδαιοτέραις ἐπιστολαῖς (εἰσὶ δ' αὗται ὀλίγαι) καὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς φιλτάτους μάλιστα, ὑγιαίνειν εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ προστάττει; πολὺ δ' ἂν καὶ ἐν τραγῳδίᾳ, καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῳδίᾳ εὕροις τὸ ὑγιαίνειν πρῶτον εὐθὺς λεγόμενον. τὸ μὲν γάρ· Οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε, σοφῶς πεπεταγμένον τῶ χαίρειν τὸ ὑγιαίνειν ἔχει. ὁ δ' Ἀλεξις, Ὦ δέσποθ' ὑγίαινε, ὡς χρόνιος ἐλήλυθας. ὁ δ' Ἀχαιὸς, Ἥκω πεπραγὼς δεινὰ, σὺ δ' ὑγίαινέ μοι. καὶ ὁ

neque saluere, omnino idem quod valere. Sunt aũt & qui quaternionem maximum ipsorum iusiurandum, aut perfectissimum ipsis numerũ perficere dicant: alij verò etiam salutis seu valetudinis principium vocârunt, inter quos & Philolaus est. Et quid attinet vetustiores commemorare, quãdo & Epicurus, qui alioqui τῶ χαίρειν, hoc est, gaudendi verbo, admodũ gaudebat, voluptatẽq; cæteris rebus omnibus anteponebat, in epistolis quas de rebus paulò grauioribus scribebat (sunt autem earum perquàm paucæ, & non nisi ad præcipuos amicorum datæ) statim à principio valere iubebat? Frequens autem & in Tragœdia & Comœdia, veteri illa quidem, reperias idem hoc verbũ à principio fermè positum. nam illud: Vale & multum mihi salue: doctè prudenterq; valendi verbum, auere, siue saluere, illi præpositum habet.

Alexis autem: O here, vale (inquit) vt tardè admodum aduenis? Et Achæus:

Vemo peracta re graui, at tu mihi vale.

καὶ οἱ Φιλήμων· Αἰτῶ δ' ὑγείαν πρῶτον, εἶτ' εὐπραξίαν, τρίτον δὲ χαίρειν, εἶτ' ὀφείλειν μηδενί. ὁ μὲν γὰρ τὸ σκόλιον γράψας, οὗ καὶ Πλάτων μέμνηται, τί ἦ οὗτός φησιν; Ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον, τὸ δεύτερον, καλὸν γενέσθαι, τρίτον δὲ πλουτεῖν. τὸ χαίρειν δὲ τὸ παράπαν οὐκ ἐμνήσθη, ἵνα σοι τὸ γνωριμώτατον ἐκεῖνο, καὶ πᾶσι δῆλον ὅμοιος λέγω, ὑγεία πρεσβεία μακάρων, μετὰ σοῦ νέοι μοι τὸ λοιπόμενον βιοτᾶς. ὥστε εἰ πρεσβεία ἐστὶν ὑγεία καὶ τὸ ἄριστον αὐτῆς τὸ ὑγιαίνειν, πεντακόσιον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν. μυεῖα δὲ καὶ ἄλλα ἔστι ποιητῶν καὶ συγγραφέων, καὶ φιλοσόφων κατὰ ἑξῆς σοι ἔχων πετιμώντων τὸ ὑγιαίνειν· τοῦτο μὲν παραιτήσομαι, ὡς μὴ εἰς ἀπεροκαλίαν τινὰ μεγακιῶδη ἐκπέσῃ μοῖ τὸ σύγγραμμα, καὶ κινδυνεύω μὲν ἄλλως ἤδη ἐκκρούειν τὸν

& Philemon quoque:

Primùm (inquit) *valere cupio, deinde agere bene: Saluere tertiò, vltimò debere nil. Nam qui* [h] *conuiuiale illud carmẽ composuit, cuius & Plato meminit, annón & ille ait: Equidem hoc iudico primùm, Valere, deinde pulchrum videri, Pòst esse ditem? Verbi autem saluere, siue auere, omnino ne meminit quidem. Et vt notissimum quoq; illud, & quod omnibus in ore est, tibi dicam, Superùm antiquissima diua salus, Tecum mihi liceat Viuere quod supereſt.*

Quare si antiquissima salus seu valetudo est meritò etiam ipsius opus, hoc est, valere, saluum & sanum esse, reliquis omnibus anteponendum est. Infinita autem & alia exempla tum ex poëtis, tum ex historicis & philosophis commemorare tibi possim, vbi idem hoc verbum valere, antepositum reliquis atque prælatum reperitur. Quæ tamen omnia in præsentia omittam, ne mihi scriptum hoc in loquacitatem quandam ineptam ac puerilem adeò prolabatur, videarque ipse [i] *clauo alio a-*

lium

ἧλον. ὀλίγα δὲ τοι μ ἀρχαίας ἱστορίας, ὁπόσα μέμνημαι οἰκεῖα τῷ παρόντι, πεσγραψαι, καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον. ὅτε Αλέξανδρος τὴν ἐν Ισσῷ μάχην ἀγωνιεῖσθαι ἔμελλεν, ὡς Εὐμενὴς ὁ Σαρδιανὸς ἐν τῇ πρὸς Αντίπατρον ἐπιστολῇ λέγει, ἔωθεν εἰσελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ὁ Ηφαιστίων, εἴτ' ἐπιλαθόμενος, εἴτ' ἐκταραχθεὶς, ὥσπερ ἐγὼ, εἴτε καὶ θεοῦ τινὸς τοῦτο καταναγκάσαντος, ταυτὸν ἐμοὶ ἔφη, Υγίαινε βασιλεῦ, καιρὸς ἤδη παρατάττεσθαι. ταραχθέντων δὲ τῶν παρόντων πρὸς τὸ παράδοξον τῆς προσαγορεύσεως, καὶ τοῦ Ηφαιστίωνος ὀλίγου δεῖν ὑπ' αἰδοῦς ἐκθανόντος, Αλέξανδρος· δέχομαι, εἶπε, τὴν κληδόνα. τὸ γὰρ σώους ἐπανήξειν ἀπὸ τῆς μέχης ἤδη μοι ὑπισχνεῖται. Αντίοχος δὲ ὁ Σωτὴρ, ὅτε τοῖς Γαλάταις συνάπτειν ἔμελλεν, ἔδοξεν

liam trudere velle. Pauca verò veteris historiæ, quantum adhuc memoria teneo, quantumq; ad hanc præsentem causam pertinere propriè videtur, non incommodùm huc ascribi posse existimaui. Nam cùm Alexander Magnus pugnam illam ad Issum initurus esset, quemadmodum Eumenes Sardianus in epistola ad Antipatrum refert, manè in tabernaculum eius ingressus Hephæstio, siue tum ita oblitus sui fuerat, siue consternatus, quemadmodum & ego, siue etiam numine aliquo impellente, idem tum quod ego, dixit, ὑγίαινε βασιλεῦ, hoc est, Vale rex: tẽpus iam est in aciem educi exercitum. Conturbatis autem cæteris, qui tum aderant, ob inopinatam ac nouam salutandi formam, ac ipso Hephæstione propemodũ præ metu emoriente, Alexander respondens: Recipio, inquit, omen. nam nos saluos atque integros è pugna reuersuros esse, hoc verbum mihi nunc pollicetur. Antiochus autem cognomento Soter, quando cum Gallis conserturus prælium esset, per

ξεν ὄναρ ἐπιστάντα οἱ τὸν Ἀλέξανδρον, κελεύειν σύνθημα πρὸς τῆς μάχης παραδοῦναι τῇ στρατιᾷ τὸ ὑγιαίνειν, καὶ ἐπὸ τούτου συνθήματι τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην νίκην ἐνίκησε. καὶ Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λαγου, Σελεύκῳ ἐπιστέλλων, σαφῶς ἀνέστρεψε τὴν τάξιν, ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς ἐπιστολῆς ὑγιαίνειν αὐτὸν προσειπών· ἐπὶ τέλει δὲ ἀντὶ τοῦ ἐρρῶσθαι ἐπογράψας τὸ χαίρειν, ὡς Διονυσόδωρος, ὁ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ συναγαγών φησιν. ἄξιον δὲ καὶ Πύρρου τοῦ Ἠπειρότου μνησθῆναι, ἀνδρὸς μετ' Ἀλέξανδρον, τὰ δεύτερα ἐν στρατηγίαις ἐνεγκαμένου, καὶ μυρίας τροπὰς τῆς τύχης ἐνέγκοντος. οὗτος τοίνυν ἀεὶ θεοῖς εὐχόμενος, καὶ θύων, καὶ ἀνατιθεὶς οὐδεπώποτε ἢ νίκην, ἢ βασιλείας ἀξίωμα μεῖζον, ἢ εὐκλειαν, ἢ πλούτου ὑπερβολὴν ἤτησε παρ' αὐτῶν, ἀλλ' ἓν τοῦτο ἤυχετο, ὑγιαίνειν, ὡς ἔστ'

quietem vidit adstare sibi Alexandrum, & iubere vt tesseram hanc ante pugnam militibus daret, ὑγιαίνειν videlicet, ac sub hac tessera seu nota militari præclaram illam victoriam mox consecutus est Prætereà & Ptolemæus Lagi missus ad Seleucum literis planè ordinē inuertit, principio quidem epistolæ valere illum iubens, pro eo autem vbi alij vale scribunt, in fine τὸ [k] χαίρειν, hoc est: auere subscribens: quemadmodum Dionysodorus tradit, is qui epistolas illius collegit. Non iniquum autem fuerit & [l] Pyrrhi Epirotæ illius mentionem facere, qui post Magnum Alexandrum secundas in re militari tenuit, variasq; fortunæ mutationes ac vices pertulit. Hic igitur cùm Deos precando, sacrificando, donariaq; consecrando quotidie veneraretur: nunquam tamē vel victoriam ab illis, vel regni alicuius ampliorē maiestatē, vel gloriam, vel diuitiarum abundantiam postulauit, sed vnū hoc ὑγιαίνειν, hoc est, valere,

ἔστ' ἂν τοῦτ' ἔχῃ ῥᾳδίως αὐτῷ τῶν ἄλλων προσγενησομένων. καὶ ἄριστα, οἶμαι, ἐφρόνει, λογιζόμενος ὅτι οὐδὲν ὄφελος τῶν ἁπάντων ἀγαθῶν, ἐστ' ἂν τὸ ὑγιαίνειν μόνον ἀπῇ, ἀλλὰ νῦν ἑκάστου καιρὸς ἴδιος ὑφ' ἡμῶν ἀποδέδεικται, τάχα ἂν εἴποι τις, σὺ δὲ τοῦτον ἐναλλάξας, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἔφησθα, ὅμως τῷ δικαίῳ λόγῳ οὐκ ἂν ἔξω εἴης τοῦ ἡμαρτηκέναι, ὥσπερ ἂν εἴ τις περὶ τῇ κνήμῃ τὸ κράνος, ἢ περὶ τῇ κεφαλῇ τὰς κνημίδας ἐπιδήσατο. ἀλλ', ὦ βέλτιστε. φαίκυ ἂν κἀγὼ πρὸς αὐτὸν, εἰκότως ἂν ταῦτ' ἔλεγες, εἴ τις ὅλως καιρὸς ἦν ὑγείας μὴ δεόμενος. νῦν δὲ καὶ ἕωθεν, καὶ μεσούσης ἡμέρας, καὶ νύκτωρ, ἀεὶ τὸ ὑγιαίνειν ἀναγκαῖον, καὶ μάλιστα τοῖς ἄρχουσι, καὶ πολλὰ

valere ac sanum esse, precari solebat: vt qui putaret, quandiu hoc vno frueretur, & cætera facillimè euentura sibi esse. Ac rectissimè, opinor, sentiebat, illud nimirum secum reputans, quòd cæterorum bonorum omnium nullus fructus foret, quamdiu vnum τὸ ὑγιαίνειν, hoc est, sanitas ista corporis atque animi sola abesset. Sed iam satis de eo, quo quicque horum verborum tempore propriè dici solitum fuerit, à nobis expositum est. Portassis autem dixerit quispiã, [m] *Tu verò immutato ordine illo, etiam si nihil aliud dixisses, tamen iure optimo accusandus, ac reprehendendus fores, perinde ac si quis galeam tibiæ, aut rursum ocreas capiti alligatas imponat. Verùm, ô optime, (responderem & ego illi) meritò sanè hæc diceres, si quid in vniuersum tempus foret, quod sanitate siue salute opus non haberet. Nunc autem & mane, & meridie, & noctu quoque salute ac sanitate semper opus est, & maximè principibus vobis qui multis occupati negotijs estis, eoq; ad plura corpore integro ac*

sano

σωμα πράττουσιν ὑμῖν, ὅσον καὶ πῶς σωμα δεῖσθαι δοκεῖ σώματος. ἔτι δέ, ὁ μὴ χαίρειν ἐπάν, μόνον ἀνφήμως τῇ ἀρχῇ χρήσαιο, καὶ ἔστιν ἀνυσιμαῖον τὸ πρᾶγμα· ὁ δὲ ὑγιαίνειν παρακινδυνεύσας, καὶ χρήσιμόν τι δρᾷ, καὶ ὑπομιμνήσκει τῶν πᾶσι τὸ ὑγιαίνειν σωτηριωτάτων. καὶ ὁ σωθῆναι μόνον, ἀλλὰ καὶ παραγγέλματι τινὶ ὑχὶ κεῖται τῶν τοῦ βιβλίου, ἃ ἂν μὴ παρὰ βασιλέως λαμβάνηται, οὗτος πρῶτον ὑμῖν δοκεῖ παράγγελμα, τῆς ὑγείας, τῆς ὑμετέρας αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ μάλα ἀκότως· ἐκεῖνο γὰρ ἄν ἴσως ὄφελος, ὑμῶν πῶς τάλλα μὴ ὅτῳ διαφερόντως· ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοί, ἅτε μεγάλα τῆς Ρωμαίων φωνῆς ἐπαίοντας, οὓς πρόσαγορεύοντας ἀντιδεξιουμένους, ὦ τῆς ὑγείας ὀνόματι προσαγορεύεσθαι. καὶ ταῦτα πάντα εἶπον, οὐχ ὡσὲν προνοίας ἀφειλὸν μὴ τὸ χαίρειν ἐπιτηδεύσαι.

sano necesse habetis. n Præterea autem ille qui χαῖρε, hoc est, aue, seu gaude dicit, auspicato tantùm principio vtitur, ipsaq; res non aliud quàm precatio, siue optatio quædam est. at qui valere iubet, ille & vtile quiddam facit, & omnium eorum admonet simul, quæ ad sanitatem, siue salutem aliquid conferunt: neque solùm comprecatur, verùm etiam denũciat, atq; imperat. o Quid autem? annon & in libello mandatorum seu negotiorũ, quod semper & à rege quoque accipitis, hoc primum esse solet, quod vobis præcipitur, quod sanitatis atque salutis vestræ curam habeatis? Ac meritò sanè. Neque enim vlla vestri vtilitas ad res cæteras obeundas foret: nisi integri ac salui essetis. Sed & ipsi vos (si modò Romanum sermonem ego quoque nonnihil intelligo) cùm salutãtes vicissim verbis accipitis, salutis nomine plerunq; respondere illis soletis. Atque hæc omnia dixi, non quod de industria omisso verbo χαίρειν pro

ἐπιτηδεύσας δ' ἀντ' αὐτοῦ εἰπεῖν τὸ ὑγιαίνειν, ἀλλ' ὡς τοῦτο μὴ ἄκων παθὼν ἢ γελοῖος ἂν ἦν ξενίζων, καὶ τοὺς καιροὺς τῶν προσαγορεύσεων ἐναλλάττων. χάριν δ' ὁμολογῶ τοῖς θεοῖς, ὅτι μοι τὸ σφάλμα ἐς ἄλλο μακρῷ αἰσιώτερον περιετράπη, καὶ εἰς τὸ ἄμεινον παρώλισθον. καὶ τάχα τῆς Υγείας ἢ Ασκληπιοῦ αὐτοῦ ἐπίνοιᾳ τοῦτ' ἐπράχθη, δι' ἐμοῦ τοὶ τὸ ὑγιαίνειν ὑποσχνουμένου, ἐπεὶ ἔγωγε πῶς ἂν αὐτὸ ἔπαθον ἄνευ θεοῦ, μηδέπω πρότερον ἐν τῷ μακρῷ βίῳ ταραχθεὶς ὅμοιον; εἰ δὲ δεῖ καὶ ἀνθρωπίνην τινὰ ὑπὲρ τοῦ γεγονότος ἀπολογίαν εἰπεῖν οὐδὲν ξένον, εἰ πάνυ ἐσπουδακὼς ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ἐπὶ σοῦ γνωρίζεσθαι, ἐκ τῆς ἄγαν ἐπιθυμίας εἰ τοὐναντίον διαταραχθεὶς ἐνέπεσον. τάχα δ' ἄν τινα ἐκπλύξειε

pro eo ὑγιαίνειν dicere studio quodam affectârim, sed quia hoc ipsum inuito mihi accidit. Aut quomodo enim non ridiculus forem, si & aliena lingua loquerer, & tempora salutationum immutarem? Gratiam autem & dijs ago, quòd mihi erratum hoc in aliud longè auspicatius verbum conuersum fuit, atque ipse in melius, errando prolapsus sum. Et quid si hoc Salutis, aut etiam Aesculapij ipsius prouidentia quadam factum est, qui tibi per me salutem ac sanitatem promittere ita voluerit? Nā quo pacto ipse equidem, p nisi à Deo aliquo impulsus, quicquam eiusmodi commiterem, qui anteà per omnem ætatem nullo simili pacto turbatus atque animo perculsus fuerim? q Quod si verò & humanam quandam defensionem pro eo quod accidit, afferre conuenit: nihil nouum aut peregrinum hoc est, si cùm admodum in eo elaborauerim, vt ex optimo atq; potissimo tibi notus fierem, deinde ex nimia cupiditate ac festinantia in diuersum animi consternatione quadam incido? Iam & à recta cogita-

ξειε τῶν καθ' ὀρθὸν λογισμὸν καὶ στρατιωτῶν πλῆθος, ὧν οἱ μὲν προωθοῦντες, οἱ δ' ἐν τῇ τάξει τῆς προσαγορεύσεως μὴ μένοντες. σὺ δ' εὖ οἶδ' ὅτι κἂν οἱ ἄλλοι εἰς ἄνοιαν ἢ ἀπειδουσίαν, ἢ παραθροσύνην παραφέρωσι τὸ πρᾶγμα, ἀδοὺς αὐτὸ σύμβολον καὶ ἀφελείας ἐποιήσω, καὶ ψυχῆς μηδὲν ἀγοραῖον καὶ ἔντεχνον ἐχούσης, ὡς τόγε πάνυ θαῤῥαλέον ἐν τοῖς τοιούτοις, οὐ πόῤῥω θρασύτητος καὶ ἀναισχυντίας ἐστί. καὶ ἔμοιγε εἴη μηδὲν μὲν τοιοῦτον σφαλλεσθαι, εἰ δὲ συμβαίη πρὸς εὐφημίαν αὐτὸ τρέπεσθαι. ἐπὶ γοῦν τοῦ πρώτου Σεβαστοῦ καὶ τοιόν δέ τι λέγεται γένεσθαι. ὁ μὲν ἔτυχε δίκην τινὰ δικάσας ὀρθῶς, καὶ ἀπολύσας ἐγκλήματος τοῦ μεγίστου ἀδίκως συκοφαντούμενον ἄνθρωπον,

cogitatione atque animi conceptu facilè etiam deturbauerit aliquem militum multitudo atque frequētia, quorum alij quidem aduersos protrudunt & impellunt, alij autem ordinem salutantium impediunt, & disturbant. [f] Tu verò, sat scio, [g] quantumuis alij dementiam, aut inscitiam, aut etiam delirationem quandam, factum hoc interpretantur, pro verecundiæ & simplicitatis quodam symbolo atque indicio ipse accepisti, animique nihil forense aut vafrum, nihil artis aut calliditatis habentis signum esse existimāsti: quando certè nimia in his rebus audacitas, non multùm à temeritate atque impudentia distat. [h] At ipse quidem optârim, vt ne vnquam contingat mihi in hunc modum errare: quòd si verò aliquando contingat, vt id in faustam & auspicatam comprecationem aliquam semper euadat. Temporibus igitur primi Augusti etiā tale quiddam accidisse dicitur. [u] Nam cùm ipse sorte quadam iudicio cuidam præsedisset, atque causa rectè ac legitimè iudicata, hominem

τορ, ὁ δ' χάειν ὁμολογῶν, μεγάλῃ τῇ φωνῇ χάριν οἶδα σοι, ἔφη· ὦ αὐτοκράτωρ, ὅτι ἰαπῶς καὶ ἀδίκως ἐδικάσθης. καὶ τῶν περὶ Σιβασὸν ἀγανακτησάντων, καὶ διασπάσασθαι τὸν ἄνθρωπον ἐθελόντων, καὶ ὑβρίσασθαι χαλεπαίνοντες, ἐκέλευσεν ἡσυχίαν· ὁ δὲ τῷ γλώττῃ μὲν αὐτῶν, ἀπὸ τῷ γνώμῃ ἐξεστάζειν ἄξιον. ἐκεῖνο δὲ μὴ ὅτω, οὐ λέγει τῷ γνώμῃ σκέψασθαι, ἀλλ' ὄψιν ἐνρήσεις ἔτι τῷ γλώττῃ, οὔφημι δὲ καὶ αὐτὴν, ἴσθι καὶ γνώμῃ δὲ ἀκότως ἅπαντα ἔδη φοβητέον. μή τισι δόξω ἐξεπίτηδες ἁμαρτηκέναι, ὡς τῷ ἀφροσύνην ταύτῃ συγγράψαμι. καὶ ἄγε, ὦ φίλτατε Ἀσκληπιέ, δεῖξον φανῆναι τὸν λόγον, ὡς μὴ ἀφροσύνην, ἀλλ' ἐπιδείξεως ἀφορμὴν ἔν γε λοιπὸν.

minem quendam iniustè calamitosè delatum, à maximo quodam crimine absoluisset, ille gratiam agere volens, alta voce proclamauit: Gratiam tibi, inquiens, Imperator, habeo, quòd malè atque iniustè iudicásti. Ibi cùm cæteri, qui circa Augustum erant grauiter indignarentur, hominemq; discerpere ac lacerare vellent: Desiste, inquit ille, ab indignatione. Neque enim linguam ipsius, sed animum examinare atque inspicere æquùm est. Ita tum ille: At tu siue animum inspicere & contemplari voles, beneuolum repeties: siue linguam, neque ipsa inauspicatum aut ominosum aliquid dixit. × Cæterùm videor hoc loci iam constitutus non immeritò & aliud quiddam vereri debere, videlicet ne qui me putent ex composito erraſſe hoc pacto, quò hanc apologiæ scribendæ causam haberem, atq; vtinam quidem, ô optimè Aesculapi, eiusmodi hæc appareat oratio, vt non apologiæ speciem, sed ostentationis alicuius captatam occasionem præ se ferat.

GILBER-

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

LVcianus in hac apologia vsum verborum τὸ χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν ostendit, & cui tempori, à quibusque accommodata fuerint: atque exempla eorum recenser, qui vel simili errore aliquando lapsi fuere, vel meditato, eodem quo ipse, verbo vsi, magnũ ex eo commodum consecuti sunt, Hephæstionis & Alexandri, Antiochi, Ptolemæi, Lagi, Pyrrhi. Hoc ego vnum addam ex Dione in Adriano: Cornelius, inquit, Fronto peruesperi quandoque ab cœna domum repetens, officium cuidam præstituturus, cùm φλαυιν ἐπὶ δεῖπνον, est iudicium ingressus: iudices ita salutauit, vt non matutino vteretur verbo χαῖρε *id est*, aue, sed vespertino ὑγίαινε, quod salue interpretantur. Cæterùm ὑγιαίνειν ambiguum verbum ferè in malum sonat, quum significamus abesse sanitatem mentis. Eo verbo quidam Cæsari exprobrauit insaniam, Philippus Menecrati. Augustus Cæsar Fuluio dicenti χαῦρε, ille respondens, non retulit χαῦρε, sed ὑγίαινε, *id est*, sanus sis. velut insaniam exprobrans, non precans salutem. Agesilaus Menecrati, cui cognomen erat Iupiter, quum is ad ipsum scribens, non abstinuisset ab ambitioso titulo, sic exorsus epistolam: Menecrates Iupiter Agesilao χαίρειν salutem rescripsit hunc in modum: Rex Agesilaus Menecrati ὑγιαίνειν *hoc est*, sanitatem, vnius verbi mutitione exprobrãs illi insaniam, qua Iouis cognomine gloriaretur, quũ nihil aliud esset, quã homo, fortasse cæteris deterior. Græci quibus benè precantur χαίρειν dicunt. Semper verò χαίρειν dicunt Græci, quibus benè precantur. Erasmus noster in opere de Conscribendis epistolis: Græci, inquit, ferme in hũc modum salutant, Πλάτων τῷ Διονι εὖ πράττειν. Quæ verba non hoc sonant Græcis, quod quidam existimant, quasi iubeamus illos, quos ita salutamus, benè viuere, sed quod felicitatem precemur. Nam quibus res sunt secundæ, ij

Græcis

Græcis εὐπράττειν dicuntur. Quidam pro εὐπράττειν, dicunt χαίρειν, quod apud nos sonat gaudere. Vtrunque vno versu expressit Flaccus lib. 1. Epist.

Celso gaudere, & bene rem gerere Albinonano.

Pythagoras quoque in Epistolis non alia vsus est consalutatione, quàm vt iuberet ὑγιαίνειν. Inter Mazas porrò dijs sacra erat & ὑγίεια: quo nomine propriè significatur sanitas. Compertum id quoque nobis, cum qui tuendæ sanitatis artem profiteatur omnifariam, ὑγιεινὸν à Græcis nuncupari. χαίρειν primus scripsit in Epistolis Cleon, cùm iam Atheniensis imperij habenas gubernare cœpisset, quem Aristophanes in Pluto comico sale perstringit, dicens: Verbum esse vetus iam & obsoletum. Pro quo subiungit aliud, nempe ἀσπάζομαι

χαίρειν μὲν ὑμᾶς ἐστὶ ὦ ἄνδρες δημόται
ἀρχαῖον ἤδη προσαγορεύειν καὶ σαπρὸν
ἀσπάζομαι: hoc est,
Gaudere vos iubeo, populares ô viri:
More alloquendi iam obsoleto atque vereri,
Saluto vos.

a DIFFICILE sanè est.] *Exordium à loco communi.*

b Visus igitur.] *Propositio.* *c* μακρὰν χαίρειν.] *Erasmus meus hunc locum ita vertit in Chiliad. Hoc dictum longum valere, declarat nobis non ampliùs curæ futurum. Metaphora est, inquit, sumpta ab ijs qui discedunt diutiùs abfuturi, seu nunquam redituri. Est sæpiculè apud nostrum Lucianum, vt in Ioue Tragœdo, item in Gallo, dialogo de Humanorum statuum vanitate pulcherrimo,* μακρὰ χαίρειν φράσας: id est, *longum valere iussisset. Cicero ad Atticum lib. 8: At ille* πολλὰ χαίρειν τῷ καλῷ *dicens, contulit se Brundusium. Item Hippolipus apud Euripidem:* τὴν σὴν δὲ κύπριν πολλ' ἐγὼ χαίρειν λέγω. *Veneri tuæ multum valere renuncio. Cicero lib. 15. Epist. famil. pro* μακρὰν χαίρειν, *dixit nuncium remittere: Virtuti, inquit, nuncium remisisti, delinitus illecebris voluptatis. Virgilius:*

Et longum formose, vale, vale, inquit Iole.

d τὸ εὐπράττειν.] *Socrates apud Platonem in Euthydemo*

docet. τὸ δὲ πρόσφορον id est, commoditatem prosperitatemque agendi, non ex ijs, quæ materiæ & organi rationem subierint potiùs, quàm ex vsus cognitione, quam securitatem esse vult, pendere. In hac enim illud est stabile, de quo Cebes loquitur, firmum & immutabile, e ὑγιαίνον.] Inter innumeras & eximias cùm corporis tum animi dotes, quas diuina homini largita est benignitas, non est sanitate vel vtilior alia, vel iucundior: id quod (quisque ille tandem fuerit) breui testatus est senariolo: ἄκος ἐς ὑγείας κρεῖσσον κεδνὸν βίῳ. Siquidem ea est, cuius, vel vulgo teste, nunquam obrepit homini satietas. Fastidiuntur opes, libido, luxus omnis, atque, vt semel dicam, omnia, non rarò & ipsa vita: hac sola, siue animum spectes, siue corpus, non fastiditur vnquam. Pyrrhus Epyrotarum bellicosissimus rex, solam salutem precatus est, ratus facilè ad futura reliqua, vbi illa adesset: optimeque putans, nihil deesse homini, si illa adsit. Id contemplati olim veteres illi Græcorum philosophi, hanc vnam precabantur ijs, cum quibus de rebus essent arduis collaturi, arbitrati (id quod res erat) ὡς ἡ αὐτὸ ψυχῆς τε καὶ σώματος ἀρμοδιώτατον, καὶ σωτήριον ἁπάντων ἀνθρώπῳ τὸ εὐεξία. Tantumque fuit illis cordi sanitas, vt contracta illius Græca voce, quæ ὑγίεια est, in hanc figuram expresserint, quam

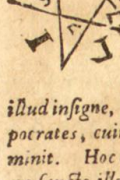

Lucianus hic triplicem quinque linearem triangulum vocat. Græcè verò hæc figura, seu schema πεντάγωνον dicitur, qua voce & nostri vtuntur. Hæc est militaris illa tessera, cui Antigonus Soter, vt testatur idem Lucianus hic insignem illam & admirabilem de Galatis victoriam acceptam retulit. Hoc est nobile illud insigne, quo nobilitari cupiebat Æsclepiadem nauem Hippocrates, cuius in epist. quadam ad Damagetum amicum meminit. Hoc denique illud est numen, quod non puduit in sacro sancto illo iureiurando eundem iurare Hippocratem. Huic tam eximiæ doti diuinitus addita est conseruatrix ac custos Medicina, quæ hoc præstare potest, vt salua nobis sit sanitas, aut si cubi vel nostra vel naturæ iniuria labefactata fuerit, sibi ipsi si postliminio restituatur. f Quaternionem.] De perfecto triangulo, deque Pythagoreorum iureiarando, quædam annota-

annotauimus in Vitarum auctione. g Philemon quoque.] *Sententia est de ordine votorum, seu summi boni, à multis authoribus celebrata.* h Conuiuiale carmen] *Locus Platonis est in Gorgia, & hic ordo votorum olim popularibus etiam cantilenis celebrabatur. Idem Plato de Legibus 1. effert ad hunc modum. Primum locum obtinet bona valetudo. Secundum forma, tertium robur, quartum opes, haud cæcæ, sed acutum cernentes. Idem de leg. 2: Aiunt enim optimum ac potissimum esse bonam valetudinem, proximam formam, tertium diuitias. Huc etiam illud Iuuenalis saty. 10. spectat:*

Orandum est vt sit mens sana in corpore sano.

Meminit eius rei Theodoritus Cyrensis lib. 11. Therapeutices.

i Clauo alio alium clauum.] id est, *malum alio malo. Idem Lucianus in Philops.* καὶ ἥλῳ φασὶν ἐκκρούειν τὸν ἧλον: id est, *Et clauo, quod aiunt, extundis clauum. Sed hunc apologiæ locum Erasmus noster sic vertit: Vereor ne si ad intentatum crimen, etiam adulationis accusationem adiunxero, clauum quod aiunt, clauo pellere videar, maiore minorem. Hoc prouerbio vsus est Aristot. lib. 5. Polit. cap. penult. & Cic. Tusc. q. libro 4.*

k χαίρειν.] χαίρειν *ad secundam valetudinem in epistolis atque salutationibus locum inuenit communi loquendi vsu. tametsi Plato mauult* εὐπράττειν. *Est enim lætitia affectio animi in corpore sano. Hinc Horat. lib. 1. Epistol. 8:*

Cello gaudere, & bene rem gerere Albinouano.

l Pyrrhi Epirotæ.] *De Pyrrho Epirotarum rege, vide lib. 18. Iustini.* m Tu veró.] *Obiectio mutati ordinis, cui respondet primò à vi & potestate verbi, quòd ea omni tempori conueniat.* n Prætereá.] *A' collatione salutationum.* o Quid autem.] *A' proprio exemplo & vsu eorum, à quibus reprehenditur.* p Nisi à deo.] *Translatio erroris in Deum aliquem.* q Quòd si veró.] *Alia defensio qua & pro errore & animi perturbatione respondet.* r Tu veró] *A' consueto.* s Quantumuis alij.] *A' remotione causæ.* t At ipse quidem.] *Confirmatio qua voluntatem principis pro se interpretatur, à consequentibus.* u Nam cùm ipse.] *Ab exemplis.* x Cæterúm.] *Alia obiectio* καθ' ὑπόθεσιν, *cui respondendo orationem concludit* κατ' εὐχήν.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ Η ἀέτιων. HERODOTVS vel Aetio.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Ostendit hac præfatione Lucianus, sed exemplo Herodoti, & post hunc Aetionis pictoris, adductum vt in conuentu totius Macedoniæ exhibere se, ac specimen aliquod sui præbere voluerit. Esse enim compendiosiorem hanc viam ad laudem & gloriam comparandam, quàm singulas ciuitates circumeundo, magno negocio, multoque tandem tempore inclarescere. Exordium à voto incipit, pòst narratione vtriusque Herodoti & Aetionis exemplum exponit: quæ quia maiorem scripti huius partem absoluit, vtriusque nominis titulum quoq; dedit. Hinc adoptatio sequitur qua suũ institutum cum superioribus exemplis comparat, amplificata per collationem, præsenti couentu cum Olympico, à loci & hominum qulalitate. Postremò petit vt illorum exemplo se quoque pro aliquo mediocri oratore habeant, non cum optimis ac vetustissimis illis, sed cum præsentibus conferendo.

Ηροδότου εἴθε μὲν καὶ τἆλλα μιμήσασθαι δυνατὸν ἦν, οὐ πάντα φημί, ὅσα πρὸς ἐν αὐτῷ· μεῖζον γὰρ οὐχῆς τοῦτό γε, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐκ τῶν ἁπάντων, οἷον ἢ κάλλος τῶν λόγων, ἢ ἁρμονίαν

VTinam a verò & alias Herodoti virtutes mihi imitari concessum fuisset, non omnes dico quibus ille præditus prcaelluit (maior enim voto hæc res fuerit) verùm vnam ex omnibus, videlicet aut orationum elegantissimarum mundiciem, aut illarum numerosam concinnitatem,

νίαν αὐτῶν, ἢ τῶν οἰκεῖον τῇ Ιονίᾳ καὶ προσφυὲς, ἢ τῆς γνώμης τὸ πρίστον, ἢ ὅσα μυρία καλὰ ἐκεῖνος ἅμα συλλαβὼν ἔχει, πέρα τῆς εἰς μίμησιν ἐλπίδος. ἃ δὲ ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς συγγράμμασι, καὶ ὡς πολλαχῶς τοῖς Ελλησιν ἐν βραχεῖ κατέστη, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ἄλλος ἂν μιμησαίμεθα. πλεύσας γὰρ οἴκοθεν, ἐκ τῆς Καρίας, εὐθὺ τῆς Ελλαδος, ἐσκοπεῖτο πρὸς ἑαυτὸν, ὅπως ἂν τάχιστα καὶ ἀπραγμονέστατα ἐπίσημος καὶ περιβόητος γένοιτο, καὶ αὐτὸς, καὶ τὰ συγγραμμάτια· τὸ μὲν οὖν πρωινοστοῦντα, νῦν μὲν Αθηναίοις, νῦν δὲ Κορινθίοις ἀναγιγνώσκειν, ἢ Αργείοις, ἢ Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ μέρει, ἐργῶδες καὶ μακρὸν ὑγεῖτο εἶναι, καὶ τριβὴν οὐ μικρὰν ἐν τῷ τοιούτῳ ἔσεσθαι.

οὐκοῦν

tem, aut propriam & naturalem linguæ Ionicæ dictionem, aut sententiarum grauitatem & præstantiam, aut quæcunque alia (quæ & infinita sunt & elegantia) ille vno quasi fasciculo comprehensa possidet, omnem imitationis spem excedentia. Cæterùm quæ cùm libris à se elucubratis fecerit, tum quemadmodum passim in breui temporis spacio apud Græcos in notitiam venerit, mihi & tibi & alteri cuicunque tandem imitari haudquaquam fuerit difficile. [b] Cùm enim relicta patria soluisset ex Caria, recto cursu in Græciam delatus est, vbi de seipso eam cogitationem suscepit, quo pacto quamcelerrimè & minimo cum negocio inclaresceret, ac fa-

migerabilis fieret cùm ipse, tum eius quoque elucubratæ vigiliæ. Atenim obambulantem, nunc quidem Atheniensibus, nunc autem Corinthijs recitare historiarum monumenta à se condita, mox Argiuis aut Lacedæmonijs, partim laboriosum esse existimabat & longum: partim cunctationem & moram non mediocrem in illo fore prospiciebat,

ἀκοινῶνητον ἄξιον διασπᾶν τὸ πρᾶγμα, εἰ μὴ κατὰ διαίρεσιν ἕκαστα κατ' ὀλίγον ἀγείρων καὶ συναλίγων τῇ γνώσει, ἐπιβάλλοι δὲ, ἁλωτὸν ἄν, ἀθρόους πάντας λαβεῖν τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας. ἐνίστασθαι δὴν Ὀλυμπια τὰ μεγάλα· καὶ ὁ Ἡρόδοτος τότ' ἐκεῖνο, ἥκειν οἱ νομίσας τὸν καιρὸν, οὗ μάλιστα ἐκλίχνα. πλήθους γὰρ τῶν ἀείσων συνηθροισμένων, παρελθὼν ἐς τὸν Ὀπισθόδομον, οὐ θεατὴς, ἀλλ' ἀγωνιστὴς Ὀλυμπίων παρέχων ἑαυτὸν, ἄδων τὰς ἱστορίας, ἐφ' ἅπασι τοῖς παροῦσι, ἄχρι ἧς καὶ Μούσας ἐκήλησε τὰς βίβλους αὐτῶν, ἵνα καὶ αὐτὰς ὦσας. ἤδη δὲ ἅπαντες αὐτὸν ἥδιον πολὺ μᾶλλον, ἢ τοὺς Ὀλυμπιονίκας ἀνέβλεπον. καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἀνήκοος ἦν Ἡροδότου ὀνόματος, οἱ μὴ καὶ

Voluit ergo negocium omne in compendium contrahere, neque ita particulatim innotescere, notitiam modicè & pedetentim congregans & colligens. Callidè verò observabat, si vspiam locorum Græcos vnà congregatos omnes deprehenderet. Commodùm itaque instabant magna Olympia. Herodotus autem hanc solam sibi venisse occasionem arbitratus, cuius maximè erat cupidus, frequentissimis ludis observatis: iámque ex omnibus locis collectis Græcorum optimatibus, progressus in Opisthodomum, non spectatorem, sed certatorem se ipse exhibebat, cantillans historias memoriæ à se proditas, ac præsentium aures orationis suauitate demulcens, donec & Musarum omnibus eius libri nobilitari & vocari cœpti sint, & illis c nouem existentibus. Proinde iam omnes illum nouerant, multò profectò magis quæ Olympicorum certaminum victores: nec quisquam erat, cui Herodoti nomen inauditum fuerat, quem nonnulli ip-

ſe

τοὶ ἀκούσαντες ἐν Ολυμπίᾳ, οἱ δὲ ἐκ τῶν τῆς πανηγύρεως ἥκόντων πυνθανόμενοι. καὶ ἅ που γε φανεὶς μόνον, ἐλεκυνδ' ἂν ὦ δακτύλῳ, οὗτος ἐκεῖνος Ηρόδοτός ἐστιν, ὁ τὰς μάχας τὰς Περσικὰς ἰασὶ συγγραφὼς, ὁ τὰς νίκας ἡμῶν ἐμνήσθη. ζηλωτὴ ἐκείνου ἀπέλαυσε τῶν ἐσοφιῶν, ἐν μιᾷ σωόδῳ παυδημόν τινα κοινὸν ψῆφον ἐπάλος λαβὼν, καὶ ἀναμηρυχθεὶς ἐκ ὑφ' ἑνὸς μὰ Δία λήρυκος, ἀλλ' ἐν ἁπάσῃ πόλει, ὅθεν ἕκαστος ἦν τῶν πανηγυριστῶν. ὅπερ ὕστερον καταυθέντες, ἐπίζηλόν τινα τοῦτον ὁδὸν ἐς γνῶσιν. Ιππίας τε ὁ ἐπιχώριος αὐτῶν σοφιστὴς, καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος, καὶ Αναξιμένης ὁ Χῖος, καὶ Πῶλος ὁ Ακραγαντῖνος, ἔτι ἄλλοι συχνοί, λόγους εἶλιγον ἀεὶ ἐν αὐτοῖς πλῆθος πανήγυριν, ἀφ' ὧν γνώριμοι ἐν βραχεῖ ἐγένοντο. καὶ τί δεῖ τὸς παλαιοὺς ἐκεῖ-

psi audiuerant in Olympia: alij verò ex ijs qui ex ludis regressi fuerant, audita & ipsi perceperant. Tum verò vbicunque in publico saltem apparuisset, certatim commonstrabatur digitis: Hic ille est Herodotus qui pugnas Persicas lingua Ionica condidit atq; conscripsit, qui victorias nostras venustissimè concelebrauit. Talem ipse laudem historiarum nomine consecutus est, in vno conuentu ab omni populo totius Græciæ commune nactus suffragium, non ab vno per Iouem præcone ebuccinatus, sed in omnibus quaquauersum ciuitatibus, vnde quisque erat eorum qui ad ludos publicos confluxerant. Hoc cùm animaduertissent postea ad parandam cognitionem viam esse compendiosissimam, & Hippiam illius gentis Sophistam, [d] Prodicum Cium, & Anaximenes Chium, tum Polum Acragantinum, alijsq; complures, orationes semper habuerunt, & in ludis publicis, vnde breui sui notitiam parauerunt. Quorsum verò tibi priscos

ἐκείνους λέγω σοφιστὰς, καὶ συγγραφέας καὶ λογογράφους; ὅπου καὶ τὰ τελευταῖα ταῦτα, καὶ Ἀετίωνα φασὶ τὸν ζωγράφον, συγγράψαντα τὸν Ρωξάνης καὶ Ἀλεξάνδρου γάμον, ἃς Ὀλυμπίαν, καὶ αὐτὴ ἀγαγόντα, τελῶ εἰκόνα ἐπιδεῖξαθαι, ὥστε Προξενίδαν, Ἑλληνοδίκην τότε ὄντα, ὑθηγότα τὸ τέχνης, γαμβρὸν ποιήσασθαι τὸν Ἀετίωνα. καὶ τί τὸ θαῦμα ἐνταῦθα γράφειν αὐτὸ, ἤρτό τις, ὡς τὸν Ἑλληνοδίκην δι' αὐτὸ, ἐπιτιμήσειε τῷ Ἀετίωνι σωφάσθαι τὸν γαμβρὸν τὸν γάμον; ἔστιν ἃ εἶδον ἐν Ἰταλίᾳ, λέγω ἔδον, ὥστε καὶ σὶ ἂν εἰπεῖν ἔχοιμι. θάλαμός ἐστι πεποικιλμένος καὶ ἐλέφαντι νυμφικῇ. καὶ ἡ Ρωξάνη κάθηται, παῖς καλόν τι χρῆμα παρθένου, ἐς γε τοῦτο ὁρῶσα, ἀκριβῶς ἐστῶτα δὲ Ἀλεξάνδρου. ἔρωτες δέ τινες μαθηταὶ ὄντες, ὁ μὲν λαμπάδιον ἐφιστὰς, ἀπάγει τῆς λιφαίllos percenseo sophistas, & historicos, & oratores, cùm & hæc inter vetera commodè locum habere possint? Etenim perhibent Aetionem quoque pictorem, Rhoxanes & Alexandri depictas in tabula nuptias, in Olympiam pertulisse, ac imaginem spectandam ostentasse, adeò vt Proxenides, quem tunc certaminum iudicem Græci constituerant, artis præstantia delectatus, Aetionem generum sibi asciuerit. Sed quæret aliquis, quódnam tantum affuerit picturæ miraculum, per quod adductus Proxenides Aetioni peregrino filiam suam nuptam tradiderit? Est enim quidem imago in Italia, quam egomet vidi, adeò vt tibi quoque de ea compertam veritatem dicere possim. Thalamus est supra modum elegans, & lectus nuptialis vestimentis instratus. Hunc iuxta locata est Rhoxane virgo, corpore & facie venustissima, terram modestè intuens, Alexandri assistētis præsentiam honorificè reuerens. Cæterùm Cupidines quidam ridentes, alter quidem à tergo

λιφαπῆς τὴν καλυπτραν, καὶ ἀπάνυσι τῶν νυμφίων τὴν Ρωξάνην· ὁ δέ τις μάλα ἀνελικῶς ἀφαιρᾶ τὸ σανδάλιον ἐκ τῦ ποδὸς, ὡς κατακλινοῖτο ἤδη. ἄλλος τῆς χλανίδος τ Αλεξάνδρου ἐπαλλόμενός ἕρως, καὶ οὕτως ἕλκει αὐτὸν πρὸς τὴν Ρωξάνην, πολλῦ βιαίως ἐπισπόμενος. ὁ βασιλεὺς δ αὐτὸς μῆλόν τινα ὀρέγει τῇ παιδί. πάροχος δέ, ἢ νυμφαγωγὸς Ηφαιστίων συμπαίζει, λαμπάδα λαιομένην ἔχων, μαρακίῳ πολλῦ ὡραίῳ ἐπαβαλόμενος, Υμέναον, οἶμαι δεῖν· ὁ γὰρ ἐπιγέγραπται τὄνομα. ἐτέρωθι δὲ τῆς ἀκόνης, ἄλλοι ἔρωτες παίζουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις τοῦ Αλεξάνδρου· λέων μὲν τὴν λόγχην αὐτοῦ φέροντος, μιμούμενοι τοὺς ἀχθοφόρους, ὁπότε λοιπὸν φέροντος βαροῦνται· ἄλλοι δὲ δύο ἕνα τινὰ, ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κατακείμενον, βασιλέα λέγειν καὶ αὐτὸν σύρουσι τῶν ὠχάνων τῆς ἀσπίδος ἐπλημμυρίδες. εἷς γέ τις τ θώρακα ἐσιλεθὼν,

tergo ſtans digitis redimiculum aufert à capite, ac Rhoxamen ſponſo commonſtrat: alter nimiùm ſeruiliter à plantis aufert ſandalium vt iam decumberet. alius Alexandri chlamyde inuolutus, illum ad Rhoxamen pertrahit, valde violenter annixus. Sed enim ipſe rex coronam quandam puellæ porrigit. Adeſt præterea & Parochus ſponſæ ductor Hephæſtion, ardentem facem tenens in manibus, formoſo admodum adoleſcenti innixus. hunc ego Hymenæum eſſe opinor: neque enim nomen adſcriptum fuerat. Ex alia autem parte tabulæ alij Cupidines in armis Alexandri colludebant. duo quidem haſtam illius ferentes, eos imitabantur, qui ferendis oneribus grauari videntur. Alij duo vnum aliquem iacentem, ſuper clypeum penè ipſum vt regem Porrò vnus in thorace ſupi-

trahunt, ſcuti loris inuoluti.

θὼν, ὕπτιον κείμενον, λοχῶντι ἔοικεν, ὡς φοβήσειεν αὐτὸς, ὁπότε κατ' αὐτὸν γένοιντο σύροντες. οὐ παιδὰ δ' ἄλλως ταῦτά ἐστιν, οὐδὲ περιείργασται ἐν αὐτοῖς ὁ Αετίων, ἀλλὰ δυλοῖ τοῦ Αλεξάνδρου, καὶ τὸν ἐς τὰ πολεμικὰ ἔρωτα, καὶ ὅτι ἅμα καὶ Ρωξάνης ἤρα, καὶ τῶν ὅπλων οὐκ ἐπελέλησε· πλὴν ἀλλ' ἤγε εἰκὼν αὕτη καὶ ἄλλως γαμήλιόν τι ἐπὶ τῆς ἀληθείας διεφάνη ἔχουσα, πεμνησευσαμένη τοῦ Αετίωνι, τὴν τῶν Προξενίδου θυγατέρα, καὶ ἀπῆλθε γῆμας, καὶ αὐτὸς, παίρεργον τῶν Αλεξάνδρου γάμων, ἐπὸ νυμφαγωγῷ τοῦ βασιλεῖ, μισθὸν εἰκασμένου γάμου, πεσλαβὼν ἀληθῆ γάμον. Ηρόδοτος μὲν οὖν (ἐπαίνειμι γὰρ ἐπ' ἐκεῖνον) ἱκανὴν τῶν Ολυμπίων τὴν πανήγυριν ἡγεῖτο, καὶ συγγραφέα θαυμαστὸν δεῖξαι τοῖς Ελλησι, τὰς Ελληνικὰς διεξιόντα

nè iacentem ingressus insidias tendenti similis esse videtur, vt illos ex improuiso perterrefaciat, vbi trahendo ad se peruenissent. Neq; verò hæc ludicra sunt aut puerilia, & in quibus exprimendis temerè elaborasset Aetion, sed quibus Alexandri ad res bellicas amorem adumbrare voluit, & quòd eadem opera & Rhoxanes amore flagrârit, & armorum curam per obliuionem non abiecerit. Quanquam verò & aliàs ipsa imagine nuptiale quiddam reuera ostensum est, nempe Proxenidæ natam antè Aetioni fuisse desponsam, illaq; in matrimonium ducta abijt, lusis successiua opera Alexandri nuptijs, sub rege sponso ductore pro nuptijs colore & penicillo expressis, veras nuptias præmium reportans. f Proinde Herodotus (regredior enim ad illum) satis superq; sufficere Olympiorum ludos existimauit ad faciendam fidem, Græcis eum scriptorem esse admiratione non indignum, qui Græcorum gesta illis

ξιόντα, ὡς ἐκεῖνος διεξῆλθεν. ἐγὼ δὲ (καὶ πρὸς φιλίου μή με μορυβαντιᾷν ἐπολάβητε, μὴ δὲ τἀμὰ εἰκάζειν τοῖς ἐκείνου, ἵλεως ὁ ἀνὴρ) ἀλλὰ τοῦτό γε ὅμοιον παθεῖν φημι αὐτῷ. ὅτε γὰρ τὸ πρῶτον ἐπεδήμησα τῇ Μακεδονίᾳ, πρὸς ἐμαυτὸν ἐσκοπούμην ὅ, τι, μοί χρηστέον τῷ πράγματι. καὶ ὁ μὲν ἔρως οὗτος ἦν, ἅπασι γνωσθῆναι, καὶ ὅτι πλείστοις Μακεδόνων δεῖξαι τἀμὰ, τὸ δ' αὐτὸν περιόντα τὴν ἱκαῦτα τοῦ ἔτους ξυγγίνεσθαι πόλει ἑκάστῃ, οὐκ εὐμαρὲς ἐφαίνετο. εἰ δὲ τηρήσαιμι τὴν δ' ὑμῶν τὴν σύνοδον, εἶτα παρελθὼν ἐς δέον οὕτως ἀπρβήσεσθαί μοι τὰ τῆς εὐχῆς. αὐτοίτε οὖν ἤδη συνεληλύθατε, ὅτι πρὸ ὄφελος ἐξεκάστης πόλεως, αὐτὸ δὴ τὸ κεφάλαιον Μακεδόνων ἁπάντων,

sta illis recitaret, quemadmodum ipse factitare solitus est. Ego verò ac per Iouem Philium vos precor, ne insanire me suspicemini, neque mea mecum illius conferre velle. Propitius sit mihi vir ille. Verùm hoc mihi cum illo non dissimile accidisse arbitror. Etenim quo tempore primùm in Macedoniam suscepta peregrè profectione veni, apud me ipse cogitabam, strenuè mihi aduigilandum esse, eaq; iam tenebar cupiditate omnibus innotescendi, ac qumplurimis Macedonum vigilias meas ostendendi. Porrò autem singulas adeuntem ciuitates, interea ingrauescere ætate consenescere, haudquaquam facile factu apparebat. Sed enim si conuentu vestro obseruato, deinde progressus in medium orationem propalàm habuissem, sperabam omnibus ex scientia succedentibus voti me compotem futurum. 8 Vos itaque conuenistis, ex singulis equidem ciuitatibus quique præstantissimi, neque non ipsa summa vniuersorum Macedonum delectissima.

πάντων, καὶ ἀποδείξαι πόλις ἂν εὐσεβὴς οὖσα, οὐ κατὰ Πίσαν, μὰ Δί', οὐδὲ πλὴν ἐκεῖθι σωφροσύναν, καὶ σκιὰς καὶ καλύβας καὶ πνῖγος, οὔτε αὖ πανηγυρικὰ, οὐ συρφετώδης ὄχλος, ἀθλητῶν δὲ μᾶλλον φιλοθεάμονων, ἐν παρέργῳ οἱ πολλοὶ τῶν Ηρόδοτόν τι θαυμάζοντες, ἀλλὰ ῥητόρων τε καὶ συγγραφέων καὶ σοφιστῶν οἱ λοιμώττοντες, ὅσων ἔμπροσθεν οὐδὲν, μὴ τὸ μὸν παραπολὺ ἐνδεέστερον φαίνεται τῶν Ολυμπίων. ἀλλ' ἐὰν μὴ ὑμᾶς Πολυδάμαντι ἢ Γλαύκῳ ἢ Μίλωνι παραβιῶσῃ τις, κομιδῇ ὑμῖν δόξω θρασὺς ἄνθρωπος ἄνω ἂν ἀπολυ ἱκανῶν ἀπαγαγόντος πλὴν μικρὰ, ἐφ' αὐτὸ μόνον ἀποβλέψαντες ἴσως τάχ' ἄν τι πάνυ μαινόμενον ὑμῖν δόξαιμι, ὡς ἔμοιγε τηλικούτῳ σταδίῳ ἱκανὸν ἔμοιγ' ἂν καὶ τοῦτο.

lectissima. Excepit verò vestrum conuentum ciuitas omnium optima, qua cum nulla ex parte Pisa conferenda est, neque ea quæ illic est loci angustia, neque tabernacula aut tuguria & suffocatio. [h] Iam neq; conuentum celebrantes, vulgaris fex & turba est, magis cupida spectandi athletas, nempe vulgus Herodoti negligens, sed profectò cùm rhetorum tum scriptorum atque sophistarum omnium celeberrimi, adeò vt parùm mihi deesse videatur, quò minus & mea actio perinde vt Olympiorum piorum celebris habenda sit. [i] Cæterùm si me cum Polydamante, aut Glauco, aut Milone compositum contemplamini, valde audax homo vobis esse videbor.

Sin verò ab illis memoria longè lateq; auocata, in hunc solùm intenti fueritis, fortasse non admodum vobis flagellandus esse videbor, ita vt in tanto stadio & hoc mihi sufficiat.

GILBER.

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

Hîc nihil aliud agit Lucianus quàm quòd feliciſſimè: ſed obſcuriùs indicat, qubúsnam modis ſolida nominis exiſtimatio atq; adeò minimè perſonàta gloria comparanda ſit: deniq; quorum iudicio cum primis fidere conueniat. Eiuſdem argumenti ferè eſt Harmonides.

a VTINAM.] *Exordium à voto.* *b* Cùm enim.] *Narratio.* *c* Nouem.] *Herodoti libri inſcripti Muſarum nominibus. Sunt autem nouem Muſæ, & totidem libri, videlicet Clio, Euterpe, Thalia, Melpomene, Therpſichore, Erato, Polymnia, Vrania & Calliope. id quod Suidas eiuſdem poëtæ vitam ſuccinctè ſuoque more perſtringens, teſtatur: & idem Lucianus, Quomodo hiſtoria ſcribenda ſit.* *d* Prodicus Cius.] *Prodici Cei Sophiſtæ Socrates in Protagora ſe diſcipulum fatetur, eiusque doctrinam & ſapientiam diuinam ad Simonidem refert. Quintilianus etiam hunc Protagoræ σύγχρονον facit. Plato in Lachete hunc mirificum in explicandis nominibus artificem fuiſſe teſtatur: & in Axiocho, neminem eum gratis docuiſſe, quod & Laërtius in Protagora fatetur. Et in Hippia maiore expriuata doctrina, magnam pecuniæ vim lucratum fuiſſe legitur. Xenophon lib. 2. ἀπομνημονευμάτων. i. commemorationum de amico comparando cum Ariſtippo diſputans, ex Prodico σύγγραμμα τοῦ Ἡρακλέους citat.* ὧραι *huic operi, ſi Suidæ credimus, titulus fuit.* e Eſt equidem.] *Tabula & pictura Actionis.* *f* Proinde.] *Adaptatio ſui inſtituti ad exempla ſuperiora.* *g* Vos itaque.] *Collatio præſentis conuentus, & Olympiaci veteris.* *h* Iam neq;.] *A conditione hominum.* *i* Cæterùm.] *Petitio.*

ΦΑΛΑΡΙΣ Α. PHALARIS PRIMVS.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

PHalaris Agrigentinorum tyrannus fuit, cui faber quidam Perillus, siue Perilaus taurum æreum obtulit, ita factum, vt in eum homines damnati coniecti succenso igne torrererentur atq; inter cruciandum dum vociferarentur, mugitus boum ederent. Hunc taurum fingitur hic Delphos mittere, vt ibi in templo inter cætera donaria Deo consecraretur. Et quia apud omnes pro crudelissimo atq; immanissimo idem habeatur, & ob id metuebat ne donum hoc Delphi, vt ab impio & nefario profectum, reijcerent, oratione hac contra famam hanc de se sparsam, per legatos sese defendit. Oratio generis iudicialis est, status qualitatis. Nam & tyrannidem occupasse, & nocentes quosdam punijsse se fatetur, sed id iure ac necessitate quadam factum ostendit. Exordium à voto incipit. Narratione consilia & causas susceptæ tyrannidis, & quomodo eandem gesserit, postremò etiam qua necessitate ad supplicia sumenda, & custodiam corporis comparandam compulsus fuerit, exponit, quæ & ipsa confirmandi vicem habent. Post hæc autem confirmatio sequitur, qua se à carmine crudelitatis defendit, argumentis à simili, à legibus, & causa, à signis & comparatione sumptum, eleuando interim etiam tyranni nomen, & inuidiam ab exemplis, & exaggerando necessitatem puniendi, ob multitudinem periculorum indies in hoc genere succrescentium. Per acta causa ad commendationem muneris transit, quam à causis & honestate dedicationis trahit. Peroratio ex persona legatorum fit, quæ asseueratione dictorum, & ipsorum obtestatione perficitur.

Επιμ-

Ἐπεμψεν ἡμᾶς, ὦ Δελφοὶ, ὁ ἡμέτερος δυνάστης Φάλαρις ἄξοντας τῷ θεῷ τὸν ταῦρον τοῦτον, καὶ ὑμῖν διαλεξομένους τὰ εἰκότα ὑπέρτε αὐτοῦ ἐκείνου, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀναθήματος. ὧν μὲν οὖν ἕνεκα ἥκομεν, ταῦτά ἐστιν. ἃ δέ γε πρὸς ὑμᾶς ἐπέστειλεν· Ἐγώ φησιν, ὦ Δελφοὶ, καὶ παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς Ἕλλησι, τοιοῦτος ὑπολαμβάνεσθαι, ὁποῖός εἰμι, ἀλλὰ μὴ ὁποῖον ἡ παρὰ τῶν μιτοιούντων καὶ φθονούντων φήμη ταῖς τῶν ἀγνοούντων ἀκοαῖς παραδέδωκεν, ἀντὶ τῶν πάντων ἀλλαξαίμην ἄν, μάλιστα δὲ παρ' ὑμῖν, ὅσῳ ἱβοί τε ἐστε, καὶ πάρεδροι τοῦ Πυθίου, καὶ μονονοὺ σύνοικοι, καὶ ὁμωρόφιοι τοῦ θεοῦ ὑγοῦμαι γὰρ, εἰ ὑμῖν ἀπολογησαίμην, καὶ πείσαιμι, μάτην ὠμὸς ὑπειλῆφθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι, δι' ὑμῶν, ἀπολελογημένος ἔσε

Misit nos huc legatos, ô Delphi, princeps noster Phalaris, taurum hunc Apollini adducturos, ac vobis pauca quædam auditu non idonea, cùm super duce nostro, tum super oblato munere verba facturos. Itaq; quorum gratia huc profecti venimus, hæc sunt. Cæterùm hæc vobis exponenda nobis in mandatis dedit. Ego, inquit, ô Delphi: talē de me apud omnes Græcos esse existimationem, qualis sum, at non qualem me odio prosequētium, aut inuidiorum mendax fama apud ignotos traduxit: præ omnibus rebus permutatione facta amplecti velim. Maximè verò omnium apud vos talem de me opinionem esse optârim, qui & cæteros vitæ sanctimonia antecellitis, & Pythij assessores estis, ac tantum non Dei familiares atque domestici. Etenim persuasissimum habeo, si me vobis purgauero, atque ostendero frustra crudelitatis suspicionem de me incidisse, etiam alijs omnibus me per vos purgatum fore.

σθαι. καλῶ δ' ὧν ἐρῶ τ' θεὸν αὐτὸν μάρτυρα. ὃν ἐκεῖνοι λύπου παραλωτίσασθαι, μὴ ψευδεῖ λόγῳ παραγαγεῖν. ἀνθρώπους μὲν γὰρ ἴσως ἐξαπατῆσαι ῥᾴδιον, θεὸν δ', μὴ μάλιστα τοῦτο, ἀλαθεῖν, ἀδυνάτου· ἐγὼ γὰρ ἂν φανῶν ἐν Ακραγαντίνοις ὢν, ἀλλ' ἐκ καλῆς τινος ἄκρας ἐυγενοῦς, καὶ παιδείαις πεπισχημένος, ἀεὶ ἀνετέλων, τῇ μὲν πόλει δημοτικὸν ἐμαυτὸν παρέχων, τοῖς δὲ συμπολιτευομένοις ἐπιεικῆ καὶ μέτριον· βίαιον δ' οὐδαμοῦ, οὐδ' ὑβριστικὸν, οὐδ' αὐθέκαστον ἀλλέως ἀδικοῦντα μου, ὧν πεπίρωκεν ἐκείνῳ βίῳ. ἐπαδὴ ἑώρων τοὺς τἀναντία μοι πολιτευομένους, ἐπιβουλεύοντας, καὶ ἐξ ἁπάντων τρόπου ἀνελεῖν μεμηχανημένους (διὰ ῥηδ' ἐμὲ τότε ἡ πόλις) μίαν

re. Porrò autem ipsum deum eorum quæ dicturus sum, testem inuoco, quem nullo modo passum decipere, aut falso & ficto sermone circunducere. Fortasse enim hominibus imponere haud operosum est: at Deo verba dare, maximè verò huic, id verò nullo modo fieri potest. Cæterùm ego inter Acragantinos non ex obscuris sum maioribus: verùm si quisquam alius, ex illustri loco natus, ac liberaliter educatus, tum ingenuis disciplinis & artibus imbutus, vrbi memet popularem exhibere non destiti: ijs verò qui mecum in eadem versabantur Repub. æquum & modestum me præstiti. Violentiæ autem, aut illatæ iniuriæ, aut contumeliæ, aut præcipitati iudicij, nemo me vnquam sub prioribus vitæ annis insimulauit. Verùm cum argumentis non dubijs perspicerem eos qui diuersam à me in administranda Repub. rationem sequebantur, vitæ meæ moliri insidias, ac omnibus modis mei è medio tollendi occasionem captare ac quærere, nostra verò ciuitas seditionibus factionibusq; dissecta ferueret: vnicum illud effugium in tantis rerum

μίαν ταύτην ἀπρφυγὴν καὶ ἀσφάλειαν εὕρισκον, τὴν αὐτὴν ἅμα καὶ τῇ πόλει σωτηρίαν, εἰ ἐπιθέμενος τῇ ἀρχῇ· ἐκείνους μὲν ἀναστείλαιμι, καὶ παύσαιμι ἐπιβουλεύοντας, τὴν πόλιν δὲ σωφρονεῖν καταναγκάσαιμι. καὶ ἦσαν γὰρ οὐκ ὀλίγοι ταῦτ' ἐπαινοῦντες, ἄνδρες μέτριοι, καὶ φιλοπόλιδες, οἳ καὶ τὴν γνώμην ἤδεσαν τὴν ἐμὴν, καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως τὴν ἀνάγκην τούτοις συναγωνισταῖς χρησαμένος· ῥᾳδίως ἐκράτισα τῆς ἐπιχειρήσεως. τοὐντεῦθεν οἱ μὲν οὐκ ἔτι ἐτάραττον, ἀλλ' ὑπήκουον· ἐγὼ δὲ ἦρχον, ἡ πόλις δ' ἀπαρρησίαστος ἦν. σφαγὰς δὲ ἢ ἐλάσεις δὲ, ἢ δημεύσεις, οὐδὲ κατὰ τῶν ἐπιβεβουλευκότων εἰργαζόμην, καί τοι ἀναγκαῖον τὰ τοιαῦτα τολμᾷν, ἐν ἀρχῇ τῆς δυναστείας μάλιστα. Φιλανθρω-

rum difficultatibus, securitatémque reperi, pariter & ciuitati tuendæ salutem, si occupato per vim principatu, illorum ferociam refrenarem eosq; à struendarum insidiarũ studio sedatos traherem, eademq; opera ciuitatem popularium factionibus flagrantem, ad modestũ & tranquillum statum adigerem. Et erant sanè non parùm multi hoc meum institutum collaudantes viri & modesti, & amantes Reipub. quibus & mea sententia & instituti iam conatus necessitas non fuit obscura. Horum itaque vsus & opera & consilio, haud difficulter voti compos reddebar. Ex illo itaq; illi quidem non amplius rebus nouandis, aut turbis concitandis studentes, inter se discordantes dissidebant, sed iussis obtemperabant: ego verò imperium obtinebam: ipsa autem ciuitas sua libertate carebat. Cæterùm cædes aut insectationes, aut proscriptiones, ne in eos quidem à quibus sæpenumerò insidiosè petitus eram, vsurpaui, aut exercui. Atqui operæprecium audere eiusmodi, in tuendo principatus imperio potissimùm. Etenim humani

θρωπίᾳ γὰρ καὶ πραότητι, καὶ τῷ ἡμέρῳ, καὶ ἰσοτιμίας, θαυμασίας ἐνῆν ἐλπίζειν ἐς τὸ πείθεσθαι πᾶσαν ἕξεσθαι τοὺς. ὑμᾶς γοῦν ἅπαντας ἐσπάσατο, καὶ διηνάγκασε, καὶ συμβούλοις καὶ σωτῆρσιν ἐχρῆτο τοῖς πλείοσι αὐτῶν. τὴν δὲ πόλιν αὐτὴν ὁρῶν ὀλιγωρίᾳ τῶν πρεσβυτέρων διαφθειρομένην, τῶν νεωτέρων δὲ πλεονεκτούντων, μᾶλλον δὲ ἁρπαζόντων τὰ κοινά, ὑδάτων τε ἐπιῤῥοίας ἀναστησάμενος, καὶ οἰκοδομημάτων ἀνασώσεσιν ἐκόσμησε, καὶ ταχῶν προβολῇ ἐκράτυνε, καὶ τὰς προσόδους, ὅσαι ἦσαν κοιναὶ, τῇ τῶν ἐφεστώτων ἐπιμελείᾳ, ῥᾳδίως ἐπηύξησε, τῇ τῆς νεολαίας ἐπιμελούμενος, καὶ τῶν γερόντων προνοούμενος· καὶ τὸν δῆμον ἐν θέᾳ, καὶ σπουδῇ νομῶν, καὶ πανηγύρεσι καὶ δημοθοινίαις διῆγον. ὕβρεις δὲ

tate, comitate, & mansuetudine, præterea ex honoris & dignitatis æqualitate mirificam in spem veniebam, fore vt ad obediendum omnes pertraherentur. Statim igitur omni simultate depositâ, cum inimicis in pristinam & gratiam & concordiam redij, ac illorum plurimis & in dandis meundisq; consilijs, & in conuersatione domestica vtebar familiarissimè. Porrò cùm ipsam vrbem animaduerterem magistratuum negligentia atque incuria incurruptam, multa furantium, aut potius communes ciuitatis opes rapientium, & aquæ ductus reparaui, & ædificiorum sumptuosis exstructionibus exornaui, ac muro circumduclo firmaui: prouentúsque, quotquot magistratuum cura communes erant, accessione non modica cumulaui: iuuentutis rectè educandæ impendiò magnam curam habui: senes peculiari reuerentia prosequebar. Populum verò spectaculis ac largitionibus, præterea solennitatibus atque epulis publicis mihi deuinctum detinui. Virginum verò

conti-

ἢ παρθένων, ἢ ἐφήβων διαφθορὰς, ἢ γυναικῶν ἀπαγωγὰς, ἢ λοιδορίας ἐπιπίμψεις, ἢ, ἀνοσιωτικὰς ἀπάλλ, ἀπρόπαντά μοι καὶ ἀκοῦσαι ὦν. ἤδη δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀφανιστὴν ἀρχὴν, καὶ καταβιβάζειν τὴν δυναστείαν ἐσκοπούμην, ὅπως μόνον ἀσφαλῶς παύσασθε ἅπαντες ἐνοῶν. ἐπὶ τὸ γὰρ ἄρχειν αὐτὸ, καὶ πάντα πράττειν, ἐπαχθὲς ἤδη καὶ σοὶ φθόνῳ δοκεῖ μοι εἶναι, τὸ δ' ὅπως μηκέτι τοιαύτης τινὸς ὀδυσσείας ἀνήσεται ἡ πόλις, τοῦτ' ἐμέλησέ μοι ἔτι. καὶ γὰρ ἐμοὶ μὲν ὁ ἀρχὴν καὶ περὶ ταῦτα ἄχθος, οἱ δ' ἤδη τε σωίσαντες ἐπ' ἐμὲ. καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἀφεστάσεως ἐσκοπούμην. καὶ συνωμοσίας συνεκρότουν, καὶ ὅπλα ἤθροιζον, καὶ χρήματα ἐποιεῖζον,

contumeliosas corruptiones, aut ephebo-rum stupra abominanda & nefaria, aut iniuriosas satellitum immissiones, aut comminationes tyrannicas ita aduersabar, vt ne audire quidem fas putarem. Iam verò de demittendo quoque imperio, principatúque deponendo mecum inito consilio deliberabam, si quo modo tranquillè atque securè à curarum fluctibus liberatus quiescerem. Etenim principem agere, ac res omnes vt recte fierent administrare, prouinciam grauem ac odiosam esse existimabam, & rem non sine inuidia laboriosam. Sedenim ne posthac tali administratione egeret ciuitas, in eâ cogitatione suscepta adhuc versabar, ac iam olim eâ animo cogitabundo quærebam. Porrò autem ciues mei concitata seditione iam aduersus me insurrexerant, déque struendarum insidiarum ratione, faciendáque defectione deliberabant. Quin etiam clandestinis conspirationibus iam coniurauerant, armáque collegerant, pecunias priuatis impensis comportauerant, ciuitates finitimas ad ferendum

ζουζ, καὶ τοὺς ἀσυγάτονας ἐπικαλοῦζ, πέμπω δὲ Ἀθηναίους παρὰ Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους πρεσβεύονζ. ἃ μὲν γὰρ περὶ ἐμοῦ αὐτοῦ, ἀληθέλω, ἐβεβούλευτο ἤδη αὐτοῖς, καὶ ὅπως μὴ αὐτοχειρίᾳ ἀποθανοῦμαι ὑπέλοιπο, καὶ ἃς ἐβουλεύσαντο ἐπιφόβους, δημοσίᾳ σκηψάμενοι, ἐξάπορ τὸ μὲν πρῶτον μηδὲν παθεῖν τοιοῦτον οἱ θεοὶ ἔτι οἱ φράζοντες τοῖς ἐπιβουλεύουσι, καὶ μάλιστα τὸ Πύθιον, ἀνέρατό τε πολλάξας, καὶ τοὺς μέλλοντας ἑκάστοτε ἐπιπέμπων. ἐγὼ δὲ ἐντεῦθεν ἤδη ὑμᾶς, ὦ Δελφοί, ἐπὶ αὐτὸ τοῦτο νικῶ τῷ λογισμῷ χρώμενος, ἀξιῶ περὶ τῶν τότε πραχθέντων μοι συμβουλεῦσαι, ὅτι ἀφυλάκτως ὀλίγου δεῖν ληφθείς, εἰ μή τινα σωτηρίαν περὶ τῶν παρόντων πρὸς ὀλίγον οὐ, τῇ

dum missis copijs auxilium accersiuerant, iamq; in Græciam ad Lacedæmonios atque Athenienses legatos petitum subsidium miserant. Quorum autem criminum reum me facturi essent, iam illis deliberatum erat, tum quemadmodum ad mortem memetipsum mihi consciscendam adducturi forrent, atrociter comminabantur. Præterea quæ supplicia excogitabant his qui publicè puniendi forent, occultè non tulerunt. Atenim quòd nihil tale, præter illorum spem atque sententiam perpessus sim, dijs immortalibus acceptum refero, quorum opera mihi detectæ sunt insidiæ: omnium verò, maximè Pythio, cuius beneficio & insomnia mihi ostensa sunt, illiq; missi, quorum indicio singula cognoui, atq; sagaciter deprehendi. Ego verò hoc loco vos, ô Delphi, in hoc ipso meo tu, quem nunc ipsa oratione quàm acerbus fuerit, facilè sentitis, volo super his quæ tunc acta sunt, consilium mihi detis, quo tempore nulla munitus custodia fermè captus, rebus difficilimis vrgentibus salutem quærebam. Proinde

pauliſper

πρ γνώμη ἐς Ακράγαντα παρ' ἐμὲ ἀφθυμήσαντος, καὶ ἐς λόγους τὰς παρασκευὰς αὐτῶν, καὶ τὰς ἀπειλὰς ἀκούσαντος, ἔπατε, τί δεῖ ποιεῖν; φιλανθρωπίᾳ χρήσασθαι πρὸς αὐτοὺς ἔστι, καὶ φείσασθαι, καὶ ἀνέχεσθαι, ὅσων αὐτίκα μιαιφονοῦντα πείσεσθαι τὰ ὕστατα. μᾶλλον δὲ συμμαχίᾳ ἤδη ὑπάρχειν τῷ σφαγῆναι, καὶ τὰ φίλτατα ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν ἀκλαύτους; ἢ τὰ μὲν ἴδια ταῦτα πάσχειν ἔνεστι θίου τινὸς ἔνεκα, γυναῖα δὲ καὶ ἀνδράσιν ἡμερωθέντα, καὶ χολῆς ἔμφρονος καὶ ἠδικημένου ἀνδρὸς ἀναλαβόντα, μιτιλήσειν ἐκείνους, ἐμοῦ δ' ἐκ τῶν ἐνόντων, πῶς ἐς τὸ ἔπειτον ἀσφαλέσαν πρᾶσσειν; ταῦτ' οἶδ' ὅτι οἰωνιοῦσθε. τί δῆτα ἐγὼ μετὰ ταῦτ' ἐς ποίην; μετασκευάσομαι ζῶς ἀτίους, καὶ λόγους μεταδοὺς

pauliſper animo ſaltem ſuſcepta Acragantem verſus peregrinatione ad me, viſisq́ illorum apparatibus, ac minis auditis, dicite quidnam faciendum ſit. Humanitaténe erga illos amplius vtendum eſt, conceſſaq́ue impunitate, perditorum ciuium malignitati & nefarijs conatibus parcendum, & diſſimulanter ferendum ſcelus illorum eſt, tametſi mihi actutùm extrema perpetienda forent? Magis autem conueniebat, vt nudus à cruentis ciuibus miſeram eadem ſuſtinerem, eoſq́ qui mihi fuerunt chariſſimi, coràm crudeliter peremptos perire cernerem? An verò talia hominis fuiſſent nimiùm inſenſati, ſed conſentaneum erat generoſiori, viróque digniore cogitatione animo concepta, hominisque prudentis & iniuria affecti, iracundia ſuſcepta illos proſequi: mihi verò ipſe è præſentibus periculis emerſo in poſterum ſecuritatem præpararem? Hæc ſat ſcio mihi facienda ſuaſiſſetis. Quid ergo ego poſt hæc feci, qui accerſitis reis atque noxijs, & conceſſa illis fandi atque reſpondendi copia, & adductis ar-

ταδοὺς αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἐλέγχους παραγαγὼν, καὶ ἐκ φῶς ἐξελέγξας ἕκαστα, ἐπεὶ μηδ' αὐτοὶ ἔτι ἔξαρνοι ἦσαν, ἠμυνόμην ἀγανακτῶν τὸ πλέον, οὐχ ὅτι ἐπεβεβουλεύμην, ἀλλ' ὅτι μὴ εἰάθην ὑπ' αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ παρεύσει μεῖναι, ἢν ἐξ ἀρχῆς ἐνεστησάμην. καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου, φυλάττων μὲν ἐμαυτὸν δατελῷ, ἐκείνων δ' τοὺς ἀεὶ ἐπιβουλεύοντάς μοι κολάζων, εἶθ' οἱ ἄνθρωποι ἐμὲ τῆς ὠμότητος αἰτιῶνται, οὐκ ἔτι λογιζόμενοι. παρὰ ποτέρου ἡμῶν ἦν ἡ πρώτη τούτων ἀρχή. συνελόντων δ' τὰν μέσω, καὶ ἐφ' οἷς ἐκολάζοντο, τὰς τιμωρίας αὐτὰς ἠτιῶντο, καὶ τὰς δοκούσας ἐν αὐταῖς ὠμότητας. ὅμοιον ὡς εἴ τις παρ' ὑμῖν ἱερόσυλόν τινα ἰδὼν ἀπὸ τῆς πέτρας ῥιπτούμενον, ἃ μὲν ἐτόλ

gumentis, singulisq; diligenter & accuratè exploratis atque conuictis posteaquam nihil amplius inficiari poterant meritum de illis sumpsi supplicium, vehementer excandescens, non quòd mihi perniciem machinati fuerant, sed quòd in illo proposito me permanere non siuissent, quod ab initio prosequendum mihi constitueram? Et iam ab illo tempore me ipse comitatu satellitum stipatum custodire non desino, atque ex illis quotquot ex occulto insidiosè me petiuerint, supplicio afficere pergo. Deinde homines crudelitatis me accusant, non valde reputantes ab vtro nostrûm primum huius mali initium subintroductum sit: ea quæ in medio euênere, & quam ob rem de ciuibus nefarijs sumptum sit supplicium, negligenter complectentes: pœnas tamen sceleritatis ciuibus irrogatas, in crimen vocant, easq; quæ sibi in illis excruciandis committi visæ sunt crudelitates. Non dissimile factum, si quis apud vos sacrilegum quendam præcipitio mulctatum vidisset, cæterûm quæ nefariè

ἐτόλμησε, μὴ λογίσαιο, ὡς νύκτωρ ἐς τὸ ἱερὸν παρῆλθε, καὶ λαθόσπασι τὰ ἀναθήματα, καὶ τῶ ξοάνου ἅψατο, διατηροροίη δ' ὑμῶν πολλὴν ἀγειότητα, ὅτι Φάλωρίς τι, καὶ ἱερὸν ἄνδρα λίγουτες, ὑπεμάνατε ἄνθρωπον Ἕλληνα, πλησίον τοῦ ἱροῦ (καὶ γὰρ οὐ πάνυ πόῤῥω τῆς πόλιος ἄνδρα λίγεται ἡ πέτρα) διολέσαι διαφύτη πριβαλῶν. ἀλλ' οἶμαι, αὐτοί τι χνάσεσθαι, ἢν ταῦτα λίγῃ τις διὰ ὑμῶν, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἐπαινέσονται ὑμῶν πλὴν διατὰ τῶν ἀσεβεστάτων ὠμότητα. τὸ δ' ὅλον, οἱ πλεῖστοι ἐκ ἐξετάζοντες, ὁποῖός τις ὁ ζεὺς πράγμασιν ἐφεστὼς ὄτῳ, εἴτε δίκαιος, εἴτ' ἄδικος· οὐ τὸ ἁπλῶς τὸ τῆς τυραννίδος ὄνομα μισέσι, καὶ τὸν τύραννον διὰ Αἰακὸν ἢ Μίνω ἢ Ῥαδάμανθυν ἢ, ὁμοίως ἐξ ἅπαντος ἀνιηρῶν ἀπώρουσι, τὸς μὲν πονηρὸς

nefariè designasset, non reputaret, quemadmodum nostu in templum ingressus, sublatis furtim preciosissimis quibusq; donarijs fanum religiosissimum impiè depeculatus esset, ac etiam statuis manus sceleratas admouisset, magnæ tandem crudelitatis vos accusaret, quòd cùm & Græci & sancti esse perhibeamini, supplicio affecissetis hominem Græcum prope templum. Etenim non ita procul ab vrbe fertur esse petra huic destinata supplicio. At vos vt opinor, eiusmodi hominis stolidita-tem risu prosequuturi esse-tis, si quis hæc aduersus vos dicere auderet: alij autem omnes vestram aduersus impios maleficos crudelitatem collaudabunt In summa populi non perpendentes qualisnam ille sit qui rebus imperio præsit, siue iustus, siue iniustus, simpliciter ipsum nomen tyrannidis prosequuntur odio, ipsiq; tyranno extremè infensi sunt, & tametsi Aeacus aut Minos aut Rhadamantus principatum gesserit, omnes tamen ex æquo è medio tollere approperant, malos illorum

πονηροὺς αὐτῶν, πὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενοι, τοὺς δὲ χρηστὸς τῇ κοινωνίᾳ τῆς πεσηγορίας, τοῦ ὁμοίῳ μίσει συμπεριλαμβάνοντες. ἔγωγ' οὖν ἀκούω, καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς Ἕλλησι πολλοὺς γενέσθαι τυράννους σοφοὺς, ἐπὶ φαύλῳ ὀνόματι δοκοῦντι, χρηστὸν καὶ ἄμβον ἦθος ἐπιδεδειγμένους, ὧν ἐνίων καὶ λόγους εἶναι βραχεῖς, ἐν τῷ ἱερῷ ὑμῶν ἀκρεμένους, ἀγάλματα καὶ ἀναθήματα τῷ Πυθίῳ. ὁρᾶτε δὲ καὶ τοὺς νομοθέτας, τοῦ κολαστικῷ εἴδη τὸ πλέον νέμοντας. ὡς τῶν γε ἄλλων οὐδὲν ὄφελος, εἰ μὴ φόβος πεσείη, καὶ ἐλπὶς τῆς κολάσεως. ἡμῖν δὲ τοῦτο πολλῷ ἀναγκαιότερον τοῖς τυράννοις, ὅσῳ πᾶς ἀνάγκην ἐξηγούμεθα, καὶ μιεῦσί τε ἅμα καὶ ἐπιβουλεύουσιν ἀνθρώποις σώσωμεν, ὅπου

ante oculos sibi proponentes, bonos verò communi accusatióni innocenter obnoxios eodem odio complectentes. Cæterùm audio apud vos quoque in Gratia multos fuisse tyrannos sapientes, qui sub hoc vitioso (vt videtur) nomine commodos & mansuetos omnibus sese vtendos præbuerint: è quorum numero nonnullorum orationes quoque breues & succinctæ in delubro vestro vnà cum statuis ac muneribus Pythio repositæ continentur. Respicite autem ad legum scriptores etiam irrogandarum pœnarum rationi & consuetudini plurimùm tribuentes, quasi cæterarum rerum nulla expectanda sit vtilitas, nisi metus malefactoribus esset propositus, ac certa spes constituta luendi pro flagitijs supplicij. Cæterùm nobis tyrannis in hoc longè maior imposita est necessitas, qui cæteris necessariò præsumus, quique communem cum nobis odiosè inuidentibus, tum necem machinantibus consuetudinem agimus, vbi ne personati quidem vllam securitatis

που μηδὲ τῶν μορμολυκείων ἔφελός τι ἡμῖν γίγνεται, ἀλλὰ τῶν περὶ τῆς Ὕδρας μίθῳ τὸ πρᾶγμ' ἔοικεν· ὅσῳ γὰρ ἂν ἐκόπτωμεν, τὸ σῷδε πλείους ἡμῖν ἀναφύονται τοῦ κολάζειν ἀφορμαί. φέρειν δ' ἀνάγκη, καὶ τὸ ἀναφυόμενον ἐκκόπτειν ἀεὶ, καὶ ἐπικαίειν νὴ Δία, κατὰ τὸν Ἰόλεων, εἰ μέλλοιμεν ἐπικρατήσειν· τὸν γὰρ ἅπαξ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐμπεσεῖν ἀναγκασμένον, ὅμοιον χρὴ τῇ ἐποθέσει καὶ αὐτὸν εἶναι, ἢ φειδόμενον τῶν πλησίων, ἀπολωλέναι. ὅλως δὲ, τίνα οἴεσθαι οὕτως ἄγριον, ἢ ἀνήμερον ἄνθρωπον εἶναι, ὡς ἥδεσθαι μαστιγοῦντα καὶ οἰμωγῶν ἀκούοντα, καὶ σφαττομένους ὁρῶντα, εἰ μὴ ἔχοι τινὰ μεγάλην τοῦ κολάζειν αἰτίαν; ποσάκις γοῦν ἐδάκρυσα μαστιγουμένων ἄλλων; μοσάκις δὲ θρηνεῖν, καὶ ὀδύρεσθαι τὴν ἐμαυτοῦ

curitatis vtilitatem sentimus, sed omnis nostra res perinde vt fabula, quæ de Hydra fertur, se habet. Quantò enim plures præciderimus, tantò plures nobis puniendi occasiones suppullulant. Est autem operæprecium, vt ista feramus, ac capita subinde recrescentia semper recidamus, & per Iouem iuxta Iolai institutum, igne quoque absumamus, si salui rerum potiri cupimus. Etenim eum qui necessitate coactus semel in hæc inciderit, & ipsum materiæ non dissimilem esse necesse est, aut sceleratis ciuibus parcentem, perire funditús. In summa, quem putatis vsque adeò mentis esse agrestis, efferatæq; immanitatis hominem, cui voluptati sit alios flagellis cædere, aut cruciatorum audire gemitus, aut cædes & carnificinas spectare, nisi vehementem infligendarum pœnarum causam haberet? Quoties igitur dum alij flagris cæderentur, lachrymatus sum? Quoties autem meam ipsius fortunam lugere ac deplorare cogor,

ἐμαυτοῦ τύχην ἀναγκάζομαι, μείζω κόλασιν αὐτὸς, καὶ χρονιωτέραν ἑπομένων; ἀνδρὶ γὰρ φύσει μὲν ἀγαθῷ, διὰ δ' ἀνάγκην πικρῷ, πολὺ τοῦ κολάζεσθαι τὸ κολάζειν χαλεπώτερον. εἰ δ' δεῖ μετὰ παῤῥησίας εἰπεῖν, ἐγὼ μὲν, εἰ αἵρεσίς μοι προτεθείη πότερα βούλομαι, κολάζειν τινὰς ἀδίκως, ἢ αὐτὸς ἀπθανεῖν, εὖ ἴστι, ὡς οὐδὲν μελλήσας, ἑλοίμην ἂν τεθνᾶναι μᾶλλον, ἢ μηδὲν ἀδικοῦντας κολάζειν. εἰ δέ τις φαίη, βούλει, ὦ Φαλῆρι, αὐτὸς τεθνᾶναι ἀδίκως, ἢ δικαίως κολάζειν τοὺς ἐπιβούλους, τοῦτο βουλοίμην ἄν. αὖθις γὰρ ὑμᾶς, ὦ Δελφοὶ, συμβούλους καλῶ, πότερον ἄμεινον εἶναι ἀδίκως ἀποθανεῖν, ἢ ἀδίκως σώζειν τὴν ἐπιβεβουσευκότα. οὐδεὶς οὕτως, οἶμαι, ἀνόητός ἐστιν, ὃς οὐκ ἂν προτιμήσειε ζῆν μᾶλλον, ἢ σώζων τοὺς ἐχθροὺς, ἀπολωλέναι. καί

grauius ego supplicium & diuturnius sufferens? [a] Etenim viro natura bono, necessitate autem sæuo & amarulento, multa durius est de alijs sumere, quàm de se sumi supplicium. Si verò liberè quod sentio proferendum est, ego profectò, si mihi daretur optio, vtrum velim nonnullos innocenter punire, an me ipsum potiùs mortem oppetere: planè persuasum habete, quòd nihil cunctatus mori potiùs eligerem, quàm homines nihil mali præter æquum commeritos supplicio afficere. Dixerit verò aliquis: Præoptas potiùs, ô Phalari, ipse iniustè interire, quàm iustis ex causis pœna affligere insidiatores? Velim profectò hoc. Rursus enim vos Delphos in consilium voco, vtrum præstabilius esse putatis, iniusta morte oppetere, an iniustè seruare eum qui exitium machinatus sit? Nemo, vt opinor, adeò vecors est, & egens animi, qui non viuere potiùs præeligat, quàm seruatis hostibus interire.

Et

καί τοι πόσους ἐγὼ καὶ τῶν ἐπιχειρησάντων μοι, καὶ φανῆσαι ἐληλεγμένων, ὅμως ἔσωσα: οἷον Ἀκανθον τουτονὶ, καὶ Τιμοκράτην, καὶ Λεωγόραν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, παλαιᾶς συνηθείας τῆς πρὸς αὐτοὺς μνημονεύσας. ὅταν δὲ βουληθῆτε τοὐμὸν εἰδέναι, τοὺς εἰσφοιτῶντας εἰς Ἀκράγαντα ξένους ἐρωτήσατε, ὁποῖος ἐγὼ περὶ αὐτοὺς εἰμι, καὶ εἰ φιλανθρώπως προσφέρομαι τοῖς καταίρουσιν· ὅ γε καὶ σκοπὸς ἐπὶ τῶν λιμένων ἔχω, καὶ πουθῆνας, τίνευ, καὶ ὅθεν καταπεπεύκασιν, ὡς κατ' ἀξίαν τιμῶν, ἀπέμποιμι αὐτούς. ἔνιοι δὲ καὶ ἐξεπίτηδεν φοιτῶσι παρ' ἐμὲ, οἱ σφώτατοι τῶν Ἑλλήνων, καὶ οὐ φεύγουσι τὴν συνουσίαν τὴν ἐμήν. ὥσπερ ἀμέλει καὶ πρώην ὁ σοφὸς Πυθαγόρας ἧκεν εἰς ἡμᾶς ἀλλὰ μὲν ὑπὲρ ἐμοῦ ἀκηκοὼς, ἐπεὶ δ' ἐπειράθη, ἀπῆλθεν

Et quótnam ego ex ijs qui manus mihi admouere conati sunt, seruaui, (quorum de numero est Achantus ille cum Timocrate & Leogora) Veteris quæ mihi cum illis fuit consuetudinis & amicitiæ recordatus? Cæterùm si ita vester fert animus, atque adeò vobis cordi est meos mores nosse propiùs, eos qui in Acraganta frequenter commeant hospites interrogate, cuiusmodi ego me erga illos gerere soleam, aut ostendere, & num humanum & liberalem me præbeam accedentibus, qui exploratores etiam in portis constitutos habeo, neque non auditores, quínam & vnde nauigârint, vt certior factus, pro dignitate honorem habens dimittam illos. Nonnulli quoque studiosè & sua sponte me visunt, Græcorum quidem sapientissimi, neque nostram conuersationem respuunt, aut subterfugiunt: quemadmodum nuper sapiens ille Pythagoras ad me venit, cùm longè alia de fama mea inaudisset. Postea verò quàm omnia secus se

θῦν ἱπανῶν μι τῆς δικαιοσώνης καὶ ἱλιτῶν τῆς ἀναγκαίας ὰμόιητ☉. ἔτα οἴεσθαι, τὸν πῶς τὲς ὀθνάυς φιλάνθρωπον οὕτως, ἀδίκως ζῆς οἰκέοις πῶσφέρεσθαι, ἃ μὴ τι δραφερόντως ἠδίκηζε; ταῦτα μὲν ὖν ὑπὲρ ἱμαυτ☉ ἀπολιπόνυμαι ὑμῖν, ἀληθῆ νὴ δία, καὶ ἱπαίνου μᾶλλον. ὡς ἱμαυτὸν πάθω, ἃ μίζους ἄξια. ὑπὲρ δὲ τῦ ἀναθήματ☉, ἴσως ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ὅτ☉ θῦν, καὶ ὅπως τὸν ταῦρον ἔζωγράφησα μαλιστα, οὐκ ἀδόλως αὐτὲς τῷ ἀνδριανζοποιῷ· μὴ γὰρ οὕτω μανείην, ὡς ζημιῦσθαι τῶν ἱπιθυμήσας κτημάτων. ἀπὸ Περίλα☉ δέ τις ἡμῖν ἀνὴρ, χαλκεὺς μὲν ἀγαθὸς, πονηρὸς δὲ ἄνθρωπ☉· οὗτ☉ πάμπολυ τῆς ἐμῆς γνώμης διημαρτηκὼς, ὥστο χαρίεσθαί μοι, ἃ ἱαυτῷ τινα ἀδόκησεν ἱπινοήσων, ὡς ἐξ ἅπαντ☉

cus se habere comperit, discessit collaudans me insciticiæ: ob crudelitatem verò necessariò mihi exercendam mei misereſcens. Postremò putatisne eum qui erga peregrinos tam humano affectus est animo, aduersus domesticos tantam exercere iniustitiam, nisi præter modum iniuria afficeretur? Hæc ferè sunt quibus me vobis abundè purgatum esse opinor, vera profectò & iusta, ac multò magis laude, vt ego mihi persuadeo, quàm odio digna. Sedenim de missō donario iam tempus est, vt audiatis vndénam & qua ratione taurum hunc possederim, statuariī opera non locata. Neque enim tam dementis sum animi, vt tales possessiones mihi desiderandas esse putem. Sed erat quidam Perilaus nostratis gentis homo, egregius quidem & ingeniosus artifex, cæterùm naturâ malus & improbus. Ille tota via cùm à sententia mea aberrasset, putauit se mihi rem admodum gratam facturū, si nouum quoddam supplicij genus excogitasset, quasi præ omnibus rebus præcipuam in su-

mendis

πάντ' ἐκολάζειν ἐπιθυμοῦντι μὴ λῦ κατασκευάζεις τὸν βοῦν ἥκειν μοι κομίζων, κάλλιστον ἰδεῖν, καὶ πρὸς τὸ ἀκριβέστατον ζῶν ἀκριβασμένον. μιμήσεως γὰρ αὐτῷ, μὴ μυκηθμοῦ ἐδεῖτο μόνον πρὸς τὸ καὶ ἔμψυχον εἶναι δοκεῖν. ἐδόκει δὲ, ἀνίκητον οὐθὲν· ἄξιον τὸ κτῆμα τοῦ Πυθίου, πεμπτέον τε ὁ ταῦρος τῷ θεῷ· ὁ δὲ Περίλαος παρεισῆσας, τί δ' ἐὰν μάθοις, ἔφη, τὴν σοφίαν, τὴν ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν χρείαν ἣν παρέχεται; μὴ ἀνοίξας ἅμα τὸν ταῦρον, καὶ τὰ νῦν, ἴδω τινὰ, ἔφη, κολάζειν ἐθέλεις, ἐμβιβάσας εἰς τὸ μηχάνημα τόδε, καὶ κατακλείσας, πεισθέντα μὲν ζῶν αὐτὸν τοσόνδε πρὸς ζῶν μυκτήρας ἔβοᾶς, ὧν δὲ ἀποκάμῃ κινούμενον. μὴ ὁ μὲν οἰμώξεται, καὶ βοήσεται, ἀλλήκτοις τοῖς ὀδυνῶσι ἐχόμενος· ἢν βούλῃ, σῴζων αὐτὸν μίαν σοι ἀρτιλίσας αὐλὸν λιγυρώτατα, καὶ ἐπαυλήσεται θρηνῶδες, καὶ μυκήσεται γοερόν.

mendis supplicijs voluptatem cupientissimè caperem. Iam verò boue fabricato ad me venit ferens illum, aspectu sanè pulcherrimum, atque accuratissimè ad veri bouis imaginem expressum. Tantum illi motus & mugitus deerant, quò minus viuus esse putaretur. Viso autem illo, statim exclamabam: Dignum munus Pythio, mittendus est hic taurus Apollini. Porrò Perilaus assistens: Quid si, inquit, sapientiam quæ in illo est, perdisceres, ac vsum cui præbendo formatus est? Et cum dicto taurum per dorsum aperuit. Si quem, inquit, cruciatibus torquere volueris, conieclo illo in machinam, ac dorso iterum concluso, hasce tibias naribus bouis admotas accommoda: ignem autem succendere iubeas: ac ille quidem inclusus plorabit vociferabiturq; inusitatis & ineffugibilibus detentus doloribus, cæterùm vociferatio per tibias cantum tici absoluet tenuem stridulum, & lugubre quiddam modulabitur:

quem

χορεύσαζον, ὡς ἡ μὴ μολάξε-
σθαι σὲ δὲ τέρψεσθαι, μιτάξυ
καταλέμψον. ἐγὼ δὲ ὡς τέτ'
ἤκεσ' ἐμυσάχθεν τῷ μακο-
μηχανίαν τῦ ἀνδρὸς, καὶ τῷ
ἐποίνοιαν ἐμίσησ' τῦ κατα-
σκευάσμα]ος, καὶ οἰκέαν αὐ-
τῷ τιμωρίαν ἐπέθηκα. καὶ ἄγε
δὴ, ἔφην, ὦ Περίλαε, ἐμὴ
μεγὴ ἄπως ὑπόσχεσις ταῦτά
σοι, λέξον ὑμῖν, αὐτὸς ἀσπα-
σέως, τῷ ἀληθέαν ἢ τέχνης,
καὶ μίμησαι τὸς βοῦντας, ἵν'
ἀδῶμεν, ἐ καὶ ἃ φῂς, μίλη δε-
τῶν αὐλῶν φείγε]αι πάθε]αι
μὴ τέζις ὁ Περίλαος. ἐγὼ δὲ,
ἐπὲ ἔνδον ἦν, κατακλάσ'
αὐτὸν, πῦρ ὑφάπτειν ἐκέλευον·
ἀρμάμβανε, ἔφην, τὸν ἄ-
ξιον μισθὸν τῆς θαυμασῆς σε
τέχνης· ἵν' ὁ διδάσκαλος
τῆς μουσικῆς πρῶτος αὐτὸς
αὐλῇς. καὶ ὁ μὲν δίκαια ἔπα-
σχεν, ἀρμαύων ἢ αὐτῇ ἐμη-
χανίας· ἐγὼ δὲ ζῶντα, καὶ ἔτι
ἔμπνουν ὄντα τὸν ἄνδρα, ἐξ-
αρθλῶσαι μελάσ', ὡς μὴ
μίανει

quinetiam insuper mugitus ciebit tristissimos, ita vt ille inter modulandum tormentis crucietur: tu verò singulari voluptate afficiaris. Porrò ego his auditis crudelem machinã extremè auersatus sum, & immanem illam instrumenti indolem prorsus respui, conueniensq; & debitum illi supplicium imposui. Et age, inquam, ô Perilaë, ne vana videatur esse tua promissio, ipse nobis in taurum ingressus, veram artis tuæ industriam comproba, ac vociferantes imitare, vt certò cognoscam: num ea quæ iactas carmina per tibias cantata exaudiantur. Perilaus nihil cunctatus his dictis promptè obtemperat. Ego autem postquam ingressus est, concluso tauro, ignem iussi succendere. Recipe, dixi, debitum arti tuæ tam admirandæ præmium, vt magister musices ipse primus omnium canas. Ac ille enimuerò iustissima passus est, sua ipsius excellenti fruens industria. Porrò autem ego viuentem, & adhuc semiuiuum spirantem iussi eximere, ne si immoa

μιάνειε τὸ ἔργον ἐνάποθανόν. ἐκεῖνον μὲν ἄταφον κατὰ κρημνῶν ῥίπτειν ἐκέλευσα· καθάρας δὲ τὸν βοῦν, ἀπέπεμψα ὑμῖν, ἀνατεθησόμενον τῷ θεῷ, καὶ ἐπιγράψαι γε ἐπ' αὐτῷ ἐκέλευσα τὴν πᾶσαν διήγησιν, τοῦ ἀνατιθέντος ἐμοῦ τοὔνομα, τὸν τεχνίτην τὸν Περίλαον, τὴν ἐπίνοιαν τὴν ἐκείνου, τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐμὴν, τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν, τὰ τοῦ τοφοῦ χαλκέως μέλη, τὴν πρώτην πεῖραν τῆς μουσικῆς. ὑμεῖς δὲ, ὦ Δελφοὶ, δίκαια ποιήσετε. θύσαντες μὲν ὑπὲρ ἐμοῦ μετὰ τῶν πρέσβεων, ἀναθέντες δὲ τὸν ταῦρον ἐν καλῷ τοῦ ἱεροῦ, ὡς πάντες εἰδεῖεν. οἷος ἐγὼ πρὸς τοὺς πονηρούς εἰμι, καὶ ὅπως ἀμύνομαι τὰς πρεπτὰς ἐς κακίαν ἐπιθυμίας αὐτ. ἱκανὸν γοῦν καὶ τοῦτο μόνον, δηλῶσαί μου τὸν τρόπον, Περίλαος κολασθεὶς, καὶ ὁ ταῦρος ἀνατεθεὶς, καὶ μηκέτι φυλα-

immoreretur, nece sua opus contaminatum impiaret: illum inhumatum per scopulos præcipitari imperaui. Taurum verò piaculis mundatum, deo dedicandum legaui, omnemq́ de illo historiam iussi ascribere, dedicantis mei nomen, Perilaum artificem illius, immanem sententiam, meam in puniendis maleficis æquitatem, conueniens supplicium, primos artificis concentus & modulationes, præterea primam musices experientiam. Vos autem, Delphi, iustè facietis si pro me vnà cum legatis sacra feceritis, taurumq́ deo in eleganti delubro dedicaueritis, vt omnibus perspicuum fiat, quo ego aduersus criminosos sim animo, tum qua acerbitate vlcisci soleam superuacuas illorum ad perpetrandam malitiam cupiditates. Itaque hoc ipso solo facto satis superq́ quibus moribus præditus sim, manifestatum est, Perilao suppliciis affecto, ac tauro dedicato, neque ampliùs

ad

φυλαχθεὶς πρὸς ἄλλων κολαζομένων αὐλήματα, μηδὲ μελῳδήσας ἄλλο ἔτι, πλὴν μόνα τὰ τοῦ τεχνίτου μυκήματα. καὶ ὅτι ἐν μόνῳ αὐτῷ καὶ πεῖραν ἔλαβον τῆς τέχνης. καὶ κατέπαυσα τὴν ἄμουσον ἐκείνην καὶ ἀπάνθρωπον ᾠδήν. καὶ τὰ μὲν παρόντα ταῦτα παρ' ἐμοῦ τῷ θεῷ, ἀναθήσω δὲ καὶ ἄλλα πολλάκις, ἐπειδάν μοι πρᾶσχῃ μηκέτι δεῖσθαι κολάσεων. ταῦτα μὲν, ὦ Δελφοὶ, τὰ παρὰ τοῦ Φαλάριδος, ἀληθῆ πάντα, καὶ οἷα ἐπράχθη ἕκαστα. καὶ δίκαιοι ἂν εἴημεν πιστεύεσθαι ὑφ' ὑμῶν, μαρτυροῦντες, ὡς ἂν καὶ εἰδότες, καὶ μηδεμίαν τῶν ψεύδεσθαι νῦν αἰτίαν ἔχοντες. εἰ δὲ δεῖ καὶ δεηθῆναι ὑπὲρ ἀνδρὸς μάτην πονηροῦ δοκοῦντος, καὶ ἄκοντος κολάζειν ἠναγκασμένου, ἱκετεύομεν ὑμᾶς ἡμεῖς οἱ Ακραγαντῖνοι, Ελληνες

ad aliorum torquendorum musicam reseruato, quem nihil aliud modulatum esse pro certo affirmo, præterquam solos mugitus artificis: quòdque in solo ipso artis periculum fecerim, ac statim barbaram illam & inhumanam musicam compescuerim. Atque hæc quidem in præsens Deo offerre libuit. Dedicabo verò illi & alia sæpenumerò, vbi tantùm illius munificentia consecutus fuero, vt ampliùs pœnarum acerbitate erga noxios non egeam. Hæc equidem, ô Delphi, quemadmodum à Phalaride facta sunt, singula quàmverissimè percensuimus. Iusti verò vtique habendi simus, si fidem vobis facientes, veritatis testimonium illi præstiterimus: quippe qui harum rerum non imprudentes, nullam nunc mentiendi occasionem aut causam habeamus. Quòd si quoque necesse est pro viro nos esse supplices, quem falsò multi suspicantur esse improbum, quippe qui inuitus & coactus in malos animaduertit: supplicamus vobis nos Acragantini, qui & Græci su-

νὲς τε ὄντου, καὶ τὸ ἀρχαῖον Δωριεῖς, πρόσκεσθαι τὴν ἄνδρα, φίλον εἶναι ἐθέλοντα, καὶ πολλὰ καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον ὑμῶν εὖ ποιοῦσαι ὡρμημένον λάβετε οὖν αὐτοὶ τὸν ταῦρον, καὶ ἀνάθετε, καὶ εὔξασθε ὑπὲρ τε τῆς Ἀκράγαντος, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ Φαλάριδος. καὶ μήτε ἡμᾶς ἀπράκτους ἀπεπέμψητε, μήτ' ἐκεῖνον ὑβρίσητε, μήτε τὸν θεὸν ἀπεστερήσητε καλλίστου τε ἅμα καὶ δικαιοτάτου ἀναθήματος.

ci sumus, & ex antiquo Dores, complectamini humanitate vestra virum amicitiam vobiscum iungere cupientē, ac eum qui multûm & publicè & priuatim vnicuique vestrûm benefacere & prodesse studeat. Assumite igitur vos ipsi taurū, deoq́ dedicatum offerte, ac pro Acragante ipsiusq́ Phalaridis salute precantes, vota facite. Et nolite nos infecta legatione dimittere, ne & illū contumelia afficiatis, eademq́ opera Deum elegantissimo iuxtà ac iustissimo munere priuetis.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

PHalaris Astyalensis tyrannus Siculus fuit, cui Perillus taurum æneum conflauit, quo nouum haberet miseros torquendi genus. In quem tamen ipse autor inclusus, subiecto igni primus (vt decuit) artificij sui verum experimentum præbuit, mugitumq́; pro humana voce moriens dedit. Phalaris postea taurum Delphos misisse legitur, vt Phœbo dicatus, in eius templo reponeretur, monumentum simul futurum & artis exquisitissimæ, & inuenti crudelissimi, & pœnæ meritò in autorem retortæ. Verùm Delphi munus vt à tyranno missum repudiârunt. Hisce verò duabus Luciani orationibus Phalaridis legati taurum Delphis principibus commendare satagunt. Historiam scribunt Orosius lib. 1. cap. 20. Sa-

bell lib. 4. Ennead. 2. Huius taurus nobilitatus est ab omni autorum genere. Facit quoq; huius mentionem Augustin. ad Maced. de Vera felicitate. Cic. Tusc. quæst. 2. Seneca de Ira & Clementia lib. 2. cap. 4. Pindarus Ode 1. Pyth. Persius Satyra. 3. Ouid. lib. 1. de Arte amandi:

Et Phalaris tauro vsolenti membra Perilli
Torruit —. idem lib. 3. Tristium:
Quiq; bouem Siculo fertur donasse tyranno,

item lib. 5. ibidem:

Vtq; dedit iustas tauri fabricator aheni,

Postremò meminit quoq; eius Pontanus, videlicet:

— *clausus boue mugit aheno*
Infelix faber —.

a ETENIM viro natura bono.] *Viro bono natura nihil æquè aduersum, quàm pœnas sumere de merentibus.*

ΦΑΛΑΡΙΣ Β. *PHALARIS II.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

DEclamatio brevis, sed arguta est, qua ex Delphicis sacerdotibus quidam suadere fingitur, quò donum Phalaridis de quo in superiore oratione agitur, in templum recipiatur, ac Deo consecretur. Genus causæ deliberatiuum est, status negocialis. Exordium habet densum, vt in quo vna ferè periodo & suspiciones eas quibus fauore aliquo adductus aut aliàs corruptus ad suadendum accessisse videri poterat, à se remouet, & sola beneuolentia studioq; communis vtilitatis ad dicendū eadem breuitate facit. Post exordium Propositio sequitur. Hanc confirmat primùm ex locis honestatis, ostendens impium, ac propè sacrilegum fore, si domum hoc à templo excludatur: neque enim quenquam posthac quicquam oblaturum esse, & deum suis sacris ac debito cultu priuatum iri. Deinde contra voluntatem ipsius Dei esse, vt qui certis indicijs ac signis declarârit gratam

istam

istam legationem sibi esse. Hinc quod de crudelitate tyranni obijciebatur, diluit, confutatis testimonijs à conditione personæ, & incertitudine: & contrà ab officio admonet, vt sacra magis procurent, & deo operentur potiùs, quàm iudicijs vacent. Posthæc ad locum vtilitatis transit, docetque contra communem vtilitatem fore, si dona excludantur. Nam ex his omnem prouentum esse Delphorum, & omnem item famam & gloriã: Denique nullo veterum exemplo hoc fieri. Et si maximè in deliberationem hanc rem vocare velint, officio eos vti debere iustè ac liberè iudicantium, non ex affectu aliquo rem æstimare. Peroratio repetitione argumentorum, cum admonitione eorum incommodorum quæ ex hac re consecutura sint, & quòd nihil temerè innouandum sit, perficitur.

Ο Υτε Ακραγαντίνων, ὦ ἄνδρες Δελφοὶ, πρόξενος ὢν, οὔτε ἰδιόξενος αὐτοῦ Φαλάριδος, οὔτ' ἄλλην ἔχων πρὸς αὐτὸν ἢ οὐνοίας ἰδίαν αἰτίαν, ἢ μελλούσης φιλίας ἐλπίδα. τῶν δὲ πρέσβεων ἀκούσας τῶν ἡκόντων παρ' αὐτοῦ, ἐπιεικῆ καὶ μέτρια διεξιόντων, καὶ τὸ οὐσεβὲς ἅμα, καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, καὶ μάλιστα τὸ Δελφοῖς πρέπον προρώμενος, ἀνέστην παραινέσων ὑμῖν, μήτε

Qvum antehac nulla mihi, ô viri Delphi, neq; cum Acragantinis ciuibus hospitalitas intercessisset, neque cum ipso Phalaride priuatim vlla domesticæ familiaritatis contracta esset societas, neque aliam haberem erga illum, aut peculiarem causam sociandæ beneuolentiæ, aut olim iungendæ cum illo amicitiæ spem, tantum verò missos ab eo legatos audierim æqua & modesta perorantes, callideq; prospicerem, & quid piè à vobis fieri posset, & quid publicæ vtilitati conducibile foret, cum primis verò quid Delphis non indecorum factu futurum esset: surrexi in medium oratione mea

ὑβείσαν ἄνδρα λιπαρῆ ἀνασεῶντα, μήτ' ἀνάθημα ἄδη τῷ θεῷ καθωμολογημένον ἀπαλοτριῶν, καὶ ταῦτα, πρὸ τῶν μεγίσων ἐς ἀεὶ μνήμην γενησόμενον, τέχνης καλλίσης, καὶ ἐπαινοίας καλλίσης, καὶ δικαίας καλάσεως· ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τὸ ἐνδοιάσαι ὑμᾶς ὅλως περὶ τούτου, καὶ ἀμεμβρύους ἡμῖν πεθῆναι τὴν διάσειψιν, ἐᾶν λέγεσθαι τὸ ἀνάθημα, ἢ ὀπίσω αὖθις ἁρπάσαι, ἀνόσιον ἄδη εἶν νομίζω· μᾶλλον δὲ, δεῖ ὑπερβολὴν ἀσεβείας ἀφικέσθαι· ἄδικον γὰρ ἀπ' ἐπιτροσυλίας τὸ πρᾶγμά ἐσι, μακρῷ τῶν ἄλλων χαλεπώτερα, καὶ ὅσον τὸ τὰ ἤδη ἀνατεθέντα συλᾶν, τὸ μηδὲ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀνατιθεῖσι βουλομένοις ἐπιτρέπειν, ἀσεβέσερον. δέομαι δὲ ὑμῶν δεδοῦς καὶ ἐμοὶ τὸν ἴσον μετέχειν

vos cohortatus ne & virum principem, & piè agentem, contmuelia temerè afficeretis: neque munus ipsum quod Deo iam destinatum est, à vobis alienaretis: præsertim trium maximarum rerum perpetuò monimentum futurum, artis præstantissimæ, cogitationis crudelissimæ, & iusti supplicij. Itaque ego, quòd & in incerto habetis quid hac de re statuendum sit, quódque magistratus deliberandum vobis proposuerint num munus suscipiendum, an iterum retrò ablegandum sit, parum religiosum esse arbitror. Multò autem potiùs impietati nullum modum relinquetis: neque enim aliud hæc res erit, quàm nefarium sacrilegium, quòd iurpitudine sua omnia longè

laté excedit flagitia. Nec minus impium erit factu, Deo donaria dedicare volentibus, ne facultatem quidem offerendorum munerum concedere, quàm ea quæ Deus iam ob latè possideri, depeculari. Precor autem vos, cùm & ego vnus sim è Delphorum numero, ac ex æquo publicæ glo-

riæ par-

τίχομ᾽ ἂ τι Δημοσίᾳ ὠκλέας, ἀ φυλάττοιτο καὶ τῆς ἐναντίας δόξης, ἀ ἐκ τῶν παρόντων πεσχήνοιτο, μήτ᾽ ἀρκλείην τὸ ἱρὸν τοῖς ἀνθρώποις, μήτε τῷ πόλιν πᾶς ἅπανλας ἀνθρώπους ἀμβάπλειν, ὡς τὰ πεμπόμφα τῷ θιῷ συκοφαντῆσαν, καὶ ψήφῳ καὶ λικασηρίῳ δοκιμάσασαν τὸς ἀναλιθέντας ἀδίας γὲ ἔτι ἀναθῆναι τολμήσαντ᾽ ἄν, ἀλλὼς δ᾽ πᾶσι σόμφορον τὸν Δία ὄ, τι ἂν μὴ πρότερον Δελφοῖς δοκῇ. ὁ μὲν Πύθι τῷ δικαίαν ἔδιξ περὶ τὸ ἀναθήμα τῷ ψῆφον ἐνέγκαι ἀγαθὴν ἐμίσε τὸν Φάλαριν, ἤτοι δῶρον αὐτὸ ἐμυσάττιο, ῥᾴδιον ἐνόμιζε τῷ Ἰονίῳ μίσῳ καταδῦσαι αὐτό, μετὰ τῆς ἀγέσης ὁλκάδος. ὁ δὲ πολὺ τἐναντίον ἐν ὀφθαλμοῖς τι ἀπεραώθῃσαι, ὥς φασι, παρέσχεν αὐτοῖς, καὶ σῶς ἐς

riæ particeps, si conseruata fuerit: tum diuersæ opinioni obnoxius, si quid in præsens aduersus existimationem nostram perperam admissum fuerit, ne templum obseretis piis & religiosis hominibus, neque ciuitatem nostram omnium mortalium contumeliæ atque calumniis traducendam obiiciatis, quasi ea quæ Deo offerenda mittuntur, sycophantiis illudentem, calculisq; & iudicio donaria dedicantes rectificantem. Si quidem nemo quicquã posthac muneris offerre audebit, certior facius, Deum nulla beneuolentia susceperum, quod priùs Delphis non visum sit probabile. Proinde Pythius iam antè non iniquam de missо donario tulit sententiam. Si enim aut Phalarim odio haberet, aut eius munus contemptim auersaretur, facilè ac promptum illi fuerat illud vnà cum naui oneraria, qua allatum est, in mediis Ionij maris fluctibus submergere. Iam verò ille à vestra sententia longè lateq; dissentit, cùm & sereno cœlo illis Ionium traijcere præstitit (quemadmodum ipsi testificantur) ac

σῶς ἐς τὴν Κίῤῥαν κατᾶραι, ὦ καὶ δῆλον ὅτι περσίεται τὴν τοῦ μονάρχου εὐσέβειαν. χρὴ δὲ καὶ ὑμᾶς τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ψηφισαμένους, προσθεῖναι καὶ τὸν ταῦρον τουτονὶ τοῦ ἄλλῳ κόσμῳ τοῦ ἱεροῦ. ἐπεὶ πάντων ἂν εἴη τοῦτ' ἀτοπώτατον, πέμψαντά τινα μεγαλοπρεπὲς οὕτω δῶρον θεῷ, τὴν καταδικάζουσαν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ψῆφον λαβεῖν, καὶ μισθὸν κομίσασθαι τῆς εὐσεβείας, τὸ κεκρίσθαι μηδὲ τοῦ ἀνατιθέναι ἄξιος· ὁ μὲν οὖν τἀναντία μοι ἐγνωκὼς, καθάπερ ἐκ τοῦ Ακράγαντος ἄρτι καταπεπλευκὼς. σφαγάς τινας, καὶ βίας, καὶ ἁρπαγὰς, καὶ ἐπαγωγὰς ἐπραγῴδει τοῦ τυράννου, μόνον οὐκ αὐτόπτης γεγονῆσθαι λέγων, ὃν ἴσμεν οὐδ' ἄχρι τοῦ πλοίου ἀπεδημηκότα. χρὴ δὲ τὰ μὲν τοιαῦτα μηδὲ τοῖς πεπονθέναι φάσκουσι πάνυ πιστεύειν διηγου-

saluos in Cirram vsque pertulit: quo facto satis manifestum est [a] *monarcha pietatem sibi non improbari. Oportet autem & vos diuinæ sententiæ adiectis calculis, & hunc taurum reliquis templi ornamentis adiungere: quandoquidem hauddubiè res foret omnium absurdissima, si quis adeò magnifico & excellenti munere huc misso, vestris calculis ab ingressu templi arceretur, ac præmium impietatis auferret, videlicet indignus iudicatus qui donum offerret Apolloni. Cæterùm ille cuius diuersa est à me sententia, quemadmodum ex Acragante huc delatus nauigio, cædes quaspiam & iniurias, & rvpinas, & deprædationes à tyranno factas sustinuit, nimiùm tragica vociferatione extulit, dicens propemodum omnia sibi coràm visa esse oculis: quem non ignoramus, ne ad portum quidem vsque peregrè profectum esse. Non autem dissentaneum est, talia ne iis quidem omnino credere, qui ista se perpessos esse commemorant.*

διηγουμένοις· ἄδηλον γὰρ εἰ ἀληθῆ λέγουσιν, οὐχ ὅπως αὐτοὺς, ἃ μὴ ἐπιστάμεθα, κατηγορεῖν. εἰ δ' οὖν τι καὶ πέπρακται τοιοῦτον ἐν Σικελίᾳ, τοῦτ' οὐ Δελφοῖς ἀναγκαῖον πολυπραγμονεῖν, εἰ μὴ ἀντὶ ἱερέων ἤδη, δικαστὰ εἶναι ἀξιοῦμεν. καὶ θέον θύειν, καὶ ἄλλα θεραπεύειν τὸν θεὸν, καὶ συναναθεῖναι, εἰ πέμψειέ τις, σκοποιοῦντες μαθήμεθα, εἴ τινες τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον δικαίως, ἢ ἀδίκως τυραννοῦνται. καὶ τὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐχέτω ὅπῃ καὶ βούλεται. ἡμῖν δ' ἀναγκαῖον οἶμαι τὰ ἡμέτερα αὐτῶν εἰδέναι, ὅπως τε πάλαι διέκειτο, καὶ ὅπως νῦν ἔχει, καὶ τί ποιοῦσι λῷον ἔσται. ὅτι μὲν δὴ ἐν μρημνοῖς τε οἰκοῦμεν αὐτοὶ, καὶ πέτρας γεωργοῦμεν, οὐχ Ὅμηρον χρὴ περιμένειν δηλώσοντα ἡμῖν, ἀλλ' ὁρᾷν πάρεστι ταῦτα καὶ ὅσον ἐπὶ

memorāt. Etenim nobis obscurū est num vera prædicēt, ne quo modo eos de quibus nihil certi nobis compertum est, iniustè sceleris accusemus. Quòd si tale quippiam in Sicilia quoq; peractū est, quid hac de re Delphos solicitè curiosos esse attinet, nisi pro sacerdotum officio, iudicum partes nobis præposterè vēdicemus? Et iam nobis sacrificandum erat, atque cæteris omnibus deus colendus: ac si quis misisset donaria, ea dedicare nostri fuerat officij. Num hic expendentes sedemus, si qui ex illis qui trans Ionium continentem incolunt, legitimè an secus administrent imperia? Atque aliorum quidem res prout ipsi voluerint, se habeant: porrò nobis pernecessarium esse opinor, ne nostra ipsorū nobis ignota sint, tum qui olim rerum nostrarum status fuerit, & quomodo nunc in præsens eædem se habeant, & quid magis ex vsu nostro sit facere. Nam quòd in præcipitijs & arduis cautibus habitemus, ac steriles petras colere soleamus, Homerus monitor nobis non est expectandus, qui nobis hæc palàm faciat, sed ista

ἐπὶ τῇ γῇ, βαθεῖ λιμῷ ἀεὶ συνοῦμεν ἄν. τὸ δ' ἱερὸν, καὶ ὁ Πύθιος, καὶ τὸ χρηστήριον, καὶ οἱ θύοντες, καὶ οἱ ἐνσεβοῦντες, ταῦτα Δελφῶν τὰ πεδία, ταῦθ' ἡ πρόσοδος, ἐντεῦθεν ἡ εὐπορία, ἐντεῦθεν αἱ τροφαί· χρὴ γὰρ τἀληθῆ πρός γε ἡμᾶς αὐτοὺς λέγειν. καὶ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν, ἄσπαρτα ἡμῖν καὶ ἀνήροτα φύεται τὰ πάντα, ὑπὸ γεωργῷ τῷ θεῷ. ὃς οὐ μόνον τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀγαθὰ γιγνόμενα παρέχει, ἀλλ' εἴ τι ἐν Φρυξὶν ἢ Λύδοις, ἢ Πέρσαις, ἢ Ἀσσυρίοις, ἢ Φοίνιξιν, ἢ Ἰταλιώταις, ἢ Ὑπερβορέοις αὐτοῖς, πάντα ἐς Δελφοὺς ἀφικνεῖται. καὶ τὰ δεύτερα μετὰ τὸν θεὸν, ἡμεῖς τι μώμεθα ὑφ' ἁπάντων καὶ εὐποροῦμεν καὶ εὐδαιμονοῦμεν. ταῦτα τὸ ἀρχαῖον, ταῦτα

coràm ipsi oculis intuemur: tum quantum semper in terra versemur, cui portus sit profundus, haud obscurè animaduertimus. Cæterùm templum ipsum, & Pythius, & oraculum, tum sacrificantes, & pietatis operibus seruientes, ij sunt Delphorum campi, ij prouentus: inde abundantia, inde commeatus nobis abundè & affatim offunditur. Par enim est, vt apud vos, quod verum mihi videtur, tacitum non habeam, aut dissimulanter præteream: [b] & quod à poëtis dicitur, citra sementem, citráque arationem nobis omnia proueniunt, Dei agricolæ opera: qui non solùm ea quæ apud alios bona nascuntur, nobis ampliter & cumulatè exhibet: sed si quid preciosi aut rari apud Phryges est, aut Lydos, aut Persas, aut Assyrios, aut Phœnices, aut Italos, aut apud ipsos deniq; Hyperboreos, omnia certatim ad Delphos perferuntur. Ac nos secundo loco post Deum ab omnibus mirificè colimur, parataq; rerum copia affluentes felicem vitam agimus. Sed hæc iam olim vobis ignota non

τα τὸ μέχρι νῦν, καὶ μὴ παυσαίμεθά γε οὕτω βιοῦντες. μέμνηται δὲ οὐδεὶς πώποτε, ψῆφον ὑπὲρ ἀναθήματος παρ' ἡμῖν ἀναδοθεῖσαν. οὐδὲ κωλυθέντα τινὰ θύειν ἢ ἀνατιθέναι. καὶ δὰ τοῦτ', οἶμαι, καὶ αὐτὸ ἐς ὑπερβολὴν ἤυξηται τὸ ἱερὸν, καὶ ὑπερπλουτεῖ ἐν τοῖς ἀναθήμασι. δεῖ τοίνην μήδ' ἐν τῷ παρόντι καινοτομεῖν μηδὲν μηδὲ παρὰ τὰ πάτρια νόμον καθιστάναι, φιλοκρινεῖν τὰ ἀναθήματα, καὶ γενεαλογεῖν τὰ πεμπόμενα, ὅθεν, καὶ ἀφ' ὅτου, καὶ ὁποῖα· δεξαμένους δὲ, ἀπραγμόνως ἀνατιθέναι, ὑπηρετοῦντας ἀμφοῖν, καὶ τῷ θεῷ, καὶ τοῖς εὐσεβέσι. δοκεῖται δέ μοι, ὦ ἄνδρες Δελφοὶ, ἄριστα βουλεύσεσθαι περὶ τῶν παρόντων, εἰλογίσεσθε πρῶτον,

ta non sunt. Quod autem ad præsentem deliberationem attinet, danda est nobis opera, vt in hoc vitæ semel institutæ tuendo proposito constanter perseueremus. Nullus, vt mea fert opinio, memoria tenet, vllo tempore de quoquam donario apud nos latam esse sententiam, neque quenquam à sacrificando aut donario dedicando fuisse exclusum aut prohibitum: eamq; ob causam opinor delubrum Apollinis tantopere auctum esse, in tantum, vt iam supra modum abundet muneribus. Oportet itaque neque in præsens quicquam temerè innouare, neque aliquid præter morem patrium constituere. Sed nec amoris respectu iudicanda sunt nobis donaria, nec generis ratione ea quæ mittuntur æstimanda, vndénam, aut à quo, aut cuiusmodi sint quæ huc legantur. Suscepta autem munera nulla curiositate delubro sacranda sunt, ac ambabus manibus per nos inseruiendum est cùm Deo, tum pietatis gratia huc venientibus. Videmini verò mihi, ô viri Delphi, super rebus quas in præsentia deliberationi expenden-

τον, ὑπὲρ ὅσων καὶ ἡλίκων ἐστὶν ἡ σκέψις· πρῶτον μὲν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ἱεροῦ, καὶ θυσιῶν, καὶ ἀναθημάτων, καὶ ἐθῶν ἀρχαίων, καὶ θεσμῶν παλαιῶν, καὶ δόξης τοῦ μαντείου· ἔπειτα ὑπὲρ τῆς πόλεως ὅλης, καὶ τῶν συμφερόντων τῶν τεκοινῷ ἡμῶν, καὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ Δελφῶν, ἐπὶ πᾶσι δὲ, τῆς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εὐκλείας ἢ κακοδοξίας. τοῦτον γὰρ οὐκ οἶδα εἴ τι μεῖζον, εἰ σωφρονεῖτε, ἢ ἀναγκαιότερον ἡγήσησθε ἄν. περὶ μὲν οὖν ὧν βουλευόμεθα, ταῦτά ἐστιν, οὐ Φάλαρις τύραννος εἰς, οὐδὲ ταῦρος οὗτος, οὐδὲ χαλκὸς μόνον, ἀλλὰ πάντες βασιλεῖς, καὶ πάντες δυνάσται, ὅσοι νῦν χρῶνται τῶν ἱερῷ· καὶ χρυσὸς, καὶ ἄργυρος, καὶ ὅσα ἄλλα τίμια, πολλὰ πολλάκις ἀνατεθησόμενα τῶν θεῷ. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ κατὰ τὸν θεὸν ἐξεταστεῖναι ἄξιον.

das subiecistis, consultissimè facturi, si primùm omnium eam cogitationem susceperitis, de qualibúsnam ac quantis rebus consilium ineatis. Principiò enim super deo ipso ac templo, tum sacrificijs atque donarijs, super ritibus ac moribus antiquis, simul atque legibus vetustis, ac gloria vaticinij: exinde super vniuersa ciuitate, ac rebus priuatim & publicè omnibus Delphis conducentibus. Præter hæc omnia consultantes non contemnendum in discrimen venietis apud omnes homines, aut fruendæ gloriæ, aut tolerandæ infamiæ. His profectò nihil maius (siquidem rationis compotes estis) aut perinde necessarium esse existimabitis. De quibus igitur in præsens consultamus, hæc sunt, non equidem solùm Phalaris, neque taurùs ille, neque æs tantùm, sed omnes reges ac principes, quotquot nunc templi vtuntur opera. Præterea aurum, argentum, & quæcunque alia preciosa multa, ac sæpenumero deo dedicanda veniunt.

ξιον. τίν' οὖν ἕνεκα, μὰ δ' ὡς ἀεὶ, μὰ δ' ὡς πάλαι, τὰ περὶ τ' ἀναθημάτων ποιήσομεν; ἢ τί μεμφόμενοι τοῖς πάλαι ἐθέσι, καινοτομήσομεν; καὶ ὁ μὰ δι' ἃ πόλις, ἀφ' οὗ πλὴν πόλιν οἰκοῦμεν, καὶ ὁ Πύθιος χρᾷ, καὶ ὁ τρίπους φθέγγεται, καὶ ἱέρεια ἐμπνέηται, χρήσ-νηται ἡμῖν, νεωκαινήσομεν. θα, μεύεσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι τὰς ἀναθέσεις; καὶ μὴν ἐξ ἐκείνου μὲν τὸ παλαιὸν ἔθος, τὴν ἀνέδην καὶ πᾶσιν ἐξεῖναι, ὁρᾶτε ὅσων ἀγαθῶν ἐμπέπλη-σται τὸ ἱερὸν ἁπάντων ἀναθέ-ντων, καὶ ὑπὲρ πλὴν ὑπάρ-χουσαν ἀμάξαν ἕνιον ἀνα-φερομένων τὸν θεόν. εἶδ' ἡμᾶς αὐτὸς δοκιμασάς καὶ ἐξετα-σὰς ἐπισήσῃ τοῖς ἀναθήμα-σιν, ὁκνῶ μὴ ἀχρήσωμεν τῶν δοκιμασθησομένων ἔτι, ἄθλι-νὸς ὑπομένουτ', ὑπόδικον αὐτὸν

niunt. Primùm enim iuxta dei consilium expendere cõuenit. Cuius ergo rei gratia non vt semper nobis moris fuit, neque vt iam olim consueuimus, de dedicandis muneribus faciemus? Aut quid in antiquis constitutionibus censoria nota reprehendentes, rebus nouis studemus? Et quod nunquam ex quo hanc vrbem incolimus, ac Pythius interrogatus reddidit oracula, & trípos loquitur, & ipsa sacerdos diuino afflatur numine, fecimus, nunc faciendum constituemus, iudicantes videlicet, ac expendentes eos qui huc misitant munera. Quin potiùs illud apud animum vestrum cogitatis ex prisco illo more & instituto, quo munerum offerendorum facultas intercluſa fuit nemini, quantis bonis templum auctum & cumulatum siet, omnibus offerentibus, ac quibuſuis pro ſubſtantiæ ſuæ modulo donarijs deum cumulantibus. Quòdſi nobis ipſi iudicum & cenſorum prouinciam ſumemus miſſorum huc munerum, vereor ne citò eorum qui nobis probandi aut expendendi ſunt, penuria laboremus, nemine ſcilicet ſufferente

ſemet-

αὐτὸν καθιστάναι, καὶ ἀναλίσκοντα καὶ καταδαπανῶντα, παρ' αὐτοῦ κείνεσθαι, καὶ ὑπὲρ τῶν ὅλων κινδυνεύειν. ἢ τίνι βιωτὸν, εἰ κριθήσεται τοῦ ἀνατιθέναι ἀνάξιος.

semetipsum reum obiectare iudicio, & in hoc ipsum impensas & sumptus facientem, vt iudicetur, deq; omnibus in periculum veniat. Aut cui humaniter patiendum existimatis, si donariorum dedicandorum libertate indignus esse iudicabitur?

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a MONARCHAE pietatem.] *μονάρχης seu μονάρχος, pro, tyranno, & μοναρχεῖν pro, tyrannidem gerere apud Græcos sæpe dicuntur, vt hic. Nimirum id vocabuli tum eum significat, qui solus rerum potitur, idq; iniustè.* *b* Et quod à poëtis dicitur citra sementem.] *Quæ autem citra nostram operam casu nobis eueniunt, ἄσπαρτα καὶ αὐήρατα contingere dicunt Græci. Idē in Parasito, & in Rhetorum didascalo vsus est. Natum à fabula insularum fortunatarum, de quibus Lucianus & Horat. in Odis. Hom. Odyss. lib. 9.*

ΠΕΡΙ ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑΣ. DE ASTROlogia.

D. Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

AStrologiæ defensio quædam est, à dignitate videlicet quam ab antiquitate & præstantia eorum qui illam ab initio coluêre, trahit: & à certitudine, quam ex similibus & signis ratiocinatione quadam colligit. Recenset aūt principiò varias gentes & populos à quibus illa inuenta, tractata ac locupletata fuerit. Deinde & homines,

nes, & quid quisq; in illa singulatim vel obseruârit, vel tractârit: quo loco & fabulas pleraſque Græcorum poëtarum de Orpheo, Tireſia, Atreo Thyeſte, Bellerophonte, Phryxo, Dædalo, Endymione, Phaëthonte, ac cæteris quibuſdam explicat. Poſtremò & vtilitatem artis tradit, quò futuris rebus per hanc obſeruatis, & mala facilius tolerare, vtpote, præuidentes illa, poſſimus: & bonorum ſpe nos ipſos confirmare. Exordio dociles facit, ſtatim propoſito de quo & qualiter dicturus ſit: & obiurgat eos qui artem ob imperitiam vtentium ac profitentium reprehendunt.

Μφί τε ὐρανῦ, ἀμφίτε ἀςέρων γραφὴν ὐκ αὐτῶν ἀςέρων ὐδ' αὐτῦ περὶ ὐρανῦ, ἀλλὰ μαντείης καὶ ἀληθείης, ἣ δὴ ἐκ τετέων ἐς ἀνθρώπων βίον ἔρχεται. ὁ δέ μοι λόγος ὃς ὐχ ὑποθησόμενός ἐςιν ὅδε δι' ὅλα σκαλίλω ἐπαγγέλλεται, ὅπως τούτων πλὴν μανθησόμενος διγνώκτιον, ἀλλὰ μίμφομαι, ὁκόσοι σοφοὶ ἐόντες, τὰ μὲν ἄλλα ἐπασκέουσι, καὶ πᾶσι ζῆς ἑωυτέων ἀπηγέονται, μόνην δ' ἀςρολογίην οὔτε τιμέουσιν, οὔτε ἐπασκέουσι. καὶ ἡ μὲν σοφίη παλαιὴ, οὐδὲ νέον ἐς ἡμέας ἀφίκετο, ἀλλ'

DE cœlo, deq; aſtris eſt nobis inſtitutus ſermo: non de ipſis quidem aſtris, neque ipſo de cœlo, verùm de diuinatione ac veritate, quæ ab illis in hominum vitam proficiſcitur. Neque rurſum mihi libellus hic ſe traditurum aut doctorum profitetur, quo pacto diuinationem hanc aſſequi liceat: ſed illud quæror, doctos omneis cùm in cæteris omnibus exerceant ſeſe, ſuiſq; omnibus tradant, ſolam Aſtrologiam nec habere in precio, nec exercere. Atqui hoc doctrinæ genus veluſtum eſt, neque nuper ad nos peruenit, ſed

ἀπ' ἔσιν ἔργον ἀρχαίων βασιλέων, θεοφιλέων, οἱ δὲ νεῶν ἀμαθίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ. καὶ πόσῳ τινὶ μισοπονίᾳ, μείνοισί τι ἀντίξοα φρονέουσι, καὶ εὖτ' ἂν ἀνδράσιν ἐπικυρίωσι, ψεύδεα μαντευόμενοι, ἄστρων τε λατιγορέοσι, καὶ αὐτῶν ἀστρολογίαν μισέουσιν, οὐδὲ μὴν ὅτι ὑγιὴς, οὔτε ἀληθὴς νομίζουσιν, ἀπὸ λόγων ψευδέα καὶ ἀνημέλητον, ὡς λιπαίνεσθαι, ἐμοὶ δοκέειν φρονέοντες. ὅτι γὰρ τὸ μὲν ἧσσον ἀϊδρείης, τεκτοσύνης αὐτῆς ἀφυίη, οὐδὲ αὐλητέων ἀμουσίη, μουσικῆς ἀδρείη· ἀπ' οἷ μὴ ἀμαθέων τῶν τεχνέων, ἐξ ἑκάστη δ' ἐν ἑωυτῇ σοφή. πρῶτον μὲν δὴ Αἰθίοπες τὸν δὲ τὸν λόγον ἀνθρώποισι διήνεικαν· ἔστι γὰρ αὐτοῖσι τὰ ἤ, ἡ δρείη τε ἔθνεϊ, καὶ γὰρ τἄλλα τῶν ἄνω δρείτεροι Αἰθίοπες, τὰ δὲ, καὶ τῆς οἰκήσιος ἡ ὁμοιότης. ἀεὶ γὰρ σφέας οὐδίη καὶ γαληνοὴ περιέστηκε, οὐδὲ τῶν τε ἔτι προπέρω ἀνέχοντα, ἀπ' ἐν μὴ ὥρῃ οἰκέουσιν. ἐλόντες δὲ πρῶτα τὴν σι-

sed inuentum est priscorũ regũ, quos dij amabãt. At huius ætatis mortales nõ solùm insciitia socordiáq; verumetiã odio laboris diuersa ab illis sentiunt. Cumq; fortè incideriint in eos qui falsa prædicũt, tum & astra culpãt, & ipsam Astrologiã habent exosam, neq; salutarẽ eam, neq; veridicã arbitrantes, sed aũt magis falsam atq; inanem haud recẽsẽ, siquidẽ mihi quidem videtur, sentientes. [b] Neq; enim ob imperitiam fabri, ars ipsa culpatur: neq; ob cãtoris insciitiã ipsa musica parũ est erudita, quin illi potiùs artium sunt ignari: cæterum ars vnaquæq; suapte natura scita est. [c] Primũ igitur Aethiopes hãc rationẽ mortalibus tradiderunt. In causa fuit partim gẽtis eius sapientia (nam cæteris quoq; in rebus Aethiopes reliquos homines antecellunt sapientia) partim regionis quam incolũt, opportunitas, propterea quòd apud eos perpetua sit cœli serenitas, tranquillitasq;, neq; patiuntur anni mutationes, sed eadẽ tẽperie viuunt. Itaq; cùm primũ vidẽt lu-

nam

ἡλιακὴν οὐκ ἐς ταὐτὸν ὁμοίαν φαινομένην, ἀλλὰ πολυειδίαν τινὰ γινομένην, καὶ ἐν ἄλλοις ἄλλῃ μορφῇ τετραμμένην, ἐδόκουν αὐτοῖσι τὸ χρῆμα θωυμαζοῖ καὶ ἀρρεῖης ἄξιον. ἔνθεν δὲ ζητέοντες, εὗρον τὸ τέων τῷ ἀτίλῳ, ὅτι οὐκ ἴδιον τῇ σεληναίῃ τὸ φέγγος, ἀλλά οἱ παρ' ἡλίου ἔρχεται. εὗρον δὲ καὶ τὰ ἄλλων ἀστέρων τῶν φορίων, τοὺς δὴ πλανήτας ἡμεῖς καλέομεν, οἵδνοι γὰρ τὰ ἄλλων ἀστέρων νικέουσι, φύσιν τε αὐτῇ συναστείλω, καὶ ἔργα, τὰ ἑκάστου ἐπιτηδεύσιν. ἐν δὲ καὶ ὀνόματα αὐτοῖσιν ἐπέθεσαν, ὀνόματα, ὅκως ἐδόκιον, ἀλλὰ σημήια. ταῦτα μὲν οὖν Αἰθίοπες ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπέβλεψαν. μετὰ δὲ, γεώσιν, οὗσιν Αἰγυπτίοισιν, ἀτελέα τὸν λόγον παρέδοσαν. Αἰγύπτιοι δὲ παρὰ σοφέων ἐκδεξάμενοι ἡμιμερέα τῶν μανθάνω ἐπὶ μέζον ἤγηραν. μίτρα τε τῆς ἑκάστου διανύσιος ἐσημήναντο, καὶ ἑτέων ἀριθμὸν, καὶ μηνέων καὶ ὡρέων διετάξαντο.

nam non semper eodem vultu apparentē, sed varia subinde specie & in aliam atque aliā verti formā, visa est illis ea res admiratione atq; disquisitione digna. Deinde cū inquisissent, repererunt hanc esse earum rerum causam, quòd lunae non esset lumen proprium, sed à sole mutuatum. Inuenerunt aūt & reliquarum stellarum motus, harum quas nos errones appellamus (nam stellarū hæ solæ mouentur) naturam & earum ac potestatem, & effectus quos vnaquæq; præstet nominibus quoque inditis, non illis quidem vtcunq; visum est, confictis, sed quā notæ rerum essent. Hæc igitur in cœlo perspexerunt Aethiopes: mox Aegyptijs finitimis artem imperfectam tradiderunt. Porrò Aegyptij diuinandi ratione quam ab illis dimidiatam acceperant, in maius prouexerunt: quippe qui mensuram etiam ad quam vnaquæq; stella moueretur, indicārint. Ad hæc annorum, mensium, horarumq; numerum instituerunt.

Ac mens

καὶ μηνῶν μὲν σφῖσι μέτρον, ἡ σελήνα, καὶ ἡ ταύτης ἀναστροφὴ ἐγένετο, ἔτεος δὲ, ἠέλιος, καὶ ἡ τοῦ ἠελίου περίφορος. οἱ δὲ καὶ ἄλλα ἐμήσαντο πολλῷ μέζω τουτέων· ἐκ γὰρ δὴ τοῦ παντὸς ἠέρος, καὶ ἀστέρων τῶν ἄλλων ἀπλανέων τε καὶ εὐσταθέων, καὶ οὐδ' ἅμα κινεομένων, δυόδεκα μοίρας ἐτάμοντο ἐν τοῖσι κινεομένοισι, καὶ οἰκεῖα ζῶα ἐόντα, ἕκαστον αὐτῶν ἐς ἄλλην μορφὴν μεμιμέαται, τὰ μὲν ἐνάλια, τὰ δὲ ἀνθρώπων, τὰ δὲ θηρῶν τὰ δὲ πτηνῶν, τὰ δὲ κτηνέων. ἀπὸ τέων δὴ καὶ ἱερὰ τὰ Αἰγύπτια πολυειδέα ποιέεται· οὐ γὰρ πάντων Αἰγύπτιοι ἐκ τῶν δυόδεκα μοιρέων πασέων ἐμαντεύοντο, ἄλλοι δὲ ἀλλοίῃσι μοίρῃσιν ἐχρέοντο· καὶ κριὸν μὲν σέβουσιν, ὁκόσοι ἐς κριὸν ἀπέβλεπον· ἰχθύας δὲ οὐ σιτέονται, ὁκόσοι ἰχθύας ἐπεσημήναντο· οὐδὲ τράγον κτείνουσιν, ὅτοι αἰγόκερων ᾔδεσαν. καὶ οἱ ἄλλοι τἆλλα, ὡς ἕκαστοι, ἱλάσκονται. καὶ μὴν καὶ ταῦρον ἐς τιμὴν τοῦ ἠερίου ταύρου σεβίζονται.

Ac menses quidem illi luna metiuntur, atq; eius recursu finiunt: f annum verò Sole, & huius circuitu metiuntur, Quin his etiam maiora ostenderunt. Nam ex vniuerso cœlo, reliquisq; stellis, & errantibus, & fixis, neque simul cum cæteris sese mouentibus, duodecim partes effecerunt in his quæ mouentur, & vnamquamque suis animantibus repræsentârunt, partim marinis, partim homine, partim feris, partim volatilibus, partim pecudibus. Vnde & sacra Aegyptiorum variè fiunt. Neque enim omnes Aegyptij ex omnibus duodecim partibus diuinabant, sed alij alijs vtebantur partibus. Itaque arietem colunt, qui ad arietem spectabant, piscibus non vescuntur, qui pisces annotârant. Nec hircum mactant, qui Capricornum viderant: atque alij item alia venerabãtur, quæ quisque inuenerat. Quin taurum etiam ob honorem cœlestis Tauri colunt.

8 Nam

καὶ ὁ Απις αὐτοῖς χρῆμα ἱερώτατον τὴν χώρην ἐπινέμεται, καί οἱ ἐκεῖ μαντήιόν τε ἀνατιθέασι, σιμήϊον τῆς ἐκείνου τοῦ ταύρου μαντικῆς. οὐ μετὰ πολλῶν δὲ, καὶ Λίβυσι ἐπέβησαν τοῦ λόγου· καὶ γὰρ τὸ Λιβύων μαντήϊον τοῦ Αμμωνος, καὶ τοῦτο ἐς τὸν ἤερα, καὶ ἐς τὴν τούτου ὀφίην εἴρητο, παρὰ τὸν Αμμωνα, καὶ οὗτι κριοπρόσωπον ποιέονται. ἔγνωσαν δὲ τουτέων ἕκαστα καὶ Βαβυλωνίοι, οὗτοι μὲν, λέγουσι, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων, ἐμοὶ δὲ διοκέει, πολλὸν ὕστερον ἐς τούτους, ὁ λόγος ἀφίκετο. Ελλήνεσι δὲ, οὔτε παρ' Αἰθιόπων, οὔτε παρ' Αἰγυπτίων ἀστρολογίης πέρι οὐδὲν ἤκουσαν, ἀλλὰ σφίσιν Ορφεὺς, ὁ Οἰάγρου καὶ Καλλιόπης, πρῶτος τάδε ἀπηγήσατο· οὐ μαλα ἐμφανέως, οὐδὲ ἐς φάος τὸν λόγον πρηνέγκεν, ἀλλ' εἰς γοητείην καὶ ἱερολογίην, οἵη δεινοίη ἐκείνου. πηξάμενος γὰρ λύρην, ὄργιά τε ἐποιέτο, καὶ τὰ ἱερὰ ἤειδεν. ἡ δὲ λύρη,

8 Nam Apis apud illos res in primis sacra, regionem sortitus est: & qui iam incolunt partem, oraculum quoque dicárunt, signum videlicet diuinationis, quàm à cœlesti Tauro petunt. Ac non multò pòst Libyes quoque hanc artem sunt aggressi. Siquidem & h oraculum quod est apud illos Ammonis, ad cœlum & huius sententiam refertur, iuxta Ammonem, quem illi arietis specie fingunt. Calluerunt autem hæc omnia & Babylonij: atque hi quidem affirmant se primos omnium fuisse. Verùm, vt ego existimo, multò posteriùs ad hos scientia peruénit. At verò Græci nec ab Aethiopibus, nec Aegyptijs de Astrologia quicquã audiérunt: verùm illis Orpheus Aeagro Calliopéque prognatus primus ista monstrauit. nõ ille quidem admodum dilucidè, neq; rem clarè docuit, sed præstigijs ac mysticis inuolucris obtexit. Sic enim illi visum est. Nã concinnata lyra Orgia instituit, sacrasq; cantiones decantabar. Porrò

λύρη, ἐπάμιζε ἰδοὰ τῷ τῶν ὅλων ὁμοζύγων ἀέρων ἁρμονίῳ συνεβάκχευε. ταῦτα Ορφεὺς διέμετρεν, καὶ ταῦτα ἀνακινῶν, πάντα ἔθελγε, καὶ πάντων ἐκράτει. οὐ γὰρ ἐκείνῳ τῷ λύρᾳ ἔδλεπον, οὐδὲ οἱ ἄλλης ἔμπειρ μουσουργίης, ἀπ' αὐτῆς Ορφέως ἡ μεγάλη λύρη. Ἐπεὶ οὖν τι τάδε τιμιώτερον, μοίρᾳ ἐν αὐτῷ οὐρανῷ ἀπέκειναν· καὶ ἀέρος ποῖοι, λαλίστατα λύρη Ορφέως. ἢν δὲ ποτε Ορφέα ἴδῃς, ἢ λίθοισιν ἢ χροιῇ μεμιμημένον, μὴ σῷζε ἐκεῖνον ἀέδοντι, μὴ τὰ χερσὶν ἔχον τῇ λύρᾳ· ἀμφὶ δὲ μιν ζῶα μυρία ἕσπεται, ἐν οἷς καὶ ἄνθρωπος καὶ ταῦρος καὶ λέων. καὶ τῶν ἑκάστου εἶδε· ἂν ἐκεῖνα ἴδῃς, μέμνησό μοι τοτέων, οἵοιν ἐκείνη ἀοιδῇ, οἵοιν δὲ καὶ ἡ λύρη, οἵοις ἦ καὶ ταῦρος, ἢ ὁ οἷος λέων, Ορφέως ἐπαΐσσειν. ἢν δὲ, τὰ λέγω, ἄτια γνοίης, σὺ δὲ καὶ ἐν ᾧ οὐρανῷ ἕδρακτο ἕκαστον τούτων. λέγουσι δὲ Τειρεσίαν.

lyra cùm septem haberet chordas, concentum mobilium stellarum repræsentabat. Hæc conquirens atque hæc agitans Orpheus omnia delembat, ommaque vincebat. Neque enim illam hominis lyram spectabant, neque illi alterius musices studium erat, verùm hæc magna illa Orphei lyra. Hisce rebus cùm Græci honorem habere vellent, locum illi in ipso cœlo designārunt, & cōplusculæ stellæ vocantur Orphei lyra. Quòd si quando Orpheum videris vel saxo expressum, vel coloribus effictum, sedet in medio, canenti similis, manibus tenens lyram. circum hunc animantiū innumera multitudo, inter quæ & homo, & taurus, & leo. Cúmque horum singula videris, fac horū mihi memineris, cuiusmodi sit illius cantus, cuiusmodi lyra, cuiusmodi taurus, & cuiusmodi leo Orpheum audiant. Quòd si eorum quæ dico causas intelligas, tum & in cœlo horum vnumquodque contemplator. Fertur aūt & Tiresia

ρσίλω. ἄνδρα Βοιώτιον, ζοῦ δὲ ἡλίου μανθσιώης πίει πολὺν ἀέρλα, τῶτον ἢ Τειρσίλω ἐν Ἐπησιν ἐπᾶν, ὅτι τῶν πλανησμένων ἀςέρων, οἱ μὲν θήλεσι, οἱ δὲ ἄῤῥεσι ἰόν τον, ὐκ ἴσα ἐκ τικίνσι. τῷ καὶ μᾶλλον διφυίαν γνέσθαι, καὶ ἀμφίβιον Τειρσίλω μυθολογέσσιν, ἄλλοτε μὲν θῆλυν, ἄλλοτε δὲ ἄῤῥενα. Ἀτρέως δὲ καὶ Θυέσου, περὶ τῆ πατρώη βασιλήης ἐπινεικέντων, ἤδη τοῖσιν Ἕλλησιν ἀνάφανδον ἀςρολογίης τε καὶ ὀφίης τῶν ὐρανίης μάλις' ἔμελε, καὶ τὸ ξυνὸν ἦρξαν Ἀργέων, ἄρχειν ἐγνωσμένων τῶν, ὅσις ζοῦ ἑτέρε ὀφίλω περιέσεται. ἔνθα δὴ Θυέσης μὲν ἀρνὸν σφίσι, τὸν ἐν τῷ ὐρανῷ σημηνάμενον ἐπὶ λαξὺν, ἀφ' τέω δὲ ἄρνα χρύσεον Θυέσεα γνέσθαι μυθολογέσσιν. Ἀτρεὺς δὲ ζοῦ ἡλίου πίει, καὶ τῶν ἀνατολέων αὐτοῦ, λόγον ἐποιήσαλο, ὅτι ὐκ ἐς ὁμοίω φορὸν ἡλιός τε, καὶ ὁ κόσμος ἐκίνεντο, ἀλλ' ἐς ἀντίξοον ἀπήλιος ἐμβαθμέουσι. καὶ ἀ νῦν δύσιος, ἀνίσεσα ζοῦ κόσμον λύσιος ἴσσα, ζοῦ ἡλίε ἀρχολαί ἐσι.

resia genere Boœtius, diuinandi gloria multùm celebris fuisse. Hùc Tiresiam ex Græcis aiunt dixisse, stellarum erraticarum alias esse fœmininas, alias mares, non tamen eadem efficere. Vnde eundem ancipiti sexu fuisse fabulantur aliquando fœminam, aliquando marem. Portò Ateo & Thyeste de regno paterno decertantibus, iam tum maximam Astrologiæ cœlestisq; doctrinæ curam fuisse Græcis, palàm est. Ac publico consensu statuerunt Argiui, vt vter scientiâ præcelleret, is imperio potiretur. Ibi Thyestes arietem illis in cœlo demonstrauit, atque hinc aureum arietem Thyestæ fuisse proditum est fabulis. At Atreus de Sole, deq; vario illius exortu locutus est, ostendens non eodem modo ferri Solem & mundum, sed contrario inter se cursu rapi: & qui nunc videtur occasus, cùm sit occasus mundi, Solis exortum esse.

τὰ δὲ εἰπόντα βασιλῆα μιν Αργεῖοι ἐποιήσαντο, καὶ μέγα κλέος ἐπὶ σοφίῃ αὐτοῦ ἐγένετο. ἐγὼ δὲ καὶ περὶ Βελλεροφόντεω τοιάδε φρονέω· πτηνὸν δὲ οἱ γενέσθαι ἵππον οὐ μαλα πείθομαι. δοκέω δέ μιν ταύτην τὴν σοφίην μεθέποντα, ὑψηλά τε φρονέοντα, καὶ ἄστροισι ὁμιλέοντα, ἐς οὐρανὸν οὐχὶ τῶν ἵππω ἀναβῆναι, ἀλλὰ τῇ διανοίῃ. ἴσα δέ μοι καὶ ἐς Φρίξον τὸν Αθάμανθος εἰρήσθω, τὸν δὴ κριῷ χρυσέῳ δι' αἰθέρος ἐλᾶσαι μυθέονται. ναὶ μὲν τοι καὶ Δαίδαλον τὸν Αθηναῖον, ξείνη μὲν ἡ ἱστορίη, δοκέω γέ μιν οὐκ ἔξω ἀστρολογίης, ἀλλὰ οἱ αὐτὸς μαλιστα ἐχρήσατο, καὶ παιδὶ τῶν ἑωυτοῦ κατηγήσατο. Ικαρος δὲ, νεότητι καὶ ἀτασθαλίῃ χρεόμενος, καὶ οὐκ ἐπιεικτὰ διζήμενος, ἀλλ' ἐς πόλον ἀερθεὶς τῷ ιῷ, ἐξέπεσε τῆς ἀληθηίης, καὶ παντὸς ἀπεσφαλη τοῦ λόγου, καὶ ἐς πέλαγος κατηνέχθη ἀβύσσων πρηγμάτων. τὸν Ελλανοῦ ἄλλος μυθο=

Hæc locutum Argiui regem creârunt, magnámque doctrinæ laudem est assecutus. Equidem & de Bellerophonte similia sentio. Nam alatum equum illi fuisse, non admodum credo: verùm arbitror illum hanc disciplinam sectantem, sublimiáq; cogitantem, & inter astra versantem, in cœlum non equo ascendisse, sed animo, Eadem de Phrixo Athamantis filio dixerim, quem aureo ariete per aërem vectum fabulantur. Quin & ipsum sanè i Dædalum Athenienſem, etiam si res est noua auditu, tamen haud existimo eum ab Astrologia fuisse alienum: sed cùm ipse ea maximè est vsus, tum filium suum eandem perdocuit. Ast Icarus cum iuuentutis calore & inscitia, nõ ea disquireret quæ conueniebant, sed ad ipsum quoq; polũ animo tolleretur, delapsus est à vero, totáq; aberrauit arte, & in mare præceps decidit rerum immensæ profunditatis: de quo Græci secus fabulan-

μυθολογέουσι καὶ κόλπον ἐπ' αὐτῷ ἐν τῇδε τῇ θαλώσσῃ Ικάρειον εἰκῇ καλέουσι. τάχα δὲ καὶ Πασιφάη, παρὰ Δαιδάλου ἀκούσασα ταύρου τε πέρι, τοῦ ἐν τοῖς ἄστροισι φαινομένου, καὶ αὐτῆ ἀστρολογίης, εἰς ἔρωτα τοῦ λόγου ἀπίκετο, ὅθεν νομίζουσιν, ὅτι Δαίδαλός μιν τῷ ταύρῳ ἐνύμφευσεν. εἰσὶ δὲ, οἳ καὶ κατὰ μέρεα τὴν ἐπιστήμην διελόντου, ἕκαστοι αὐτῶν ἀπὰ ἐπενοούσαντο, οἱ μὲν τὰ ἐς τὴν σεληναίην, οἱ δὲ τὰ ἐς Δία, οἱ δὲ τὰ ἐς ἠέλιον συναγείραντες, δρόμους τε αὐτέων πέρι κινήσεος καὶ δυνάμεος. καὶ Ενδυμίων μὲν τὰ ἐς τὴν σεληναίην διετάξατο, Φαέθων δὲ τοῦ ἠελίου δρόμον ἐτεκμήρατο, οὐμὲν γε ἀτρεκέως, ἀλλ' ἀτελέα τὸν λόγον ἀτρλιπὼν, ἀπέθανεν οἱ δέ τα γε ἀγνοέοντες, ἠελίου παῖδα, Φαέθοντα δοκέουσι, καὶ μῦθον ἐπ' αὐτέω οὐδαμᾷ πιστὸν διηγέονται· ἐλθόντα γάρ μιν παρὰ τὸν ἠέλιον τὸν πατέρα, αἰτέειν τὸ τοῦ φωτὸς ἅρμα ἡνιοχεύειν, τὸν δὲ δοιῶσαι τε οἱ, καὶ ἑποθέσθαι τοὺς ἱππασίης τὸν νόμον.

fabulātur, qui ex huius nomine sinum eius maris Icarium frustra vocant. Fieri potest, vt Pasiphaë quoque cùm ex Dædalo de Tauro audîsset, inter stellas apparente, deq; ipsa Astrologia in artis amorē inciderit. ob id existimant factum, vt Dædalus illā tauro copulârit. Sunt autem qui scientiam in portiones partiti, in singulis partibus singuli elaborârint, alij in ijs quæ ad Lunam, alij quæ ad Iouem, alij quæ ad Solem pertinent, congerentes, neq; non cursum ac motum & vim illorum. Atque [k] *Endymion Lunæ rationem tradidit, Phaëthon Solis cursum deprehendit, non ille quidem verè, sed moriens imperfectam artem reliquit. Hæc qui ignorant,* [l] *Phaëthontem Solis filium credunt, fabulamq; de illo haudquaquā veram narrant, adijsse Solem patrem, ac postulasse ab eo vt sibi liceret lucis currū moderari, illum id cōcessisse, monuisseq; qua ratione foret aurigandum.*

ὁ δὲ Φαέθων ἐπαδὴν ἀνέβη τὸ ἅρμα, ἥλικίᾳ καὶ ἀπειρίᾳ, ἄλλοτε μὲν πρόσω ἰὼν ὑπὸ χωρῶν, ἄλλοτε πολὺν τῆς γῆς ἀποστρόμφῳ· ὡς δὲ ἀνθρώπους ἰδὼν τι καὶ θαλπωρὴ ἐπανασχιτὸν λιφθεργν. ἐπὶ τοῖσι δὴ τὸν Δία ἀγανακτίοντα, βαλὼν πρηστῆρι Φαέθοντα μιγάλῳ, πεσόντα δὲ μιν ἀ ἀδιλφὰ ἐξισᾶσαι, πχήθος μίγα ἐποίησν, ἐπὶ μιτέβαλον τὰ εἴδια, καὶ νυῦ ἀσιν ἄγηροι, καὶ τὸ ἠλικτρον ἐπ' αὐτῷ δακρυον σταλάουσιν. οὐχ ὅτω ταῦτα ἐγήνιο, οὐδὲ ὅσιον αὐτοῖσι πείθεσθαι, οὐδὲ πίλι ποιήσαο, ἐδὲ ὁ πᾶς αὐτῷ ἀπέθανε. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλα Ἕλλησι πολλὰ μυθώδια, τοῖσι ἐγὼ οὐ μάλα τι πείθομαι. ὡς γὰρ δὴ ὅσιον νισεῦσαι, παῖδα Αἰνείω τῆς Ἀφροδίτης γενέσθαι, καὶ Διὸς Μίνω, καὶ Ἀρεῖ Ἀσκάλαφον, καὶ Αὐτόλυκον Ἑρμέω; ἀλλ' οὗτοι, ἔφασ ἀὐτέων, θεοφιλέων ἐγένοντο

Phaëthontem verò conscen-so curru, partim ob ætatem, partim ob imperitiam ita egisse, vt aliquando esset vicinus terræ, aliquando longo semotus spatio à terra, interim mortales frigus atque æstus intolerabilis conficiebat. Ob hæc indignatum Iouem ingenti fulmnit telo percussisse Phaëthontem. eum deiectum sorores circumstantes magno luctu prosequebantur, donec immutaret formas, quæ nunc sunt Populi, ac lachrimarum vice, quibus fratrem deplorabant, electrum destillant. Haudquaquam hæc ita gesta sunt, neque pium est his habere fidem, neque Soli fuit filius, neque illi filium interijt. Sed narrant Græci & alia permulta fabulosa, quibus ego non admodum credo. Nam quî consentaneum est credere [m] Aeneam Veneris fuisse filium, aut Minoa Iouis, aut Ascalaphum Martis, aut Autolychum Mercurij? Verùm hi homines pij, diisq; grati

ἐγγόνοις, καὶ σφίσι γνωμένοισι· τῷ μὲν ἡ Ἀφροδίτη, τῷ δὲ ὁ Ζεὺς, τῷ δ', ὁ Ἄρης ἐπέβλεψεν. ὁκόσοι γὰρ δὴ ἀνθρώποισιν ἐν τῇ γενέσι ταύτῃ οἰκοδεσποτέουσιν, οὗτοι ὅκως τοκεῦσι, ἐοικότα τοῖσι πᾶσι τὰ εἴκελα ἐκτελέουσι, καὶ χρόα, καὶ μορφὴν, καὶ ἔργα, καὶ ἦθεα· καὶ βασιλεὺς μὲν ὁ Μίνως, Διὸς ἀγομένου, καλὸς δὲ Αἰνείης, Ἀφροδίτης βουλήσει ἐγένετο· κλέπτης δὲ Αὐτόλυκος ἦν οἷ κλεπτικὴ, ἐξ Ἑρμέω ἐπέκτητο. ὁμοίως δὲ καὶ Κρόνον ὁ Ζεὺς ἔδησεν, δεσμοῖς τε Τάρταρον ἔρριψεν, καὶ τὰ ἄλλα ἐμήσατο ὁκόσα ἄνθρωποι νομίζουσιν· ἀλλὰ φέρεται γὰρ ὁ Κρόνος τῷ ἔξω φορῇ, ποσὸν ἀφ' ἡμέων, καὶ οἱ νοητὴ κίνησις, καὶ ὁ ῥηχὸς λίγη τοῖσι ἀνθρώποισι ὁρᾶσθαι, διὸ δὴ μὴ ἐσάναντες λέγουσιν, ὅκως πεπόνηται· τὸ δὲ βάθος τὸ ποσὸν τοῦ ἄερος, Τάρταρος καλέεται. μάλιστα ἐκ τε Ὁμήρου τοῦ ποιητέω, καὶ Ἡσιόδου ἐπέων μάλιστ' ἄνδρες τὰ πάλαι τοῖς ἐξηγεομένοισι ὁμοφωνέοντα.

grati fuerunt, eorúmque nascentes, hunc Venus, illum Iupiter, alium respiciebat Mars. Etenim qui patresfamiliâs sunt mortalibus in hoc progignendi genere, & veluti parentes sibi similia producunt omnia, & colorem, & formam, & facie, & animum. At rex quidem Minos Iouis auspicijs, Aeneas formosus, Veneris fauore natus est, fur Autolycus: at ea furacitas illi ex Mercurio contigit. Iam verò nec Saturnum Iupiter coniecit in vincula, nec in tartara præcipitem dedit, neque cætera machinatus est, quæ putãt homines: verùm Saturnus extremus mouetur, procúlque à nobis semotus est. Segnis illi motus, neque facilis animaduersu mortalibus: atque hanc ob causam illum stare dicũt, ceu vinculis alligatum. Cæterùm ingens aëris multitudo, Tartarus appellatur. Sed potissimùm ex Homeri poëtæ, Hesiodíque carminibus liqueat intelligere, priscorum fabulas cũ Astrologia consentire.

ἵνα ἄρα καὶ τὸν σφαῖρα τοῦ Διὸς ἀπηγγείλατο. καὶ τὸ ἅλιε τὰς βολὰς, τὰ δὲ ἐγὼ ἥμαλα εἶναι συμβάλλομαι, καὶ τὰς πόλεις, τὰς ἐν τῇ ἀσπίδι Ἥφαιστος ἐποίησε, καὶ τὴν χορὸν, καὶ τὸν ἄμπελον. τὰ μὲν γὰρ ὁκόσα ἐς τὸν Ἀφροδίτην αὐτῷ καὶ τὸν Ἄρεα τὸν μοιχείαν πέπρακται, καὶ τὰ ἐμφανέα, ἐκ ἄλλοθεν, ἢ ἐκ τῆς ἢ τῆς Ὁμήρου ποιήσιος ἡμῖν δῆλα ὧν Ἀφροδίτης καὶ τὸν Ἄρεος ὁμοφροσύνη, τὸν Ὁμήρου δοιδὸν ἀπηργάσατο ἐν ἄλλοισι δὲ ἄλλοισι τὰ ἔργα ἑκάστων αὐτέων ἀπεδέξατο, τῇ Ἀφροδίτῃ μὲν ἔπεσιν, Ἀλλὰ σὺ γ' ἐπιρρόσυνα μητίεσσιν ἐργάζεο. τὰ δὲ τοῦ πολέμου, Ταῦτα γ' Ἄρηι θοῷ, καὶ Ἀθηναίῃ πάντα μηχάσεσθαι. Ἀπὸ οἱ παλαιοὶ ἰδόντες, μάλιστα μαντήσοι ἐχρέοντο, καὶ ἔτι πάρεργον αὐτὸν ἐποιεῦντο ἀλλ' ὅτι πόλιας ὤκισσον οὐδὲ τείχια ἐπεβάλοντο, οὔτε φόνος ἐργάζοντο, ὅτι γαμέσκασι ἐχάμουν, πρὶν ἄρα δὴ παρὰ μάντιων ἀκέσαι ἕκαστ. καὶ

Siquidem vbi Iouis catenam narrat, ac Solis iacula (quæ quidem ego radiorum ictus esse conïcio) tum vrbes quas in clypeo finxerat Vulcanus, præterea choream & vineam, ad hæc quæcunque de Veneris ac Martis adulterio dixit, déque detectione, haud aliundè quàm ex hac scientia sunt conficta: quandoquidem Veneris & Martis concursus, Homericæ cantilenæ præbet argumentum: in alijs autem versibus vtriusque diuersum effectum descripsit: Veneris cùm ait illi:

Tute Venus iucunda magis connubia cura.

Porrò de belli negotijs:

Cuncta eitò hæc curæ fuerint Marti atque Mineruæ.

Hæc cũ intelligerent veteres illi, maximè diuinationibus vtebantur, nec eam ociosam esse putabant, adeò vt nec vrbes conderẽt, neq; mœnia circunducerent, neque quenquam occiderent, neque ducerent vxores priusquam de singulis à vate responsum accepissent.

° Denique

καὶ γὰρ δὴ τὰ μαντήϊα αὐτέοισι οὐκ ἔξω ἀστρολογίης ἦν. ἀλλὰ παρὰ μὲν Δελφοῖς, παρθένος ἔχει τὴν προφητείην, σύμβολον, τῆς παρθένου, τῆς οὐρανίης· καὶ δράκων ὑπὸ τῶν τρίποδι φθέγγεται ὅτι καὶ ἐν τοῖσι ἄστροισι δράκων φαίνεται· καὶ ἐν Διδύμοις δὲ μαντήϊον τοῦ Απόλλωνος, ἐμοὶ δοκέει καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἠερίων Διδύμων ὀνομάζεται. οὕτω δὲ αὐτοῖσι χρῆμα ἱερώτατον ἡ μαντοσύνη ἐδόκεον, ὥστε δὴ Οδυσσεὺς, ἐπειδὴ ἔκαμε πλανεόμενος, ἐθελήσας ἀτρεκὲς ἀκοῦσαι περὶ τῶν ἑωυτοῦ πρηγμάτων, ἐς τὸν Αἴδην ἀπίκετο, οὐκ ὄφρα ἤδη νέκυας, καὶ ἀτερπέα χῶρον, ἀλλ' εἰς λόγους ἐλθεῖν Τειρεσίῃ ἐπιθυμέων. καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν χῶρον ἦλθεν, ἔνθα ἡ Κίρκη ἐσήμηνε, καὶ ἔσκαψε τὸν βοτρὸν, καὶ τὰ μῆλα ἔσφαξε, πολλῶν νεκύων παρεόντων, ἐν τοῖσι καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἑωυτοῦ, τοῦ αἵματος πιεῖν ἐθελόντων, οὐ πρότερον ἀφῆκεν οὐδενὶ, οὐδὲ αὐτῇ τῇ μητρὶ, πρὶν

° *Denique nec ipsa deorum oracula ab arte astrologica erant aliena : verùm apud Delphos virgo prædicendi munus administrat, quæ cœlestem illam virginem repræsentat : ac Draco sub tripode vocem edit, quoniam & inter stellas Draco conspicitur : in Didymis verò templum est Apollinis, & hoc, sicuti mihi videtur, ex his Didymis, id est, geminis qui in cœlo sunt, apellatum. Vsque adeò verò diuinatio visa est illis res sacra, vt Vlysses etiam cùm errando fessus vellet certò de rebus suis cognoscere, ad inferos penetrârit, non quò videret vmbras & locum inamœnum, sed quòd cuperet cum Tiresia colloqui. Qui simulatque in locum peruenerat, quem Circe monstrârat, foueam fodit, oues mactauit : cumq; complures essent vmbræ, atque inter has matris quoq; sanguinem bibere cupientes : non priùs permisit vlli, ne matri quidē,*

πρὶν Τειρεσίην γεύσασθαι, καὶ ἐξαναγκάσαι εἰπεῖν οἱ τὸ μαντήιον. καὶ ἄνεσχετο, διψῶσαν ὁρέων τῆς μητρὸς τὴν σκιὴν Λακεδαιμονίοισι δὲ Λυκοῦργος τὴν πολιτείην πᾶσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διετάξατο, καὶ νόμον σφίσιν ἐποιήσατο, μηδαμᾶ μηδὲ ἐς πόλεμον πρόχωρέειν, πρὶν τὴν σεληναίην πλήρεα γενέσθαι· οὐ γὰρ ἴσην ἐνόμιζον εἶναι τὴν διαυγεστέην αὐξανομένης, τῆς σεληναίης καὶ ἀφανιζομένης, πάντα δὲ ὑπ' αὐτῇ διοικέεσθαι. ἀλλὰ μοῦνοι Αρκάδες ταῦτα οὐκ ἐδέξαντο, οὐδὲ ἐτήμισαν ἀστρολογίην, ἀνοίκιδε καὶ ἀσοφίη, λέγουσι καὶ τῆς σεληναίης ἔμμεναι προγενέστεροι. οἱ μὲν ὦν πρὸ ἡμέων οὕτω πάρτα ἦσαν φιλομάντιες, οἱ δὲ νῦν, οἱ μὲν αὐτέων ἀδύνατα εἶναι λέγουσιν, ἀνθρώποισι τέλος εὕρασθαι μαντικῆς· οὐ γὰρ εἶναί μιν οὔτε πιστὴν οὔτε ἀληθέα. οὐδὲ τὸν Αρεα, ἢ τὸν Δία, ἐν τῷ οὐρανῷ ἡμέων ἕνεκα κινέεσθαι, ἀλλὰ

quàm Tiresia gustasset, eo actusque esset sibi vaticinium edere: potuitque interim matris vmbram videre sitientem. P. Ad hæc Lycurgus Lacedæmonijs omnem Reipublicæ administrationem è cœlo temperabat, ac legem illis dedit, ne quando in bellum prodirent ante plenilunium. Non enim existimabat eandem esse ciuitatis administrationem, crescente luna & euanescente, propterea quòd omnia ab illa regerentur. Porrò P. Arcades soli hæc non receperunt, nec in precio habuerunt astrologiam, sed ijdem ob imperitiam & stultitiam aiunt se luna antiquiores esse. Proinde cùm nostri maiores vsqueadeò fuerint astrologiæ studiosi, huius ætatis homines partim aiunt fieri non posse vt homines finem inueniant diuinandi scientiæ, propterea quòd neq; certa sit, neq; vera, neque Martem, aut Iouem nostra causa moueri in cœlo: verùm

ἀλλὰ τῶν μὲν ἀνθρωπηίων πρηγμάτων οὐδεμίην ὤρην ἐκεῖνοι ποιέονται, οὐδ' ἐστιν αὐτέοισι πρὸς τάδε κοινωνίη, κατὰ σφέας δὲ χρείη τῆς περιφορῆς ἀναστρέφονται. ἄλλοι δὲ ἀστρολογίην ἀψευδέα μὲν, ἀνωφελέα δ' εἶναι λέγουσιν· οὐ γὰρ ὑπὸ μαντοσύνῃ ἀλλάσσεσθαι, ὁκόσα τῇσι μοίρῃσι δοκέοντα ἐπέρχεται. ἐγὼ δὲ πρὸς τάδε ἄμφω ἐκεῖνα ἔχω εἰπεῖν, ὅτι οἱ μὲν ἀστέρες, ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν σφετέρην εἱλέονται, πάρεργον δὲ σφίσι τῆς κινήσεος τῶν καθ' ἡμέας ἕκαστον ἐπιγίγνεται. ἢ ἐθέλεις ἵππου μὲν θέοντος, καὶ ὀρνίθων, καὶ ἀνδρῶν κλονεομένων, λίθους ἀνασαλεύεσθαι, καὶ κάρφεα δονέεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων τοῦ δρομοῦ, ὑπὸ δὲ τῇ δίνῃ τῶν ἀστέρων μηδὲν ἄλλο γίγνεσθαι; καὶ ἐκ μὲν ὀλίγου πυρὸς ἀποῤῥοίη ἐς ἡμέας ἔρχεται, καὶ τὸ πῦρ οὐδὶ ἡμέας καίει τι, οὐδὲ οἱ μέλει τοῦ ἡμετέρου θάλπεος, ἀστέρων δὲ οὐδεμίην ἀποῤῥοίην δεχόμεθα; καὶ μέντοι τῇ ἀστρολογίῃ, τὰ μὲν φαῦλα ἐσθλὰ ποιῆσαι, ἀδύνατα ἔστιν, οὐδὲ

verùm illis huamanarum rerum nullam esse curam, neq; quicquã esse eis cum his negocijs cõmercij, verùm secũdum hos necessitate circũaguntur: partim dicunt Astrologiam non esse quidem mendacem, at inutilem. Non enim mutari vaticinio quæcunq; fatis decreta instant.

r At ego sanè vtrisq; respondere possum, stellas in cœlo suo quidem motu volui, cæterùm obiter eius motus effectum ad nos peruenire. An vis equo currẽte, & gallinis aut hominibus tumultuantibus lapides subsilire, stipulasq; moueri ventis cursu cõcitatis, siderum verò vertigine nihil prætereà effici? tũ ab igni exiguo calor ad nos permanat, neq; nostra tamen causa quicquam erit ignis neque illi curæ est æstus noster, ab astris autem nihil ad nos defluit? At sanè fieri non potest, vt per Astrologiam ex malis bona faciamus, neq;

οὐδὲ ἀπάξαι τὶ τῶν ἀπορρεόντων πραγμάτων, ἀλλὰ τοὺς χρεωμένους τάδε ὠφελέει, τὰ μὲν ἐσθλὰ εἰδότας ἀφιέμενα πολλὸν ἀπόπροσθεν εὐφανέει, τὰ δὲ ἀγνοέουσι φαῦλα εὐμαρέως δέχονται. οὐ γάρ σφισι ἐπέρχεται ἀλλ' ἐν μελέτῃ καὶ προσδοκίῃ ῥηΐδια καὶ πρηέα ἡγεῖται. τάδε ἀστρολογίης πέρι ἐγὼν ὑπολαμβάνω.

neq; mutare quicquã earum rerũ quæ ab illis ad nos demanant: sed hanc vtilitatem ars adfert vtentibus. Bona multò antè delectant eos qui ventura præscierint: mala verò facilè cùm non imprudentibus venerint, accipiuntur. Neque enim in illos irruunt, sed quia meditata expectataq; sunt, leuia mitiaq; videntur. Hæc mea est de Astrologia sententia.

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

a DE COELO.] *Propositio* *b* Neque enim.] *A' simili.* *c* Primùm igitur.] *Commemorat à quibus principiò hæc ars inuenta, culta & locupletata fuerit.* *d* Quod lunæ non esse lumen propriũ.] *Luna adscititio lumine:* hoc est, *Solis radijs fulget, vnde ab Apuleio alienæ lucis indiga vocatur, eiusque globus, lucens à Virgilio 6. Aen. dicitur, quod (si Seruio credimus) lucens illud sit, quod aliunde illuminatur. Illa ideo in Icaromenippo de philosophis conqueritur.* *e* Porrò Aegyptij.] *Hic Lucianus apertissimè docet Astrologiam atq; ex ea diuinationem in causa fuisse, vt diuersa animalia maximo in honore apud Aegyptios habita fuerint.* *f* Annum verò Sole.] *Solis annus quem peragit, ab vno signo ad idẽ rediens, vnde annus vertens vocatur, & habetur magnus, cùm lunæ annus breuis putetur. Arcades annum tribus mensibus, Acarnanes verò vj. mensibus dimensi sunt. Græci verò cccliiij diebus.* *g* Nam apis.] *Osiris rex Aegypti tandem in deos relatus cum vxore sua Iside, colitur sub imagine bouis, quam Apim*

seu

seu Serapin appellant, propterea quòd ab vxore post cædem eius à fratre factam quæsitus & inuentus, laceratus ibidem postea repertus, bos creditus sit fuisse Osiris. h Ammonis oraculum.] *Ammon Iouis epitheton,* hoc est, *arenarius. nam ἄμμος arenam significat. Iupiter enim arietis specie, in extremo Libyæ arenoso colebatur: vt Apollo Clarius est dictus, quòd coleretur in Claro insula. Ammonis oraculum erat olim, vt Mela scribit, fidei inclytæ, vbi responsa oratione non dabantur, vt Delphis, quemadmodum scribit Strabo, sed nutu & signis, quibus oracula minore indignatione fuisse ex eo dicit, quod Romani, qui rerum potiebantur, altæ diuinationis genera colerent, ex auibus, extis, libris Sibyllinis. Lege ea quæ in Diogenis & Alexandri dialogũ annotauimus.* i Dædalus.] *Dædali architecti insignis Athenienſis, notissima est fabula, qui vnà cum Icaro è Creta alis, quas cera sibi et filio agglutinárat, in altum se eleuans, tyrannidem & iram Minois fugiebat. Virgilius 6. Aeneid. Ouidius libro 8. Metamorph.* k Endymion.] *Primus Lunæ motum obseruasse atque alys ostendisse dicitur. Plinius lib. 2. cap. 9.* l Phaëthontẽ Solis filium.] *Hanc fabulam persequitur Ouid. lib. 2. Met. initio. Plato in Timæo, quid hæc fabula significet, docet Arist. περὶ θαυμασίων ἀκουσμ. scribit Electridas insulas in lacebris & recessu Adriæ, ab Eridano fluuio quondam fuisse exaggeratas. Huius autem loci incolas, dicere Phaëthontem fulmine percussum, in hanc paludem decidisse. Idem lib. 4. de mundo in extremo de eadem fabula. Lucr. lib. 5. hanc etiam refert.* m Aeneam Veneris.] *Putat Aeneam dictum esse Veneris filium, quoniam eum nascentem respexit Venus:* hoc est, *quoniam habuit Venerem in horoscopo. At non modò poëtæ, sed etiam historici scribunt, eum fuisse Veneris & Anchisæ filium. De eo Eustath. in lib. 2. Iliad Homericæ. Vnde autem dictus sit, docet Homer. in hymno Veneris 1. vbi loquitur Venus ad Anchisen. Si enim, inquiunt Mathematici, Iupiter, ac Venus Soli, felicitérq; collocati præsideant in geniturís, eos qui nascuntur, efficiunt pios, religiosos, benefícos, puros, innocentes, public. boni, iustíq; cultores, & prudentes, qualem Virgil. Aeneam describit, tanquam sit ita natus.* n Veneris ac Martis.] *Concubitus Veneris ac Martis ab Homero Odyss. θ luculenter describi-*

tur:

tur: in Colloquiis quoque Luciani, & postea in Metamorphoseos Ouidij lib. 4. o Denique.] *Commemorat quomodò apud veteres oracula ad Astrologiæ rationem relata sint.*

p Adhæc Lycurgus.] *Plenilunium magna superstitione antiquis colebatur, & in eo mulieres partu facilius leuari scribit Plutarchus. Prælium Lacedæmonij ante plenilunium ex Lycurgi præscripto non inibant. In eam superstitionem iocatur Aristoph.* τὴ πανσεληνίαν: id est, *plenilunio, sero aut nunquam futurum significans. Vide Erasm. nostrum in Adagio: Accessit luna.* q Arcades.] *Arcades in summam morum immanitatem efferati sunt, quòd cæteris omnibus amplectentibus Astrologiam, cæterasq; liberales disciplinas, quarum cultu manjuescunt hominum ingenia, soli contempserint, seq; fecerint antiquiores ipsa luna: vnde & προσελήνοι dicti. Seruius in 2. Georg. ita: Arcades se proselenos esse asserere: id est, ante lunam natos esse, Cicero in Fundaniana commemorat.* r At ego.] *A similibus & signis.*

EIKONES. IMAGINES.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

EFfigiat hoc dialogo Lucianus typum siue exemplar formosissimæ atque honestissimæ mulieris quæ non tantùm pulchritudine corporis perfecta & numeris omnibus absoluta sit, verùm etiam eas animi dotes eamq́ue morum venustatem ac gratiam habeat, quæ fœminarum proprijssimæ sint, & pro personæ qualitate quamq́ue maximè commendent. Ac priorem quidem descriptionem, corporis ac formæ videlicet, ex sua persona effingit, collatione facta omnium earum, & statuarum, & imaginum, quæ vnquam à clarissimis artificibus factæ præcipuè celebrantur, sumendo ex vnaquaque quod in ea potissimum fuit, ac

ac plurima laude nobilitatum. Alteram autem quæ sermonis ac vocis suauitatem, eloquentiam, studia, cognitionemque liberalium scientiarum, præterea sapientiam quoque ac prudentiam, modestiam, pudicitiam, & (quam in hac cum primis commendat) animi æquabilitatem ac moderationem describit: sub Polystrati cuiusdam persona, cum quo Dialogum hunc instituit, proponit, etiam ipsam collationibus exemplorum cùm poëticorum, tum historicorum eodem modo illustratam. Vtrum autem Imperatoris alicuius eorum sub quibus ipse vixit, an externi regis cuiuspiam vxorem aut etiam concubinam, hoc tam exquisito ac singulari encomio celebret, dubitari potest Nam Traiani quidem atque Adriani vxoribus, sub quorum imperio pleraque scripsit, & nomen & patria repugnare videntur, cùm altera Plotina, altera Sabina dicta fuerit: hanc autem ipse, vt illam apud Xenophontem Abradatæ vxorem, Pantheam vocari dicat, & rex Smyrna Ionica ciuitate natam fuisse. Et tamen appellatione regis Magni, qua veteres Græci solum Persarum regem nominabant, idem infrà etiam imperatorem Romanum designat: cùm in Toxari ait Diniam à præfecto Asiæ ad regem Magnum (quanquam ibi regem Persarum, qui tum nullus fuit, Erasmus quoque verterit) in Italiam missum, & ab eo damanatum in Gyarum insulam relegatum fuisse.

ΛΥΚΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΟ-
λυστράτ.

Λλ' ἢ τοιοῦτόν τι ἆρα ἔπασχον οἱ τὼ γοργὼ ἰδόντες, οἷον ἐγὼ ἔναγχος ἔπαθον, ὦ Πολύστρατε, παρακάλω τινὰ γυναῖκα ἰδόμ. αὐτὸ γὰρ τὸ μύθωδες ἐκεῖνο, μικρῶ δεῖν λίθος ἐξ ἀνθρώπου σοι γεγονέναι, ἐκπεπληγὼς ὑπὸ τοῦ θαύματος. Πο. Ἡράκλεις, ὑπερφυές τι τὸ θέαμα φῆς, καὶ λόγου βέλτιον, ἔοικεν ἡ Λυκῖνον ἐξεπλῆξε γυνή τις ὅσα· οὐ γὰρ ἂν μὴ τῶν μεγαλόφρων ἡ ῥᾳδίως αὐτὸ φέροις, ὥς τι θάλπος ἄν τις ὅλον τὸν Σίπυλον μετακινήσειεν, ἢ σὲ τῶν καλῶν ἀπάγοι, μὴ ἐχὶ παρεσάναι αὐτοῖς κεχηνότα καὶ ἐπιδακρύοντά γε πολλάκις, ὥσπερ ἐκεῖνον αὐτῶ τῶ Ταντάλου. ἀτὰρ ἔπειμοι, τίς ἡ λιθοποιὸς αὕτη Μέδουσα ἐμῖν ἔδει, καὶ πόθεν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἴδοιμεν; οὐ

LVCIANVS, POlyſtratus.

AT profectò talì quopiam illi abſumpti ſunt exitio, quibus Gorgonis facies conſpecta eſt, quali ego paulò antè penè interijſſem, ô Polyſtrate viſa ſumma forma muliere: & quod in ea fertur fabula, parum aberat quò minus ego ſaxum ex homine factus ſim. ſpectaculi admiratiõe rigore attracto. POL. O Hercules, inuſitatũ quoddam & nouum dicis ſpectaculũ, nimiſq; violentum, ſi Luciano quoque ſtuporem induxerit muliercula. Hoc equidẽ formoſis conſpectis iuuenibus facilè tibi ſolet accidere, ita vt quiſpiam citiùs totum Sipylum loco dimoueret ſuo, quã te à formoſis queat abſtrahere: qui non ſolùm hianti ore illis aſſiſtere conſueuiſti, ſed lachrymas quoq; non rarò profundere tibi moris eſt, quemadmodum illam perhibent Tantali filiam. Verùntamen reſponde mihi quæ illa tandem eſt Meduſa ſaxifica, & vnde generis ortum ducit, vt & nos illam videamus? Neque

οὐ γὰρ οἶμαι, φθονήσεις ἡμῖν τῆς θέας, εἰ καὶ ξηλοτυπήσεις ἃ μέλλοιμεν θεάσεσθαι καὶ αὐτοὶ παραπεπηγότα σοι ἰδόντες. Λυ. καὶ μάλ' οὖν ἀδύνατα χρή σε, ὡς κἂν ἐκ πυρίπνης μόνον ἀποβλέψῃς εἰς αὐτήν, ἀχανῆ σε, καὶ τῶν ἀνδριάντων ἀκινητότερον ἅπαντα φανῆναι. καίτοι τοῦτο μὲν ἴσως ἀριστοκατηρόν ἐστι, καὶ τὸ πρᾶγμα ἥδιον καὶ ἄσιον, ἐὰν αὐτὸς ἴδοις· ἐὰν δὲ καὶ ἐκείνη πως ἐμβλέψῃ σοι, τίς ἔσται μηχανὴ ἀπολιθωθέντα αὐτά; ἀπάξει γάρ σε ἀναδησαμένη, ἔνθα ἂν ἐθέλῃ, ὅπερ ἡ Ἡρακλείους ἥρα τὸ σίδηρον. Πο. παύου ὦ Λυκῖνε, τερατῶδές τι κἀπὶ σοὶ ἀναπλάττων. ἀλλ' ἀπέ μοι, τίς ἡ γυνὴ ἐστιν; Λυ. οἵα γάρ μοι ὑπερβαλέσθαι δοκεῖ, ὃς ἀλλὰ μή σοι ἰδόντι ἀθυμίας τις ἐπανίσχῃ λόγῳ, παραδοῦναι ἀμείνων φανῆναι). πολλὰ ἀπὸ ἅπαξ μὲν οὐκ ἂν ἐπαινέσαιμι, ἔχοιμι, δὲ καὶ μονοτριφῆ ἐπιπλάττειν κάλλος. ἀλλὰ τοῦτο μοι συμφέρειν ἔδοξεν· ἦν γὰρ ἂν ἡ γυνὴ οὐδενός.

Neque enim, vt mea est opinio, nobis inuidebis spectaculũ, neq; zelotypiæ morbo laborabis, etsi nos illa conspecta rigore concreuerimus. LVC. *Atqui hoc planè tibi ὑπερτιθῆναι esse oportet, quòd si ex sola specula illam intuitus fueris, mutũ illicò ac ipsis statuis immobiliorem te faciet. Et fortassè quod dixi, leue est præ hoc quod dicturus sum. Vulnere quoq; non admodum tempestiuo te cõsauciabit, si corãm ipse illam intueberis. At si illa conuersis oculis temet inspexerit, quæ facultas tibi relinquetur te ab illa auellendi? Abducet te alligatum quocunq; collibuerit, quemadmodum lapidem Heracleum ferrum ad se attrahere perhibent.* POL. *Desine verò, ô Luciane, prodigiosam quandam & monstrificam effingere pulchritudinem. Sed hoc mihi expedi, quænam illa fuerit mulier.* LVC. *An tu me oratione eius formam immodicè attollere existimas, qui vereor ne eam tibi iam visam, ingenij culpa atque infirmitate nimis ieiunè laudarim? Tantò tibi eius facies oratione mea amplior videbitur, atque excellentior. Cæterùm quænam sit,*

θραπέαν ἐποιεῖτο, ὡς ἄμεινον περὶ αὐτὸν παρασκευὴ λαμπρὰ, καὶ συνέχωρεῖ τι πλῆθος, καὶ ἄθρα πάνυ πομπή. καὶ ὅσπερ μεῖζον γιγνόμενα κατὰ ἰδιωτικὸν τύχην ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι. Πο. ἐθαυμάζομεν ἐπύθου σύγε, εἴ τις παλοῖτο; Λυ. οὐκ ἔλαμῶς, ἢ τῆς μόνον, τῆς Ἰωνίας ἴσως. τῶν θεατῶν γάρ τις ἀπιὼν ἐς τὸν πλησίον, ἐπὶ παρῆλθε, τοιαῦτα μέν τοι ἔφη τὰ Σμυρναικὰ ἄθλα. καὶ θαυμαστὸν ὅσον, ἐκ πασῶν τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, τὸν καλλίστων γυναῖκα λαβεῖν. ἐδόκει δέ μοι Σμυρναῖος καὶ αὐτὸς ὁ λέγων εἶναι, οὕτως ἐσπουδάζετο ἐπ' αὐτῇ. Πο. ἀκούω ἐπὶ λίθῳ τοῦτό γε ὡς ἀληθῶς ἐποίησας, οὔτε παρακολουθήσας, οὔτε τὸν Σμυρναῖον ἐπαίνων ἐρόμενος ὅς τις ἦν, πλὴν τὸ εἶδος, ὡς οἷόν τε ὑπὸ θαυμαστοῦ λόγου· τάχα γὰρ ἂν οὕτω

mihi non promptum est dicere. Magnus circa illā cernebatur cultus, & apparatus splendidus. Eunuchorum numeroso satellitio stipata: multis præterea alijs, & illis teneris puellis comitata incedebat. In summa, omnia erāt ampliora, quàm quæ priuatæ fortunæ mediocritas sustentare possit. POL. Ergo ne nomen quidem mauāsti tu, quænām vocaretur? LVC. Ne nomen quidem teneo, nisi hoc solum, illam esse oriundam ex Ionia. Siquidem spectatorum quispiam, conuersis in proximum oculis, quando præteribat: Tales, inquit, Smyrnæ sunt pulchritudines. Nihil autem mirandum est, si ex Ionicis vrbibus pulcherrima, mulierem produxerit pulcherrimam. Visus verò est & ille mihi Smyrnæus esse, qui ista dixerat, adeò insolenter de illa iactabat. POL. Proinde hoc reuera vt lapis feceris, qui neque illam consecutus es, neque Smyrnæum illum quæ fuerit, interrogaris. Atqui saltem speciem, quoad eius fieri potest, oratione mihi adumbrato, si quem fortasse ista ratione illam

οὕτω γνωρίσαιμι. Λυ. ὁρᾷς, ἡλίκον τοῦτο ᾔτησας, οὐ κατὰ λόγων δύναμιν, καὶ μάλιστά γε τῶν ἐμῶν, ἐμφανίσαι οὕτω θαρμασίαν εἰκόνα, πρὸς ἣν μόλις ἂν ἢ Απελλῆς ἢ Ζεῦξις ἢ Παῤῥάσιος ἱκανοὶ ἔδοξαν, ἢ εἴ τις Φειδίας ἢ Αλκαμένης, ἐγὼ δὲ λυμανοῦμαι τὸ ἀρχέτυπον, ἀστενείᾳ τῆς τέχνης. Πο. ὅμως, ὦ Λυκῖνε, ποῖά τις ἦν τὴν ὄψιν; οὐ γὰρ ἐπισφαλὲς τὸ τόλμημα. εἰ φίλῳ ἀνδρὶ ἐπιδείξαις τὴν εἰκόνα, ὅπως ἂν τῆς γραμμῆς ἔχει. Λυ. καὶ μὴν ἀσφαλέστερον αὐτὸς ποιήσειν μοι δοκῶ, τῶν παλαιῶν τινας ἐκεῖνον τεχνητῶν παρακαλέσας ἐπὶ τὸ ἔργον. ὡς ἀναπλάσιάν μοι τὴν γυναῖκα. Πο. πῶς τοῦτο φῄς; ἢ πῶς ἂν ἀφίκοιντό σοι πρὸ τοσούτον ἐτῶν ἀπθανόντες; Λυ. ῥᾳδίως, ἢν περ σὺ μὴ ὀκνήσῃς ἀπκρίνεσθαι τί μοι. Πο.

illam cognoscere. LVC. Vide quantam rem à me exigas. Neque enim tanta præstò est facultas orationibus, præcipuè verò meis; adeò admirandam imaginem in lucem producendi, ad quam delineandam vix Apelles, aut Zeuxis, aut Parrhasius sufficerent, aut si quis fuit vspiam Phidias, aut Alcamenes. Ego verò artis imbecillitate non mediocriter læsum deformabo archetypum. POLYSTR. Age tamen; effare obsecro, quali fuerit vultu prædita. Neque enim periculosa erit audacia, si familiari tuo ostenderis imaginem, quibus lineamentis adumbrata fuerit. LVCIA. Atenim longè tutiùs ipse mihi facturus videor, si quos priscorum illorum artificum ad præsens opus absoluendum adsciuero, vt mulieris formam mihi depingant. POLYST. Quorsum ista dicis? aut quonam pacto illi tibi adsciti venient, qui tot retrò seculis fato functi sunt? LVCIANVS. Perfacilè, dummodo te mihi non pigeat ad quæsita respondere.

Πο. ἐρᾶτα μόνον. Λυ. ἐπιθύμησάς ποτε, ὦ Πολύστρατε, τῆς Κνιδίας; Πο. καὶ μάλα. Λυ. οὐκοῦν καὶ τὴν Ἀφροδίτην εἶδες πάντως αὐτῶν; Πο. νὴ Δία τῶν Πραξιτέλους ποιημάτων τὸ κάλλιστον. Λυ. ἀλλὰ καὶ τὸν μῦθον, ὃν λέγουσιν, ἤκουσας, οἱ ἐπιχώριοι περὶ αὐτῆς, ὡς ἐρασθείη τις τοῦ ἀγάλματος, καὶ λαθὼν ὑποπεφθεὶς ἐν ἱερῷ, συγγένοιτο, ὡς ἔλαθεν, ἀγάλματι; τοῦτο μέν σοι ἄδηλον ἐστὶ, οὐδέω. σὺ δὲ (τάχα γὰρ, ὡς φῂς, εἶδες) ἴδοι μοι, καὶ τόδε ἀπόκρινον, εἰ καὶ τὴν ἐν Κύπρῳ Ἀθηνᾶν, τὴν Ἀλκαμένους ἐώρακας; Πο. κἄγωγ' ἄν, Λυκῖνε, ὁρᾳδιουργὸς ὢν, εἰ τὸ κάλλιστον τῶν Ἀλκαμένους πλασμάτων παρῆλθον. Λυ. ἐκεῖνο μέντοι, ὦ Πολύστρατε, οὐκ ἐξερήσομαί σε, εἰ πολλάκις ἐς

POLYSTR. Roga quæcunque fert animus. LVCIA. Nunquam'ne, Polystrate, ad Cnidios peregrè profectus es? POL. Imò maximè. LVC. Proinde ante omnia [a] Venerem quoque illorum vidisti? POL. Sanè per Iouem, Praxitelis monimentum pulcherrimum. LVC. Sed nunquid etiam fabulam memorantibus de illa incolis inaudisti, quomodo vnus de liquis eius imaginis infando amore correptus fuerit, tum quemadmodum latenter in templo derelictus, noctu cum imagine, quantum fieri potuit, rem habuerit? Sed hæc alio tempore inquirito, quippe hæc (vt ais) tibi planè visa est. Age verò, & hoc mihi respondè, nunquid etiam illam Athenis quæ in hortis est, videlicet Alcamenis, conspexisti? POL. Sanè omnium mentis-

simus, ô Luciane, meritò censendus essem, si pulcherrimum Alcamenis figmentum negligenter contempsissem. LVC. Illud quidem, Polystrate, te non interrogabo, num sæpe in

ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελθὼν, καὶ τὴν Καλάμιδος Σωσάνδραν τεθέασαι. Πο. εἶδον κἀκείνην πολλάκις. Λυ. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς. τῶν δὲ Φειδίου ἔργων τί μάλιστα ἐπήνεσας; Πο. τί δ' ἄλλο, ἢ τὴν Λημνίαν, ᾗ καὶ ἐπιγράψαι τοὔνομα ὁ Φειδίας ἠξίωσε; καὶ νὴ Δία, τὴν Ἀμαζόνα, τὴν ἐπερειδομένην τῷ δορατίῳ. Λυ. τὰ μάλιστα, ὦ ἑταῖρε, ὥς τε οὐκέτ' ἄλλων τεχνιτῶν δεήσῃ. φέρε δὴ ἐξ ἁπασῶν ἤδη τούτων, ὡς οἷόν τε, συναρμόσας, μίαν σοι εἰκόνα ἐπιδείξω τὸ ἐξαίρετον παρ' ἑκάστης ἔχουσαν. Πο. καὶ τίνα ἂν τρόπον τοῦτ' γένοιτο; Λυ. οὐ χαλεπὸν, ὦ Πολύστρατε, εἰ τὸ ἀπὸ τοῦδε παραδόντες τὰς εἰκόνας τῷ λόγῳ, ἐπιτρέψαιμεν αὐτῷ μετακοσμεῖν, καὶ συντιθέναι καὶ ἁρμόζειν, ὡς ἂν εὐρυθμότατα δύναιτο, φυλάττον ἅμα τὸ συμμιγὲς ἐκεῖνο, καὶ ποικίλον. Πο. εὖ λέγεις, καὶ

in arcem conſcenderis, ac Calamidis Soſandram ſpectâris. POL. *Et hanc vidi ſæpenumeró.* LVC. *Iam & iſta abundè ſufficiunt. At ex operibus Phidiæ quódnam maximè collaudâſti?* POL. *Quódnam aliud, quàm illam*[b] *Lemniam, quam hoc quoque titulo nobilitare non dubitauit Phidias? Inſuper illam quoque Amazonem, quæ haſtæ innititur.* LVC. *Pulcherrima ſunt iſta, ô amice: itaque aliis non amplius egebis artificibus. Age verò iam ex omnib. his, quoad eius fieri poterit, vnicam imaginem compoſitam tibi oſtenſurus ſum, ab vnaquaque præcipuum ſpecimẽ habentem.* POL. *Et quo pacto hoc fieri poteſt?* LVC. *Haud difficili, ô Polyſtrate, ſi nunc in præſens traditis orationi imaginibus, illi permiſerimus exornandi copiã, tum cõponendi & coaptandi facultatem, quantum fieri poterit luculentiſsimè, eâdem opera temperaturam obſeruanti, & iucundam varietatem.* POLYST. *Rectè dicis:*

καὶ δὴ παραλαβὼν δεικνύτω· ἐθέλω γὰρ εἰδέναι, ὅ, τι καὶ χρήσεται αὐταῖς, ἢ ὅπως ἐκ τοσούτων μίαν τινὰ συνθεὶς, οὐκ ἀπάδουσαν ἀπεργάσεται. Λυ. καὶ μὴν ἤδη σοι ὁρᾷν παρέχει γιγνομένην τὴν εἰκόνα ὧδε συναρμόζων, τῆς ἐκ Κνίδου ἡκούσης μόνον τὴν κεφαλὴν λαβών. οὐδὲν γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος, γυμνοῦ ὄντος, δεήσεται τὰ μὲν ἀμφὶ τὴν κόμην καὶ μέτωπον, ὀφρύων τε ἔυγραμμον ἐάσεις ἔχειν, ὥς περ ὁ Πραξιτέλης ἐποίησε· καὶ τῶν ὀφθαλμῶν δὲ τὸ ὑγρὸν, ἅμα τῷ φαιδρῷ καὶ κεχαρισμένῳ. καὶ τοῦτο δεσφυλάξει κατὰ τὸ Πραξιτέλει δοκοῦν. τὰ μοῦλα δὲ, καὶ ὅσα τοῦς ὄψεως ἀντωπὰ, παρ' Ἀλκαμένους, καὶ τοῦς ἐν κήποις λήψεται καὶ προσέτι, χειρῶν ἄκρα, καὶ καρπῶν τὸ ἔυρυθμον, καὶ δακτύλων τὸ εὐάγωγον, ἐς λεπτὸν ἀπλῆγον, παρὰ

proinde assumptis ille demonstret. Perlibenter verò videre gestio, quinā illis vsura sit, aut quomodo ex ijs omnibus vnam compositam, nec vlla in parte discrepantem absolutura sit.

LVCIAN. *Atqui iam tibi videndi facultas præstabit nascentem imaginem ita cōponens: Veneris è Cnido adductæ, si tantùm caput sumpserit, reliquis nudi corporis partibus opus non habebit. Porrò quod ad comam & vultum attinet, ac decentem superciliorum ambitum, illi habendum concedes, quemadmodum à Praxitele absoluta est. Quinetiam oculorum nobilem agilitatem amabili hilaritate & gratia temperatam retinebit, sicut visum est Praxiteli. Cæterùm vbera, & quæcunque vultus sunt partes priores, ab Alcamenis Venere quæ in hortis sita est, mutuò accipiet. Ad hæc manus teretes, earundemq́ concinnam iuncturam, digitorumq́ tenellorum dictum non difficilem, in extremis in orbiculatam exilitatem desinentium,*

ab

παρὰ τῆς ἐν κήποις καὶ ταῦτα· τὴν δὲ τοῦ παντὸς προσώπου περιγραφὴν, καὶ παρειῶν τὸ ἁπαλόν, καὶ ῥῖνα σύμμετρον ἡ Λημνία παρέξει, καὶ Φειδίας ἔτι, καὶ στόματος ἁρμογὴν ὁ αὐτὸς, καὶ τὸν αὐχένα παρὰ τῆς Ἀμαζόνος λαβών. ἡ Σωσάνδρα δὲ καὶ ὁ Κάλαμις αἰδοῖ κοσμήσουσιν αὐτήν. καὶ τὸ μειδίαμα λεπτὸν καὶ λεληθὸς, ὥσπερ τὸ ἐκείνης ἔσται, καὶ τὸ ἀνσαλὲς δὲ, καὶ κόσμιον τῆς ἀναβολῆς, παρὰ τῆς Σωσάνδρας, πλὴν ὅτι ἀκάλιπτος αὐτὴ ἔσται τὴν κεφαλὴν, τῆς ἡλικίας δὲ τὸ μέτρον, ἡλίκον ἂν γένοιτο κατὰ τὴν ἐν Κνίδῳ ἐκείνην μάλιστα. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο κατὰ τὸν Πραξιτέλη μεμετρήσθω τί σοι, ὦ Πολύστρατε, δοκεῖ καλῆ γενήσεσθαι ἡ εἰκὼν, καὶ μάλιστα ἐπειδὰν ἐς τὸ ἀκριβέστατον ἀπτελεσθῇ; Πο. ἔτι γὰρ, ὦ

ab ea quæ in hortis est, & illa vtenda recipiet. At verò totius faciei descriptionem & lineamenta, genarumque teneram mollitiem, & nasum intra rectum modum cohibitum, præstabit Lemnia & d Phidias. Idem quoque dabit oris conformem compositionem: ceruicem verò lacteam sumet ab Amazone. Porrò autem Sosandra & Calamis eandem ornabunt verecundia. Risu prætereà tenui fallenti intuentis oculos, animi orisq; hilaritatem ostendet, qualis & illius esse solet. Vestitus frugalem mundiciem à Sosandra concessam habebit, præterquam quòd illa nudo & aperto erit capite. Aetatis autem mensura quantacunque illi fuerit, iuxta Cnidorum Venerem metienda est. Etenim & hanc Praxitelem diligenter emensum esse video. Ecquid tibi videtur, Polystrate? eritne imago satis ornata & elegans, & maximè posteaquam exactissimè absoluta fuerit? POLYSTRATVS. *Adhuc,*

 ô gene-

ὦ γενναιότατε, καταλέλοι πάς τι κάλλος ἔξω τοῦ ἀγάλματος, οὕτω πάντα ἐς τὸ αὐτὸ συμπεφορηκώς; Λυ. τοῦτο μικρότατον, ὦ φιλότης, εἰ μή σοι δόξει ὀλίγα πρὸς εὐμορφίαν συντελεῖν χρόα, καὶ τὸ ἑκάστῳ πρέπον, ὡς μέλανα μὲν εἶναι ἀκριβῶς, ὁπόσα μέλανα, λευκὰ δ' ὅσα τοιαῦτα χρὴ, καὶ τὸ ἐρύθημα ἐπανθεῖν, καὶ τὰ τοιαῦτα κινδυνεύει τοῦ μεγίστου ἔτι ἡμῖν προσδεῖν. πόθεν οὖν καὶ ταῦτα ποεισαίμεθ' ἄν; ἢ παρακαλέσαιμεν, δηλαδὴ τοὺς γραφέας καὶ μάλιστα, ὁπόσοι αὐτῶν ἄριστοι ἐγένοντο, κεράσασθαι τὰ χρώματα, καὶ εὔκαιρον ποιεῖσθαι τὴν ἐπιβολὴν αὐτῶν. καὶ δὴ παρακεκλήσθω Πολύγνωτος, καὶ Εὐφράνωρ ἐκεῖνος, καὶ Απελλῆς. καὶ Αετίων. οὗτοι δ' διελόμενοι τὸ ἔργον, ὁ μὲν Εὐφράνωρ χρωσάτω

ô generosissime, nonnulla formositatis pars in excolenda imagine tibi intermissa est, adeò omnes exornandi rationes in vnum contulisti. LVC. Illud enimuerò, amice, quod dixisti, maximũ est, nisi tuo iudicio minimum momenti ad summam formæ præstantiam colores addere posse videantur, & cuius in quaque corporis parte maximè ratio habenda est, decorum: vt exactè, vt perfectè nigra sint, quæcunque nigra: & alba, quæcunque alba esse conuenit: vtq; apto decentiqúe rubore florescant omnia. Ac iam de his periclitamur, cùm adhuc quod maximum est, desideramus. Vnde ergo eius rei copiam nobis parabimꝰ aut accersemus, videlicet pictores, cum primis verò illos, quos hoc artificio præ cæteris longè præcelluisse cognouimus, vt colores nobis aptè commixtos temperent, eosdemq; pro decoro luculentè & artificiosè accommodent? Sanè verò accersatur Polygnotus, & Euphranor ille, atque etiam Apelles, Aetione vnà comitante. Illi diuiso inter se opere, Euphranor comam

γάτω τὴν κόμην, οἵαν τῆς Ἥρας ἔγραψεν. ὁ Πολύγνωτος δὲ ὀφρύων τὸ ἐπιπρεπὲς, καὶ παρειῶν τὸ ἐνερευθὲς, οἵαν τὴν Κασάνδραν ἐν τῇ λέσχῃ ἐποίησε, τοῖς Δελφοῖς. καὶ ἐσθῆτα δὲ οὗτος ποιησάτω, ἐς τὸ λεπτότατον ἐξειργασμένην, ὡς συνεστάλθαι μὲν, ὅσα χρὴ, δηνεμῶσθαι δὲ τὰ πολλά. τὸ δὲ ἄλλο σῶμα ὁ Ἀπελλῆς δειξάτω, κατὰ τὴν Πακάτην, μάλιστα μὴ ἄγαν λευκὸν, ἀλλὰ ἔναιμον ἁπλῶς. τὰ χείλη δὲ οἷα Ῥωξάνης, ὁ Αἰτίων ποιησάτω. μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον τῶν γραφέων Ὁμηρον, παρόντος Εὐφράνορος καὶ Ἀπελλοῦ, δεδέγμεθα. οἷον γάρ τι τοῖς Μενελάου μηροῖς τὸ χρῶμα ἐκεῖνος ἐπέβαλλεν, ἐλέφαντι εἰκάσας ἠρέμα πεφοινιγμένῳ, τοῖόν δὲ ἔστω τὸ πᾶν. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς γραψάτω, βοῶπίν τινα ποιήσας αὐτήν.

συνεπι-

comam pinget, qualem Iunonis depinxit. At Polygnotus superciliorum decoram distantiam, & malarum decentem rubedinem, cuiusmodi Cassandram apud Delphos fecit in conuenticulis, exprimat. Amictum verò ille quoque præparet, quàm poterit tenuissimè elaboratum, vt quæcunque par est, corpori decenter applicet, multa verò ventis diffundenda relinquat. Porrò reliquũ corpus ipse Apelles absoluat, secundùm Pacatæ simulachrum, ita tamen ne nimium addat albedinis, sed planè temperanter rubescat. Labia autem non sint alia, atque Rhoxanæ Aetion addidit. Quin potiùs præstantissimum inter omnes pictores Homerum, Euphranore & Apelle posthabito, in partem operis suscipimus? Siquidem cuiusmodi ille colorem Menelai adiecit femoribus, ebori purpureo ostro infecto assimilatis, tali vniuersum corpus colore niteat. Cæterũ ille ipse pingat, & oculos e bouinis, hoc est, pulchris & nitentib. oculis præditã exprimens.

συνεπιλήψεται τοῦ ἔργου αὐτῷ καὶ ὁ Οηβαῖος ποιητὴς, ὡς τὸ βλέφαρον ἐξεργάσεσθαι καὶ φιλομειδῆ δὲ Ὁμηρος ποιήσει, καὶ λευκώλενον, καὶ ῥοδοδάκτυλον, καὶ ὅλως τῇ χρυσῇ Αφροδίτῃ εἰκάσει πολὺ δικαιότερον, ἢ τῇ τοῦ Βρισέως. ταῦτα μὲν οὖν πλατῶν καὶ γραφέων καὶ ποιητῶν παῖδες ἐργάσονται. ὁ δὲ πᾶσιν ἐπανθεῖ τούτοις, ἡ χάρις, μᾶλλον δὲ ὁ πᾶσαι ἅμα ὁπόσαι χάριτες, καὶ ὁπόσοι ἔρωτες περιχορεύοντες, τίς ἂν μιμήσασθαι δύναιτο; Πολ. θεσπέσιόν τι χρῆμα, ὦ Λυκῖνε, φῄς, καὶ διιπετὲς ὡς ἀληθῶς, οἷόν τι τῶν ἐξ οὐρανοῦ γένοιτο. τί δὲ πράττουσαν εἶδες αὐτήν; Λυκ. βιβλίον ἐν ταῖν χεροῖν εἶχεν, ἐς δύο συνειλημμένον. καὶ ἐῴκει τὸ μέντοι ἀναγινώσκεσθαι αὐτοῦ, τὸ δὲ ἤδη ἀνεγνωκέναι. μεταξὺ δὲ

In partem laboris veniat illi opem ferens, & poëta ille Thebanus, vt venustate sua exornet palpebras. Homerus quoq; illam risus amantem & studiosam faciat, & candidis humeris atque lacertis decoram, & roseos habentem digitos. In summa, totam aureæ Veneris formositati longè iustius illam comparet, quàm Brisei filiã. Hæc, inquam, fictores atque pictores & poëtæ elaborabunt. Quòd autem per omnia amabili quadam elegantia niteat, hoc Gratiæ erit officium, aut potiùs omnium quotquot vspiam sunt Gratiæ atque Cupidines chorum ducentes. Quis talem imitatione assequi possit imaginem? POLYST. *Diuinum quoddam opus producis, ô Luciane, & profectò ab ipso Ioue demissum cœlitùs, & cuiusmodi apud superos absolutum esse credibile est. Quid autem rei ipsam facientem vidisti?* LVC. *Codicillos habebat in manibus, duabus partibus complicatos: videbaturq; alteram iam perlegisse, alteram verò etiamdũ legendo perlustrare. Porrò autem in-*

ξὺ δ' προιδσα, διαλίγεσθ τῶν παρομαρτόντων τινὶ, ὃκ οἶδ' ὅ,τι· ὁ γὰρ ἰς ἐπάκουον ἐφθέγγετο. πλὴν μαθιάσασθαι γε, ὦ Πολύστρατε, ὀδόντας ἐξέφηνε, πῶς ἂν εἴ τοι μὴ σοι, ὅπως μὴ κακοὺς, ὅπως δὲ συμμέτρους, καὶ πρὸς ἀλλήλους συνηρμοσμένους. ἅπου διάλιθον ὅρμον ἔλαβε, ἐκ τῶν σπανιοτάτων καὶ ἰσομεγέθων μαργαριτῶν, ὅτως ἐπὶ σίχα ἐπιφύκασιν, ἐκοσμοῦτο τὸ δὲ μάλιστα τῶν χαρίτων ἐρυθήματι. ὑπεφαίνοντο γοῦν αὐτοῦ διὰ τὸ Ὁμήρου ἐλέφαντι, τῷ πρισῷ ὅμοιοι. ὑπὸ οἱ μὲν πλατύτεροι αὐτῶν, οἱ δὲ προέχοντος δὲ διεσηκότος, οἷοι τὰς πλάσεως, ἀλλ' οὐ τις πάντων ἰσοτιμία καὶ ὁμόχροια, μὴ μέγιστον ἦν, μὴ πρὸς ἴσας ὁμοίως. μὴ ὅλως, μίγα τί θαῦμα καὶ θέαμα, πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην ὐμορφίαν ὑπερπαικός. Πολ. ἴσχ' ἀρίμας· σωίημι γὰρ ἔδη

tem inter progrediẽdum nescio quæ verba cum quadam expedisequis faciebat: neq; enim tam clarè vt exaudiri posset, loquebatur: veruntamen tenuiter ridendo, ô Polystrate, dentes ostendebat, dij boni quàm albos, quàm mediocres, quàm aptè inter se constitutos. Sicubi segmẽtum aut monile vidisti pulcherrimum nitidissimis & æquali magnitudine pollentibus margaritis confectum, tam concinna decentiq; serie erant enati. Plurimum verò decoris & ornatus illis accedebat ex labijs perpulchrè rubentibus. Elucebant itaque ipsi Homerico eburi recenter secto similes. Neque verò alij alios deformi latitudine excedebant, aut alij cæteris altiùs eminebant, aut præcedendo extabant, cuiusmodi in multis est cernere, sed erat vna omnibus æqualitas, idemq; color & magnitudo eadem, eãdem serie connexis. In summa, magnæ admirationis spectaculum de se præbebat, omnem humanæ formositatis venustatem exuperans. POL. Quiesce parumper. Iam enim

ἤδη σαφῶς πάνυ, ἣν τινα καὶ λέγεις τὴν γυναῖκα, τούτοις τὲ αὐτοῖς γνωρίσας, καὶ τῇ πατρίδι. καὶ εὐνούχους δὲ τίνας ἔπεσθαι αὐτῇ ἔφης, νὴ Δία καὶ στρατιώτας τινάς. τὴν βασιλεῖ συνοῦσαν, ὦ μακάριε, τὴν ἀοίδιμον ταύτην λέγεις. Λυκ. τί δὲ ἐστιν αὐτῇ τοὔνομα; Πολ. πάνυ καὶ τοῦτο γλαφυρὸν, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἐπέρασον· ὁμώνυμος γάρ ἐστι τῇ τοῦ Ἀβραδάτου ἐκείνῃ τῇ καλῇ, οἶσθα πολλάκις ἀκούσας Ξενοφῶντος, ἐπαινοῦντός τινα σώφρονα καὶ καλὴν γυναῖκα; Λυκ. νὴ Δία, καὶ ὥς πέρ γε ὁρῶν αὐτὴν, ὅτω διατίθεμαι, ὁπόταν κατ' ἐκεῖνό που ἀναγινώσκων γένωμαι, καὶ μονονουχὶ καὶ ἀκούω λεγούσης αὐτῆς, ἃ πεποίηται λέγουσα, καὶ ὡς ὥπλιζε τὸν ἄνδρα, καὶ οἵα ἦν, παραπέμπουσα αὐτὸν ἐπὶ τὴν μάχην. Πολ. ἀλλ', ὦ ἄριστε, σὺ μὲν, ὥς πέρτινα ἀστρα-

enim planè intelligo, quam tu mulierem dicas. his omnibus quæ dixisti, atq; adeò ex ipsa patria coniecturam facienti mihi cognita est, tum quòd eunuchos quoq; illam comitatos esse confirmâsti, & per Iouem etiam milites. Regis vxorem, ô beate, illam videlicet multis nominibus memorabilem tu memoras. LVC. Et quod illi nomen est? POL. Planè & illud nimis dulce & delicatum, ô Luciane, & omnibus modis amabile. Etenim cognominis est formosæ illi Abradatæ coniugi. Hauddubiè enim nouisti sæpenumerò audito Xenophonte modestam quampiam & formosam admodum mulierem collaudante. LVC. Sanè per Iouem quasi illā oculis coràm intuerer, ita animo affectus sum, quotiescunq; eum Xenophontis locum perlego: ac tantùm non illam loquentem audio, dum quæ facta sint, commemorat, & quemadmodum maritum armis induat, tum qualis erat eundem in pugnam emandans. POL. Atqui tu, ô optimè, illam tanquam fulgur

ἀστραπὴν παραστραμμένην, ἅμα τε ἀφθόνως αὐτὴν, καὶ οἵοις τὰ πρόχειρα ταῦτα· λέγω δὲ τὸ σῶμα, καὶ τὴν μορφὴν ἐπαινεῖν, τῶν δὲ τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν ἀθέατον ἔτι. οὐδὲ οἶδα, ὅσον τὸ ἁπτὸν ἐκείνου ἔστιν αὐτῆς, μακρῷ τινι ἄμεινον, καὶ θειοτέρου ζῷου σώματος. ἐγὼ δὲ, συνήθης γάρ εἰμι, καὶ λόγων ἐκοινώνησα τοιούτων, ὁμοιότητος ὤν. καὶ γὰρ, ὡς οἶδα καὶ αὐτὸς, τὸ ἥμερον καὶ φιλάνθρωπον, καὶ τὸ μεγαλόφρον, καὶ σοφροσύνην καὶ παιδείαν τῆς ζῷου ἁπτοῦς ἐπαινῶ. ἄξια γὲ προκεῖσθαι ταῦτα ζῷου σώματος. ἐπεὶ ἄλογον ἂν εἴη, καὶ γελοῖον, ὥσπερ ἄ τις τὴν ἐσθῆτα τῆς ζῷου σώματος θαυμάζοι. τὸ δὲ ἐντελὲς ἁπτοῦς, οἶμαι, ζῷτό ἐστιν, ὁπόταν εἰς τὸ αὐτὸ σωφροσύνη ψυχῆς ἀρετὴ,

fulgur prætercurrens: saltem semel conspexisti: videris{que} facilia & prompta, illa nimirum corpus & formam, illustrare laudibus: cæterũ dotes animi, quibus prædita est, inuentium oculis non sunt obuiæ, neque compertum habes quantò præcellat ista pulchritudine qua mens illius exornata est, qua{que} corporis forma longè præstantior, deabus{que} conformior esse solet. At ego, qui & familiaritate illi iunctus sum, & sæpè in colloquium veni, nimirum conterraneus illi existens, planè earum rerum certus sum. Quippe, quod nec tibi obscurum esse opinor, mihi moris est, morum suauitatem, humanitatem, animi magnitudinem, modestiam, & pudicitiam formositati antepo nere. Digna enim sunt quæ modis omnibus corporis dotibus anteferantur: quoniam planè absurdum foret, atque factu ridiculum, si quis vestitus cultum atq{ue} mundiciem præ corpore admiraretur. Porrò autem ea mihi demum omnibus numeris absoluta pulchritudo esse videtur, quoties in idem concurrunt anima exculta virtutibus,

τὴ, καὶ εὐμορφία σώματος. ἀμέλει πολλὰς ἄν σοι δείξαιμι, μορφῆς μὲν εὖ ἠκούσας, τὰ δ' ἄλλα αἰσχυνούσας τὸ κάλλος, ὡς καὶ μόνον φθεγξαμένων, ἀπρθανεῖν αὐτὸ, καὶ ἀπρμαραίνεσθαι, ἐλεγχόμενόν τε καὶ ἀσχημονοῦν, καὶ παρ' ἀξίαν συνὸν πονηρᾷ τινι δεσποίνῃ τῇ ψυχῇ. καί γε αἱ τοιαῦται ὅμοιαί μοι δοκοῦσι τοῖς Αἰγυπτίοις ἱεροῖς· κἀκεῖ γὰρ αὐτὸς μὲν ὁ νεὼς, κάλλιστός τε καὶ μέγιστος, λίθοις τοῖς πολυτελέσιν ἠσκημένος, καὶ χρυσῷ, καὶ γραφαῖς διηνθισμένος, ἔνδον δὲ, ἢν ζητῇς τὸν θεὸν, ἢ πίθηκός ἐστιν, ἢ ἴβις, ἢ τράγος, ἢ ἄλουρος. τοιαύτας πολλὰς ἰδεῖν ἔνεστιν, οὐ τοίνυν ἀπόχρη τὸ κάλλος, ἢν μὴ κεκόσμηται τοῖς δικαίοις κοσμήμασι. λέγω δὴ οὐκ ἐσθῆτι ἁλουργεῖ καὶ ὅρμοις,

virtutibus, & corpus amabili forma exornatum. Omnino enim non paucas tibi commonstrare possum corporis equidem & formæ elegantia visendas, & scitulas & nitidas, cæterùm formæ præstantiam morum fœditate deturpantes, adeò vt id quod solum in tam specioso corpore laudandum fuerat, ferè emoriatur atque flaccescat, reprehensioni & turpitudini obnoxium, ac planè præter dignitatem, heræ tam prauæ, vitiosæ nimirum animæ conuersans. Et sanè tales templis Aegyptijs iudicio meo videntur esse persimiles. Illic enim ipsum quidem delubrum forinsecùs pulcherrimum est, simul atque maximum, sumptuosis lapidibus extructum atque compositum: cæterùm si intus deum requisieris, aut simiam inuenies, aut ciconiam, aut hircum, aut felem. Eius generis mulieres non parùm multas passim est cernere. Proinde corporis nitor & venustas non sufficit, nisi veris & iustis ornamentis decorata & exculta sit. Non autem dico vt vestimentis purpureis & aureis,

aut

ὅρμοις, ἀλλ' οἷς προεῖπον, ἐκείνοις ἀρετῇ καὶ σωφροσύνῃ, καὶ ἐπιεικείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπόσοις ταῦτα ὅρος ἐστίν. Λυκ. οὐκοῦν, ὦ Πολύστρατε, μύθον ἀντὶ μύθου ἄμειψαι αὐτῷ τῷ μέτρῳ, φασίν, ἢ καὶ λώϊον, δυνάσαι γάρ· καί τινα εἰκόνα γραψάμενος τῆς ψυχῆς, ἐπίδειξον, ὡς μὴ ἐξ ἡμισείας θαυμάζοιμι αὐτήν. Πολ. οὐ μικρὸν, ὦ ἑταῖρε, τὸ ἀγώνισμα πρόσταττεις· οὐ γὰρ ὅμοιον, τὸ πᾶσι πρόφανες ἐπαινέσαι, καὶ τὰ ἄδηλα ἐμφανίσαι τῷ λόγῳ. καί μοι δοκῶ συνεργῶν καὶ αὐτὸς δεήσεσθαι πρὸς τὴν εἰκόνα, οὐ πλαστῶν, οὐδὲ γραφέων μόνον, ἀλλὰ καὶ φιλοσόφων, ὡς πρὸς τοὺς ἐκείνων κανόνας ἀπευθύνει τὸ ἄγαλμα καὶ δείξαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν πλαστικὴν κατεσευασμένον. καὶ δὴ πεποιήσθω. αὐδήεσσα μὲν τὸ πρῶτον, καὶ λίγεια,

aut gemmeis monilibus exornata sit, sed ijs quæ prædixi, nempe morum elegantia, virtute, temperantia, æquitate, humanitate, ac alijs, quocunq; tandem fine comprehenduntur. LVCIAN. *Proinde, ô Polystrate, sermonem pensabis ipsa mensura (quod aiunt) aut etiam cumulatiùs (potes enim) ac quandam animi imaginem adumbratam nobis ostendes, ne tantùm ex dimidio illam admiremur.* POL. *Duram & difficilem mihi iniungis prouinciam, ô amice: neq; enim perinde facile atque promptum est, ea quæ obscura sunt, oratione retegere, quàm id quod manifestum est omnibus, laude extollere. Videor verò & ipse ad hãc imaginem exprimendam multorum egens esse operæ, non fictorum saltem & pictorum, sed philosophorum etiam, vt ad illorum canonem & regulam hoc simulachrum rectè absoluatur, & in lucem ad antiquam plasticen formatum producatur. Sed ad rem accingamur. Sit ergo primùm fandi facultate prædita, ac*

λίγεια, καὶ τὸ γλυκίων μέλιτος ἀπὸ τῆς γλώττης, περὶ αὐτῆς μᾶλλον, ἢ περὶ τοῦ Πυλίου γέροντος ἐκείνου, ὁ Ὅμηρος ἂν εἴρηκε. πᾶς δὲ ὁ τόνος τοῦ φθέγματος, οἷος ἁπαλώτατος, οὔτε βαρὺς, ὡς εἰς τὸ ἀνδρεῖον ἡρμόσθαι. οὔτε πάνυ λεπτὸς, ὡς θηλύτατός τε εἶναι, καὶ κομιδῇ ἔκλυτος, ἀλλ' οἷος γένοιτ' ἂν παιδὶ μή πω ἡβάσκοντι, ἡδὺς καὶ προσηνὴς, καὶ πράως παραβυόμενος ἐς τὴν ἀκοὴν, ὡς καὶ παυσαμένης, ἔναυλον εἶναι τὴν βοὴν, καί τι λείψανον ἐνδατείβειν, καὶ περιβομβεῖν τὰ ὦτα· καθάπερ ἠχώ τινα, παρατείνουσαν τὴν ἀκρόασιν, καὶ ἴχνη τῶν λόγων μελιχρὰ ἄττα, καὶ πειθοῦς μετὰ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀπολιμπάνουσαν. ὁπόταν δὲ καὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο ᾄδῃ, καὶ μάλιστα πρὸς

ta, ac dulci voce instructa, vt orationem melle dulciorem de illius fluxisse veriùs, quàm de senis illius Pylij concionatoris lingua Homerus dixisse videatur. Omnis autem verborum & loquelæ tonus, cuiusmodi delicatissimus esse solet, neque nimiùm graui & aspero tinnitu insonet, quasi ad virilem vocem informatus sit: neque rursus nimiùm tenui, quasi impensè effœminatus, aut fermè fractus sit: sed qualis esse solet pueri nondum pubescentis, dulcis & blandus, comiter & mansuetè in auditum semet inserens, vt etiam illa loqui desinente, verba audita iucundo murmure tinniãt, ac quædam dulcissimæ vocis reliquiæ aliquantisper perdurent, auresq; blando susurro circumsonent. Tum quandã [f] *Echo alterna vocis imitatione auditum prorogantem imitetur, mellitissima quædam verborum vestigia, neque non persuasionis plenissima in animo audientium relinquens. Cæterùm quando voce illa tinnula canere adorta fuerit, præcipuè verò ad ci-*

πρὸς τὴν κιθάραν, τότε δὲ τότε ὥρα μὲν σιωπᾶν ταῦτα ἁλκυόσι καὶ τέττιξι, καὶ τοῖς κύκνοις· ἄμουσα γὰρ ὡς πρὸς ἐκείνην ἅπαντα. κἂν τὴν Πανδίονος εἴπῃς, ἰδιῶτις κἀκείνη, καὶ ἄτεχνος, εἰ καὶ πολυηχία τὴν φωνὴν ἀφίησιν. Ὀρφεὺς δὲ καὶ Ἀμφίων, οἵπερ ἐπαγωγότατοι ἐγένοντο τῶν ἀκροατῶν, ὡς καὶ τὰ ἄψυχα ἐπικαλέσασθαι πρὸς τὸ μέλος, αὐτοὶ ἂν, οἶμαι, εἴγε ἤκουσαν, καταλιπόντου ἂν τὰς κιθάρας παρεστήκεσαν, σιωπῇ ἀκρισώμενοι· τὸ γὰρ τῆς τε ἁρμονίας τὸ ἀκριβέστατον διαφυλάττειν, ὡς μὴ πραβαίνειν τὶ τοῦ ῥυθμοῦ, ἀλλ' εὐκαίρῳ τῇ ἄροσι καὶ θέσει διαμεμετρῆσθαι τὸ ἆσμα, καὶ συνῳδὸν εἶναι τὴν κιθάραν, καὶ ὁμοχρονεῖν τῇ γλώττῃ τὸ πλῆκτρον, καὶ τὸ εὐαφὲς τῶν δακτύλων, καὶ τὸ εὐκαμπὲς τῶν μελῶν, πόθεν ἂν ταῦτα ὑπῆρχε τῷ Θρακὶ ἐκείνῳ, καὶ τῷ ἀνὰ τὸν Κιται-

ad citharam, tum verò tempus est ex æquo tacendi, & halcyonibus & cicadis & canoris oloribus aliena enim à Musis hæc sunt omnia, si ad hanc collata fuerint. Et si [g] Pandionis natam dixerit, rudis & inepta est, quanquam vocem multisonam edere soleat. [h] Orpheus autem & Amphion (à quibus maximè motos auditorum animos esse constat, quiq; syluas & saxa sequentia cantus dulcedine ad se pertraxerunt) illi, vt ego opinor, si hanc audîssent, posthabitis citharis adstitissent auscultantes cum silentio. Quippe omnes harmoniæ rationes accuratissimè obseruare, vt ne quid rhythmus deliret, sed tempestiua decentiq; eleuatione atque depressione modulari ac emensurare concentum: prætereà voce per omnia respondere citharæ, vtq; plectrum à lingua non discrepet, aptiq; digitorum tactus, & agilis membrorum flexibilitas, vndenam hæc suppetissent huic Thraci, ac illi in

Κιταιρῶνα μεταξὺ βουκολοῦν τι, καὶ διαθαρίζειν μελετῶντι; ὥς τε ἦν ποτε, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἀδούσης αὐτῆς ἀκούσῃ οὐκέτι τὸ τῶν Γοργόνων μόνον ἔσῃ πεπυνθὼς, λίθος ἐξ ἀνθρώπου γενόμενος. ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Σειρήνων εἴσῃ ὁποῖόν τι ἦν. παρεστήξῃ γὰρ, εὖ οἶδ', ὅτι διεκηλημένος, πατρίδος καὶ οἰκείων ἐπιλαθόμενος. καὶ ἦν διηρῷ ἐπιφράξῃ τὰ ὦτα, καὶ δὰ τοῦ διηροῦ δαδύσεταί σοι τὸ μέλος. τοιοῦτόν τι ἄκουσμά ἐστι Τερψιχόρης τινὸς, ἢ Μελπομένης, ἢ Καλλιόπης αὐτῆς παίδευμα μυρία τὰ θέλγητρα, καὶ παντοῖα ἐν ἑαυτῷ ἔχον ἑνί τε λόγῳ συνελὼν, φαίην ἄν, τοιαύτης μοι τῆς ᾠδῆς ἀκούειν νόμιζε, οἵαν εἰκὸς εἶναι τὴν δὰ τοιούτων χειλῶν, δι' ἐκείνων δὴ τῶν ὀδόντων ἐξιοῦσαν. ἑώρακας δὲ καὶ αὐτὸς, ἦν φημι, ὥς τε καὶ ἀκηκοέναι νόμιζε. τὸ τῆς γὰρ ἀκριβὲς τοῦτο τῆς φωνῆς, καὶ

Cithærone boues pascenti? Itaq; Luciane, si quando illam cantantem audieris, non ampliùs illatam à Gorgonibus monstrificam vllam immutationem patieris, lapis factus ex homine, sed Sirenum modulantium virtutem qualisnam sit cognosces. Ita enim, sat scio, adductus demulceberis, vt patriæ ac familiarium tibi obreptura sit obliuio. Atq; etiam auribus cera obstructis, per ceram quoq; oppositam penetrabit iucundissimæ vocis modulatio. tantam cantando voluptatem audientibus exhibet. Terpsichores aut Melpomenes aut Calliopes vocem dixeris, infinita & omnifaria aurium animorumq; demulcimenta in se complectentem. Vt vno verbo dicam, optârim cum primis talem nihil & tam concinnam modulandi rationem auditam, cuiusmodi par est per talia labia & dentes illos emissam erumpere. Visa verò est tibi hæc eadem quam dico: itaque & auditam esse existima. Sedenim exacta & perfecta linguæ eloquentia,

καὶ καθαρῶς Ἰωνικὸν, καὶ ὅτι ὁμιλῆσαι σύμπαν τὸ πολὺ τῶν Ἀττικῶν χαρίτων ἔχει, δεῖ θαυμάζειν ἄξιον· πάντων γὰρ αὐτῇ τὸ πατρικὸν, δεῖ ἅπως ἐκείνῳ μετέχειν τὴν Ἀθηναίων λαλιὰν τοῦ ἀρχαίου. δεῖ γὰρ δεῖ ἐκεῖνο θαυμάσαι μᾶλλον, ἢ καὶ ποιήσει χάριν, καὶ τὰ πατρῷα ταύτῃ ὁμιλεῖν, ἢ Ὁμήρῳ πολίτης ὢν μιᾷ δήπου, ὦ Λυκῖνε, διαλεκτῳ νίας αὐτῇ τῷ φθέγγεσθαι, ὡς ἄν τις ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἀναφέρῃ, σπουδὴ δὲ δὴ τὰς ἄλλας. οὐ γὰρ μίαν, ὡς περ οὐ δὴ, ἐν πολλῶν σιωπᾶς, ἐπιδεῖξαι διέγνωκα· ἔθος γὰρ τοῦτο, καὶ γραφικῶς σιωπᾶν θέλειν, διάπυρα ζωγραφήματα τῇ πολυφιλίᾳ τινὶ πολλῶν ἀρτιτελῆ αὐτὸ αὖθις ἀνθαμιλλώμενον, ἀπ' ἀλλήλων πάσαις ταῖς ψυχαῖς ἀρι-

quentia, ac vocis Ionicæ puritas, tum illa in familiari colloquio extemporalis dicendi facultas atq; suauitas, quæ gratijs Atticis vbiq; cõsperſa eſt & condita, ne admiranda quidem eſt. Habet enim hoc à maioribus quaſi hæreditario iure patrium, neq; alia ratione conueniebat illam in hæc peregrinatione Athenienſium eſſe participem. Atqui ne illud quidem admiratione mihi proſequendum videtur, poëticis lectionibus illam voluptuosè oblectari & gaudere, eandemq; multo iam tempore ſtudioſè in illis verſari, quando vnà cum Homerò eiuſdem vrbis ciuis ſit & incola. Vnam equidem, Luciane, illius iucundæ & amœnæ vocis ac modulationis imaginem expreſſam eſſe vides, ſi quis tenuiter admodum exprimere ſtuduerit, Iam verò & alias non oſcitanter conſidera. Neque enim vnam ſaltem, ſicut tu, ex multis compoſitam conſilium eſt abſoluere, (nam hoc eſſet perexile, & ieiunum, tum more graphico abſolutum, ex tot formis támque multiplicibus ſpeciebus hinc inde collectam vnam corporis pulchritudinem componere, ſibiipſi diſcrepantem) ſed omnibus animi virtutibus v-

ταὶ, καθ' ἑκάστην, εἰκὼν μία γεγράψεται, πρὸς τὸ ἀρχέτυπον μεμιμημένη. Λυ. ἑορτὴν, ὦ Πολύστρατε, καὶ πανδαισίαν ἐπαγγέλλεις. ἔοικας δ' οὖν λώιον ὡς ἀληθῶς ἀπρδώσειν μοι τὸ μέτρον. ἐπιμέτρει δ' οὖν, ὡς οὐκ ἔστιν ὅ, τι ἂν ἄλλο ποιήσας, μᾶλλον χρίσαιό μοι. Πο. οὐκ οὖν ἐπειδὴ πάντων καλῶν παιδείαν ἡγεῖσθαι ἀνάγκη, καὶ μαλιστα τούτων, ὁπόσα μελετητὰ, φέρε, καὶ ταύτην ἤδη συστησώμεθα, ποικίλην μέν τοι καὶ πολύμορφον, ὡς μηδὲ κατὰ τοῦτο ἀπολιποίμεθα τῆς σῆς πλαστικῆς. καὶ δὴ γεγράφθω παντα συλλήβδην τὰ ἐκ τοῦ Βλικῶνος ἀγαθὰ ἔχουθα, οὐχ ὥς περ ἡ Κλειὼ, καὶ ἡ Πολύμνια, καὶ ἡ Καλλιόπη, καὶ αἱ ἄλλαι, ἔν τι ἑκάστη ἐπιστημένη, ἀλλὰ πασῶν, καὶ πρόσετι τὰ Ερμοῦ καὶ Απόλλωνος. ὁπόσα

na imago depingatur. imitata formam archetypi. LVC. Diem festum & epulas publicas omnifariam instructas mihi annuncias, ô Polystrate. Videris itaq; multò cumulatiùs mensuram mihi remetiri. Proinde perge admetiendo. Nulla enim nunc res est qua perinde mihi possis gratificari. POL. Ego, quoniam omnium honestarum liberaliumq; disciplinarum cognitio necessaria esse putatur, maximè verò earum quæ vsu ac meditatione constant: age & illam iam constituemus multifariam quandam, ac multiplici venustate conspicuam, ne qua in parte fingendi artificio te inferiores appareamus. Et sanè ita pingitur, vt omnia bona comprehensim possideat, quibuscunque Helicon affatim atq; abundanter affluit: nequaquam verò vt Clio, aut Polymnia, aut etiam vt Calliope, vtq; omnes aliæ, quarum vnaquæque vnius tantùm rei perita excellente: præcellit, verùm nostra omnium ex æquo gnara & prudens sit: prætereà nec minus Mercurij atque Apollinis dotibus

ὁπόσα γὰρ ἢ ποιηταὶ μέτροις διακοσμήσαντες, ἐξεγνωνόχασιν, ἢ συγγραφεῖς ἱστορήκασιν, ἢ φιλόσοφοι παρῃνέκασι, πᾶσι τούτοις ἡ εἰκὼν κεκοσμήσθω, οὐκ ἄχρι τοῦ ἐπικεχρῶσθαι μόνον ἀλλ' ἐς βάθος, δεσποιοῖς τισι φαρμάκοις, ἐς κόρον καταβαφείσα. καὶ συγγνώμη, εἰ μηδὲν ἀρχέτυπον ἐπιδεῖξαι ταύτης δυναίμην τῆς γραφῆς. οὐ γάρ ἐσθ' ὅτι τοιοῦτον ἐν τοῖς παλαιπαιδίας πέρι μνημονεύεται, πλὴν ἀλλὰ εἴγε δοκεῖ, ἀνακείσθω καὶ αὕτη· οὔ μεμπτὴ γὰρ, ὡς ἐμοὶ φαίνεται. Λυ. καλλίστη μὲν, ὦ Πολύστρατε, καὶ πάσαις ταῖς γραμμαῖς ἀπηκριβωμένη. Πομετὰ δὲ ταύτην, ἡ τῆς σοφίας, καὶ συνέσεως εἰκὼν γραπτέα δεήσει δὲ ἡμῖν ἐνταῦθα πολλῶν τῶν παραδειγμάτων, ἀρχαίων τῶν πλείστων, ἑνὸς μὲν καὶ αὐτοῦ Ιωνικοῦ.

dotibus prædita sit. Quæcunque enim poëtæ lepidissimis celebrata versiculis in lucem dederunt, quæcunque à scriptoribus classicis literis ac memoriæ prodita sunt, quæcunque philosophi extulerunt laudibus: hisce simul omnibus imago præclarissimè exornata sit. Neque verò tantum penicillo obiter colorata, sed pigmentis penitùs imbuta, & ad satietatem vsque tincta sit. Et ignoscendum est, si nullum huius picturæ archetypum queam ostendere: neque enim vspiam in veteribus de eiusmodi absoluta disciplinarum cognitione facta extat mentio. Veruntamen, si videtur, & hæc sacra superis dedicetur. neque enim, vt mea fert ratio, vspiam culpari potest.

LVC. Elegantissimè profectò, ô Polystrate, ac omnibus cùm numeris, tum lineis absoluta. POL. Iam deinceps post hanc ipsius quoq; sapientiæ & intelligentiæ imago depingenda est. Opus autem nobis erit ad hanc absoluendam exemplis quamplurimis, præcipuè verò multis veteribus, ac vno quidem, & illo Ioni-

νικοῦ. γραφεῖς δὲ καὶ δημιουργοὶ αὐτοῦ, Αἰσχίνης, Σωκράτους ἑταῖρος, καὶ αὐτὸς Σωκράτης, μιμηλώτατοι τεχνι τῶν ἁπάντων, ὅσῳ καὶ μετ' ἔρωτος ἔργαφον τὴν δὲ ἐκ τῆς Μιλήτου ἐκείνην Ασπασίαν, ἣ καὶ ὁ Ολύμπιος θαυμασιώτατος καὶ αὐτὸς συνῆν, οὐ φαῦλον συνέσεως παραδείγμα προθέμενον, ὁπόσον ἐμπειρίας πραγμάτων καὶ ὀξύτητος ἐς τὰ πολιτικὰ, καὶ ἀγχινοίας καὶ δριμύτητος ἐκείνη προσῆν, τοῦτο πᾶν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν εἰκόνα μεταγαγωμὲν ἀκριβεῖ τῇ στάθμῃ, πλὴν ὅσον ἐκείνη μὲν ἐν μικρῷ πινακίῳ ἐγέγραπτο, αὐτὴ δὲ Κολοσσιαία τὸ μεγεθός ἐστι. Λυ πῶς τοῦτο φῄς; Πο. ὅτι, ὦ Λυκῖνε, οὐκ ἰσομεγέθεις εἶναι φημὶ τὰς εἰκόνας, ὁμοίας οὔσας. οὐ γὰρ ἴσῃ, οὐδὲ ἐγγὺς, Αθηναίων ἡ τότε πολιτεία καὶ ἡ παροῦσα τῶν Ρωμαίων δύναμις. ὥστε εἰ καὶ τῇ ὁμοιότητι ἡ αὐτὴ,

co. Cæterùm pictores & artifices illius erunt Aeschines familiaris Socratis, atque ipse etiam Socrates imitandi dexteritate omnes longo interuallo post se relinquentes, qui aliqua cum gratia & venere vnquam pinxerunt aliquid.[1] Aspasiam porrò illam Milesiam, qua cum & Olympius ipse maximè admirandus conuersatus est, exemplum intelligentiæ non malum proponentes, quanta rerum peritia, quanto in officijs ciuilibus acumine, quanta denique industria atque solertia propolita fuerit, hoc omne ad nostram hanc imaginem translatum accurata amusti applicabimus: præterquam quòd illa modica in tabula depicta fuerat, hæc verò Colossæa pugnat magnitudine. LVC. Quorsum ista dicis? POL. Quoniam ego, Luciane, nequaquam æqualiter magnas imagines esse opinor similes existentes. Nequaquam enim similis est vetus Atheniensium respublica, ac præsens Romanorum potentia. Itaque etsi similitudine illa respondeat,

αὐτὴ, ἀλλὰ τῶν μεγέθει γε ἀμείνων αὕτη, ὡς ἂν ἐπὶ πλατυτάτου πίνακος καταγεγραμμένη. δεύτερον δὲ καὶ τρίτον πρᾶδείγμα, Θεανώ τε ἐκείνη, καὶ ἡ Λεσβία μελοποιὸς, καὶ Διοτίμα ἐπὶ ταύταις. ἡ μὲν τὸ γεγαλόνουν, ἡ Θεανὼ, συμβαλλομένη εἰς τὴν γραφὴν, ἡ Σαπφὼ δὲ τὸ γλαφυρὸν τῆς περαιρέσεως τῇ Διοτίμᾳ δὲ οὐχ ἃ Σωκράτης ἐπήνεσεν αὐτὴν, ἐοικυῖα ἔσται μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλην σύνεσίν τε καὶ συμβουλίαν. τοιαύτη τοι καὶ αὐτὴ, Λυκῖνε, ἀνακείσθω ἡ εἰκών. Λυ νὴ Δί', ὦ Πολύστρατε, θαυμάσιος οὖσα. σὺ δὲ ἄλλας γράφε, τὰς τῆς χρηστότητος, ὦ ἑταῖρε, καὶ φιλανθρωπίας, ἢ τὸ ἥμερον ἐμφαινιεῖ τὸν τρόπον, καὶ πρὸς τοὺς δεομένους πρεσηνές. Πο. εἰκάσθω οὖν καὶ αὐτὴ Θεανοῖτε ἐκείνῃ, τῇ Αντήνορος καὶ Αρήτῃ, καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς, τῇ Ναυσικάᾳ, καὶ εἴ τις

deat, hæc tamen potior est magnitudine, veluti in latissimam depicta tabulam. Deinde secundum & tertium exemplum, si lubet, producamus, nimirum illam Theano, ac versificatricem Lesbiam, vnà cum Diotima. Theano quidem animi magnitudinem ad picturam conferet: Sappho autem institutæ vitæ iucunditatem adferet. Porrò Diotimæ non tantùm vt illam laudauit Socrates, similis erit, verùm illi omnibus ingenij ornatissimi dotibus comparata respondebit. Itaque & hanc, Luciane, imaginem dedicatam suspende. LVCIAN *Per Iouem, Polystrate, nimiùm admirandam. Sed enim tu, ô amice, alias quoque benignitatis ac humanitatis imagines perge depingere, quæ morum mansuetudinem, tum placidam erga egentes comitatem consueuit ostendere.* POL. *Proinde & illa Theani comparetur illi, nempe Antenoris coniugi, neque non Aretæ & filiæ eius Nausicaæ: præterea*

τις ἄλλη ἐν μεγέθει πραγμάτων ἐσωφρόνησε πρὸς τὴν τύχην. ἑξῆς δὲ μετὰ ταύτην, ἡ τῆς σωφροσύνης αὐτῆς γεγράφθω, καὶ τῆς πρὸς τὸν σωόντα εὐνοίας, ὡς κατὰ τὴν τοῦ Ἰκαρίου μαλιστα εἶναι τὴν σώφρονα καὶ τὴν περίφρονα, ἑπὸ τοῦ Ὁμήρου γεγραμμένην. Τοιαύτην γὰρ τὴν τῆς Πηνελόπης εἰκόνα ἐκεῖνος ἔργαψεν, ἣ καὶ νὴ Δία, κατὰ τὴν ὑμώνυμον αὐτῆς, τὴν τοῦ Ἀβραδάτα, ἧς μικρὸν ἔμπροσθεν ἐμνημονεύσαμεν. Λυ. παγκάλην καὶ ταύτην, ὦ Πολύστρατε ἀπειργάσω· καὶ σχεδὸν ἤδη τέλος σοι ἔχουσιν αἱ εἰκόνες. ἅπασιν γὰρ ἐπεληλυθᾶς τὴν ψυχὴν, καὶ τὰ μέρη ἐπαινῶν. Πο. οὐχ ἅπασιν· ἔτι γὰρ τὰ μέγιστα τῶν ἐπαινῶν παρελείπεται. λέγω δὲ τὸ ἐν τηλικούτῳ ὄγκῳ γενομένην αὐτὴν, μήτε τύφον ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ περιβάλλεσθαι, μήτε ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον ἐπρ-

si qua alia in fortunæ indulgentis affluentia animi modestiam obtinuit. Deinceps verò post hanc modestiæ imago depingatur, ac ostensæ erga conuersantem beneuolentiæ, vt iuxta illam Icari filiam maximè modesta & pudica sit, quemadmodum ab Homero adumbrata est. Talem enim Penelopes effinxit imaginem, atque etiam per Iouem propter nominis affinitatem, etiam Abradatæ coniugis, cuius paulò antè mentionem fecimus. LVCIAN. *Omnibus profectò modis & hanc præclarè absoluisti immaginem, ô Polystrate, iámque fermè exprimendarum imaginum finem attigisti. nullas enim animi ac laudum partes prætermisisti.* POL. *Nondum omnes: summum enim & maximæ laudis caput omissum est. Dico verò, cùm in tantam rerum magnitudinem euecta sit, vt neque fastu ob blandientis fortunæ prosperitatem intumescat, neque vltra humanæ sortis mensuram efferatur,*

ἐπαρθῆναι, πιστεύσασαν τῇ τύχῃ, φυλάττειν δὲ ἐπὶ τῶν ἰσοπέδου ἑαυτὴν, μηδὲν ἀπειρόκαλον ἢ φορτικὸν φρονοῦσαν, καὶ τοῖς πεσοῦσι δημοτικῶς τε, καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίου προσφέρεσθαι, καὶ δεξιώσεις καὶ φιλοφροσύνας φιλοφρονεῖσθαι, τοσούτῳ ἡδίους τοῖς προσομιλοῦσιν, ὅσῳ καὶ παρὰ μείζονος ὅμως γενόμεναι, οὐδὲν τραγικὸν ἐμφαίνουσιν. ὡς ὁπόσοι τῷ μέγα δυνάσθαι μὴ πρὸς ὑπεροψίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς εὐποιΐαν ἐχρήσαντο, οὗτοι καὶ ἄξιοι μάλιστα τῶν παρὰ τῆς τύχης δοθεύτων ἀγαθῶν ὤφθησαν, καὶ μόνοι ἂν οὗτοι δικαίως τὸ ἐπίφθονον διαφύγειεν. οὐδεὶς γὰρ ἂν φθονήσειε τοῦ ὑπερέχοντι, ἢν μετριάζοντα ἐπὶ τοῖς εὐτυχήμασιν αὐτοῦ ὁρᾷ, καὶ μὴ κατὰ τὴν Ὁμήρου Ἀτὴν ἐκείνην, ἐπ' ἀνδρῶν κράατα βεβηκότα, καὶ τὸ ὑποδεέστερον πατοῦντα. ὅπερ οἱ ταπεινοὶ τὰς γνώμας

offeratur, temerè fortunæ confidens, sed seruata æquabilitate animi, seipsam cohibeat, nihil procacius aut insolentius, quod alijs foret molestiæ, animo concipiens, sed vt erga accedentes populariter affecta sit, ac dextris copulatis eosdem benignè atque amanter suscipiat, Tantò enim his quibus cum sermonem conferunt, sunt acceptiores, quantò altiori fortuna euectæ, nihil superbi fastidij, aut contemptus tragici præ se ferunt: velut omnes illi qui sua potentia non in hoc vtuntur, vt procaciter contemnant alios, sed potiùs vt benignè aliorum subleuent inopiam, illi soli acceptis à fortuna bonis maximè digni habendi sunt: ac soli inuidentiæ malum possunt effugere. Nemo enim facilè ei fortunato inuidebit, quem prosperis rebus affluentibus moderato vtentem animo conspexerit, neq; iuxta [k] *Aten Homericam illam super hominum capita incedentem, ac inferiorem calcantem. Quod plerunque euenire solet ijs qui*

μας πάσχουσιν ἀπεροκαλίᾳ τῆς τύχης, ἐπαλιὰν αὐτὰς ἡ τύχη μηδὲν τοιοῦτον ἐλπίζοντας ἄφνω ἀναβίβασηται ἐς πλοῦτόν τινα, καὶ μετάρσιον ὄχημα, οὐ μηχανὴν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων, ἀλλ' ἀφορῶσι κάτω, ἀπ' ἀεὶ πρὸς τὸ ἄνωτις βιαζονται. διὰ γαροῦν ὥσπερ ὁ Ἰκαρος, τακεῖσι αὐτοῖς ταῖς πτερυξὶ κηρὸς, καὶ τῶν πτερῶν περιῤῥυέντων γελῶσα ὀφθαλμὰς ἐπὶ λιφαλῆ, εἰς πηλάγη καὶ λιμνάνα ἐμπίπτουσιν. ὅθεν ἐγὼ κατὰ τὸν Δαίδαλον ἐκεῖνο τοῖς πτεροῖς, καὶ μὴ πάνυ ἐπῆρθαι, ἀλλ' ὅτι ἐκ κηρᾶ ὧν αὐτοῖς πεποιημένα, ἐταμιζόμενος δὲ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον τὴν φορὰν, καὶ ἠγάπηκα ὑψηλότεροι μόνον τῶν λιμνάτων ἐνεχθῆναι, ὥστε μή τοι νομίσασθαι αὐτοῖς ἀεὶ τὰ πτερὰ, καὶ μὴ παρέχειν αὐτὰ μόνῳ τῷ ἡλίῳ, οὗτοι ἐγὼ ἀσφαλῶς

humili atque abiecto sunt animo, [l] fortunæ arridentis procacitate intemperanter efferati. Posteà enim quàm [m] à fortuna nil tale sperantes, ex improuiso sublimes in currum quendam volatilem euecti sunt: intra fortunæ mediocritatem consistere nequeunt: neque deorsum elatos torquent oculos, sem semper nituntur in arduum. Quare non rarò veluti Icarus liquefacta illis quamcelerrimè cera, ac aliis defluentibus, per præceps in marinos fluctus deuoluuntur, spectatoribus risum exhibentes. Quotquot autem instar Dædali alarum vtuntur remigio, neque admodum in sublime elati volant, certè quòd alæ ex cera illis conglutinatæ sunt, rerum autem abundantiâ ad humanæ vitæ societatem subleuandam expromunt: neque non contenti sunt saltem ab vndis paulò altiores inferri adeò vt crebrò etiam alas volando humefaciant, nec Solis æstui & feruoribus eadem liquefaciendas exhibent, illi tutò iuxtà ac moderatè volatu vtuntur, quem cursum quis-

λῶς τὲ ἅμα καὶ σωφρόνως διέπτηται· ὅπερ καὶ ταύτην ἄν τις μάλιστα ἐπαινέσειε. τοι γῆρυν καὶ ἄξιον, παρὰ πάντων ἀπολαμβάνειν τὸν καρπὸν εὐχομένων ταῦτα τε αὐτῇ παραμεῖναι τὰ πτερὰ, καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐπιῤῥεῖν τἀγαθά. Λυ. καὶ οὕτως, ὦ Πολύστρατε, γιγνέσθω· ἀξία γὰρ οὐ τὸ σῶμα μόνον, ὥσπερ ἡ Ελένη, καλὴ οὖσα, καλλίων δὲ, καὶ ἐρασμιωτέρα ὑπ' αὐτῶν τὴν ψυχὴν σκέπουσα. ἔπρεπε δὲ καὶ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, χρηστῷ καὶ ἡμέρῳ ὄντι, καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὁπόσα ἐστὶν αὐτῷ, εὐδαιμονῆσαι, ὡς ἐπ' αὐτοῦ καὶ φῦναι γυναῖκα τοιαύτην, καὶ συνοῦσαν αὐτῷ, ποθεῖν αὐτόν οὐ γὰρ μικρὸν τοῦτο εὐδαιμόνημα γυνὴ, περὶ ἧς ἄν τις εὐλόγως τὸ Ομηρικὸν ἐκεῖνο εἴποι, χρυσείῃ μὲν αὐτὴν Αφροδίτῃ ἐείζειν τὸ

sum quispiam & in hac maximis efferre laudibus iure optimo possit. Quocirca dignissimum etiam ab omnibus fructum percipit, optantibus vt hæ alæ quamdiutissimè illi permaneant, bonis subinde affatim affluentibus. LVCIAN. *Sic quidem fiat, ô Polystrate: neque enim corporis venustate solùm conspicua est, vt Helenam admiranda forma fuisse constat, sed animo quoque lepido & amabili talibus expolita dotibus spectantes ad se allicit. Digna verò magno illo rege, mansueto existente & affabili habenda est, vt hac quoque præcipua felicitatis parte cum alijs bonis innumeris quibuscunque amplissimè instructus est, fruatur: vt sub illius imperio ea quoque forma & virtute mulier nata sit, & quæ cum illo conuersans arctissimo desiderio eum complectatur. Quippe haudquaquam mediocris felicitatis mulier existimanda est, de qua aliquis Homericum illud commodissimè dicere possit, quod cum aurea Venere de*

for mosi-

τὸ κάλλος. ἔργα δὲ αὐτῶν ἀθλιωτάτη ἐφαείνετο. γυναικῶν γὰρ σωμάτων οὐκ ἄν τις παραβλητείη αὐτῇ, οὐδ' ἄλλας, ἐκ φυλῆς, φησὶν Ὅμηρος, ὅτ' ἄρ φρεσὶν, οὔτέ τι ἔργα. Πολλὴ φὴς, ὦ Λυκῖνε. ὥστε ἐπὶ ἄλλοις, ἀναμίξαντος ἤδη τὰς εἰκόνας, λέγε τι καὶ σὺ ἐπὶ τῷ σώματος, καὶ ἃς ἐγὼ τῆς ψυχῆς ἐγραψάμην, μίαν ἐξ ἁπασῶν συνθέντος, βιβλίον καταθέμενοι, πρόκειται ἅπασι θαυμάζειν, τοῖς τε νῦν οὖσι, καὶ τοῖς ἐπιγενησομένοις. μονιμωτέρα γοῦν τῶν Ἀπελλοῦ καὶ Παρρασίου καὶ Πολυγνώτου γένοιτ' ἄν, καὶ αὐτὴ ἱκανὴ παρὰ πολλοῦ τῶν δεήσεσθαι, ὅσῳ μὴ ξύλου καὶ κηροῦ καὶ χρωμάτων πεποίηται, ἀλλὰ τῶν παρὰ Μουσῶν ἐπινοίας ἥκασα, ἅπερ ἀκειβεστάτη ἐκόν

formositatis palmario contendere posiit, ingeniosis autem operibus Mineruam æquiparare. Neque facilè quispiam ex omni mulierum numero aliquam illi comparabit neque corporis neq; ingenij gloria, vt idem ait Homerus, neq; item mente & artificiosis operibus. POL. Vera sunt quæ dicis, ô Luciane. Quare si consultum factum tibi videtur commixtis iam in vnum imaginibus, & ea quam tu corporis effinxisti, & ijs quibus ego mentis ingenijq; dotes adumbraui, vnam ex omnibus compositam collecto libello omnibus contemplandam admirandámque exhibeamus, & ijs qui hoc ætatis degunt apud superos, tum etiam illis qui paulò pòst futuri sunt. Itaq; longè, vt mea fert opinio, hac erit stabilior & diuturnior, quàm vlla fuit aut Apellis imago, aut Parrhasii, aut Polygnoti. Eaq; ipsa multò plus gratiæ spectantibus exhibuit, quatenus non ex ligno, aut cera, aut coloribus formata, sed solertia atque industria à Musis ad hoc adscitis expressa est: quæ hauddubiè imago

εἰκὼν γένοιτ' ἂν, σώματος καλλος, καὶ ψηχῆς ἀρετὴν ἅμα ἐμφανίζουσα.

imago omnium accuratissimè absoluta futura est, & corporis elegantiam & virtutes animi iuxtà contemplandas ostendens.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Hîc ostendit ad cuius archetypi regulam formosa & pudica mulier exploranda sit. Cùm enim absolutissimam imaginem sibi perfici vellet, non ab vno, aut Apelle, aut Polygnoto, aut Euphranore, aut Aetione, sed ab his simul omnibus diuiso inter se opere, sibi depingi optauit: ita vt Euphranor comam, Polygnotus decora supercilia, conuenientemque malorum ruborem amictumque: Aetion labia, Apelles autem reliquum corpus absoluat: cùm tamen Apelles (vt de tribus alijs nihil dicam) non minus egregius pictor fuerit, quàm Cicero orator. Quin potius, quasi quatuor ij quos nominauimus, pictores id opus omnibus modis consummatum reddere non possent, Homerum etiam in eius negocij partem suscepit, plurima quæ ille diuersis excellentissima tribuit, in vna exprimi gestiens: nempe quòd, licet quis aliquo in negocio maximè excellat, fieri tamen non possit, quin alij peculiaribus quibusdam virtutibus, magis quàm ille, emineant.

a VENEREM quoque illorum.] *Venerem Gnidiam marmoream, Euploiam à Gnidijs nuncupatam, quam Praxiteles fecit, magni æstimat Lucianus in Amoribus: eam omnium illius statuarum pulcherrimam appellans, vt cui amore captus Macareus Perinthius cùm delituisset noctu, cohæsit. Nec me fugit id Sami contigisse, ab Athenæo id esse proditum, qui volumine 13. Gnidiæ Veneris simulachro effingendo Phrynes amicæ corporis venustatem quasi exemplar imitatum esse Praxitelem contexuit. Valerius Maximus: Vulcani coniugem Praxiteles*

xiteles in marmore quasi spirantem, in templo Gnidiorum collocauit, propter pulchritudinem operis, à libidinoso cuiusdam complexu parium tutam. b Lemniam.] Lemniam omnibus Phidiæ operibus anteponit, cui & nomen suum ad eam scripsisse Phidiam refert, ab his qui eam dicárunt, nomen sortitam, credit in Atticis Pausanias: nonnulli à loco, qui est in arce Athenien sium λίμνας nuncupato, vnde & Dionysius λιμναῖον. c Venere quæ in hortis.] De Venere Hortensi, vel potiùs in hortis posita, (Græcè enim ἐν κήποις Ἀφροδίτη.) pluribus in dialogo Meretricio, Mater & Musarium docebimus. d Phidias.] Phidias statuarius dijs quàm hominibus effigiendis melior artifex traditur. In ebore verò longè citra æmulum, vel si nihil nisi Minerua m Athenis, aut Olympium in Elide Iouem feciſſet, cuius pulchritudo adiecisse aliquid etiam receptæ religioni videtur adeò maiestas operis deum æquauit. Author est Quintilianus lib. 12. Cicero in libro de Oratore ad Brutũ negat Phidiæ simulachris quicquam in illo genere videri perfectius. Hic speciem sui similem in Minerua clypeo inclusit, cùm inscribere non liceret, vt ait Cicero lib. Tusc. quæst. 1. Eam si quis dissoluisset, collocationis vniuersam speciem sustuliſſet, vt ait idem libro de Oratore ad Brutum. Vide ea quæ de eo annotauimus in Parasito. De Phidia quoque memoranda tradit Plinius lib. 34. cap. 8. e Bouinis.] Bouis oculo quidem oculorum pulchritudo & nitor significatur. Neque tamen illud omitti debet obtutum amatorium, qui modestia seruata fiat, ad tauri oculos referri solitum à peritissimis Isque plurimum fieri solet in obliquum, & id toruum est. Vnde illud βλέπειν ταυρείδων: id est, tueri taurinè, siue toruè, quod in Platonis, tum in Xenophontis conuiuijs & Phædone, & alibi eadem ferè sententia positum animaduertas. Tametsi nonnulli rem ad indignationis significatum retraxêre, toruumq; tueri interpretantur, quo sinnificato apud Aristoph. super Aeschylo dictum: ἔδλεψε γοῦν ταυρείδην ὑγκύψας κάτω: id est, Aspexit igitur tauricè ad humum lumina deiectus. Hac enim facie iratus Aeschylus inducitur ab Aristoph. Neq; sum nescius toruitatem à taurorum ferocia dictam, vt etymologiarum authores tradunt, qui toruitatem tauri accerbitatem interpretantur. Vide Chiliarcho nostro, Taurinè

vinè tueri, & limis oculis. *f* Echo.] *Est ἠχὼ vocis imago, quæ in rupibus cauis aut vallibus repercussa resonat. Vltimas enim voces acceptas iterat, sicut Ouid. de ea ait:*

Reddere de multis vt verba nouissima posset. *Idem:*

Ingeminat voces auditaq; verba reportat.

Physici vocant repercussionem soni ex obiectu laterum loci cauernosi aut concaui. g Pandionis natam.] *Philomelam intelligit, respicitq; ad fabulam de Progne & Philomela, Pandionis filiabus, tandem versis in aues, hæc in luscíniam, illa in hirundinem: de quibus passim multa extant apud poëtas, præcipuè Ouid. in Metamorph. h* Orpheus & Amphion.] *De Orpheo alibi scripsimus Amphion Mercurij & Antiopes filius testudinis suauitate saxa commouisse perhibetur ad cõstruendos Thebanæ vrbis muros. Cuius meminit Horat. in arte Poëtica. Extatq; illius simulachrum apud Plin. nat. hist. li 36. ca. 5.*

i Aspasiam Milesiam.] *Huius & aliarum illustrium mulierum Lucianus meminit in Eunucho & Amoribus. k* Aten Homericam.] *ἄτη dea fingitur ab Homero, Il. τ: quam interpretantur noxam, grauissimis mortales implicans calamitatibus, mentesque seducens & perturbans. cui repellendæ & placandæ, Litæ filiæ Iouis sunt oppositæ, quæ tantò sunt tardiores, quantò noxa est grauior. Vide Erasmum in Prouerb. Ira omnium tardissimè senescit, & Budæi annotationes, & lib. 5. de Asse. l* Fortunæ arridentis procacitate intemperanter efferati.] *Cicero in Lælio: Non enim sola ipsa fortuna cæca est, sed eos etiam plerunque efficit cæcos, quos complexa est. Itaque illi efferuntur fastidio & contumacia: neque quicquam insipiente fortunato intolerabilius fieri potest. Atqui hinc quidem videre licet, eos qui antea commodis fuerunt moribus, imperio, potestate, prosperis rebus immutari.*

m A' fortuna nil tale sperantes.] *De fortunæ inconstantia Michaël Hospitalius in Epistola ad Franciscum Lotharingium sic scribit:*

Si gaudet rerum vicibus fortuna, diuq;
Stare loco nescit, si nos huc versat & illuc,
Arbitrioq; suo spoliat, vel honoribus auget,
Idq; alijs belli ducibus si contigit antè

Innume-

Innumeris: tibi si contingere posse putabis.
Noli præteritis nimiùm confidere factis,
Néve feras cœlo caput altius, aut timidum cor:
Neu metue euentus dubios, tristemq; futuri
Temporis inuidiam, leuis aut opprobria vulgi:
Sed quemcunq; dabit finem Deus, accipe grato
Præsentiq; animo causas mortalibus esse
Ignotas voluit, tua sit modò culpa, caueto.

Idem de Caleti & Guinæ expugnatione:

Si mutat fortuna vices, & ludit atrocem
More suo ludum, nunc his, nunc æquior illis.

Veteres cùm Fortunæ plurimùm tribuerent, eamq; negotiorum penè omnium quæcunq; mortales gererent, arbitrum opinarentur, simulachrum eius dextera clauum, sinistra cornucopiæ tenere finxerunt, quòd bona & commoda ab eadem omnia proficisci crediderint: vnde diuitias & opulentiam fortunas appellauêre (vt diximus in Luciani Somnio seu V. 22) vni illi regendi largiendiq; facultatem concessam arbitrati. Vt verò inconstantiam eius notarent, vtpotè, quæ vt Horat. ait lib. 1. Carm. Od. 35. possit

Præsens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ἀγάλμ. *PRO IMAGINIBUS.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

APologia hæc est eorum quæ superiore dialogo, nimio extollendi studio, vltrà quàm decet ac pium est, de Panthea dicta videri poterant. Priore igitur loco Polystratus accusationem ac reprehensionem Pantheæ recenset, quæ hisce duobus capitibus potissimùm continetur. Primò, quòd immodicè ac nimiùm illam laudârit Lucianus. Deinde quòd etiam cum dijs illa comparârit: quorum prius contra modũ atq; officium verè laudan-

laudantium sit, & adulatoris speciem præ se ferat: alterum verò etiam impium. & periculosum. & ab illius natura & ingenio alienum: adeoque contraia sibijpsi facere Lucianum, qui cùm tantum illius modestiā prædicet, interim vltra deos eandem efferat. Hanc accusationem postea etiam ex sua persona confirmat Polystratus, hortaturq; vt scriptum siue encomium hoc mutet. Ad quæ Lucianus ita respondet, primùm, vt dicat se neq; adhuc dum satis laudasse illam, nedum nimiùm: & quicquid huius fecerit, ex libertate atque officio laudatorum fecisse: neque hoc adulatorum esse. nam alia ratione alioq; fine adulatores laudare, atque verè laudantes. eaque omnia exemplis ac rationibus ostendit. Alterum autem, quòd illam cum dijs contulerit, ita defendit, non esse in eo aliquam impietatem, aut insolentiam. Neque enim illam cum dijs ipsis, sed cum eorum imaginibus ac statuis comparasse. Deinde etiam si hoc fecisset, aliorum tamen exempla extare, quibus factum hoc suum tueatur, qui non modò homines cum dijs cōtulerint sed & deorum nomina sibi vsurpârint. Ideoque nō esse periculum hinc aliquod metuendum, cùm idem antea tam multi etiam philosophi fecerint.

ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ, καὶ Λυκίνου.

ΕΓώ σοι, ὦ Λυκῖνε, φησὶν ἡ γυνὴ, τὰ μὲν ἄλλα πολλὴν ἐνεῖδον τὴν εὔνοιαν πρὸς ἐμὲ, καὶ τιμὴν ἐκ τοῦ συγγράμματος· οὐ γὰρ ἂν οὕτως ὑπερεπήνει τις, εἰ μὴ καὶ μετ' εὐνοίας συνεγράφετο. τὸ

POLYSTRATVS, & Lucianus.

EGo, Luciane, inquit mulier, aliàs quidem magnam tuam erga me beneuolentiam euidenter perspexi: tum etiam honorem ex libello edito per te mihi habitum, nō obscurè animaduerti. Neque enim ita effusè quispiam me laudaret, nisi beneuolentia adductus talia scriberet. At vt nescius

δὲ μόνον ὡς ἂν ἐθέλῃς, τοιόν δὲ ἐστιν. οὐδὲ ἄπλως μὲν χαίρω τοῖς κολακικοῖς τὸν τρόπον, ἀλλά μοι δοκοῦσιν οἱ τοιοῦτοι, γόητεν εἶναι, καὶ ἥκιστα ἐλεύθεροι τὴν φύσιν. ἐν δὲ τοῖς ἐπαίνοις μάλιστα, ὅταν τις ἐπαινῇ με, φορτικὰς καὶ ὑπερμέτρους ποιούμενος τὰς ὑπερβολὰς, ἐρυθριῶ τε, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐπιφράττομαι τὰ ὦτα, καὶ τὸ πρᾶγμα, χλεύη μᾶλλον, ἢ ἐπαίνῳ ἐοικέναι μοι δοκεῖ· μέχρι γὰρ τοῦδε οἱ ἔπαινοι ἀνεκτοί εἰσιν, εἰς ὅσον ἂν ὁ ἐπαινούμενος γνωρίζῃ ἕκαστον τῶν λεγομένων πρὸς ἑαυτοῦ· τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο, ἀπλότριον ἤπη, καὶ κολακεία σαφής. καί τοι πολλοὺς οἶδα, ἔφη, χαίροντας, εἴ τις αὐτοὺς ἐπαινῶν, καὶ ἃ μὴ ἔχουσι, προσάπτοι τῷ λόγῳ, οἷον, εἰ γέροντας ὄντας εὐδαι.

non sis quo ego sim animata animo, sic de me planè persuasum habe. Neque aliàs quidem hominibus ad assentandum eruditis gaudere soleo, sed qui sunt eiusmodi, subdoli præstigiatores mihi esse videntur, ac minimè natura liberi. Cæterùm in laudibus quoties quispiam præter modum me extulerit, molestis ac immoderatis amplificationibus attollens atque exaggerans omnia pudore quodam afficior, nec parùm abest quò minùs ferè semper aures obstruere soleam. Eáque res subsannatione magis & risu quàm laude mihi digna videtur. Eatenus enim laudes tolerabiles atque ferendæ sunt, quatenus ille qui laudatur, sibi conscius est ab his quæ dicuntur, se non discrepare, sed parem esse encomio. Quodcunque super hoc additum fuerit, alienum est, & apertæ assentationis suspicione non carebit. Atqui ego permultos noui, inquit, quibus voluptati est, si quis eos laudibus cohonestans, etiam ea oratione adiecerit, à quibus longè latéque alieni sunt: veluti si quis confectæ ætatis vetulos ob iuuenilium annorum

δὲ δαιμονίοις τῆς ἀκμῆς, ἢ ἐπὶ μόρφοις οὖσι Νιρέως μᾶλλον ἢ τὸ Φαίωνος προσθείη, οἴονται γὰρ ὑπὸ τῶν ἐπαίνων ἀπαγόμενοι σφίσι καὶ τὰς μορφὰς, καὶ αὐτοὶ ἀνηβῆσαι αὖθις, ὥσπερ ὁ Πελίας ὤετο, τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει πολλῷ γὰρ ἂν οἶμαι βέλτιον, εἴ τι καὶ ἔργον αὐτῶν ἀφελοῦσα διαπρὸ τῶν ἐπαίνων ὑπερβολῆς. νῦν δὲ ὅμοιόν μοι δοκοῦσιν, ἔφη, πάσχειν, ὥσπερ ἂν εἴ τινι ἀμόρφῳ πρόσωπον ὤμορφον ἐπιτιθείη τις φέρων· ὁ δὲ μέγα ἐπὶ τῷ κάλλει φρονοίη, καὶ ταῦτα, προσαιρεῖσθαι, μὴ κατὰ τὸ τυχὸν σωτριβῶν διαμιᾷ, ὅτι καὶ γελοίοτερον ἂν γένοιτο, αὐτοπρόσωπον φανέν, οἷον ἦν, ὑφ' ὑμῶν διαρυπῶν. εἰ καὶ νὴ Δί τις ὑποδήσαιτο κοθόρνους, μὴ πρὸς αὐτὸν ὦν ἐθέλοι προσβιβάζεσθαι. annorum vigorem felices pronunciauerit: aut illis qui informi sunt corpore, Nirei aut Phaonis adiungat pulchritudinem. Siquidem arbitrātur immodicis laudum testimonijs suas formas immutatum iri, & senem denuò repubescere. qua in opinione Peliam quoque fuisse non sum ignara, Hoc verò longè secus se habet: nam laus res esset quantiuis precij, si illa quoque re perinde frui possemus ex eiusmodi dementiente superiectione. Iam verò tale quiddam mihi pati videntur, inquit, ita falsò laudati, ac si quis cuipiam turpi facie atque deformi, laruam admodum venustam efferens apponat. porrò ille ob pulchritudinem sibi vehementer placeret, præsertim cum hæc ab illo auferri posiit, & ab occurrente comminuiz

ndemaiori quoque risu subsannandus foret, natiuæ faciei deformitatedetecta, quam adscititiæ forma occultauerat, Aut per Iouem, si quis pusilla statura existens, indutis cothurnis super magnitudine contendat cum iis qui toto cu

γέθους ζῆς ἀφ' ἑαυτοῦ ὅλῳ πήχει ὑπερέχουσιν, ἐμέμνητο γὰρ καὶ ζωστῆς τινός. ἔφη γυναῖκά τινα τῶν ἐπιφανῶν, τὰ μὲν ἄλλα καλὴν καὶ εὐσχήμονα, μικρὰν δέ, καὶ πολὺ τοῦ συμμέτρου ἀπολιποῦσαν ἐπαινεῖσθαι πρός τινος ποιητοῦ ἐν ἄσματι, ταῦτί τε ἄλλα, καὶ ὅτι καλὴ τε καὶ μεγάλη ἅμα ἐκείνῳ ἀγαθῷ δι' αὐτῆς ἔκαζεν ἐπαινῶν· τὸ δὲ ἀνομῆς τι καὶ ὄρθιον, τῷ μὲν δὴ γάννυσθαι ἐπαινῶ, καθάπερ αὐξανομένῳ πρὸς τὸ μέγα, καὶ τῷ χαίρειν ποιήσαντι τὸν ποιητὴν τι προσάκις τὸ αὐτὸ ἄδειν, ὁρῶντα ὡς ἥδοιτο ἐπαινουμένῃ, ἄχρι δὴ τοῦ παρόντων τινὰ, προσκύψαντα πρὸς τὸ οὖς, εἰπεῖν αὐτῷ, πείσασθαι, ὦ οὗτος, μὴ καὶ ἀναστῶσα ποιήσῃς τῷ γυναῖκα. παραπλήσιον δὲ καὶ μακρῷ τούτῳ γελοιότερον Στρατονίκῃ ποιήσαι τῷ Σελεύκου

bito ex æquo illi collati eum excederent. Mentionem faciebat, & huiusmodi cuiuspiam. Aiebat mulierē quandam ex matronis primarijs, aliàs quidem pulchram & lepidam, corpore autem pusillam, & cui multùm de iustæ staturæ mensura deesset à quodam poëta carminibus celebratam, cùm ob alias quidem virtutes quamplurimas, tum quòd forma esset scitula, & corpore magno & prægrandi: cuius staturam & longitudinis rectitudinem assentator ille Populo conferre non dubitabat. Cæterùm illam laudum illecebris vehementer lætatam esse, quasi mendaci carminis assentatiuncula aliquid exiguo corpusculi modulo accessisset: manumque gestiendo concussisset. Porrò autem poëtam hoc illi crebriùs occinuisse, cùm videret mulierem laudibus vehementer delectari: donec quispiam ex præsentibus admoto ad aurem eius capite, dixisset illi: Desine, ô amice, ne mulierem etiam exurgere facias. Non dissimile quiddam huic, multò tamen magis ridiculum affirmabat fecisse Seleuci

Σελεύκου γυναῖκα. τοῖς γὰρ ποιηταῖς ἀγῶνα προθεῖναι αὐτὴν περὶ ταλάντου, ὅστις ἂν ἄμεινον ἐπαινέσαι αὐτῆς τὴν κόμην. καί τοι φαλακρὰ ἐτύγχανεν οὖσα, καὶ οὐδὶ ὅσας ὀλίγας τὰς ἑαυτῆς τρίχας ἔχουσα, καὶ ὅμως οὕτω δακειμένη τὴν κεφαλὴν, ἁπάντων εἰδότων ὅτι ἐκ νόσου μακρᾶς τοῦτο ἐπεπόνθει, ἤκουε τῶν καταράτων ποιητῶν, ὑακινθίνας τὰς τρίχας αὐτῆς λεγόντων, καὶ οὔλους τινὰς πλοκαίμους ἀναπλεκόντων, καὶ σελίνοις τοὺς μηδὲ ὅλως ὄντας εἰκαζόντων. ἁπάντων οὖν τῶν τοιούτων κατεγέλα, τῶν παρεχόντων αὐτοὺς τοῖς κόλαξι. καὶ προσετίθει δὲ, ὅτι μὴ ἐν ἐπαίνοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν γραφαῖς, τὰ ὅμοια πολλοὶ κολακεύεσθαί τε καὶ ἐξαπατᾶσθαι θέλουσι. χαίρουσι γοῦν, ἔφη, τῶν γραφέων εἰκείνοις μάλιστα, οἳ ἂν πρὸς τὸ εὐμορφότερον αὐτοὺς ἀκά.

Seleuci vxorem Stratonicen, quæ poëtis oblato talento certamen proposuit, quicunque maiori arte atque ingenio eius comam laudibus illustrasset. Atqui caput habebat turpi deformatum caluitio, cui non pauci quidem capilli inerant. Sedenim cùm deformiter calua esset, omnibus exploratum habentibus, ex diuturno morbo ægrotanti capillos defluxisse: nihilo secus tamen audiebat à poëtis execrandis illis assentatoribus, hyacinthinos illius crines dicentibus, & molles quospiam capillorum globos nectentibus, ac apijs nusquam existentem cæsariem comparantibus. Itaque hæc omnia deridebat, vnde adulandi materia assentatoribus suppetit. Addebat præterea illud non in laudibus tantùm vsuuenire solere, sed in picturis quoque easdem assentandi & decipiendi occasiones homines studiosè quærere. Gaudent enim, inquit, mortales pictoribus, cumprimis

εἰκάσωσιν, εἶναι δέ τινας, οἳ καὶ πρεσάττουσι τοῖς τεχνίταις, ἢ ἀφελεῖν τι τῆς ῥινὸς, μελάντερα γράψασθαι τὰ ὄμματα, ἢ ὅ, τι ἂν ἄλλο ἐπιθυμήσωσιν αὐτοῖς προσεῖναι, εἶτα λανθάνειν αὐτοὺς, ἀλλοτρίας εἰκόνας στεφνοῦντας, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἐοικυίας. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἔλεγε. τὰ μὲν ἄλλα ἐπαινοῦσα τοῦ συγγράμματος, ἔν δὲ τοῦτο οὐ φέρουσα, ὅτι θεᾶς αὐτὴν, Ἡρᾷ καὶ Ἀφροδίτῃ εἴκασας. ὑπὲρ ἐμὲ, γάρ φησι, μᾶλλον δὲ ὑπὲρ ἅπασαν ἀνθρωπίνην φύσιν τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ δέ σε οὐδ' ἐκεῖνα ἠξίουν, τοῖς ἡρωίναις παραθεωρεῖν με, Πηνελόπῃ καὶ Ἀρήτῃ καὶ Θεανοῖ, οὐχ' ὅπως θεῶν τοῖς ἀρίσαις. καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε πάνυ ἔφη, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς δεισιδαιμόνως, καὶ ψοφοδεῶς ἔχω. δέδια τοίνυν, καὶ κατὰ τὴν Κασ-

verò illis, à quibus paulò formosiores depicti sunt. Esse autem nonnullos qui eiusmodi artificibus iniungerent etiam, vt aut aliquid deformitatis aut magnitudinis naso detraherent, aut oculorũ nigritiem atriorem depingerent, aut aliud quiddam quod suæ formæ adiectum concupiuerint. Deinde fraudulenter imponunt alienas imagines coronantibus, quæ nullo modo illis respondent similitudine. Hæc atque eiusmodi dicere solebat, alia quidem in libello tuo collaudans, hoc autem vnum minimè sufferens quòd illam deabus Iunoni atque Veneri comparaueris. Longè enim ista me, ait, aut potius omné humanam naturam excedũt. Cæterùm ego ne illud quidem vnquam in votis habui, vt priscis heroidibus, nimirum Penelopæ & Aretæ, & Theani meam formam conferret: tantum absit vt deabus omnium maximis & præstantissimis comparari postulârim. Etenim vehementer, inquit, res diuinas horreo, atque superstitioso animo reuereor. Itaque periculum est, ne vt Cassiepéa

Κασσιέπειαν εἶναι δόξω, τὸν τοιοῦτον ἔπαινον προσιεμένη. καί τοι Νηρείσιν ἐκείνῃ ἀντεξετάζετο, Ἥραν δὲ καὶ Ἀφροδίτην ἔσεβεν. ὥστε, ὦ Λυκῖνε μεταγράψαι σε τὰ τοιαῦτα ἐκέλευσεν, ἢ αὐτὴ μὲν μαρτύρασθαι τὰς θεὰς, ὡς ἀκούσης αὐτῆς γέγραφας. σὲ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἀνιάσει αὐτὴν τὸ βιβλίον, οὕτω περινοστοῦν, ὥσπερ νῦν σοι διάκειται, οὐ μάλα εὐσεβῶς, οὐδ' ὁσίως τὰ πρὸς τὸς θεούς. ἐδόκει τε ἀσέβημα ἑαυτῆς καὶ πλημμέλημα τοῦτο δόξειν, εἰ ἑπομένοι τῇ ἐν Κνίδῳ, καὶ τῇ ἐν Κνίδῳ ὁμοία λέγεσθαι. καί σε ὑπεμίμνησκε τῶν τελευταίων ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ αὐτῆς εἰρημένων, ὅτι μετρίαν καὶ ἄτυφον ἔφης αὐτὴν, οὐκ ἀναλεγομένην ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον ἀλλὰ πρόσγειον τὴν πτῆσιν ποιουμένην. ὁ δὲ ταῦτα εἰπών, ὑπὲρ

Cassiepéa eam laudem cupidè ac desideranter affectasse videar. Atqui Nereidibus hæc tantum formæ præstantia opponebatur, Iunouem & Venerem religiosè coluit. Quocirca, Luciane, ista te facta recantatione iussit transscribere, aut ipsas deas testatura est, hæc ipsa se inuita per te scripta esse. Te autem scire voluit, quòd libello non mediocriter discrucietur ita propalàm obambulante, vt nunc is à te informatus est, non nimium piè neque sanctè admodum deorum cultum perdocens. Existimabat verò ab omnibus se visum iri non vulgari peccato obnoxiam, si sustineret Veneri Gnidiæ aut Hortensi se dici similem. Quare te eorum quæ libelli tui in extremis à te de illa prolata sunt, iussit vt submonefacerem, quibus eius animi moderationem omnis fastus nesciam testatus es, quippe quæ super humanam mensuram semet non efferret, sed terræ vicina seruata mediocritate volaret. His ille di-

ὑπὲρ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀναβεβάζεις τὴν γυναῖκα, ὡς καὶ θεᾶς αὐτὴν ἀπεικάζειν. ἠξίου δέ σε μηδὲ ἀξιωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃς τοῦ ἀρχιτέκτονος ὑπισχνουμένου τὸν Ἄθω ὅλον μετασχηματίσειν, καὶ μορφώσειν πρὸς αὐτὸν, ὡς τὸ ὄρος ἅπαν εἰκόνα γενέσθαι τοῦ βασιλέως, ἔχοντα δύο πόλεις ἐν ταῖν χεροῖν, οὐ προσήκατο τὴν θεραπείαν τῆς ὑποσχέσεως, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὸν ἡγησάμενος τὸ τόλμημα, ἔπαυσε τὸν ἄνθρωπον, οὐ πιθανῶς Κολοσσοὺς ἀνάπλάττοντα. καὶ τὸν Ἄθω κατὰ χώραν ἐᾶν ἐκέλευσε, μηδὲ κατασμικρύνειν ὄρος οὕτω μέγα πρὸς μικροῦ σώματος ὁμοιότητα ἐπήνει δὲ τὸν Ἀλέξανδρον τῆς μεγαλοψυχίας, καὶ ἀνδριάντα μείζω τοῦ τοῦ Ἄθω ἔλεγεν αὐτῷ ἀνεστάνει, ἐν ταῖς τῶν ἀεὶ μεμνησομένων διανοίαις· οὐ γὰρ μικρᾶς εἶναι γνώ

ctis, nunc sui oblitus super ipsum cœlum mulierem extollit, deabus illam assimilans. Postulat verò à te ne semet Alexandro incogitātiorem esse putes, qui architecto quopiam pollicente se Atho totū transformaturū, & ad eius simulachrum accommodaturum, vt totius montis vastissima moles regis effigiem obtineret, duas in manibus vrbes habentem: tam prodigiosis pollicitationibus non accessit animo, sed opus architecti viribus maius esse opinatus, hominis temerariam audaciam compescuit, non admodum credibiliter Colossorum magnitudinem effingendo assequentem. Iussit itaque vt suo loco Atho intactum relinqueret, neque montem ita magnum ad tam parui corpusculi similitudinem imminueret. Laudabat autem Alexandrum animi magnitudinis, dicens illum sibi hoc facto maiorem statuam quàm Atho erexisse in hominum animis, apud quos eius rei memoria nunquam esset immoritura. neque enim parui

aut

γνάμης ὑπειδλᾶν οὕτω παραδόξου τιμῆς. ἡ ἑαυτῷ οἰῷ τὸ μὴ πλάσμα σε ἐπαινᾶν, ἡ τῷ ἐπίνοιαν τῶν ἀκόνων, μὴ γνωρίζειν δὲ τῷ ὁμοιότητα· μὴ γὰρ εἶναι τῶν τηλικάδε τῶν ἀξίαν, μηδὲ ἐγγύς, ὅτι μηδὲ ἄλλω τινὰ γυναῖκα γε δεῖν. ὥστε ἀφίησί σοι ταύτῳ τῷ τιμῷ, ἡ πρόσκωπᾶ σε τὰ ἀρχέτυπα παραδείγματα. σὺ δὲ τὰ ἀνθρώπινα τούτων ἐπάνω αὐτῷ, μηδὲ ὑπὲρ τὸν πόδα ἴσως τὸ ὑπόδημα, μὴ ἡ ἐπισομίσῃ μέ φησιν, ἐμπεδιπατεῖν αὐτῶν. ἐμὲ δὲ οἱ ἀκῶν ἐντέλλεσθαι, ἀκόνω, ἔφη, τοιούτων κινδύνων, ἃ ἄνθρωπος, ὑμᾶς οἱ ἄνδρες ἴστε, μάλ' ὀλυμπιάσιν ἐξᾶναι, οἷς νικῶσι μεῖζον ἢ σωμάτων ἀνιστάναι τὸς ἀνδριάντας, ἀλλ' ἐπιμελεῖσθαι τὸς Ἑλλανοδίκας, ὅπως μηδὲ εἷς ὑπερβάλληται τῷ ἀληθείαν, ἡ τῷ ἐξέτασιν τῶν ἀνδριάντων ἀκριβεστέραν γίγνεσθαι

aut abiecti erat animi, honorem adeò amplum atque inusitatum cõtemnere. Quin se quoque tuum figmentum laudare aiebat, neq; nõ imaginum industriam admirari: cæterùm similitudinem non agnoscere. Quippe nequaquam dignam esse tantis ac talibus, & minimè harum esse affinem, sed ne aliam quidem mulierem vllam ad eos posse aspirare. Itaq; libenter tuos admirandos honores ei habitos tibi remittit, teq; orat vt natiuo ac proprio archetypo suam faciem adumbres, vtque humano more illam laudibus illustres, neque pedis modum excedat calceus: ne os quoq; mihi, inquit, fortè illi occurrendi obturet. Illud quoque vt tibi exponerem, mihi in mandatis dedit. Audio, inquit, multis confirmantibus (num autem verum sit, vobis viris exploratè compertum) neq; victoribus Olympicis maiores corpore statuas erigi concessum esse: sed curæ esse Hellanodicis, vt ne vnus quidem veritatem excedat temerè, atq; exactissimè statua expen-

φαι ἢ τ ἀθλητῶν ἐγκείσεως. ὥστ ὅρα, ἔφη, μὴ ἀπίαρ λάβωμεν ψάλιθον ἐν τῷ μέτρῳ, ἐκεῖθεν ἡμῶν ἀναπίψωσιν οἱ Ἑλλανοδίκαι τὴν ἀκόνα. ταῦτα μὲν ἐκείνη. σὺ δὲ σκόπει, ὦ Λυκῖνε, ὅπως μετακοσμήσεις τὸ βιβλίον, καὶ ἀφαιρήσεις τὰ τοιαῦτα, μηδὲ σφαλῇς πρὸς τὸ θεῖον, ὡς ἐκείνη πάνυγε αὐτὰ ἐλυσχέραινε, καὶ ὑπέρευλε μεταξὺ ἀναγινωσκομένων, καὶ πρὸς τοῖς θεοῖς ἴλεως εἶναι αὐτῇ καὶ συγγνώμη, εἰ γυναικεῖόν τι ἔπαθε. καί τοι ἐκ τοιούτου ἀπεῖν καὶ αὐτὸς ἐμοί τοιοῦτόν τι ἐδόκει τὸ μὴ γὲ πρῶτον ἀκόειν, ἀλλ ἐπιμμένειν, ἐνορῶν τοῖς γεγραμμένοις. ἐπεὶ δὲ ἐκείνη ἐπεφρύαξε, καὶ αὐτὸς ἄρχομαι τὰ ὅμοια γιγνώσκειν περὶ αὐτῶν, καὶ παραπλήσιόν τι ἔπαθον, οἷς ἐπὶ τῶν ὁρωμένων πάσχομεν. ἔμ

datur ad athletæ certamen, & corporis quantitatem. Quocirca tibi videndum est, inquit, necunde mentiendi causam sumamus in mensura, ac deinde Hellanodicæ vestram subuertant imaginem. Hæc profectò ab ipsa dicta sunt. Cæterùm tu, Luciane, eam cogitationem suscipe, vt diligenter consideres quo pacto libellum mutatum aliter exornes, eáq; auferas, ne impietate adductus in deos flagitiosè peccet, veluti ipsa omnium grauissimè ista tulit, ac planè inter legendum inhorrescebat animo, ac deas vt sibi essent propitiæ suppliciter precabatur. Et sanè ignoscendum est si muliebre quiddam passa est. Atqui si veritas non diffitenda est, ego mihi ipse tale quiddam dixisse visus sum. Quippe initiò audiens delictum non animaduerti, oculos in scripta defixos habens. Postea verò quàm illa mihi fecit indicium, incipio & ipse sentire de illis non dissimilia. Ac propemodum consimile quiddam passus sum, quod in ijs quæ intuemur, sæpenumerò nobis euenit.

Contem

ἦν μὲν πάνυ ἐγγύθεν σκοπῶμέν τι, καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, οὐδὲν ἀκριβὲς διαγιγνώσκομεν· ἢν δὲ ἀπρεσάντου, ἐκ τοῦ συμμέτρου διαστήματος ἰδωμεν, ἅπαντα σαφῶς καταφαίνεται τὰ εὖ, καὶ τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα. τὸ δὴ ἄνθρωπον οὖσαν Ἀφροδίτῃ καὶ Ἥρᾳ εἰκάσαι, τί ἄλλο ἢ ἀντικρὺς ἐστιν εὐτελίζειν τὰς θεὰς; ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις, οὐχ οὕτω τὸ μικρὸν μεῖζον γίγνεται τῇ παραθέσει, ὡς τὸ μεῖζον ἀπρεσμικρύνεται, πρὸς τὸ ταπεινότερον κατασπώμενον. οἷον, εἴ τινα ἅμα βαδίζοιεν, ὁ μὲν μέγιστος, ὁ δὲ πάνυ τῇ ἡλικίᾳ χαμαίζηλος, εἶτα δεήσειεν ἀπισῶσαι αὐτοὺς, ὡς μὴ ὑπερέχειν θατέρου τὸν ἕτερον, οὐ τοῦ βραχυτέρου ὑπερανατεινομένου, τοῦτο γένοιτ' ἄν, κἂν ὅτι μάλιστα ἀκροποδητὶ ἐπεγείρῃ ἑαυτόν. ἀλλ' εἰ μέλλουσιν ὁ μήλικον φανεῖσθαι,

Contemplantes enim quippiam in propinquo sub ipsis occulis constitutum, nequaquam accuratè peruidere possumus: at si iusto interuallo disiuncti illud intuemur, omnia liquidiùs comparent obtutui, & quæ bene, & quæ secus se habuerint. Iam hanc hominem existentem Iunoni conferre ac Veneri, quid aliud est quàm præfractè eleuare tantarum dearum existimationem? Siquidem in eiusmodi comparationibus non tam quod modicum est, collatione crescit & maius fit, quàm quod maius est, imminuitur, dum ad id quod vilius fuerat, pertrahitur. Exempli gratia, si duo pariter incederent, alter quidem corpore prægrandi, alter verò per ætatem admodum exiguo, penè humi repens, tandem si æquandi essent, ne alter alterum longitudine excederet: illud nunquam breuiore quantumuis semet extendente fiet, etiam si summis pedibus ipse semet arrexerit. At si eadem ipsis longitudinis obtinen

daest

νεῖσθαι, ὁ μείζων ἐκεῖνος ἐπικύψει, καὶ ταπεινότερον ἀπρφανεῖ ἑαυτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις εἰκόσιν, οὐχ οὕτως ἄνθρωπος μείζων γίγνεται, ἢν τις αὐτὸν θεῷ ἀπεικάζῃ, ὡς τὸ θεῖον ἀνάγκη ἐλαττοῦσθαι, πρὸς τὸ ἐν δέον ἐπικλώμενον. καὶ εἰ μὲν, ἐπὸ ἀπρείας τῶν ἐπιγείων, ἐπὶ τὰ οὐραίνια ἐκτείνοιτό τις τὸν λόγον, ἥττονα ἂν ὁ τοιοῦτος αἰτίαν ἔχοι ἐπὸ ἀσεβείας αὐτὸ δρᾷν. σὺ δὲ τοσαῦτα ἔχων καὶ ἄλλη γυναικῶν, Αφροδίτη καὶ Ηρᾳ εἰκάσαι αὐτὴν ἐτόλμησας, οὐδὲν δέον. ὥστε τὸ ἄγαν τοῦτο καὶ ἐπίφθονον ἀφαίρει, ὦ Λυκῖνε· οὐ γὰρ πρὸς τοῦ σοῦ τρόπου τὸ τοιοῦτον, ὃς οὐδὲ ἄλλως ῥᾴδιος πρὸς τοὺς ἐπαίνους, καὶ πρόχειρος ὢν ἐτύγχανεν· ἀλλὰ νῦν οὐκ οἶδ' ὅπως ἀθρόαν πεποίησαι τὴν μεταβολὴν, ἐπιδαψιλευόμενος, καὶ ἐκ τοῦ τέως φειδομένου

da est æqualitas, maior ille demittat caput necesse est, ac se humiliorem ostendat oportet. Non secus in eiusmodi accidit imaginibus. neque enim perinde tantis incrementis hominis virtus augetur Deo comparati, quàm Dei magnitudo imminuitur ad id quod vilius est inæqualiter deriuata. Atq; si quis terrestrium imperitus ad cœlestia oratione temerè raperetur, minorem ille suspicandi causam præstaret hominibus, hoc à se impietatis impulsu factum esse. Sedenim tibi nulla fuit necessitas tot mulierum speciosissimarum pulchritudinibus extantibus, hanc tam audacter cum Venere atque Iunone comparandi. Itaq; vide, Luciane, quo pacto hoc tam graui inuidia te & illam exoneris. Neq; enim valde hoc moribus tuis familiare est, qui ne aliàs quidem ad laudandũ facilis ac propensus esse consueuisti: at nunc, nescio quo fato impulsus tam subitò mores mutaris tuos, omnem laudum mediocritatem excedendo. Et qui hactenus laudum eras parcissimus,

μεγάλα ἄδετ© ἐν τοῖς ἐπαίνοις ἀναπίφηνας. ἀπὸ μηδὲν ἐκπάνο ἀσχωθῆς, ἐμιτάρυθμιᾶς ἢ λόγον ἤδη ἀγλιλομένον. ἐπεὶ καὶ Φειδίαν φασὶν οὕτω ποιῆσαι, ὁπότε ἐξαρχ©το τοῖς Ηλείοις τὸν Δία. πάντα γὰρ αὐτὸν ἰατόπιν τῶν θυρῶν, ὁπότε τὸ πρῶτον ἀναπετάσ©ς ἐπεδείκνυτο τὸ ἔργον, ἐπακόαν τ ἀτιωμένων τι, ἢ ἐπαινέντων. ἠτιᾶτο δ' ὁ μὲν τὸν ῥῖνα, ὡς μακρᾶν, ὁ δὲ, ὡς ἐπιμηκέσδερον τὸ πρόσωπον, ὁ δ' ἄλ© ἄλό τι, ἕως ἐπειδὴ ἀπημάνθ©ν οἱ θεαταὶ αὖθις ἢ Φειδίαν ἐγκλίσαμενον ἑαυτὸν, ἐπανορθῶν καὶ ῥυθμίζας τὸ ἄγαλμα, πρὸς τὸ τοῖς πλέοσι δοκοῦν. οὐ γὰρ ἠγᾶτο μικρὰν ἔναι συμβολὴν δόξαν τοσούτου. ἀλλ' ἀεὶ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, τὸς πολὺς πιεσδότερον ὁρᾶν ἢ ἑνὸς, μᾶν Φειδίας ἐῶ.

cissimus, nunc in eisdem effundendis, omnium apparet intemperantissimus. Sed ne hoc quidem dedecori tibi fore putato, si orationem iam editam adhibita lima retractes: quandoquidem hoc Phidiam quoque fecisse perhibent, quo tempore apud Eleos Iouem iam absoluerat. Stetisse enim illum post iaxuam, vbi primum opus in lucem productum hominibus videndum ostendisset, sub auscultasiéque quid quisque spectantium laudaret aut reprehenderet. Cæterùm hic quidem nesum reprehendebat, quasi plus æquo crassiorem: alius verò faciem tanquam oblongam: tertius aliud quiddam pictori vertebat vitio. Deinde digressis spectatoribus, rursus Phidiam semet concludentem correxisse, atq; ad multorum opinionem & iudicium imaginem emendasse. Neq; enim mediocre aut contemnendum esse existimabat populi tam numerosi consilium, sed hoc sibi persuaserat necessariò fore, vt multi semper plus plàm vnus peruiderent: tametsi ipse semet Phidiam esse

ἦν. ταῦτά τοι ἀπ' ἐκείνης κομίζω, καὶ αὐτὸς παραινῶ, ἑταῖρός τε ἄνους ὤν. Λυ. Πολύστρατε, οἷος ὢν ῥήτωρ ἐλελήθεις με; ῥῆσιν γοῦν οὕτω μακρὰν, καὶ κατηγορίαν τοσαύτην ἐξενήνοχας κατὰ τοῦ συγγράμματος, ὥστε μηδὲ ἐλπίδα μοι ἀπολογίας ἔτι καταλείπεσθαι. πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνό γε οὐ δικασικὸν ἐποιήσατε, καὶ μάλιστα σὺ, ἐρήμην καταδαιτήσας τοῦ βιβλίου, μὴ παρόντος αὐτῷ τοῦ συνηγόρου. ῥᾷστον δὲ, οἶμαι, τοῦτό ἐστι, κατὰ τὴν παροιμίαν, μόνον θέοντα κρατεῖν. ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ ἡμεῖς ἑάλωμεν, οὔτε ὕδατος ἡμῖν ἐκχυθέντος οὔτε ἀπολογίας ἀπολοθείσης. μᾶλλον δὲ τοῦτο πάντων ἀτοπώτατον, οἱ αὐτοὶ, κατήγοροι καὶ δικασταὶ ἦτε. πότερα δ' οὖν ἐθέλεις, ἀγαπήσας τοῖς ἐγνωσμένοις ἡσυ-

esse non ignorabat. Hæc tibi ab illa venio adferens, quæ & ipse non possum non probare, ac tibi suadere vt facias, qui & singulari familiaritate & beneuolentia tibi coniunctus sim. LVCIAN. *Hactenus quidem ignoraui, Polystrate, te tantùm esse rhetorem. Itaque orationem ita prolixam, accusationem ita verbosam aduersus libellum meum effudisti, vt nullam parandæ apologiæ spem mihi feceris reliquam. Verùm enimuerò in hoc forensis iudicij rationem & morem egressi estis, cum primis verò tu, quòd lucubrationem meam indicta causa condemnaueris, non assistente illi patrono. Facillimum autem, vt opinor, illud est, iuxta parœmiam, solum currentem vincere. Itaque nihil mirandum est, si nos comprehensi simus, neq; aqua nobis effusa, neque respondendi facultate concessa. Quin potiùs illud omnium est absurdissimum, si vos & accusatoris & iudicis officio iuxtà functi estis. Vtrum ergo vis, vt rebus iam senatusconsulto decretis contentus*

ἡσυχίαν ἄγω, ἢ κατὰ τὸν Ἱμεραῖον ποιητὴν, παλινῳδίαν τινὰ συγγράφω; ἢ δώσετέ μοι ἐφέσιμόν τινα γένεσθαι τὴν δίκην; Πο. νὴ Δί', ἤνπερ ἔχῃς τι δίκαιον εἰπεῖν. οὐ γὰρ ἀντιδίκοις, ὡς σὺ φῂς, ἀλλ' ἐν φίλοις ποιήσει τὴν ἀπολογίαν. ἐγὼ δὲ καὶ συνεξετάζεσθαί σοι ἕτοιμος ἐπὶ τοὺς δίκης. Λυ. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀνιαρὸν, ὦ Πολύστρατε, ὅτι μὴ ἐκείνης παρούσης ποιήσομαι τοὺς λόγους. μακρῷ γὰρ ἂν οὕτως ἄμεινον ἦν· νῦν δὲ ἀνάγκη, ἀπ' ἐντολῆς ἀπολογήσασθαι. ἀλλ' εἴ μοι τοιοῦτος ἀγγελιαφόρος γένοιο πρὸς αὐτὴν, οἷος παρ' ἐκείνης πρός με γεγένησαι, τολμήσω ἀναῤῥίψαι τὸν κύβον. Πο. θάῤῥει, ὦ Λυκῖνε, τούτου γε ἕνεκα, ὡς οὐ φαῦλόν με ἐποκειτὴν ἕξων τοῦς ἀπολογίας, πειρώμενος διὰ βραχέων εἰπεῖν, ὡς ἂν μᾶλλον μνημονεύσαιμι.

contentus quiescam, an potiùs iuxta Himeraeum poëtam, palinodiam quandam conscribam? Aut dabitis mihi, prouocandi copiam ad aliud iudicium? POL. Sanè per Iouem, dummodo habeas quod probabiliter & iustè ad obiecta respondere possis. Neq; aduersarijs praesidentibus, vt tu ais, sed amicis cognoscentibus causam perorabis tuam. Ego verò vnà tecum iudicium perpendere quoque paratus sum. LVCIAN. Athoc me non mediocriter conturbat, Polystrate, quòd illa non praesente causa mihi dicenda sit. etenim hoc longè fuerat praestabilius. Nunc verò mihi iusso velim nolim necessarium est defensionem aggredi. At si pollicitus fueris, te talem mihi fore apud illam internuncium, qualem illius apud me egisti, [a] audebo iactare aliam. POL. Enimuerò illius rei gratia borum habe animum, Luciane, quòd me non malum habiturus sit in defendendo responsorem aut interpretē, si quampaucissimis dicere conatus fueris, quò faciliùs memoria complectar singu-

μι. Λυ. καὶ μὴν πάνυ μὲν ἔδει μακρῶν τῶν λόγων, πρὸς οὕτω σφοδρὰν τὴν κατηγορίαν· ὅμως δὲ σοῦ ἕνεκα ἐπιτεμοῦμαι τὴν ἀπολογίαν. καὶ παρ' ἐμοῦ τοίνην ταῦδε αὐτῇ ἀπάγγελλε. Πολυ. μηδαμῶς, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ὥσπερ αὐτοῦς ἐκείνης παρούσης λέγε τὸν λόγον, εἶτ' ἐγὼ μιμήσομαί σε πρὸς αὐτήν. Λυ. οὐκοῦν, ἐπειδήπερ οὕτω σοι δοκεῖ, ὦ Πολύστρατε, ἡ μὲν πάρεστι, καὶ πρείρηκε δηλαδὴ ἐκεῖνα, ὁπόσα σὺ παρ' αὐτοῦς ἀπήγγειλας, ἡμᾶς δὲ χρὴ τῶν δευτέρων λόγων ἐνάρχεσθαι. καί τοι (οὐ γὰρ ὀκνήσω πρὸς σὲ εἰπεῖν, ὃ πέπονθα) οὐκ οἶδ' ὅπως φοβερώτερόν μοι τὸ πρᾶγμα ποποίηκας. καὶ ὡς ὁρᾷς, ἱδρῶτι ἤδη, καὶ δέδοικα, καὶ μονονουχὶ καὶ ὁρᾷν αὐτὴν οἶμαι, καὶ τὸ πρᾶγμα πολλήν μοι τὴν ταραχὴν πεποίηκεν. ἄρξομαι δ' ὅμως, οὐ γὰρ οἷόν τε ἀναδῆναι, ἤδη παρούσης. Πο. καὶ νὴ Δία

singula. LVC. *Atqui admodum mihi opus fuerat oratione longissima ad tam vehementem & acerbam accusationem refellendam. In tuam tamen gratiam quantum potero defensionem decurtabo. Itaque illi hæc à me annuncianda curabis.* POL. *Nullo modo, Luciane, sed tanquam illa præsente orationem habebis. Deinde ego te apud illam imitabor.* LVC. *Proinde quando ita tibi videtur, Polystrate, illa præstò est, eaq; prædixit videlicet, quæcunque tu ab illa mihi annunciâsti. Nobis autem secunda oratio exordienda est. Et sanè non verebor hoc tibi palàm facere quod mihi accidit. Nescio quam mihi trepidationē incusseris, vt planè mediculoso sim animo: &, quemadmodum vides, iam totus sudo & horreo, ac tantum non illam videre videor, ipsáq; res magnam mihi iniecit perturbationem. Attamen incipiam: neq; enim illa iam præsente mihi patet locus effugij.* POL. *Verùm per Iouem*

Διὰ πολλῶν τῶν ὑμνῴδων ἐπιφαίνεται τὸ πρόσωπον φαιδρὸν γὰρ, ὡς ὁρᾷς, καὶ πρόσφατος, ὥστε θαρρῶν λέγειν τὸν λόγον. Λυ. ἐγώ σου, ὦ γυναικῶν ἀρίστη, μεγάλα, ὡς φῄς, καὶ πάρα τὸ μέτριον ἐπῄνεσας, οὐχ ὁρῶ ὅτι τηλικοῦτον ἐπῄνεσα, ὑλίκον αὐτὴ σὺ τοῦτο ἐγκώμιον ὑπὲρ σεαυτῆς ἐξεφοίτησας, τῷ πρὸς τὸ θεῖον τιμῶν ἐν μεγάλῳ τιθεμένη. σχεδὸν γὰρ ἁπάντων τοῦτο μεῖζον, ὧν ἤρξω περὶ σοῦ, καὶ συγγνώμην, ἃ μὴ καὶ ταύτῃ ἐγκατέγραψα τῇ εἰκόνι, ὑπ' ἀγνοίας μὴ δεηθεῖσαν. ἐγὼ γὰρ ἂν ἄλλως πρὸς αὐτὰ ἐγραψάμην. ὥστε ταύτην οὐχ' ὅπως ὑπερβάλλεσθαι τοὺς ἐπαίνους, ἀλλὰ πολὺ καταδεεστέρων μοι δοκῶ τῆς ἀξίας ἐφικνεῖσθαι. σκόπει γοῦν, ὑλίκον τοῦτο παρέλιπον, ὡς παμμέγεθες εἰς ἐπίδειξιν τρόπου χρηστοῦ καὶ γνώμης ὀρθῆς. ὡς ὅσοι τὸ θεῖον

Iouem magnam vultu præ se fert benevolētiam. Videns vt læta sit atque alacris, & mansuetæ animo? quare sumpta audacia animo præsentis orationē aggredere. Lv. Ego te, fœminarum præstantissima, mirificè, vt ais, & præter modum laudata, non video quo tanto præconio tuas virtutes exulerim, quanto te ipsa nobilitaris encomio, cùm Deorum cultum ita in magnis ponere soleas. Hoc enim fermè omnibus quæ à me dicta sunt, maius est, atque excellentius. Et precor vt benignè mihi des veniam, quòd neque hac adscripta imagine te honestárim, quæ obstante ignorantia nunquam mihi in mentem venit. Neque enim aliam ante hanc depinxissem citiùs: non vt hæc adiuncta aliquo modo reliquas excelleret, sed mihi multò minus dixisse videor, quàm rei dignitas exigebat. Igitur considera, quantum à me solidæ laudis testimonium prætermissum sit, quanta significatio ad faciendum indicium vitæ optimæ & mentis probatissimæ neglecta. Nam[b] quibuscunque

θεῖον μὴ ἐν παρέργῳ σέβουσιν, οὗτοι καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἄριστοι ἂν εἶεν. ὥστε εἰ πάντως μετακοσμῆσαι δέοι τὸν λόγον καὶ τὸ ἄγαλμα ἐπανορθώσασθαι, ἀφελεῖν μὲν οὐκ ἄν τι τολμήσαιμι αὐτοῦ, προθήσω δὲ καὶ τοῦτο, ὥς τινα κεφαλὴν τοῦ παντὸς ἔργου, καὶ κορυφήν. ἐπ' ἐκεῖνον μέντοι καὶ πάνυ πολλήν σοι εἰδέναι τὴν χάριν ὁμολογῶ· ἐμοῦ γὰρ ἐπαινέσαντος τὸ μέτριον τοῦ σοῦ τρόπου, καὶ ὅτι μηδὲν ὑπερπετὲς, μηδὲ τύφου μεστὸν ἐνεποίησέ σοι ὁ παρὼν ὄγκος τῶν πραγμάτων, σὺ τὰ τοιαῦτα αἰτιασαμένη τοῦ λόγου, ἐπιστώσω τοῦ ἐπαίνου τὴν ἀλήθειαν. τὸ γὰρ μὴ πραρπάζειν τὰ τοιαῦτα τῶν ἐγκωμίων, ἀλλ' αἰδεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς, καὶ μείζω, ἢ κατὰ σὲ, εἶναι λέγειν, μετρίας καὶ δημοτικῆς τινος διανοίας δεῖγμά ἐστι. πλὴν ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν πρὸς τὸ ἐπαινεῖσθαι αὐτὸ οὕτω

moris est deorum immortalium numina non negligenter colere, illi quoque in humanis actionibus optimi censendi sunt. Itaque si omnis oratio retexta deintegrò mihi exornanda foret, & imago emendanda, nihil esset quod perperam adimere auderem, illud verò essem additurus, tanquam totius corporis caput atque fastigium. Magnas ergo me tibi gratias debere hoc nomine non diffitebor. Siquidem ego cùm animi tui moderationem laudâssem, & quòd nihil procacitatis, aut insolentiæ, au fastus tanta tibi conciliasset rerum magnitudo: his tu in oratione mea reprehensis, veram laudandi rationem compleuisti. Quippe tales laudationes non auidè arripere, sed hisce auditis rubore affici, easque maiores esse testari, quàm vt tuæ mediocritati conueniant, moderati & popularis animi est indicium. At tu quantò impensius hoc erga laudes affecta es animo, tantò te digniorem

ὅτῳ δακεμένη τυγχάνεις, τοσούτῳ ἀξιωτέραν ὑπερεπαινεῖσθαι ἀπρεπαίνεις σεαυτήν. καὶ σχεδὸν ἐς τὸν τοῦ Διογένους λόγον περιελήλυθέ σοι τὸ πρᾶγμα· ὅς ἐρομένου τινὸς, ὅπως ἄν τις ἔνδοξος γένοιτο, εἰ δόξης, ἔφη, καταφρονήσειε. φαίην γὰρ ἂν καὶ αὐτὸς, εἴ τις ἔροιτό με, τίνες εἰσὶ μάλιστα ἐπαίνου ἄξιοι, ὁπόσοι ἐπαινεῖσθαι μὴ θέλουσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξαγώνια, καὶ πορρῶ τοῦ πράγματος. ὑπὲρ δὲ οὗ χρὴ ἀπολογήσασθαι, τοῦτό ἐστιν, ὅτι τῇ ἐν Κνίδῳ, καὶ Κήποις, καὶ Ἥρᾳ, καὶ Ἀθηνᾷ, τὴν μορφὴν ἀναπλάττων, εἴκασα. ταῦτά σοι ἔκμετρα ἔδοξε, καὶ ὑπὲρ τὸν πόδα. περὶ αὐτὸν δὴ τοῦτον ἐρῶ. καί σοι παλαιὸς οὗτος ὁ λόγος, ἀνεσθαίνους εἶναι ποιητὰς καὶ γραφέως, τοὺς δὲ ἐπαινοῦντας καὶ μᾶλλον οἶμαι, εἰ καὶ χάμαι, καὶ βάδην, ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ μέτρον φέροιντο. ἐλεύθερον

gniorem esse ostendis, quæ immodicis laudibus certatim celebreris. Ac penè tibi res iuxta Diogenis cecidit sententiam, qui interrogante quopiam, quo pacto quis gloriam potissimùm consequi posset: Si gloriam, inquit, contempserit. Dicerem nimirum & ipse interrogante me quopiam, quinam laude digni essent, maximè quotquot laudari grauatè ferunt. At hæc aliena sunt, & præsenti instituto parùm respondentia. Cæterùm de quo mihi respondendi cura incumbit, illud est, quòd Veneri Cnidiæ, atque ei quæ in hortis est, ad hæc Iunoni & Mineruæ formam tuam effingens comparauerim. Hæc, inquam, tibi omnem modum excedere, & vltrà pedem visa sunt. Adhæc iam mea delabetur oratio. Et sanè vetus verbum est, [c] poëtas atque pictores esse liberos. Ego verò laudantes maiori libertate dignos esse censeo, [d] tametsi humani aut gressim incedant, quemadmodum nos; nec vlla versiculorum inferantur magniloquentia. Etenim

θερον γάρ τι ὁ ἔπαινος, ὃ δ' ἔστιν αὐτὸ μέτρον ἀς μέγεθος ἢ βραχύτητα νενομοθετημένον. ἀπὸ τοῦτο μόνον ἐξ ἅπαντος ὁρᾷ ὅπως ὑπερθαυμάσεται, καὶ ζηλωτὸν ἀφανῆ τὸν ἐπαινούμενον. ὃ μὲν τοίνυν ἐγὼ βαλλόμαι, μὴ καί σοι δόξω ὑπ' ἀπειρίας αὐτὸ δρᾶν. ἱκανός δ' εἰμὶ σοὶ φημὶ διαύτας ὑμῖν τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπαινετικῶν τούτων λόγων, ὡς καὶ τὸν ἐπαινοῦντα καὶ ἀκούσι καὶ ὁμοίως σοι προσέχεσθαι, καὶ σχεδὸν ἐν τούτῳ τῷ μέτρῳ ὅσον εἶναι δοκεῖν. τὸ δὲ εἰς ὦλι μάλιστα ἀεὶ νοιῶ, ὅτι μή τις τοῖς ὁμοίοις παραβάλλῃ, οὐδ' ἂν πρὸς τὸ ὑποδεέστερον ποιῆται τὴν παράθεσιν, ἀπ' ἐλάττονος τινὸς πρὸς τὸ ὑπερέχον, ὡς οἷόν τε, ἐμβιβάζῃ τὸ ἐπαινούμενον. οἷον. εἴ τις ἐλαίᾳ ἐπαινῶν, ἔποι ἀλώπηκι μὲν ἴσως ἂν εἴη αὐτὸν, ἢ ἀλωπέκου, ἄρα.

laus res quædam libera, cuius licentia nullis mensuræ aut magnitidinis, aut breuitatis legibus adstricta est: sed in hoc solo præ omnibus elaborat, vt admirandum, vt omnium amore dignum declaret eum quem laudârit. Ad ego hac via non incedam, ne imprudens ductu imperitiæ hoc tibi facere videar. Illud autem puto tibi non obscurum esse, eiusmodi nobis esse laudatoriarum orationum occasiones, quemadmodum oporteat laudantem vti ad demonstrandum comparationibus, imaginibus, atque similitudinibus. Et fermè summa in hoc sita est, recte aliquid adumbrandi & effingendi: quod ita optimè iudicari potest, non si quis quiddam cum similibus composuerit, neque si cum eo quod vilius est, illud comparauerit: sed si id quod effertur laudibus, quàm poterit effusissimè ad excellentioris archetypum extulerit. Exempli gratia, si quis canem laudaturus, eundem dixerit vulpe maiorem esse, aut fele-

nunquid

ἆρά σοι ὁ τοιοῦτος δοκεῖ ἐπαινεῖν εἰδέναι; οὐκ ἂν εἴποις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' εἰλύκῳ φαίη ἴσον αὐτὸν ὑπάρχειν, οὐδ' οὕτω μεγάλως τι ἐπήνεσεν. ἀλλὰ τοῦ τὸ ἴδιον τοῦ ἐπαίνου ἀπτελεῖται, οὐν ὁ λύων τοῦ λέοντι ἐοικέναι λέγηται καὶ μέγεθος καὶ ἀλκήν. ὡς τὸν Ὀρίωνος κύνα ἐπαινῶν, ἔφη ποιητὴς λοντοδάμαν αὐτόν· οὗτος γὰρ δὴ κυνὸς ἐντελὴς ἔπαινος. καὶ πάλιν, εἴ τις Μίλωνα τὸν ἐκ Κρότωνος, οὐ Γλαῦκον τὸν ἐκ Καρύστου, οὐ Πολυδάμαντα ἐπαινέσαι θέλων, ἔπειτα λέγοι ἰσχυρότερον ἕκαστον αὐτῶν γυναικὸς γενέσθαι, οὐκ ἂν οἴει γελασθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀνοίᾳ τοῦ ἐπαίνου; ὅπου γε εἰ καὶ ἑνὸς ἀνδρὸς ἔλεγεν ἀμείνω εἶναι αὐτὸν, οὐδὲν τοῦτο ἀπέχρησεν ἂν πρὸς ἔπαινον. ἀλλὰ πῶς ἐπήνεσε ποιητὴς εὐδόκιμος τὸν Γλαῦκον, οὐδὲ Πολυδεύκεος βίαν

nunquid ille laudandi rationem tibi callere videbitur? non vtique dixeris. Sed neque, quanquam lupo illum æqualem esse dixerit, admodum laudauit magnificé. Sed ibi tandem vero laus absoluitur, si canis leonis similis esse perhibetur, & magnitudine, & membrorum robore: veluti Orionis canem laudans poëta, leonicidam illum esse affirmauit. Et hæc perfecta laus canis est. Rursus sicuti Milonem Crotoniten, aut Glaucum illum ex Carysto, aut Polydamantem laudare foret animus, ac tandem vnumquenque illorum muliere robustiorem fuisse perhiberet, nõnne iure optimo ob laudis vecordem stultitiam deridendus esset: quem si vniut viri fortitudinem excessisse dixisset, neque tamen hoc ad cumulatam laudem suffecisset? At quibus laudibus ille eminentis ingenij poëta Glaucum extulit, neque Pollucem

βίαν φήσας ἀνατείνασθαι ἂν αὐτῷ ἐναντίας τὰς χεῖρας, οὐδὲ σιδάρεον Ἀλκμάνας τέκος ὁρᾷς ὁποίοις αὐτὸν θεοῖς εἴκασε, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἀπέφηνε; καὶ οὔτε αὐτὸς ὁ Γλαῦκος ἠγανάκτησε τοῖς ἐφόροις τῶν ἀθλητῶν, θεοῖς ἀντεπαινούμενος, οὔτε ἐκεῖνοι ἠμύναντο τὸν Γλαῦκον, τὸν ποιητὴν, ὡς ἀσεβοῦντα περὶ τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ εὐδοκίμουν ἄμφω, καὶ ἐτιμῶντο ἑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὁ μὲν ἐπὶ τῇ ἀλκῇ, ὁ Γλαῦκος, ὁ δὲ ποιητὴς ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ μάλιστα τῷ ἄσματι. μὴ δὴ θαυμάσῃς, εἰ καὶ αὐτὸς εἰκάσαι βουλόμενος, ὅπερ ἦν τῷ ἐπαινοῦντι ἀναγκαῖον, ὑψηλοτέρῳ ἐχρησάμην τῷ παραδείγματι, τοῦτο ἑποβαλόντος τοῦ λόγου ἐπεὶ δὲ καὶ κολακείας ἐπεμνήσθης, ὅτι μὲν καὶ σὺ μισεῖς τοὺς κολακικοὺς, ἐπαι-

robustissimum, cùm eo ex aduerso manus ausurum cõserere, neque ferreum & animosum Alcmenæ filium: vides cuiusmodi illum dijs comparauit, quin potiùs ipsis imaginibus illum quàm verissimè expressit? Et neque Glaucus ipse indignanter tulit, Deis inter athletas primarijs collatus celebrari: neque illi vlti sunt aut Glaucum, at poëtam, quasi impiè & contumeliosè in Deos circa laudes agentem: sed vtrique in magna fuerunt gloria, & apud Græcos honore & gratia floruerunt, alter quidem ob præcipuum inusitati roboris specimen, nempe Glaucus: poëta verò cùm propter alia, tum in primis ter doctissimi carminis editionem. Itaque ne mirandum tibi veniat, si & ego assimilare volens, quod laudanti pernecessarium est, exemplo altiori vsus sim, oratione illud subijciente. Postea verò quàm & in assentationis mentionem incidisti, confirmans e te homines assentatione gratiam eblandientes habere odio, laudo

ἐπαινῶ μέν σε, καὶ οὐκ ἂν ἄλλως ἔφην ἂν δεῖν γενέσθαι, καὶ ὁρῶ σοῦ τὸ, τί τὸν ἐπαινοῦντος ἔργον, καὶ τίνα τὸν κόλακος καὶ ὑπερβολήν. ὁ μὲν οὖν κόλαξ, ἅτε τῆς χρείας ἕνεκα τῆς ἑαυτοῦ ἐπαινῶν, ἀληθείας δὲ ὀλίγον ποιούμενος τὴν πρόνοιαν, ἅπαντα ὑπερεπαινεῖν οἴεται δεῖν, ἐπιψευδόμενος, καὶ πείσεσθαι παρ' αὐτοῦ τὰ πλείω, ὡς μὴ ἂν ὀκνῆσαι καὶ τὸν Θερσίτην ἀμορφότερον ἀφεῖναι τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τὸν Νέστορα φάναι τῶν ἐπὶ Ἴλιον στρατευσάντων τὸν νεώτατον εἶναι· μιμήσασθαι δ' ἂν καὶ τὸν Κροίσου υἱὸν ὀξυηκοώτερον εἶναι τοῦ Μελάμποδος, καὶ τὸν Ἰφικλέα ὀξύτερον διαλογίσασθαι τοῦ Λυγκέως, εἰ μὴ μόνον ὑπολάβοι καί τι ἐλπίσειν ἐπὶ τῷ ψεύσματι. ὁ δὲ μάτην τοῦτο ἐπαινῶν, οὐχ ὅπως ἄδηλόν ἂν ψεύσαιτό τι, ἢ πεισθείη τῶν μηδὲν ὅλως πεπονότων, τάδ' ὑπάρχοντα αὐτῷ φύσει ἀγαθά,

laudo te equidem, nec aliter fieri conueniebat: sedenim ego tibi & laudantis opus & adulatoris dementientem superiectionem discernere & diffinire volo. Itaque assentator quæcunque sui compendij gratia laudat: nulla veritatis ratione habita, ea omnia immodicis laudibus extollenda esse existimat. Impudenter autem mentiendo, plura addit de suo, adeò vt non vereatur Thersiten quoq; forma turpissimum, ipso Achille pulchriorem esse ostendere, ac Nestorem inter omnes eos quotquot ad Ilium pugnaturi venerant, natu esse minimum. Perfacilè quoque deieraret Crœsi filium acutiori auditu esse præditum Melampode, præterea Iphnea acutius cernere quàm Lyncea, dummodo spes aliqua consequendi lucri ob mendacium appareat. Porrò autem laudator nequaquam mentitur, aut addere solet aliquid quod in totum in laudato non compareat: sed ea quibus natura præditus

θὰ, ἂν μὴ πάνυ μικρὰ ᾖ πρὸ ἀλλοδῶν ἐπήνεγκε, καὶ μείζω ἀπέφηνε, καὶ τολμήσειεν ἂν εἰπεῖν, ἵππον ἐπαινέσαι θέλων, φύσει εὔφορον, ὧν ἴσμεν ζώων, καὶ δρομικὸν, ὅτι ἄκρον ἐπ' ἀνθρώπων ἁρπάσει θήσει, δῆλα δὴ ὅτι καὶ πάλιν οὐκ ἂν ὀκνήσειε φάναι ἀκροπόδων δρόμον ἵππων. καὶ ἢν οἰκίαν ἐπαινῇ τινὰ, καὶ ἄγαμαι κατεσκευασμένην, ἔφοι ἄν, ζηλῶ πᾶ τοῦ Ὀλυμπίου ἐνδοθεν αὐλήν. ὁ δὲ κόλαξ τοῦτο τὸ ἐπὶ τὴν περὶ τῆς συβώτου κακίαν ἔφοι ἄν, ἃ μόνον τι παρὰ τοῦ συβώτου λαβεῖν ἐπίσευεν. ὅπου καὶ ὁ Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ κόλαξ, ἅ πάντων αὐτῷ τῶν πρὸς τὴν κολακείαν καταναλωμένων ἐπήνει τὸ βυκὸς ἐνοχλούμενον τὸν Δημήτριον, ὅτι ἐμελῶς ἐχρεμπτίζε. ὁ μόνον δὲ τοῦτο

ditus est bonis, tametsi non admodum magna sint, extollit, ac maiora cumulatoráque esse ostendit. Nec dubitaret dicere, equum laudare volens, naturâ leuem (vt ea scimus esse animantia) & cursu valentem:

Ille per intactæ segetis vel flumina volaret
Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas.

Rursus non formidaret dicere velocipedum cursus equorum. Præterea si domus elegans & sumptuosissimè exornata illi laudibus illustranda foret, nihil hæsitabundus diceret:

Talis & intus erat magni
Iouis aula suprema.

At hûc versiculû assentator etiã subulci serosipasci fordidissimo tugurio accõmodare auderet, si qua modò muneris à sybota recipiendi spes reluceret: veluti Cynathus ille Demetrij Poliorcetæ assentator, cùm iam omnes assentandi rationes & vias sua parasitatione consumptas cerneret, laudare solitus est Demetrium, quem frequens tussis molestissimè infestabat, quòd dulciter atq; modulatè tussiendo sonaret. Non solùm autem hoc

τοῦτο ἑκατέρου αὐτῶν γνώ-
σεσθαι ὅτι, τὸ τὸς μὲν κόλα-
κας ἐκ ὀνείδους καὶ ψόγου σαθαι
τὸ χαίρειν ἕνεκα τοῦ ἐπαι-
νεμένοις, ἐξαίρεσθαι δὲ τὸς ἐπαι-
νοῦντας τὰ ὑπάρχοντα παρά-
θαι, ἀπὸ κακείνου δ' σμικρῷ
μᾶλλον, ὅτι οἱ μὲν κόλα-
κες, ἐφ' ὅσον οἷόν τε αὐ-
τοῖς χῶνται τοῖς ὑπερβολοῖς,
οἱ ἐπαινοῦντες δὲ καὶ ἐν αὐ-
τοῖς ταύταις σωφρονοῦσι, καὶ
ἐντὸς τῶν ὅρων μένουσι. ταῦτά
τοι ἀπὸ πολλῶν ὀλίγα κολα-
κείας καὶ ἐπαίνου ἀληθοῦς δείγ-
ματα, ὡς μὴ πάντας, ἀπο-
βλέπειν τὸς ἐπαινοῦντας, ἀλ-
λὰ βλακείους, καὶ παραμε-
τρεῖν τῷ οἰκείῳ μέτρῳ ἑ-
κάτερον. φέρ' οὖν, ἐ βλοκᾶ,
πρόσαγε τοῖς ὑπ' ἐμοῦ ἀρχο-
μένοις τὸν κανόνα ἀμφοτέ-
ρους, ὡς μάθοις, ἔτε τότῳ,
ἔτ' ἐκείνῳ ἐοίκασιν. ἐγὼ γὰρ
ἂ μέν τινα ἄμορφον ὄσαν
ἔφλιο τῷ ἐν Κνίδῳ ἀγάλμα-
τι

hoc discrimine vtere ab altero internosci potest, quòd ij qui ad assentationem eruditi sunt, non verecantur ad gratiam laudatorum inuerecundè mentiri: laudatores verò, corporis animíq; dotes plus iusto extollere: sed & in hoc non mediocri interuallo inter se discrepant, quòd assentatores vbicunq; potuerint, immodicis vtuntur hyperbolis: porrò autem encomiastæ in hisce vtendis moderationem magistram sequuntur, ac intra certos fines se cohibent. Hæc sanè perpauca ex infinitis adduxi, adulatoris & veteri laudatoris signa atque discrimina, ne omnes quotquot aliorum concinnandis student præconijs, innocenter in suspicionem à te rapiantur: sed diligenter discernas, atque vtrunque proprio pede ac modulo metiaris. Age itaque si videtur, & ea quæ à me dicta sunt, ad vtriusq; canonem expende, vt cognoscas num rectiùs huic an illi sim conferendus. Siquidem ego si inamabilis atq; odiosæ formæ Cascam quandam Cnidio simula-

τι ὁμοίαν, γόης ἂν, καὶ τοῦ Κωμῳδοδιδασκαλικότερον ὄντως νομίζοιμι. ἐπὶ δὲ διαύλου ἦν ὑπάρχουσαν, οἵαν πάντων ἴσασιν, ὁ πάνυ ἐκ πολλοῦ δηλήματος ὢν τὸ τόλμημα, τάχα ὅνιν φαίης, μᾶλλον δὲ ἤδη ἄρνας, ἐπαινεῖν μέν σοι ἐστὶ τὸ μάταιον ἐφόδῳ, ἀνεπίφθονον μέν τοι ποιήσασθαι ἢ ἔπαινον ἐχεῖν, ἀλλὰ μὴ θεᾶς ἀπαναίσχυντον ἄνθρωπον ὄσαν. ἐγὼ δὲ (ἤδη γάρ μοι πρόσεστι παρρησίᾳ ἐπεῖν) ὁ θεᾶς γε, ὦ βελτίστη, ἅπασα, τεχνιτῶν δ' ἀγαθῶν δημιουργήμασι, λίθου καὶ χαλκοῦ, ἢ ἐλέφαντος πεποιημένοις. τὰ ὑπ' ἀνθρώπων γεγενημένα, ἐκ ἀσυβεῖς οἶμαι ἀνθρώποις ἐικάζειν. ἐντὸς δὲ μὴ σὺ τοῦτο εἶναι τῶν Ἀθηνᾶν ὑπέλαβες, τὸ ὑπὸ Φειδίου ποτὲ πλασθέν, ἢ τὸ τῆς οὐρανίας Ἀφροδίτης, ὃ ἐποίησε Πραξι-

chro comparâssem, meritò præstigiatoris vituperationem apud te incurrerem, ipsoque Cynætho adulantior esse iustissimè existimarer. Sin verò eam quam omnes eiusmodi esse non ignoramus, non erit mihi vehementer vitio vertenda ista audacia. At dices fortasse, aut potiùs iam dixisti, Quod ad pulchritudinem laudandam attinet, tibi concessum sit: sedenim conueniebat laudem nulli inuidiæ obnoxiam facere, neque deabus immortalibus hominem me existentem comparare. Ego verò (eò enim adducor, verum reticere non possim) te, ô præstans animi mulier, nequaquam deabus comparaui, sed eximiorum artificum monumentis atque operibus ex lapide, aut ære, aut ebore confectis. Iam ea quæ hominum elaborantur industria, hominibus assimilare, impium esse non arbitror. Nisi fortè tu Mineruam esse suspicata sis, simulachrum illud cuius auctor atque opifex extitit Phidias: aut hoc cœlestem Venerem, quod in Cnido non ita pridem penicillo & coloribus adum-

Πραξιτέλης ἐν Κνίδῳ, ὁ παν-
γε ποιῶν ἐτῶν. ἀλλ' ὅρα, μὴ
ἄσμενον ᾖ, τὰ τοιαῦτα περὶ
τῶν θεῶν διοξάζειν, ὧν τάς
γε ἀληθεῖς εἰκόνας ἀνεφίκτους
ἂν ἀνθρωπίνη μιμήσει ἴσως
γε ὑπολαμβάνω. εἰ δὲ καὶ ὅ,
τι μάλιστά γε αὐτῶν ἐκεί-
νοις ἥκασα, ἐκ ἐμοῦ τοῦτο ἐ-
δὲ ἐμοὶ πρῶτ' ταύτῃ ἐπε-
μέμψω τῷ ὁδῷ, ἀλλὰ πολ-
λοί, καὶ ἀγαθοὶ ποιηταὶ, καὶ
μάλιστα ὁ πολίτης ὁ σὸς Ο-
μηρ', ὃν καὶ νῦν ἀναβι-
βάσομαι συναγορεύσοντά
μοι ἐλλιπίᾳ μιχανῇ, μὴ ἐχὶ
καὶ αὐτὸν σοὶ ἐμοὶ ἀλῶναι.
ἐρήσομαι δέ τιν αὐτὸν, μᾶλ-
λον δὲ σὲ ὑπὲρ αὐτοῦ (καὶ γὰρ
δεμνημονεύσεις, οἷ ποιᾶσα, τὰ
κάλλιστα τῶν ἐρραψῳδη-
μένων αὐτῷ) τί σοι ἐκεῖνο
δοκεῖ, ὁπόταν περὶ τὰ ἁλμα-
λότατα λέγῃ τὰ Βερενίδ' ὅτι
κυσὶ Ἀφροδίτῃ ἐκλαυ, ἐπεύ-
θει τὰ Πάτροκλον; ἆρα μετὰ
μικρόν, ὡς ἐχ ἱκανὸν, εἰ μόν-
νῃ τῇ Ἀφροδίτῃ ἐοικυῖα ἔσται,
Εἶτ'

adumbratũ fabricauit Praxiteles. At vide ne absurdum sit talem de deabus opinionem animo concipere, quarum veras imagines nulla (vt ego arbitror) humana industria aut imitatio potest assequi. Quòd si etiam maximè illis te assimilassem, non meum hoc erat inuentum, neq; ego primus hanc laudandi viam inueni aut aperui, sed poëtæ sanè multi & eximij, cum primis verò Homerus, conciuis tuus, quem etiam nunc ab inferis excitabo, vt suo me tueatur patrocinio: neque periculum est, ne & ipsa vnà mecum capiatur. Itaq; ipsum interrogabo, aut potiùs te illius loco, (etenim crebra lectione monimenta ab illo multis vigilijs elaborata, percurris: quod præclarè facis) quid tibi illud videtur, vbi de captiua Briseide sic loquitur, quòd aureæ Veneri similis Patroclum occisum defleuerit? Deinde paulò pòst, quasi parùm esset illam Veneri formositatis elegantia parem esse, addit ita inquiens:

Sic

Εἶπε δ' ἄρα, φησὶ, κλαύσασα γυνὴ ἀκύρα θεήσιν, ὁπόταν σοῦ λοιδορῆται λίγα, μισᾶς λιλαῖνον, καὶ ἀφρείλας τὸ βιβλίον, ἢ δίδως αὐτῷ ἐπαινοῦσι ἐλευθερίαν ἐν τῷ ἐπαίνῳ; ἀλλὰ μὴν σὺ μὴ δῶς, ὅ γε τοιοῦτος οὐδὲν δίδωκεν, οὐδ' ἔστιν ὅστις αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ ἠτιάσατο· οὐδ' ὁ μαίεσθαι τολμήσας αὐτῇ τῷ εἰκόνα, οὐδ' ὁ τὰ νόθα ἐπισημηνάμενος τῶν ἐπῶν, ἐν τῇ παραγραφῇ τῶν ὀβελῶν. εἶτα ἐκεῖνο μὲν ἐφυβρίσεται, βάρβαρον γυναῖκα, καὶ ταῦτα κλαίουσαν, τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ ἐπάσασθαι· ἐγὼ δ', ἵνα μὴ τὸ λάθω καὶ εἴπω, διότι μὴ ἀντεχῇ ἀκούουσα, οὐκ ἂν παραβάλοιμι εἰκόσι θεῶν γυναῖκα φαιδρὰν καὶ μαδιῶσαν τὰ πολλὰ, ὅπερ θεοῖς ὅμοιον ἄνθρωποι ἔχουσιν; ἐπὶ μὲν τοι τῷ Ἀγαμέμνονι ὅρα, ὅσῳ αὐτὸς φαιδρὸν ἐποίησατο τῶν

Sic itaque est mulier lachrymans effata deabus Consimilis.

Hæc ergo quoties dixerit, num propterea illum odio prosequeris, ac librum è manibus proijcis: an potiùs illi eam in laudando libertatem permittis? Atqui etsi tu illi eandem non permiseris, tamen tanta seculorum series atque vetustas illi concessit, neque vnquam inuentus est qui hoc in eo malitiosè reprehenderit, neque ille qui eius imaginem flagellare ausus est, neque qui versiculos nothos atque suppositios censoria virgula aut obeliscis notare aggressus est. Iam si illi permissum est mulierem barbaram insuper & plorantem aureæ Veneri comparare: ego, vt pulchritudinem taceam, propterea

quòd non suffers coràm laudari, non comparem Dearum imaginibus mulierem lætam & hilarem, & cumplurimùm ridentem suauissimè, quod homines cum dijs commune habent? In Agamemnone verò laudando vide quantum

Deorum

τῶν θεῶν καὶ ὡς ἐταμιεύσατο τὰς εἰκόνας ἐς τὸ συμμιγὲς· ὡς ὄμματα μὲν φησι, καὶ λευκωλένῳ ἴκελον αὐτὸν ἔειν τῷ Διΐ, καὶ Ἄρεϊ πάλιν ζώνην, στέρνον δὲ τῷ Ποσειδῶνι, διαιρῶν τὸν ἄνθρωπον καθ' ἁρμονίαν, ὡς ζωόντων θεῶν εἰκόνας. καὶ αὖ πάλιν βροτοκτόνῳ Ἄρεϊ φησὶν ὅμοιον εἶναι, καὶ ἄκμον ἄκμονι θοιὸν ἐρείδειν Φρύγα, τὸν τοῦ Πριάμου, θοὸν ἐίκελον ποσὶν ἠδὲ μάχεσθαι τὸν Πηλέως. ἀλλὰ ἐπάνειμι αὖθις ἐπὶ τὰ γύναια τῶν παραδειγμάτων. ἀεί γὰρ δή ποτε αὐτὸ λέγουσι, Ἀρτέμιδι ἐίκελη, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ οὐχ ἁπλῶς Ἄρτεμις ἔασι κατ' ἄρτι. ἐμοὶ δὲ τὰς ἀνθρώπους αὐτὰς θεοῖς ἀπεικάζειν, ἀλλὰ καὶ τῷ Εὐφορβίδου κόμῃ, τῆς Χάριτος ἀπέκασεν καὶ ταῦτα, αἵματι ἀναμεμιγμένῃ. καὶ ὅλως, τοσαῦτά ἐστι τὰ ζητούμενα, ὡς μηδὲν ἔξω τῆς ποιήσεως μίμου, ὃ μὴ τοῖς θείοις εἰκόσι ἁρμόττει.

Deorum existimationi parserit, & quàm vndique ad cõmunitatem imagines sumptas à Dijs exprompserit, quem & oculis & capite Ioui similem esse perhibet, porrò Marti cinctura, pectore autem Neptuno, diuidens hominem penè membratim, ad tantorum Deorum imagines collatum. Et rursus hunc homicidæ Marti similem esse ait, ac alium alij Deo conferens, deformem Phryga illum Priami filium, quoties esse ostendit? Sepenumerò Deo similem Pelidam pronunciat. At rursus ad muliebria exempla regrediar. hauddubiè enim illum alicui dicentem audîsti:

Hæc pulchræ est similis Veneri, simulatq; Dianæ.

Nõ solùm aũt ipsos homines Dijs cõponit, verũ Euphorbi quoq; comam assimilauit Gratijs, & hanc sanguine madentem, & puluere deturpatam. In summa, earũ rerum tanta est apud Homerũ copia, vt nulla sit pars poëseos, quæ non diuinis comparationibus exornata

κικόσμηται. ὥστε ἡ μάκαινα ἐξαληλίφθω, ἢ καὶ ἡμῖν τὰ ὅμοια τολμᾶν ἐφάσθω. οὕτω δὲ τὸ μετὰ τὰς εἰκόνας, καὶ τὰς ὁμοιάσεις, ἀνάθωμόν ἐστιν, ὥστε Ὅμηρον καὶ τὰς θεὰς αὐτὰς ὑπ' ὀκνηρῶν ἂν τῶν ἐπαινέσαι. τὸς γὰρ τῆς Ἥρας ὀφθαλμὸς ζηλοῖ τῶν βοῶν ἕκαστον. ἔτι δὲ καὶ τις ἐβούλετο τῷ Ἀφροδίτῃ ἔφη. τῷ μὲν γὰρ ῥοδοδάκτυλόν τις ἀγνοεῖ, τῶν μὲν ἐπ' ἐλάχιστον τῇ Ὁμήρου ποιήσει ὠμιληκότων: καί τοι τὰ μὲν τῆς μορφῆς ἴσως μετρίως ἔχει, εἴ τις θεῷ ἐοικέναι λέγηται, ἀλλὰ τὰς πολυηδείας αὐτὰς πόσοι ἐμιμήσαντο τὰς τῶν θεῶν, Διονύσιοι καὶ Ἡφαίστωνες, καὶ Ζήνωνες, καὶ Ποσειδάνιοι καὶ Ἑρμαῖοι πολυγοροδόμβοι. λητῶ δ', ἰωή τις ἐγένετο Εὐαγόρα, τῇ Κυπρίων βασιλέως, καὶ ὅμως ἐκ μεγαλακτήσειν ἡ θεὸς, ἀλλα μιγῆ λίθον αὐτὴν, ὥσπερ τὴν Νιόβην,

nata sit. Itaque aut hæc vel luti perperam scripta expungantur, aut mihi similia audendi libertas non intercludatur. Tanta verò est in similitudinibus & comparationibus adducendis licentia, vt Homerus etiam deas ipsas non dubitârit laudare ab inferioribus. Nam Iunonis oculos bouinis comparauit: alius autem quispiam Veneris palpebras composuit violis. Nam auroram rhododactylum quis ignorat, vel ex ijs qui minimum operæ in euoluendo Homero ponunt? Atqui quod ad formam attinet, planè temperanter & moderatè mihi factum videtur, si quis Deo similis esse perhibetur. Verùm quo numero illi comprehendendi sunt, qui deorum compellationes imitati sunt, ac Dionysij, & Hephæstiones, & Zenones, & Meptunij, & Mercuriales nominati sunt? Fuit quædam Latona Euagoræ Cypriorum regis vxor: nec tamen dea indignata est, quamuis illam in lapidem, quemadmodum Niobem

Νιόβην, ἀπεργάσασθαι· ἐῶ γὰρ τοὺς Αἰγυπτίους, οἵπερ καὶ δεισιδαιμονέστατοί εἰσι πάντων, ὅμως τοῖς θείοις ὀνόμασιν εἰ μόρον ἐπιχρωμένους. σχεδὸν γοῦν τὰ πλεῖστα αὐτοῖς ἐξ οὐρανοῦ ἐστιν, ὥστε οὐ πρός γε σοῦ τὸ τοιοῦτον ψαφοδεῶς δακεῖσθαι πρὸς τὸν ἔπαινον. εἰ γάρ τι ἐν τῷ συγγράμματι πεπλημμέλιται ἐς τὸ θεῖον· σὺ μὲν ἀνεύθυνος αὐτοῦ, ἐκτὸς εἰ μή τινα νομίζεις ἀκροάσεως εὐθύνην εἶναι. ἐμὲ δὲ ἀμυνοῦνται, οἱ θεοί, ἐπειδὰν πρὸς ἐμοῦ τὸν Ὅμηρον, καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς ἀμύνωνται. ἀλλ' οὐδέπω οὐδὲ τὸν ἄριστον φιλοσόφων ἠμύναντο, εἰκόνα θεοῦ τὸν ἄνθρωπον εἰπόντα εἶναι. πολλὰ ἔτι ἔχων πρὸς σὲ εἰπεῖν, Πολυστράτου ἕνεκα τούτου παύσομαι, ἵνα καὶ ἀπομνημονεῦσαι δυνηθῇ τὰ εἰρημένα. Πο. οὐκ οἶδα, εἴ μοι τοῦτο δυνατὸν ἔτι, ὦ Λυκῖνε, μακρὰ

Nioben, potuisset conuertere: vt silentio prætercam Aegyptios, qui tametsi ex omnibus gentibus Deos habeant infelicissimos, diuinis tamen nominibus ad satietatem vsque vtuntur. penè itaque plurima pars è cœlo illis pertracta est. Quare nihil est, quod ob laudem hanc vlla animi consternatione perturbata sies, vltionem aut supplicium à superis metuens. Nam si quid in eo libello aduersus Deos peccatum est, tu extra noxiam es, nisi putes & in auditione culpam quandam esse: de me verò deorum vltio sumptura est supplicium, posteaquam antè me Homerum & alios poëtas irati superi vlti fuerunt. At nondum philosophorum omnium principem punierunt, qui hominem Dei simulachrum esse testatus est. Multa adhuc ad te dicenda supersunt, attamen huius Polystrati gratia dicendi finem faciam, vt dicta nostra faciliùs memoria repetita tibi referre possit. POL. *Haud scio, Luciane, num hoc mihi amplius promptum factu sit:*

tam

μακρὰ γὲ ἄρτι ἀ Ϛ, καὶ ἀῦτα, καὶ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκχυνόμενον. παράσομαι δ' ὅμως ὑπομνήσαι αὐτῶν· καὶ ὡς ὁρᾷς, ἤδη ἀκροᾶ παρ' αὐτῶ, ὑπόβυσαι μου & τὰ ὦτα, ὡς μή τι παρεμπεσὸν ἄκρο συγχέῃ τὼ τάξιν αὐτῶν, ἕτά μοι συνέπιθαι συμβῇ πρὸς τῶν θεατῶν. Λυ. αὐτῶ Ϛ μελήσει, ὦ Πολύστρατε, ὅπως ἄσεται ἐκεῖνα. ἐγὼ δέ, ὑπάρξ ἄπαξ σοι τὸ δρᾶμα παραδιδωκα, νικᾷ μὴ ἐκ ποδῶν ἀρῇ ομαι· ὁπόταν δὲ τὰς ψήφους ἀνακηρύττωσι τῶν ἀεθλων, τότε ἥξω καὶ αὐτὸς παρέσομαι, ὁψόμενος & ὁποῖόν τι τὸ τέλος τῦ ἀγῶνος & ἔσται.

tam enim verbosè ista proloquutus es, ac vltra effusæ aquæ spacium. Attamen quoquo modo meminisse conabor: & quemadmodum vides, iam ista ad illam deferre studeo obstructis auribus, ne qua pars elapsa, orationis seriem mihi confundat, ac ego deinde à spectatoribus explosus, ronchis & sibilis illudar. LVC. *Istud sanè tibi curæ erit, Polystrate, vt quamoptimè respondeas. Cæterùm ego, quoniam tibi semel fabulam desaltandam tradidi, in præsens quidem excedam è medio: proclamatis autem iudicum calculis, iterum præstò ero, visurus quémnam finem hoc certamen habiturum sit.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a AVDEBO iactare aleam.] *In prouerbio est, Iacta est alea: cùm sic incœpta est res, vt desistere integrum non sit. quod Cæsar traiecturus Rubiconem vsurpauit, & pro euentu rei dubio ponitur. Lucianus:*

—placet talea fati
Alterutrum mensura caput—.

Aleam ab inuentore dictam quidem tradunt. Est autem tabula lusoria, quæ & latruncularia & pyrgus, & alueus & alueolus

molus vocatur, rotunda illa tabella rotulæ instar, quæ mouetur. Idem Lucianus in Harmonide: Itaque iuxta prouerbium, In vno viro iecimus aleam. In Saturnalibus aleam dixit naufragium. Vide quæ ibi annotauimus. b Quibuscunque moris est deorum numina colere.] *Viri pij, viri sunt optimi. Pietas enim fons virtutum. Vbi autem non pietatis, ibi nihil est boni in homine quantumuis erudito, sapiente, eloquente, potente, opulento.* c Poëtas atque pictores.] *Sentit liberum esse poëtis atque pictoribus, impunè quicquid velint fingere. Nam poëtæ numine aguntur, eoq́ue illis frustra præscriberetur. Idem in Demosthenes encomio: Atqui poëticum genus liberum. Est plurimũ cognationis inter poëticen & picturam. Proinde* Horat. *de Arte poët.*

Vt pictura poësis erit, quæ si propiùs stes,
Te capiet magis, *&c.*

d Tametsi humi incedant.] *Humi incedere dicuntur, qui pressiore humilioréque vtuntur oratione, semper quasi iacente, nunquam assurgente.* e Te homines assentatione gratiam.] *Nullum enim animantium genus assentatoribus, ait Plutarchus, perniciosum magis, nullum quod citiùs iuuentutem in præcipitium agat: nullum quod faciliùs fortunas, honores, vitam denique ipsam radicitùs euertat. Ideoq́ue Diogenes interrogatus, quæ bestia morsum haberet nocentissimum: Si de feris, inquit, interrogas, ebtrectator: si de cicuribus, adulator. Nam veluti aucupes blandulo quodam stridore simplices auiculas in viscum implicant, aut in pedicas inijciunt, ita pellicit homines adulatio, & mox in omne scelus impellit.* f Discernere & diffinire.] *Qui pabuli causa potentiori alicui assentatur, & risum mouet, eum* βωμολόχον, *&* παρασίτον *vocant Græci. Neque verò multùm interest inter scurram & assentatorem, quem illi* κόλακα *nominant, aut si quid interest, Lucianus tamen sæpè scurram pro assentatore accipit. Hic autem assentatorem à laudatore distinguit, ac separat Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium 2. ab amico. M. Tullius libro 2. de Oratore ad Q. Fratrem, scurrem ab Oratore faceto & vrbano. Aristoteles libro 2. de Moribus ad Nicomach.* φίλον: id est, *amicũ. medium constituit, inter eum, qui omnia loquitur ad voluntatem, nun-*

quam alterius orationem improbat, aut refellit: & eum, qui in omni sermone & congressu acerbum, atque insuauem se præbet, quem δύσεριν & δύσκολον nominat. Assentator, siue parasitus, siue scurra, plus æquo officiosus est, ita vt facilè appareat, arcessitam, & de industria quæsitam, & simulatam esse blanditiam. Sic enim orationem potentioris amici blandissimè excipit, atque iterat, vt eum quammaximè admirari, probareq; videatur. Solet porrò de se, quammaximè fieri potest, detrahere vires, & facultatem, suaque omnia quammaximè extenuare, atque eleuare, ipsum denique deridere: Diuitis autem parcere, ei omnia tribuere, eumque suspicere & admirari. Verba diuitis cadentia tollit, & excipit, vt ait Horatius. Ad hæc, si sit ei, exempli causa, sermo aliquis cum diuite indoctissimo, & infantissimo instituitis, cùm sit ipse disertus, eruditus & eloquens, is suam eloquentiam, quammaximè poterit, extenuabit, & occultabit, atque vltro hæsitabit, ac balbutiet, vt diues ille quàm disertissimus, ac facundissimus esse videatur. Vide Plutarchi librum de dignoscendo amico ab adulatore.

ΛΟΥΚΙΟΣ Η ΟΝΟΣ. LVCIVS, SIVE ASINVS.

ARGVMENTVM.

IOcosa quædam & ficta narratio est, quo pacto videlicet in Thessaliam profectus studio discendæ artis Magicæ, ibi à puella quadam, dum in auem conuerti, eóque periculum artis facere cupit, in asinum mutatur, ac deinde varia fortunæ atque locorum vicissitudine, rusticis, vrbanis, sacris, profanis diuenditus, ad postremum cùm in theatrum quoq; spectaculi de se præbendi causa introductus esset, deuoratis, quas ibi tum fortè cõspexerat rosis, in pristinam hominis figuram iterum redierit. Præcipuè autem admiratione digna est, mira casuum atq; periculorum varietas, quibus sursum atq; deorsum iactatum sese, interim etiam benè acceptum fingit, vt non immeritò prorsus putârint quidam voluisse Lucianum,

num totius humanæ vitæ speciem atque imaginem quandam sub hoc lusu proponere, videlicet quàm varij casus, quàm fallax & inconstans fortuna, quàm incerti consiliorum etiam benè ac sapienter captorum exitus, quamque insperati quandoque earum rerum, quas nunquam cogitâris, euentus esse soleant, asini huius exemplo (qui corporis quidem permutatione facta, ex homine transformatus fuerit, animum tamen & mentem hominis retinuerit) adumbrando. Hanc fabulam Apuleius vndecim libris imitatus est, affictis etiam alijs compluribus ad idem argumentũ, quorũ quædam mythologicè Fulgentius interpretatus est, is qui in cæteras quoque poëtarum fabulas, mythologias scipsit.

Πήειν ποτὲ ἐς Θετταλίαν, ὧν δέ μοι πατρικόν τι συμβόλαιον ἐκεῖ πρὸς ἄνθρωπον ἐπιχώριον, ἵππος δέ με κατῆγε, καὶ τὰ σκεύη, καὶ θεράπων ἠκολούθει εἷς. ἐπορευόμην οὖν τὴν προκειμένην ὁδόν. καί πως ἔτυχον καὶ ἄλλοι ἀπιόντες ἐς Ὑπατα, πόλιν τῆς Θετταλίας· ἐκεῖθεν ὄντες, καὶ ἁλῶν ἐκοινωνοῦμεν. καὶ ὅτως ἐκείνην τὴν ἀργαλέαν ὁδὸν ἀνύσαντες, πλησίον ἤδι τῆς πόλεως ἦμεν. κἀγὼ ἠρώμην τοὺς Θεττακοὺς, εἴπερ ἐπίστανται ἄνδρα οἰκοῦντα ἐς τὰ Ὑπατα Ἱππαρχον τοὔνομα γράμμα δὲ αὐτῷ ἐκόμιζον οἴκοθεν, ὥστε οἰκοῦσαι παρ' αὐτῷ.

Cvũ [a] *in Thessaliam, vbi quædam mihi paternæ rationes erant cum eius gentis viro proficiscerer, in Thessalos quosdam incidi, qui in Hypatam Thessaliæ vrbem redibant. Vehebar equo, necessaria quædam vsui ferens, vnico comitatus seruo, qui sequebatur pedes. Inter eundum, cùm varijs de rebus loquentes, iam vrbi appropinquaremus, à Thessalis petij, num eius vrbis ciuẽ nossent nomine Hipparchum. habere enim me ad eum literas, vt ad ipsum velut hospitem diuerterem.*

οἱ δ' ἐδήλωσε τὸν Ἱππαρχον τὸν τοῦτον ἔλεγον, καὶ ὅποι τῆς πόλεως οἰκᾷ, καὶ ὅτι ἀργύριον ἱκανὸν ἔχοι, καὶ ὅτι μίαν θεράπαιναν τρίφυλλον, καὶ πλὴν αὐτῆ γαμετῆς, μόνας ἔφη γὰρ φυλαρυρώτας καὶ λαινᾶς. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἦν πόλεως ἐγεγόνειμεν, λέγει πός τις ἔνδον λῷ, καὶ οἰκίδιον ἀνεκτόν, ἔνθα ὁ Ἱππαρχος ὤκει. οἱ μὲν οὖν ἀσπασάμενοί με, ὃ χρονῷ ἐγὼ δὲ ἰόπλω προσελθὼν τῇ θύρᾳ, καὶ μόλις μέν, καὶ βραδέως. ὑπήκουσε δ' οὖν γυνὴ, εἶτα καὶ προσῆλθον· ἐγὼ μὲν ἀρόμην, εἰ ἔνδον ἄνω ὁ Ἱππαρχος. ἔνδον, ἔφη, σὺ δέ τις, ἤ τι βουλόμενος πυθέσθαι; γράμματα ἔπεμψεν, ἐμοὶ ξυνήθης αὐτῷ, περὶ Δικειανοῦ, ζῶν, Παταρέως σοφιστοῦ. μένον μοι, ἔφη αὐτοῦ, καὶ τὴν θύραν συγκλείσας. ὤχετο ἔσω πάλιν. ἐμὰ ποτὶ ἐξελθοῦσα, ἐκέλευε ἡμᾶς εἰσελθεῖν. ἐγὼ δὲ παρελθὼν ἔσω, εἰσεδόμην αὐτὸν, καὶ τὰ γράμματα ἐπιδώκα. ἔτυχεν δ' ἐν ἀρχῇ λεπτὰ ὢν, καὶ κατέκειτο ἐπὶ κλινιδίου σχοινωνῆ. κατὰ θέσιν πλησίον, καὶ τράπεζα μικρὰ ἔχουσα παρέκειτο. οἱ δὲ ἐπεὶ δὴ τοῖς γράμμασιν ἐντύχοιεν· ἀπ' ὀλίγα δ' ἐμοὶ, ἔφη, καὶ

Illi & hominem sibi notum dixerũt, locupletem auatum, qui solùm domi vxorem, & vnicam ancillam haberet, & quo in loco vrbis habitaret describentes, hortum quempiam, in quo esset eius habitaculum: data deinde salute, acceptaq́, abierunt. ego domũ Hipparchi adiens. ostium leuiter pulso. accessit vxor, quam rogo an sit Hipparchus domi. illa cùm & quis essem, & quid mihi vellem, quæsisset, à Deciano Sophista Patarensi habere me literas respondi. Mulier manere paulùm hortata, occluso ostio abijt: paulóque pòst rediens, me iubet introire. Ingressus salutato homine, epistolam trado. Erat ille in cœnæ principio, in lectulo sedens admodum paruo, vnà muliere discũbente, mensa cibis vacua. Lectis literis: Amicissimus mihi, inquit,

Græco-

Ἑλλάνων

βαλιώων ἐξοχώτατος, Δεκιανὸς εὖ ποιῶν, καὶ θαρρῶν πέμπει παρ' ἐμὲ ὃν ἑταίρους ὃν ἑαυτῷ· τὸ δὲ οἰκίδιον τὸ ἐμὸν ὁρᾷς, ὦ Λύκιε, ὡς ἔστι μικρὸν μέν, ἀλλὰ εὐγνωμον τὸν οἰκοῦντα ἐνεγκεῖν· ποιήσας ὃ αὐτὸ σὺ μεγάλην οἰκίαν ἀνεξικάκως, οἰκήσας. καὶ μάλα τῷ παιδίσκῃ, ὦ Παλαίστρα, δὸς ὦ ἑταίρῳ μοιτῶνα, καὶ βὶς λαβοῦσα, εἴ τι μομίζασκεν ἔστω πέμπει αὐτὸν ἀς βαλανεῖον. ὀλίγῃ μετείαν ἐλήλυθεν ὁδὸν ταῦτα ἀπόνους, τὸ παιδίσκαιον ἡ Παλαίστρα ἄγει με ἐς λέκτρουσί μοι μάλιστα οἰκημάτιον· καὶ σὺ μέν, ἔφη, ἐπὶ ταύτης τῆς κλίνης κοιμήσῃ, ὦ Λούκιε παιδί σε σκιμπόδιον αὐτῷ παραθήσω, καὶ ὑποσκιφάλαιον ἐπιθήσω. ταῦτα ἀπόντος, ἡμᾶς ἀπέκλεισε σόμβοι, λόντων αὐτῇ λιτρὸς δίων τιμὴν ἀς τὸν ἵππον. ἡ δὲ παιδίσκα ἔφερε λαβοῦσα ἔσω, καὶ κατέθηκεν. ἡμεῖς δὲ λεσάμβοι, ἀνεστρέψαμεν, ἔσω δὲ ὑπὸ παρήλθομεν. καὶ ὁ Ἱππαρχός με δεξιωσάμβος, ἐκέλευε συνανακλίνεσθαι μετ' αὐτοῦ. τὸ δὲ δεῖπνον ἦν σφόδρα λιτόν· ὀλίγον, ἁδὺς δὲ καὶ παλαιὸς οἶνος, ἐπὶ δὲ ἐδέ-

Græcorumque excellentissimus Decianus fecit optimè, qui suos ad amicos fidenter miserit. Vides, Luci, habitaculum hoc paruum esse, sed quod satis sit habitanti: verùm reddes tua præsentia domum, si equo animo tuleris ampliorē. Vocata deinde ancilla Palæstra: Des, inquit, huic hospiti nostro tunicam, & si quid secum detulit, conde: debinc mitte ipsum ad balneum, quod longa via à nobis abest. Cœpit me Palæstra, ostensoque domo pulcherrima: In hoc, inquit, lecto nocte dormies. huic puero tuo lectum substernam, & addam puluinar. Cùm hæc dixisset, ego in balneum profecturus, hordeum in cibum equi ancillæ dedi. Lotus cùm redissem, Hipparchus me benignè excipiens, penes se iussit sedere. Cœna splendida fuit, vinum suaue, & vetus: post cœnam

ἀεπνύσκεμεν, ποτὸς ἰῶ, καὶ λόγος, οἷος ἐπὶ δείπνου ξένῳ καὶ ἅτε πλὴν ἐσπέραν ἐκείνην ποτῷ λούσαντι, ἐκοιμήθημεν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ὁ ἵππαρχος ἤρετό με, τίς μοι ἔσαι νεῷ μὴ ὁδὸς, καὶ ἃ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ παρεμενῶ. ἄπειμι μὲν, ἔφην, ἐς Λάρισσαν, ἔοικα δ' ἐνταῦθα διατρίψαν, τριῶν ἢ τεττάρων ἡμερῶν· ἀπὸ τοῦδε μὲν ἰῶ σκέψις, ἐπιθυμῶν δὲ σφόδρα, μένας ἐνταῦθα, ἐξευρεῖν τινα τερατεύεσθαι ἐπιτεμόντων γωμακῶν, καὶ θάσσαθαί τι παράδοξον, ἢ πιτόμβορον ἄνθρωπον, ἢ λιθόμβορον. καὶ τῶν ἤρωτι ἡ θεὸς ταύτης δὸς ἐμαυτὸν, περιέρχεσθαι πλὴν πόλιν, ἀκροῶν μὲν ἀρχῆς τῆς ἱστορίας, ὅμως δὲ περιέρχεσθαι. ἐδόκουν τέτταγωμακά τινα ὀρᾶν προσιόντα, ἔτι νέαν, ἀπορεμένην, ὅσον ἰῶν ἐκ ἡ ὁδὸς συμβαλεῖν· ἱμάτια δὲ ἀνθινὰ, καὶ παδὸν συχνοὶ, καὶ χρυσίον περιόν. ὡς δὲ πλησιάσατερον γίγνομαι προσορᾷ με πρώτην, καὶ ἀμέβομαι αὐτὴν ὁμοίως. καὶ φησὶν, ἰῶ Ἀβροιά ἄμι, εἴ τινα τῆς σῆς μητρὸς φίλην ἀκούεις, καὶ ἡμᾶς δὲ

nam & potus & sermo dã gnus hospite. Ita potando vespere absumpto, dormitum profecti sumus. Postridie rogat me Hipparchus, quò pergerem, & quot diebus essem apud se affuturus. Larissam peto, inquam, sed hic ferè quinque diebus morabor. Id nequaquam dixi ex animi sententia, optabam si quidem ibi aliquandiu esse, quoad aliqua à me magna reperta essent, cuius veneficijs aliquod monstrum conspicerem, hominem aut volantem, aut lapidem factum. Huic curæ deditus cœpi vrbem perambulare: quamuis quo id modo inquirendum esset, nescirem. Interim mulierem video accedentem, vt ex via conijci poterat, iuuenem opulentam: vestis enim erat florib. intexta, serui plures, aurum sumptuosius appropinquans mulier me compellat: Ego, inquit, Abrœa sum, amica, si qua vnquam fuit, matris tuæ: quæ quum eius filios non secus ac meos

diligam,

ὑὸς ἐξ ἐκείνης γνωμένος. Ἀ
λῶ, ὡς πρὸς ἔτι κομᾶν αὐτὴ, τί
σοῦ ὄχι παρ' ἐμοὶ καταλύεις,
ὦ τέκνον; ἀλλὰ σοὶ μὲν, ἔφην,
ποθὴ χάρις, ἀλλ' αἰδοῦμαι δι', ἃ δὴν
ἀνδρὶ φίλῳ ἐγκαλεῖν· ἔπει-
τα φεύγων τὸν ἐκείνου οἶκον.
ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, ὦ φιλτάτη,
καταχόμαι παρὰ σοί. ποῖ δὴ,
ἔφη, καὶ καταλύῃ; παρὰ Ἱπ-
πάρχῳ τῷ φιλαργύρῳ, ἔφην.
μηδαμῶς, ἔπορ, ὦ μῆτερ, ἀλλ' ἐκ
ἔστης. λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυθε-
νὴς γέγονας ἐς ἐμέ, ὥστε μὴ ἔγ-
καλέσαι ἄν τις τῇ τρυφῇ. ἀλ-
μαδιάσας δ', καί μ' ἀγαθὸς
λαβόμενος, ἄγε δὴ πορρώτερω, μὴ
πλησίαζε ἐμοὶ, φυλάττου μοι, ἔ-
φη, τὸν Ἱππάρχου γάμον πᾶ-
σιν μηχανῇ· μάγος γάρ ἐστι δὴ
καὶ, καὶ μάλα, καὶ πᾶσι ζώοις νέ-
οις ἐπιβάλλειν ὀφθαλμόν. καὶ ἢ
μή τις ὑπακούσῃ ἐκείνῳ, ἕτερον τῇ τέ
χνῃ ἀμαυροῦται, καὶ πολὺς μετα
μόρφωσιν ἐς ἵππον, τὸν ἂν τινὰ τῶν
ἀπόντων. σὺ δὲ μὴ νέος εἶ, τέ
κνον, καὶ καλὸς, ὥστε ἀνθὸς ἁρί-
σαι γυναικί. καὶ ξένος πρᾶγμα
ἂν καταφρόνητον ἐγὼ δὲ πυθό-

diligam, volo, fili, apud me
diuertas. Magnas, inquam,
gratias tibi ago mater. Cu-
pio tecum esse, sed pudore
impedior, ne videar hospi-
tem amicum contemnere: si
ejus domum relinquam: ani-
mo autem & benigno tecum
ero. Nunquid Hipparchus
auarus ille tuus est hospes,
inquit. Non his verbis ofta-
ris mater, inquam: splen-
didus quippe ac sumptuosus
in me fuit, adeò vt ex nimia
impensa lautitiáque culpa-
ri soleat. Illa subridens, ma-
nuque apprehensa seorsum
ducēs: Caueas, ait, velim om-
ni cura Hipparchi vxorem:
[b] maga etenim est præcipua,
admodum veneficiorum po-
tens appetens viros: atque si
quos in adolescentes oculos
coniecit, nisi quis voluntati
eius pareat, omni conatu il-
los vlciscitur, hos perimens,
[c] hos in belua transmutans.
tu verò, fili, adolescens es, ac
formosus, vt facilè placeas
mulieri, præterea [d] externus
& aduena, qui vt plurimùm contemnuntur. Adhæc animad-

μενος, ὅτι τὸ πάλαι μοι ζητούμενον, οἴκοι παρ' ἐμοὶ κάθηται, προσεῖχον αὐτῇ, οὐδὲν ἔτι. ὡς δέ ποτε ἀφείθην, ἀπῄειν, οἴκαδε, λαλῶν πρὸς ἐμαυτὸν ἐν τῇ ὁδῷ· ἄγε δὴ σύ, ὁ φασκων ἐπιθυμεῖν ταύτης τοῦς παραδόξου θέας ἔγειρέ μοι σεαυτὸν, καὶ τέχνην εὕρισκε σοφὴν, ᾗ τούξῃ τούτων, ὧν ἐρᾷς. καὶ ἐπὶ τὴν θεράπαιναν τὴν Παλαίστραν ἤδη ἀπρδύου· τοῦς γὰρ γυναικὸς τοῦ ξένου, καὶ φίλου πόρρω ἵστασο. κἀπὶ ταύτης κυλιόμενος, καὶ γυμναζόμενος, καὶ ταύτῃ συμπλεκόμενος, εὖ ἴσθι, ὡς ῥᾳδίως γνώσῃ. δοῦλοι γὰρ τὰ δεσποτῶν ἐπίστανται καὶ καλὰ καὶ αἰσχρά. ταῦτα λέγων πρὸς ἐμαυτὸν, εἰσῄειν οἴκαδε. τὸν μὲν οὖν Ἵππαρχον οὐ κατέλαβον ἐν τῇ οἰκίᾳ, οὐδὲ τὴν ἐκείνου γυναῖκα. ἡ δὲ Παλαίστρα τῇ ἑστίᾳ παρήδρευε, δεῖπνον ἡμῖν εὐτρεπίζουσα. κἀγὼ εὐθὺς ἔνθεν ἀρξάμενος, ὡς εὐρύθμως, ἔφην, ὦ καλὴ Παλαίστρα, τὴν πυγὴν τῇ χύτρᾳ ὁμοῦ συμπεριφέρεις, καὶ κλίνεις. ἡ δὲ, ὀσφὺς ἡμῖν ὑγρῶς ἐπικινεῖται, μακά-

uertens, me id quod iam diu quærito, habere domi, fœminam relinquo, abiensque, mecum ipse cœpi de via loqui: Age, inquam, tu qui tantoporè hanc mirandam artem te profiteris appetere, excita teipsum paulò, atque eam disciplinam condisce, qua quod libuerit, potieris. Et quandoquidem amici hospitis vxorem non licet, aggredere ancillam Palæstrã: tibi illam omni ratione concilia. Nam si illam expugnâris absque labore quod cupis cognosces, [e] Seruis enim & honesta & turpia omnia dominorum nota esse consueuerunt. Hæc mecũ loquens domum intro, vbi neq; Hipparchum, neque vxorem offendo. Palæstra penes focum sedebat, cœnam nobis parans. Hîc ego: O pulchra [f] Palæstra, inquam, quàm venustè, & admodum nates simul, & ollam circumfers, atq; euoluis. Tum illa: Lumbis meis paulum humoris superabundat, ex quo beatus

erit

καὶ ὅσις ἐνταῦθα ἐνιδάψα-
ζο. ἡ δὶ σφόδρα γὲ λῶ ἐταμὸν
καὶ χαείτων μισὸν τὸ κορά-
σιον, φώγοις ἄ, ἔπην, ὦ νε-
ανίσκε, ἄγε νῦν ἔχοις, καὶ ξὴν
ἐθέλοις, ὡς ταχοῦ πυρὸς καὶ
κνίσσης μεσά. ἢν γὰρ αὐτοῦ
μόνον ἅψῃ, τραῦμα ἔχων
πυρίκαυτον, αὐτὸ μοι παρ-
φρὼν, θεραπεῦσαι δέ σε οὐ-
δεὶς ἄμων, οὐδὲ θεὸς, ἰατρὸς,
ἀπὸ ἰατρικαύσασά σε μόνη
ἐγώ. καὶ τὸ παραδοξότατον,
ἐγὼ μέν σε. ποιήσω πλέον πο
θεῖν, καὶ τῆς ἀπὸ ταύτης θεραπείας
ἀλιώσης ἀρδόμων, ἀεὶ ἀνί-
ξῃ, καὶ οὐδὲ λίθοις βαλόμενος,
πλὴν γλυκείαν ὀδυρῇ φόνῃ.
τί γελᾷς; ἀκεισθῆ βλέπεις ἀν-
θρωπομάχαιρον· οὐ γὰρ μό-
να ταῦτα φαῦλα ἐδώδιμα
καταστοιβάζω, ἀλλ' ἤδη τὸ μέ-
γα τοῦτο, καὶ καλὸν. τὸν ἄν-
θρωπον οἶδα ἔγωγε καὶ σφάτ-
τειν καὶ δέρειν καὶ κατακό-
πτειν. ἤδισα δὲ τῶν σπλάγχ-
νων αὐτῶν καὶ τὴν καρδίας ἅπτο-
μαι. τοῦτο μὲν ὀρθῶς, ἔφην, λέ-
γεις καὶ γὲ ἐμὲ, πόρρωθεν καὶ μὴ
δὲ ἐγγὺς ὄντα, ἀπὸ κατακαύματ-
τι, μὰ Δί', ἀλλὰ ὅλως ἐμπρη-

erit si quis paulùm degustâ-
rit. Illa lasciuior admo-
dum, & vultu grata; Abì
hinc, inquit, si sapis ado-
lescens, nisi tibi mauis vitam
eripi, & loca fuge ignis &
fuliginis plena. Nam si me
tetigeris, vulnus tibi infe-
retur igneum, quo apud me
deficies. ab hoc neque me-
dicus alter, neque Deus po-
terit te curare: sed ego te
prorsus mirum in modum do-
lore afficiam, cuius curam
haud facilè sustinebis, ne-
que lapidibus pulsatus dul-
cem vitabis dolorem. Quid
autem rides ita respicis
hominum coctricem, do-
ctam non solùm hos viles
parare cibos, sed homines
quoque quod his maius est,
iugulare, pellem adime-
re, partiri in frusta, visce-
ra quoque ipsorum & cor-
da rimari? Hoc inquam,
enarrâsti rectè: nam me,
quanuis procul à te remo-
tum, non solùm concalefeci-
sti, sed ignem in mea visce-
ra, absque aliqua iniuria

σμῷ ἐπέθηκας. καὶ δὲ τῶν ὀμμάτων τῶν ἐμῶν, τὸ σόν μοι φαινόμενον πῦρ, κάτω ἐς τὰ σπλάγχνα τἀμὰ ῥίψασα, φρύγεις, καὶ ταῦτα, οὐδὲν ἀδικοῦντα. ὥστε πῶς θεῶν ἴασαί με ταύταις, αἷς λέγεις αὐτὴ, ταῖς πικραῖς καὶ ἡδείαις θεραπείαις. καί με ἤδη ἀπεσφαγμένον λαβοῦσα, δεῖρε, ὅπως ἂν αὐτὴ ἐθέλῃς. ἡ δὲ μέγα καὶ ἥδιστον ἐκ τούτου ἀνακαρχάσασα, ἐμὴ τὸ λοιπὸν ἦν. καὶ συνέκειτο ἡμῖν· ὅπως ἐπειδὰν κατακοιμίσῃ τοὺς δεσπότας, ἔλθῃ εἴσω παρ' ἐμὲ, καὶ καθευδήσῃ, κἀπειδὴ ἀφίκετό ποτε ὁ Ἱππαρχος, λουσάμενοι ἐδειπνοῦμεν. καὶ ποτὸς ἦν συχνὸς, ὑμῶν ὁμιλούντων εἶτα ὕπνου καταψευσάμενος, ἀνίστημαι καὶ ἔργω ἀπήειν, ἔνθα ᾤκουν. πάντα δὲ τὰ ἔνδον εὖ παρεσεύαστο. τῶν μὲν παιδὶ ἔξω ὑπέστρωτο, τράπεζα δὲ τῇ κλίνῃ παρεστήκει, ποτήριον ἔχουσα, καὶ οἶνος αὐτοῦ παρέκειτο, καὶ ὕδωρ ἕτοιμον, καὶ ψυχρὸν καὶ θερμόν. πᾶσα δὲ ἦν αὕτη τῆς Παλαίστρας παρασκευή. τῶν δὲ στρωμάτων ῥόδα πολλὰ κατεπέπαστο, τὰ μὲν ὕπω γυμνὰ καθ' αὑτὰ, τὰ δὲ λελυμένα, τὰ

exurenda coniecisti. Itaque te oro, vt mihi sulutem afferas his asperis & suauibus, quas dixisti, medelis, méque iam mortuum excoria, vt lubet. Illa his verbis arridens, cùm iam mihi facta esset propitior, pollicita est, postquam domini îssent dormitum, se mecum esse concubituram. Interea cùm redisset Hipparchus, loti imus cœnatum. Potus fuit frequens nobis inuicem coëpulantibus. Ego somnum fingens, cùm surrexissem, abij dormitum. vbi omnia mihi optimè intus præparata erant: extrà lectus seruo stratus, mensa iuxta lectum sita, & in ea calix ac vinum vnà cum frigida calidâque. aqua. quæ singula disposuerat Palæstra: quæ & lectum plurimis quoque rosis sparserat, & serta supermi-

κὰ, τὰ δὲ στεφάνοις συμπεπλεγμένα, καὶ ἀγὼ τὸ συμπόσιον εὑρὼν ἕτοιμον, ἔμενον τὸν συμπότην. ἡ δὲ ἐπειδὴ κατέκλινε τὴν δέσποιναν, σπουδῇ παρ' ἐμὲ ἧκε. καὶ ἦν εὐφροσύνη ἡμῶν τὸν οἶνον, καὶ τὰ φιλήματα πεπινόντων ἀλλήλοις. ὡς δὲ τῷ ποτῷ παρεσκευάσαμεν ἑαυτοὺς εὖ πρὸς τὴν νύκτα, λέγει πρός σε ἡ Παλαίστρα· τοῦτο μὲν πάντως δεῖ σε μνημονεύειν, ὦ νεανίσκε, ὅτι εἰς Παλαίστραν ἐμπέπτωκαι. καὶ χρή σε νῦν ἐπιδεῖξαι, εἰ γέγονας ἐν τοῖς ἐσφήβοις γοργὸς, καὶ παλαίσματα πολλὰ ἔμαθές ποτε· ἀλλ' οὐκ ἂν ἴδοις, ἔφην, φεύγον τὰ με τὸν ἔλεγχον τούτων ὥστε ἀπόδυσαι, καὶ ἤδη παλαίωμεν. ἡ δὲ, οὕτως, ἔφη, ὡς ἐγὼ θέλω, παράσχου μοι τὴν ἐπίδειξιν· ἐγὼ μὲν, νόμῳ διδασκάλου καὶ ἐπιστάτου, τὰ ὀνόματα τῶν παλαισμάτων, ὧν ἐθέλω, εὑροῦσα ἐρῶ, σὺ δὲ ἕτοιμος γίγνου ἐς τοῦ ὑπακούειν. καὶ ποιεῖν πᾶν τὸ κιλευόμενον. ἀλλ' ἐπίταττε, ἔφην, καὶ σκόπει, ὅπως εὐχερῶς καὶ ὑ-

permiserat ex eis confecta. Ego sympositum promptum videns, compotricem censui expectandam. Illa vt patronam in lecto collocauit, euestigiò ad me venit. Erat autem hilaritas inuicem nobis & potum & oscula propinantibus, sumpto potu qui nos efficeret in noctem paratiores. Tum illa: Hoc præ cæteris, adolescens, memineris oportet, te in Palæstram incidisse: nunc ostendas licet, an sis factus inter adolescentes agilis & huiusmodi certamina exercitatus. Cui, Haud inquam, defugiam hanc prouocationem, vt iam nudari, & Palæstræ exercitio incumbere sum paratus. Tum illa: Volo obtemperes mihi, ait: ego doctoris & præsidis more, certaminum quibus te exerceri volo, præscribam nomina: tuum erit iussis promptè parêre. Manda, inquam, quod lubet, sed aduerte vt nostra certamina in

γρῶς τὰ παλαίσματα, καὶ ἀτόνας ἔσαι. ἡ δὲ ἀπλυσαμένη τὴν ἐσθῆτα, καὶ στᾶσα ὅλη γυμνὴ, ἔνθεν ἤρξατο ἐπιτάττειν· ὦ μειράκιον ἔκλυσαι, καὶ ἀλειψάμενος ἔνθεν ἐκ τοῦ μύρου, συμπλέκου τῶν ἀνταγωνιστῇ, δύο μηρῶν σπάσας, κλίνον ὑπτίαν. ἔπειτα ἀνώτερος ἐπιβάλλων διὰ μηρῶν, καὶ δεσείλας αἰώρει, καὶ τεῖνε ἄνω τὰ σκέλη. καὶ χαλάσας καὶ σήσας, κολλῷ αὐτῷ, καὶ παρεισελθῶν βάλε, καὶ τρῶσας, νύσσε ἤδη πανταχοῦ, ἕως πονέσῃ, καὶ ἡ ὀσφὺς ἰσχυέτω. εἶτα ἐξελκύσας κατὰ πλάτους, διὰ βουβῶνος, δῆξον, καὶ πάλιν συνώθει εἰς τὸν τοῖχον, εἶτα, τύπτε. ἐπειδὰν δὲ χάλασμα ἤδης, τότ' ἤδη ἐπιβὰς, ἅμα, κατ' ἰξύος δήσας, σώνεχε, καὶ πειρῶ μὴ σπάδειν, ἀλλ' ὀλίγον διακαρτερήσας, σώντρεχε, ἤδη ἀπλέλυσαι. κἀγὼ ἐπειδὴ ῥᾳδίως, πάντα ὑπήκουσα, καὶ εἰς τέλος ἡμῖν ἔληξε τὰ παλαίσματα· καὶ λέγω πρὸς τὴν Παλαίστραν, ἅμα, ἐπιγελάσας,

na in tempore concinnè cum humore fiant. Illa stans nuda, & exuta veste, imperat: Exue te adolescens, sumptoque vnguento aggredere contrà certantem. Femori coniuncto femore, prosterne me resupinam, deinde superincumbens, meis in altum cruribus erectis, femori inhære, & quaqueuersus percute vulnera, telum etiam ferens, quoad fueris defessus, & lumbi bellum egregium peregerint. tum educto telo, rursus illud in inguen iunge, ac validiùs percute, atque insta quousque aduersarium ad parietem impellas. Sed cùm lapsus eris, paululùm tibi indulge, neque festines: postmodum communi marte pugnes. His dictis quum omnia quæ mandata erant, perfecissem diligenter, finisque iam nostri certaminis adesset: tum ego paulò subridens Palæstram alloquor: Magistra, inquam, vides

ὦ διδάσκαλε, ὁρᾷς ὅπως εὐχερῶς καὶ εὐηκόως πεπάλαισαί μοι. σκόπει δὲ, μὴ οὐκ ἐν κόσμῳ τὰ παλαίσματα ἐποβάλλῃς, ἀλλὰ γὰρ ἐξ ἄλλων ἐπιτάττεις. ἡ δὲ ἐπὶ κόρρης πλήξασά με, ὡς φλύαρον, ἔφη, παρέλαβον τὸν μαθητήν. σκόπει οὖν, μὴ πληγὰς ἔτι πλείω λάβῃς, ἀλλὰ καίου τὰ ἐπιταττόμενα παλαίων. καὶ ταῦτ' εἰπούσα, ἐπανίσταται. καὶ θεραπεύσασα ἑαυτὴν, νεῦ, ἔφη, δείξεις, εἴπερ νέος εἶ, καὶ εὔτονος παλαιστὴς, καὶ εἰ ἐπίστισαι παλαίειν, καὶ ποιεῖν τὰ ἀπὸ γονατίου. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ λέχους ἐς γόνυ, ἄγε δὴ σὺ ὁ παλαιστὴς, ἔχεις τὰ μέσα, ὥστε τι νάξας ὑξείαν, ἐπιπρωσον, καὶ βάθυνον. ψιλὸν ὁρᾷς αὐτοῦ παρακείμενον, τούτῳ χρῆσαι. πρῶτον δὲ κατὰ λόγον, ὡς ἅμμα σφίγγε, εἶτα ἀνακλάσας, ἔμβαλλε, καὶ σύνεχε, καὶ μὴ δίδου διάστημα. ἐὰν δὲ χαλᾶται, θᾶττον ἐπάρας, ἀνώτερον μετάθου, καὶ κρούσας κρύψον. καὶ σκόπει, ὅπως μὴ ἀνασπάσῃς θᾶττον, ἢ κελευσθεὶς, ἀλλὰ

vides vt facilè promptequè paruerim tibi. Sed animaduertas velim, an satis rectè has mihi imposueris colluctationes. commutas enim luctandi genus, aliud ex alio iubens. Illa me in faciem percutiens: Quem nugatorem discipulum habeo? inquit. Videsis ne vapules, ni dictis pareas. Dehinc surgens, seq; ad nouum certamen parans: Nunc, inquit, ostendes si viribus validis luctator egregius existas, sisq; in eo luctandi genere exercitatus, quod genicularium appellant. Tum subnixa genibus, in lecto prona: Age tu luctator, mediam corporis partem valenter aggressus percute, vulnusq; adige profundius. nudam vides. vtere promptius. in ijce introrsius telum, deinde introrsius flectens iterum impellens absconde & comprime, nec quicquam huic certamini adijcias interualli. Caue autem ne citiùs quàm iusserim, telum extrahas, sed

ἀλλὰ δὴ κυρτώσας πολὺ αὐτὸν ὕφελε. καὶ ἐποβαλὼν κάτω αὖθις τὴν παρεμβολὴν, σύνεχε, καὶ κίνου, εἶτα ἄφου αὐτόν· πέπτωκε γὰρ, καὶ λέλυται, καὶ ὕδωρ ὅλος ἐστὶ σοὶ ὁ ἀνταγωνιστής. ἐγὼ δὲ ἤδη μέγα ἀναγελῶν, ἐθέλω, ἔφην, καὶ αὐτὸς, ὦ διδάσκαλε, παλαίσματα ὀλίγ' ἄττα ἐπιτάξαι. σὺ δὲ ἐπάκουσον ἐπανασᾶσα, καὶ κάθησον, εἶτα δοῦσα κατὰ χειρὸς, πάραψαι τὸ λοιπὸν, καὶ καταμάττου, καί με πρὸς τοῦ Ἡρακλέους περιλαβοῦσα, ἤδη κοίμισον, ἐν τοιαύταις ὑδοναῖς, καὶ παιδιαῖς παλαισμάτων, ἀγωνιζόμενοι νυκτεινοὺς ἀγῶνας, ἐστεφανούμεθα. καὶ ἦν πολλὴ μὲν ἐν τούτῳ τρυφὴ, ὥστε τῆς εἰς τὴν Λάρισσαν ὁδοῦ παντάπασιν ἐπιπελήσμην. καί ποτε ἐπὶ νοῦν μοι ἦλθεν ἐς τὸ μαθεῖν, ὧν ἕνεκα ἦλθον· καὶ φημὶ πρὸς αὐτὴν, ὦ φιλτάτη δεῖξόν μοι μαγγανεύουσαν, ἢ μεταμορφουμένην τὴν δέσποιναν· πάλαι γὰρ τῆς παραδόξου ταύτης θέας ἐπιθυμῶ, μᾶλλον, εἴ τι σὺ οἶδας, αὐτὴ μαγγάνευσον, ὥστε φανῆναί μοι ἄλλην ἐξ ἄλλης ὄψιν,

sed incuruans aduersarium insequere: quo prostrato rursus certamini incumbe, quoad lassus victusq; deficias, & sudore sis madefactus. Ego in risum effusus: Vellem, magistra, inquam, à me quoq; aliqua huiusmodi tibi præcepta tradi, in quibus mihi obtemperes velim. sed iam id erige, poneq; sedens data dextra mihi reconcilieris: nam tempus est iam dormiendi. His voluptatibus atque exercitijs nox traducta, obliuionem penitùs attulit itineris in Larissam. Cùm autem in mentem venisset occasio quæ cupiebam discendi: O dulcissima Palæstra, inquam, ostende, oro te, dominam tuam suis præstigijs vsam in aliquam se formam vertentem. Iamdudum enim aliquod huiusmodi mirandum spectaculum videre exopto, sed à te præcipuè, si quod nosti,

ψιν, οἶμαι δὲ καὶ σὲ οὐκ ἀπείρως τῆς δὲ τῆς τέχνης ἔχειν· τοῦτο δὲ οὐ παρ' ἑτέρου μαθὼν, ἀλλὰ παρὰ τῆς ἐμαυτοῦ ψυχῆς λαβὼν, οἶδα. ἐπεί με τὸν παλαι ἀδαμαντινον, ὡς ἔλεγον αἱ γυναῖκες, ἐς μιδεμίαν γυναῖκα τὰ ὄμματα ταῦτα ἐρωτικῶς ποτε ἐκτείναντα, συλλαβοῦσα τῇ τέχνῃ ταύτῃ, αἰχμάλωτον ἔχεις, ἐρωτικῷ πολέμῳ ψυχαγωγοῦσα· ἡ δὲ Παλαίστρα· παῦσαί, φησι, προσπαίζων. τίς γὰρ ὠδὴ δύναται μαγεῦσαι τὸν ἔρωτα, ὄντα τῆς τέχνης κύριον. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλτατε, τοῦτον μὲν οἶδα οὐδὲν, μὰ τὴν κεφαλὴν τὴν σὴν, καὶ τὴν δὲ τὴν μακαρίαν εὐνὴν, οὐδὲ γὰρ γράμματα ἔμαθον. καὶ δέσποινα, βάσκανος οὖσα τυγχάνει εἰς τὴν αὐτῆς τέχνην. εἰδὲ μοι καιρὸς ἐπιτρέψει, πειράσομαι παραχεῖν σοι εἰδεῖν μεταμορφουμένην τὴν κεκτημένην. καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐκοιμήθημεν. ἡμέραις δὲ ὕστερον οὐ πολλαῖς, ἀγγέλλει πρός με ἡ Παλαίστρα, ὡς ἡ δέσποια αὐτοῦς μέλλοι ὄρνις γεγομένη,

nosti, quam credo minimè huius artis ignaram. hoc à nullo alio te præter (quæ anima mea es) percipere cupio. Me quidem qui hactenus velut 8 adamantinus (vt aiunt) in nullam vnquam mulierem oculos amoris causa conieci, seruum effecisti, animo amatorio deuictum. Tum Palæstra: Iocaris, inquit. Quis enim cantibus superare amorem potest eius artis magistrum? Ego per hoc caput, ac beneuolentiam erga te meam iuro, me (neque enim literas noui) insciam horum penitùs esse: verùm si facultas dabitur. dabo operam, vt videre queas dominam in aliam formam trãsmutatam. His dictis, quum dormissemus, paucis diebus pòst quum nunciat mihi Palæstra dominam se in auem cõuersuram, vt ad suũ amatorem

νομένη, πότιόν σε ἐρώμενον. μὰ γὼ νῶ. ἔφη, ὁ καιρὸς, ὦ Παλαίστρα, τῆς ἐς ἐμὲ χάριτος ἣν νῶ ἔχεις, τὸν σαυτῆς ἑκάστῳ ἀναπαῦσαι πολυχρονίου ἐπιθυμίας. θάρρει, ἔφη, κἀπειδὴ ἐσπέρα ἐστὶν, ἄγε μ' ἀναδοῦσα πρὸς τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἵνα ἐκεῖνοι ἐκάθευδον, καὶ ἀνοίξασα μικρὸν ἐπισκόπει τινὶ τῆς θύρας ἐπιθήκη ἀφοσιοπεῖν τὰ γιγνόμενα. ὁρῶ οὖν τὴν μὲν γυναῖκα ἀποδυομένην, ἔπειτα λυμνὰν ὦν λύχνῳ προσιοῦσαν, καὶ χόνδρους δύο λαβοῦσαν, τὸν μὲν ἐπιβαντὸν ὦν πυρὶ τοῦ λύχνου ἐπίθηκε, καὶ σᾶσα, πολλὰ τοῦ λύχνου ἀπαλάλυσεν. ἔπειτα κιβώτιον ἄφωνον ἀνοίξασα, πολλὰς ἔχον πυξίδας ἐν αὐτῷ, ἔνθεν ἀμαυρῆται, καὶ προσφέρει μίαν. ἣ δ' ἔχει ἐμβεβλημένον, ὅ, τι μὲν ἐκ οἶδα, τῆς δ' ὄψεως αὐτῆς ἕνεκα, ἔλαιον αὐτὸ ἐδόκει εἶναι. ἐκ τότε λαβοῦσα, χρίει ὅλη, ἀπὸ τῶν ὀνύχων ἀρξαμένη τῶν ἀπάτω, μ' ἄφνω πέρα ἐκφύεται αὐτῇ, καὶ ῥὶν ἀετίνη, καὶ γρυπὴ ἐγένετο, καὶ ἀπὸ δὴ, ὅσα ὀρνίθων ἀτήματα, καὶ

torem aduolet: Nunc tempus, inquam, adest, quo diutino nostro desiderio posiis facere satis. Bono animo sis, ait, & quum iam nox aduentaret, me apprehensum ad ostium domus ducit in qua illi dormiebant, meq; iubet per rimulam ostij introspicientem, quæ fierent, animum aduertere. Video patronam depositis veste nudam prodire, accensa lucerna, duo tenentem grana, quorum altero thuris ardenti lucernæ imposito, multa in lumen locuta est. Deinde grandiusculam referens arcam, plures continentem pyxides, vnam effert, quid in ea contineretur, incertum: sed quãtum oculi conijcere poterant, oleo plena videbatur. Ex hoc assumens, à summo vsque ad imas partes totum corpus perunxit, statimque alæ innascuntur illi, & rostrum corneum & aduncũ: omnisq;

καὶ σύμβολα παντα ὦχε, καὶ ἦν ἄλλο οὐδὲν, ἢ κόραξ νυκτερινός. ἐπεὶ δ' εἶδεν ἑαυτὴν ἐπτερωμένην, κρώξασα δεινὸν, καὶ οἷον ἐκεῖνο οἱ κόρακες, ἀναστᾶσα ᾤχετο, πετομένη ἔξω, διὰ τῆς θυρίδος. ἐγὼ δ' ὄναρ ἐκεῖνο οἰόμενος ὁρᾷν, τοῖς δακτύλοις τῶν ἐμαυτοῦ βλεφάρων ἠπτόμην· οὐ πιστεύων τοῖς ἐμαυτοῦ ὀφθαλμοῖς, οὔθ' ὅτι βλέπουσιν, οὔθ' ὅτι ἐγρηγόρασιν. ὡς δ' μόλις καὶ βραδέως ἐπείσθην, ὅτι μὴ καθεύδω, ἐδεόμην τότε τῆς Πολαίστρας πτερῶσαι κἀμὲ, καὶ χρίσασαν ἐξ ἐκείνου τοῦ φαρμάκου, ἐᾶσαι πέτεσθαί με· ἐβουλόμην γὰρ πειρᾷ μαθεῖν, εἰ μεταμορφωθεὶς ἐκ τοῦ ἄνθρώπου, εἶτα καὶ τὴν ψυχὴν ὄρνις ἔσομαι. ἡ δὲ τὸ δωμάτιον ἐπανοίξασα, κομίξει τὴν πυξίδα. ἐγὼ δ' σπεύδων ἤδη, ἀπεδύσας, χρίω ὅλον ἐμαυτὸν, καὶ ὄρνις μὲν οὐ γίγνομαι, ὁ δυστυχῆς, ἀλλά μοι οὐρὰ ὄπισθεν ἐξῆλθε καὶ οἱ δάκτυλοι παντὸς ᾤχοντο, οὐκ οἶδ' ὅπου. ὄνυχας δὲ τοὺς παντας τέσσαρας εἶχον, καὶ τούτους οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὁπλάς· καί μοι αἱ χεῖρες

omnisque in auem conuersa est nocturnæ cornici persimilem. Vt verò se volantem aspexit, asperè cantans, prout hæ aues solent, perque ostium euolans, abijt. Ego qui mihi videbar in somnium vidisse, palpebras oculorum tetigi, nequaquam oculis fidens, aut quòd ea aspexerim, aut quòd essem excitatus à somno. Tandem vt vix sensi me haudquaquam dormire, Palæstram rogaui, vt ego quoq; eo vnguento vnctus in auem commutarer. cupiebam enim experimento discere, an ex hoc anima quoque auis possem fieri. Illa ostium domus aperiens, pyxidem profert, ex qua festinans exutus perungor totus: auis verò infelix nequaquam fio, sed cauda euestigiò à posteriori innascitur parte. digiti omnes nescio quorsum abierint, vngues in quatuor vngulas versi, manus

ρου καὶ οἱ πόδου, κτήνους πόδες ἐγένοντο· καὶ τὰ ὦτα δὲ μακρὰ, καὶ τὸ πρόσωπον μέγα. ἐπεὶ δὲ κύκλῳ περιεσκόπουν, αὐτὸν ἑώρων ὄνον φωνὴν δὲ ἀνθρώπου, εἰς τὸ μέμψασθαι τὴν Παλαίστραν, οὐκέτι εἶχον, τὸ δὲ χεῖλος ἐκτείνας κάτω, καὶ αὐτῶν δὴ τῶν σχήματι, ὡς ὄνος ἐποβλέπων, ἠτιώμην αὐτὴν, ὅσῃ δύναμις, ὄνος ἀντὶ ὄρνιθος γενόμενος. ἡ δὲ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τυψαμένη τὸ πρόσωπον, τάλαινα, εἶπεν, ἐγὼ, μέγα εἴργασμαι κακόν. σπούσασα γάρ, ἥμαρτον ἐν τῇ ὁμοιότητι τῶν πυξίδων, καὶ ἄλλην ἔσαβον, οὐχὶ τὴν τὰ πτερὰ φόρουσαν. ἀλλὰ θάρρει μοι, ὦ φίλτατε ῥᾴων γὰρ ἡ τούτου θεραπεία. ῥόδα γὰρ μόνον εἰ φάγοις, ἀπολύσῃ μὲν αὐτίκα τὸ κτῆνος, τὸν δὲ ἐραστήν μοι τὸν ἐμὸν αὖτις ἀποδώσεις. ἀλλὰ μοι φίλτατε, μίαν νύκτα ταύτην ἐπόμεινον ἐν τῷ ὄνῳ, ὄρτρου δὲ δραμοῦσα, οἴσω σοι ῥόδα, καὶ φαγὼν ἰαθήσῃ.

nus ac pedes iumenti crura effecta auriculæ longæ, magna facies: quæ omnia circumspiciens, [h] cognoui me asinum euasisse. Vox hominis ad querendum de Palæstra defecerat sed labia demittens, ipsamq; qua poterã forma respiciens, accusabam, quòd me pro aue in asinum vertisset. Ilia manibus demulcens caput: Miseram me, inquit, quantum mali feci: festinantem similitudo pyxidum me decepit, non capientem ea quibus homines in auem cõmutantur. Sed confide, anime mi, facilis erit huius erroris cura. nam si rosas comedes, statim exues iumenti formam. & in amatorem meum redibis. ac vna nocte æquo foras animo: asini formam diluculo curabis. afferam sanè rosas, quas tu ederis, fies homo. Hæc quum dixisset, tractans me, & aures, & reliquum corpus demulcebat.

Ego

ταῦτα εἶπε, καταψήσασά μου τὰ ὦτα, καὶ τὸ λοιπὸν δέρμα.

ἐγὼ

ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὄνος ἦ-
μην, τὰς δὲ φρένας, καὶ τὸν
νοῦν ἄνθρωπος ἦν ὁ Λού-
κιος, πλὴν τῆς φωνῆς. πολ-
λὰ οὖν κατ' ἐμαυτὸν μεμ-
ψάμενος τῷ Παλαίστρᾳ, ἐπὶ
τῇ ἁμαρτίᾳ, δακὼν τὸ χεῖ-
λος, ἀπῆα, ἵνα ἐπισάμην
ἐσῶτα τὸν ἐμαυτοῦ ἵππον,
καὶ ἄλλον ἀληθινὸν ὄνον τοῦ
ἱππάρχου. οἱ δὲ ἀθρόοι μοι
ἔσω παιόντα, λείσαντός μοι
τοῦ χόρτου αὐτοῖς λοιπὸς
ἐπεισέρχομαι, τὰ ὦτα μὲν
τακλίναντος, ἕτοιμοι ἦσαν
τοῖς ποσὶν ἀμύνειν τῇ γα-
στρί. μόλις δὲ σωθείς, προ-
ϊόντα μοι τῆς φατνῆς ἀπο-
ῥήσας ἐσῶσ' ἐγέλων. ὁ δέ μοι
γέλως, ὀχληθμὸς ἦν. ταῦτα
γὰρ ἐννόουν πρὸς ἐμαυ-
τὸν, ὦ
τῆς ἀκάρου ταύτης περιερ-
γασίας· τί δέ, εἰ λύκος πα-
ρελθόντι, ἄλλό τι θηρίον;
κινδυνώδεταί μοι, μὴ κρεῖτ-
τον πεποιηκότι, διαφθαρῆ-
ναι. ταῦτα ἐνοῦν, ἐννόουν ὁ
δυσμενὴς τὸ μέτριον ἀκαιρον.
ἐπεὶ γὰρ ἦν ἤδη νὺξ βαθεῖα,
καὶ σιωπὴ πολλὴ, καὶ ὕπνος
ἔσχε, φοβῶ μὴ ἔξωθέν τοιχος, ὡς διορυχθέντος.

Ego corpore asinus, sensu tamen mentéque hominis fungebar, ipse ille Lucius, præter vocem. Mecum igitur multus erat, tum Palæstræ conquestus, labiaque mordens abij vbi sciebam equum meum & alium verum asinum Hipparchi esse. Qui vt me ingressum conspexêre, veriti ne fœnum ipsorum comederem, demissis auribus parati erant ad me calcibus repellendum: quod ego perpendens, longè à præsepe recessi, stans ac mecum rides: sed risus ruditus erat. Cœpi verò interim mecum cogitare: Quid si lupus nunc aliquis ad nos intret, aut alia fera insultet mihi, qui nihil mali commisi? Hæc dum tentus cura, timebam aliquam malam futuram esse fortunam. Nox enim intempesta cùm esset, ac silentium & dulcis somnus, strepitus quidam exterius tanquam effossi parietis est factus,

καὶ διωρύττετό γε καὶ ὀπὴ ἤδη ἐγεγόνει, ἄνθρωπον δέξασθαι δυναμένη. καὶ εὐθὺς ἄνθρωπος ταύτῃ παρήει, καὶ ἄλλος ὁμοίως, καὶ πολλοὶ ἔνδον ἦσαν, καὶ πάντου εἶχον ξίφη. εἶτα καταδήσαντες ἔνδον, ἐν τοῖς δωματίοις, τὸν Ἱππάρχον καὶ τὴν Παλαίστραν, καὶ τὸν ἐμὸν οἰκέτην, ἀδεῶς ἤδη τὴν οἰκίαν ἐκένουν, τά τε χρήματα, καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰ σκεύη κομίζοντες ἔξω ὡς δὲ οὐδὲν ἔνδον ἄλλο κατελείπετο, λαβόντες καὶ τὸν ἄλλον ὄνον, καὶ τὸν ἵππον ἐπέσαξαν, ἔπειτα ὅσα ἐβάστασαν, ἐπικατέδησαν ἡμῖν. καὶ οὕτω μέγα ἄχθος φέροντας ἡμᾶς, ξύλοις παίοντες, ἤλαυνον, ὡς εἰς τὸ ὄρος ἀτρίπτῳ ὁδῷ φεύγειν πειρώμενοι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα κτήνη, οὐχ ἔχω εἰπεῖν ὅ, τι ἔπασχεν ἐγὼ δὲ ἀνυπόδετος, ἀσυνήθης ἀπιὼν, πέτραις ὀξείαις ἐπιβαίνων. τοσαῦτα σκεύη φέρων, ἀπολλύμην καὶ πολλάκις προσέπταιον καὶ οὐκ ἦν ἐξὸν καταπεσεῖν, καὶ εὐθὺς ἄλλος ὄπισθε κατὰ τῶν μήρων ἔπαιε ἀεὶ ξύλῳ. ἐπεὶ δὲ πολλάκις, ὦ Καῖσαρ,

Iamque adeò dirutus erat, vt ingressui hominis pateret. Tum vnus & item alter, pluresque intrant, armati omnes. Hipparchum, Palæstram, ac seruum meum colligant, domum spoliant: pecuniam, vestem, omnémque supellectilem auferunt, adeò vt nil relinqueretur domi.

Tum me equumque atque alterum educentes asinum strauerunt, impositisque rebus quas apportauerant ad graue onus, ligno nos abigentes, ad montes via desueta effugerunt. Ignarus eram quantum pressi pondere mei socij paterentur laboris, ego desuetus absque soleis iter facere, saxis præacutis admodum offendebar: ideóque sæpiùs cespitans deficiebam sub pondere: sed euestigiò vir subsequens me sæpiùs feriebat baculo, quum Cæsaris

σαρ, ἀναβοῆσαι ἐπεθύμουν, οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὠγκώμην, καὶ τὸ μὲν ὦ, μέγιστον καὶ μεγαλοφωνότατον ἐβόων, τὸ δὲ Καῖσαρ, οὐκ ἐπηκολούθει ἀλλὰ μὴν καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐτυπτόμην, ὡς πρόδιδοὺς αὐτοὺς τῷ ὀγκυθμῷ. μαθὼν οὖν, ὅτι ἄλλο ἐβόων, ἐγνων σιγῇ πρίεναι, καὶ κερδαίνειν τὸ μὴ παίεσθαι ἐπὶ τούτῳ. ἡμέρα τε ἦν ἤδη, καὶ ἡμεῖς ὄρη πολλὰ ἀνεβεβήκειμεν, καὶ στόματα δὲ ἡμῖν δεσμῷ ἐπείχετο, ὡς μὴ περιβοσκόμενοι, τὴν ὁδὸν ἐς τὸ ἄριστον ἀναλίσκοιμεν. ὥστε ἔστιν τότε καὶ ἔμεινα ὄνος. ἐπεὶ δὲ ἦν αὐτὸ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, καταλύομεν εἴς τινα ἔπαυλιν συνήθων ἐκείνοις ἀνθρώπων, ὅσον ἦν ἐκ τῶν γιγνομένων σκοπεῖν. καὶ γὰρ φιλήμασιν ἰσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ καταλύειν ἐκέλευον αὐτοὺς ἐπὶ τῇ ἐπαύλει. καὶ παρέθηκαν ἄριστον, καὶ τοῖς κτήνεσιν ἡμῖν παρέβαλον κριθίδια. καὶ οἱ μὲν ἠρίστων, ἐγὼ δὲ ἐπείνων μὲν κακῶς. ἀλλ' ἐπειδὴ οὐ πώποτε κριθὰς ὠμὰς

saris inuocans præsidium, pro voce ruditum edebam, ô, solùm absurdè proferens voce maxima: Cæsaris verò nomen minimè sequebatur: & ob hoc vapulabam magis, veluti qui ruditu proderem nocturnos fures. Nil ergo proficiens rudendo, statui verbera silentio redimere. Iam dies aderat, & nos multos transieramus montes, religati orane pascendo iter moraremur. Meridie ad diuersorium quoddam peruenimus hominum quibus cum nostris latronibus veterem esse consuetudinem, tum ex mutua salutatione, tum ex oculis poterat percipi. Iubent illi sarcinas deponere, & prandium parant. Nobis iumentis hordeum præbuêre: quod quum cæteri comedissent, ego valde esuriens (nam is cibus mihi esui difficilis erat) cogitans quare famem sedarem, hortulum retrò diuersorium conspicio, multis oleribus

 plenum,

ὠμὰς ἠριστήκειν, ἐσκοπούμην ὅ, τι καὶ καταφάγοιμι. ὁρῶ δὲ κῆπον αὐτοῦ ὀπίσω τῆς αὐλῆς, καὶ εἶχε λάχανα πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ ῥόδα ἅπερ αὐτῶν ἐφαίνετο. κἀγὼ λαθὼν πάντας τοὺς ἔνδον, ἀσχολουμένους περὶ τὸ ἄριστον, ἔρχομαι ἐπὶ τὸν κῆπον, τοῦτον μὲν ὠμῶν λαχάνων ἐμπλησθησόμενος, τοῦτο δὲ, τῶν ῥόδων ἕνεκα. ἐλογιζόμην γὰρ, ὅτι δοῦθεν φαγῶν τῶν ἀνθέων, πάλιν ἄνθρωπος ἔσομαι· εἶτα ἐμβὰς εἰς τὸν κῆπον, θριδάκων μὲν καὶ ῥαφανίδων καὶ σελίνων, ὅσα ὠμὰ ἐσθίει ἄνθρωπος, ἐνεπλήσθην· τὰ δὲ ῥόδα ἐκεῖνα, οὐκ ἦν ῥόδα ἀληθινὰ, τά δ' ἦν ἐκ τῆς ἀγρίας δάφνης φυόμενα, ῥόδα ἐκεῖνα. δάφνην αὐτὴν καλοῦσιν ἄνθρωποι, κακὸν ἄριστον ὄνω τοῦτο παντὶ καὶ ἵππῳ· φασὶ γὰρ τὴν φαγόντα ἀπρθνήσκειν αὐτίκα. ἐν τούτῳ ὁ κηπουρὸς αἰσθόμενος, καὶ ξύλον ἁρπάσας, εἰσελθὼν εἰς τὴν κῆπον, καὶ τὴν πολέμιον ἰδὼν καὶ τῶν λαχάνων τὴν ὄλεθρον, ὥς περ τις δυνάστις μισοπόνηρος κλέπτην λαβὼν, οὕτω μεσυνέκοψε ξύλῳ. μήτε πλευρῶν φεισάμενος, μήτε μηρῶν. καὶ μὴν καὶ τὰ ὦτά μου κατέκλασε, καὶ τὸ πρόσωπον συνέτριψεν. ἐγὼ δὲ οὐκέτ'

plenum, in quo & rosæ esse videbantur. Itaque videns omnes prandio intentos, ac cedo ad hortum, tum vt pascerem olera, tum vt ederem rosas, quibus in cibum sumptis, sperabam me in hominem reuersurum. Hortum ingressus, raphanos, lactucas atq; apium, quibus etiam crudis vtuntur homines, ad saturitatē comedi. Quæ visæ fuerant, non erant rosæ, sed lauri syluestris flores. [k] Laurum vocant homines, malum & asino & equo cibum, cùm ferant ex eo edentes euestigiò mori. Hoc aspiciens horti custos, rapto ingressus ligno, vt olera ita depasta vidit, tanquam irati domini erga fures deprehensos solent, neq; natibus, neque lateribus pepercit: aures insuper ac totum caput fuste contriuit. Ego iam verbe-

φύκιτ' ἀνιχόμην, ἀπλακτήσας ἀμφοτέροις, καὶ καταβαλὼν ὕπτιον ἐπὶ τῶν λαχάνων, ἔφυγον ἄνω ἐς τὸ ὄρος. ὁ δέ, ἐπειδὴ ἐδὲ δρόμῳ ἀπιόντα, ἀνέκραγε λῦσαι τοὺς κυνας ἐπ' ἐμέ. οἱ δὲ κυνῶν πολλοί τε ἦσαν καὶ μεγάλοι, καὶ ἄρκτοις μάχεσθαι ἱκανοί, ἔγνων, ὅτι δὴ διασπάσονταί με οὗτοι λαβόντες. καὶ ὀλίγον ἐπεστράφην, ἵνα τὰ δὴ τοῦ λόγου, παλινδρομῆσαι μᾶλλον, ἢ ἁπλῶς δραμεῖν ὀπίσω ὅλον ἀπῆλθον, καὶ ἅμα μοι αὖθις ἐς πλῆθος ἐπανέλιπον. οἱ δὲ τοὺς μὲν κυνας, δρόμῳ ἐπιφερομένους ἐδίωξαν, καὶ κατέδυσαν ἐμὲ δὲ παίοντες, οὐ πρότερον ἀφῆκαν, πρὶν ἢ ἅπαν τῆς ὁδοιπορίας παντὸς τὰ λάχανα κάτωθεν ἐξεμέσαι. καὶ μὴν ὅτι ὁδοιπορεῖν ὥρα ἦν, τὰ βαρύταλα τῶν κνημάτων καὶ τὰ πάντα μοι ἐπέθηκαν, ἀλλ' ἔδυ τότε οὕτως ἐξηλαύνομεν. ἐπὰ ἄπηγόρευον ἤδη, παιόμενός τε, καὶ τῷ φορτίῳ ἀχθόμενος, καὶ τὰς ὀπλὰς ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐκτρυμμένος, ἔγνων αὐτοῦ καταπεσεῖν, καὶ μηδ' ἂν ἀποσφάλωσί με τοῖς πλήγαις,

verberũ impatiens, cum ambobus calcibus resupinum supra olera strauissem, aufugi ad montes: quod ille vt animaduertit, canes aduersus me incitauit. Hi cùm plures essent, atque ad versos expugnandos validi, veritus ne me dilanarent, si me comprehendissent: decreui satius esse domum reuerti. itaque eodem cursu ad stabulum cursitigiò sum regressus. illi continuerunt canes currentes: me verò haud priùs percutere desiiterunt, quàm ex dolore cacarem olera comesta. Et iam aberundi tempus aduenerat, cùm illi grauioribus rebus quas furto surripuerant, dorso meo impositis abierunt. Ego & verberibus & onere admodum defatigatus, vngulis insuper de via contritis, decreui me inuia prosterne re, neque exurgere, etiam si me verberando necassent.

ἀναστῆναί ποτε τοῦτο ἐλπίσας μέγα μοι ὄφελος ἔσεσθαι ἐκ τοῦ βουλεύματος ὠήθην γὰρ ὅτι παντως ἡττώμενοι, τὰ μὲν ἐμὰ σκεύη δανεμοῦσι τῶν τε ἵππω, καὶ τῶν ἡμιόνῳ, ἐμὲ δὲ αὐτῆ ἐάσουσι κεῖσθαι τοῖς λύκοις. ἀλλά τις δαίμων βάσκανος, συνεὶς τῶν ἐμῶν βουλευμάτων, εἰς τοὐναντίον περιήνεγκεν, ὁ γὰρ ἕτερος ὄνος, ἴσως ἐμοὶ τὰ αὐτὰ νοήσας πίπτει ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα, ξύλῳ παίοντες, ἀναστῆναι τὴν ἄθλιον ἐκέλευον. ὡς δὲ οὐδὲν ὑπήκουε ταῖς πληγαῖς, λαβόντες αὐτὴ, οἱ μὲν τῶν ὤτων, οἱ δὲ τῆς οὐρᾶς, ἀνεγείρειν ἐπειρῶντο. ὡς δ' οὐδὲν ἤνυον, ἔκειτο δὲ, ὥς περ λίθος. ἐν τῇ ὁδῷ ἀπυγορευκὼς, λογισάμενοι ἐν ἀλλήλοις, ὅτι δὴ μάτην πονοῦσι, καὶ τὸν χρόνον τῆς φυγῆς ἀναλίσκουσιν, ὄνῳ νεκρῷ παρεδρεύοντες, τὰ, μὲν σκεύη παντα, ὅσα εἰκόμιζεν ἐκεῖνος, διατέμουσιν ἐμοί τε. καὶ τῶν ἵππω, τὸν δὲ ἄθλιον, κοινονὸν καὶ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς ἀχθοφορίας, λαβόντες,

eo pacto speraui illos necessitate compulsos, sarcinam qua pressus eram inter equũ & asinum partituros, meq; vt inutilem relicturos lupis. Sed nescio quis dæmon inuidia motus, mea cõsilia in cõtrarium vertit. Nam alter asinus fortassis idem cogitans, in via cecidit, quem illi miserum baculis percutientes, vbi exurgere nequibat, neque prodessent verbera, alij cauda, alij auribus apprehensum surgere impellebãt. Cùm vano labore incassum tempus tererent, (asinus enim in via stratus veluti lapis iacebat) illi ad fugam intenti, ne frustra tardarent, dempta ab asino onera, mihi & equo imposuerunt: asellũ verò miserum, captiuitatis & oneris ferendi socium, abscissis ense cruribus, adhuc semianimẽ è loco præcipiti deijciunt mors illi attulit laborum finẽ. Ego videns

τῶν ξίφει ὑποτέμνουσιν ἐκ τῶν σκελῶν, καὶ σπαίροντα ἔτι ὠθοῦσιν ἐς τὴν κρημνόν. ὁ δὲ ἀπήει κάτω, τὸν θάνατον ὀρχούμενος. ἐγὼ δὲ ὁρῶν

ἑρῶν ἐν ᾧ σωδοιποίρωτῶν ἐμῶν βολευμάτων τὸ τέλος, ἔγνων φέρειν ὠχηνὸς τὰ ἐν ποσί, καὶ προθύμως ἐπὶ πατεῖν, ἐλπίδας ἔχων παντως, ποτὲ ἐμπεσεῖσθαι εἰς τὰ ῥόδα, μὰκ ζούτων εἰς ἐμαυτὸν ἀνασωθήσεσθαι· καὶ τῶν λησθῶν δ' ἤκουον, ὡς ὀκέαν ἔτι πολὺ τῆς ὁδοῦ, καὶ ὅτι καταλύσουσι λοιπὸν, ἔνθα καθαμίγνυσιν· ὥστε παντα ταῦτα ῥόμῳ ἐκομίζομεν. καὶ πρὸς τῆς ἑσπέρας ἤλθομεν εἰς τὰ οἰκεῖα. γραῦς δὲ γυνὴ ἔνδον καθῆστο, καὶ πῦρ πολὺ ἐκαίετο. οἱ δὲ παῦλα ἐκεῖνα, ἅπερ ἐτυγχάνομεν ἡμεῖς ἐκομίζοντες, ἔσω κατέθηκαν. εἶτα ἤροντο τὴν γραῦν, εἰ τί ἔτω καθίζη, καὶ οὐ ποσκευάζεις ἄριστον; ἅπαντα παντα, εἶπεν ἡ γραῦς, ὑπερπᾶ ὑμῖν. ἄρτοι πολλοί, οἴνου παλαιοῦ πίθοι· καὶ τὰ κρέα δὲ ὑμῖν τὰ ἄγρια σκευάσασα ἔχω. οἱ δὲ τὴν γραῦν ἐπαινέσαντες, ἀφελυσάμενοι, ἐλέφοντο πρὸς τὸ πῦρ. καὶ κλίνητα ἔνδον ὕδωρ θερμὸν ἔχοντα, ἀρυσάμενοι ἔνθεν, καὶ καταχισάμενοι, αὐτοσχεδίως τὸν λουτρὸν ἐχείσαντο.

dens quorsum mea euasisſent conſilia, ſtatui æquo animo ferre ſarcinam, & prompte iter conficere, ſperans roſis aliquando repertis, me priſtinam formam recuperaturũ: præſertim cùm ex latronũ percepiſſem verbis parum itineris ſupereſſe ad locum in quo depoſitis ſarcinis manerent, meq; etiam curſu, ſi opus fuerit, ad proficiſcendum paro. Ante veſperam venimus domum. Anus vetula intus ſedebat ad ignem. illi depoſitis ſarcinis vetulam rogant cur ſedeat, ac non potiùs prandium paret. Illa omninò eſſe prompta ait, panes plurimos, vinum vetus, ac ſyluestres carnes. Collaudata vetula, veſtibúsque depoſitis ad ignem ſe oleo vnxerũt. Vas erat æquæ plenum calidæ, qua ſe lauerunt. Superuenêre paulò pòſt adoleſcentes, aurum, argentum, veſtes,

ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον ἦκον νεανίσκοι τινὲς, κομίζοντες ἁπάντων πλεῖστα, ὅσα γυναῖκες, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον γυναικεῖον, καὶ ἀνδρεῖον πολλὸν, ἐκοινώνουν δὲ οὗτοι ἀπάλοις. καὶ ἐπαιδὴ ταῦτα ἤνδων καλῶς ἐχόντως, ὁμοίως ἐκόσαντο καὶ οὗτοι. λοιπὸν μετὰ ζῶντο, ἐμοὶ ἄριστον παρεῖχε λύκος, καὶ πάνυ μὲν πολὺς ἦν ὁ συμποσίαρχος τῶν ἀνδροφόνων. ἡ δὲ γραῦς ἐμοὶ καὶ ὁ ἵππος ἐκείθας παρέθηκεν, ἀπ' ἐκείνου δὲ σπουδῇ τὰς ἐκείθας κατέπινε, δεινῶς, οἷα ἀκὸς, ἐμὲ τὸν σιωπῶντα· ἐγὼ δὲ ἐπαιδὴ ἤδειμι τὴν γραῦν ἐξιοῦσαν, τὸν ἤνδον ἄρτον ἤσθιον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καταλιπόντων τὴν γραῦν, καὶ νεανίσκον ἕνα, οἱ λοιποὶ πάντων ἐπὶ ἔργον ἀπῆλθαν. ἐγὼ δὲ ἔτυχον ἐμαυτὸν, καὶ τὴν ἀκεκθῆ φρουράν· τῆς μὲν γὰρ γραὸς καταφρονήσασα ἐμοὶ, καὶ φυγᾶν ἐκ τῶν ἐκείνης ὀμμάτων δυνατὸν, ὁ δὲ νεανίσκος μέγας τις, καὶ φοβερὸν ἔβλεπε· καὶ τὸ ξίφος ἀεὶ ἔφερε, καὶ τὴν θύραν ἀεὶ ἐπῆγε. τελεῖ δὲ ὕστερον ἡμέρας, μεσούσης σχεδὸν τῆς νυκτὸς

stes, ac muliebrem, virilémque ornatum portantes, communem omnibus prædam: quibus rebus intus delatis, eodem & ipsi pacto se lauerunt. Erat illis prandium fertile, sermo homicidarum varius. Anus mihi & equo hordeum præbuit. Ille cibum auidè vorauit, timens (vt par erat) ne essem in edendo socius. Vbi mulier abest, ego panem, qui intus erat, comedi. Postridie relicto cum vetula adolescente quodam, ad opus suum abierunt. Ego sentiens custodes mihi impositos diligentes, ingemiscebam. Ac anum quidem contemnebam, cùm facilè ex eius conspectu aufugere possem. Sed adolescentem præcinctum ense in me sæpiùs respicientem, atque adseruantem ostium, formidabam. Postridie circiter nonam

τὸς ἀνασχίφουσιν οἱ λῃσαὶ, χρυσίον μὲν οὐδὲ ἀργύριον, οὐδὲ ἄλλο ὁδὸν νομίζοντες, μόνην δὲ παρθένον ὡραίαν, σφόδρα καλὴν, κλάουσάν τε καὶ κατεσπαμένην τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν κόμην, καὶ καταθέμενοι αὐτὴν ἔνδον ἐπὶ τῶν σιδαρέων, βαρβάρῳ ἐπίτηδες, καὶ τὴν γραῦν ἐπίτηδες ἔνδον μένειν, καὶ τὴν παῖδα ἐν φρουρᾷ ἔχειν. ἡ δὲ παῖς, ὅτε ἐμαφαγῆν τι ἤθελεν, ὅτε πιεῖν, ἅμα παίουσα ἔκλαιε, καὶ τὴν κόμην τὴν αὐτῆς ἐσπάρατο, ὥστε καὶ αὐτὸς πλησίον ἐὼν, παρὰ τὴν φατνὴν, σωϊκλαιον ἐκείνῃ τῇ καλῇ παρθένῳ. ἐν δὲ τούτῳ, οἱ λῃσαὶ ἔξω ἐν τῷ προδόμῳ ἐδείπνουν. πρὸς ἡμέραν δὲ τῶν σκοπῶν τις, τῶν τὰς ὁδοὺς φρουρῶν ἐληλύθοτων, ἤρχετο ἀπαγγέλλων, ὅτι ξὺν ταύτῃ πανσυδὶ μέλλοι, καὶ πολὺ πλῆθος νομίζοι. οἱ δὲ ὅτως ὡς ἔχον, ἀνασάντες καὶ ὁπλισάμενοι, ἐλάμι καὶ τὸν ἵππον ἐπισάξαντες, ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ὁ δυστυχὴς, ἐπισάμενος ἐπὶ μάχην καὶ πόλεμον ἐξελαύνειν, ἔκνιφον πρὸς ἡμέραν, ἵνθεν ἐπαιόμην τῶν ξύλων, ἐπαγομένων αὐτῶν.

lem mediam reuersi fures, neque aurum, neque argentum tulêre, sed virginem formosam sanè, flentem, capillis sparsis, ac scissa veste. Hanc in stramentis positam bono animo esse iubent, mandantes vetulæ, vt continuò domi esset, virginémque adseruaret diligenter: quæ neque potum, neque cibum capere voluit, solùm gemens ac lacerans capillos, adeò vt ego quoque illius cõmotus fletu, sibi iuxtà propinquus lachrymarem. Interim extra domum fures in porticu cœnant. Facto die explorator quidam aduenies, nunciat quendam aduenam ea die multis cum opibus transiturum. Hi vt erant armati consurgentes, me & equum stratos abeuntes ducunt. Ego infelix ignorans me ad pugnam & bellum duci, cùm tardè irẽ, ligno percutiebar. Post-

ἐπὴ

ἐπὶ δ' ἄκομψ εἰς τὴν ὁδὸν, ἔνθα ὁ ξεῖν' παρεπάσει ἔμπνει, συμπισόν[τ]ων οἱ λησᾶ ζῶις ὀχήμασιν, αὐτόν τι καὶ τὰς ἱκάνα θεράπον[τ]ας ἀπέκ[τ]αναν. καὶ ὅσα ἐμῶ τιμιώτατα ἐξελόντων, ζῶ ἵππω δ' ἀμοὶ ἐπίθηκαν, τὰ δ' ἄτερα τῶν σκευῶν αὐτὸς ἐν τῇ ὕλῃ ἔκρυψαν. ψαν ἔπειτα ἤλαυνον ἡμᾶς ὄπισθεν ὀπίσω, δ' ἐγὼ ἐπηγόμφος καὶ τῷ ξύλῳ τυπτόμεν' ἐρέω πρὸς ὁπλὴν παρὰ πέτραν ὀξεῖαν. δ' μοὶ ἀπὸ τῆς πληγῆς γίγν[τ]αι πρᾶγμα ἀλγεινόν, καὶ δακών ἔνθεν τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ ἐβάδιζον. οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· τί γὰρ ἡμῖν δοκεῖ πρέφειν τὸν ὄνον ζῶντα, καὶ[τ]α καταπίπτοντα; ῥίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ ζῶ ἀρυμνοῦ, οἰωνὸν ἐκ ἀγαθόν. ναί, φασὶ ῥίψωμεν αὐτὸν καθαρισμὸν ζῶ στρατοῦ ἰσόμορον. καὶ οἱ μὲν σωρτάπουζο ἐπ' ἐμὶ· ἐγὼ δ' ἀβέων ταῦτα, ζῶ πράγματι λοιπὸν ὡς ἄποτείρ ἐπέβαινον. ὁ δὲ τῆ θανάτ μι φόβ', ἀνάσθιζον τῆς ὀδύνης ἔθυκεν. ἐπὲ δ' ἤλθομεν ἄσω. ἔνθα κατιλύομεν,

Postquam ad locum perueniunt est, quæ aduena ille profecturus erat, in vehicula & sacrinas incidentes, hominem cum familia occidunt: precioſioribus rebus mihi & equo impoſitis, cùm reliqua in ſyluis abſcondiſſent, reuerſi ſunt. Ego cùm baculo ſæpiùs ictus eſſem, vngula offendo in lapidem acutum. ex offenſione fit ſummo cum dolore vulnus: quo factum eſt, vt reliquum viæ conficerem claudus. Tunc illi: Quid opus eſt inuicem autem hunc aſinum nutrire ſæpiùs ceſpitantem? Ex aliquo demus eum præcipitem loco, inutilem beſtiam, tanquam futuram exercitus expiationem. Cùm hæc aduerſum me machinarentur, ego intelligens omnia, quod tineris ſuperfuit, oblitus vulneris peregi. timor enim mortis, omnem abſtulit vulneris dolorem. Vt verò ad diuerſorium perunetum eſt, o-

nera

τὰ μὲν σκεύη τῶν ἡμετέρων ὤμων ἀφελόντες εὖ κατέθηκαν, αὐτοὶ δὲ ἀναπεσόντες ἐδείπνουν. καὶ ἐπειδὴ νὺξ ἦν, ἀπῄεσαν, ὡς τὰ λοιπὰ τῶν σκευῶν ἀνασῶσαι. τὸν δὲ ἄθλιον τοῦτον ὄνον, ἔφη τῆς αὐτῶν, τί ἐπάγομεν, ἄχρηστον ἐκ τῆς ὁπλῆς; τῶν δὲ σκευῶν ἃ μὲν ἡμεῖς οἴσομεν, ἃ δὲ καὶ ὁ ἵππος. καὶ ἀπῄεσαν, τὸν ἵππον ἄγοντες. νὺξ δὲ ἦν λαμπρότατη ἐκ τῆς σελήνης, κἀγὼ τότε πρὸς ἐμαυτὸν εἶπον· ἄθλιε, τί ἔτι μένεις ἐνταῦθα; γύπες σὲ, καὶ γυπῶν τέκνα δειπνήσουσιν, οὐκ ἀκούεις, οἷα περὶ τοῦ ἐβουλεύσαντο; θέλεις τοῦ κρημνῷ περιπεσεῖν; νὺξ μὲν αὔθη, καὶ σελήνη πολλὴ, οἱ δὲ οἴχονται ἀπιόντες. φυγῇ σῶζε σαυτὸν ἀπὸ δεσποτῶν ἀνδροφόνων. ταῦτα πρὸς ἐμαυτὸν ἐννοούμενος, ὁρῶ ὅτι οὐδὲ προσεδεδέμην οὐδενὶ, ἀλλά με ὁ σύρων ἐν ταῖς ὁδοῖς ἡμᾶς παρεκρέματο, τοῦτό με καὶ παρώξυνεν ὡς μαλιστα πρὸς τὴν φυγήν. καὶ δρόμῳ ἐξιὼν, ἀπῄειν· ἡ δὲ γραῦς, ἐπεὶ

nera cùm deposuissent à nobis, discumbentes cœnant. Deinde noctu cùm recedere vellent, quò reliqua è syluis deportarent: Quid, vnus inquit, hunc miserum deducamus asinũ, inutilem propter vngulæ vulnus? hæc quæ supersunt, partim nobismetipsis, partim equo deferenda imponemus. His dictis abierunt, vnà equum decentes. Nox cùm luceret Lunæ beneficio, ego mecum loquutus: Quid ampliùs, inquam, expectas miser, esca vulturibus & eorum pullis futurus? Nunquid nõ intellexisti quæ isti de sunt inuicẽ colloquuti? Visne ex alta crepidine deijci? Nox resplendet, fures abiêre, pete fugá ab istis homicidis salutem. Hæc mecum cogitans, cùm viderem me solutum (laqueus enim suspensus pendebat) ad fugiendum maximè sum cõmotus. Itaque domum exiens cœpi cursu fugere.

Quod

ἐπειδὴ γὰρ ἀπεδιδράσκειν ἔτοιμον, λαμβάνεταί μου τῆς ἀρᾶς, καὶ ἔλκει. ἐγὼ δὲ ἄξιον μὲν μηνυτοῦ, καὶ θανάτων ἄλλων ἐπῶν εἶναι, τὸ ἀπὸ γραὸς ἀπλῶναι, ἔσυρον αὐτήν. ἡ δὲ μᾶλλον ἀνεκραγεν ἐνδυθεν τὴν παρθένον. τὴν ἀκμάλωλον, ἣ καὶ προσελθοῦσα, καὶ ἰδοῦσα γραῦν, δίπλα λίθια ἐξ ὄνου ἠμφιεσμένη, τολμᾷ τόλμημα γενναῖον, καὶ ἄξιον ἀρνεομένη γραὸς νεανίσκα. ἀναπηδᾷ γὰρ ἐμοὶ, καὶ ἐπικαθίσασά μοι, ἤλαυνε, μαστιγοῦσα τῆς φυγῆς, καὶ τῇ τῆς κόρης ἐπιθυμίᾳ, ἔφυγον ἵππου δρόμῳ. ἡ δὲ γραῦς ὀπίσω ἀπελείπετο. ἡ δὲ παρθένος τοῖς μὲν θεοῖς εὐχετο, σῶσαι αὐτὴν τῆς φυγῆς, πρὸς δὲ ἐμὲ, ἔλεγε, λοιμόν πρὸς τὸν πατέρα, ὦ μιαρὲ σὺ, ἐλεύθερον μέν σε παντὸς ἔργου ἀφήσω, μεθῶν δὲ μισθὸν ἕξει σοι, ἑφ' ἑκάστης ἡμέρας, τὸ ἄριστον. ἐγὼ δὲ, καὶ δύο φονεὺς, καὶ δύο ἐμαυτοῦ φονεύσων, καὶ πολλὴν ἐπιθεάν τῇ θυρατέαν, ἐκ τῆς ἀνασωθέσης, ἐμοὶ κόρης ἐλπίζων ἕθεον, δῶν πρᾶγμα καὶ ἀμιλίας. ἐπεὶ δὲ ἤκομεν, ἔνθα ἐσχίζετο διπλῆ ὁδὸς, οἱ πε-

Quod anus vbi conspexit; me per caudam retinebat: ego rem dignam præcipitatio & alia quauis morte putans, si à vetula retinerer, mulierem trahebam illa magna voce implorat virginis opem. Quæ cùm prodisset, conspecta re, factum est ausa nobile & memoratu dignum. Nam super me ascendens, fugæ comes facta est. Ego tum fugiendi cupidus, tum puellæ gratia, extento cursu abibam, anicula post nos relicta. Virgo orabat pro salute deos. ad me verò: Si me, inquit, ad paternam domum perduxeris, primùm ab omni opere te liberum faciam, tum hordei medimnus erit tibi singulis diebus cibus. At ego tum interfectores meos fugiens, tum pollicitationibus puellæ motus, neglecto vulnere currebam. Vt verò ad triuium quoddam peruenimus, in

οἱ πολέμιοι ἡμᾶς καταλαμβάνουσιν, ἀναστρέφοντες, καὶ πόρρωθεν ἡμᾶς πρὸς πλὼ σελήνης ἔγνωσαν ζῶντας ἀχμαλώτους. καὶ προσδραμόντες καταλαμβάνουσι μου, καὶ λέγουσιν, ὦ καλὴ κεφαλὴ σὺ παρθένε, τοῦ βαδίζεις ἀωρίας ταλαίπωρε; δεῦρο τὰ δαιμόνια δείδοικας; ἄμα δεῦρο ἴσθι πρὸς ἡμᾶς, ἡμεῖς σε ζῶντες οἰκείοις ἀποδώσομεν. Σαρδόνιον γελῶντος ἔλεγον, καμὲ ἀστραψάντος, εἶλκον ὄπισω. καγὼ περὶ τοῦ ποδὸς, καὶ τοῦ τραύματος ἀναμνησθεὶς, ἐκόλουον. οἱ δὲ, νεῦε, ἔφασαν, χωλὸς, ὅτι ἀπελιθράσκων ἐλάνθανες; ἆπ' ὅτι φεύγειν ἐδόκεις, ὑγιαίνων; ἵππου ὠκύτερος, καὶ πλέον ἤδεις. τοῖς δὲ λόγοις τούτοις τὸ ξύλον ἔπαιον. καὶ ἤδη ἕλκος τοῦ μηροῦ ἔχον, νοθευόμενον. ἐπεὶ δὲ ἔσω πάλιν ἀνεστρέψαμεν, πλὴν μόγις γραῦν ὑρομεν ἐν σπήλαις ἀριμανίλων ἐν καλωδίῳ λέσασαν, οἷον ἀηκός, ζῶν λαγώτας, ἐπὶ τῇ τῆς παρθένου φυγῇ, ἀριμᾷ ἑαυτῇ, σὺν ξάγοις ἐν τῇ πραχύλῃ.

in hostes nostros redeuntes incidimus, qui à longè propter Lunam infelices captiuos cognouêre. Currentes cùm me comprehendissent in virginè versi: O speciosa virgo, quid misella, inquiunt, per ignota pergis loca? nunquid dæmones non extimescis? redi igitur. nam te tuis restituemus. Quæ quũ ridentes dixissent, me retrò verterunt. tum pedis & vulneris memoria quum renouata esset, claudicare cœpi. Illi: Nunc tandem captus, claudus factus es, aiunt: cæterùm fugiens non sentiebas vulnus, sed sanus videbâre, equo & auibus velocior cursu. Hæc inter verba adeò me lignis percutiebant, vt iam vlceribus posteriora infecta sunt. Domum ingressi, anum laqueo è petra suspensam inueniunt. Verita enim (vt æquum erat) latrones, propter virginis fugam laqueo vitam finierat. quod illi admirantes, scisso fune in imum præcipitem egêre.

Deinde

πλὴν δὲ παρθένον ἔνδον λαβόντες, εἶτα ἐπέπνομεν. καὶ πόρρω ἤδη περὶ τῆς κόρης διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους· τί ποιοῦμεν, ἔφη τις αὐτῶν, πρὸς τὴν φυγάδα τὴν παῖδα; τί δὲ, ἄλλος ἔπεν, ἕτερον, ἢ τὴν γραῦν ταύτην κάτω ἐπιρρίψωμεν αὐτῆς, ἀφιλομόχθως μὴν ἡμᾶς κτήματα πολλὰ, ὅσον ἐπ' αὐτῇ, καὶ πᾶσαν ἡμῶν ὅλον τὸ ἐργαστήριον; οἶσθα γὰρ, ὦ φίλοι, ὅτι αὕτη, ἢ τὸν οἶκον ἐφράξατο, ἐν οἷς ἂν ἡμῶν ζῶν ὑπολείποτο· πανδοκεῖον γὰρ ἂν ἐκλωμεν, ζῶν ἐχθρῶν ἐκ παρασκευῆς ἡμῖν ἐπιτρόπων, ὥστε ἀμυνώμεθα μὴν τὴν πολυτιμίαν. ἀλλὰ μὴ ὅτῳ ῥᾳδίως ἀρθυμησάτω, πεισθεὶς ἐπὶ τοῦ λίθου θάνατον ἢ αὐτῇ ἀλγεινότατον καὶ μακρότατον ἐξευρόμην, καὶ ὅστις αὐτὴν χρόνῳ καὶ βασάνῳ φυλάξας, ὕστερον ἀφεῖ, εἶτα ἑκατονταετῆ θάνατον. καὶ γὰρ ἔπεν, οἶδα ὅτι ἐπαινέσεσθε τὸ ἀρχιτεκτόνημα. τὸν οὖν λεπτὸν ἀφεὶς σαυτὸν, ὀκνηρὸν ὄντα νῦν δὴ καὶ χωλὸν εἶναι ψεύδόμενον, καὶ μὴν καὶ τῆς φυγῆς τῆς παρθένου γε

Deinde ligata virgine sunt ad cœnam profecti: qua multo potu traducta, quum de virgine colloquerentur: Quid, ait quispiam ex eis, de hac fugitiua agendum? quid censes, alter, nisi eandem illam loco, quo vetulam nostram præcipitem agamus? nam & pecuniam nobis auferre conata est, & nostram prodere. Scitis enim, si ad suos peruenisset, in quanto periculo versaretur vita nostra: nam omnes à pluribus ex improuiso circundati fuissemus capti. Quare vlciscamur hanc vitæ nostræ insidiatricē: sed non ita, vt è saxo proiecta morte pereat repentina mortis genus, quo longo dolore afficiatur, reperiundum est nobis. Cùm de illius morte disceptarent: Adijcia, ait, huic (quod & vos probabitis) asini interitum, quoniam semper tardum, nunc verò fidè claudicantem oportet perdere: etenim fugæ virginis factus est so-

cius

νόμφον ὑπηρέτῶ καὶ διακονον. ἕλον οὖν ἔωθεν ἀφροφάξαντες, ἀνατέμωμεν ἐκ τῆς γαστρὸς, καὶ τὰ μὲν ἔγκατα πάντα ἔξω βάλωμεν, τὸν δὲ ἀγαθὸν τοῦτον παρθένον ὄντα ἐγκατακίσωμεν, τὸν μὲν κεφαλὴν ἔξω ἔχοντα τοῦ ὄνου πρόχειρον, ὡς ἂν μὴ ἀνθρωπος ἀφανίσῃ, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα πᾶν ἔνδοθεν λίπος πλέμφον, ὡς ἂν αὐτῷ κατακλιθῶ τῷ μάλα συρράψαντες, ῥίψωμεν ἔξω ἄμφω ταῦτα ζῶντα ὑπὲρ, καινῶς τὸ δεῖπνον ἀκανασμένον ἄειτον. σκοπᾶτε δὲ, ὦ φίλοι, τῆς βασάνου τὸ δεινόν. πρῶτον μὲν, τὸ νεκρῷ ὄνῳ συνοικεῖν, ἔπειτα τὸ θέρους ὥρᾳ, θερμοτάτῳ ἡλίῳ, ἐν ἐλαιῷ καθεψεῖσθαι, καὶ λιμῷ ἀεὶ κατέκειτο ἀφθνήσκειν, καὶ μάλ' ἑαυτῷ ἀφανίζειν ἔχειν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, ὅσα πάσχειν, ὑπομένω τὸν ὄνον τῇ τε ὀλμῷ καὶ ταῖς σκώληξι σαφυρμένον, ἐμοὶ λιχεῖν τέλος δὲ οἱ κύνες, ὅσα τὸν ὄνον παρεσιόντων ἔασω, καὶ ταῦτα, ὡς ἐκεῖνον, ἴσως καὶ ζῶντί τι δράσοντα. πάντων ἀνιδόντες, ὡς ἐπὶ ἀγαθῷ μεγάλῳ, τῷ στρατώτῃ δὸντε τὸν ῥήματι. ἐγὼ δὲ ἀνίστορον αὐτὸν,

eius & minister. hunc interficiamus primùm, tum scindamus ventrem, atque intestinis abiectis, intus virginem includamus, ita vt solum superextet caput, ne euestigiò suffocetur: reliquum corpus intra ventrem lateat: quo consuto, ambos vulturibus eijciamus nouo more præparatum cibum. Aduertite quæso ad hoc tormenti genus. primùm viua mortuo asino inhærebit, deinde sole vrente in eius ventre decoquetur: insuper fame ad mortem torquebitur, neque poterit se ipsam perimere: cætera quibus excruciabitur, tum ex putrefacti cadaueris fœtore, tum ex vermibus scaturientibus, prætermitto: vultures denique cadauer depasti, & viuentem quoq; vnà laniabunt. Ad hoc monstro simile acclamantes omnes, rem comprobauêre. ego meipsum deplorabam tanquam

ὡς ἂρ ἀφοσιωσόμενον, καὶ μηδὲ νεκρὸς ὑστυχὴς κλαύσομαι· ἀπὸ παρθένον ἀθλίαν ἐπιδιξόμενον, καὶ θάκη ὁδὸν ἀθλιώσης κόρης ἐσόμενον. ὄρθρου δὴ λῷ ἔτι, καὶ ἐξαίφνης ἐφίσταται πλῆθος στρατιωτῶν, ἐπὶ τοὺς μιαροὺς τότους ἀφιγμένον. καὶ ἀθέως πάντας ἐπὶ σμοῖσι, ἢ ἐπὶ τὴν χώρας κτημόνα ἀπῆγον. ἔτυχε δὲ καὶ ὁ τῆδε κόρῃσι μεμνησομένος, σοὶ αὐτοῖς ἐληθών· αὐτὸς γὰρ λῷ, ὁ καὶ τὸ καταγώγιον τῶν ληστῶν μηνύσας. παραλαβὼν οὖν τὴν παρθένον, καὶ καθίσας ἐπ' ἐμοί, ὅτως ἤγεν οἴκαδε. οἱ δὲ κωμῆται, ὡς εἶδόν μᾶς ἔτι πόῤῥωθεν, ἐγνώσαν αὐτυχοῦντας· ἀναγέλιον αὐτοῖς ἐμοῦ πεσογκησαμένου, καὶ πεσβαμόντες ἐσπάλοντο, καὶ ἦγον ἔσω, ἡ δὲ παρθένον, πολλὰ λόγον ἔχουσ' ἐμοῦ, δίκαιον ποιοῦσα, τῷ σὺν αὐχμαλώτου σωσαποφοβαντι, καὶ τὸν λοιπὸν ἐκεῖνον αὐτῇ θάναζον συγκινδυνώσαντος· ἰκὰ μοι τοῖς κτημένοις ἄεισον παρέκειτο, μέλιμνον λειθῶν, καὶ κόρῃ, ὅσον καμήλῳ ἱκανός. ἐγὼ δὲ τότε μάλιστα

tanquam iam morituru[m]: neque tantum meo interitu dolebam, quantum quòd receptaculum essem futurus infelicis puellæ, quæ nihil admiserat mali. Iam diluculum aderat, quum subitò manus aduenerat militum ad hos sceleſtos latrones capiendos: quos omnes vinctos ad eius oræ præſidem perducunt. Inter hos milites, qui puellam deſponderat, latronum inueſtigator aderat. Hic virginem dorſo meo impoſitam, ad ſuos reduxit. Domeſtici nos etiam à longè conſpectos vt agnouêre, me illis aduentum noſtrum voce ſignificante, profecti obuiam, domum perducunt. Virgo multùm de me locuta, & captiuitatis & fugæ ſocio, & vnà ad mortem deſtinato, cura mei demandata cæteris, medimnum hordei præberi iuſſit, etiam fœnum quantum ſufficeret camelo. Ego conſpectis canibus, qui in aulam

μάλιστα κατηρώμην τὴν Παλαίστραν, ὡς ὄνον με, καὶ οὐ κύνα τῇ τέχνῃ μεταθεῖσαν· ἑώρων γὰρ τοὺς κύνας, εἰς τοὐπτανεῖον παρεισιόντας, καὶ λαφύσσοντας πολλὰ, καὶ ὅσα ἐν γάμοις πλουσίων νυμφίων. ἡμέραις δὲ ὕστερον, μετὰ τὸν γάμον, οὐ πολλαῖς, ἐπειδὴ χάριν μοι ἔφη ἡ δέσποινα ἔχειν παρὰ τοῦ πατρὶ, καὶ ἀμείψασθαί με ἀμοιβῇ τῇ δικαίᾳ θέλειν· ὁ πατὴρ ἐκέλευσεν ἐλεύθερον ἀφιέναι ὑπαίθριον, καὶ σὺν τοῖς ἀγελαίαις ἵπποις νέμεσθαι. καὶ γὰρ, ὡς ἐλεύθερος, ἔφη, ζήσεται ἐν ἡδονῇ, καὶ ταῖς ἵπποις ἐπιβήσεται. καὶ αὕτη δικαιοτάτη ἀμοιβὴ ἐδόκει τότε, εἰ ἦν τὰ πράγματα ἐν ὄνῳ δικαστῇ. καλέσας σὺν τῶν ἱπποφορβῶν τινὰ, τούτῳ με παραδίδωσιν. ἐγὼ δὲ ἔχαιρον, ὡς οὐκ ἔτι ἀχθοφορήσων. ἐπεὶ δὲ ἥκομεν εἰς τὸν ἀγρὸν, ταῖς ἵπποις με ὁ νομεὺς συνέμιξε, καὶ ἦγεν ἡμᾶς, τὴν ἀγέλην, εἰς νόμον. ἐχρῆν δὲ ἄρα κἀνταῦθα, ὥσπερ Κανδαύλῃ, κἀμοὶ γενέσθαι. ὁ γὰρ ἐπιστάτης τῶν ἵππων, τῇ αὐτοῦ γυναικὶ Μεγαπόλῃ ἔνδον με κατέλιπεν· ἡ δὲ τῇ μύλῃ με

introëuntes, multa vt in diuitis hominis nuptijs vorabant, Palæstram sum execratus, quæ me non in canem, sed asinum sua arte transmutâsset. Haud multos post nuptias dies, volens mihi virgo promissam gratiam referre, patrem, vt me liberum dimitteret, hortata est. Ille sub diuum cum equarum armentis liberum in voluptate, & equas subagitare cùm vellem, permisit. Quæ tum mihi optima redhibitio visa esset, si mei arbitrij res fuisset. Aduocato itaque equarum pastore, me sibi permisit lætum, tanquam non ampliùs sarcinarum molestiam subiturum. Equabus pastor immiscuit, ducens simul ad pascendum. Oportebat autem & hic mihi accidere, quod olim Candauli. Sed contrà atque opinabar, accidit: nam qui armento præerat, inclusum me reliquit vxori: illa ad

λη με ὑπεζούγνυσιν, ὥστε ἀλεῖν αὐτῇ καὶ πυροὺς, καὶ κριθὰς ὅλας. καὶ τοῦτο μὲν ὦν μέτριον κακὸν εὐχαρίστῳ ὄνῳ, ἀλεῖν τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιστάταις. ἡ δὲ βελτίστη, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀγροῖς (πολλοὶ δὲ πάνυ ἦσαν) ἄλευρα τὸν μισθὸν αἰτοῦσα, ἐξεμίσθου τὸν ἐμὸν ἄθλιον τράχηλον. καὶ τὰς μὲν κριθὰς, τοὐμὸν ἄριστον φρύγουσα, καὶ μοὶ ὥστε ἀλεῖν ἐπιβάλλουσα, μάζας ὅλας ποιοῦσα κατέπινεν, ἐμοὶ δὲ πίτυρα ἄριστον ἦν. εἰ δέ ποτε καὶ συνελάσειέ με ταῖς ἵπποις ὁ νομεὺς, παιόμενός τε, καὶ δακνόμενος ὑπὸ τῶν ἀρσένων, ἀπωλλύμην· ἀεὶ γάρ με μοιχὸν ὑποπτεύοντες εἶναι τῶν ἵππων, τῶν αὐτῶν γυναικῶν, ἐδίωκον, ἀμφοτέροις εἰς ἐμὲ ἀπλακτίζοντες, ὥστε φέρειν οὐκ ἠδυνάμην ζηλοτυπίαν ἱππικήν. λεπτὸς οὖν καὶ ἄμορφος ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐγενόμην, οὔτε ἔνδον ὀφραινόμενος πρὸς τῇ μύλῃ, οὔτε ὑπαίθριος νεμόμενος, ὑπὸ τῶν συνόμων πολεμούμενος. καὶ μὴν καὶ τὰ πολλὰ εἰς τὸ ὄρος ἄνω ἐπεμπόμην,

pistrinum illigatum, & triticum & hordeum molere cogit. Mediocris hic erat labor, grato præsertim asino, molere quantum domino sat esset. Sed mulier intenta quæstui, & in aliorum quoque, qui plurimi in agris erant, opera ad farinæ mercedem miserum fatigabat collum. Insuper hordeum mihi debitum cibum confricans, ac molere cogens, placentas ex eo in suum vsum faciebat: dabatur mihi furfur pro hordeo. Siquando pastor inter armenta ire ad pabulum equorum sineret, quia me velut adulterum suspicabantur, calcibus & morsibus infestabar, adeò vt nullo pacto zelotypiam valerem fugere. Macilentus igitur paruo tempore factus sum ac deformis, neque domi à pistrini labore quietus, neque in agris pascens, quum non essem ab equorum persequutione tutus. Destinabar etiam quandoque ad montes, lignorum

καὶ ξύλα τοῖς ὤμοις ἐκόμιζον· τοῦτο δὲ ἦν τὸ κεφάλαιον τῶν ἐμῶν κακῶν. πρῶτον μὲν, ὑψηλὸν ὄρος ἀναβαίνειν ἔδει, ὀρθὴν δεινῶς ὁδὸν, εἶτα καὶ ἀνυπόδετος ὄρει ἐν λιθίνῳ, καί μοι συνεξέπεμπον ὀνηλάτην, παιδάριον ἀκάθαρτον. τοῦτό με καινῶς ἑκάστοτε ἀπώλλυε· πρῶτον μὲν ἔπαιέ με, καὶ τρέχοντα λίαν, οὐ ξύλῳ ἁπλῷ, ἀλλὰ τῶν ὄζους πυκνοὺς ἔχοντι, καὶ ὀξεῖς. καὶ ἀεὶ ἔπαιεν εἰς τὸ αὐτὸ τοῦ μηροῦ, ὥστε ἀνέῳκτό μοι κατ' ἐκεῖνο ὁ μηρὸς τῇ ῥάβδῳ. ὁ δὲ ἀεὶ τὸ τραῦμα ἔπαιεν, εἶτά μοι ἐπετίθει φορτίον, ὅσον χαλεπὸν εἶναι καὶ ἐλέφαντι ἐνεγκεῖν. καὶ ἄνωθεν οὐ κατάβασις ὀξεῖα ἦν, ὁ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἔπαιεν. εἰ δέ μοι περιπίπτον ἴδοι τὸ φορτίον, καὶ εἰς τὸ ἕτερον ἐπικλίνον, δέον τῶν ξίλων ἀφαιρεῖν, καὶ τῶν κουφοτέρῳ προσβαλεῖν, καὶ τὸ ἴσον ποιεῖν, τοῦτο μὲν οὐδέ ποτε εἰργάσατο, λίθους δὲ μεγάλους ἐκ τοῦ ὄρους ἀναιρούμενος, εἰς τὸ κουφότερον, καὶ ἄνω νεῦον τοῦ φορτίου προσετίθει, καὶ κατῄειν ἄθλιος, τοῖς ξύλοις ὁ μοῦ καὶ λίθους ἀχρείους περι-

lignorum ſarcinas laturus: quod malum cæteris erat in omnibus deterius. nam primùm aſcendendus mons erat ſaxoſus, aſpera ac dura mihi (vt qui abſque ſoleis eſſem) via ducebar ab impuro puero aſinario, qui me aliquanto nouo more perderet. Is percutiebat currentem, neque ſimplici ſolùm ligno, ſed eo cui frequentes atque acuti ſtimuli eſſent infixi. Is ſemper poſteriora dorſi perurgebat, adeò vt nates vlceribus inquinatæ, ſemper ab illo eodem loco vapularent. Onus prætereà imponebat & elephanto graue. Deſcenſus montis licet eſſet præceps, tamen continuis premebat verberibus. Si quando ſarcina in alteram declinaret partem, nequaquam aut demebat ligna, aut imponebat leuius, vt æquaret latera, ſed graues addebat lapides leuiori parti. ita redibam miſer tum ligna tum

φέρων. ἡ ποταμὸς ἦν ἀένναος ἐν τῇ ὁδῷ ὁ δὲ ἐπὶ ταῖς λιμάσι φᾳδίως, ὀπίσω τῶν ξύλων, ἐπ' ἐμοὶ καβίσων, ἐπεραιοῦτο ποταμόν. ἢ δέ ποτε, οἷα διάμωνος ἡ ἀφθοφορῶν, καταπίπτοιμι, τότε δὴ τὸ δεινὸν ἀφόρητον ἦν. ὑπ' ἦν γὰρ καταβὰς ἔχαράμοι ἐπιλοιδοροῦσα, κἀμὲ χαμόθεν ἐπιγείροντα, ἡ τὸ φορτίον ἀφιλεῖν, ἄν ποτε ἡ δέοι. ὁ δ' ὅτε κατῆλθον, οὔτε χάρα ἄν ποτε ἐπέλωκεν, ἀπ' ἄνωθεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν ὤτων ἀρξάμενος, σωίκοπέ μοι τὸν ξύλον ἕως ἐπιγείρασί μοι ἐπλήγαί. ἡ μὴν ἡ ἄπονο κακὸν ἦν ἐμοὶ ἀφόρητον ἐπαφιεὶ σωσιν ἡ κὸν ἀκανθῶν ὀξυλάβων φορτίον, ἡ τὸ δεσμῷ περισφίγξας, ἀπεκρέμα ὄπισθεν ἐκ τῆς ὀρᾶς· ἀὐ, οἷον ἐκὸς ἦν, ἀπόνους τὼ ὀδὸν ἀπεριμάμνα, πεσέπιπλόν μοι, καὶ πάντα μοι τὰ ὄπισθε νύπλεσα, ἐτί πρωσκον. ἡ μὴν μοι τὸ ἀμύνεσθαι ἀδυώζον, ἢ τιπρωσκόντων ἀεί μοι ἐπομένων, κἀμὲ ἀρτημένων. ἐμὲ γὰρ ἀπρίμα πεῖοιμι, φυλαττόμενον τῶν ἀκανθῶν τὼ πεσβολὼ, ὑπὸ

saxa inutilia ferens. Flumen erat in itinere absque nauicelle calceis parcens, à posteriori parte post ligna supra me, quoad fluuium transuissem, insidebat. si verò (vt sæpe contigit) labore atq; onere nimio lapsus cecidissem, tum mihi calamitas aderat non ferenda. non enim deserebat me subleuabat manibus, aut chamo erigebat, aut reddebat sarcinam leuiorem: sed à capite atque auribus incipiens, me ligno percutiebat continuè, quoad plagarum multitudo me cogeret ad surgendum. Aliud quoque malum intolerabile sum perpessus: spinarum quippe acutarum fascem, quem ferebam à posteriori parte suspensum, caudæ alligauit, vt pendens crura mouentem (vt ambulanti necesse erat) acerrimè pungeret. Neq; verò huic malo obuiare potis erã, hærẽtib. semper spinis, ac propter incessũ repercutientibus: nã si remissiùs incedens deuitarem spinarum ictus, ligno valde

τῶν ξύλων ἀπωλλύμην· εἰ δὲ φεύγοιμι τὸ ξύλον, τότ' ἤδη τὸ δεινὸν ὄπισθεν ὀξὺ προσέπιπτε, καὶ ὅλως ἔργον ἦν τοῦ ὀνηλάτη τοῦ ἐμοῦ, ἀπρεπεῖν με. ἐπεὶ δέ ποτε ἅπαξ κατὰ πάσχων πολλὰ, οὐκ ἔτι φέρων, πρὸς αὐτὸν λὰξ ἐκίνησα, εἶχεν ἀεὶ τοῦτο τὸ λὰξ ἐν μνήμῃ. καί ποτε κελεύεται στυππεῖον ἐξ ἑτέρου χωρίου εἰς ἕτερον χωρίον μετενεγκεῖν, κομίσας οὖν με, καὶ τὸ στυππεῖον τὸ πολὺ συνενεγκὼν, κατέδησεν ἐπ' ἐμέ. καὶ δευμῷ ἀργαλέῳ εὖ μάλα προσέδησέ με τοῦ φορτίου, κακὸν ἐμοὶ μέγα τυρεύων. ἐπεὶ δὲ πρῖέναι λοιπὸν ἔδει ἐκ τῆς ἑστίας, κλέψας δαλὸν ἔτι θερμὸν, ἐπειδὴ πόρρω τῆς αὐλῆς ἐγενόμεθα, τὸν δαλὸν ἐνέκρυψεν εἰς τὸ στυππεῖον. τὸ δὲ (τί γὰρ ἄλλο ἐδύνατο) εὐθὺς ἀνάπτεται, καὶ λοιπὸν οὐδὲν ἔφερον ἄλλο, ἢ πῦρ ἄπλετον. μαθὼν οὖν, ὡς αὐτίκα ὀπτήσομαι ἐν τῇ ὁδῷ, τέλματι βαθεῖ ἐντυχὼν, ῥίπτω ἐμαυτὸν τοῦ τέλματος ἐς τὸ ὑγρίτατον· εἶτα ἐκύλιον ἐνταῦθα τὸ στυππεῖον, καὶ δινῶν καὶ στρέφων ἐμαυτὸν, τοῦ πηλῷ κατέσβεσα τὸ θερμὸν ἐκεῖνο, καὶ πικρὸν ἐμοὶ φορτίον, καὶ οὕτω λοιπὸν, ἀκινδυνότερον ἐβάδιζον τὸ ὁδοῦ τὸ

valde vapulabam: si baculum euitarem citiùs ambulans, grauiùs posteriora torquebantur à spinis. erat asinario illi omnino me perdendi animus. Itaque cùm illum aliquando calce percussissem, nunquam est id oblitus. Iussus stuppam de vna regione in aliam transferre, illam super dorsum meum arctè alligauit, interitumq; ex eo mihi machinatus, cùm paululùm processissem, raptũ ex igne torrem exustum, infra stuppam abscondit: qua subitò incensa, ego ignem sentiens me comburentem, in conspectũ fortè de via stagnum me conieci, méque in aqua vnà cum stuppa conuolui sæpiùs, quoad ignis extingueretur. ita absq; discrimine reliquum con-

ἀπόλοιπον· ἐδεῖ γὰρ ἔτι ἀνάψαι μικρῷ παιδὶ λιπαρὸν λῶ, ζῦ σοπεὶς πλῶ ὑγρῷ πεφυρμένῳ. καὶ ζῦτό γε, ὁ ζηλήμερος παῖς πρόσιθὼν, ἐμοῦ κατεψοφῶζε, ἐπὼν, ὡς παρὼν, ἐσκὼν ἑαυτὸν ἐνσείσαιμι τῇ εἰσίᾳ, καὶ τότε μὴ ἐκ τοῦ συμπείσ, μηδ' ἐλπίζων, ὑπεξῆλθον. ἄλλ' ἕτερον ὁ ἀκαθαρτος παῖς ἐξεῦρεν ἐπ' ἐμὲ μακρῷ κάκιον, κομίσας γὰρ με ἐς τὸ ὄρος, καί μοι φορτίον ἄξυλον ἐπιθεὶς ἐκ τῶν ξύλων, τοῦ μὴ πιπράσκει γεωργῷ, πλησίον οἰκοῦντι, ἐμὲ δ' ἐνυμνύν, καὶ ἄξυλον κομίσας οἴκαδε, καταψοφήσας με πρὸς τὸν αὐτ' ἀνισπότην ἔργον ἀνόσιον· τοῦτον, ἀνίσποτα, τὸν ὄνον, ἐκ οἶδ' ὅτι βόσκομεν, δαπανῶς ἀργὸν ὄντα, καὶ βραδύν. ἀλλὰ μὴν νῦν ἐπιτηδεύει καὶ ἄλλο ἔργον, ἐὰν γυναῖκα ἢ παρθένον καλὴν καὶ ὡραίαν ἴδῃ, ἢ παῖδα, ἀφλακίσας, ἔπειτα ῥόμῳ ἐπ' αὐτὸς, ὡς εἴ τις ἱερᾶ ἄνθρωπος ἄῤῥην, ἐπὶ ἐρωμένην γυναικὶ κινδυνεύος, καὶ δάκνει ἐν φιλήματος σχήματι, καὶ πλησιάζειν βιάζεται. ἐκ δὴ τότε, σοὶ δίκας καὶ πράγματα παρέξει,

confeci viæ, cùm non daretur illi facultas ſtuppam ampliùs incendendi, limo atque aqua plenam. At ſceleſtus ille aſinarius domum reuerſus, omnem in me culpam coniecit, aſſerens me meâ ſponte in ignem proſiluiſſe. Alter deinceps impurus puer ingens aduerſum me excogitat malum: nam cùm me ad montem deduxiſſet, grandi lignorum impoſito onere, rediens vicino agricolæ ligna vendidit, méque vacuum lignis domum reducens, apud dominum veluti inutilem accuſat, inquiens: Quid hunc aſinum ampliùs nutrimus fruſtra, difficilem, tardum, grauem? Inſpice quæ ſit eius cura: ſi mulierem aut virginem formoſam conſpicit, eueſtigiò calcibus proſiliens, curſu ad eam fertur, tanquam homines ad mulieres dilectas ſolent, & morſu tanquam oſculo appetens, nititur concumbere: ex quo lites tibi & odia

παρέξει, πάντων ὑβριζομένων, πάντων ἀνατρεπομένων. καὶ γὰρ νῦν ξύλα κομίζων, γυναῖκα εἰς ἀργὸν ἀπιοῦσαν ἰδὼν, τὰ μὲν ξύλα πάντα χαμαὶ ἐσκόρπισεν ἀπρεπεσάμενος, τὴν δὲ γυναῖκα ἐς τὴν ὁδὸν ἀνατρέψας, γαμεῖν ἐβούλετο, ἕως ἄλλος ἄλλοθεν ἐκδραμόντων, ἠμύναμεν τῇ γυναικί, ἐς τὸ μὴ δασπασθῆναι ὑπὸ τοῦ καλοῦ τούτου ἐρασθοῦ. ὁ δὲ ταῦτα πυθόμενος, ἀλλ' εἰ μήτε καδίζειν, ἔφη, ἐθέλει, μήτε φορτηγεῖν, καὶ ἔρωτας ἀνθρωπίνους ἐρᾷ, ἐπὶ γυναῖκας καὶ παῖδας οἰστρούμενος, ἀπρεπεσάξατε αὐτόν καὶ τὰ μὲν ἔγκατα τοῖς κυσὶ δότε, καὶ τὰ κρέα τοῖς ἐργάταις φυλάξατε. καὶ ἦν ἔρηται πῶς οὗτος ἀπέθανε, λύκου τοῦτο καταψεύσασθε. ὁ μὲν οὖν ἀκάθαρτος παῖς, ὀνηλάτης ἐμὸς ἔχαιρε, καί με αὐτίκα ἤθελεν ἀπρεπάττειν. ἀλλ' ἔτυχε γάρ τις παρὼν τότε γειτόνων γεωργῶν, καὶ οὗτος ἐρυσατό με ἐκ τοῦ θανάτου, δεινὰ ἐπ' ἐμοὶ βουλευσάμενος· μυδαμῶς, ἔφη, ἀπρεπάξῃς ὄνον, καὶ ἀλεῖν καὶ ἀχθοφορεῖν δυνάμενον. καὶ οὐ

omnibus conquerentibus pauentibusq; insurgunt. Enimuerò nunc ligna ferens, conspecta in agrum abeunte fœmina, ligna abiecta dispersit, mulierem tanquam coiturus insequitur, donec alijs aliunde accurrentibus, mulier ab huius formosi amatoris impetu liberata est. Hæc patronus credens: Posteaquam, inquit, neque piger ire vult, neque sarcinam ferre, sed mulieres appetens, amores hominum imitatur: occidite eum, & intestinis vulturibus datis, carnes operarijs seruate. Si quis quomodo sit mortuus, quæret, fingite à lupo interemptum. Ad hoc absurdus ille puer gauisus, me subitò parat iugulare. Sed fortè accidit vt vicinus quidam agricola me ab interitu vindicaret, quædam consulens aduersum me grauiora: Nequaquam hunc asinum occidas, inquit, pistrino aptum, atque oneri ferendo. Neq; etiam magnum,

μέγα ἔργον, ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἀνθρώπους ἔρωτι καὶ οἴστρῳ φέρεται· λαβὼν αὐτὸν, ἔκτεμε. τῆς γὰρ ἐπαφροδίτου ταύτης ὁρμῆς ἀφαιρεθείς, ἅμορός τε ὀυθὺς, καὶ πίων ἔσται, καὶ οἵαν φορτίον μέγα, οὐκέτ' ἀχθόμενον. ἐὰν αὐτὸς ἀπείρως ἔχῃς ταύτης τῆς ἰατρείας, ἀφίξομαι δεῦρο, μεταξὺ πρώων δύο τριάρων ἡμερῶν, καί σοι τὸν σωφρονίστρον πεδάτην παρίξω τῇ τομῇ. οἰμὼξῃ οὖν ἔνδον ἅπαντα ἐπιὼν τὸν σύμβολον, ὡς ἐν λίγοι· ἐγὼ δ' ἄλλη ἐλάκρυον, ὡς ἀρτίσων αὐτίκα τὸν ἐν ᾧ ὄνῳ ἄνδρα. καὶ ἔδοξεν οὐκ ἐτοίμως ἐμοὶ ἔχειν, ἐὰ γνοίμην ὠνητὸς ὤν, ὥστε καὶ ὅλως ἀφεστάναι τῆς λοιπῆς ἐπιμελείας, ἵνα ῥίψας ἐμαυτὸν ἐκ τοῦ ὄρους, ἵνα ἐκπνεύσω, θανάτῳ οἰκτίστῳ ὀλόκληρος ἔτι, καὶ ἀκίρατος νικηθεὶς τυθήσομαι. ἐπεὶ δὲ λῦ νὺξ βαθεῖα, ἄγγελός τις ἀφ' ἑλώμενος ἦλθεν, ὡς τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν ἔπαυλιν, ταύτην λέγων τὴν νεόνυμφον κόρην, καὶ τὸν ταύτης νυμφίον, πυρὶ δεδηλωμένους καὶ ζῶντας, ἐν ᾧ ἀγιαλῷ πεπαζωμένους ἐπιπολάσαι ἄφνω τὴν θάλασ-

si in amores mulierum labitur. castra ipsum. summota enim veneris cupiditate, mitis erit & pinguis, cui non sit difficile etiam grauissimum onus ferre. Si, quomodo castretur, ignoras, triduo aut quatriduo virum adducam huius artis peritissimū. Approbatur à singulis qui aderant, consilium. Hoc audiēs, fundebam lachrymas, tanquam vir essem in asino desiturus. neq; enim viuere amplius cupiebam, si fierem eunuchus. Potius ergo aut inedia deficere decreui, aut ex monte aliquo me præcipitem dare, vt morte misera effugerem vitam miseriorem. At nocte intempesta superueniit in agros & villam nuncius, puellam à latronibus nuper raptam, & eius sponsum meridie iuxta littus deambulantes, ab inundantis maris aqua raptos atque absorptos

θάλασσαν ἁπράσαι, καὶ ἀφανεῖς ποιῆσαι, καὶ τίλος αὐτοῖς τοῦτο τῆς συμφορᾶς καὶ θανάτου γένοιτο. οἱ δὲ, οἷα δὴ κτησιν οἰκίας νέων δεσποτῶν, ἔγνωσαν μικρὸν μένειν ἐν τῇ ἀσελείᾳ, ἀλλὰ πάντα διαρπάσαντες τὰ ἔνδον, φυγῇ ἐσώζοντο. ὁ δὲ νομεὺς τῶν ἵππων καμὲ παραλαβών, καὶ πάνθ', ὅσα ἀναγκαῖος ἦν, συναβών, ἐπικαταδήσας μοι καὶ τοῖς ἵπποις. ἐγὼ δὲ ἀχθόμενος μὴν, φέρων φορτίον ὄνου ἀληθινοῦ, ἀπ' οὗ ἄσμενος τὸ ἐμαύτου τοῦτο τῆς ἐμῆς ἀδικαίως ἐκτόμης. καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐλθόντες ὁσδὸν ἀργαλέαν, ἡμέρᾳ ἅλις ἤδη ἀμφὶ τὴν ἀγορὰν ἐστῶτες, ἐρχόμεθα ἐς πόλιν τῆς Μακεδονίας, Βέροιαν, μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον. ἐνταῦθα ἔγνωσαν οἱ ἄγοντες, ἡμᾶς ἀδρύσασθαι καὶ ἑαυτούς. ἡ τύχη δὲ πράσις ἦν ἡμῶν τῶν κτηνῶν. ἡ κῆρυξ αὖθις, ἐν ἀγορᾷ μέσῃ ἑστὼς, ἐκήρυττεν. οἱ δὲ πρόνται ἐνῆν ἰδεῖν, τὰ σώματα ἡμῶν ἀνοίγοντες, καὶ τὴν ἀλικίαν ἐν τοῖς ὀδοῦσιν ἑκάστῳ ἔβλεπον, καὶ τὸς μὲν ἀγύρτην, ἄπορον ἄπορον, ἐμὲ δὲ ὕπατον ἀρκτικόμοιον.

absorptos fuisse, hunc finem & rerum & vitæ sortitos. Serui nouis dominis vacua domo, decreuêre omnes nequaquam decæterò seruitutem patiraptiisq; quæ in agris erant, aufugiunt. Qui equis præerat, adsumptis quæ poterat, mihi & equis imponit. Aegrè ferebam non ferre me onus asino dignum: lætabar tamen me euasisse id periculum exectionis. Vniuersa nocte confecimus longum iter, tertia die in vrbem Macedoniæ peruenimus Berœam, quippe magnã ac populosam, in qua habitare statuerat qui me ducebat, & simul iumenta vendere. Præco medio stans in foro nos proscribebat. emptores diligenter inspiciebant omnia, aperientes os, atque ex dentibus ætatem cuiusq; coniectãtes: & emerunt ald iumenta reliqua, me vltimum relictum præco iussit reduci domum,

ναμένον, ὁ λάρυξ ἱκέλευσεν αὖθις ἐπανάγειν ἐς οἶκον, ὁρᾷς, λέγων, οὕτω μόνον ἐκ ὕρηκε λύειν. καὶ δὴ ποτὲ ποτάκις λινυμένη, καὶ μετὰ πίπλου ἐνέμισις, ἤγαγε κἀμοὶ τὸν ἀνδρόπτλον, οἷον οὐκ ἂν ἀνξαίμλιν. κίναιδος γὲ καὶ γέρων λίαν, τούτων τῶν τὶς, τῶν τλὼ θεὸν τλὼ Συρίαν ἐς τὰς κώμας καὶ τὰς ἀγορὰς περιφερόντων, καὶ τλὼ θεὸν ἐπαίρειν ἀναγκαζόντων, τούτῳ ἐπράσκομαι, πολλοῦ πάνυ τιμῶν, τριάκοντα δραχμῶν. καὶ ἕψων ἤδη, ὡς ἀνδρότη ἀπόμλιν ἄγοντι. ἐπὶ δὲ ἤκομεν, ἔνθα ὠκεῖτο Φίλιππος (τοῦτο γὲ ἦν ὄνομα ὁ ὠνησόμενος μοι) μέγα ἀνθύς πε τῆς θύρας ἀνακέκραγεν, ὦ κοράσια, δῦλον ὑμῖν ἐώνημαι, καλὸν καὶ ἀγρὸν, καὶ Καππαδόκλιον τὸ γένος. ἔφη δὲ τὰ κοράσια ταῦτα, ὄχλος κινάδλων, σωρεύσων ἡμᾶς Φιλίππε. καὶ πάνυ πολλῶν τλὼ βολὴν ἀνικρότησαν ὡς γὲ ἀληθῶς ἄνθρωπον εἶναι τὸν νυμφίον. ὡς δὲ εἶδον ὄνον ὄντα δῦλον, ἤδη ταῦτα τὸν Φίλιππον ἐσκωπτον, τοῦν οὐ δῦλον, ἀλλὰ νυμφίον σαυτῇ πόθεν ἄγαγε λαβοῦσα; ὀνάσω δὲ τούτων τῶν καλῶν γάμων, καὶ τὰ

domum inquiens: Hunc solum vides non reperisse emptorem. At sors multa reuoluens sæpiùs & commutans, dominum minimè gratum parauit. Cinædus erat senex, vnus ex ijs qui deam Syriam per villas & agros circumferentes, stipem deæ offerre impellunt. huic magno vendor precio, drachmis triginta: quem ligatus sequor. Vbi domum Philebi (hoc emptori nostro nomen erat) peruenimus, magna ad ostium voce: ô Corasia, inquit, seruum vobis emi pulchrum ac grandem, genere Cappadocem. Erant ea Corasia cinædorum turba Philebi coadiutorum, qui omnes ad illius vocem applaudentes, existimabant verum emptum esse: vt verò asinum vidêre, Philebum increpant, qui non seruum, sed sponsum sibi adduxerit suis nuptijs dignum.

κοις ταχέως ἡμῖν πώλους τοιούτους. καὶ οἱ μὲν ἐπῄνουν, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, σωτάπλοντο ἐπ' ἔργον, ὥσπερ αὐτοῖ ἔπεπτον καὶ τῇ θεὸν ἐνσκευασάμενοι, ἐμοὶ ἐπιθέμενοι, εἶτα τῆς πόλεως ἐξήλαύνομεν, καὶ τὴν χώραν περιήειμεν. ἐπειδὰν δ' εἰς κώμην τινὰ προσέλθοιμεν, ἐγὼ μὲν ὁ θεοφόρητος ἐσάμην, ὁ δὲ αὐλητὴς ὅμιλος ἐφέστηκεν. οἱ δὲ τὰς μίτρας ἀφῃρέθησαν τοῦ, τὴν λιφαιτὴν κάτωθεν ἐκ τῆ αὐχένος ἐπισύροντος, τοῖς ξίφεσιν ἐτέμνοντο τὰς φύκας. καὶ τὴν γλῶτταν τῶν ὀδόντων ὑπερβάντων ἔκας, ἔτεμνε καὶ ταύτην, ὥστε ἐν ἀκαρεῖ πάντα πλησθῆναι μελανοῦ αἵματος. ἐγὼ δὲ ταῦτα ὁρῶν, τὰ πρῶτα ἔτρεμον ἐσὸς, μὴ ποτε χρεία τῇ θεῷ καὶ ὄνειε αἵματος γένοιτο. ἐπειδὰν δὲ κατακόψαν οὕτως ἑαυτὸς, ἐκ τῶν προσκυνόντων θεατῶν συνέλεγον ὀβολὸς καὶ δραχμάς. ἄλλος ὁσχάδας, καὶ οἶνον, καὶ τυρὸν μάδιμνον, καὶ κεθῶν ὠῶν ὄνῳ. οἱ δ' ἐκ τῶν προσφοιτῶν, καὶ τὴν ἐμοὶ κομιδὴν

ex quo certè pullos eiusmodi quam primùm pararet. Ad hæc cùm risissent omnes exercitio suo intenti, paratis domi sacris, mihi deam superimposuerunt. Ciuitatem ingressi, cùm patriam perambularemus, in quandam villam peruenimus, in qua ego deam ferens constiti. Quidam qui rei sacræ præerat, cùm veluti deo plenus nonnulla protulisset verba, reliqui mitra proiecta caput subitus guttur ligantes, ensibus lacceratos feriunt, linguam insuper foris dentes extensam quisque incidit, vt breui tempore omnia sanguine manarent. Hîc ego valde extimescebam, ne asini quoque sanguine deæ opus esset. Eo pacto cùm sibi sanguinem eduxissent, drachmas & obolos à circumstantibus colligunt. Alij carycas præbent, & vinum, caseiq; fiscellas: alij medimnos tritici atque hordeum in asini cibũ Ex his & habebant victũ, & sacra deæ faciebant.

κομιζομένῳ θεὸς ἐθράπευον
ἐμέ ποτε εἰς κώμην τινὰ κο-
τῶν εἰσβαλόντων ἡμῶν, νεα-
νίσκον τῶν ἐκμικτῶν μίσγαν
ἀγροῦσαντες, εἰσάγουσιν ἔσω,
ἵνθα καταλύοντες ἔτυχον.
ἅπαντα ἔσασχον ἐκ τῆ κωμή-
τη, ὅσα σωφθη καὶ φίλα ἐοῖ-
τ' ἀνοσίοις ληϊσταῖς ἐῶ.
ἐγὼ δ' ὑπερηλγήσας ἐπὶ τῇ ἐ-
μαυτῆ μεταβολῇ, ὅτι μίσχει ναῦ
ἀνέχομαι κακῶν, ἀναβοήσω,
ὦ Ζεῦ σχέτλιε, ἠθέλησα, ἀλ'
ἠ μὴ φωνὴ οὐκ ἀνέβη μοι ἐ
μή, ἀλλ' ἐκ τῆ ὄνου, ἐκ τῆ φά-
ρυγ', καὶ μέγα ὠκνησα-
μην. τῶν δὲ κωμητῶν τινες
(ἔτυχον γὰρ τότε ὄνον ἀπολω-
λεκότες, καὶ τὸν ἀπολωλότα
ἐμοὶ ἐῴκεσαν) ἀκούσαντές μου
μέγα βοήσαντ', παρέρ-
χονται ἔσω, ἀλλ' οὐδὲν ἀ-
πόντες, ὡς ἐμῆ φωνὴ ἐκείνων ὄν-
τ', καὶ καταλαμβάνουσι τὸς
κινάιδους, ἄρρητα ἔνδον ἐργα
ζομένους. καὶ γέλως ἐκ τῶν ἐ-
πισυμβόντων πολὺς γίγνεται
ἔξω, καὶ ἐκθαμόντες, ὅλῃ τῇ
νυκτὶ ὦ λόγῳ διέσωσαν τῶν ἐδέων τὴν ἀσέλγειαν. οἱ δ' ἀλλο-
μένοι λαθῶς ταῦτα ἐληλυθότα, τῆς ἐπιούσης νυκτὸς αὖθις
ἔνθεν ἐξέπλασαν. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ὁδοῦ,
ἐκαλέ-

faciebant. Per ambulantibus illis aliquando villam quandam, iuuenem grandiorem à se conspectum expiscati, domum in quam fortè diuerterant, deducunt. Illi muliebria (vt illis nefarijs cinædis mos erat (perpessi sunt: ego dolens me in asinum esse versum, cùm tantum scelus non possem ferre: O sceleste, cùm vellem exclamare, pro voce hominis magnum rugitum dedi. Quidam ex ea villa amissum asinum quærentes, repentè audita rugitu, nullo præmonito ingrediuntur domum, quum æstimarent me suum asinum esse, repertis qui infanda patrabant cinædis, multo cum risu locum egressi, sceleſtam sacerdotum nequitiam per totam villam diuulgant. Illi ob eorum scelera deprehensa, pudore territi, proxima nocte abeunt. Cùm in locum solitariũ peruenissent,

ἐχαλέπαινον, καὶ ὠργίζοντο ἐμοὶ μεμυσαντι τὰ ἐκείνων μυστήρια. καὶ τοῦτο μὲν ἀνεκτὸν τὸ δεινὸν ἦν, κακῶς ἀκούειν λόγῳ ἀκέραιον, ἀκατάπαυστον δὲ ἐπιτιμᾶν. τὸν γὰρ θεὸν ἀφιλόνικον μὲν, καὶ χαμαὶ καταθέμενοι, καὶ τὰ σφάματά μου πάντα περισπάσαντες, γυμνὸν ἤδη πρόσθισί μου ἀγχόνῃ μιᾷ μάλα, εἶτα ἐκείνῃ τῇ ἐκ τῶν ἀσφαλάκων μαστιγι πάοντες, ὀλίγου ἐδέησαν ἀποκτεῖναι, μισοῦντές με ζῶν λοιπὸν ἄφωνον εἶναι θεοφόρητον. καὶ μὲν καὶ ἀφοσιάξασθαι μετὰ τὰς μάστιγας ἐβουλόυσαντο, ὡς ἐς ὕδωρ αὐτὸς βαλόντα πολλὰ, καὶ τῆς ἑώμης οὐκ ἐργασαμένους ἐκβαλόντα. ἀλλ' ὅτι με μὴ ἀφικτεῖναι, δεινῶς αὐτὸς ἡ θεὸς ἐδυσώπησε, χαμαὶ καθημένη, καὶ ἐκ ἔχουσα ὅπως ὀδόυσι. ἐπεὶ θεὸν οὖν, μετὰ τὰς μάστιγας, λαβὸν πάλιν δίσποιναν, ἐβάδιζον. καὶ πρὸς ἑσπέραν ἤδη καταλυόμην ἐς ἀγρὸν πλουσίου τοῦ ἀνθρώπου, καὶ δεῦτ' οὔτ' ἔνδον. καὶ πάλιν θεὸν μάλα ἄσμενος τῇ οἰκίᾳ ὑπεδεξατο, καὶ θυσίας αὐτῇ προσήγαγεν. ἐβάδιζον δὲ μέγαν κίνδυνον αὐτὸς ὑποσάς. τῶν φίλων γὰρ

increpabant me irati admodum, quòd eorum mysteria patefeciſſem. Tolerabile hoc erat damnum, verbis mala audire: quod ſequitur, non ferendum. deam quippe deponentes, ſublata ſella, nudum arbori robuſtæ alligant, deindefuſte ex neruis facto, me ad necem verberant, iubentes in futurum eſſe taciturnum. & ſimul poſt verbera me ſtatuunt iugulare, qui villicorum iram in ſe incitárim, neq; per me licuerit facere conſuetum quæſtum: ſed ope iacentis humi deæ id prohibentis, ne deeſſet qui eam ferret, cædem effugi: poſt multas tamen plagas repoſita ſupra me dea, iter proſecuti ſunt. Veſperi in hominis opulenti prædiũ peruenimus, qui liberiùs nos domi excipiens, ſacra Deæ peregit. Hic ego ingens periculum adij. Amicus quidam

τις τοῦ δεσπότῃ τῶν ἀγρῶν ἔπεμψε δῶρον, ὄνου ἀγείου μηρόν. τοῦτον μάγειρος σκευάσαι λαβὼν, ῥαθυμίᾳ ἀπώλεσε, κυνῶν πολλῶν λαθραίως εἴσω παρελθόντων. ὁ δὲ δεδιὼς πληγὰς πολλὰς, καὶ βάσανον ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ μηροῦ, ἔγνω κρεμάσαι ἑαυτὸν ἐκ τοῦ τραχήλου· ἡ δὲ γυνὴ ἡ τούτου, κακὸν ἐξαίσιον ἐμὸν, ἀλλὰ μήτε ἀπόθνησκε, εἶπεν, ὦ φίλτατε, μήτε ἀθυμίᾳ τοιαύτῃ δῶς σεαυτόν· πειθόμενος γάρ μοι, πράξεις εὖ πάντα. τῶν κυναίδων τὸν ὄνον λαβὼν ἔξω, εἰς ἔρημον χωρίον, κἄπειτα σφάξας αὐτὸν, τὸ μέρος μὲν ἐκεῖνο, τὸν μηρὸν ἀπτεμὼν, κόμιζε δεῦρο, καὶ σκευάσας, τοῦ δεσπότῃ ἀπόδος. καὶ τὸ ἄλλο τοῦ ὄνου, κάτω που, ἐς τὸν κρημνὸν ἄφου· δόξει γὰρ ἀπρὰς, οἴχεσθαί ποι, καὶ εἶναι ἀφανής. ὁρᾷς δὲ, ὡς ἔστιν ἔυσαρκος, καὶ τοῦ ἀγείου ἐκείνου πάντα ἀμείνων. ὁ δὲ μάγειρος, τῆς γυναικὸς ἐπαινέσας τὸ βούλευμα, ἄριστα, ἔφη, σοὶ, ὦ γύναι ταῦτα. καὶ τούτῳ μόνῳ τοῦ ἔργου τὰς μάστιγας φυγεῖν ἔχω, καὶ τοῦτό μοι ἤδη πεπράξεται. ὁ μὲν οὖν ἀνόσιος οὗτος, οὑμὸς μάγειρος,

quidā nostri hospitis[m] partem syluestris asini ei dono misit, quam canes qui intus occlusi erant, coqui negligētia comederunt. Hic præter modum, ne domini iussu vapularet, cùm demorte cogitaret, consilio mulieris pepercit vitæ. Si mihi credes, inquit, & te saluabis, & resarcies hoc damnum. Habēt hi cinædi asinum, quem si deduxeris in desertum locū, facilè illum potes occidere, sumtamq́ ex eo partem parare in cibum domino: reliquuū corporis in præceps abijce. existimabunt cinædi aufugisse asinum, neq́ ampliùs deprehēdi posse. hic verò asinus pinguis, est & persimilis syluestri. Approbato mulieris consilio coquus intelligēs hoc pacto iram patroni declinaturū, mihi propinquat, vt consultum facinus patraret. At ego quid de me futurum

ἐμοῦ

ἐμὲ πλουσίον ἐσῶς, πῆ γωακὶ ταῦτα σωιβολεύω· ἐγὼ δὲ, τὸ μέλλον ἤδη προορώμην & ὑράσιτον ἔγνων τὸ σῶμα ἐμαυτῦ ἐκ τῆς ἰωνίδος. καὶ ἐπῆξας τὸν ἐμάντα, ᾧ διηγόμην, καὶ ἀναστρεφὼς, ἵνα μὲ θρόμῳ ἔσω, ἔνθα ἐδείπνουν οἱ ἐνανδροι, σὺν τῷ δεσπότῃ τῶν ἀγρῶν. ἐνταῦθα εἰσβαλὼν, ἀναπίπτω πάντα τῷ σκιρτήματι, καὶ νυχίαν καὶ πρωϊΐας. ἐγὼ μὴν ὤμην κομψόν τι ζῶον πρὸς σωτηρίαν ἐμὲ ὑρηκέναι, καὶ τὸν δεσπότην τῶν ἀγρῶν ἐνεύειν ὀθέως, ὡς ἀγέρωχον ὄνον, ἐπὶ ἐατακλασθέντα, φαλαντιῶσθαι ἀσφαλῶς. ἀπά μὲ ἔζω τὸ λοιπὸν, εἰς ἴσχατον ἰῶνα κινδυνεύσ, λυπῆσαι δόξαντές μ, ξίφη ποτὰ ἤδη, καὶ λόγχας ἐπ' ἐμὲ ἐσπάσαντο, καὶ ξύλα μακρὰ, καὶ ἄχον οὕτως, ὥστ' ἀπολῦσαί μ. ἐγὼ δ' ὁρῶν τὸ δεινὸν τὸ μέγεθος, θρόμῳ ὅσῳ πέριεχόμην, ἔνθα οἱ ἐμοὶ δεσπόται λοιμηθήσεσθαι ἔμελλον. οἱ δ' θρασάμβροι τοῦτο, συγκλείσαι τὰς θύρας τῦ μάλα ἔξωθεν. ἐπεὶ δὲ ἤδη ὄρθρος ἰῶ, ἀράμβος πλὴ θεὸν αὖθις, ἀπέναι ἅμα ζῶις ἀγέλαις. καὶ ἀφικόμεθα εἰς κώμην ἄλλην μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον,

futurum esset prævidens, optimum factu duxi id periculum subterfugere. Igitur effracto quo ducebar loro, prosiliens feror intus cursu, ubi cænabant, subitò eo adveniu & lumen & mensam subij, existimans hoc scitum inuentum saluti mihi futurum, dominumq; euestigiò me ociosum alio quo tuto in loco detenturum: verùm hæc res in extremum est mihi versa discrimen. nam furiosum me opinati, ensibus, iaculis, longis baculis, velut occisuri me appetiuerunt: quo periculo perspecto, in interiora domus, vbi cænadi dormituri erant, curro. Illi ostium loci exteriùs occludunt. Diluculò nebulones illi, dea mihi suæ perposita, recedentes, ad aliam ciuitatem copijs & opibus potentem perducunt: in qua

ἐν ᾗ καὶ καινότερόν τι ἐτρα-
τεύσαντο, τὴν θεὸν μὴ μεῖναι
ἐν ἀνθρώπου οἰκίᾳ τῆς δὲ παρ'
ἐκείνοις μάλιστα τιμωμένης,
ἐπιχωρίου δαίμονος τὸν ναὸν
οἰκῆσαι. οἱ δὲ καὶ μάλα ἄσμε-
νοι τὴν ξένην θεὸν ὑπεδέ-
ξαντο, τῶν σφῶν αὐτῶν θεῷ
συνοικίσαντες, ἡμῖν δὲ οἰκίαν
ἀπέδειξαν ἀνθρώπων πενή-
των. ἐνταῦθα συχνὰς ἡμέρας
οἱ δεσπόται διατρίψαντες, ἀ-
πιέναι ἤθελον εἰς τὴν πλη-
σίον πόλιν, καὶ τὴν θεὸν ἀπή-
τουν τοὺς ἐπιχωρίους. καὶ αὐτοὶ
ἐς τὸ τέμενος παρελθόντες,
ἐκομίζοντο αὐτὴν, καὶ θέντες
ἐπ' ἐμοὶ, ἤλαυνον ἔξω. ἔτυχον
δὲ οἱ δυσσεβεῖς, εἰς τὸ τέμενος
ἐκεῖνο παρελθόντες, ἀνάθημα,
φιάλην χρυσῆν κλέψαντες,
ἣν ἐπὶ τῇ θεῷ ἔφερον. οἱ δὲ
κωμῆται αἰσθόμενοι τοῦτο, εὐ-
θὺς ἐδίωκον, εἶτα πλησίον
ἐγένοντο, καταπηδήσαντες ἀπὸ
τῶν ἵππων, εἶχον αὐτῶν ἐν
τῇ ὁδῷ, καὶ δυσσεβεῖς καὶ ἱερο-
σύλους ἐκάλουν, καὶ ἀπῄτουν
τὸ κλαπὲν ἀνάθημα, καὶ ἐρευ-

nouum interuenit prodigiũ.
nam cùm dea priuatæ domus
diuersorium abnueret, in tẽ-
plo seponi iussit eius loci, qui
à ciuibus maximè coleretur.
Illi libenti animo deã exter-
nam prope suum deum in tẽ-
plo collocant: nobis tradunt
pauperculæ hospitium do-
mus. Hic plures cinædi dies
commorati, cùm abire vel-
lent, deamq; à ciuibus pete-
rent, templum ingressi deam
asportant: verùm facinorosi
homines phialam auream è
templo ablatam furto, infra
deam recondunt qua re pa-
làm facta, ciues nos insecu-
ti, vt appropinquârunt, ex
equis desilientes, cinædos ca-
piunt, impios illos ac sacri-
legos appellantes, cùm phia-
lam ereptam repeterent: &
scrutati singula, eam repe-
riunt in sinu Deæ absconsam.
Quam ob rem hos muliebres
viros colligatos, in vrbém-
que traductos, in carcerem
coniiciunt:

νῶντες πάντα, εὗρον αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς θεοῦ. δήσαντες
δὲ τοὺς γυναικίας, ἦγον ὀπίσω, καὶ τοὺς μὲν εἰς τὴν εἰρκτὴν ἐμβάλ-
λουσι,

ἄνθρωποι, τὸν δὲ θεὸν, τὸν ἐπ' ἐμοὶ κομιζόμενον ἀραμψοῖ, καὶ αὖθις ἔπειτα ἀπέδωκαν, τὸ δὲ χρυσίον τῇ πολίτιδι θεῷ πάλιν ἀπέδωκαν. τὴν δὲ ὑσταίαν, ἅτε τι σκεῦος ἐμὲ ἐπριάμενον ἐλίγου. καὶ ἀπέδοντό με ξένῳ ἀνθρώπῳ, τὸν πλησίον κώμην οἰκοῦντι. τίχνιν ἔχοντι ἄρτους πέμπειν. οὗτός με παραλαβὼν, καὶ πυρῶν μεδίμνους δέκα ὠνησάμενος, ἐπιθεὶς μοι τὸν ὦμον, ὡς ἑαυτὸν ἔλαυνεν, ὁδὸν ἀργαλέαν. ὡς δὲ ἤκομεν, εἰσάγει με εἰς τὸν μυλῶνα, καὶ ὁρῶ πολὺ πλῆθος ἔνδον ὁμοδέλων ἀτενῶν. καὶ μάλα πολλοὺς ὄντας, καὶ πᾶσι τόνοις ἱστρίφοντο. καὶ πάντα ἐκεῖνα μετὰ ἐμοῦ ἀλεήρων. καὶ τότε μέν με, εἶα ξένον ἥδιον, καὶ φορτίον βαρύτατον ἀράμενον, καὶ ὁδὸν ἀργαλέαν ἀνύσαντα, ἀναπαύεσθαι ἔνδον ἀφῆκαν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, ὀθόνια ζῶσι ὁμασιν ἐπιστάντος, ὑποζευγνύσί με τῇ μύσει τῆς μύλης, ἅτε ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ἀπιστάμενος, ὅπως χρὴ ἀλεῖν, πολλάκις μαθὼν, πεποιήμενος δὲ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ μάτην ἤλπιζον λαβόντες γε πολλοὶ τῶν ἔνδον βατηρίας, ἐρρίπτουν με, καὶ μὴ προσδοκήσαντα, ὡς ἐχ ὁρῶντα

conijciunt: deamq; alio in templo ponentes, aurum suo deo restituunt. Postera die & res eorum, & me insuper vendunt. Ego à pistore incolæ propinquioris villæ emptus sum, impositisq; decem tritici quos emerat medimnis, in villam difficili atque aspera via perductus. Erant domi iumenta conserua, molæq; plurimæ ab illis agitatæ, omnia intus farinæ plena: me verò, veluti seruum nouum solent, ac de via propter grande onus fessum, eo die quiescere sinunt. postridie me iugo molæ alligatum, linteo velatis oculis, molere iubent. planè noram, id sapiùs expertus, quo pacto esset molendum: sed simulans me eius operis rudem, frustra quietem speraui: nam plures qui aderant, acceptis baculis de improuiso me id minimè expectantem (neque enim aspicere poteram)

πάσιν ἀθρόᾳ τῇ χειρὶ, ὥσπερ μι τὸ κῦμα, ὥσπερ σρόμβον, ἐξαπίνης σρίφεσθαι. καὶ πέρας ἔμαθον, ὡς χὴ τὸν ὅλον ἐς τὸ τὰ λίντα ποιεῖν, μὴ πιεμφθεὶς τῇ χεῖρα δοῦ λισπότυ. λιπὸς οὖν πάνυ γίγνομαι, καὶ ἀσθενὴς ὦ σώματι, ὥσε ἴγνω μι ὁ λισπότης πωλῆσαι. καὶ ἀρλίδοτά μι ἀνθρώπῳ λιπουρῷ τῇ τίχνῃ· οὕτω γὰρ ἔχει λῆπον, λαβὼν γεωργεῖν, καὶ τῦδ ἔχομεν ἔργον. ὁ λισπότης οὖν ἔωθεν ἐπιθές μοι τὰ λάχανα, ἐκόμιζεν ἐς τῇ ἀγορὰν, καὶ παραδὸς δοῖς τῶν τα πιπράσκειν, ἦλθε μι πάλιν ἐς τὸν λῆπον. εἶτα ἐκεῖνος μὲν λαὶ ἔσκαπτε. καὶ ἐφύτευε, καὶ τὸ ὕδωρ δοῖς φυτοῖς ἐπῆγεν, ἐγὼ δ' ἐν τότῳ ἐσήκειν ἀργός. δῦ δέ μοι λανῶς ἀλγύνος ὁ τότε βίος. πρῶδον μὲν, ἐπεὶ χειμὼν ἤδη δῦ, λαὶ κεῖνος ἐδὲ αὐτῷ σρῶμα εἶχεν ἀγοράσαι, οὐχ ὅπως ἐμοί. καὶ ἀνυπόδητος, πηλὸν ὑγρὸν, καὶ πάνυ σκληρὸν καὶ ὀξὺ ἐπάτουν. καὶ φαγεῖν τῦδ μόνον ἀμφοτέροις δῦ, θείλακας πικρὰς καὶ σκληράς. λαί ποτε ἐξιόντων ἡμῶν ἐς τὸ κῆπον, ἐπύγχανε

adeò percusserunt, vt euiſtigiò more turbinis circumducerem molam: expertúsque ſanè didici ſeruum ad ea quæ fienda ſunt, promptum eſſe debere, neque expectare domini manum. Eo labore admodum macer euaſi, & corpore debilis: quapropter hortulano me vendidit, qui hortum ceperat colendum. Is olera in forum mea opera ferebat ſæpiùs, agro deinde effodiendo, plantandóque ac rigando intentus, ego interim ocioſus, ſed vita propter frigus (erat enim hyems) ſatis moleſta, cùm patronus nedum mihi, ſed nec ſibi lectum parare poſſet: me tum molle lutum, tum dura terra atque acuta multùm offendebat. Cibus item lactucæ amaræ, ac præduræ erant. Ambobus contingit aliquando nobis ad hortũ adeũtibus, vt obuiaremus

νει ἀνὴρ γενναῖος, στρατιώτου στολὴν ἠμφιεσμένος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα, λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς τῇ Ιταλῶν φωνῇ, καὶ ἤρετο τὸν κηπουρὸν, ὅπου ἀπάγοι τὸν ὄνον ἐμὲ. ὁ δὲ, οἶμαι, τῆς φωνῆς ἀνόητος ὢν, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. ὁ δὲ ὀργιζόμενος, ὡς ὑπερορώμενος, παίει τῇ μάστιγι τὸν κηπουρόν. κἀκεῖνος συμπλέκεται αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ποδῶν ὑποσπάσας, εἰς τὴν ὁδὸν ἐκτείνει, καὶ κείμενον ἔπαιεν ὅτῳ, καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ, καὶ λίθῳ τῷ ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ ὃς τὰ πρῶτα καὶ ἀντεμάχετο, καὶ ἠπείλει, εἰ ἀνασταίη, ἀπεκτενεῖν τῇ μαχαίρᾳ. ὁ δὲ, ὥσπερ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου διδαχθεὶς τὸ ἀκινδυνότατον, σπᾷ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ῥιπτεῖ πόῤῥω, εἶτα αὖθις ἔπαιε κείμενον. ὁ δὲ τὸ κακὸν ὁρῶν ἤδη ἀφόρητον, ψεύδεται ὡς τεθνηκὼς ἐν ταῖς πληγαῖς. ὁ δὲ δείσας ἐπὶ τούτῳ, τὴν μὲν αὐτοῦ, ὡς εἶχε, κείμενον ἀπελείπει· τὴν δὲ μάχαιραν βασάσας ἔπ' ἐμοὶ, ἤλαυνεν ἐς τὴν πόλιν. ὡς δὲ ἤλθομεν, τὸν μὲν κῆπον αὐτοῦ, συνεργῷ τινι ἐπέδωκο γεωργεῖν· αὐτὸς δὲ, τὸν κίνδυνον τὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ δεδιὼς, κρύπτεται ἅμα ἐμοὶ, πρός

mus generoso viro, veste in duto militari: qui primùm verbis Italis hortulanum allocutus, petijt ab eo, quò asinum ducat. ille vocem militis (vt opinor) non intelligens, nihil respondit. Miles id veluti se contemptum ferens molestiùs, hortulanũ fuste cùm percussisset: ille militem amplexus ad terram in via prostrauit. iacentem tum manibus, tum pedibus, tum saxo ferit. Miles cùm se tutaretur, minaretúrque, si exurgeret, se illum ense interfecturũ: hortulanus quid de se futurum esse præmonitus, extractum è vagina ensem, additis verberibus longè proiecit. Miles vitæ periculo motus, se ob verbera mortuum simulat. quod veritus hortulanus, iacentemq́ relinquens, ense supra me posito, in ciuitatem pergit: datoq́ alteri ad colendum horto, ob timorem penes amicum vnà me dicens, ibi latenter diuertit: deinde

τιν& τῶν ἐν ἄσει σωθήσω. τῇ δ' ὑστεραίᾳ λέξαι αὐτοῖς ἄτοποιεῖν, ἢ μὴ ἐμὲ δυσοδίαν διαβῶσι ἐνίκρυψαν ἐμὲ ἐν ἀράμβοις ἐν τῇ πορθῶν, ὁμολογοῦσιν ἄνω, τῇ ἐλείμακι, ἐς οἴκημα ὑπερῷον, ἀφανῆ μὲ ἄνω συγκλείσαντες. ὁ δὲ στρατιώτης, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τότε μόνος ἐξαναστὰς, ὡς ἔφαμεν, ἀφυβρίζων τοῖς πλησίον, καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς σὺν αὐτῷ ἐντυχὼν, λέγει τῷ ἀπόνοιαν ἢ ὑπηρέτῃ. οἱ δὲ σὺν αὐτῷ συνελθόντες, μανθάνουσιν ἔνθα ἦμεν κεκρυμμένοι, καὶ παραλαμβάνουσι τὸς τῆς πόλεως ἄρχοντας· οἱ δὲ ἄσω τινὰ τῶν ὑπηρετῶν πέμπουσι, καὶ τὸς ἔνδον ἅπαντας πεισθῆν ἔξω ἐκπολύσειν. ὡς δὲ πεῖλθον, ὁ ὑπηρέτης ἐδαμοῦ ἐφάνετο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, ἔνδον ἔφασαν ἄνω τὸν ὑπηρέτην, ἀφαμὲ, τὸν ἐκείνου ὄνον. οἱ δὲ οὐδὲν ἄκουσαν ἐπιλαθέσθαι ἔλεγον, οὔτε ἄνθρωπον, οὔτε ὄνον. θορυβοῦ δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ πολλῆς βοῆς ἐκ τούτου γιγνομένης, ὁ ἀγέρωχ& καὶ πάντα πειθ& ἐγὼ, βουλόμ& μαθῆν τίνες ἔσαν οἱ βοῶντες, ἀναβαίνω ἄνω θεν ἐπὶ τὸ δυεῖδος. οἱ δὲ με ἰδόντες,

amici consilio se in area inclusit: me pedibus per gradum attractum recludunt in superiori ædium parte. Miles vbi de via surgens, vixdum ambulans ob susceptas plagas, in vrbem redijsset, narrat commilitonibus qui obuiam forte factisunt, meiuriam hortulani. Hi cùm nôssent quo essemus in loco, sumpto magistratu venientes domum, lictorem intus deducunt, iubentes eos qui domi essent, educi. Cùm lateret hortulanus, exclamant milites, illum & asinum intus esse. qui domi erant, nullos esse alios præter se, neque virum neque asinum, affirmant. Cùm tumultus & clamor pluriamus in paruo loco esset excitatus, ego quidnam esset, cupidus sciendi, caput è fenestra extuli: quo illi viso, statim

ἰδόντες, εὐθὺς ἀνέκραγον· οἱ δὲ ἑαλώκεσαν ψευδῆ λέγοντες. καὶ οἱ ἄρχοντες εἴσω παρελθόντες, καὶ πάντα ἀνερευνῶντες, εὑρίσκουσι τὸν ἐμὸν δεσπότην, τῇ κιβωτῷ ἐγκειμένον καὶ λαβόντες, τὸν μὲν εἰς τὸ δευμωτήριον πέμπουσι, λόγον τῶν τετολμημένων ὑφέξοντα, ἐμὲ δὲ κάτω βασάσαντες, τοῖς στρατιώταις ἐπέδωκαν. πάντες δὲ ἄσβεστον ἐγέλων, ἐπὶ τῷ μηνύσαντι ἐκ τῶν ὑπερῴων, καὶ πρόδοντι τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην. κἄκ τοτε ἐξ ἐμοῦ πρώτου ἔλθεν εἰς ἀνθρώπους ὁ λόγος οὗτος, ἐξ ὄνου παρακύψεως. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τί μὲν ἔπαθεν ὁ κηπουρὸς, ὁ ἐμὸς δεσπότης, οὐκ οἶδα, ὁ δὲ στρατιώτης πωλήσειν με ἔγνω, καὶ πιπράσκει με μέντε καὶ εἴκοσιν Ἀττικῶν. ὁ δὲ ὠνησάμενος, θεράπων ἦν ἀνδρὸς σφόδρα πλουσίου, πόλεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ τῆς μεγίστης, Θεσσαλονίκης οὗτος τέχνην εἶχε ταύτην· τὰ ὄψα τῷ δεσπότῃ ἐσκεύαζε, καὶ εἶχε καὶ ἀδελφὸν σύνδουλον, ἄρτους πέττειν, μελίπηκτα κιρνᾶν ἐπιστάμενον. οὗτοι οἱ ἀδελφοὶ, σύσκηνοί τε ἀεὶ ἦσαν ἀλλήλοις, καὶ κατέλυον ἐν ταὐτῷ, καὶ τὰ σκεύη τῶν τεχνῶν εἶχον ἀναμεμιγμένα·

statim exclamant in mendacio deprehensos. Scrutantes singula hortulanum inuenerunt in arcula iacentem. extractum iudicibus tradunt, errati pœnam daturum. Me inferiùs demissum dant militibus Ridebant in me versi omnes qui meo indicio prodidissem dominum: ex quo id verbum primùm prodijt in vulgus. Et n asino conspecto. Quid deinceps patrono acciderit, ignoro: miles me emit minùs viginti, qui minister erat viri prædiuitis Thessalonicæ Macedoniæ ciuitatis. Eius ministerium erat epulas parare diuiti. Cum isto conseruus frater habitabat pistor, placentas melle conficiens: communia suæ his erant artis vtensilia atque instrumenta. Hi.

μενα. καὶ μετὰ ταῦτα λαμὲ ἕτα ἐνθα καλινον, καὶ οὖ-
τοι μετὰ τὸ δεῖπνον τῶ δεσπότῃ, πομὰ λέψαντα ἄμφω
ἔσω ἐκθεμενον· ὁ μὴ κριῶν καὶ ἐχθρων, ὁ δ' ἄρτων καὶ
πλακουντων. οἱ δ' ἀπακλέ-
ωντες ὕδωρ ἐμὲ μετὰ τὸ-
των, καὶ φυλακὴν ἐμοὶ γεν-
κυτάτην ποιησάμενοι, ἀπέ-
ωμεν, ὥστε ἀφλοῦσθαι. ἀλλὰ τοῖς
πραγεμένοις ἀεὶ δείοις μα-
κρὰ χαίρειν λέγων, ταῖς τέχ-
ναις, καὶ τοῖς μέρεσι τῶν δε-
σποτῶν ἐδίδουν ἐμαυτὸν, καὶ
δὴ μακρῷ πολυ ἐγεμίζόμην
ἀνθρωπείου τροφῆς. οἱ δ' ἀ
ναρίψαντες ἔσω, τὰ μὲν
πρῶτα οὐδὲν ὑποπτεύσαντες τῆς ὀ-
ψοφαγίας τῆς ἐμῆς, ἐκ τ' ἐπή-
θους τῶν παρακεμένων,
λάμᾶ ἔτι ἐν φόβῳ καὶ φιλοῖ
λιπποῦντ' τὸ ἄδηλον. ἐπεὶ δ'
καὶ τέλεον ἤμελον αὐτῶν λαθα-
γὰς ἄνοιαν, τὰς λαπίσας τ'
μερίδων, καὶ ἅπαντα πομὰ λα
τέρωγον, καὶ ἐπειδὴ ὑποπλο

Hi mihi diuersorium dede-
runt in eo loco vbi reliquiæ
cœnæ domini ab ipsis im-
portabantur perplures, ab
altero carnes ac pisces, ab
altero placentæ. inter has
me inclusum relinquentes,
abeunt lauatum. Ego omis-
so hordeo, humano cibo
ventrem referti Cùm redijs-
sent, tum ex ciborum multi-
tudine non animaduertunt
cibos à me comestos, tum
quia parcè, ne quid percipe-
rent, comedi. Vbi illos id
non perspexisse sensi, eorum
fretus ignorantia, meliori-
bus frustis corpus repleui.
Tandem vt damnum cogno-
uêre, alter alterum illa sur-
ripuisse suspicatus, pudore
inuicem reticebant. Dili-
gentiùs igitur asseruantes,
reliquas portiones dein-
ceps & frustra adnumera-
rant. Ego vitam voluptuo-
sam in delicijs agens, factus

ἥδη τῆς ἐμμίας· τὰ μὲν πρῶτα, ἄμφω ὕποπλον πρὸς ἀλλήλους ἐ-
βλεπον, καὶ ἐλείπλιν ὁ ἕτερος τ' ἕτερον, καὶ ἄρπαγα τ' ἐοικότων, καὶ
ἀναίσχυντον ἔλεγον καὶ κλέπτην ἀκριβῆς λοιπὸν ἄμφω, καὶ τ' μερί-
δων ἀεὶ μὸς ἐλάττω. ἐγὼ δὲ τ' βίον εἶχον ἐν ἡδονῇ καὶ τρυφῇ, καὶ τὸ

σῶμά

σῶμά μου ἐκ τῆς σωήθους προφῆς πάλιν καλὸν ἐγεγόνει, καὶ τὸ δέρμα ἐπανθοῦσι τῇ περὶ ἀπίσπλοφ. οἱ δὲ γυναιόταζοι, μέγαν τι μου καὶ νέον ὁρῶντω, καὶ τὰ ἀειθίσφα μὴ ἐλαπανόμφα, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ μέ. προῦντα, ὡς ὑπόνοιαν ἔρχονται τοῦ ζημιμάτων τῶν ἐμῶν. καὶ προσιθόντω, ὡς ἀς τὸ βαλανεῖον ἀπιόντω, ἵνα τὰ τὰς θύρας συγκλείοντω, προσβαλόντω ὀπῇ τινι τὰ ὄμματα τῆς θύρας, ἐσκοποῦζο τἄνδον. ἀγὼ τότε τὸ δόλο μηδὲν εἰδὼς, εἴσω προσιθών· οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐγέλων, ὁρῶντω ἄφνω ἄπιστον. ἔπα δὲ τὸς ὁμοδούλους ἐκάλουν ἐπὶ τὸ ἐμὸν θέαμ· καὶ γέλως πολὺς ἦν. ὥστε καὶ ὁ δεσπότης αὐτῶν ἤκουσε ζοῦ γέλωτο, θορυβοῦντο ἔξωθεν, καὶ ἤρετό τινα, ἐφ' ᾧ ζοῦτον οἱ ἔξω γελῶσιν ἐπὶ δὲ ἤκουσε, καὶ ἐξανίσπατο τὸ συμποσίου, καὶ δακύψας εἴσω, ὁρᾷ με συὸς ἀγρίε μεγίδα

sum corpore pinguior, adeò vt pellis ex pilis nitidis admodum luceret. Illi me pinguiorem factum videntes, hordeum verò nequaquam minui, in suspicionem mei ducti simulant se foràs ire lauandi gratia. clauso ostio, quid agam, per rimulas aspiciunt. Ego ignorans dolum, ad prandium proficiscor. Illi primò ridere incipiunt in cibo asini desueto. Conseruis deinde ad id spectaculum vocatis, rident simul omnes vehementiùs, adeò vt patronus peteret, quidnam accidisset vt adeò efferrentur risu. Vt causam percepit, surgens à symposio, atq; introspiciens, posteaquam me vidit sylue-stris apri frusta edentem, statim ridens se intus corripuit. Ego ægerrimè tuli me in furto & gula fuisse deprehensum. Ille suborto risu me iubet

καταπίνοντα, καὶ μέγα ἐν γέλωτι ἀναβοήσας, εἰσέρχεται εἴσω. καγὼ σφόδρα ἠχθόμην ἐπὶ τῷ δεσπότῃ, λιπὼν ἅμα καὶ λίχνον ἐαυτὸν καὶ ὁ δὲ πολλὰ ἔχων ἐπ' ἐμοὶ γέλωτα, καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐλεῶν με

ἄσω ἄγεσθαι, ἐς τὸ ἐκείνου συμπόσιον. ἔπειτα παρεῖναι μοι παραθεῖναι εἶπε, καὶ εἶναι ἐπ' αὐτῇ πολλὰ τοιαῦτα, ὅσα μὴ δυνατὸν ἄλλῳ ὄνῳ καταφαγεῖν, λιρία, λοπάδας, ζωμοὺς, ἰχθῦς. ἦσαν δὲ, γάρ οἱ ἐλαίῳ κατακεκμένοι, ἦτοι δὲ, νάπυϊ ἐπινενυμένοι. ἐμὲ δὲ τὸν τυχόντα ὁρῶν ἤδη ἀπαλόν μοι πρόσεδρον, καὶ μαθὼν ὅτι μετρίως μόνον τὸ πωγώνιον ἀνασώσεται, καί οἱ ἤδη ἐμπεπνυμένον, ὅμως ἐείσω, τῇ παρεδρίᾳ παρασείσας. τὸ δὲ συμπόσιον ἐκλονεῖτο γέλωτι. καί τις εἶπε, καὶ πίνται οἶνον οὕτω καλὸν, λύτις αὐτῶν ἐγκρασάμενος ἐπιδῶ καὶ ὁ δεσπότης ἐκείνῳ, ἀφῆκε τὸ πρόσωπον ἔπινον. ὁ δὲ, οἷον ἄκος, ὁρῶν με λυπούμενον πρόδοξον, τῷ παιδίῳ τῷ ἐμοὶ κελεύσας δοῦναι τινὶ κατάβαλε τῶν ἐμὲ ὠνησομένων, καὶ ἄλλο τοσοῦτον. ἐμὲ δὲ πρίαμενος ἀπεπνεύσειν τινὶ ἑαυτὸν νανίσκῳ, καὶ εἶπε καλήσειν, ὅτε ποιῶν μάλιστα, χυραγωγεῖν αὐτὸν δυνάμενον. τῷ δὲ γελάσαντι τῶν παλαιῶν ὑπήκοον γὰρ οὖν, ἐς ἅπαντα, δεδιδασκόμενος. καὶ πρῶτον μὲν, καλαχλινεσθαί με ἐπὶ κλίνης, ὅσον

iubet & conuiuium deducit: deinde mensam parari adeò multis cibis, vt nullus alter asinus eos potuisset edere. Cochleæ crudæ erant, pisces partim garo & oleo, partim sinapi cõditi. Fortunam ego arridentem mihi sentiens, cogitansq; his iocis salutem mihi afferri posse, mensæ adstans prandium sumpsi: quæ ex re vniuersum conuiuium se in risum effudit. Cùm dixisset quispiam: Bibet hic asinus & vinum, si quis ministret: idq; patronus iussisset afferri oblatum potaui. hoc ille præter modum admiratus, duplex eius quo venditus erat, precium annumerari emptori iussit, meq; dari adolescenti cuidam liberto suo, tum nutriendum, tum instruendum, quæcũq; illum oblectare possent. Facilè fuit illi me docere, parentem sibi, facientemq; singula quæ monstraret. Primùm flecti me in genua supra lectum velut

ὥσασ

ὥσπερ ἄνθρωπον ἐπ' ἀγκῶνος, ἐποίησεν, εἶτα καὶ προσπαλαίειν αὐτῷ, καὶ μιμεῖσθαι καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπὶ τὰς δύο ἐπανιστάμενον ὀρθόν, καὶ καταυλεῖν, καὶ ἀναυλεῖν πρὸς τὰς φωνάς, καὶ πάντα ὅσα ἐδυνάμην μιμεῖσθαι καὶ δίκην τοῦ μανθάνειν ποιεῖν. καὶ τὸ πρᾶγμα θαυμαστὸν ἐβόησεν ὡς ὄντος τοῦ ὄνου ἀεὶ ποτὲ οἰνοπότου, παλαίοντος, ὀρχουμένου. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι πρὸς τὰς φωνὰς ἀνένευόν μοι καιρῷ, ἡνίκα νομίζοιμι, ἤτοι, τοῖς ὀφθαλμοῖς ἢ οἰνοχόον κινήσας καὶ οἱ μὴ θαυμάζοντα τὸ πρᾶγμα, ὡς παράδοξον, ἀγνοοῦντες ἄνθρωπον ἐν τῷ ὄνῳ κείμενον. ἐγὼ δὲ πυθόμην ἐποιούμην, τὴν ἐκείνου ἄγνοιαν. καὶ μὴν καὶ βαδίζειν ἐμάνθανον, καὶ κομίζειν ἢ ἀποστέλλειν ἐπὶ τόνδε καὶ τόνδε καὶ τρίχαν δρόμου ἀληπόταζον, καὶ τῷ ἀναβάτῃ ἀναθηλάζον. καὶ σκανδαλίζειν ἐμοὶ ὧν πολυτελὴς καὶ στρώματα πορφυρᾶ ἐπιβάλλομαι, καὶ χαλινὸς ἐσκληκόμην, ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ ποικιλμένους, καὶ κώδωνας ἐξεπλούτουν, μάλα μεσημβρίαζον ἐκφωνοῦντες. ὁ δὲ Μυρικλῆς, ὁ ἀληπότης ὁμῶν, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης

velut hominem docuit, tum sibi alludere, ac stantem pedibus anterioribus erectis psallere, ad eius quoque vocem annuere atque adnuere. omnia deniq; quæ poteram, imitabar. Vulgatum iam per vrbem erat, asinum vinum bibere, ludere, saltare, & quod mirabilius videretur, vocibus hominis obtemperare. Cùm vellem bibere, oculorum nutu admonebam ministrum. Mirabantur hæc omnes vt rem insuetam, insciij hominem in asino esse. Lætabar eorum stultitia, discens ambulare, ferre patronum, currere absque illa fessoris molestia. Eram sumptuosiùs ornatus, purpureis phaleris, freno auro atque argento distincto. Pendebant insuper tintinabula, suauem sonum præbentia. Menecles patronus in Thessalonicam abijt, ob hanc causam, vt fe-

λονίκης ἀνῦρο ἰληλυθέλιπ' ἀσ-
τίᾳ ζιαὐτὴ, ὑπίσχιζο τῇ πατρί
ἅι θίαν παρίξειν ἀνδρῶν ὅ-
πλοις πὸς ἀκμάνας μονομα-
χεῖν ἐιδότως· ἡ οἱ μὲν ἄνδρις,
τῆς μάχης ἤδη ἤΘεν ἐν παρα-
σκωῇ, καὶ ἀφίκζο ἡ πορεία,
ἐξιλαύνομεν οωῦ ἔωθεν. ἰαχὺ
τὸν ἀιστόπλω ἔρτρον, εἴ πο-
χωείον ἰῶ τῆς ὁλὸ πραχὺ, καὶ
ζοῖς ὀχύμασιν ἰπιβάνειν χα-
λιπόν. ὡς ἅ ἰατίβημεν ἰπὶ
Θισ@λονίκλω οὐκ ἰῶ ὅσις ἰ-
πὶ θίαν ὐκ ἠπάγκζο, καὶ πλὼ ὄ-
ψιν πλὼ ἰμιὼ. ἡ γὲ ἰμὴ ἀό-
ξα πΘιληλυθει ἰκ μακρᾶ, καὶ
τὸ πολυπρόσωπον, καὶ τὸ ἀν-
θρώπινον τ ἰμᾶν ὀρχημάτων
ἰωὰ παλαισμάτων· ἀπ' ὁ μὲν
ἅισπότης ζοῖς ἰνδοξοτάζοις
τῶν αὐτῦ πολιτῶν, παρὰ ζὸν
πόζον ἰλείκυνύμι, ἡ τὰ παρ-
ράδοξα ἰκᾶνα ἰν ἰμοὶ παίγ-
νια ἰν τῷ ὀέπνω παριτίθ.ὁ
ἅὲ ἰμὸς ἰπισάτης πρόΘοδον
ἰῦρεν ἐξ ἰμοῦ ποπῶν πάνυ
δραχμῶν· καλακλεί@ς γάρ μι
ἔνδον, ἔιχεν ἰσῶ α, ἡ ζοῖς ὄχλο
μεγίοις ἰδᾶν ἰμὲ, ἡ ἀμὰ πρᾶδοξα ἔργα, μισθῦ πλὼ θύραν ἰῶοι
γῆν. οἱ δ' ἀσκιόμιζον, ἄπος ἀπό τι τ ἰλωδίμων, μάλισπ ζὸ ἰχ-
θρὸν ἔναι ὄνυ γαστὶ δοκοῦν· ἰγὼ ζ ἤοθκον, ὥσ ὀλίγων ἡμῶν,
τῷ

rebat, quòd erat pollicitus patriæ, se gladiatorios ludos daturum: qui cùm ad pugnandum parati adessent, nos manè profecti sumus. Perebam dominum via dura & vehiculis difficili. Vbi Thessalonicam venimus, omnes ad spectaculum & me videndum conuenerunt: iam enim fama diffusa longiùs vulgauerat, me in modum hominis saltantem, varios ludos edere. Patronus post potum suis conciuibus (hi nobiles erant) in cœna me iocos illos incredibiles iubet edere. Libertus qui mihi præerat, faciens ex me quæstum, tenebat inclusum, eos qui meos ludos volebant aspicere, aperta ianua, datis q nummis intromittens. illi, aliud alter in meum cibum afferebant, & ea præsertim, quæ ventri asini minimè conuenirent. Me & domini & alio-

ὦ δεσπότης, καὶ ζῆς ἐν τῇ πόλει σὺν αἰσχύνῃ, μέγας τις καὶ πίων δεινῶς ἤδη γεγονὼς. καὶ ποτε γυνὴ ξένη, ἐπιθυμία μιγῆναι μοι, πάνυ ὄψιν ἱκανὴ, παρελθοῦσα ἔσω εἶδέν με ἀεὶ σῶντα, ἁβρωτά μου θερμὰ ἐμπίπλη, τὸ μὲν, τὸ δὲ εἶδε τὸ ὄνος, τὸ δὲ, ὦ παραδόξου τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων, ἐς ἐπιθυμίαν σωφροσύνης πελθοῦσα. καὶ διαλέγεται τῷ πρὸς τὸν ἐπισάτλῳ τὸν ἐμὸν, καὶ μισθὸν ἄδρὸν αὐτῷ ὑπισχνεῖτο, ἢ συγχωρήσοιεν αὐτῇ, σὺν ἐμοὶ πάνυ νύκτα ἀναπαύσασθαι. μαλακῆν δὲ οὐδὲν φροντίσας, ἔστι καὶ ἀνύσαι τι ἐκείνη ἐξ ἐμοῦ, ἔστι καὶ μὴ, λαμβάνει τὸν μισθόν. μαλακὴ δὲ ἐσπέρα τις ἦν μοι, μᾶλλον δὲ συμποσίου ἀφῆκεν ἡμᾶς ὁ δεσπότης, ἀναστρεφόμεν, ἵνα ἐκαθεύδομεν. καὶ πάνυ γυναῖκα εὔρομεν, κάλαι ἀφιγμένην εἰς πάνυ ἐμοῦ αὐλοῦ. ἐκινήσαμεν δὲ αὐτῇ πρόσκεφάλαια μαλακὰ, καὶ στρώματα ἔσω κατέθεντο καὶ χαμαύνιον ἡμῖν ἀνεπιτήδειον. ἔστα δὲ μὲν ἐγὼ καὶ θεράποντες αὐτοῦ πρὸ πυλισίου, πρὸς δὲ λαμπὶς ἐκάθευδον. ἡ δὲ λύχνον ἔνδον ἔκαιε μέγαν, ὦ πυρὶ λαμπόμενον ἔπειτα ἀφανὲς μέν, πρέσ-

ὦ

& aliorum ciuium epulæ & magnum & pinguiorem reddiderant. & mulier quædam externa mei videndi cupida accedit, vt me aspiciat prandentem. vt aspexit, cuestigiò in cupidinem mei exarsit, tum asini specie adducta, tum impulsa ludorum venustate. Hæc cum liberto vt venam noctem mecum esse significat, magno precio paciscitur: qui parùm curans mei iacturam, precio accepto, cùm adueſperaſceret postcœnam domini iussu abiens, me ad locum vbi dormiebam, perducit. Ibi mulierem inuemmus lectum ingressam. puluinaria mollia importata erant, vestes quoque, & stragulæ, & stratum decens humi positum. Mulieris serui alio in loco abeunt iuxta domum dormitum: illa lumen intulit permagnum, igni simile: exutáq; veste, nuda propter lu-

ὦ λυχνοῦχος ὅλος. καὶ μύρου ἔκτινος ἀλαβάστρου προχαμένη, τούτῳ ἀλάφεται, καὶ μύρου ἐπιβάλλεται, ἔνθεν μάλιστα τὴν ῥῖνά μου μύρων ἐνέπλησεν. ἔστά μοι λατνφίλησι, καὶ οἷα πρὸς αὐτῆς ἐράμενον, καὶ ἄνθρωπον διελκύσαι. καί μ' ἐν τῇ φορβάδι ἐπιλαβομένη, ἐπὶ τὸ χαμαιώνιον εἵλκει. κἀγὼ ὀλίγου πρὸς παρακλώντος εἰς ἔδαφος, καὶ οἴνου ἀπαναῦ πολλοῦ κατοδυσβεσμένος καὶ τῶν χρωτὸς τοῦ μύρου ἐσφιγμένος, ἡδύ τι τὴν παιδίσκην ὁρῶν πάντα καλὴν, κλίνομαι, καὶ σφόδρα ἀπόρουν, ὅπως ἀναβήσομαι τὴν ἄνθρωπον. καὶ γὰρ ἐξότε ἐγενόμην ὄνος, σωφροσύνας, ἀπ' ὀλίγου τοῖς ὄνοις σωφρονέστατος ἔτυχον ἐφαψάμενος, οὐδὲ γυναικὶ ἐμισγόμην ὄνῳ. καὶ μὴν καὶ τότε μ' εἰς δίκος ἐκ μείρομαι ἔχει, μὴ ἐκφορήσῃ τῆς γυναικὸς δεσποτείας, κἀγὼ ὥσπερ ἀνδροφόνος, καλὴν δὴ σωφρόνως καὶ νόῳ ἓν εἰς δίκην διδοὺς ἢ δὲ γυνὴ πολλοῖς τοῖς φιλήμασι, καὶ τοῖς ἐρωτικοῖς, παρακαλοῦσά με, ὡς ἔδυ ἐλαττίχουτα ὥσπερ ἀνδρὶ παρεσ-

men stetit: deinde ex alabastro proferens vnguentum, se primùm tum mungit, narésq; vnguento replet: postmodum exosculatur, ea loquens, quæ amor in hominem dilectum proferre cogit. Deinde me fune in stratum trahit. Ego nequaquam tertio egens hortatore, quò ducor accedens, cùm vino veteri essem respersus, vnguenti quoque odore incitatus, pulchritudine insuper puellæ commotus, inclino me, dubius quònam pacto concumberem cum muliere. nam ex quo asinus fui, expers coitus fui: neque cum asinis in eare confueueram, neq; asinam cognôram. Itaq; haud paruus mihi timor incessit ne scinderem dilacerarémq; in coitu mulierē, ac postmodum tanquam homicida meritā subirem pœnam. sed hæc incassum à me cogitabantur. nam mulier multis amatoriis me oculis prouocans, vbi me ad opus paratū sensit, vt homini superin-

cumbens

κἀμοῦνη, συνεβάλλετό μοι, καὶ ἔρως ἔσω, ὅλον με διέλαβε. μᾶλλον μὲν ὁ ἀλλος, ἐδόκει ἔτι, καὶ ὀπίσω ἀπιὼν ἐμαυτὸν ἀτρέμα· ἡ δὲ τε ὀσφὺς τῆς ἐμῆς ἄγκαλος, ὥστε μὴ ὑποχωρεῖν, καὶ αὐτὴ ἐπὶ τὸ φεῦγον. ἐπὶ δὲ ἀκεκλῶς ἐπέσθαι, ἔτι μοι καὶ πόθεν ἦν πρὸς τὴν γυναικὸς ἀβουλίαν τε καὶ τέρψιν, ἀθρῶς λοιπὸν ὑπηρίζων, ἐννοούμενος, ὡς δὴν ἕλοι Βακίδων τὴν Πασιφάης μοιχόν. ἡ δὲ γυνὴ, ὅπως ἐμοὶ ἄρα ἐς τὰ Ἀφροδίσια ἐδίμην, καὶ τὴν ἀκρὰν τῆς σωτηρίας ἡδονῆς ἀκόρεστον, ὥστε ὅλην τὴν νύκτα ἐν ἐμοὶ ἐλαπάνησεν. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ, ἡ μὲν ἀνασᾶσα ἀπῆλθε, σωθεμένη πρὸς τὴν ἑταίραν τὸν ἐμὸν, οἷόνπερ ἐπὶ ζεῖς αὐτοῖς τὴν μισθὸν τὴν αὐλὸν τὴν νυκτός. ὁ δὲ ἅμα μὲν πλουσιώτερος ἐκ τῶν ἐμῶν γνόμενος, καὶ τῷ δεσπότῃ ἀμείνονα ἐργασάμενος, συγκαταλαβὼν μετὰ γυναικὸς ἡ δὲ ἑταίρα ἔτρωσέ μοι λαιμῶς. καί ποτε ἐλθὼν ὁ ἐπίσκοπος, ἀπαγγέλλει τῷ δεσπότῃ τὸ ἔργον, ὡς ἑωυτὸν διέλαξας. καὶ ἐμοῦ

cumbens me complectitur, ac paulùm eleuans, totum inguen accepit. Ego cùm retrocederem, adhuc reformidans, illa meos amplexa clunes, ad sese trahit, cedentem paulò Quorsum, inquiens, refugis? atq; acriùs complexui inhæret. Vt verò sensi supellectilem iam mihi deesse ad explendam fœminæ libidinem ac voluptatem, timore depositio, haudquaquam ampliùs insequenti cedens, eius obtemperaui libens cupiditati: existimaui q; non esse me Pasiphaës adultero deteriorem. Hoc pacto vniuersa nox veneri data est, in voluptatem coitus frequenter consumpta. Cùm dies aduenisset, abiens mulier custodem meum conuenit, precioq; noctem aliam redemit. Ille ditior meo opere factus, quum rem domino significasset, cum fœmina reliquit inclusum: quæ priori exercitio intenta, voluptati operam impendit summo cum desiderio. Libertus interim

vesperi,

μὴ ἐδόκει, ἄγει αὐτὸν ἐσπέρας κἀκ, ἵνα τὸν καθεύδοντα, ᾧ διά τινος ὀπῆς τὴν θύραν διήνυσέ μι, ἔνδον τῇ μέρακι συναναζώγρουν. ὁ δὲ κἀθὰς τῇ θέᾳ, καὶ δημοσίᾳ με δέξαι ταῦτα ποιοῦντα ἐπιθυμήσας καὶ λιπαρῆ πρὸς μηδενὸς ἧττον ἀπῆν, ἵνα, ἔφη, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς θέας παραλάβωμεν αὐτὸν εἰς τὸ θέατρον, σώ τινι τῶν παλαιδικασμένων γυναικῶν, καὶ πάντων ὀφθαλμοῖς ἐπὶ τῷ γυναῖκα ἀναβήσεται καί τινα τῶν γυναικῶν, ἣ τις ματακίκειο θηείοις ἀποθανεῖν, ἄγουσιν ἔνδον παρ' ἐμέ, καὶ προσιόντα τε ἐκέλευον, καὶ ψαῦειν ἐμοῦ. ἦτα τὸ τελαυτῶον, τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐνεστώσης, ἐν ἃ τὰς φιλοτιμίας ἔχειν ὁ ἐμὸς δεσπότης, ἐσαγαγεῖν ἔγνωσάν με εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἐσῆλθον ὅτω, κλίνη ἐν μεγάλῃ, ἀφ' χιλιόννης ἐνδιαπεποιημένῃ, χρυσῷ ἐσφηνωμένῃ· ἐπὶ ταύτης με ἀνακλίνουσι, μάκελλοι μοι τῶν γυναικῶν παπαπακλιναν. ἔπειτα οὕτως ἡμᾶς ἐπὶ θώκων ἐπί τινος μηχανήματος, καὶ ἔσω εἰς τὸ θέατρον πρῳ ἐκάλουν, μαθήκαν ἐν τῷ μέσῳ, καὶ οἱ ἄνθρωποι μέγα ἀνεβόησαν, ᾧ μρότος πάσης

vesperi, me insciο, ad interiorem in quo dormiebamus locum perducto patrono, me per rimulam ostendit cum adulescentula coëuntem. Eo aspectu oblectatus, rem prohibet efferri, cupiens me in theatrum duci ludorum tempore, quò id meum spectaculum in aliqua ex his quæ ad bestias damnatæ essent fœmina, in conspectu omnium videretur. Ac ad me introductam mulierem mihi hærere, & demulcere manibus iubent, vt cùm ludorũ instaret dies, in theatrum deduceremur, omnibus spectaculo futuri. Lectus erat magnus, ex Indica factus testitudine, atque ornatus auro. In hoc me collocant, & iuxtà ponunt mulierem: deinde supra machinam lectũ positum in mediũ theatri ferunt, magna cũ acclamatione populi plausũq;

manus

ἐπὶ ἐμοὶ τὴν χεῖρα ἐκτείνητε. κεῖτο γὰρ ἡμῖν παρεσκευασμένα πολυτελῆ ἐδέσματα ἐπὶ τρυφῶντι ἀνθρώποις ἐν δείπνοις παρατιθέμενα. παῖδες ὡραῖοι παρειστήκεσαν ἡμῖν, οἰνοχόοι καλοί, τὸν οἶνον ἡμῖν χρυσῷ ἐγκυάθῳ διακονούμενοι. ὁ μὲν οὖν ἐπιστάτης, ἐς ὃν ἔτυχον ἐγὼ, ἐκέλευέ με λαβέσθαι· ἐγὼ δὲ ἄμα μὲν ἠδέμην, ἐν τῷ θεάτρῳ καταπεσὼν, ἅμα δὲ ἐδεδίειν, μή τις ἄρκτος ἢ λέων ἀναπηδήσῃ τὰ ἐκεῖσε ἐν τούτῳ δή τινος ἄνθη, φόρους, παρεδρώνους, ἐν ζωῖς ἄλλοις ἄνθεσιν ὁρῶ καὶ ῥόδων χλωρῶν φύλλα, ἃ μηδὲν ἔτι ὀνῶν, ἀναπηδήσας τὴν λίτρας, ἐκπίπτω. καὶ οἱ μὲν οὕτω με ἀνίσταθαι ὀρχησόμενον. ἐγὼ δὲ ἐν ἐξ ἐνὸς ἐπιφέρων, καὶ ἀπανθιζόμενος ἀπ' αὐτῶν τὰ ἀνθέων, τὰ ῥόδα, κατεπίνον. τῶν δὲ ἔτι θαυμαζόντων ἐπ' ἐμοὶ, ἀφίππαι ἐξ ἐμοῦ ἡ ἐκείνη ἡ τῆς λιτλώσης ὄψις. καὶ ἀπόλυται, καὶ ἀφανὴς ἦν ἐκεῖνος ὁ πάλαι ὄνος, ὁ δὲ Λούκιος αὐτὸς ἔνδον μοι γυμνὸς ἐγένετο. τῇ δὲ παραδόξῳ ταύτῃ, καὶ μηδέποτε ἐλπισθείσῃ θέᾳ πάντων ἐκπεπληγμένοι, δεῦρο

manus aduersus me extendetis. Nobis mensa erat pluribus præparata rebus, quæ in cœna deliciarum causa hominibus apponuntur. Adstabant nobis formosi pueri pincernæ, vinum nobis aureo poculo ministrantes. Ibi custos adstans meus, iubet me prandere. Verecundabar in theatro situs, & simul extimescebam ne quis vrsus aut leo ac me dilaniandum prosiliret. Hic ego inter alios flores recentium rosarum folia conspicatus, statim è lecto prosilio. Arbitrantur reliqui me veluti saltaturum ad ludum præbendum surrexisse: at ego inter homines ad flores vsque delatus, rosas selectas pascor. tum singulis rem admirantibus, iumenti specie depono, omniq; prioris asini sublata forma, in Lucium illum priscum ante eos nudus redij. Hoc insperato veluti nurando monstro stupefactus populus

νὸν

νὸν ἐπεθορύβησαν, καὶ τὸ θέατρον εἰς δύο γνώμας ἐσχίζετο. οἱ μὲν γὰρ ὥσπερ φάρμακα δεινὰ ἐπιστάμενον, καὶ κακόν τι πολύμορφον, ἠξίουν εὐθὺς ἔνδον πυρί με ἀπρθανεῖν· οἱ δὲ περιμεῖναι καὶ τοὺς ἀπ' ἐμοῦ λόγους ἔλεγον δεῖν, καὶ πρότερον δαγνῶναι, εἶθ' οὕτω δικάσαι περὶ τούτων. κἀγὼ δραμὼν πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας (ἔτυχε δὲ τῇ θέᾳ ταύτῃ παρὼν) ἔλεγον κάτωθεν, ὅτι γυνή με Θετταλὴ, γυναικὸς Θετταλοῦς δούλη, χρίσματι μεμαγευμένῳ ἐπαλείψασα, ὄνον ποιήσειε. καὶ ἱκέτευον αὐτὸν, λαβόντα ἔχειν με ἐν φουρᾷ ἔστ' ἂν αὐτὸν πείσαιμι, ὡς οὐ καταψεύδομαι, οὕτω γεγονάς. καὶ ὁ ἄρχων, λέγε, φησί, ἡμῖν ὄνομα τὸ σὸν, καὶ γονέων τῶν σῶν, καὶ συγγενῶν, εἴ τινας φῂς ἔχειν τοῦ γένει προσήκοντας, καὶ πόλιν. κἀγώ· πατὴρ μὲν, ἔφην, ἔστι μοι Λούκιος, τοῦ δὲ ἀδελφῷ τοῦ ἐμῷ, Γάϊος· ἄμφω δὲ, τὰ λοιπὰ δύο ὀνόματα κοινὰ ἔχομεν, κἀγὼ μὲν ἱστοριῶν καὶ ἄπλων εἰμὶ συγγραφεὺς, ὁ δὲ ποιητὴς ἐλεγείων ἐστὶ, καὶ μάντις ἀγαθός. πατρὶς δὲ ἡμῖν Πάτρας

magno coorto murmure, in diuersas sententias distrahebatur. alij vt magnum, inq; varias formas mutari solitum, statim igni comburendum: alij paulò expectandum, meq; priùs audiendum censebant, ac postea sententiam ferendam. At ego ad præfectum vrbis, qui aderat in theatro, currens, dixi me à serua Thessalæ mulieris, quæ magna erat, vnguento perfusum, in asinum fuisse conuersum, rogo me in custodia detineat, quoad certior fieret me loqui vera. Dic, inquit præses, tuorum parentum & cognatorum, si quos habes, & ciuitatis nomen. Patrem esse mihi Lucium respondi, fratrem Caium, eodem quo ego vocatus cognomine: me historiarum aliarumq; rerum scriptorem, fratrem poëtam atque augurem esse, patriam vrbem Achaiæ Patras.

τῆς Ἀχαΐας. ὁ δ' Βίκασις, ἐπὶ ταῦτα ἥκασι. φιλτάτων μοί, ἔφη, λίαν ἀνδρῶν ὑὸς ἦ, καὶ ξένων, οἵτινά τι μοι ὑπόκειται ξενίσαι, καὶ δώροις τιμῆσαι τοιούτοις. καὶ ἐπίστασθαι ὅτι ἀδίκως ψεύδομαι, πᾶς ἐκείνων ὤν. καὶ τὸ δίφρε ἀναπηδήσας, περιβάλλεται, καὶ πολλὰ ἐφίλει, καί με καὶ οἰκαδ' ἤγεν, ὡς ἑαυτόν. ἐν τούτῳ δή, καὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς ἀφίκετο, ἀργύριον, καὶ ἄλλα μοι πολλὰ κομίζων. ἐλθόντων μὲν οὖν τούτων, ὁ ἄρχων ἅπαντα δημοσίᾳ, πάντων ἀκούοντων, ἀπέλυσε. καὶ ἐνθουτὶ ἐπὶ θάλατταν, ναῦν ἐσκευάσμεθα, καὶ τὰ ἀρτεμονεῖν ἐπεδόμεθα. ἐγὼ δὲ ἐράστιον ἔδει ἔγνων, ἐλθεῖν παρὰ τὸν γαυᾶκα τὸν ἐραθέσαν με τὸν ὄνον, καλόν μοι αὐτὴ φανεῖσθαι λέγων, πολὺ ἐν ἀνθρώπῳ ὤν. ἡ δὲ μ' ἀσμένη τε ἐσεδέξατο, ὡς παραδόξῳ, οἶμαι, τῷ πράγματι· ἐπιτερπομένη τῇ ἀπαντήσει τοιαύτῃ, καὶ ἐλαθόθεν ἐκείνων. κἀγὼ ἐπαθόμην, μισθοῦ ἄξιον ἔδει νομίζων, τὸν ὄνον ἀναπηδήσαντα, πολὺ γνόφον ἄνθρωπον ὑπερτρυφᾶν, καὶ τὸν ἐραθέσαν ὑπερορᾶν. καὶ

Patras. Quæ vbi præses audiuit: Hospitis, inquit, filius es, hominis mihi amicissimi, qui me domi solitus est excipere, & donis prosequi. Scio te nil mentiri, tali parente natum: de q; sella descendens, me amplexus exosculatur, ac deducit domum. Interim meus aduenit frater, argentum afferens, aliáque multa. Cùm præses adstantibus omnibus me missum fecisset, ad mare descendimus. Præparata iam naui, commeatuq; imposito, optimum factu sum ratus, priusquam abirem, fœminam conuenire quæ me asinum adeò dilexerat. multò enim magis virum me asino pulchriorem fore sibi charum existimaui. Illa admodum lætata me vidit, rei miraculo delectata, ac cœnare cubareq; secum hortata est. Existimabam illam quæ asinum dilexisset, multò maiorẽ in homine voluptatem sumpturam. Quum cœnassemus,

δειπνῶ σὺν αὐτῇ, καὶ ἐκ τοῦ μύρου ἀλείφομαι, καὶ στεφανοῦμαι τῶν φιλτάτω, καὶ ἐς ἀνθρώπους με ἀνατώσαντι ῥόδῳ. ἐπεὶ δ' ἦν νὺξ βαθεῖα, ἤδη καὶ καθεύδειν ἔδη. καὶ ἀγὼ δ' ἐπανίσταμαι, καὶ ὥσπερ εἰ μέγα τι ποιῶν ἀγαθὸν, ἀπαλλύομαι, καὶ ἵσταμαι γυμνὸς, ὡς δῆθεν ἔτι μᾶλλον ἀρέσων, ἐκ τῆς πρὸς τὸν ὄνον συγκείσεως ἡ δ', ἐπειδὴ εἶδέ με πάντα ἀνθρώπινα ἔχοντα, προσπτύσασά μοι, οὐ φθείρῃ ἀπ' ἐμοῦ, ἔφη, καὶ τῆς ἐμῆς οἰκίας, καὶ μακράν ποι ἀπελθὼν, κοιμήσῃ. ἐμοῦ δ' ἐρομένου, τί γὰρ καὶ ἡμάρτηταί μοι τοιοῦτον; ἐγὼ δέ, ἔφη, μὰ Δία, οὐχὶ σοῦ, ἀλλὰ τοῦ ὄνου τοῦ σοῦ ἐρῶσα τότε ἐκείνῳ, καὶ οὐχὶ σοὶ συνεκάθευδον. καὶ ὤμην σὲ καὶ νῦν καὶ ἐκεῖνό γε μόνον τὸ μέγα τοῦ ὄνου σύμβολον δασώζειν, καὶ σύρειν· σὺ δέ μοι ἐλήλυθας, ἐξ ἐκείνου τοῦ καλοῦ καὶ χρησίμου ζώου, ἐς πίθηκον μεταμορφωθείς. καὶ καλεῖ ἤδη εὐθὺς τοὺς οἰκέτας, καὶ κελεύει με, τῶν νώτων μετέωρον, κομισθῆναι ἔξω τῆς οἰκίας. καὶ ἐξωσθεὶς πρὸ τοῦ δωματίου, ἔξω γυμνὸς, καλὸς, ἐστεφανω-

vnguento vngor: coronaq; ex amantissimis rosis, vt quæ mihi formam hominis restituissent, imposita capiti, quum tempus dormiendi iam nocte intempesta adesset, vestes exuo adstans nudus, veluti rem gratam fœminæ facturus, quum pro asino virum haberet. At illa vt me nudum aspexit, & singula hominem esse, in me expuens: Abi hinc in malam rem, ait: abscede ocyùs, alibi dormiturus. Cùm peterem quódnam ob erratum meum id diceret: Quoniam non te, ait, sed asinum dilexi, quo cum non tecum concubui. Equidem arbitrabar te asini solam speciem deposuisse: insigne illud quod dilexeram, seruasse: tu verò omisisti id, quod solum in asino pulchrum videbatur atq; vtile, in simium quendā conuersus. statimq; vocatis domesticis mandat, extra domum foràs me nudum eijci. Ego ante domum nudus,

ἐστεφανωμένος καὶ μεμυρισμένος, τὴν γῆν γυμνὴν περιλαβὼν, ταύτῃ συνεκάθευδον. ἅμα δὲ τῷ ὄρθρῳ γυμνὸς ὢν, ἔθεον ἐπὶ ναῦν, καὶ λέγω πρὸς τὸν ἀδελφὸν, τὴν ἐμαυτοῦ ἐν γέλωτι συμφοράν. ἔπειτα ἐκ τῆς πόλεως, δεξιοῦ πνεύσαντος ἀνέμου, πλέομεν ἔνθεν, καὶ ὀλίγαις ἡμέραις ἔρχομαι εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα. ἐνταῦθα θεοῖς σωτῆρσιν ἔθυον καὶ ἀναθήματα ἔθηκα. μὰ Δί', οὐκ ἐκ κηνὸς πρωκτοῦ, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, ἀλλ' ἐξ ὄνου περιεργίας, διὰ μακροῦ πάνυ, καὶ οὕτω δὲ μόλις, οἴκαδε ἀνασωθείς.

coronatus, vnctus, in nudo solo iacui. Diluculò mare versus respiciens, nudus fratri narraui non absque risu infortunium meum. Vento deinde flante nauem ascendentes, paucis diebus in patriam venimus: vbi Dijs meæ salutis authoribus sacra persolui, ac in templo dona suspendi: non quòd ex canis podice (vt vulgò aiunt) sed ex longa asini peregrinatione, ac vix tandem in patriam redierim, salutem cõsecutus.

GILBERTI COGNATI.

ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus Magiæ studiosus, scribit se petijsse Thessaliam, desiderio discendæ magiæ flagrans, ibiq; dum se in auem verti cuperet, in Asinum à Palæstra ancilla vnguenti & veneficij potentia, humano tamen permanente animo, esse demutatum, multasque ærumnas exantlasse, donec gustatis rosis, in pristinum hominem reformaretur, atque pristino decori & venustati redderetur. Lucianum imitatus est L. Apuleius.

a THESSALIAM.] *Græciæ regionem, cuius montes sunt 24. nobilissimi, flumina quoque insigniora aliquot, & inter celebres vrbes Hypata, Patara, vbi Apollo dabat responsæ hyemalibus mensibus & Larissa, à qua Achilles Larissæus*

dictus est. *b* Maga est præcipua.] *Non erant olim Magi plebeiæ sortis homines, sed apud Persas, Aethiopes, Chaldæos ac Indos, ex regia stirpe proceres, qui in secretioribus philosophiæ & artis Mathematicæ arcanis educati, sagacissimi sympathiæ rerum naturalium & diuinarum exploratores ex quarum sympathia & antipathia admiranda & vulgo incredibilia opera producebant.* c Hos in beluas transmutans.] *De hominum & brutorum metamorphosi in alias formas Aristot. de Mirabilibus auditu. Ouid. lib. 14. Metamorph. Plinius lib. 8. cap. 22 & lib. 10. Aristot. lib 9. cap. 36. & 8. cap. 5 Solinus lib. 9 Augustin. lib. 18. de ciuitate Dei cap. 6. 17. & 18. cuius verba hæc sunt: Nec enim ait, Dæmones aliquid, præcipuè in animam, operari possint, nisi is permiserit, cuius iudicia occulta sunt multa, iniusta verò nulla. Nec enim Dæmones naturas creant, sed specie tenus, quæ à vero Deo creata sunt, commutant: & præstigiator ille phantasmatibus homines, obseratis sensibus illudit. Has terribiles hominum metamorphoses Virgil. quibusdam herbis ponticis, & carminibus Circes Homerus acceptas referunt. Virg. Ecl. 8.*

Hic ego sæpe lupum fieri, & se condere syluis
Mœrim, sæpe animas imis exire sepulchris,
Atq; satas alio vidi traducere messes.

De Diomedis sociorum, & Arcadum in lupos metamorphosi Varro d Ex ernus & aduena.] Ξενῶν, ἀνακαφέοντας πξᾶγμα, aut χρῆμα. πξᾶγμα dicit vt Latini interdum negocium. *Cicero in epistola quadam ad Q. Frat. Callisthenem dicit esse vulgare & notum negocium. Idem alibi: Teucris illa, lentum ianè negocium. Vulgare autem & notum, triuiale, in quo nihil admodum excellat Theocritus:*

— σοφρόνι χρῆμ' ἀνεροπᾶν e Seruis enim & honesta & turpia.] *Quibus in domibus, aut paterfamiliâs, aut matersfam. nequiter libidini seque viuat, in eis seruos nec esse seruos, neque communi conditione seruitutis vti, sed liberius, licentiùs, dissolutiùs viuere, & quotidiana docet experientia, & Cicero in Cœliana definitione grauissimè & sapientissimè dixit. Seruj enim, vt hic Lucianus noster, po-*

nit, omnium conſcij ſunt, quæ à dominis aut pulchrè aut turpiter fiunt. Quocirca qui ea deſignant flagitia, quæ latere atque occultari expediat, ij, tantum abeſt vt metuantur à ſeruis, ipſimet metuunt ſeruos: vtpote quos neceſſariò habeant aſſiduos ſuorum facinorum teſtes. Miſerrima igitur eſt impurè ac turpiter viuentium conditio quibus ad cætera damna illud etiam accedit, vt in quos imperium exercere debuerant, eos reuereri ac metuere adigantur. f Palæſtra penes focum.] *Palæſtra iocosè inditum ancillæ nomen, vt apud Plaut. in Ciſtellaria, cuidam Gymnaſium. g* Adamantinus.] *Solidæ firmæque ſententiæ, inexorabilis, inexpugnabilis. Huic prouerbio incredibilis huius lapidis duricies locum fecit, vt tam de animi fortitudine, quæ virtus ſit, hoc eſt, honeſti iuſtique cauſa ſuſcepta, quam etiam de obturata aliqua mentis deſtinatione, quæ nulla queat ratione loco dimoueri, poſſit intelligi. Hinc idem Lucianus in Pſeudomante mentem adamantinam dixit, & in Tragopodagra Chorus dixit, podagram adamantinum habere ingenium. h* Cognoui me aſinum euaſiſſe.] *Vitia quidem non tam corpus quam animam, verùm hominem immutant. Sunt enim vitia animorum veneficia, quibus auari & raptores in harpyias, libidinoſi, in Satyros, obſcœni in porcos, aſinos ſiue iumenta, tyranni in lupos & alias beſtias transfigurantur. Vide* Platon. *circa finem octaui dialogi de Iuſto. Auguſtin. de ciuit. Dei lib.* 18. *cap.* 17. *&* 18. *Plato dum antiquorum figmenta ſequitur, ne ſacratioris illius doctrinæ, quam apud Aegyptios perceperat, arcana propalaret, hæc non incuriosè tractauit. ac de alijs quidem animalibus paſſim multa: de aſino verò hoc præcipuè dixit diſputante apud Phædonem Socrate: Homines qui fœdis concupiſcentijs manus dediſſent, ventríque dediti per inertiam atque laſciuiam in gloriam inutiliſque egiſſent vitam, neque quicquam penſi pudoriſve habuiſſent, in aſinos poſt obitum deijci. i* Veniti ne fœnum.] *Non ſolum zelotypia etiam ita æqui laborant, ſed etiam inuidia & æmulationes vt Ariſtotelis illud rhet. lib.* 2. *ſit veriſimum, docens inuidiam oriri erga vicina & cognata. Nullus enim inuidet diuerſi generis τὸ συγγενὲς γὰρ τῷ φθονεῖν ἐπιτήδειον. Etenim inuidere nouit*

ipsa affinitas. Sic equi riuales dentibus & calcibus castigant.

k Laurum vocant homines, malum & asino & equo cibum.] *Asini & anseris auersum adeò est à poëticis studijs ingenium, vt Phœbeam arborem laurum, quam sibi exitialem, si eius folia vescantur, intelligunt, pertinacissimè fugiant.* *l* Quod olim Candauli.] *Videtur alludere ad historiam Candaulis, quæ est apud Herodotum libro primo.* *m* Partem syluestris asini ei dono misit, quum canes.] *Asini Syluestres in delicijs ciborum olim fuêre: qui licet sint generis valentissimi, in quo plurimum est alimenti, vt docet Celsus: Galeuus tamen eius carnem mali succi, & digestu difficilem tradit. Plinius verò lib. 8. sic ait: Onagri in Phrygia & Lycaonia præcipui. Pullis eorum seu præstantibus sapore, Africa gloriatur, quos Lalisiones appellant ὄνον ἄγριον, Latini onagrum, asinum agrestem, syluestrem & ferum vocant.* *n* Asino conspecto.] *Adagium dici solitum in eos, qui stoliditatem suam dum ineptè student assimulare, ridiculè produntur.* *o* E' canis podice, vt vulgò aiunt.] id est, *culo. Dictum videtur à Luciano, pro eo quod est, rebus anxijs atque angustis: quòd ea pars arctior sit huic animanti, quamobrem & excernunt difficilius: Laërtius ait, vulgò iactatum fuisse in Zenonem, quòd in canis postico de republica conscripsisset, vel quòd nimis anxiè, vel quod inepté.*

ZEYΣ

ΖΕΥΣ ΤΡΑ- *IVPITER TRA-*
γῳδός. *gœdus.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

EIusdem propè argumenti & hic dialogus est, nisi quòd hic Epicureum etiam quendam introducit qui deos omnino negat vllos esse, nedum prouidentia sua mundum gubernare: fortuitúque ac temerè omnia geri contendit. Deinde & ipsa tractatio in plures personas spargitur, ac tota dramatica est. Principiò enim Iupiter fingitur audita disputatione Timoclis Stoici & Damidis, eius quem modò dixi, Epicurei, grauiter incensus, ac metu pariter atque dolore commotus esse. Cuius rei causam dum cæteri ab eo inquirunt, eandemque disputationem ab ijsdem illis iterum instaurari audiunt, tandem consilijs mutuò inter se collatis, generale deorum omnium concilium super eadem re congregandum decernitur. Conuocatis itaque per præconem Mercurium vniuersis, & ijsdem pro sua cuique dignitate assignatis sedibus, cùm diu inter se de consessu altercati fuissent, postremò imperato silentio, Iupiter cum magna perturbatione totum negocium ac summam disputationis illius exponit, admonens, & ob oculos imminente posito periculo exhortans, vt in commune omnes cõsulere, & malo huic remedium aliquod quærere velint. Primus igitur accepta dicendi potestate Momus, graui obiurgatione deorum securitatem ac negligentiam reprehendit, vt qui & malos euehi sinant, & contrà bonos ac iustos opprimi, neq; responsa certa & expedita hominibus dent, neq; etiam poëtarũ scripta aboleri faciant, per quæ stupra, adulteria, bella ac seditiones ipsorum euulgentur: quare quicquid huius accidat, ipsorum culpa atque inertia accidere. Atq; hinc oratione ad ipsum Iouem cõuersa, etiã exemplis hæc confirmat. Post quem cùm alij alia censerent, omnium ferè sententias idem cõfutat: vel quòd per se absurdæ & inutiles essent, vel quòd absur-

da & incommoda ex ijs secutura. Præcipuè verò Apollinis consilium reprehendit: cuius etiam oraculū super euentu & victoria disputationis huius prolatū, ob vanitatē irridet. Ob quæ Hercules, cùm ipse postremus sententiam dixisset, audiretq; satis prohiberi sese quò minus sacra ac templa sua vi contra impios tueri posset, eò tandem redit, vt dicat se malle apud inferos esse, atq; ibi ab vmbris metui, quàm inter deos contemni, ac pro nihilo haberi. Quæ dum ita geruntur, interea noua occasione fingitur Hermes ille Agoræus, qui Athenis ad porticum Pœcilen consecratus stabat, properè aduenire, ac nunciare disputationē Damidis & Timoclis iterum iā inceptam esse, & ad eam magnā hominum multitudinē confluere. Relicto igitur concilio, ad auscultandū omnes cōuertuntur. Porrò tota Timoclis disputatio in hoc versatur, Deos esse, ac prouidentia illorum omnia gubernari: idq; argumentis hisce cōfirmat. Primò ab ordine ac cursu rerum naturaliū, quę omnes suis ac certis vicibus redeant ac varientur. Deinde authoritatibus & testimonijs poëtarū, Homeri & Euripidis. Post hæc cōmuni consensu gentiū, quæ deos venerentur sacrificijs & aris constitutis. Inde & ab effectis, quia oracula dent, & fulmina Iupiter iaciat. Postea aūt & à minori collatione ac similitudine à nauium gubernatoribus sumpta, quòd vt illi nauigia sua, sic deorū prouidentia mundū administret. Vltimò etiā à signo & consequenti, quia aræ deorū sint, quæ nullo modo futuræ fuerāt, nisi & dij essent. Ad quę singulatim respondens Damis, primū argumentum de naturali rerum ordine à diuisione diluit, etsi talia quędā fiant, non tamē eum ordinem à Dijs ideo certum constitutum esse, confutatione vt apparet, non satis efficaci. Authoritates autem poëtarum, ab ipsorum officio, & contrarijs testimonijs eleuat. Consensum præterea gentium, ab eo, quòd quanquam deos colant, non tamen eosdem omnes, & quidam etiam fœda ac turpia pro Dijs habeant, impugnat. Deinde oracula & fulmina eiusmodi esse ait, vt hæc ex naturali causa fiant. Ioue iam olim

olim in Creta sepulto : illa autem ambigua & obscura nihil certi prædicant. Similitudinem verò naucleri dissoluit ex dissimilitudine rerum comparatarum, ostẽdens diuersa omnia in hoc mundo atque in nauibus esse. Vltimum à signo locum, vt frigidum ac friuolum, eludere tantum satis habet.

ΕΡΜΟΥ, ΑΘΗΝΑΣ, Ζηνὸς, Ηρᾶς, Ποσειδῶνος, Αφροδίτης, Κολοσσοῦ, Μώμου, Απόλλωνος, Ηρακλέους, Ερμαγόρου, Τιμοκλέους καὶ Δάμιδος.

Ζεῦ, τί σαύνους, καὶ κατὰ μόνας σαυτῷ λαλεῖς, ὠχρὸς περιπατῶν, φιλοσόφου τὸ χρῶμα ἔχων; ἐμοὶ προσανάθου, λάβε με σύμβουλον πόνων. μὴ καταφρονήσῃς οἰκέτου φλυαρίας. Αθη. Ναὶ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων, Γουνοῦμαί σε θεὰ γλαυκῶπις, Σριτογένεια, Εξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἤδη, Τίς μοῦτις δάκνει σε κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμὸν Ητί βαρὺ στενάχεις, ὦχρος τέ σε εἶλε παρειάς. Ζεύς.

MERCVRIVS, MInerua, Iupiter, Iuno, Neptunus, Venus, Colossus, Momus, Apollo, Hercules, Hermagoras, Timocles, Damis.

[a] *Iupiter, quid animo cogitabũdo tecùm cõe cõminiscens loqueris, pallidus obambulans, ac Philosophi colorem vultu præ te ferens? Quin mecũ ista communicas, & me propter rerum difficultatẽ qua premeris, in consilium adhibes? Haud enim famuli tui nugas habebis contemptui.* MIN.

[b] *Sanè, magne parẽs, hominum rex atq; deorum,*
Te precor en glaucis oculi Tritonia Pallas,
Fare age, ne celes, quò sint hæc cognita nobis:
Quod te consilium dubio sub pectore versat?
Cur gemis? & tacito pallor subsurgit in ore?

IVP.

ἐκ ἴσου ἐδὲν δεινὸν ᾠδ' ἅπαν ἔπος, ἐδὲ πάθος, ἐδὲ συμφορὰ πρωτοφυὴς, ἧς ἐκ ἂν ἄροιτ' ἄχθος ἀθανάτων φύσις. Αθη. Ἀπόμοι, οἵοις φροιμίοις ἄρχῃ λόγων. Ζεύς. ὦ παγκάλιστοι, χθονιά γε πάθήματα. σύ τ', ὦ Προμηθεῦ, οἷά μ' ἤργασαι κακά; Αθη. τί δ' ἐστί; πῶς χορὸν γὰρ οἰκείων ἐρᾷς. Ζεύς, Ὦ μεγαλοσμαράγου πυρὸς ῥοῖσμα, τί μοι ῥέξας; Αθη. ἐοικέτω ὀργὴν, ἐὰν μὴ ἐμοὶ θέλῃ ὥσπερ οὖν ἐδὲ ἐλωφάμεθα, μηδ' τὸν Εὐριπίδην ὅλον καταπεπόκαμεν, ὡς σοι ὑποφαματουργεῖν. Ηρα. ἀγνοεῖν ἡμᾶς νομίζεις τὴν αἰτίαν τῆς λύπης, ἥτις ἐστί σοι; Ζεὺς ἐκ οἶδ', ἐπεί σοι ἐᾷ ἐκκύνειν μέγα. Ηρα. οἶδα τὸ ἐκφάλαιον αὐτὸ, ὧν πάσχεις, ὅτι ἐρωτικόν ἐστιν. ἐ μέντοι κωκύω γε, ὑπὸ ἔθους, ἢ μὴ ποκάκις ὑβριωθῶσα ὑπὸ σοῦ τὰ τοιαῦτα. ἐκὸς γοῦν, ἤτοι

IVP. *Nunquam grauis res vlla sic dici potest, Non passio non vllus vspiam dolor, Sed nec calamitas vlla sic tragica & mala est, Quæ sit dolori conferenda cœlitum.* MI. *O Phœbe, qualibus incipit proœmijs!* IVP. *O pessimũ genus mortalium, Tuq; ô Prometheu me quibus affixti malis!* MI. *Quid est! nec enim celabis hæc domesticos.* IV. *O murmur ingens fulminis magnicrepi, Quid vtilitatis addis aut affers mihi!* MI. *Compesce iracundiam, si tragica magniloquentia, quemadmodum illi, tibi pares esse nequeamus. Neque enim totum Euripidem deuorauimus, vt tibi dictis poëticis è fabula petitis subseruiamus.* IVN. *An nobis obscuram esse opinaris tristitiæ tuæ causam, cuiusmodi sit!* IVP. *Nosti nequaquã, etsi grauius quidam boes.* IVN. *Noui ecastor dolorum tuorum summam, quibus discruciaris: neque tamen vociferor aut coccizo, quippe quæ iam sæpenumerò præter morem eiusmodi per te sim passa contumeliam. Valde igitur credibile*

ἢτοι Δανάλω τινὰ, ἢ Σεμέλῃ ἢ Εὐρώπῃ αὖθις ἰὼν ὀρόντα, ὃτι ἀνιᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἅτα βουλόμενος ταῦρον ἢ Σάτυρον, ἢ χρυσὸν γενόμενον ἐνεῖναι δι' ὀρόφου, εἰς τὸν κόλπον τῆς ἀγαπωμένης. τὰ σημεῖα γὰρ ταῦτα, οἱ στεναγμοὶ, καὶ τὰ δάκρυα, καὶ τὸ ὠχρὸν εἶδος, οὐκ ἄλλο τι, ἢ ἔρωτός εἰσιν. Ζεύς. ὦ μακαρία, ἢ τις ὑπ' ἔρωτι, καὶ τοῖς τοιούτοις παιδιαῖς, οἵα τὰ ἡμέτερα πράγματα ἦν. Ηρα. ἀπὸ τί ἄμοι, ἐμὴ τοῦτο ἀνιᾷ σε, Διὰ τύχας Ζεύς. ὑπ' ἰσχάτοις, ὦ Ηρα, τὰ θεῶν πράγματα. καὶ τοῦδε δὴ, τὸ τῶν λόγου, ἐπὶ ξυρῆς ἕστηκεν, ἄτε καὶ ἡμᾶς τιμᾶσθαι ἔτι, καὶ τὰ γέρα ἔχειν τὰν γῇ, ἔτι καὶ ἡμινῆσθαι παντάπασι, καὶ τὸ μηδὲν ἦν λοιπῶν. Ηρα. μῶν γίγαντάς τινας ἢ γῆ ἔφυσεν; ἢ οἱ Τιτᾶνες τὰ λυσιμὰ διαρρήξαντες, καὶ τὰς φρουρὰς ὑπερασπίσαντες, αὖθις ἡμῖν ἀναστία ἄρουται τὰ

bile est iterum aut Danaës cuiuspiam, aut Semeles, aut Europæ inuentæ amore te angi: deinde verò assumpta imagine aut tauri aut satyri, aut aurum te factum velle per impluuium in sinum amatæ puellæ influere. Hoc enim haud dubitanter significant crebri isti tui gemitus, & suspiria, neque non lachrymæ. Prætereà pallor quoque non alterius rei quam amoris argumentum est certissimum. IVP. O beata, quæ res nostras in amore & talibus ludicris sitas esse opinaris. IVN. Et quid aliud te nisi hoc soliciat, Iouem existientem? IVP. In extremum discrimen res nostræ perductæ, ô Iuno, & planè vt est in prouerbio, [c] in acie nouaculæ constitutæ sunt, vt aut colamur amplius, oblatis in terra sacris fruentes, aut neglectui demur, ab omnibus habiti contemptui, ac nullius quidem momenti esse videamur. IVN. Nunquid terra Gigantes produxit iterùm? aut nunquid Titanes disruptis vinculis, deuictaq; custodia rursum aduersus non arma & vim parant?

ὅπλα; Ζεύς. θάρσει, τὰ νέρθεν ἀσφαλῶς ἔχει θεοῖς. Ηρα. τί οὖν ἄλλο δεινὸν ἂν γένοιτο; οὐχ ὁρῶ γὰρ, ὅτι μὴ τὰ τοιαῦτα παραλυποῖ, ἐφ' ὅτῳ Πῶλος ἢ Αριστόδημος, ἀντὶ Διὸς ἡμῖν ἀναπέφηνας. Ζεύς. Τιμοκλῆς, ὦ Ηρα, ὁ Στωϊκὸς, καὶ Δάμις ὁ Επικούρειος, χθὲς, οὐκ οἶδα ὅθεν σφίσιν ἀρξαμένου τοῦ λόγου, περὶ νοίας περιδιελεγέσθην, παρόντων μάλα συχνῶν καὶ δοκίμων ἀνθρώπων, ὅπερ μάλιστα καὶ ἠνίασέ με. καὶ ὁ μὲν Δάμις, οὔτ' εἶναι θεοὺς ἔφασκεν, οὔθ' ὅλως τὰ γιγνόμενα ἐπισκοπεῖν ἢ διατάττειν. ὁ Τιμοκλῆς δὲ ὁ βέλτιστος ἐπειρᾶτο ξυναγωνίζεσθαι ἡμῖν, εἶτα ὄχλου πολλοῦ ἐπιῤῥυέντος, οὐδὲν πέρας ἐγένετο τῆς συνουσίας. διελύθησαν γὰρ, εἰσαῦθις ἐπισκέψεσθαι τὰ λοιπὰ συνθέμενοι. καὶ νῦν μετέωροι πάντων εἰσὶ πρὸς

parant? IVP. Confide: nam res inferæ cœlestibus extra omne sunt periculum. IVN. Quid ergo aliud rei grauis & acerbæ accidit? Neque enim video, quando talia nihil te conturbant, quam obrem nobis [d] Polus aut Aristodemus pro Ioue apparueris IVP. Timocles ille Stoicus, ô Iuno, & Damis Epicureus heri nescio quo initio in eam delati disputationem [e] de prouidentia disseruerunt in magna probatorum hominum frequentia, & celebritate populari: id quod omnium maximè me conturbauit animo. Ac Damis quidem neque Deos esse, neq; omnino eorum quæ fierent, curam vllam habere, aut ea ordine gubernare, impudenter affirmare non verebatur: cæterum optimus ille Timocles nostras partes omni studio tueri conabatur. Deinde multa turba hominum certatim accurrentium confluente, nullum finem sortita est disputatio Etenim hoc fœdere initio ab vtrisq; discessum est, vt in diem posterum deintegrò reliqua nondum discussa accuratiùs examinarent atque perpenderent. Et nunc omnes suspenso ad audiendum inhiant

πὸς τὴν ἀπρόασιν, ὁπότερος κρατήσει, καὶ ἀληθέστερα δόξει λέγειν. ὁρᾶτε τὸν κίνδυνον, ὡς ἐν στενῷ παντάπασι τὰ ἡμέτερα, ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ κινδυνεύομεν; καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ παρεωρᾶσθαι ἀνάγκη τὰ ἡμέτερα, ὀνόματα μόνον εἶναι δόξαντα, ἢ τιμᾶσθαι, ὥσπερ πὸ τοῦ, ἢν ὁ Τιμοκλῆς ἐπέρσχῃ λέγων. Ηρα. δεινότατα ὡς ἀληθῶς, καὶ ὁ μάτην, ὦ Ζεῦ, ἐπετραγῴδεις αὐτοῖς. Ζεύς. σὺ δ' ὤου Δανάης τινὸς ἢ Αντιόπης εἶναί μοι λόγον ἐν ταράχῳ τοσούτῳ. τί δ' οὖν, ὦ Ερμῆ καὶ Ηρα καὶ Αθηνᾶ, πράττοιμεν ἄν; συνευρίσκετε γὰρ καὶ αὐτοὶ τὸ μέρος. Ερ. ἐγὼ μὲν ἐπὶ τὸ κοινὸν φημι δεῖν τὴν ἐπίσκεψιν ἐπαναγαγεῖν, ἐκκλησίαν συναγαγόντα. Ηρα κἀμοὶ ταῦτα συνδοκεῖ, ἅπερ καὶ τούτῳ. Αθη. ἀλλ' ἐμοὶ τἀναντία δοκεῖ, ὦ πάτερ, καὶ

inhiant animo, vter victoriam adepturus sit, ac veriora prolaturus. Videtis periculum, quàm omnibus modis in angustum res nostræ coactæ sunt. In vno viro periclitamur, & ex duobus alterum euenire necesse est: vt aut omnia nostra habeantur contemptui, & solùm mania quædam videantur vocabula: aut vt ea pietate colantur, qua priùs culta sunt, si Timocles disputando superior euaserit. IVNO. *Periculosissima profectò sunt illa, nec temerè Iupiter more tragico propter illa efferebare.* IV. *Tu verò Danaës aut Antiopes alicuius potiundæ cogitatione me implicitum esse opinabare, cùm ita exanimatum me esse conspiceres.* [f] *Quid igitur, ô Mercuri & Iuno & Minerua nobis faciendū est? quin & vos consilij promptè inuenti partem expromitis?* MER. *Ego quidem coacto prosperè concilio hanc rem communi omnium deliberationi offerendam esse existimo.* IVN. *Et ego huius accedo sententia.* MI. *Atqui mihi diuersum videtur, ô pater, ne videli-*

καὶ μὴ συνταράττειν τὸν οὐρανὸν, μηδὲ δῆλον εἶναί σε θορυβούμενον τοῦ πράγματι, πράττειν δὲ ἰδίᾳ ταῦτα, ἐξ ὧν κρατήσει μὲν ὁ Τιμοκλῆς λέγων, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθεὶς, ἀπίοι ἐκ τῆς συνουσίας. Ερ. ἀλλ' οὔτε ἀγνοήσεται ταῦτα, ὦ Ζεῦ, ἐν φανερῷ ἐστομένης τῆς ἔριδος τοῖς φιλοσόφοις· καὶ σὺ δόξεις τυραννικὸς εἶναι, μὴ κοινούμενος περὶ τῶν οὕτω μεγάλων, καὶ κοινῶν ἅπασιν. Ζεύς. οὐκοῦν ἤδη κήρυττε, καὶ παρέστωσαν ἅπαντες. Ερ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις. ἰδοὺ δὴ, εἰς ἐκκλησίαν συνέλθετε οἱ θεοὶ· μὴ μέλλετε, ξυνέλθετε πάντες, ἥκετε, περὶ μεγάλων ἐκκλησιάσομεν. Ζεύς. οὕτω ψιλὰ, ὦ Ερμῆ, καὶ ἁπλοικὰ καὶ πεζὰ κηρύττεις, καὶ ταῦτα, ἐπὶ τοῖς μεγίστοις συγκαλῶν; Ερ. ἀλλὰ πῶς γὰρ, ὦ Ζεῦ ἀξιοῖς;

videlicet excitato tumultu cœlum terrore compleas, néve palàm fiat hanc ob rem te tumultuari aut consternari animo. Cæterùm priuato tecum consilio effectum reddas, vt Timocles disceptando potiatur victoria, Damis verò omnium risui expositus atque subsannatus ex disputatione abeat. MER. *Atqui ista non manebunt obscura & tacita, Iupiter, cum philosophis in propatulo futura sit disceptatio. Ac tu quidem tyrannum agere videberis, si de tantis rebus ad omnes communiter pertinentibus, cum reliquis nihil communicaueris.* IVP. *Quin ergo iam vt 8 in concionem veniant proclamas, vt mox præstò sint omnes?* MER. *Rectè mones. Heus vos superi ocyùs in concilium omnes conuenite: ne cunctemini: confluite omnes: venite maximis de negocijs collaturi consilia.* IVP. *Adeóne nudis, ó Mercuri, verbis & simplicibus, ad hæc solutis præconem agis, præsertim maximis de rebus deos conuocans?* MER. *Et quínam alia ratione expetis*

ἀξιοῖς. Ζεύς. ὅπως ἀξιῶ; ἀλλ' ὑμνῶσα φημὶ λεῖαν τὸ κόρυθμα μέτροις τισὶ καὶ μεγαλεφωνίᾳ ποιητικῇ, ὡς μᾶλλον σαίνεσθοιεν. Ερμ. καὶ ἀπ' ἐποποιῶν, ὦ Ζεῦ, καὶ ῥαψῳδῶν τὰ τοιαῦτα ἐγὼ ἥκιστα ποιητικός εἰμι, ὥστε διαφθερῶ τὸ κόρυθμα. ὑπέρμετρα κινδυνεύω ξυνάρων, καὶ γέλως ἴσομαι παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀμουσίᾳ τῶν ἐπῶν. ὁρῶ γοῦν καὶ τὸν Ἀπόλλω γελῶντα ἐπ' ἐνίοις τῶν χρησμῶν, ἃ δὴ ἐπικρυπτόμενος τὰ πολλὰ τῆς ἀσφαλείας ὡς μὴ πάνυ σχολῇ ἄγαν τοὺς ἀκούοντας, ἐξετάζῃ τὰ μέτρα. Ζεύς. ἀκήκοα, ὦ Ἑρμῆ, τὸν Ὅμηρον ἐπῶν ἐγκαμίζοντι τὰ πολλὰ τῷ κορύθματι, ὡς ἐκεῖνος ἡμᾶς σωτηρίαν· μεμνῆσθαι δέ σε εἰκός. Ερ. ὁ πάνυ μὲν οὖν σαφῶς καὶ πρόσχαρος· παραθαρρήσομαι δ' ὅμως. Μὴ τί τις οὖν θέλει θεὸς, μὴ τί τις ἄρσην, Μήδ'

expetis Iupiter? IVP. Rogas? Aequum esse opinor, vt præconium tuum nonnullis versiculis ac magniloquentia poëtica exornes, vt hac impulsi studiosiùs & frequentiùs confluant. MERC. Sanè: veruntamen hoc poëtarum & rhapsodorum est officium. Porrò ego minimè sum poëticus adeò vt præconium quoque corrumpturus sim, si versiculis consarcinatis & malè cohærentibus proclamarem. Ac risui ero omnibus ob versiculorũ structuram parùm concinnam. Itaque & Apollinem in dandis oraculis rideri à nonnullis video, dum multa securo animo inuoluit, & data opera obscurat, ne omninò audientes ocio indulgeant, sed expendant versiculos: IVP. Proinde, Mercuri, Homericos versiculos plerosq; admisce præconio, quemadmodum ille nos conuocare consueuit. Credibile aureum est illorum te commeminisse. MER. Profectò non admodum prompte & callidè, tamen periculum faciam.

h Ergo Dêum nemo nec mas nec fœmina desit,

Μήδ' αὐτῶν ποταμῶν μεγέτω, νόσφ' Οκεανοῖο, Μηδέ τε Νυμφάων, ἀλλ' ἐς Διὸς ἔλθετε πάντες Εἰς ἀγορὴν, ὅσοι τε κλυτὰς δαίνυσθ' ἑκατόμβας, Οσοι τ' αὖ μέσαται ἢ ὕσταται, ἢ μάλα πάγχυ Νώνυμοι, βωμοῖσι παρὰ, κνίσσῃσι κάθησθε. Ζεύς, εὖγε, ὦ Ερμῆ, ἄριστα κεκήρυκταί σοι· καὶ συνίασι γὰρ ἤδη. ὥστε παραλαμβάνων, κάθιζε αὐτοὺς, κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον, ὡς ἂν ὕλης ἢ τέχνης ἔχῃ, ἐν πεδείᾳ μὲν τοὺς χρυσοῦς, εἶτα ἐπὶ τούτοις τοὺς ἀργυροῦς, εἶτα ἑξῆς, ὁπόσοι ἐλεφάντινοι, εἶτα τοὺς χαλκοὺς, ἢ τοὺς λιθίνους. καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις, οἱ Φειδίου μὲν ἢ Αλκαμένους, ἢ Μύρωνος ἢ Εὐφράνορος, ἢ τῶν ὁμοίων τεχνιτῶν, πετετιμήσθων. οἱ συρφετώδεις δ' οὗτοι, καὶ ἄτεχνοι. πόῤῥω που συνωσθέντες, κατεδοιῶται σιωπῇ, ἀναπλη-

Insuper Oceani sint omnia fluminna præstò,

Omnes summa Iouis Nymphæ quoque tecta frequentent.

Cuncti in concilium gressu properare citato.

Vos quibus oblatis cedunt sua munera sacris.

Prætereà quotquot mediæ, seu fortè secundæ

Classis erunt, seu quos tenet vltima, seu qui

Obscura penitus diuorũ sorte fruuntur,

Degentes pingues cupidinidoris ad aras.

IVP. *Euge, ô Mercuri, optimum egisti præconem ac iam plenis vijs conueniunt. Quapropter assumens illos* [i] *in sedes collocata. pro sua quenque dignitate.* [k] *Priores quidem sedes occupẽt aurei, post hos locentur argentei, deinceps verò subsequantur quotquot sunt elephantini: his postremò succedant ænei atq; lapidei. Verùm in his etiam ipsis Phidiæ, aut Alcamenis, aut Myronis, aut Euphranoris, aut talium consimilium artificum gratia præhonorentur. Cæterùm vulgares illi nulla arte nobiles, longè alicubi conclusi in angulum locentur cum silentio, complen-*

ἀναπληρῶντες μόνον τὴν ἐκκλησίαν. Ερμ. ἴσως ταῦτα καὶ γενήσεται, ὡς σὺ κελεύεις. ἀλλ' ἐκεῖνό σ' ἐρόμενον ἄδικον ἂν εἴη, εἴ τις αὐτῶν χρυσᾶς μὲν, καὶ πολυτάλαντος ἢ τὴν ὄψιν, ἀκριβὴς δὲ τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ λιθιδίοις ἰδιωτικοῖς, καὶ ἀσύμμετρος, πρὸς τῶν χαλκῶν τῶν Μύρωνος καὶ Πολυκλείτου, καὶ τῶν Φειδίου καὶ Ἀλκαμένους τῶν λιθίνων, δοκιμάζεται ἢ πρὸς τιμὴν καὶ νομίσαι ἂν τὴν τέχνην ζωὴν ἐκείνων μὲν ἄτοπος, ἀλλ' ὁ χρυσὸς ὅμως πρὸς τιμητός. Ερμ. μανθάνω, ὅτι πολλὴν ἀλλοδαπὴν, ἀλλὰ μὴ ἀρχαίαν δοκιμάζεις, καὶ ἀπὸ τιμημάτων. ἴκετε οὖν ἐς τὴν πρώτην ὑμᾶς οἱ χρυσοῖ. ἐοίκασι δ' οἱ ὦ Ζεῦ, οἱ βαρβαρικοὶ πρωϊαίτερον μόνοι, ὡς ζοὺς γε Ἕλληνας ὁρᾷς, ὁποῖοί ἐσι, χαλινοῦσθαι μὴ πρόσωποι, καὶ κατὰ τέχνην ἐσχηματισμένοις. λίθινοι δὲ ἢ χαλ-

complentes tantùm concionem. MERC. Fient ista vt imperas, ac sua quisque vt par est sede dignabitur. [l] Atqui hoc neutiquam promptum aut nosse proclive est, si quis illorum aureus fuerit, ac multitudine talentorum præponderet, opere verò non ita insignis sit, sed priuato penè ac vulgari, & minimè artificioso, si Myronis æneis ac Polycleti, & Phidiæ & Alcamenis lapideis conferatur, quónam locandus sit, si artem præferèdam esse putas. IVP. Oportebat quidem ad hunc modum fieri, sed tamen aurum anteferendum est. MERC. Intelligo, nempe iubet vt per opulentiores delectu habito, non ex optimatibus electim locentur, atque etiam à precio. Proinde venite, priora sedilia occupaturi vos aurei. [m] Attamen, vt vides Iupiter.

[l] oli barbari præsidebunt. Etenim cuiusmodinam Græci sint, animaduertis, pleni quidem venustatem ac gratia neq; nõ vultu honesto & liberali, & quantum ad artificij præstantiam attinet, probè culti & perpoliti, non tamen nisi lapidei aut

ἢ χαλκοῖ ὅμως ἅπαντες· ἢ οἵ γε πολυτελέστατοι αὐτῶν, ἐλεφαντίνοι, ὀλίγον ὅσον τοῦ χρυσοῦ ἐπιστίλβον ἔχοντες, ὡς ἐπικεχρῶσθαι καὶ ἐπηγᾶσθαι μόνον, τὰ δὲ ἔνδον ἑπόξυλοι, καὶ οὗτοι μιγῶν ἀγέλας ὅλας ἐμπολιτευομένας σκέποντες. ἡ Βενδὶς δὲ αὕτη, καὶ ὁ Ανουβις ἐκεινοσὶ καὶ παρ' αὐτὸν, ὁ Αττις καὶ ὁ Μίθρης. καὶ μὴν ὅλοι ὁλόχρυσοι, καὶ βαρεῖς, καὶ πολυτίμητοι ὡς ἀληθῶς. Πο. καὶ ποῦ τοῦτο, ὦ Ερμῆ, δίκαιον, τὸν ἡμιωπρόσωπον τοῦτον προκαθίζειν μου, τὸν Αἰγύπτιον, καὶ ταῦτα, Ποσειδῶνος ὄντος. Ερμ. ναὶ, ἀλλὰ σὲ μὲν, ὦ Εννοσίγαιε, χαλκοῦν ὁ Λύσιππος καὶ πτωχὸν ἐποίησεν, οὐκ ἐχόντων τότε Κορινθίων χρυσόν. οὗτος δὲ, ὅλοις μεταλλοις πλουσιώτερός ἐστιν. ἀνέχεσθαι οὖν χρὴ παρεωσμένον, καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, εἴ τις ῥῖνα τουλικαύτην χρυσῆν ἔχων,

ænei vniuersi: aut qui ex illis maximis sunt, ac sumptuosissimis impensis fabricati, elephantini sunt, modicum ab asperso auro splendorem retinentes, quippe quo tantùm colorati sunt, pauloq́ facti nitidiores: cæterùm intus snblignei quidem illi, totaq́ muscarum examina internè conuersantia cooperientes. Porrò autem ipsa Bendis, & Anubis ille, & propter hunc Attis, præterea Mithres, in vniuersum ex solido auro conflati sunt, & graues. & multi reuera precij. NEPT.[n] *Et quî hoc tibi iustum videtur, Mercuri, vt Aegyptium illum canino rictu deformem, mihi anteferre non verearis, præsertim Neptuno existenti?*

MERC. *Rectè dicis: at te quidem ô Neptune, Lysippus tantum fecit æneum & pauperem, quippe Corinthijs tunc aurum non habentibus: hic autem omnibus metallis longè est opulentior. Vides itaque patienter & placatè hoc tibi sufferendum esse, si huic postponaris: neque indignandum est, si is cui tantus nasus est aureus,*

ἔρῶν, πεστιμήσεταί σου. Αφρο. ἠκοῦν, ὦ Ερμῆ, κἀμὲ λαβὼν, ἐν τοῖς πεδείοις που κάθιζε· χρυσῆ γάρ εἰμι. Ερμ. οὐχ, ὅσα γε, ὦ Αφροδίτη κἀμὲ ὁρᾶν, ἀλλ' εἰ μὴ πάνυ λημῶ, λίθου τοῦ λευκοῦ Πεντέληθεν οἶμαι, λιθοτομηθεῖσα, εἶτα δόξαν οὕτω Πραξιτέλει, Αφροδίτη γενομένη, Κνιδίοις παρεδόθης. Αφροδ. καὶ μὴν ἀξιόπιστόν σοι μάρτυρα, τὸν Ομηρον παρέξομαι, ἄνω καὶ κάτω τῶν ῥαψῳδίων, χρυσῆν με τὴν Αφροδότην εἶναι λέγοντα. Ερμ. καὶ γὰρ καὶ τὸν Απόλλω ὁ αὐτὸς πολύχρυσον ἔφη εἶναι, καὶ πλούσιον· ἀλλὰ νῦν ὄψει κἀκεῖνον ἐν τοῖς ζευγίταις που καθήμενον, ἀπεστεφανωμένον γε ἑπὸ τῶν λῃστῶν, καὶ τοὺς κόλλοπας τῆς κίθάρας περισεσυλημένον, ὥστε ἀγάπα καὶ σὺ, μὴ πάνυ ἐν τῷ θητικῷ ἐκκλησιάζουσα. Κολ. ἐμοὶ δὲ τίς ἂν ἐρίσαι τολμήσειεν, ἡλίῳ τὲ ὄντι, καὶ τηλικούτῳ τὸ

aureus, tibi prælatus fuerit. VEN. *Proinde, Mercuri, me quoq; assumptam transfer ad Deos aureos, qui præsident. sum enim aurea.* MERC. *Minimè, ô Venus, quantum quidem ego video: sed nisi prorsus hallucinor aut cæcutio, ex lapide candido* [o] *ex monte Penteli exciso opinor, cùm ita visum esset* [p] *Praxiteli, Cnidijs Venus facta tradita es.* VEN. *Atqui grauissimum simul ac fide dignissimum testem Homerum tibi producam, sursum ac deorsum suis in rhapsodijs auream Venerem me esse perhibentem.* MERC. *Sedenim ille ipse quoque Apollinem prædiuitem & opulentum esse affirmat: nihilo secus tamen iam ipsum* [q] *in extremis sedentem conspicies à latronibus contumeliosè affectum, atq; etiam fidibus citharæ compilatum. Quare & tu contenta esto, æqui boniq; consulens si nō prorsus in locum seruilem & sordidum detrusa, concioni interesse cogare.* [r] COL. *Quis verò mecum in contentionem descendere audeat, cùm & Solem me esse conspicatis, & tanta mole*

τὸ μέγεθος· ἀλλ' οἶμαι μὲν ὑπερφυᾶ, μιᾷ δ' ὑπερμεγέθει οἱ Ῥόδιοι κατασκευάσασθαί με ἀξίωσαν, ἀλλὰ ζοῦν ἴσον τελέσματος, ἑκκαίδεκα χρυσοῦς θεοὺς ἐποίησαν, ὧν ἀνάλογον πολυτελέστερος ἂν νομίζοιμεν, καὶ πρόσοψιν ἔτερον, καὶ τῆς ἐργασίας τὸ ἀκριβὲς ἐν μείζονι τοσούτῳ. Ἑρμῆ τῶν Ζηνὸς, καὶ ποιεῖν ἀδύνατον ἦν ἐμοὶ τοῦτο, καὶ τόδε. εἰ μὲν γὰρ ἐς πλῶν ἔλαιον ἀφῆλιπόμην, χαλκοῦς ἂν ἦν· εἰ δὲ λογιζοίμην ἀφ' ὁπόσων ταλάντων λιχάνου γενέσθαι, ὑπὲρ τοὺς πεντακοσιομεδίμνους ἂν πλοῦν ἐπάδα ἂν ἔτη. Ζεῦ, γὰρ ἰδεῖν παρεῖναι καὶ ζύτον, ἐλέγχουσα πλοῦν τῶν ἄλλων μικρότητα, καὶ ἐνοχλήσουσα τῇ ἰατρικῇ· πλοῦν ἀπὸ Ῥοδίων ἄγειν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα πεπιεσμένος εἶ τῶν χρυσῶν, πῶς ἂν καὶ πεντήκοντα ἐμὲ μὴ δύασθ' ἀναπλῶσαι πάντας, ὡς

spectabilem? Cæterùm si non magno admodum ingenio & artificio Rhodij me sculpere dignati sunt, tamen & alios pari arte ad nostri archetypum sedecim deos aureos formauerunt: quapropter ratione probabili omnium preciosissimus meritò æstimandus essem. Artis verò atque operis præstantia & nobilitas tantæ pēsatur magnitudine. MER. Quid verò facto opus est, ô Iupiter? siquidem & hoc non mediocrem mihi afferet iudicandi difficultatem. Etenim cùm ad materiam oculos deflexero, totus quidem æneus est: porrò cùm apud animum meum perpendo ex quot talentis conflatus est, præter hippada quingentos excusurus est modios. IVP. Quorsum verò attinebat & hunc mereſſe concioni, sua magnitudine alio-

rum paruitatem expositurum contemptui, neq; nō ob dignam sedem nos perturbaturum? Verùm enimuerò, ô Rhodiorum optime, etsi maximè omnibus aureis anteponendus esses, quomodo præsidere posſis, nisi cæteri omnes exurgant foràs

ὦ μόνος καθέζοιο, τὴν πνύκα ὅλην θατέρᾳ τῶν πυγῶν ἐπιλαβὼν. ὥς' ἄμεινον ποιήσεις ὀρθοστάδην ἐκκλησίαζων, ἐπικεκυφὼς τῷ συνελείῳ. Ερμ. ἰδὺ πάλιν ἄλλο, δύσλυτον καὶ τοῦτο. χαλκῶ μὲν γὰρ ἀμφοτέρω ἐστὸν, καὶ τέχνης τῆς αὐτῆς, Λυσίππου ἑκάτερον τὸ ἔργον. καὶ τὸ μέγιστον, ὁμοτίμω τὰ ἐς γένος, ἅτε δὴ παῖδες ὄντες Διὸς, ὁ Διόνυσος ὑτοσὶ, καὶ Ηρακλῆς. πότερος οὖν αὐτῶν προκαθεδεῖται; φιλονεικοῦσι γὰρ, ὡς ὁρᾷς· Ζεύς. δατρίβομεν, ὦ Ερμῆ, πάλαι δέον ἐκκλησιάζειν. ὥστε νῦν μὲν ἀναμίξ καθιζόντων, ἔνθα ἂν ἕκαστος ἐθέλῃ. εἰσαῦθις δὲ ἀρδοθήσεται περὶ τούτων ἐκκλησία, κἀδὼ εἴσομαι τότε, ἥν τινα χρὴ ποιήσασθαι τὴν ταξιν ἐπ' αὐτοῖς. Ερμ. ἀλλ' Ηράκλεις, ὡς θορυβοῦσι τὰ κοινὰ, καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ταῦτα, βοῶντες δανομάς. ποῦ τὸ νέκταρ;

foràs, vt soli tibi ad sedendum locus pateat atq; sufficiat omni spatio vel alteris tantùm natibus occupato. Quocirca rectissimè feceris si stans concioni intentus fueris, inflexo in aonciliũ capite. MER Ecce rursus altera in discernendo mihi difficultas obijcitur. ærei enim estis vtriq;, eiusdemq; artificij, nimirũ in Lysippi officina vterq; formas: & quod maximum est, generis nobilitate pares, vtpotè Iouis filius Dionysus ille cũ Hercule. Vter ergo illorum anteferendus est alteri? siquidẽ de loco pugnant inter se, vt vides. IVP. Nimiùm verò cunctamur, Mercuri: iamdudum concionatum esse oportuit. Quare in præsens quidẽ nullo habito discrimine sessum erant promiscuè, vbi cuiq; visum fuerit: deinceps verò hisce de rebus cogetur de integrò conciliũ, ac deinde certũ habebo qui mihi hac in re ordo constituendus sit. MER. Sed, ô Hercules, quã pro more solito tumultuantur, cum vociferatione quotidianam illam distributionem efflagitantes. Vbi est

νέκταρ, καὶ ἡ ἀμβροσία ἐπέλιπε; πῦ αἱ ἑκατόμβαι κοινὰς τὰς θυσίας; Ζεύς. κατασιώπησον αὐτοὺς, ὦ Ερμῆ, ὡς μάθωσιν ὅτου ἕνεκα ξυνελέγησαν, τοὺς λήρους τούτους ἀφέντου. Ερμ. οὐκ ἅπαντου, ὦ Ζεῦ, τὴν Ἑλλήνων συνιᾶσιν· ἐγὼ δ' οὐ πολύγλωσσός εἰμι, ὥστε καὶ Σκύθαις καὶ Πέρσαις, καὶ Θρᾳξὶ καὶ Κελτοῖς συνετὰ κηρύττειν. ἄμεινον οὖν οἶμαι, τῇ χειρὶ σημαίνειν, καὶ παρακελεύεσθαι σιωπᾷν. Ζεύς. οὕτω ποίει. Ερμ. εὖγε, ἀφωνότεροι γεγέρηνταί σοι τῶν σοφιστῶν, ὥστε ὥρα δημηγορεῖν, ὁρᾷς, παλαι πρὸς σὲ ἀπεβλέπουσι, περιμένοντες ὅ, τι καὶ ἐρεῖς. Ζεύς. ἀλλ' ὅ γε πέπονθα, ὦ Ερμῆ, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι πρὸς σὲ εἰπεῖν, ἡδὺν ὄντα. οἶσθα ὅπως θαῤῥαλέως ἀεὶ, καὶ μεγαλήγορος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἦν. Ερ. οἶδα, καὶ ἐδεδίειν γε ἀκούων σου δημηγοροῦντος, καὶ μάλιστα, ὁπόταν

nectar? vbi relicta ambrosia? vbi sunt hecatombæ? vbi sacrificia? IVP. Compesce illos, Mercuri, indicto silentio, vt intelligant, cuius gratia accersiti sint, eiusmodi magis posthabitis. MER. [s] Atqui non omnes Græcam linguam capiunt, Iupiter: ego verò varias linguas minimè sonare calleo, vt Scythis & Persis & Thracibus ac Celtis intelligibilia prædicem. Consultiùs itaque factu opinor, si manu signo dato, silentium imposuero. IVPIT. Quin ergo facis? MERC. Euge, Pythagoricis taciturniores, tibi facti sunt. itaque iam tempus est concionandi. Vides vt omnes oculos in te coniectos habeant, cupidè atque desideranter expectantes quidnam dicturus sit? IVPIT. [t] At quod ego patior, Mercuri, cur tibi exponere verear, filio existenti meo? Haud tibi obscurum esse reor, quàm impendiò audax ego semper & magniloquus in concionibus esse soleã. MER. Satis comperiè noui, ac profectò magno me tu consternatus eram concionantem te audiens, maximè verò quando

ταν ἠπείλης ἀνασπάσειν ἐκ βάθρων τὴν γῆν καὶ θάλασσαν, αὐτοῖς θεοῖς, τὴν σειρὰν ἐκείνην τὴν χρυσῆν θαθείς. Ζεύς. ἀλλὰ νῆν. ὦ τέκνον οὐκ οἶδα, εἴ τε ὑπὸ μεγέθους τῶν ἐφεστώτων δεινῶν, εἴτε καὶ ὑπὸ πλήθους τῶν παρόντων (πολυθεωτάτη γὰρ, ὡς ὁρᾷς, ἡ ἐκηλησία) διατετάραγμαι τὴν γνώμην, καὶ ὑπότρομός εἰμι, καὶ ἡγλῷττά μοι πεπεδημένη ἔοικε· τὸ δὲ ἀτοπώτατον ἁπάντων, ἐπιλέλησμαι τὸ προίμιον ἁπάντων τῶν λόγων, ὃ παρεσκευσάμην, ὡς εὐ προσωποτάτη μοι ἡ ἀρχὴ γένοιτο πρὸς αὐτούς. Ερ. ἀπολώλεκας, ὦ Ζεῦ, πάντα· οἱ δὲ ὑποπτεύουσι τὴν σιωπὴν, καί τι ὑπέρμεγα κακὸν ἀκούσεσθαι προσδοκῶσιν, ἐφ' ὅτῳ σὺ διαμέλλεις. Ζεύς. βούλει γοῦν, ὦ Ερμῆ, τὸ Ομηρικὸν ἐκεῖνο προίμιον ἀναῦραψω δήσω πρὸς αὐτούς; Ερμ. τὸ ποῖον; Ζεύς. Κέκλητέ

quando minabare te terram ex ipsis fundamentis euulsam, & pontum vnà cum dijs sursum tracturum aurea illa catena ex alto demissa. IVP. *Atqui nunc, ô filij, nescio quomodo, siue præ magnitudine periculorum impendentium, siue præ multitudine p̃sentium (x conuentus enim, vt vides, est frequentissimus) animus confusa mente mihi penitùs obstupuit, planeq́ subtrepidat, & lingua constricta esse videtur. Et quod omnium est absurdissimum, orationis quoque multùm diuqúe meditatæ proœmium mihi excidit, quod adornaueram, vt exordio erga illos vterer bellissimo atq; luculentissimo.* MER. *Perdidisti omnia, ô Iupiter: cæterùm illi tuo silentio in suspicionem venient, ac grande aliquod malũ se audituros expectabunt, cuius gratia tu ita lentè & cunctanter ad dicẽdum progrederis.* IVP. *Vis ergo, Mercuri, Homericum illud proœmium illis occinam?* MER. *Qualénam?* IVP. *O' superi,*

κλυτέ μου πάντες θεοί, πᾶσά τε θέαινα. Ερ. ἄπαγε, ἱκανὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς πεπαρόρυνται σοι τὰ πρῶτα. πλὴν ἐ λοκᾶ, τὸ μὲν φορτικὸν τῶν μέτρων ἄφες. σὺ δὲ τῶν Δημοσθένους λημμάτων, τῶν κατὰ Φιλίππου, λέγε τινα ἂν ἐθέλοις, ολίγα ἵνα λάβωμεν. οὕτω γοιῶ οἱ πολλοὶ νῦν ῥήτορες ποιοῦσιν. Ζεύς. εἶ λέγεις σωτόμον τινα ῥητορείαν, καὶ ῥᾳδίουργίαν ταύτην ἀκαιρον τοῖς ἀκροωμένοις· ἄρξομαι δ' οὖν ποτε. Αντὶ πολλῶν ἄρα, ὦ ἄνδρες θεοί, χρημάτων ἡμᾶς ἐλθεῖν νομίζω, ἃ φανερὸν γένοιτο ὑμῖν, ὅ, τι ἆρά ποτε ἄρα τοῦτό ἐστιν, ἐφ' ὅτῳ νῦν σωνελέγητε. ὅτι τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, πεῖσόμεθα πεθύμως ἀκροᾶσθαί μου λέγοντος, ὦ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ θεοί, μονονουχὶ λέγειν φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῶν παρόντων ἐρρωμένως ἀντιλαμβανόμενος ἀπειρηκότας ὑμᾶς ἐπὶ τὸ πρᾶγμα ἐπανάξω. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἐκ τοῦ προοιμίου ἐπιδείκνυμι, ἐπιτήδειον ἡγοῦμαι καὶ τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν ποιήσασθαι. ἐγὼ γὰρ ὑμῶν, ὦ θεοί, τὴν μὲν ἀπορίαν ἐπαύσω, τὴν δὲ ἀμηχανίαν ἐπαυξήσω. ἐπεὶ γὰρ ἐπὶ τὸν Ἀθηναίων δῆμον ἐλθεῖν ἐβουλήθητε, ἐκεῖνο μὲν ἐπαύσατε τὴν ἀπορίαν, ὅτι τὸν ἐπιτήδειον ἐζητεῖτε τόπον· ἐκεῖ γὰρ ἐπιτήδειον ἐστιν ἐλθεῖν· ἐκεῖνο δὲ ἐπηυξήσατε τὴν ἀμηχαν

λιπτέον ἡμῖν ἐστιν· ἡμεῖς δὲ πάνυ ὀλιγόρως ἔχειν δοκοῦμεν πρὸς αὐτά. βούλομαι δὲ ἤδη, καὶ γὰρ ἐπιλείπει ὁ Δημοσθένης, αὐτὰ ὑμῖν διηλῶσαι σαφῶς. ἐφ' οἷς διαταραχθεὶς, συνήγαγον τὴν ἐκκλησίαν. χθὲς γὰρ, ὡς ἴστε, Μνησιθέου τοῦ ναυκλήρου θύσαντος τὰ σωτήρια ἐπὶ τῇ νηί, ὀλίγου δεῖν ἀπολουμένῃ περὶ τὸν Καφηρέα, εἱστιώμεθα ἐν Πειραιεῖ, ὁπόσους ἡμῶν ὁ Μνησίθεος ἐπὶ τὴν θυσίαν ἐκάλεσεν. εἶτα μετὰ τὰς σπονδὰς, ὑμεῖς μὲν ἄλλος ἄλλην ἐτράπεσθε, ὡς ἑκάστῳ ἔδοξεν· ἐγὼ δὲ (οὐδέπω γὰρ πάνυ ὀψὲ ἦν) ἀνῆλθον ἐς τὸ ἄστυ, ὡς περιπατήσαιμι τὸ δειλινὸν ἐν Κεραμεικῷ, ἐννοῶν ἅμα τοῦ Μνησιθέου τὴν μικρολογίαν, ὅς ἑκκαίδεκα θεοὺς ἑστιῶν, ἀλεκτρυόνα μόνον κατέθυσε, γέρον-

nobis occurrendum esse. Nos autem ad hæc summa ope prouidenda parùm solicitè affecti videmur: Iam verò quoniam Demosthenis subsidiaria verba me deficiunt, hæc ipsa vobis manifestiùs declarare statui, propter quæ perturbatus animo, conuocata concione concilium coëgerim. [z] Heri enim, vt nemini vestrum obscurum esse opinor, cùm Mnesitheus nauclerus ob seruatam ex vndis nauem, quæ ad Caphareiscopulos fermè illisa perisset, sacra persoluisset, accepti epulis in Piræo conuiuium agitabamus, quotquot nostrùm à Mnesitheo vocati eramus ad sacrificium. Deinde oblatis libaminibus vos, alius aliò, quò cuiusq; ferebat animus, secessistis: porrò autē ego (nec dum enim profunda erat vespera) in vrbem regressus sum, vt tempore pomeridiano ociosus ab animo deambularem in Ceramico: simul mecum sedula agitatione Mnesithei tenue ac frugale, ne dicam sordidum, conuiuium perpendebam, qui cùm sedecim Deos epulis acciperet, solummodò gallum sacrificauit, senem

γέροντα κακεῖνον, ἤδη καὶ κορυζῶντα, καὶ λιβανωτοῦ χόνδρους τέτταρας; εὖ μάλα εὐρωτιῶντας, ὡς αὐτίκα ἀποσβεσθῆναι τῶν ἄνθρακι, μηδὲ ὅσον ἄκρᾳ τῇ ῥινὶ ὀσφραίνεσθαι τοῦ καπνοῦ παρασχόντος, καὶ ταῦτα, ἑκατόμβας ὅλας ἱποσχόμενος, ὁπότε καὶ ναῦς ἤδη προσεφέρετο τῷ σκοπέλῳ, καὶ ἐντὶς ἦν τῶν ἑρμάτων. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐννοῶν, γίγνομαι κατὰ τὴν Ποικίλην, ὁρῶ πλῆθος ἀνθρώπων πάμπολυ συνεστηκός· ἐνίους μὲν ἔνδον, ἐν αὐτῇ τῇ στοᾷ, πολλοὺς δὲ καὶ ἐν τῷ ἐπαίθρῳ, καί τινας βοῶντας, καὶ διατεινομένους, ἐπὶ τῶν θώκων καθημένους. εἰκάσας οὖν ὅπερ ἦν, φιλοσόφους εἶναι τῶν ἐριστικῶν τούτων, ἐβουλήθην ἐπιστὰς ἀκοῦσαι αὐτῶν ὅ, τι καὶ λέγουσι. καὶ ἔτυχον γὰρ νεφέλην τῶν παχειῶν περιβεβλημένος, σχηματίσας ἐμαυτὸν εἰς

senem quidem illum, ac iam muco & pituita laborantem. Thuris prætereà grana quatuor, iam prorsus putrida, adeò vt prunis iniecta statim extinguerentur, vt neque summas nares emergente fumo contingeret, præcipuè verò cùm totas hecatombas amplè & liberaliter polliceretur, iam naui appropinquante scopulis certo inclusa periculo. Interea dum hæc mecum voluerem in animo, ad porticum Variam progrediendo delabor: vbi consistens, ex improuiso inusitatam hominum multitudinem cōspicio, partim quidem illorum intra porticum, partim verò ipso sub Ioue: insuper nonnullos vociferantes, ac mira peruicacitate disceptantes, inq; sedibus considentes. Tandem verò rem ipsam facilè coniectura assequutus, nempe Philosophos esse ex contentiosis illis & rixosis, volui propiùs admoto gressu, exploratiùs intelligere. quidnam illud esset, cuius gratia inter sese tantopere digladiarentur. Ac me illicò nube ex crassioribus illis circumuolutū, illorum habitu exor-

εἰς τὸν ἐκείνων τρόπον, καὶ τὸν πώγωνα ἐπισπασάμενος, εὖ μάλα ἐῴκειν φιλοσόφῳ. καὶ δὴ παραγκωνισάμενος τοὺς πολλοὺς, εἰσέρχομαι, ἀγνοούμενος ὅστις εἴην. εὑρίσκω δὲ τὸν Επικούρειον Δάμιν, τὸν ἐπίτριπτον, καὶ Τιμοκλέα τὸν Στωϊκὸν, ἄνδρῶν βέλτιστον, ἐκθύμως πάνυ ἐρίζοντας. ὁ γοῦν Τιμοκλῆς καὶ ἵδρου, καὶ τὴν φωνὴν ἤδη ἐξεκόπτετο ὑπὸ τῆς βοῆς. ὁ Δάμις δὲ τὸ Σαρδώνιον ἐπιγελῶν, ἔτι μᾶλλον παρώξυνε τὴν Τιμοκλέα. ἦν δὲ ἄρα περὶ ἡμῶν ὁ πᾶς λόγος αὐτοῖς ὁ μὲν γὰρ κατάρατος Δάμις, οὔτε πεονοεῖν ἡμᾶς ἔφασκε τὰ ἀνθρώπων, οὔτε ἐπισκοπεῖν τὰ γιγνόμενα παρ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἄλλο, ἢ μηδὲ ὅλως ἡμᾶς εἶναι λέγων· τοῦτο γὰρ αὐτῷ δηλαδὴ ὁ λόγος ἐδύνατο καὶ ἦσαν τινὲς, οἳ ἐπήνουν αὐτόν. ὁ δ' ἕτερος, τὰ ἡμέτερα ὁ Τιμοκλῆς ἐφρόνει, καὶ ὑπερελάχει, καὶ

tu exornaui : prolixaq; barbe attracta, per omnia non ineptè philosopho similem turbæ memet immisi. Multis verò qui mihi obsistebant, cubito è via protrusis, ingredior, omnibus ignorantibus quis essem. Cæterùm intra turbam iam consistens, offendo Damin illum Epicureum, hominem perditissimum, ac Tmioclea Stoicum, virorum longè optimum, pertinacissimè disceptantes. A Itaque Timocles largo sudore perfluens, præ nimio clamore iam penè vocem amiserat: Damis verò B risu Sardonio diffluens, magis ac magis Timoclea exasperabat. Prorò omnis illorum sermo de nobis habebatur. Etenim execrandus ille Damis, humanarum rerum nihil à nobis prouideri affirmabat, neque eorum quæ in terris fierent, quicquam nobis curæ esse: breuiter, nihil aliud quàm in vniuersum nos non esse. Tanta vi comprobandi eius valuit oratio, eranique nonnulli qui laudarent illum. Alter verò, nempe Timocles, nostra optimè sentiens propugnabat, indigna-

καὶ ἡ ἀνάκλα, καὶ πάντα πρόσωπον σωφρονίζοντο, τῷ ἐπιμέλειαν ἡμῶν ἐπαινῶν, καὶ διηγιῶν· ὡς ἐν κόσμῳ τε, καὶ τάξει τῇ προσηκούσῃ ἐξηγούμενα, καὶ διατάττομεν ἕκαστα. καὶ ἦν μέν τινας καὶ αὐτὸς τοὺς ἐπαινοῦντας ὁρῶν. ἐκπεπληγμένη γὰρ ἦλθε, καὶ πονηρῶς ἐφώνει, καὶ τὸ πρόσωπον εἰς τὸν Δάμιν ἀπέβλεπε. σωφρ. δ' ἐγὼ τὸ διενδιασύμφορον, τῷ νύκτα ἐκέλευσα προσιχθῆσαι, σχολῇ σωφρονίσαι τῷ σωφρονίσαι. ἀπῆλθον οὖν, εἰς τῷ ὑστεραίαν σωθέμενοι εἰς τέλος ἐπιχειρήσεσθαι τὸ σκέμμα. ἀχθὼ παρομαρτῶν τοῖς σοφισταῖς, ἐπακόλουθον μεταξὺ ἀπιόντων οἱ καθ' ἑαυτὸν, ἐπαινούντων τὰ τῇ Δάμιδι, καὶ ἦλθε παρὰ πολὺ ἀρεσκόντων τὰ ἐκείνου. ἦσαν δὲ καὶ οἱ μὴ ἀξιοῦντες ἐκβατίζειν κρίσιν τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ περιμένειν, εἴ τι καὶ ὁ Τι-

indignabatur & ac omnibus modis hostem pugnis inuadens lacessebat, curam & sedulitatem nostram collaudans, ac planum faciens cùm ex mundo, tum omnium rerum cõuenienti ordine, Deos esse, quodq; per nos ordinatim disponerentur singula. Nec defuerunt quibus & ille fuit admirationi, eius orationem non improbantibus. Verùm iam extremè defessus erat, ac grauiter & laboriosè loquebatur. Vniuersa autem turba in Damin coniectos habebat oculos. Cæterùm cùm ego Deorum existimationem periclitantem animaduerterem, iussi noctem occultis circumfusam cõuentum dissoluere. Abierunt ergo ex composito vt die posterò inchoatam de dijs disputationem ad finem deducerent. Inde ego multis me domum abeuntibus comitem adiungens, inter eundum audiebam Damidis verba certatim in cœlum ferri, atque à pluribus supra modum probari. Præstò tamen aderant etiam qui dicerent, C nihil esse præiudicandum, sed expectandum si quid in crastinum

ὁ Τιμοκλῆς αὖθις ἐρεῖ. ταῦτ' ἐστὶν, ἐφ' οἷς ὑμᾶς συνεκάλεσα· οὐ μικρὰ, ὦ θεοί, ἃ λογίσεσθε, ὡς ἅπασα μὴν ἡμῖν τιμὴ, καὶ δόξα καὶ πρόσοδος, οἱ ἄνθρωποί εἰσιν. εἰ δ' αὖτοι πεισθεῖεν, ἢ μηδ' ὅλως θεοὺς εἶναι, ἢ ὄντας, ἀπθυσύτους εἶναι σφῶν αὐτῶν, ἄθυτα καὶ ἀγέρασα, καὶ ἄτιμα ἡμῖν ἔσται τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ μάτην ἐν οὐρανῷ καθεδούμεθα, λιμῷ ἐχόμενοι, ἑορτῶν ἐκείνων, καὶ πανηγύρεων καὶ ἀγώνων, καὶ θυσιῶν καὶ πανυχίδων καὶ πομπῶν στερούμενοι. ὡς οἶμαι ὑπὲρ τηλικούτων φημὶ δεῖν, ἅπαντας ἐπινοεῖν τι σωτήριον τοῖς παροῦσι, καὶ ἀφ' ὅτου ἁρπάσει μὴ Τιμοκλῆς, καὶ δόξει ἀληθέστερα λέγειν, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθήσεται πρὸς τῶν ἀκροα-

num ipse quoque Timocles dicturus esset. Hæc fermè sunt quorum gratia vos conuocari iussi D Non modica verò sunt hæc, ô Dij, si ratione diligentiùs inita consideraueritis omnem nostrum cultum, omnem gloriam nostram ac prouentum ipsos esse homines. Porrò autem illi si persuasi in eam cogitationem discesserint, aut omnino deos non esse, aut si sint, res tamen humanas nulla illorum administrari prouidentia: E periculum est ne omnia nobis in terris negentur sacrificia, subtrahantur munera, cultus intercipiantur, ac nequicquam sublimens in cœlo collocati cum fame conflictemur, diebus festis & solemnitatibus, & certaminibus, & sacris, & ludis nocturnis & pompis orbati. F Super tantis itaque rebus in præsentia quidem æquum esse opinor, vt omnes collatis consilijs accuratè perpendamus, si quam imminentibus periculis salutem inuenire queamus. Tum qua potissimùm ratione adiutus Timocles potiatur victoria, ac veriora dixisse videatur: Damis verò conuictus atq; cõfusus, auditoribus risui exponatur.

Cæterùm

ἀκηδόντων. ὡς ἔγωγε ὁ πάνυ τῷ Τιμοκλεῖ πέποιθα, ὡς κρατήσει καθ' ἑαυτὸν, ἢν μὴ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν αὐτῷ προσγένηται. κήρυττε, ὦ Ἑρμῆ, τὸ κήρυγμα τὸ ἐκ τοῦ νόμου, ὡς ἀνισάμψοι συμβουλούσιον. Ερ. ἄκουε, σίγα, μὴ ταράττε, τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν τελέων θεῶν, οἷς ἔξεστι; τί τοῦτο, οὐδεὶς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡσυχάζετε, πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἠγνοημένων ἐκπεπληγμένοι; Μῶ. ἀλλ' ὑμῖν μὲν ἅπασιν ὕδωρ καὶ γῆ γένοιτο· ἐγὼ δὲ, εἴ μοι μετὰ παῤῥησίας λέγειν ἐξείη, πολλὰ ἄν, ὦ Ζεῦ, ἔχοιμι εἰπεῖν. Ζεὺς λέγει, ὦ Μῶμε, πάνυ θαῤῥῶν· ἀλλὰ γὰρ ἔοικεν τὸ συμφέρον τι παῤῥησιαστόμενος. Μῶ. οὐκοῦν ἀκούετε, ὦ θεοὶ πάντες, τά γε ἀπὸ καρδίας φασίν. ἐγὼ γὰρ καὶ πάνυ προσεδόκων ἐς τόδε ἀμηχανίας περιστήσεσθαι τὰ ἡμέτερα, καὶ πολλὰς ζητοῦντας ἀναφυ-

Cæterùm ego Timocli non admodum confido, quasi per omnia destitutus auxilio victurus esset, nisi non nihil opis per nos illi allatum fuerit. Facito, Mercuri, præconium quod lege fieri cautum est, vt surgentes consulant, MER. *Audi, ac silentio linguam cohibe, ne turba. Quem ex Dijs maioribus animus ad cõcionandum impellit, quibus consentaneum est? Quid ergo rei est? Nemo surgit in medium, sed cuncti ora tenetis, fortasse earum rerum magnitudine, quæ expositæ sunt, obstupefacti.* MOM. H. *At vos sic muti tellus fiatis & vnda. Ego verò si mihi cum quadam dicendi libertate copia fandi concessa fuerit, permulta haberem, ô Iupiter, quæ in præsentiarum conferrem in medium.* IVP. *Confidenter dic, ô Mome, atq; interrito animo. Videre enim vtile quiddam ad rem præsentem liberè proloquuturus.* MO. *Proinde, ô Dei agite cuncti attentissimis estote animis. Ego enim iam olim admodũ expectabam in eam difficultatẽ res nostras delapsuras, ac multos eiusmodi Sophi-*

ἀναφυήσεσθαι ἡμῖν σοφιστὰς, παρ' ἡμῶν αὐτῶν τὴν ἀτίαν τῆς τόλμης λαμβάνοντας. καὶ τὰ τὴν Θέλιν, οὔτε τῶν Ἐπικούρῳ ἄξιον ὀργίζεσθαι, οὔτε τοῖς ὁμιληταῖς αὐτοῦ, καὶ διαδόχοις τῶν δογμάτων, εἰ τοιαῦτα περὶ ἡμῶν ὑπειλήφασιν. ἢ τί γὰρ αὐτοὺς ἀξιώσειέ τις ἂν φρονεῖν, ὁπόταν ὁρῶσι τοσαύτην ἐν τῷ βίῳ τὴν ταραχὴν, καὶ τοὺς μὲν χρηστοὺς αὐτῶν, ἀμελουμένους, ἐν πενίᾳ καὶ νόσοις, καὶ δουλείᾳ καταφθειρομένους, παμπονήρους δὲ, καὶ μιαροὺς ἀνθρώπους, πεπιμωμένους καὶ ὑπερπλουτοῦντας, καὶ ἐπιτάττοντας τοῖς κρείττοσι, καὶ τοὺς ἱεροσύλους οὐ κολαζομένους, ἀλλὰ δεκλανθάνοντας, ἀνασκολοπιζομένους δὲ καὶ τυμπανιζομένους ἐνίοτε, τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας; εἰκότως τοίνυν ταῦτα ὁρῶντες,

Sophistas nobis suppullulaturos iamdudum prospexi animo, à nobis ipsis tam abominandæ atque inauditæ audaciæ causam suscipientes. Et sanè per æquitatem indignum facinus est, eam ob rem irasci Epicuro, aut eius asseclis, eiusq; disciplinæ successoribus, si talia de nobis suspicati sunt. Quam enim æquam opinionem de nobis illis habendam esse contendat quispiam, quando tantam omnium rerum perturbationem in vita videant? K Bonos quidem ex illis, vt quisq; agit vitã maximè inculpatã, potissimùm negligi, paupertate, morbis, ac iugo seruili indignissimè afflictos opprimi: cæterùm homines facinorosos, nefarijs sceleribus contaminatissimos, honore & dignitate priores esse, diuitijs extructissimis affluere, melioribus imperitare? Quinetiam sacrilegos nullis supplicijs mulctari verùm concessa impunitate tutò latére: in crucem verò subigi, ac varijs modis pulsari eos qui nihil mali sunt commeriti per iniustitiam delinquentes? Hæc itaq; cùm videant,

τεν, οὕτω δεινοοῦνται περὶ ἡμῶν, ὡς οὐδὲν ὅλως ὄντων, καὶ μάλιστα, ὅταν ἀκούωσι τῶν χρησμῶν μεγόντων· Ὡς δεβὰς τὸν Αλυν, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει. οὐ μέν τοι ἀκλοιώτων, εἴτε τὴν αὐτοῦ, εἴτε τὴν τῶν πολεμίων. καὶ πάλιν· ὦ θεία Σαλαμὶς, ἀπρλεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν. καὶ Πέρσαι γὰρ, οἶμαι, καὶ Ελληνες, γυναικῶν τέκνα ἦσαν. ὅτε μὲν γὰρ πάλιν τῶν ῥαψῳδῶν ἀκούουσιν, ὅτι καὶ ἐρῶμεν, καὶ τιτρωσκόμεθα, καὶ δουλεύομεν, καὶ δεσμούμεθα, καὶ στασιάζομεν, καὶ μυρία ὅσα πράγματα ἔχομεν, καὶ ταῦτα, μακάριοι καὶ ἄφθαρτοι ἀξιοῦντες εἶναι, τί ἄλλο, ἢ δικαίως καταγελῶσι, καὶ οὐδενὶ λόγῳ τίθενται τὰ ἡμέτερα; ἡμεῖς δὲ ἀγανακτοῦμεν, εἴ τινες ἄνθρωποι ὄντες, οὐ πάνυ ἀνόητοι, διελέγχουσι ταῦτα, καὶ τὴν πρόνοιαν ἡμῶν παρωθοῦνται,

iure optimo talem de nobis opinionem obtinent, nihil prorsus nos esse. Maximè verò quando Loracula prædicentia audierint, quale est illud: Traiecto Hale maximum subuertes imperium: haùdquaquam planè manifestantia, num suum ipsius, an hostium imperium subuersurus sit. Et iterum:

Vxorum Salamis charissima pignora perdes.

Etenim & Persæ, vt opinor, & Græci iuxtà è mulieribus editi sunt. Cæterùm auditis etiã rhapsodis illis quòd & amori M operam demus, quòd vulneremur & seruiamus, quòd vinculis constringamur, quòd motis seditionibus dissideamus, atque id genus innumeris alijs rebus satis ridiculè simus impliciti, præsertim cùm beati atque immortales esse contendamus: quid verò aliud perinde quàm riderent facerent, ne flocci quidem nostram diuinitatem æstimantes? Nos porrò indignè ferimus, si qui sunt homines non prorsus vecordes, & mentis inopes, qui ista disserunt, ac omnem nobis prouidentiam extorquent è mani-

ταὶ, δέον ἀγαπᾶν, εἴ τινες ἡμῖν ἔτι θύουσι, τοιαῦτα ἐξαμαρτάνουσι. καί μοι ἐνταῦθα, ὦ Ζεῦ (μόνοι γὰρ ἐσμὲν, καὶ οὐδεὶς ἄνθρωπος πάρεστιν ἐν τῷ συλλόγῳ ἔξω Ηρακλέους καὶ Διονύσου, καὶ Γανυμήδους καὶ Ασκληπιοῦ, τῶν παρεγγάπτων τούτων) ἀπόκρινά μοι μετ' ἀληθείας, εἴ ποτέ σοι ἐμέλησεν ἐς τοσοῦτον τῶν ἐν τῇ γῇ, ὡς ἐξετάσαι, οἵ τινες αὐτῶν οἱ φαῦλοι, ἢ οἵ τινες οἱ χρηστοί εἰσιν, ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποις. εἰ γοῦν μὴ ὁ Θησεὺς, ἐκ Τροιζῆνος εἰς Αθήνας ἰὼν, ὁδοῦ πάρεργον ἐξέκοψε τοὺς κακούργους, ὅσον ἐπὶ σοὶ, καὶ τῇ σῇ προνοίᾳ, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε ζῆν ἐντρυφῶντας τοῖς τῶν ὁδῷ βαδιζόντων σφαγαῖς, τὸν Σκείρωνα, καὶ τὸν Πιτυοκάμπτην καὶ Κερκύονα καὶ τοὺς ἄλλους. ἢ εἴ γε μὴ ὁ Εὐριστεὺς, ἀνὴρ δίκαιος καὶ προνοητικὸς, ἀπὸ φιλανθρωπίας ἀνα=

è manibus: cùm potiùs contentos nos esse oporteat, si nobis etiamdum nonnulli sacra facerent, talia flagitiosè delinquentibus. N Ac mihi hoc loco, ô Iupiter (soli enim sumus, nec vllus hominum in hoc cœtu præstò est, extra vnum Herculem ac Dionysum & Ganymedem & Aesculapium, qui nothi sunt, & Dij asscriptitij) cum veritate respondet quando verò in tantum res humanæ tibi curæ fuêre, vt habita ratione perpendisses quinam illorũ praui & mali, aut iusti ac boni essent? Haudquaquam verò in hãc curam vnquam te incubuisse dixeris. Itaq; nisi O Theseus ex Trœzene Athenas profectus, iugulasset in itinere maleficos, sanè quantum ad te & prouidentiam tuam attinet, nihil obstaret quò minus viuerent & Sciron & Pityocaptes, & Cercyon, alijq; innumeri parricidijs & latrocinio viatoribus negocium valde securi facessentes. Ac nisi P Eurystheus homo cùm iustus, tum multùm prouidens, singulari humanitate

ἀναπαυθανόμενος τὰ παρ' ἑκάστοις, ἐξέπεμπε τουτονὶ τὸν οἰκέτην αὐτοῦ, ἐργατικὸν ἄνθρωπον, καὶ πρόθυμον εἰς πόνους, ὦ Ζεῦ, σὺ ὀλίγον ἐφρόντισας ἂν τῆς Ὑδρας, καὶ τῶν ἐν Στυμφάλῳ ὀρνέων, καὶ ἵππων τῶν Θρακικῶν, καὶ τῆς Κενταύρων ὕβρεως καὶ παροινίας· ἀλλ' εἰ χρὴ τἀληθῆ λέγειν, καθήμεθα, τοῦτο μόνον ἐπιτηροῦντες, εἴ τις θύει, καὶ κνισσᾷ περὶ τοὺς βωμοὺς, τὰ δ' ἄλλα κατὰ ῥοῦν φέρεται, ὡς ἂν τύχοι ἕκαστον, παρασυρόμενα· τοιγαροῦν εἰκότα νῦν πάσχομεν, καὶ ἔτι πεισόμεθα, ἐπειδὰν κατ' ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι ἀνακύπτοντες, εὑρίσκωσιν οὐδὲν ὄφελος αὐτοῖς ὄν, εἰ θύοιεν ἡμῖν, καὶ τὰς σπονδὰς πέμποιεν, εἶτ' ἐν βραχεῖ ὄψει καταγελῶντας μὲν τοὺς Επικούρους,

impulsus, singulis apud quosq; diligenter exploratis, hunc famulum suum emisisset, hominem manu promptum, factisq; strenuum, & ad obeunda pericula ac labores suscipiendos interritum, nunquã tibi, ô Iupiter, Lernæa Hydra in mentem venisset, nunquã aues Stymphalides curæ fuissent, multò minus equi Threicij. Quando verò Centaurorum contumeliosæ temulentiæ memor fuisses vnquam? Atqui, si verum proferendum est, tantùm compressis manibus in Olympo desidemus, tantùm hoc inconniuenter obseruantes, siquis litet atque sacrificet, ac circa aras incenso thure vaporet. Porrò autem res cæteræ temerè iuxtà feruntur, vt quisque illas fortuitò attraxerit. Itaque meritis nostris digna ac iusta patimur, atque etiam ampliùs patiemur, vbi homines post pusillum suspicientes animaduerterent nihil se vtilitatis consequi, tametsi nobis sedula pietate sacrificârint, & oblatis libaminibus litauerint. Deinde breui videbis ab ipsis Epicureis nos rideri contemptissimè, haberi pro abiectissi-

κούρους, καὶ Μητροδώρους καὶ Δάμιδας, κρατουμένους δὲ, καὶ ἀπροφαττομένους ὑπ' αὐτῶν, τοὺς ἡμετέρους συνηγόρους. ὥστε ἡμέτερον ἂν εἴη, παύειν καὶ ἰᾶσθαι τὰ τοιαῦτα, τῶν καὶ ἐς τόδε αὐτὰ πεφαγόντων. Μώμῳ δὲ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἄτιμος ἔσται· οὐδὲ γὰρ πάλαι τῶν τιμουμένων ἦν, ὑμῶν ἔτ' ἐντυχούντων, καὶ τὰς θυσίας καρπουμένων. Ζεύς. τοῦτον μὲν, ὦ θεοὶ, λῃρεῖν ἐάσωμεν, ἀεὶ τραχὺν ὄντα, καὶ ἐπιτιμητικόν. ἔστι μὲν γὰρ, ὡς ὁ θαυμαστὸς Δημοσθένης ἔφη· τὸ μὲν ἐγκαλέσαι, καὶ μέμψασθαι καὶ ἐπιτιμῆσαι, ῥάδιον, καὶ τοῦ βουλομένου παντός· τὸ δὲ, ὅπως τὰ παρόντα βελτίω γένηται, συμβουλεῦσαι, τοῦτ' ἔμφρονος ὡς ἀληθῶς συμβούλου ὅπερ οἱ ἄλλοι, εὖ οἶδ' ὅτι ποιήσετε, καὶ τούτου σιωπῶντος.

Πο.

iectissimis, Metrodoros verò & Damidas suis disputationibus inualescere, propugnatores autem nostros ab illis iugulari. Q Quare nostrarum erat partium, his rebus finem imponere, ac periculis emergentibus mederi, illisq; summa ope obniti, quorum opera hæc eò perducta sunt. Equidem quod ad me attinet, non valde periclitabor si despectus ero. Neq; enim olim in eorũ censebar numero, quibus honos habebatur rebus vestris adhuc stantibus & florentibus, vobisq; oblato sacrificio fruentibus. IVP. Enimuerò hunc, ô cœlites, delirantem & nugantem missum faciamus, semper aliàs quoque asperum obiurgatorem agentem. Est enim, vt præclarè dixit admirandus ille Demosthenes, criminari & insectari, atq; etiam obiurgare, cuiuis volenti promptum ac facile: cæterùm demonstrare qua ratione rebus præsentibus commodissimè succurratur, profectò consultoris officiũ est, non nisi impensè cordati. Quod quidem vos alios sedulò facturos etiam hoc tacente constantissimè persuasum habeo.

Πο. ἐγὼ τὰ μὲν ἄλλα ὑποβρύχιός εἰμι, ὡς ἴστε, καὶ ἐν βυθῷ πολιτεύομαι, κατ' ἐμαυτόν. εἰς ὅσον ἐμοὶ δυνατὸν, σώζων τοὺς πλέοντας, καὶ παραπέμπων τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς ἀνέμους καταμαλάττων. ὅμως δ' οὖν (μέλει γάρ μοι καὶ τῶν ἐνταῦθα) φημὴ δεῖν τὸν Δάμιν τοῦτον ἐκ ποδῶν ποιήσασθαι, πρὶν ἐπὶ τὴν ἔριν ἥκειν, ἤτοι κεραυνῷ τινι, ἢ ἄλλῃ μηχανῇ, μὴ καὶ ὑπέρσχῃ λέγων. φῂς γὰρ ὦ Ζεῦ, πιθανόν τινα εἶναι αὐτόν. ἅμα γὰρ καὶ δείξομεν αὐτοῖς, ὡς μετερχόμεθα τοὺς τὰ τοιαῦτα καθ' ἡμῶν διεξιόντας. Ζεύς. παίζεις, ὦ Πόσειδον, ἢ τέλεον ἐπιλέλησαι; οὐδὲν ἐφ' ἡμῖν τῶν τοιούτων ἐστὶν, ἀλλ' αἱ Μοῖραι ἑκάστῳ ἐπικλώθουσι, τὸν μὲν κεραυνῷ, τὸν δὲ ξίφει, τὸν δὲ πυρετῷ ἢ φθόῃ ἀπαθανεῖν. ἐπεὶ εἴ γε μοι ἐπ' ἐξουσίας τὸ πρᾶγμα ἦν, εἴασα ἂν, οἴει,

NEP. R Ego quidem aliàs, quod vobis obscurũ non est, sub vndis dego, & in profundum marinæ Reip. procurationem obiens, pro virili quoad eius fieri potest, nauigantes seruo, puppesq; sursum ac deorsum magna cura deduco, neq; non violentam ventorũ rabiem mollio atque demulceo: nihilo secus tamen & earum, quæ hîc aguntur, rerum cura me habet solicitum. S Proinde Damin è medio tollendum esse opinor, priusquã ad contentionem descenderit, aut ictu fulminis, aut alia quapiam machina, ne disputando victor euadat. Siquidem perhibes illum Iupiter omnes persuadendi vias ac artes callere. Quo facto illud quoq; testatũ faciemus, nos suppliciũ de illis sumere qui ista aduersus nos petulanter affirmãt. IVP. Ludis, ô Neptune, aut T præfiniti ordinis oblitus es? Nihil enim tale in nostra manu situ est: V verùm Parcæ sunt quæ cuiq; fatali lege decernũt, hunc quidem fulmine, alterũ ferro, tertiũ febricula, quartum tabe cõsumptũ interire. Etenim si meæ facultatis

οἴει, τοὺς ἱεροσύλους πρώην ἀπελθεῖν ἀκεραυνώτους ἐξ Ολυμπίας, δυόμου τῶν πλοκάμων ἀποκείραντας, ἕξ μνᾶς ἑκάτερον ἕλκοντα; ἢ σὺ αὐτὸς περιεῖδες ἂν ἐν Γεραιστῷ τὸν ἁλιέα, τὸν ἐξ Ωρεοῦ, ὑφαρούμενόν σου τὴν πρίαιναν; ἄλλως τε καὶ δόξομεν ἀγανακτεῖν, λελυπημένοι τῷ πράγματι, καὶ δεδιέναι τοὺς παρὰ τοῦ Δάμιδος λόγους, καὶ δι' αὐτὸ ἀποσκευάζεσθαι τὸν ἄνδρα, οὐ περιμείναντες ἀντεξετασθῆναι αὐτὸν τῷ Τιμοκλεῖ. ὥστε τί ἄλλο, ἢ ἐξ ἐρήμης κρατεῖν οὕτω δόξομεν; Πο. καὶ μὴν σωτομόν τινα ταύτην ᾤμην ἐπινενοηκένα ἔγωγε πρὸς τὴν νίκην. Ζεύς. ἄπαγε, θυννῶδες τὸ ἐνθύμημα, ὦ Πόσειδον, καὶ κομιδῇ παχὺ, παραναρήσειν τὸν ἀνταγωνιστὴν, ὡς ἀποθάνῃ ἀήττητος, ἀμφήριστον ἔτι, καὶ ἀδιάκριτον καταλιπὼν τὸν λόγον. Πο. οὐκοῦν

tatis fuisset punire maleficos, dimisissem scilicet nuper sacrilegos nullo ictos fulmine ex Olympia, cùm duos torti capillitij nodos mihi detondissent, sex minas vtrunq; ponderantem? Aut tu ipse dissimulanter neglexisses in Geræsto piscatorem illum ex Oreo, qui furtim tibi tridentem abstulerat? X *Accedit his, quod etiam indignāter & iracundè ferre videbimur hoc facto perturbati, & Damidis sermones perhorrescere, ac propterea ea insidiosè moliti, ne nobis expectandum esset dum ille ex aduerso cum Timocle compositus congrederetur. Quod quid aliud q̃ Y desertam causam vincere videbimur?* NEP. *Atqui compendiosam ad parādam victoriam ego me viam excogitasse arbitrabar.* IVP. Z *Apage furiosum & illiberale consilium, ô Neptune, ac propemodum pingue & stolidum, de tollendo ante tempus aduersario, vt nondum conuictus mortem oppetat, relicta in ambiguo disputatione.*

οὐκοῦν ἄμεινόν τι ὑμεῖς ἐπινοεῖτε ἄλλο, εἰ τἀμὰ οὕτως ὑμῖν ἀπτεθύνισαι. Απ. εἰ καὶ τοῖς νέοις ἔτι, καὶ ἀγενείοις ὑμῖν ἐφεῖτο ἐκ τοῦ νόμου δημηγορεῖν, ἴσως ἂν εἶπόντι συμφέρον εἰς τὴν διάσκεψιν. Μῶ. ἡ μὲν σκέψις, ὦ Απολλον, οὕτω περὶ μεγάλων, ὥστε μὴ καθ' ἡλικίαν, ἀλλὰ κοινὸν ἅπασι προκεῖσθαι τὸν λόγον· χαρίεν γὰρ, εἰ καὶ περὶ τῶν ἐσχάτων κινδυνεύοντες, περὶ τῆς ἐν τοῖς νόμοις ἐξουσίας σμικρολογοίμεθα. σὺ δ' καὶ πάνυ ἤδη ἔννομος εἶ δημηγόρος· πρόπαλαι μὲν ἐξ ἐφήβων γεγονὼς, ἐγγεγραμμένος δὲ ἐς τὸ τῶν δώδεκα ληξιαρχικὸν, καὶ ὀλίγου δεῖν, τῆς ἐπὶ Κρόνου βουλῆς ὤν. ὥστε μὴ μειρακιεύου πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ λέγε θαῤῥῶν ἤδη τὰ δοκοῦν-

NEP. *Proinde vos aliud quod factu sit præstantius, excogitate, si mea consilia vobis tantopere repudianda videntur.* APOL. *α Si nobis quoque natu iunioribus, & nondum barbatis, per legem conderetur concionandi copia, fortasse vtile quiddam & frugiferum afferrem in medium rei super qua deliberatis.* MOM. *Equidem ea nobis est, ô Apollo, de rebus ita arduis proposita deliberatio, vt non ætatis respectu, sed communis vtilitatis seruandæ gratia omnibus quoque sermo sit propositus. Quàm verò lepidum esset atque festiuum, si in extremis periclitantes discriminibus, circa legis facultatem atque licentiam ambitiosè disceptaremus. Cæterùm tu iam admodum concionatores legitimus, nempe iam olim ex ephebis egressus, prætereà β in duodecim virorum tabulam relatus. Ac parùm abest, quò minus etiam in Saturni concilio versatus sis. Quare non est quòd iuueniliter te geras erga nos, verùm sumpta audacia confidenter quæcunq; tibi optima factu visa sunt,*

λοκοῦντα, μὴ ἀδικοῦσ, ἢ ἀγνώθ' ὧν λυμηνόμενος, καὶ ταῦτα, βωβυπώγωνα καὶ ὑγγνάθον ἄτως ὑὸν ἔχων, τὸ Ασκληπιόν. ἄλλως τε καὶ πρέπον ἂν εἴη σοι, νεῦ μάλιστα ἐκφανῆν τὴν σοφίαν, ἢ μὴ μάτην ἐν τῷ Ελικῶνι διάθησαι, ταῖς Μούσαις συμφιλοσοφῶν. Απολ. ἀλλ' ὅσι, ὦ Μῶμε, χὴ τὰ τοιαῦτα ἐφιγνῶ· τὸν Δία δὲ, καὶ λίαν οὕτω διαλούσῃ, τάχ' ἄν τι ὀκ ἄμοιρον ἔποιμι, ἀλλὰ τῆς ἐν τῷ Ελικῶνι μετίτης ἄξιον. Ζεύς. λέγε, ὦ τέκνον· ἐφίημί γάρ. Απολ. ὁ Τιμοκλῆς οὗτος ἔοικε χρηστὸς ἀνὴρ καὶ φιλόθεος, καὶ ζοὺς λόγους πάνυ ἐπειδῶκε ζοὺς Στωϊκούς. ὥστε καὶ σωτῆρα ἐπὶ φιλοσοφίᾳ πολλοῖς τῶν νέων, καὶ μισθοὺς οὐκ ὀλίγους ἐπὶ ζούτῳ ἐκτίνει, σφόδρα πιθανὸς ὤν, ὁπόταν ἐλαίας ζοῖς μαθηταῖς διαλέγοιτο ἐν πλήθει ἢ ἐπὶ μόνα ἀτολμότατος

sunt, proloquere: neque propter eà pudore officiâre, quòd imberbis existens concioneris, præsertim cùm ita profunda barba tibi sit filius Aesculapius. Quin etiam alioqui non indecorum tibi erit, id ætatis maximè specimen aliquod sapientiæ exhibere, ne frustra videâre in Helicone consedisse vnà cum Musis philosophando. APOL. *Atqui nequaquam penes te est, ô Mome, facultas eiusmodi permittendi, sed penes Iouem: qui si fandi potestatem mihi dederit, fortassè quippiam expromam non ineruditum aut inconditum, sed quod ei quæ mihi in Helicone fuit, cõuersationi respõdeat.* IVP. *Dic, inquam, ô fili: iam enim permisi tibi.* APOL. *A Timocles ille vir profectò non malus esse videtur, & pius, & qui disputationes Stoicas ad vnguẽ excussérit, vnde compluribus quoq; conuersatur iuuenibus propter exactã philosophiæ cognitionem, & mercedem nõ mediocrem, hac ratione colligit, persuadendi facilitate impendio pollẽs, quoties priuatim*

τός ὅτι, καὶ τὴν φωνὴν ἰδιώτης, καὶ μιξοβάρβαρος, ὥστε γέλωτα ὀφλισκάνειν ἐν τῷ ζῆν. τοιγὰρ τοῖς σωφρονεστέροις, οὐ συνείρων, ἀλλὰ βαττολογῶν, καὶ παραπλόκως, καὶ μάλιστα, ὁπόταν ὕστερος ἔχων, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐκμοσχεύειν ἐπιδεικνύσθαι βάλλῃ· σωφρονεῖν μὲν γὰρ ἐς ὑπερβολὴν ὀξύς ἐστι, καὶ πάνυ ἐναντιοῦται, ὡς φασιν, οἱ ἄμετρον τὸ τῶν Στωϊκῶν ἀδόκητον λέγων· ἐν δὲ τῇ ἑρμηνείᾳ, ὑπ' ἀσθενείας ἐκφθείρει τὰ πράγματα, καὶ συγχεῖ, οὐκ ἀποσαφῶν ὅ, τι βούλεται, ἀλλ' αἰνίγμασιν ἐοικότα προτείνων, καὶ πάλιν αὖ πολὺ ἀσαφέστερα πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀποκρινόμενος. οἱ δὲ οὐ σωφρονοῦντες, καταγελῶσιν αὐτοῦ. ἀλλ' οἶμαι, σαφῶς λέγειν, καὶ τοῦτο

uatim inter discipulos disserendo verba facit: cæterùm in hominum frequenti cœtu aut celebritate populari ad dicēdū infantissimus & timidissimus existit, voce instructus vulgari ac planè barbara, ita vt ineptè & vitiosè dicendo in conuentibus, non rarò auditoribus risum excutere soleat: nihil aptè inductum connectens: sed argumentis putidis & barbaris cōminiscet omnia. Maximè verò omnium hoc illi vsu venit quoties eloquentissimus videri gestit. Enimuerò alioqui quod ad ingenij acumen attinet, vir est perspicacissimæ intelligentiæ, & mentis planè diuinæ: quemadmodum testantur illi, quibus res Stoicæ propiùs atque compertiùs notæ sunt. Dicendo verò atque interpretando præ imbecillitate corrumpit pleraque omnia, non valdè planum faciens quid sibi velit, verùm ænigmatū inuolueris non dissimilia proponens obscurat omnia. Ac rursus multò inuolutiora ad quæstiones propositas respondere illi moris est. Porrò auditores parùm intelligentes quid affectata obscuritate sibi velit, ferè subsannant eum. Consentaneum aūt esse opinor, perspicuè & significanter dicere:

τοῦτο μάλιστα ποιεῖσθαι πολλὴν τὴν πρόνοιαν. ὡς συνήσουσιν οἱ ἀκούοντες. Μῶ. τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἔλεξας, ὦ Απολλον, ἐπαινέσας τοὺς σαφῶς λέγοντας, εἰ καὶ μὴ πάνυ ποιεῖς σὺ τοῦτο ἐν τοῖς χρησμοῖς, λοξὸς ὢν καὶ γειφώδης, καὶ ἐς τὸ μεταίχμιον ἀσφαλῶς ἀπρρίπτων τὰ πολλὰ, ὡς τοὺς ἀκούοντας ἄλλου δεῖσθαι Πυθίου, πρὸς τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν. ἀτὰρ τί τὸ ἐπὶ τούτῳ συμβουλεύεις, τίνα ἴασιν ποιούσασθαι τοῦς Τιμοκλέους ἀδυναμίας ἐν τοῖς λόγοις; Απ. συνήγορον, ὦ Μῶμε, εἴπως δυνηθείημεν αὐτῷ παρασχεῖν ἄλλον, τῶν δεινῶν τούτων ἐροῦντα κατ' ἀξίαν, ἅπερ ἂν ἐκεῖνος ἐνθυμηθεὶς ἐποβάλῃ. Μῶ. ἀγένειον τοῦτο ὡς ἀληθῶς εἴρηκας, ἔτι παιδαγωγοῦ τινος δεόμενον, συνήγορον ἐν συνουσίᾳ φιλοσόφων παρασκήσασθαι, ἑρμηνεύοντα πρὸς τοὺς παρόντας, ἅπερ ἂν δοκῇ Τιμοκλεῖ, καὶ τὴν μὲν Δάμιν,

cere: cui rei plurima cura impendenda est, vt audientes, ea quæ loquimur, nullo cum fastidio intelligant. MOM. Equidem hoc rectè dixisti, Apollo, collaudatis ijs qui in orationibus perspicuitate vtuntur: ε quanquam tu hoc ipsum in promendis atq; reddendis oraculis non admodũ vsurpare soleas, ancipitia & ambiguitate intricata multa in medium securè proijciens, adeò vt audientes aliò ad interpretandum oracula opus habeant Pythio. Sed qd est quod adfers consilij? Quo remedio Timoclis in dicendo infantiæ succurrendũ esse existimas? APO. Si quomodo patronum illi, ô Mome, queamus adiungere aliũ, qui facultate dicendi polleat, eaq; pro dignitate eloquatur quæcunq; Timocles, excogitata illi effanda suggesserit. MOM. Non sapit profectò hoc quod dixisti, pilos, sed adhuc pædagogi eget adminiculo, de patrono in conuẽtu Philosophorũ adiũgẽdo, ad p̃sentes interpretaturo quæcũq; Timocli dictu necessaria visa

Δάμιν, αὐτοπρόσωπον καὶ δι' αὐτοῦ λέγειν, τὸν δ' ἑποκριτῇ προσχρώμενον, ἰδίᾳ πρὸς τὸ οὖς ἐκείνῳ ἑποβάλλειν τὰ δοκοῦντα· τὸν ἑποκριτὴν δ' ῥητορεύειν, οὐδ' αὐτὸν ἴσως συνιέντα ὅ, τι ἀκούσειε. ταῦτα πῶς οὐ γέλως ἂν εἴη τοῦ πλήθει; ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἄλλως ἐπινοήσομεν. σὺ δ', ὦ θαυμάσιε, (φῂς γὰρ καὶ μάντις εἶναι, καὶ μισθὸς οὐκ ὀλίγος ἐπὶ τοῦ τοιούτου ἐξέλεξας, ἄχρι τοῦ καὶ πλίνθους χρησᾶς ποτε εἰλιφέναι) τί οὐκ ἐπεδείξω ἡμῖν κατὰ καιρὸν τὴν τέχνην, πρεπὼν ὁπότερος τῶν σοφιστῶν κρατήσει λέγων; οἶσθα γάρ που τὸ ἀρβησόμενον, μάντις ὤν. Απολ. πῶς, ὦ Μῶμε, δυνατὸν ποιεῖν ταῦτα, μήτε τρίποδος ἡμῖν πρόντος, μήτε θυμιαμάτων, ἢ πηγῆς μαντικῆς, οἵα ἡ Κασταλία ἐστίν; Μῶμ. ὁρᾷς; ἀρδιδράσκεις

ria visa fuerint: Damis verò ipse per se loquatur. Porrò alter interpretis vtatur opera, priuatim in aurem illi susurrans quæcunque sibi placuerint: cæterùm interpres rhetoricetur, cùm neque ipse fortasse quicquam ex his intellecturus sit, quæ Timoclem suggerentem audierit. Hæc quomodo turbæ non videri possint extremè ridicula? Atqui hoc alia via aggrediamur, quando hoc parum successit. Tu verò, ô admirãde (etenim & vatem esse te confirmas, ac mercedem non mediocrem his præstigijs cumulásti, donec aliquando & lateres aureos consecutus es) cur non data iam occasione in tempore aliquod egregium artis tuæ specimen exhibes, ꝗ prædicens nobis penes quẽ ex Sophistis disputaturis futura sit victoria? Siquidem cùm augurij peritia excultus sis, credibile est futurarum rerum euentum te prædiuinare posse. APOL. *Qui hoc vllo pacto fieri possit, Mome, neque præsente nobis tripode, neque thymiamatis, nec fronte augurali, cuiusmodi est Castalia?* MOM. *Vide vt confutatus*

tergiuer-

φάσκας τὸν ἔλιγχον ἐν ᾧ συνῳχόμεθα. Ζεύς. ὅμως, ὦ τέκνον ἀπὸ, καὶ μὴ παράσχῃς ᾧ συκοφάντῃ λοιτῷ ἀφορμὰς διαβάλλειν τὴ χλανίδα τὰ σὰ, ὡς ἐπὶ τείποδι καὶ ὕδατι καὶ λιβανωτῷ μάντιν, ὥς' ἐὰν μὴ ἔχοις ταῦτα, σιγησόμενόν σε τῆς τέχνης. Απολ. ἄμεινον μὲν δῆτα, ὦ πάτερ, ἐν Δελφοῖς ἢ Κολοφῶνι τὰ δίκαια ταῦτα ποιεῖν, ἅπάντων μοι τῶν χρησίμων παρόντων, ὡς ἔθος· ὅμως δέ, καὶ ὅτῳ θυμὸς ἐπέσται νων, καὶ ἄσκευος πειράσομαι πειθεῖν, ὁποτέρα τὸ κράτος ἴσα. ἀναδήσομαι δέ, εἰ μὴ ἔμμιτρα λήσομαι. Μῶμ λέγει μόνον φῆ δέ, ὦ Απολλον, μὴ σωηγόρῳ καὶ αὐτὰ, μὴ ἑρμηνέως δεόμενα· καὶ γὰρ ἐν ἄργαλα μέρια ἢ χελώνη νεῖν ἐν Λυδίᾳ ἴσμεν, ἀλλὰ οἶδα περί ὅτου ἡ σκέψις. Ζεύς. τί ποτε ἐρεῖς, ὦ τέκνον; ὡς τῷ γε πᾶν δεῖ χρησμῷ, ταῦτα ἤδη φοβοῦμαι.

tergiuerſeris, dum in anguſto conſtringeris. IVP. Attamen dic, ô fili, neque huic ſycophantæ calumniandi occaſionem, tuéque ſubſannandi concedas, quaſi omnis tua vaticinandi peritia in tripode & aqua & thure ſita ſit: adeò niſi hæc tibi præſtò ſint, omni arte priuatus ſis. APOL. Equidem iſta in Delphis aut Colophone meliùs à me fieri poterant, ô pater, oraculis omnifariam, vt aſſolet, mihi præſentibus. Attamen vel ſic his omnibus nudus imparatuſque tentabo prædicere vtrum ſecutura ſit victoria. Suſcipietis verò hauddubiè, niſi verſiculis incluſum oraculum protulero. MOM. Dic modò: vide vt clara & aperta proferas Apollo, quæ nullo patrono egeant, aut interpretis requirant operam. 6 Etenim nec quaquam iam ouilla caruncula aut teſtudo in Lydia coquitur. Verùm quibus de rebus nobis ſit propoſita deliberatio, non te præterit. IVP. Quid, ô nate, dicturus es? Quàm verò quæ oraculi prædictionem antecedunt, quæ plena terroris ſunt?

ρά. ἡ χρόα τετραμμένη, οἱ ὀφθαλμοὶ περιφερεῖς, ἡ ὀμὴ ἀνασοβουμένη, κίνημα κορυβαντῶδες· καὶ ὅλως, κατόχιμα πάντα, καὶ φρικώδη καὶ μυστικά. Απολ. Κίκυννι μαντιπόλου τόδε θέσφατον Απόλλωνος, Αμφὶ ἔμβλ Ιερυεῖς, πλὼ ἀνέρα ἑπόμενον Οξυβόαν, μύθοισι, κορυσσόμενοι πυκινοῖσι. Πομπὴ γὰρ ἔνθα καὶ ἔνθα μίθος ἑτεραλκὴς ἀλωὴ μῶ. Ταρφὶς ἄκρα κόρυμβα καπαπλήσσουσιν ἰχέτλης, Αλλ' ὅταν ἀγυιτιὸς γαμψώνυξ ἀκέσσα μάρψῃ. Δὴ τότε λοίθιον ὄμβροφόροι ἀλάγξουσι λοφώνα. Νίκη δ' ἡμοίνων, ὁδ' ὄνος θοὰ τέκνα λορύψει. Ζεύς. τί τοῦτο ἀνικάχαξες, ὦ Μῶμε; καὶ μάλ' ἐπὶ οἵαις τε καὶ ἐν ποσί. πεῖσον ἀκόσμως, ἁρπυιήσῃ ἐπὶ ζῦ γίνῃ. Μῶμ. καὶ πῶς δυνατόν, ὦ Ζεῦ, ἐφ' ὅτῳ σαφῆ

sunt? nempe color pallore immutatus, oculi hinc inde mobiles, comarum semet erigentium horror, motus corporis furore incertus, ac omnino omnia numinis præsentiam testantia, plena sunt mysteriorum atque terriculi. APOL.

I Percipe Faticani diuûm miracula Phœbi

Lite super dura, quam constituêre Sophistæ

Clamosi, largis armati vocibus omnes.

Multa quidem varij alterno clamore tumultus

Miscentes, striua complebunt rostra carinæ.

Ast vbi iam curuo comprenderit vngue cicadam

Vultur, postrema cornices voce sonabunt,

Excipiet sperata suos victoria mulos.

Verùm asinus feriet longo sua pignora cornu.

IVP. *Cur aût sublato cachinno risisti, ô Mome? Atqui istæ minimè risu prosequêda sunt, quæ nostris ceruicibus iam imminent. Desine verò sedato risu, infelicissime, aut immodicis cachinnis præfocaberis.* MOM. *Et quinam risum queã comprimere,*

φεῖ καὶ πρόδηλα τῶν χρησμῶν; Ζεύς. οὐκοῦν ἤδη καὶ ἡμῖν ἑρμηνεύοις ἂν αὐτὸν, ὅ, τι καὶ λέγοι. Μῶμ. πάνυ πρόδηλα, ὥστε οὐδὲν ἡμῖν Θεμιστοκλέους δεήσει. φησὶ γὰρ τὸ λόγιον οὗτοσὶ δαῤῥήδην· γόητα μὲν εἶναι τοῦτον, ἡμᾶς δ' ὄνους πανθηλίους, νὴ Δία, καὶ ἡμιόνους τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ, οὐδ' ὅσον αἱ ἀκρίδου τὸν νοῦν ἔχοντας. Ηρακ. ἐγὼ δὲ, ὦ πάτερ, εἰ καὶ μέτοικός εἰμι, οὐκ ὀκνήσω ὅμως τὰ δοκοῦντά μοι εἰπεῖν· ὁπόταν γὰρ ἤδη συνελθόντες δαλέγονται τηνικαῦτα, ἢν μὲν ὁ Τιμοκλῆς ὑπέρσχῃ, ἐάσω μὲν πεχωρεῖν τὴν συνουσίαν ὑπὲρ ἡμῶν. ἢν δέ τι ἑτεροῖον ἀπρβαίνῃ, τότε ἤδη τὴν στοὰν αὐτὴν ἔγωγε, εἰ δοκεῖ, δασείσας, ἐμβαλῶ τῶν Δάμιδι, ὡς μὴ κατάρατος, ὢν ὑβρίζῃ ἐς ἡμᾶς. Μῶ. Ηράκλεις, ἰὼ Ηράκλεις, ἄγροικον τοῦτο εἴρη-

primere, ô Iupiter, tali tam claro & perspicuo audito oraculo? IVP. *Quin igitur & nobis interpretaris quidnam sibi velit?* MOM. *Valdè quidem aperta & liquida, ita vt nihil nobis opus sit Themistoclis opera. Siquidem perspicuè hoc testatur oraculum, hunc videlicet esse præstigiatorē, nos autem asinos clitellarios, ac per Iouem etiam mulos, quī tam facilè persuasi, illius verbis credamus, neque tantum habeamus mentis aut cerebri, quantum habent locustæ.* HER. *Ego verò, pater, tametsi inter superos inquilinus sim & adscititius, tamen quæ nostris rebus in præsens vsui fore visa sunt, non grauabor exponere. Cū enim iam ad disputandum in vnum coierint, tunc si Timocles superior euaserit, sinemus conuentus de nobis habiti disceptationem progredi: sin res secus cesserit, tunc ego ipsam porticum concussam radicitûs super Damin præcipitabo, ne homo execrandus ore blasphemo amplius nos inuadat.* MOM. *Hercules, heu λ Hercules, quàm immane & bar-*

ἔρηκας, καὶ δεινῶς βοιώτιον, ξυναπολέσαι ἐπὶ πονηρῷ τοιούτους, καὶ παρεῖτε τὴν σοφὴν αὐτῷ Μαραθῶνι, καὶ Μιλτιάδῃ καὶ Κυναγείρῳ. καὶ πῶς ἂν οὗτων συμπεσόντων, οἱ ῥήτορες ἔτι ῥητορεύοιεν, τὴν μηχίσλω ἐς τοὺς λόγους ὑποθεσιν ἀφηρημένοι; ἄλλως τε, ζῶντι μέν σοι δικαιον τοῦτο ἔργον ἐπράξαμεν ἀφ' οὗ δὲ θεὸς ἐγένησθε, μεμάθηκας, οἶμαι, ὡς αἱ μοῖραι μόναι τὰ τοιαῦτα δικάζουσι, ἡμεῖς δὲ αὐτῶν ἄμοιροι ἐσμεν. Ηρακ. οὐκοῦν ὁπότε τὸν λέοντα ἢ τὴν Ὕδραν ἐφόνευσα, αἱ μοῖραι διὰ ἐμὲ ἐκεῖναι ἐπραττον; Ζεύς. καὶ μάλα. Ηρακ. καὶ νῦν ἄρ' τις ὑβρίζει ἐς ἐμὲ, ἢ πειρᾶται μὲ τοῦ νικᾶν, ἢ ἀναιρεῖται τὸ ἄγαλμα, ἢ μὴ ταῖς μοίραις πάλαι δικαιον ἦν, ὅτι ἐπιτρέπω αὐτόν; Ζεύς. οὐδαμῶς. Ηρ.

& barbarum est quod dixisti, & vehementer Bœoticum consilium, eadem opera volens tot vnà cum scelesto Damide exitio absumere: & ad hæc ipsam quoque porticum vnà cum Marathone & Miltiade atque Cynægiro diruere? Et quónam pacto his collapsis rhetores amplius debito fungerentur declamandi officio, maximò ad conscribendas orationes argumento priuati? Equidem ista viuenti tibi licuisset perpetrare: ex quo verò in Deorum numerum relatus es, factus & ipse diuinitatis particeps, didicisti, vt opinor, solas Parcas effecta reddere posse talia, porrò nos eiusmodi perficiendæ facultatis expertes esse. HER. Proinde quando leonem aut Hydram claua illisa letho dedi, Parcæ per me ista operatæ sunt?

IVP. Sanè verò. HER. At nunc si quis contumelia petulanter me impeteret, aut templum nefario sacrilegio compilaret, aut statuam meam subuerteret, nisi iam olim Parcis visum foret, non conteram illum scilicet? IVP. Nequaquam.

HER.

Ηρ. οὐκοῦν ἄκουσον, ὦ Ζεῦ, μετὰ παῤῥησίας. ἐγὼ γὰρ, ὡς ὁ κωμικὸς ἔφη, ἄγροικός εἰμι, τὴν σκαφὴν σκάφην λέγων. εἰ τοιαῦτα δεῖ τὰ ἡμέτερα, μακρὰν χαίρειν φράσας ταῖς ἐνταῦθα τιμαῖς, καὶ κνίσσῃ, καὶ ἱερείων αἵματι κατειμι εἰς τὸν Αδην, ὅπου με γυμνὸν, ἔχοντα τὸ τόξον, κἂν τὰ εἴδωλα φοβηθήσεται τῶν ἐμοῦ πεφονευμένων θηρίων Ζεύς. εὖγε, οἴκοθεν ὁ μαρτυς, φασίν. ἀπέσωσας γοῦν τῷ Δάμιδι, ταῦτα εἰπεῖν ἐποβάλλων. ἀλλὰ τίς ὁ σπουδῇ πρεσιὼν οὗτός δεῖν ὁ χαλκοῦς, ὁ εὔγραμμος, ὁ εὐπερίγραφος, ὁ ἀρχαῖος τὴν ἀνάδεσιν τῆς κόμης; μᾶλλον δὲ ὁ σὸς, ὦ Ερμῆ, ἀδελφός δεῖν, ὁ ἀγοραῖος, ὁ παρὰ τὴν Ποικίλην· πίττης γοῦν ἀναπέπλησται, ὁ σημέραι ἀναπλαττόμενος ἐπὸ τῶν ἀνδριαντοποιῶν. τί ὦ παῖ, δρομαῖος ἡμῖν ἀφίξαι, ἦ που τι

HER. *Ergo me cum libertate dicentem quæ sentio, audi, ô Iupiter.* § *Ego enim, vt Comicus ait, homo sum agrestis & rusticus, ligonem ligonem vocans. Si ad hunc modum res nostræ se habēt: honoribus, nidori, ac sacrificiorum sanguini, quibus hic fruimur, longum valere iussis, in Orcum descendam, vbi me nudum arcum habentem, saltem demortuorum vmbræ & idola pertimescent, propter feras terribiles ac monstra à me passim trucidata.* IVPIT. *o Euge testem, quod aiunt, domo adductum. Conseruâsti igitur Damidi ista ad dicendum subijciens. Sed quis tanto accedit properandi studio? nēpe æreus ille est, probè politus, & exactè expressus, subligata in morem priscorum coma. Magis verò tuus est, ô Mercuri frater, forensis ille, cuius circa porticum Variam crebra est conuersatio: proinde pice oppletus est, quippe qui in dies singulos à statuarijs refingitur. Quid hoc, nate, cur tanto cursu ad nos contendis? Nunquid nouarū rerum*

τι ἐκ γῆς νεώτερον ἀναγγελλῆς; Ερ. πέρμυνα, ὦ Ζεῦ, καὶ μυείας τῆς σπουδῆς ἀνόμοιον. Ζεύς. λέγε ἤδη, εἴ τι καὶ ἄκομψ ἡμᾶς ἐπανισάμενον λέληθεν. Ερ. ἐτυχανον μὲν ἄρτι χαλκουργῶν, ὑποπίπτοντος σκέπον τι τῷ μετάφρενον, θώρηξ δέ μοι γίγνοιτο, ἀμφὶ σῶμα τῷ πλασθείς, παρηώρητο, μιμησάμενος τὴν τέχνην, σφαιροειδὲς χαλκοῦν κύτος ἐντυπέμενος, ὃν ἐγὼ δ' ὄχλον σείοντα, καὶ ἵππους δύο ὠκεῖς, καὶ ἁρματηλάτας, πυγμαχούς θ' ὁπλομάτων, Δαμίν τε καὶ. Ζεύς. παύου, ὦ Ερμαγόρα βήτιστε, παραφθέγγων· οἶδα γὰρ οὕς τινας λέγεις. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι. φράζων, εἰ πάλαι συγκροτοῦνται αὐτοῖς ἤδη; Ερ. δεῦρο, ἀλλ' ἐν ἀκροβολισμοῖς ἔτι ἔχον, ἀφροφυλουντες ἀλλήλοις, πόρρωθεν πόθεν λοιδορούμενοι. Ζεύς. τί οὖν ἔτι χρὴ ποιεῖν λοιπόν, ὦ θεοί ἢ ἀκροαθῶμεν

quippiam è terris annunciat? HER. π Ingens quiddam, ô Iupiter, quodq; summam & maximam requirat operam & diligentiam. IVP. Quin ergo actutùm expromis, si cubi aliquid fortè mali nobis ignorantibus subortũ sit? HERM. Cùm ad porticum iã fabricarer æreus, ac pectori dorsum perq; pectus iungeret, & factus mepte corpori thorax meo appendêret, nec arte dispari foret ex ære totus additus mihi balteus, turbam video tumultuantem accurrere, qua cum duo sophistici certaminis ibant periti, fronte tristi ac pallida pugiles, Damis &. IVP. Parce precor, optime Hermagora, verbis intonare tragicis. Noui enim quos dicis. Sed age hoc mihi expedi, num iam dudum conseritis manibus in pugnã descenderunt? HERM. Nondum, sed adhuc in initio velitaris pugnæ ac intra teli iactum constituti sunt, funda iaculantes: & alternis eminùs conijcijs mutuò se petunt. IVPIT. Quid ergo nobis porrò faciendum est, ô superi? an non prolato

θαι ἐπικύψαντας αὐτῶν; ὥσ-
περ ἀφαιρήσων ἃ Ὧραι τὸν
μοχλὸν ἄνοιγον, καὶ ἀπάγουσαι τὰ
νέφη, ἀναπετάννυσι τὰς
πύλας τοῦ οὐρανοῦ. Ἡράκλεις,
ὅσον τὸ πλῆθος ἐπὶ τὰς ἀκ-
ροάσεις ἀπεπήδησεν. ὁ δὲ
Τιμοκλῆς οὗτος ἐ πάνυ μοι
ἀρέσκει, ταραχίμων καὶ τα-
ραττόμενος, ἁπλῆ πάντα
οὕτως τύμβορον. Ἀλλος γὰρ
ἔστιν, οὐδὲ ἀντάραισθαι τῷ Δά-
μιδι διανοούμενος. ἀπ'
ὀπίσω ἡμῖν διαπαίσαλον,
ἀγχόμενος ὑπὲρ αὐτοῦ σιγῇ,
ἐφ' ἡμέραν, ἵνα μὴ Δάμις γε-
νόμενος. Τι. τί φῂς, ὦ ἱερό-
συλε Δάμι, θεὸς μὴ εἶναι, μη-
δὲ πρόνοιάν τῶν ἀνθρώπων;
Δά. ἔκ. ἀλλὰ σὺ πρότερον ἀ-
πόκρινέ μοι, ᾧ τινι λόγῳ ἐπέ-
σθης εἶναι αὐτούς. Τι. ἔμφρων,
ἀλλὰ σύ, ὦ μιαρὲ ἀπόκριναι.
Δά. ἔμφρων, ἀλλὰ σύ. Ζεύς.
ταυτὶ μὲν παραπολὺ ὁ Τιμό-
θεος ἄμεινον, καὶ ἀφωνό-
τερον

lato capite auſcultandum? ρ Quocirca Horæ hoſtiariæ iam auferãt à ianua peſſulum, ac deductis nubibus Olympi portas referent. O Hercules, quanta multitudo hominum ad audiendum confluxit. Cæterùm Timocles ille non admodum mihi placet, ita perturbato animo trepidans, funditùs hodie perdituras eſt omnia. Neque enim dubijs argumentis indicat, nullo modo Damidis impreſſionem ac impetum ſe perpeſſurum. Sed quod nobis factu eſt facillimum, vota pro illo faciamus nobiſcum, ac tacitè, ne Damis inaudiat iſta. TIMO. σ Quid verò ais, Dami ſacrilege? nullos eſſe deos, neque eoſdem quicquam in rebus humanis prouidere? DAM. Non: ſed tu mihi reſponde, quo ſermone perſuaſus illos eſſe credidiſti? TIMO. Nequaquam, ſed tu mihi, ô ſcelerate, reſponde. DA. Non, inquam, ſed tu. IVPIT. Hac equidem vna ratione noſter præpollet multò maximè: nam vocaliùs & intenſiùs exa-

τερον πραχώϊται. ἴθι, ὦ Τιμόκλεις, ἐπίηχα τῶν βλασφημιῶν· ἵν' γὰρ ζωὸν οἱ τὸ ἱμάτιον, ὡς τοῦγε ἄπαξ, ἐκθυῶ σε ἀφρανέϊ, ἐπισυμίσζων. Τι. ἀπὸ μὰ τὴν Ἀθηναν, οὐκ ἂν ἀπεκναίμην οἱ πρότερον. Δαμ. ἀκουῶ, ὦ Τιμόκλεις, ἐρώτα· ἱκανὴ γὰρ ζωὸν γε ὁμωμοκώς. ἀλλ' ἄνδρ' ἀγαθὸν βλασφημιῶν, εἰ λοκᾶ. Τι. εὖ λέγεις. ἐπεὶ οὖν μοι, οὐ λοκοῦσι οἱ, ὦ καταράτε, θεοί. Δαμ. οὐδαμῶς. Τιμόκλ. τί φῄς; ἀπεθνόντα σὺν ταῦτα πάντα; Δάμ. ναί. Τι. ὑπ' ἐκείνου τινὶ οὖν θεῷ τάττεται τῶν ὅλων ἐπιμέλεια; Δάμ. οὔ. Τι. πάντα δὲ εἰκῇ φέρεται ἀλόγῳ τῇ φορᾷ; Δάμ. ναί. Τι. εἶτ' ἄνθρωποι ταῦτα ἀκούοντες. ἀνέχεσθε, καὶ οὐ καταλύσετε τὴν ἀκληθειαν; Δά. τί τὸς ἀνθρώπους ἐπ' ἐμὲ προξυ-

sperat omnia. Euge verò, ô Timocles, multa mala in hominem perditum ingere conuicia. In hoc enim omnis tua vis sita est, vt maximè aliàs ipsis piscibus mutiorem te esse declaret, os tibi opprimens. TIM. Atqui per Mineruam, prior tibi nunquam respondebo. DA. Proinde, ô Timocles, roga. Siquidem in hoc iam vicisti, postquam iuraueris. Sedenim, si videtur citra blasphemias. TIM. Rectè mones, ô execranda bellua. Nulláne videntur tibi superi vti prouidentia? DA. Nulla. TIM Quid ais? omnia ergo fortuitò continguntur, & citra deorum prouidentiam? DA. Sanè verò. TIM. Neque vllius dei cura quicquam ordinatur aut disponitur? DA. Non. TIM. Cuncta verò temerè feruntur, & casu fortuito? DA. Sanè. TIMO. Cæterùm vos ciues istà audientes, impunè suffertis huius execrandas in deos blasphemias, nec sceleratum hunc saxis obruitis? DA. Quid verò hominum animos in me

νεις, ὦ Τιμόκλεις; ἢ τίς ὢν ἀγανακτεῖς ὑπὲρ τῶν θεῶν, καὶ ταῦτα, ἐκείνων αὐτῶν οὐκ ἀγανακτούντων, οἵ γε οὐδὲν δεινὸν διατεθήκασί με, παλαι ἀκούοντες, εἴ γε ἀκούουσι. Τι. ἀκούουσι γὰρ, ὦ Δαμι, ἀκούουσι, καὶ σε μετίασι ποτὲ χρόνῳ ὕστερον. Δά. καὶ πότε ἂν ἐκεῖνοι σχολὴν ἀγαγοιεν ἐπ' ἐμὲ, τοσαῦτα, ὡς φῄς, πράγματα ἔχοντες, καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἄπειρα τῷ πλοῦθος ὄντα, οἰκονομούμενοι; ὥστε οὐδὲ σέ πω ἠμύναντο, ὧν ἐπιορκεῖς ἀεὶ, καὶ τῶν ἄλλων, ἵνα μὴ βλασφημεῖν καὶ αὐτὸς ἀναγκαζωμαι παρὰ τὰ συγκείμενα. καί τοι οὐχ ὁρῶ ἥν τινα ἂν ἄλλην ἐπίδειξιν τῆς ἑαυτῶν προνοίας μείζω ἐξενγκεῖν ἐδύναντο, ἤ σε κακὸν κακῶς ἐπιτρίψαντες. ἀπὰ δῆλοί εἰσιν ἀπρ=

me exasperas, ô Timocles? Aut quémnam te esse dicam, qui deorum gratia magno aduersus me stomacho exacerbatus es, præsertim illis ipsis nequaquam indignè ista rentibus? Iam enim olim feaudientes, nondum vlla re mala aut acerba me affecerunt: nescio tamen si ista audiunt. TIM. Audiunt ista, ô Dami, audiunt: cæterùm in aliud tempus grauibus supplicijs te excarnificandum reseruant. DA. Et quando illi de me cogitando tantum à rebus suis sibi sumerent ocij, tot ac tantis, vt tu mihi perhibes, districti occupationibus, res quæ sunt per mundum innumeras disponentes, adeò vt te quoque nondum ob tua nefanda periuria dignis supplicijs affecerint, neque non ob cætera nefaria flagitia, ne & mihi necessitate coacto ad conuicia & maledicentiam propter probra falsò obiecta confugiendum sit? Et me hercule non video quo certiore argumento suam testatam facere possint prouidentiam superi, quàm si te malum & nefarium malis exemplis cruciatum perderent. Atqui pro certo

 constat,

ἀπ' δημοῦντες ὑπὲρ τὸν Ὠκεανὸν ἴσως, μετ' ἀμύνονας Αθιοπῆας. ἔθος γοῦν αὐτοῖς συνεχῶς ἴεναι παρ' αὐτοὺς, ἐπὶ δαῖτα, καὶ ἀνεπαγγέλτοις ἐνίοτε. Τιμ. τί πρὸς τοσαύτην ἀναισχυντίαν εἴποιμι, ὦ Δάμι; Δά. ἐκεῖνο, ὦ Τιμόκλεις, ὃ πάλαι ἐγὼ ἐπόθουν ἀκοῦσαί σου, ὅπως ἐπείσθης οἴεσθαι προνοεῖν τοὺς θεούς. Τι. ἡ τάξις με πρώτη τῶν γιγνομένων ἔπεισεν ὁ ἥλιος ἀεὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰὼν, καὶ σελήνη κατὰ ταὐτὰ, καὶ ὧραι τρεπόμεναι, καὶ φυτὰ φυόμενα, καὶ ζῶα γεννώμενα, καὶ αὐτὰ ταῦτα οὕτως εὐμηχάνως κατεσκευασμένα, ὡς τρέφεσθαι καὶ κινεῖσθαι καὶ ἐννοεῖν, καὶ βαδίζειν, καὶ τεκταίνεσθαι, καὶ σκυτοτομεῖν, καὶ τἆλλα ταῦτα, προνοίας ἔργα εἶναί μοι δοκεῖ. Δαι.

constat illos peregrè esse profectos, supra Oceanum fortasse v. ad inculpatos Aethiopas. Solent enim crebrò ad illos ire comessatum, & profectò nonnunquam inuocati. TIMO. *Quid ad tam impudentem & blasphemam contumeliam tibi respondeam, ô Dami?* DA. *Nimirum illud quod iam olim auidissimè audire desiderabam, nempe qua ratione persuasus deos prouidere existimas.* TIMO. *Equidem φ. ipso rerum quotidie accidentium ordine primùm ad hoc credendum inductus sum, nempe quòd sol subinde diurni spacij cursu suum iter conficiat: ad eundem quoque modum luna perpetuo tenore eat ac redeat. Tum alterna stellarum vicissitudo, & plantæ è terra succrescentes, & animantia in dies singulos nascentia. Quodqûe eadem tanta industria procreata sic alantur, sic moueantur, sic cogitent, sic incedant. Quodqúe ea sit ratio ædificandi ac incidendi coria. Quæ omnia, aliaq; id genus innumera mihi clarissima & certissima videntur esse diuinæ prouidentiæ indicia.*

DA.

Δω. αὐτό που τὸ ζητούμενον, ὦ Τιμόκλεις, σαφαρπάζεις· οὐδέπω γὰρ δῆλον, εἰ πρόνοιά τε ταῦτ' ἕκαστον ἐπιτελεῖται. ἀλλ' ὅτι μὲν ζωῦτά ὅτι τὰ γιγνόμενα. φαίην ἂν καὶ αὐτὸς, οὐμὲν αὐτίκα πεφάνθαι ἀναγκαῖον, καὶ ἀπ' ἐκείνου δὲ μεμηθέας αὐτὰ γίγνεσθαι· ἔνι γὰρ ἡ ἄλλως ἀρξάμενα, νῦν ὁμοίως καὶ κατὰ ταὐτὰ συνίστασθαι, σὺ δὲ τάξιν αὐτῶν, ὀνομάζεις τὴν ἀνάγκην. ἔτα δηλαδὴ ἀγανακτήσεις, εἴ τις σοι μὴ ἀκολουθοίη, τὰ γιγνόμενα μὴ, ὁ σοὶ δοκεῖ, κατασεσημασμένα καὶ ἐπαινοῦντι, οἷα μήν σε ἀποδέχεσθαι ξὺν ταῦτα εἶναι τοῦ καὶ πρόνοιά σε ἀκολουθεῖσθαι αὐτῶν ἕκαστον. ἆρα κατὰ τὸν Ὅμηρον· Τοῖσι μὲν ἐπομόρξυρον, ἄλλο δέ μοι λέγε. Τι. ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι καὶ ἄλλης ἐπὶ τούτοις δεῖν ἀποδείξεως, ὅμως δ' ἂν ἐρῶ, ἀποκρίνεταί μοι, Ὁμήρος σοι δοκεῖ ἄριστος ποιητὴς γενέ-

DA. *Tu quidem, Timocles, quæstionem discerpis: neque enim clarum aut certum est, num horum quodque disponente prouidentia conficiatur. Cæterùm quòd hæc fiant, nec ipse negauerim: non tamen ideo mox persuasus sum, vt credam ista necessariò ac quodam coactu prouidentiæ fieri. Iam enim aliàs incepta sunt, & nunc pari vicissitudine eademq; via constituuntur: tu verò harum rerum ordinem necessitatem vocas. Deinde videlicet indignaris si quis à sententia tua dissentit, cùm ea quæ fiant, enumeres, ac laudibus efferas, existimans hisce demonstrasse etiam vnumquodque illorum immutari posse prouidentia. Itaque iuxta Comicum hoc profectò quod adduxisti, friuolum est. proinde aliud adducito.* TIMO. *Equidem ego in ea sum sententia, vt putem aliam demonstrationem huic rei comprobandæ, mihi non esse adducendam: attamen ego te interrogabo, cæterùm tu mihi respondeas. Videtur tibi & Homerus fuisse poëtarum præ-*

γενέσθαι; Δά. καὶ μάλα. Τι. οὐκοῦν ἐκείνῳ ἐπείσθην, τὴν πρόνοιαν τῶν θεῶν ἐμφανίζοντι. Δά. ἀλλ', ὦ θαυμασιε, ποιητὴν μὲν ἀγαθὸν Ομηρον γενέσθαι πάντες τοι συνομολογήσουσι· μαρτυρα δὲ ἀληθῆ περὶ τῶν τοιούτων, οὔτ' ἐκεῖνον, οὔτε ἄλλον ποιητὴν οὐδένα. οὔτε γὰρ ἀληθείας μέλειν αὐτοῖς οἶμαι, ἀλλὰ τοῦ κηλεῖν τοὺς ἀκούοντας, καὶ δὰ τοῦτο μέτροις τε κατάδουσι, καὶ μύθοις κατηχοῦσι. καὶ ὅλως, ἅπαντα ὑπὲρ τοῦ τρωνοῦ μηχανῶνται. ἀτὰρ ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι, οἷς τισι μάλιστα ἐπείσθης τῶν Ομήρου, ἄρα οἷς περὶ τοῦ Διὸς λέγει, ὡς ἐπεβούλευον συνδῆσαι αὐτὸν ἡ θυγατηρ, καὶ ὁ ἀδελφὸς, καὶ ἡ γυνή; καὶ εἴ γε μὴ τὸν Βρίαρεων ἡ Θέτις ἐκάλεσεν, ἐλεήσασα τὸ γιγνόμενον, ἐπεπέδητο ἂν ἡμῖν

stantissimus? DAM. *Et valde quidem.* TIMO. *Huic ergo ipsi ego fidem habui, deorum prouidentiam haud obscurè asserenti.* DAM. *Atqui, ô admirande, poëtam me hercule excellentem fuisse Homerum, omnes tibi haud difficulter assentimur: porrò autem, ω testem super hisce rebus fide dignum, aut hunc aut alium poëtam vllum esse, id verò nullo modo concedimus. Neque enim veritatis proferendæ curam illis fuisse constanter opinor, sed vt audientium animos verborum lenocinijs atque dulcedine demulcerent. Quapropter & versiculos cantillant, & fabularum inuolucris perstrepunt, ac breuiter, super fumo machinantur omnia. Perlibenter verò ex te audirem, quibúsnam Homeri dictis maximè in hanc opinionem esses adductus.* A *Nunquid ijs, quæ de Ioue memoriæ prodidit, quomodo illum insidiosè petitum vinculis constringi voluerint, & filia, & frater, & vxor eius? Et nisi Thetis indignum facinus miserata,* B *Briareum Ioui in auxilium aduocasset, optimus ille*

μῖν ὁ βέλτιστος Ζεὺς, συναρπασθείς. ἀνθ' ὧν καὶ ἀπομνημονεύων τῇ Θέτιδι τὴν εὐεργεσίαν, ἐξαπατᾷ τὴν Ἀγαμέμνονα, ὄνειρόν τινα ψευδῆ ἐπιπέμψας, ὡς πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀπρβάνοιεν. ὁρᾷς; ἀδιώατον γὰρ ἦν αὐτῷ, κεραυνὸν ἐμβαλόντι, καταφλέξαι τὸν Ἀγαμέμνονα αὐτὸν, ἄνευ τοῦ ἀπατεῶνα εἶναι δοκεῖν. ἢ ἐκεῖναί σε μάλιστα εἰς τὴν πίστιν ἐπεσπάσατο ἀκούοντα, ὡς Διομήδης μὲν ἔτρωσε τὴν Ἀφροδίτην, εἶτα τὸν Ἄρην αὐτὸν, Ἀθηνᾶς πρακελεύσει. μετὰ μικρὸν δὲ, αὐτοὶ συμπεσόντες οἱ θεοὶ, ἐμονομάχουν ἀναμὶξ ἄῤῥενές τε καὶ θήλειαι. καὶ Ἀθηνᾶ μὲν Ἄρην καταγωνίζεται, ἅτε καὶ πεπονηκότα, οἶμαι, ἐκ τοῦ τραύματος, παρὰ τοῦ Διομήδους εἰλήφει. Λητοῖ δ' ἀντέστη σῶκος ἐριούνιος Ἑρμῆς. ἢ τὰ περὶ τῆς Ἀρτέμιδός τοι πιθανὰ ἔδοξεν, ὡς ἐκείνη

ille Iupiter nobis constrictus atq; discerptus fuisset. Pro quibus memor dati à Thetide beneficij, ludit Agamemnonem somnio quodam fallaci immisso, in hoc, vt multi ex Achiuis hostili manu perempti occumberent. Vide verò quàm non facile & promptum Ioui fuerit, fulminis extorti incendio inflammare Agamemnonem, nisi miseris modis illum decepisset. Aut illa fortasse omnium maximè tibi audienti fidem fecerunt, quemadmodũ Γ Diomedes Veneris manum vulnere violauerit, atque etiam Martem ipsum Mineruæ impulsu. Aliquanto verò pòst ipsi cœlites furore collapsi, singulari inter sese certamine mixtim masculi & fœminæ præliati sunt. Ac Minerua quidem Martem superatum prosternit, quippe quem tardatum ac fessum, vulnere opinor, quod paulò antè à Diomede acceperat, adorta sit.

Contra Latonam steterat Cyllenia proles.

Aut fortè ea quæ super Diana nugatus est, probabiliter tibi

νη μεμψιμοιρῆσαι. ἠνανάκτησεν, οὐ λανθάνω ἐφ' ἑαυτῷ ὑπὸ τῦ Οἰνέως, καὶ διὰ τῦτο, σιῶ τινα ὑπερφυᾶ, καὶ ἀνυπόστατον τὸν ἀλκὸν, ἐπαφῆκεν ἐπὶ τὴν χώραν αὐτῦ; ἆρα δὴ τά τοιαῦτα λέγων σε Ὅμηρος πέπεικε; Ζεὺς βάσαι, ἦλίκον, ὦ θεοί, ἀνεβόησε τὸ πλῆθος, ἐπαινοῦντος τὸν Δάμιν· ὁ δ' ἡμέτερος ἀπραγμόνως ἔοικε. λίαν γοῦν, καὶ ἐπορίμως, καὶ λίαν ὀλίγον ἀπορρίψας τὴν ἀσπίδα, καὶ ἅδην πεφοβλιπὼς οἱ παρικδύνους ἀφόβαστα. Τι. οὐδ' Εὐριπίδης ἄρα σοι λοκᾶ λέγειν τι ὑγιὲς, ὁπόταν αὐτὸς ἀναβιβασάμενος τοὺς θεοὺς ἐπὶ τὴν σκηνὴν, λακνύη σάλλοντας μὲν τοὺς χρηστοὺς τῶν ἡρώων, τοὺς πονηροὺς δὲ, καὶ τὴν ἀσέβειαν ἰατά σε ἐπιρίδοντας; Δά. ἀπ', ὦ γνησιώτατε φιλοσόφων Τιμόκλεις, ἃ ταῦτα ποιοῦντος οἱ τραγῳδοὶ πεπείκασι

dicta visa sunt, quemadmodum ipsa nimium querula indignanter & malignè tulerit, quòd sola ad epulas cõuiuiales ab Oeneo vocata non fuerat: ac propterea aprum inusitatæ magnitudinis ac roboris inauditi in regionem illius immisit. Nunquid ergo talia legentem te persuasit Homerus? IVP. Papæ: quanta turbæ acclamatio, ô superi, consecuta est Damin collaudantis: noster verò hæsitanti & perplexo similis esse videtur. Proinde animo meticuloso turbatus subtrepidat, Δ ac planè clypeum se abiecturum, haud obscurè præsefert. Et iam quidem circumfert oculos, vbinam è turba elapsus aufugiat. TIMO. Proinde neque EVripides quicquam sani tibi dicere videtur, quoties in cœnam introductis diis perspicuè indicat illorũ auxilio bonos ex heroibus seruari improbos autem propter impietatem crudeliter perdi? DA. Z Atqui Timocles philosophorũ generosissime? si hæc facientes poëtæ Tragici te persuaserunt,

νί σε, ἀνάγκη δυοῖν θάτερον, ἤτοι Πῶλον καὶ Ἀριστόδημον, καὶ Σάτυρον, ἡγεῖσθαί σε θεοὺς εἶναι τότε, ἢ τὰ πρόσωπα τῶν θεῶν αὐτὰ, καὶ τοὺς ἐμβάτας, καὶ τοὺς ποδήρεις, χιτῶνας, καὶ χλαμύδας, καὶ χειρίδας, καὶ πεζαστρίδας καὶ σωμάτια, καὶ τἆλλ', οἷς ἐκεῖνοι σεμνύνουσι τὴν τραγῳδίαν· ὅπερ καὶ γελοιότατον οἶμαι, ἐπεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁπόταν ὁ Εὐριπίδης, μηδὲν ἐπεγούσης τῆς χρείας, τῶν δραμάτων τὰ δοκοῦντα οἱ λέγῃ, ἀκούσῃ αὐτοῦ ποτε παῤῥησιαζομένου. Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ, τόν δ' ἄπειρον αἰθέρα, Καὶ γῆν πέριξ ἔχουθ' ὑγρᾶς ἐν ἀγκάλαις, Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόδ' ἡγοῦ θεόν. Καὶ πάλιν Ζεύς. ὅστις ἐστὶν ὁ Ζεὺς, οὐ γὰρ οἶδα, πλὴν λόγῳ κλύων, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τι. οὐκοῦν ἅπαντες ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἔθνη ἐξηπάτηνται, θεοὺς νομίζοντες, καὶ πανηγυρίζοντες. Δά. εὖγε, ὦ Τιμόκλεις, ὅτι μεν πέμνη

ας

runt, necessum est alterum ex his duobus consequi, vt aut Polum, & Aristodemum, & Satyrum deos esse existimes, aut deorum personas esse hæc ipsa, nempe calceos ac tunicas, ac pedes vsque porrectas, & chlamydes, & chirothecas, & ventriculos, & corpuscula H aliáque id genus innumera, quibus illi tragœdiam exornare solent: quod ego absurdissimum esse arbitror. alioqui per se quoties nulla necessitate vrgente suam in fabulis opinionem explicat. Audiuistine vnquam & hæc prolata ab illo liberè? Θ. Vides superanum simul & immensum æthera. Terram humidis circa tenentem in brachijs? Ilium Iouem arbitrare, necnō hanc deam. Et rursus: Quicunque Iupiter deus sit, nescio, nisi quòd Iouem sermone vulgi audiuerim. TIM. Proinde I omnes homines & gentes turpiter decipiuntur deos esse existimantes, eorumq́ dies festos magna religione celebrantes. DA. Euge, ô Timocles, quoniam in memoriam

Ἐκ τῶν κατὰ ἔθνη νομιζομένων, ἀφ' ὧν μάλιστα συνίδοις τις ἄν, ὡς γε οὐδὲν βέβαιον περὶ τῶν λόγων ἔχει. ποικίλη γὰρ ἡ ταραχὴ, καὶ ἄλλοι ἄλλα νομίζουσι· Σκύθαι μὲν Ἀκινάκῃ θύουσιν, καὶ Θρᾷξὶ Ζαμόλξιδι, δραπέτῃ ἀνθρώπῳ, ἐκ Σάμου ὡς αὐτὸς ἥκουτι· Φρύγες δὲ Μηνῇ, καὶ Αἰθίοψιν Ἡμέρᾳ, καὶ Κυμαίοις Φάλητι, καὶ Ἀσσυρίοις Περσαῖ πυρὶ, καὶ Αἰγυπτίοις ὕδατι. καί τοι μὲν ἅπασι κοινὸν ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτίοις τὸ ὕδωρ· ἰδίᾳ δὲ, Μεμφίταις μὲν ὁ βοῦς θεὸς, Πηλουσιώταις δὲ κρόμυον, καὶ ἄλλοις ἄλλη δὲ κροκόδειλος, καὶ ἄμοις κυνοκέφαλος, ἢ ἄλλῳ, ἢ πίθηκος· καὶ ἔτι κατὰ κώμας, τοῖς μὲν ὁ δεξιὸς ὦμος θεὸς, τοῖς δὲ κατ' ἀντιπέρας οἰκοῦσιν, ἄλλος κυνοκέφαλος ἢ ἄλλος κυνῆς ἢ μίσυμον ἢ ἄλλος πολίωιον κεφαλῆν, ἢ πρόβλιον. ταῦτα πῶς οὐ γέλως ἐστὶν,

riam mihi reuocásti gẽtium opinionem quam de dijs obtinent. Ab illa verò maximè licet intelligere, quàm nihil firmum & stabile in se habeat quæ de dijs fertur oratio. Multa enim est & conturbata opinionum confusio, ac planè alij alia opinantur. Siquidem Scythæ Acinaci sacrificant, Thraces Zamolxidi homini fugitiuo, quẽ ex Samo ad eos delatum esse constat. Phryges autem Lunæ, Aethiopes diei, Cyllenij Phaleti, columbæ Assyrij, Persæ igni, Aegyptij aquæ ac omnibus quidem Aegyptijs aqua pro deo communiter colitur. Cæterùm priuatim Memphitis quidem bos deus est, Pelusiotis verò cepe. Iam alijs ciconia aut crocodilus, alijs cynocephalus, aut feles, aut simia. Præterea vicatim his quidem dexter humerus deus est, cæteris verò eregionè habitantibus siniſter. Item alijs dimidia pars capitis, alijs poculum Samium, aut catinus. Nonne hæc tibi videntur risu prosequenda esse,

ἐστὶν, ὦ καλὲ Τιμόκλεις; Μῶ. οὐκ ἔλεγον, ὦ θεοὶ, ταῦτα πάντα ἤξειν εἰς τοὐμφανὲς, καὶ ἀκριβῶς ἐξεταθήσεσθαι; Ζεύς. ἔλεγεν, ὦ Μῶμε, καὶ ἐπετίμας ὀρθῶς. καὶ ἔγωγε πειράσομαι ἐπανορθώσασθαι αὐτὰ, ἢν τὸν ἐν ποσὶ κίνδυνον διαφύγωμεν. Τι. ἀλλ' ὦ θεοῖς ἐχθρὲ σὺ, τοὺς χρησμοὺς, καὶ προαγορεύσεις τῶν ἐσομένων, στίνος ἔργον ἂν εἴποις, ἢ θεῶν καὶ τῆς προνοίας τῆς ἐκείνων; Δα. σιώπησον, ὦ ἄριστε, περὶ τῶν χρυσμῶν, ἐπεὶ ἐρήσομαί σε, τίνος αὐτῶν μάλιστα μεμνῆσθαι ἀξιοῖς· ἆρ' ἐκείνου, ὃν τῷ Λυδῷ ὁ Πύθιος ἔχρισεν; ὃς ἀκριβῶς ἀμφήκης ἦν, καὶ διπρόσωπος, οἷοί εἰσι τῶν Ἑρμῶν ἔνοοι, διττοὶ, καὶ ἀμφοτέρωθεν ὅμοιοι, καὶ πρὸς ὁπότερον ἂν αὐτῶν μέρος ἐπιστραφήσῃ, ἢ τί μᾶλλον, ὁ Κροῖσος διαβὰς τὸν Ἅλυν, τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν, ἢ τὴν Κύρου καταλύσει; καί τοι οὐκ ὀλίγων ταλάντων ὁ Σαρδανὸς ἐκεῖνος ὄλεθρος, τὸ ἀμφι-

esse ô bone Tmiocles? MO. *Nónne prædicebam, ô dij, ista omnia ventura in propatulum, ac fore vt exactè indignarentur?* IVP. *Dixisti, ô Mome, & nos rectè obiurgâsti. Ego verò his omnibus diligenter emendatis, mederi conabor præsenti cultato periculo.* TIMO. M *Atqui tu, ô deorum hostis acerrime, oracula & rerum futurarum prædictiones, cuius opus esse dices? nónne deorum, eorundemq; prouidentiæ?* DA. *Tace verò de oraculis, virorum optime, alioqui ex te quæram, cuius rei gratia illorum potissimùm mentionem feceris.* N *Nunquid illius gratia, quòd Pythius Lydo respondit? Quàm verò callidè sermone vsus est ancipiti: cuiusmodi sunt quædam Mercuriales imagunculæ duplices, & vtrinq; similes, ad quamcunq; illarum partem te verteris. An potiùs Cræsus traiecto Hale, suũ ipsius, an Cyri imperium subuersurus est? Attamen non paucis talentis Sardianũ illud exitiũ vocem*

ἀμφισβήτησιν τῶν ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς ἀγαθῶν. ΜΩ. Ἀλλὰ τί, ὦ θεοί, ἀνὴρ δυστυχέστατος ἐγὼ, ἃ καὶ ἐγὼ διαβάλλειν μάλιστα. τοῦ νεὼ ὁ λαμπρὸς ὑμῖν λιτροφόρος; ἀρνησόμενος αὐτῷ καταλοιδορεῖς ταῦτα Ζεύς. σὺ ἡμᾶς ἐπισφάττεις, ὦ Μῶμε, δι' ἣν μαρτυρεῖ νεὼ ἐπιτιμῶν. ΤΙ. ὅρα οἷα ποιεῖς, ὦ ἀλιτήριε Δαμί, μονονοὺ τὰ ἴδια αὐτὰ τῶν θεῶν ἀναπείθεις τῷ λόγῳ, καὶ βωμοὺς αὐτῶν. Δαμ. ὁπάντας ἔγωγε ζεύς βωμούς, ὦ Τιμόκλεις. τί γὰρ ἂν ἡδὺ ἀπ' αὐτῶν γίγνοιτο, ἃ θυμιαμάτων καὶ ὀσφρήσεως μεστά ἐστι· τὸς δὲ ἐν ταύροις ὁ Ἀρτέμιδος ἐδεῖ ὡς ἄριστα ἐπεδορεῖν ἐκ βάθρων ἐπὶ λιφαιλὶ ἀναφρομένους, ἐφ' ὧν ζιαῦτα ἡ παρθένος ὠμοχαιμώνη ἔχαιρε. Ζεύς. τοῦτ' ὠθεῖ ὑμῖν τὸ ἄμαχον κακὸν ἐπηχεῖ· ὡς δαιμόνων ἐλάχιστος ἀνὴρ φείδεται, ἀπ' ἐξ ἀμαξῆς παρ-

vocē hanc ambiguam mercatum est. MO. Hæc ipsa, ô superi, vir iste commemorat, quæ omnium maximè pertimui. Vbi nunc noster est festiuus ille Citharœdus? Quin profectus tuam existimationem ipse tueris, obiecta refellendo? IVP. Tu quidem nos macias, ô Mome, nequaquam in tempore nunc obiurgationibus increpans. TIMO. Vide qualia facias, ô scelerate Dami, qui propemodum ipsa quoque deorum simulacra vnà cum aris non verearis subuertere. DA. Haud omnes aras subuerti cupio, ô bone Timocles. Quid enim mali adferunt, si thymiamatum odore & fragrantia plenæ sint? Cæterùm. O Dianæ aras quæ in Tauris substructæ feruntur, non illibenter funditùs euersas viderem, super quas ipsa virgo conuiuium magna alacritate agitare solet. IVPIT. Vnde verò nobis hoc insuperabile malum obijcitur? Quàm nulli deorum parcit hic vir, nullius numen reueritus, sed tanquam ex plaustro magna libertate omnes carpit ac lacerat,

παῤῥησιάζεται, καὶ μάρτυρα ἐξάγεις, ὅστ' ἄτιον, ὥσπερ οὐκί. Μῶν μικρὸν ὀλίγους ἂν, ὦ Ζεῦ τοὺς ἀναπύστους εὕροις ἐν ἡμῖν. καί που τοιχᾷ πεῖσον ὁ ἄνθρωπος, ἄψιτον καὶ τῶν ἱερυφαίων τινός. Τι. δεῖ βροντῶντος αὐτοῦ τοῦ Διὸς ἀκοῦσαι, ὦ θνόμαχε Δαῖμι; Δαῖ. καὶ πῶς ἂ μὴ βροντῆς ἀκοῦαν, ὦ Τιμόκλεις; ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὁ βροντῶν ὅτι, σὺ ἂν ἄμεινον εἰδείης, ἐκεῖθεν ποθὲν περὶ τῶν θεῶν ἀποκρινόμενος. ἐπεὶ οὔτε ἐκ Κρήτης ἥκοντος, ἅπερ ἡμῖν διηγοῦνται, τοιόνδε τινα λέγει λέκυθον, καὶ σήλιον ἐφεστάναι, ἀγλοῦσθαι ὡς οὐκέτι βροντήσειεν ἂν ὁ Ζεύς, τιθεὶς ποιλὰ τοιαῦτα. Μῶν τοῦτ' ἐγὼ πάλαι πολλὰ πεπεισμένος ἐρῶντα τὸν ἄνθρωπον. τίνι δὴ ὦ Ζεῦ, ὠχρία κατ' ἡμῶν, καὶ συγκροτεῖς τοὺς ὀδόντας ὑπὸ τῆ πόμης; θαῤῥεῖν χρὴ, καὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώ-

cerat, nulloque discrimine in vniuersos debachantur, iuxtà fontes atque innocentes? MO. Atqui perpaucos inter nos reperies, ô Iupiter, à culpa immunes. Statim verò progressus homo vnum ex optimatibus inuasurus est. TIMO. Neque Iouem ipsum audis, ô deorum impugnator, cientem tonitrua? DA. Et quònam pacto, ô Timocles, non audirem tonitrua? Caterùm num ciès tonitrua sit Iupiter, ipse melius calles qui in deorum immortalium concilio quondam conuersans, inde huc delatus es. Quanquam illi qui huc ex Creta frequenter commeãt, longè alia nobis atque tu cõmemorare solent, sepulchrũ quoddam illic ostendi, iuxtaq; positam columnam indicantem non amplius Iouem tonare, sed iam olim fato functũ esse. MO. Enimverò hoc iam multò antè non ignorabam hominem dicturũ. Quid ergo, Iupiter, ita albescẽs expalluisti, ac dentes præ tremore concutis? Bonum habere animum conuenit, ac tales homun-

ἀνθρωπίσκων καταφρονεῖν. Ζεύς. τί λέγεις, ὦ Μῶμε, καταφρονεῖν; οὐχ ὁρᾷς ὅσοι ἀκέστοι, καὶ ὡς συμπεπασμένοι εἰσὶν ὅλῃ καθ' ἡμῶν καὶ ἀπάγειν αὐτὸς, ἀναπηδήσαντα τῶν ὤτων, ὁ Δάμις; Μῶ. ἀλλὰ σὺ, ὁπόταν, ὦ Ζεῦ, θελήσῃς, σειρὰν χρυσέαν καθεὶς, ἅπαντας αὐτὸς Αὐτῇ ἐγγαίῃ ἐρύσας, αὐτῇ τε θαλάσσῃ. Τι. ἔπαιρε, ὦ καταράτε, πλοθρας ὅλῃ ποτέ; Δα. καὶ πολλάκις, ὦ Τιμόκλεις. Τι. ἐκὸν ἔφυγεν ὑμᾶς τότε ὁ ἄνεμος, ἐμπίπλων τὴν ὀθόνην, καὶ ἐμπιπλὰς τὰ ἀκάτια, ἢ οἱ ἐρέται πολλοὶ; ἐκυβέρνα δέ τις ἐφετὼς, καὶ ἔσωζε πλοῦν ναῦν; Δα. καὶ μάλα. Τι. εἶτα ἡ ναῦς μὴ οὐκ ἂν ἔπλεε· μὰ Δία κυβερνωμένη, τὸ δὲ ὅλον ζῦζ, ἀκυβέρνητον οἴεσθαι, καὶ ἀνηγεμόνευτον φέρεσθαι; Δα. οὐκοῦν σωτῆρος ταῦτα, ὁ Τιμόκλεις, καὶ ἰσχυ-

homuneiones magna mente contemnere. IVPIT. Quid ait, ô Mome, contemnere? Nonne vides, quanta hominum frequentia, ista dissentiens audiat, tum quemadmodum iam persuasa ista de nobis constanter credat, iamq; illos sententiæ suæ dissidentes T abducat Damis ab aure reuinctos? MO. At, tu Iupiter, quando lubitum est, aurea ex alto demissa catena, omnes illos vnà cum terra & Oceano haud difficulter sursum trahere poteris. TIMO. Y Dic mihi, hominum sceleratissime, nunquámne nauigâsti? DA. Ac sæpenumerò, ô Timocles. TIMO. Proinde nónne ferebat id temporis vos ventus illapsus in carbasum, ac puppim propulit, aut remiganteS: cæterùm vnus supernè assistiès gubernaculo, nauim regendo seruauit? DA. Maximé. TIM. Deinde nauis nullo modo, nisi gubernaretur, posset progredi: tu verò vniuersum hoc omne citra gubernatoris & ducis operam temerè sursum ac deorsum ferri

ἰσχυρῶς τῷ παραδείγματι. ἀλλ', ὦ θεοφιλέστατε Τιμόκλεις, τὸν μὲν κυβερνήτην ἐκεῖνον εἶδες ἄν, ἀεὶ τὰ συμφέροντα ἐπινοοῦντα, καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ παρασκευαζόμενον καὶ προστάττοντα τοῖς ναύταις, ἀλυσιτελὲς δ', οὐδ' ἄλογον οὐδέν τι εἶχεν ἡ ναῦς, ὃ μὴ χρειῶδες ἦν αὐτοῖς. ὁ δ' σὸς οὗτος κυβερνήτης, ὃν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ νηὶ ἐφεστάναι ἀξιοῖς, καὶ οἱ συνναῦται αὐτοῦ, οὐδὲν εὐλόγως, οὐδὲ κατὰ τὴν ἀξίαν διατάττουσιν· ἀλλ' ὁ μὲν πρότονος, εἰ τύχοι, εἰς τὴν πρῴμνην ἀπτέταται, οἱ πόδες δ' ἐς τὴν πρώραν ἀμφότεροι. καὶ χρυσαῖ μὲν αἱ ἄγκυραι ἐνίοτε, ὁ χηνίσκος δ' μολιβδοῦς. καὶ τὰ μὲν ὕφαλα κατάγραφα, τὰ δὲ ἔξαλα τῆς νεὼς, ἄμορφα. καὶ αὐτῶν δὴ τῶν ναυτῶν ἴδοις ἂν τὴν μὲν ἀργὸν καὶ ἄτεχνον, καὶ ἄτολ-

ferri existimas? DA. Φ. Euge significanter ista Timocles atque firmiter exemplo corroboras. Sedenim, ô deorum amantissime, gubernatorem illum quidem vidisti nunquam non ea quæ ex vsu sunt nauigantium, considerantem animo, ac ante tempus necessaria adornantem, neque non nautis quæ factu sunt conducibilia, imperantem. tota verò nauis nihil habet inutile, aut temerè importatum, quod illorum alicui necessitati non sit addictum. Cæterùm tuus ille gubernator, cui tu magnæ illius nauis regendæ curam attribuis, & eius connautæ nihil cum ratione, nihil ex dignitate ordinant aut instituunt: sed si fuerit rudens ad puppim vsq; protenditur, vtrique verò pedes ad proram. Ipsæ autē anchoræ nonnunquam sunt aureæ, cætera pars plumbea. Quinetiam inferiora nauis colore variegata sunt, porrò superiora inuenusta atque informia. Præterea ipsis ex nautis cernere est hunc quidem inertem, & ab omni arte nautica alienum,

ἄτολμον πρὸς τὰ ἔργα, δι-
μοιρίτην ἢ τριμοιρίτην, τὸν δὲ
κατακολυμβῆσαί τε ἄοκνον,
καὶ ἐπὶ τὴν κεραίαν ἀναπη-
δῆσαι ῥᾳδίων, καὶ εἰδότα
τῶν χρησίμων ἕκαστα, μόνον
τοῦτον ἀντλεῖν προσεταγμέ-
νον. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐν τοῖς ἐ-
πιβάταις, μαστιγίαν μὲν τι-
να ἐν πρεσβείᾳ παρὰ τὸν κυ-
βερνήτην καθήμενον, καὶ θε-
ραπευόμενον, καὶ ἄλλον κί-
ναιδον, ἢ πατραλοίαν ἢ ἱερό-
συλον ὑπερτιμώμενον, καὶ τὰ
ἄκρα τῆς νεὼς κατειληφότα,
χαρίεντας δὲ πολλοὺς, ἐν μυ-
χῷ τοῦ σκάφους σεγνοχωρουμέ-
νους, καὶ ἐπὸ τῶν πρὸς ἀλή-
θειαν χειρόνων πατουμένους.
ἐννόησον γοῦν, ὅπως Σω-
κράτης μὲν καὶ Ἀριστείδης
ἔπλευσε, καὶ Φωκίων, οὐδὲ
τὰ ἄλφιτα δαρκῆ ἔχοντες,
οὐδὲ

& ad labores obeundos meticulosum, dimidia aut tertia parte drachmæ dignum. At verò eum qui ad vrinandum sit impiger, & ad excurrendum ad antennas vsque appositus, quiq; ad gubernandum vtilia omnia ad vnguem calleat, hunc exhauriendæ tantùm sentinæ destinatum esse videmus. Eadem quoque rerum facies circa eos est, qui à remigando immunes sunt, vbi verbero quispiam cæteris honore & præsidentia prælatus iuxta gubernatorem sedere atque coli conspicitur. Mox alius quispiam cinædus spurcissimus, aut impiatus parricidio, aut cõtaminatus sacrilegijs, præ alijs habitis honoribus veneratur, & nauis summa apprehendit fastigia. Porrò autem non pauci spectatæ cùm gratiæ tum probitatis viri in secessu carinæ in angustum locum coacti ab improbioribus, & quantum ad veritatem & rectam viuendi rationem attinet, deterioribus, indignis modis calcantur pedibus. X Considera verò apud animum tuum, quemadmodum Socrates & Aristides & Phocion nauigârint, qui ne victu quidem necessario pro sufficienti copia instructi fue-

οὐδὲ ἀκρτεῖναι τοὺς πόδας δυνάμενοι, ἐπὶ γυμνῶν τῶν σανίδων, παρὰ τὸν ἄντλον. ἐν ὅσοις δὲ ἀγαθοῖς Καλλίας καὶ Μειδίας καὶ Σαρδανάπαλος ἐντρυφῶντες, καὶ τῶν ὑπὲρ αὐτοὺς κατατθύοντες. τοιαῦτα ἐν τῇ νηΐ τοῦ γίγνεται. ὦ σοφώτατε Τιμόκλεις, διὰ τοῦτο αἱ ναυαγίαι μυρίαι. εἰ δέ τις κυβερνήτης ἐφεστὼς ἑώρα, καὶ διέταττεν ἕκαστα, πρῶτον μὲν οὐκ ἂν ἠγνόησεν, οἵ τινες οἱ χρηστοί, καὶ οἵ τινες οἱ φαῦλοι τῶν ἐμπλεόντων. ἔπειτα ἑκάστω κατὰ τὴν ἀξίαν τὰ προσήκοντα ἀπεγείμεν ἂν, χώραν τε τὴν ἀμείνω τοῖς ἀμείνοσι παρ' αὐτὸν ἄνω, τὴν κάτω δὲ τοῖς χείροσι· καὶ συσσίτους ἔστιν, οὓς ἀμείνους καὶ συμβούλους ἐποίησεν ἄν. καὶ τὸν ναυτῶν ὁ μὲν πρόθυμος, ἢ πρώρας ἐπιμελητὴς ἀπεδέδεκτ' ἂν,

cti fuerint, neque pedes in nudas tabulas per sentinam potuerunt extendere. Contrà quanta in omnium rerum vbertate & affluentia Callias atque Midias & Ψ Sardanapalus molliter & luxuriosè vixerint super omnes homines aduersus illos expuentes. Eiusmodi verò in tua naui contingunt, ô sapientissime Timocles, propter quod etiam infinita fiunt naufragia. Atenim si gubernator quispiam assistens videret, ac ordine singula facienda imperaret; primùm quidem nequaquam ignoraret, qui boni, qui item mali essent ex nauigantium numero. Deinde cuique pro sua dignitate conuenientem prouinciam obeundam traderet, & locum melioribus in superiore parte nauis apud se obtinendum deligeret, infrà verò deteriorem peioribus. Præterea præstantiores quoque in consilium socios sibi adiungeret: tum ex nautis, quo quisque foret cùm manu tum mente promptior, illi quidem proræ regendæ curam dele-

ἄρ, ἢ ζῆφυ ἄρχων, ἢ πάντως περὶ τῶν ἄλλων· ὁ δὲ κυβερνήτης, καὶ ῥάθυμος ἐπαύετ' ἂν ὢν ἁλωλοδίφ πρωτάκις τῆς ἡμέρας, πλὴν ἀγραμμάτου. ὥστε οἱ, ὦ θαυμάσιε, τὸ τῆς νεὼς τοῦτο παράδειγμα ἀνδραποδώδη πεπονθέναι, ἁλοῦ τὸ ἀνδρεῖον τετυχηκός. Μῶ. ταυτὶ μὲν ἤδη κατὰ ῥᾴδιον πεφώρακας ὦ Δαμοῖδι, καὶ πλησίον ἐπὶ πλὴν νίκῃ φέρονται. Ζεύς. ὀρθῶς, ὦ Μῶμε, ἐκάλεσας. ὁ δ' ἐδὴν ἰσχυρὸν ὁ Τιμοκλῆς ἐπινοεῖ, ἀλλὰ τὰ κοινὰ ταῦτα, καὶ καθ' ἡμέραν, ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἀνασείοντα πάντα ἐπαντλεῖ. Τι. οὐκοῦν ἐπὶ τῆς νεὼς τὸ παράδειγμα ὁ πάνυ σοι ἰσχυρὸν ἔδοξεν εἶναι· ἄγκυραν δὲ πλὴν ἐφάμεν, φασίν, ἄγκυραν καὶ λίαν ἐλπιδοφόρον μηχανὴν ἀπορρήξας. Ζεύς. τί ποτε ἄρα ἐρεῖ; Τι. ἅλοις γέ, εἰ ἀκόλουθα ταῦτα συλλογίσομαι, καὶ

garet, Ω huic laterum tuendorum officium daret: porrò autem alteri in omnes imperium credidisset. Cæterùm ignaui segnities per diem quinquies cæsi in vinculis emendarentur fustibus. Quare, ô admirande, periculum est ne exemplum quod de naui adduxisti, subuersum sit, quippe quòd gubernatorem malum & imperitum nactum sit. MO. aa Hæc quidem ex voto ac iuxta fluxum succedunt Damidi, & iam plenis velis fertur ad victoriam. IVPIT. Rectè putas, ô Mome. Etenim nihil firmi Timocles excogitat, sed communia illa, & protrita, & quotidiana, quæ nullo negocio refelluntur, alia alijs agglomerando ingerit. TIMO. Proinde quando exemplum de naui productum, parùm firmum & vehemens tibi visum est: bb audi iam nunc sacram (quod aiunt) anchoram, & quam nulla machina perruptura est. IVPIT. Quidnam dicturus es? TIMO. cc Hauddubiè enim cognoscet num ista syllogismis probabilibus

καὶ ἅπαν αὐτὰ λιώατόν ϐι πε-
ιπεῖν ἀ. ἆ ἦρ ἀσὶ ϐωμοὶ, ἀ-
σὶ καὶ θεοί· ἀπὰ μὲν ἀϐὶ ϐω-
μοί, ἀσὶν ἄρα καὶ θεοί. τί
πρὸς ταῦτα φὴς; Δα. ἦν
πρότερον γελάσω ἀς ϐόρον,
ἀφικνεῖσθαί ϐι. Τι. ἀλλ' ἔοι-
κας δεῖ παύσεσθαι γελῶν· ἐ-
πὶ ποῖ ὅμως, ὅπῃ ϐι γελάσιμον
ἔδοξε τὸ ἀριθμεῖσθαι ἔναι Δά.
ὅτι οὐκ ἀωθάνῃ, ἀλλ' λιπτῆς
ιρόκης ἐξαψαμένῳ σε πλὴν
ἄγκυραν, καὶ ταῦτα ἱερὰν οὖ-
σαν. Ἦ γὰρ εἶν θεὸς, ὦ ϐωμὸς
ἔναι σωθέντας, ἰσχυρὸν οἴε
ποιεῖσθαι ἀπ' αὐτῶν τὸν ὅρμον·
ὥστε ἐπὰ μηδὲν ἄλλο τότε φὴς
ἔχειν ἀπᾶν ἐρώτημα, ἀπίω-
μεν ἤδη. Τι. ὁμολογεῖς τοί-
νυν ἡττᾶσθαι πεπαιόν; Δα.
ναί, ὦ Τιμόκλεις· σὺ γὰρ,
ὥσπερ οἱ ἀπό τινων ϐιαθόμενοι
ἐπὶ τὸς ϐωμοὺς ἡμῖν ἐκπλα-
φυγας, ὥστε νὴ πλὴν ἄγκυραν
πλὴν

babilibus collegero, & num aliqua ratione ea confutare queas. Etenim si sunt aræ, sunt etiam dij: atqui sunt aræ, sunt ergo etiam dij. Quid habes quod ad ista vel mussites? DA. Vbi prius ad satietatem risero, respondebo tibi. TIMOCL. At videris nunquam ridendi finem facturus: attamen effare obsecro, quam ob rem ista tibi dicta tam ridicula visa sunt? DA. Propterea quòd non senseris à tenui chordula anchoram tibi esse alligatam, præsertim sacram existentem. Siquidem ex hoc quod coniunctim inferre postulas, propterea deos esse, quia aræ sunt, firmam existimas impressionem te fecisse. Quocirca quando aliud te negas habere firmius, abeamus in præsentia. TIMOCL. Fateris ergo prius ex arena discedens, te victum esse? DA. dd Ita profecto, ô Timocles: tu enim quemadmodum ij qui ad supplicium repetuntur ab aliquo, ad aras nobis confugisti. Itaque per sacram illam anchoram ego

τὴν ἱερὰν, ἐθέλω σπείσασθαι ἤδη πρός σε, ἐπ' αὐτῶν τε τῶν βωμῶν, ὡς μηκέτι περὶ τούτων ἐρίζομεν. Τι. εἰρωνεύῃ ταῦτα πρὸς ἐμὲ τυμβορύχε καὶ μιαρὲ καὶ κατάπτυστε, καὶ μαστιγία καὶ κάθαρμα. οὐ γὰρ ἴσμεν, οὗ τινος μὲν πατρὸς εἶ, πῶς δ' ἡ μήτηρ σου ἐπορνεύετο; ὃς καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀπέκτεινας, καὶ μοιχεύεις, καὶ τὰ μειράκια διαφθείρεις λιχνότατε, καὶ ἀναισχυντότατε, μὴ φεῦγε δ' οὖν ἕως καὶ παρ' ἐμοῦ πληγὰς λαβὼν ἀπέλθῃς. ἤδη γάρ σε τούτῳ τῷ ὀστράκῳ ἀποθραύσω, παμμίαρον ὄντα. Ζεύς. ὁ μὲν γελῶν, ὦ θεοὶ, ἄπεισιν, ὃ δ' ἀκολουθεῖ λοιδορούμενος, οὐ φέρων κατατρυφῶντα τὸν Δαμιν, καὶ ἔοικε πατάξειν αὐτὸν τῷ κεράμῳ ἐς τὴν κεφαλήν. ἡμεῖς δὲ τί ποιοῦμεν

iam oblatus sacris aduersus te libare constitui, ac super ipsas quidem aras, ne posthac de his ampliùs contendamus. TIMO. ee Ista quidem cauillaris illudendi mihi gratia, mortuorum deprædator sceleste, execrande, mastigia, propudium. Neque enim nobis compertum est quo patre natus sis: quomodo autem mater tua lasciua meretrix, pudicitiam in quæstu habuerit, scimus: tum quemadmodum fratris cæde ac sanguine manus tuas impiaueris: qui mulieres ingenuas mœchus infamis constuprare, ipsos verò iuuenes corrumpere soles, homo gulæ ac ventri deditissime, atque impudentissime. Ne igitur fuga te priùs subducas quàm à me acceptis plagis contusus abieris. Iam enim hac testa tibi vulnus incutiam, omnibus modis scelerato ac nefario existenti. IVPITER. Alter quidem, ô dij, risu ac cachinnis diffluens discedit, alter verò à tergo sequitur, affatim ingerendo conuicia, cauillis insultantem Damin non perferens. Planeq; caput illius testa obuerberaturus esse videtur. Cæterùm vos quid

super

ποιῶμεν ἐπὶ τούτοις; Ερ. ὀρθῶς ἐκεῖνό μοι ὁ κωμικὸς εἰρηκέναι δοκεῖ· Οὐδὲν πέπονθας δεινὸν, ἂν μὴ πρόσποιῇ. τί γὰρ καὶ ὑπέρμεγα κακὸν, εἰ ὀλίγοι ἄνθρωποι πεπεισμένοι ταῦτα, ἀπιάσει; πολλοὶ γάρ εἰσιν οἱ τἀναντία γινώσκοντες, πλείους Ελλήνων, ὁ πολὺς λεὼς, καὶ ὁ σύρφαξ, βάρβαροί τε παντες. Ζεύς. ἀλλ', ὦ Ερμῆ, τὸ τοῦ Δαρείου πάνυ καλῶς ἔχον ἐστὶν, ὁ εἶπεν ἐπὶ τοῦ Ζωπύρου, ὥστε καὶ αὐτὸς ἐβουλόμην ἂν ἕνα τοιοῦτον ἔχειν, οἷον τὸν Δάμιν, σύμμαχον. ἢ μυρίας μοι Βαβυλῶνας ὑπάρχειν.

super his rebus faciendum consulitis? MER. *Præclarè mihi illud Comicus dixisse videtur:* [ff] *Graue passus es, nihil boni si consulas. Quàm enim hoc nostris rationibus admodum nocere potest, si pauci homines persuasi eam de nobis opinionem obtinentes abierint? Sunt enim permulti diuersum sentientes, plures profectò quàm Græci, nimirum promiscua illa vulgi multitudo, insuper omnes illæ gentes barbaræ.* IVPIT. *Atqui ô Mercuri, Darij illud quod* [88] *de Zopyro dixisse memoriæ proditum est, nimiùm pulchrè se habet. Quare ego quoque vnum talem præoptârim à me stare auxiliarem socium potiùs, quàm infinitas Babylonas mihi superesse.*

ARGVMENTVM.

Hìc loci Lucianus concilium deorum arduis de rebus (de religione enim controuertitur, & ἀδωλομαχίαν, quod omnibus vndique in conuentibus noſtra tempeſtate fit) ſuo quodam naſo depingit. Sed quàm hic dialogus cum noſtri temporis & moribus, & hominibus non omnino diſſimili argumento conueniat, ego equidem meam in præſentia non interpoſuerim ſententiam, ſed omnium adeò iudicij acrimoniæ in medio relinquam: id tantùm addere libet, omnibus penè retroactis ſeculis idololatriam fuiſſe ſugillatam.

a OIVPITER.] *Exordium ab attentione & rei magnitudine, quam ipſis etiam verbis exprimit.* b Sanè, magne parens.] *Iouis periphraſis, qui eſt, ait Iuno,* 1. *Aen.*

— diuûm pater atque hominum rex.

Et vt eodem lib. ait Venus:

— rex hominumq́; Deûmq́;
Alternis regit imperijs & fulmine terret.

c In aciem nouaculæ.] *ἐπὶ ζυρῆς ἀκμῆς, prouerbiali figurâ dicitur, cùm res eſt in ſummo diſcrimine, & præſentiſſimum imminet periculum.* d Polus aut Ariſtodemus.] *Hiſtrionum ſunt nomina, vt infrà.* e De prouidentia.] *Res & cardo totius negotij.* f Quid igitur.] *Deliberatio de concilio cogendo.* g In concionem veniant.] *Gellius lib.* 18. *cap.* 7. *docet concionem tria ſignificare, videlicet locum ſuggeſtumq́; vnde verba fierent: item ſignificare catum populi aſſiſtentis: item orationem ipſam, quæ ad populum diceretur. Sic M. Tul. in Oratione quæ inſcripta eſt contra concionem Q. Metelli docet: Aſcendi, inquit, in concionem, concurſuſq́ue populi factus eſt. Hic concio pro verbis & oratione accipitur, quam habuit Metellus.* h Ergo Deûm.] *Concio indicitur carmine.* i In ſedes colloca.] *Oraines ſeu claſſes deorum, & conſeſſus eorundem* k Priores.] *Magni dij ebore, auro & argento ſculpebantur: at plebeij & minutili, qualibet materia fingebantur, ligno*

ligno nonnunquam, & luto. *l* Atqui hoc neutiquam.] *Facetafictio, qua tamen hominum quoq; mores perstringit, apud quos vbique illud: τὰν ἀρετὰν κὴ τὰν σοφίαν νικῶσι χελώνας.*

m Attamen vt vides.] *Contentio de concessu Gracorum.*

n Et quí hoc.] *Ita & nostri prælati rixantur.* *o* Ex monte Pentheli.] *Penthele pagus Atticus fuit, ad tribum Antiochidem pertinens, vt Stephanus & Penthelicus mons ibidem, vbi Latomiæ fuêre, vt Pausanias in Atticis.* *p* Praxiteli.] *Vide Plinium lib. 3. cap. 6.* *q* In extremis sedentem.] *Inter Zeugitas Græcè, quæ tertia classis Athenienſium erat. Solon autem Athenas in quatuor classes distribuit, vt inquit Plutarchus in Solone, in Pentacosiomedios, Hippida, Zeugitas & Thetas. Testatur etiam Aristoteles lib. 2. Politicorum. Ad illas alluſit Lucianus.* *r* Colossus.] *Rhodium intellige, de quo Plin. lib. 34 cap 7. Is septuaginta cubitis altus erat, hoc est, iuxta Festi Pompeium, pedes centum & quinq;, cuius pollicem vix pauci potuerunt amplecti.* *s* Atqui.] *Mercurius multilinguẽ se negat, quum sit callentiſſimus omnium linguarum, & deorum interpres.* *t* At quod.] *Amplificatio negocij ex confternatione animi.* *u* Satis compertè noui.] *Eadem dicuntur à Cyniſco in Ioue confutato ex Homeri Iliad. lib. 8. & in dialogo Martis & Mercurij.* *x* Conuentus enim.] *Conuentus intelligitur multitudo ex compluribus generibus hominũ contracta in vnum locum, aut iudicij, aut ſupplicationis, aut gratulationis gratia.* *y* Pro magna.] *Oratio Iouis ad deos omnes, qua cauſam conſilij conuocati exponit. Exordium ab attentione ex prima Olynthiacæ Demoſthenis ſumptum.* *z* Heri enim.] *Narratio.* *A* Itaq; Timocles.] *Semina argumentorum diſputationis ſophiſtarum.* *B* Riſu Sardonio.] *Ridere riſum Sardonium dicuntur, qui riſum rident τὸν ἐπὶ κόλπῳ ὑγιῆ: id eſt, omnino inſanum. Sed iuxta Luciani ſententiam Sardonius πλατὺ: id eſt, amplum ſignificat, vbi quis ore vehementer diducto ridet. Eundem γέλωτα συγκρότον quidam appellant. i. riſum concutientem, cui quidem interpretamento ſuffragatur ipſius etymologia vocabuli ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι τὰς ὀδόντας, quòd dentes aperiat, atque renudet, cuiuſmodi riſus eſſe ſoleat eorum, qui nõ ex animo rident. Idẽ in Aſino. σαρδάνιον γελῶντες ἔλεγον:*

id est, *Sardonicè ridentes aiebant.* C Non præiudicandũ.] *Qui indignũ iudicarent causam indictam damnatũ iri.* D Nõ modica.] *Amplificatio à periculo.* E Periculum.] *Ab incommodis.* F Supertantis.] *Sententia, siue petitio per epilogum, consultandum esse.* G Audi.] *Præco sententias enocat, & alludit ad morem Atheniensium.* H At vos.] *Refert hunc versum Hom. Iliad. 7.* I Proinde.] *Oratio Momi mordax, qua deorum obiurgat securitatem, eamq; causam esse dicit totius huius mali & contemptus.* K Bonos.] *Et hæc hodie multos offendunt. Socordia in puniendo malos, & prouehendo bonos.* L Oracula.] *Obscuritas oraculorum.* M Operam demus.] *Stupra, adulteria & bella. Iupiter quàm insignis stupris & adulteriis fuerit, non ipse tantùm, sed & reliqua deorum caterua, poëtarum carmina personant, & numerosa ex variis mulieribus suscepta soboles docet.* N Acmihi, ô Iupiter.] *Asseueratio per apostrophen, qua Iouem exemplis quoq; suprà dictis conuincit.* O Theseus.] *Vide Boccatium lib. 10.* P Eurystheus.] *Argiuorum rex, Herculem variis laboribus & certaminibus exercuit, & ipsius liberos, ipso mortuo, persecutus est. Nota est fabula ex Homero & Ouidio. Item Theocritus in Eidyl. 32. Vbi Hercules quomodo à se leo Hemæus interfectus sit, commemorat. Etiam apud Pindarum in Isthmijs Ode sexta, hoc primum certaminum sibi fuisse dicit.* Q Quare.] *Sententia Momi vafra.* R Ego quidem.] *Neptuni consilium vehemens, & planè Papisticum. Exordium à sua persona.* S Proinde.] *Sententia cum ratione à fine & effectu.* T Præfiniti ordinis.] *Confutatio Iouis à lege fatorum in quorum potestate vitæ ius est.* V Verùm Parcæ sunt.] *Parcas fata esse omnes testantur, quæ sit per contrarium dicuntur, quòd nemini parcant, vel quòd parcè & penè auarè vitam tribuant.* X Accedit his.] *Alia ex consequentibus.* Y Desertám causam.] i. *indefensam. Deserta enim causa vincere, est vincere nemine repugnante: translatum à iudicijs, vbi nonnunquam altera pars cedens tradit causam aduersario.* Z Apage furiosum.] *Græcè:* Ἄπαγε θυννώδες τὸ ἐνθύμημα, ὦ Ποσείδον καὶ κομιδῆ παχύ: id est, *Thunnicum enthymema Neptune, & supra modum pingue.* Θυννίζειν *Græci transfe-*

transferunt pro stimulare pungereq́;, vel quòd hic piscis adurat, pugnatq́; contactu. De Thynno pisce Plinius lib. 9 cap. 15. & Athenæus lib. Dipnosophistarum 7 Lucianus rursum in hoc dialogo ad idem verbum alludens, εἶτ' ἀμὰ οὕτως ὑμῖν ἀποτεθύνισται: id est, *si mea vobis ita expuncta sunt.* α Si nobis.] *Apollinis consilium. parasceue ab ætate.* β In duodecim virorum.] *Vocat Apollinem* ἐγγεγραμμένον: id est, *scriptum in duodecim lexiarchico:* id est, *albo. Erat autem eo nomine libellus, in quo adultorum iam nomina perscribebantur. Quibus deniq; paterna dirigere ac gubernare permitteretur* διὰ τὸ τῶν ληξέων ἄρχειν, *quia hæreditatis iam & bonorum sunt compotes, quæ* λήξεις *nuncupatur.* γ Imberbis.] *Apollo imberbis barbatum habet filium Aesculapium. Ideo ab Aeschylo in Eumenide dicitur* νέος *iuuenis.* δ Timocles.] *Descriptio Timoclis, eademq́; ratio sententiæ.* ε Quanquam.] *Reprehensio ex repugnantibus.* ζ Non sapit.] *Confutat sententiam Momus ab absurdo.* η Prædicens.] *Alia occasio ex personæ officio, qua Apollinem de victoria vaticinari iubet.* θ Etenim.] *Alludit ad historiam Cræsi quæ est lib. 1. Herod.* ι Percipe.] *Oraculum Apol. super victoria carmine descriptum.* κ Ego veró.] *Herculis fortissimum consilium.* λ Hercules.] *Confutatio à consequentibus periculis & incommodis.* μ Ad hęc ipsam quoq; porticum.] *In ea porticu illorum effigies & tota Marathonia pugna depicta erat, vt Paus. testatur.* ν Ac nunc.] *Fati vis occasio mutandæ sententiæ.* ξ Ego enim.] *Parasceus à persona ex Aristoph.* ο Euge testem.] *Hermes* ἀγοραῖος. i. *forensis ideo dictus est, quòd in medio foro simulachrum eius locari soleret: est enim ementium & vendentium deus, & res venales vt plurimùm in foro exponi consueuerunt. Eius templum fuit apud* ποικίλην *porticum.* i. *variam, & annotauit Paus.* π Ingens quiddam.] *Noua occasio, qua relicto consilio, ipsos sophistas iã contendentes auscultatũ eunt.* ρ Quocirca horæ.] *Homerus cœli horas ostiarias fecit, Iliad. θ. de his Lucian. in orat. de Sacrif.* σ Quid verò ais.] *Disputatio Damidis & Timoclis Sophistica, de deorũ prouidentia & administratione. Negat deos Damis, fuerũt & alij, q nullos crederẽt esse deos, ceci illi & excordes, omniaq́; agi fato, animasq́; cum corporibus*

interire

interire vnà. Inter hos Diagoras Melius, Theodorus Cyreneus, aliiq; plures, qui ἄθεοι dicti sunt. τ Nulláne.] *Thema disputationis seu propositio.* υ Adinculpatos Aethiopas.] *Alludit ad Hom. locum ἰλ. α. Sic Prometheus in Caucaso: Non grauamini vel vltra oceanum proficisci, post inculpatos Aethiopas, &c.* φ Ipso rerum.] *Rerum & naturæ ordo deorum prouidentiam arguit.* χ Tu quidem.] *Confirmatio Damidis à diuisione. Hic interpres malè vertit, τὸ ζητούμενον συναρπάζεις quæstionem discerpis. Dicitur enim τὸ ζητούμενον συναρπάζεις, qui arripit & quasi per vim aufert alicui, quod concedere non vult, & eo tanquam confesso vtitur, de quo alioqui quæstio est.* ψ Homerus.] *Aliud argumentum ab authoritate Homeri.* ω Testem super hisce rebus.] *Confutatio ab officio poëtarum.* A Nunquid ijs.] *Labefactat Homeri fidem & authoritatē proprijs illius exemplis, Iliad. 1. & 2.* B Briareum.] *Briareus fuit Titanis & Terræ filius, fraterq; Cotti & Gygis, centimanus, de quo poëtæ hanc referunt fabulam. Commoti dij aduersus Iouem, Iuno puta & Neptunus vnà cum Pallade in domo Nerei patris Thetidis deliberauerunt catenam facere, & dormienti Ioui inijcere, quod Thetis cœlum ascendens Ioui retulit & secum Briareum Ioui auxiliatum adduxit. quem cùm vidissent coniurati, confestim à cœptis destitêre. Vnde latiùs in dial. Mart. & Merc.* Γ Diomedes Veneris manum.] *Diomedes in bello Troiano Venerē fertur vulnerasse.* Δ Aut planè clypeum se abiecturum.] *Clypeum abijcere dixit, pro eo quòd est causæ diffidere, & contentionem relinquere. Translatum à militia. Desperat enim quisquis arma in bello abijcit, & aut fugam spectat, aut mortē expectat. Græci simplici vocabulo ῥιψάσπιδας vocant timidos, & in bello fugitiuos, nimirū à clypei iactu. Id cognominis Demosthenes in prælio quodā emeruit: tam ignauus in bello, quàm in concionibus inuictus, de quo nobis facta est mentio postea in Parasito. Cleonymus apud Aristophanē in Fucis: ἀσπιδαποβλὴς appellatur. Plato libro de Legibus duodecimo, declarat ῥιψάσπιδος nomen multo probrosissimū esse. Desertoris pœna est apud eundem Lucianum in Nauigio seu votis, vbi plura annotauimus.* E Euripides.] *Aliud ab authoritate Euripidis.* Z Atqui Timocles.] *Confutatio ex consequen-*

consequentibus. H Aliaq; id genus.] *Opponit alios eiusdem locos, quibus deos confutat.* Θ Vides Iupernum.] *Carmina Euripidis, Iouem nihil esse.* I Omnes homines.] *Tertium argumentum à consensu gentium.* K Nihil firmum.] *Confutat à diuersitate opinionum, qua ostendit nihil certi id esse de quo opinantur.* Λ Pelusiotis cepe.] *Inter herbarum, bulborum, caudicum, surculorumq; genera memoriâ sibi primâ cepe apud Aegyptios vendicauit, quin etiam inter hortensia eorum numina principatum obtinuit. Pelusii autẽ sunt Aegypti populi.* M Atqui tu.] *Quartum argumentum ab effectu.* N Nunquid illius.] *Confutatio à qualitate & natura eorundem.* Ξ Haud omnes aras.] *A crudelitate sacrificiorum.* O Dianæ aras quæ in Tauris.] *Sacra quibus humano sanguine litatur, Damis vt immania execratur. Extat inter Euripidis fabulas Iphigenia in Aulide, vbi Iphigenia Agamemnonis filia Dianæ sacrificatur. Deinde alia Iphigenia in Tauris, vbi Orestes mactandus, deæ iussu à Thoante absoluitur, qui huius sacrificij author fuit. vnde Diana Thoantea Silio:*

Sacra Thoanteæ ritusq; imitata Dianæ. *Et Tauropolitana sacrificia Pompon. Mela lib. 2. cap. de Scythia Europea. Tauri Iphigeniæ & Orestis aduentu maximè memorati, immanes sunt moribus, immanemq; famam habent. Solere vestimis aduenas cedere.* Π Tanquam ex plaustro.] *De his qui palam ac liberè conuiuiantur, dicitur hoc adagium. De quo Eras. noster in Adag. chiliadibus. vbi de veteris comœdiæ licentia.* P Neq; Iouem ipsum.] *Aliud argumentum ab effectu.* Σ Quónam pacto.] *Confutatio à causa, & Iouis sepulchro ac morte.* T Abducat abaure reuinctos.] *Notum est de Herculis Ogmij catena auribus hominum inseria, qua eos circumducebat: ex Luciani opusculo, ad quam hic videtur alludere Iupiter. Herculis autem Gallici & Mercurij catena prouerbialis specie vsurpatur ab autoribus, pro inuictæ eloquentiæ homine, quoquò velit linguæ lenocinio auditores rapere & transducere possit. Herculem verò eundem cum Mercurio existimauit Druidarum religio, & Aegyptiorum schola.* Υ Dic mihi.] *Aliud argumentum à simili.* Φ Euge significanter.] *Confutat similitudinem ex repugnantia per inuersionem.* X Considera

sidera verò.] *Subijcit exemplum doctorum.* ✝ Sardanapalus.] *Sardanapalus rex Ninj Persicæ regionis, deliciis vsque adeò effœminatus fuit, vt inter Eunuchos & puellas ipse puellari cultu desidere sit solitus. Dignum tali vita fuit epitaphium, quod incidi iussit in busto, vt refert Cicero:*

Hæc habeo quæ edi, quæq; exaturata libido
Hausit: at illa iacent multa & præclara relicta.

Ω Huic laterum tuendorum.] Πλάγια, *latera nonnunquam etiam* πλάγια, *aliàs* πλευρὰ *Græcis dicta. Sunt autem latera nauis, quæ sunt inter proram & puppim, sed id ex longitudine, non latitudine considerare debemus. Cic. de Orat. In nauigio, latera, carinæ, prora, puppis.* aa Hæc quidem ex voto.] id est, *secundo æstu. Momus deos incusat, quòd negligant res mortalium, sinentes eos veluti prono flumine quolibet ferri. Metaphora sumpta à nautis, quibus facilior cursus, cùm flumen, aut etiam maris æstus secundus est.* bb Audi iam sacram anchoram.] id est, *argumentum insolubile, & quam nulla machina perrupturus es, quamque nulla vi queas abrumpere. Metaphora est translata à nautis, qui maximam & validissimam anchoram sacram vocant, eamque tum demum mittunt, cùm extremo laborant discrimine. Ea vtimur, quoties ad extrema præsidia confugimus. Idem rursum vtitur in Fugitiuis, & iam vsus est in Apologia.* cc Hauddubiè.] *Argumentum à signis, per hypotheticum syllogismum. Perstringit autem obiter Stoicum disputandi genus.* dd Ita profectò.] *Illusio à voce.* ee Ista quidem.] *Epilogus Timoclis per contumeliam. Rursum autem ingenia istorum hominum notat, qui cùm per veritatem quod volunt efficere nequeant, tandem ad vim & contumelias confugiunt.* ff Graue passus est nihil.] *Menandri versiculus est satis notus, ad quem alluserunt Iustinian. in Institutionibus iuris de Actione iniuriarum loquens lib. 4. Hæc actio dissimulatione aboletur. Budæus Salmonio Macrino: Patiere igitur eam siue iniuriam, siue aliud quicquid est, mutua inter nos dissimulatione adoleri. Hermannus Buschius Pasiphilus:*

— ronchos, nec non ludibria turbæ
Nasutæ, & quicquid fingere liuor amat.

Dissi-

Dissimula. —. gg De Zopyro.] *Zopyrus Darij regis amicus erat, qui sibi nares & aures conscidit, & omne corpus flagris cruentauit, vt his argumentis Babyloniis fidem faceret, se Dario malè velle, à quo tam immaniter esset acceptus. Itaque Babyloniorum ciuitatem ingressus, eam Dario prodidit. Vnde Darium dixisse ferunt, se vnum Zopyrum integrum malle, quàm centum Babylonas capere. Et oblato malo granato, tantum optauit sibi Zopyrorum, quantum ibi granorum inesset: vt narrat Herodotus lib. 3. & Plutarchus in Apophthegmatis.*

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΣΙΤΟΥ, ἢ τοῦ ὅτι τέχνη ἡ Παρασιτική.

DE PARASITO, siue quòd ars sit Parasitica.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

DIdascalici generis Dialogus, in quo contendit ac docet, Parasiticam artem esse, eamque omnium aliarum præstantissimam. Dispositio & series orationis plana est. Nam artem esse, principiò ex diffinitione artis ostendit, singulis eius partibus cum Parasitica comparatis, videlicet quoniam & sua ac certa principia habeat, exercitationeque & vsu constet, & ob finem vitæ vtilem, nempe voluptatem, exerceatur. Quòd autem voluptas vtilis vitæ finis sit, authoritate ac testimonio Homeri defendit. Et quòd his finis parasiticæ magis proprius quàm Epicureorum philosophiæ sit, comparatione studiorum, ac vitæ vtrorumque probat. Deinde verò hanc omnium aliarum artium præstantissimam esse, primùm in genere docet, collatis omnibus accidentibus, effectibus & causis aliarum artium, cum ijs quæ

quæ huic arti accidunt. Postea seorsim etiam philosophiæ & rhetoricæ, & vtpotè artium cæterarum summis, ac maximè laudatis anteponit: Primùm, quia illæ incertæ, alijs aliter de illis sentientibus atque tradentibus, parasitica autem vbique eadem ac certa sit. Deinde quia nusquam reperiantur parasiti affectasse philosophiam aut rhetoricam: contrà autem parasiticam, rhetores ac philosophi plurimi. Postremò ab vsu eorum qui artes has sectantur & profitentur, duplici: videlicet, altero in bellis, altero in pace. Vbi ad vtrunque tempus philosophos & rhetores inutiles & ineptos esse, multis exemplis & rationibus docet: contrà autem, parasitos idoneos ac paratos maximè, idque ex Homero, & item ex historijs probat, addita etiam hypotyposi, qua parasitum ad prælium parantem & expedientem sese describit. Prætereà & priuatam atque domesticam vtrorumque vitam inter se comparat, multò meliores atque etiam beatiores esse parasitos ostendens, quàm vel rhetoras vel philosophos. Sub finem ipsam artem ex locis finalibus commendat quoque, & ipsius nominis honestatem etymologia & analogia defendit.

ΤΥΧΙΑΔΟΥ ΚΑΙ Παρασίτου.

Ἰποτε ἄρα, ὦ Σίμων, οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ ἐλεύθεροι καὶ δοῦλοι, τέχνην ἕκαστός τινα ἐπίστανται, δι' ἧς ἑαυτοῖς τέ εἰσι καὶ ἄλλῳ χρήσιμοι· σὺ

TYCHIADES, Parasitus.

Quid tandem in causa est, Simo, quòd cùm alij homines, [a] *siue serui sint siue ingenui, quisque artem quandam calleat, qua cùm sibi ipsi,* [b] *tum alijs sunt vtiles: tu verò*

σὺ ζ, ὡς ἔοικεν, ἔργον ἐδὲν ἔχεις, ἀλλ' οὐ ἄντι ἢ αὐτὸς ἀπόναιο, ἢ ἄλλῳ μεταδοίης; Πα. πῶς φῄς ἐρωτᾶς, ὦ Τυχιάδη, ἐλλιπῶς οἰδὰ· ὥρᾳ δὲ σιφίσεραν ἐρωτᾶν. Τυ. ἴσην λῷ τινα τυγχάνεις ἐπεράμενος τέχνην, βέλτιον μουσικήν; Πα. μὰ Δία. Τυ. τί ζ, ἰατρικήν. Πα. ἐλλιπῶς ἀκούεις. Τυ. ἀλλὰ γεωμετρίαν; Πα. ἐλαμῶς. Τυ. τί δ' ἐητορικήν; φιλοσοφίας δ' ἥκιστα ἴσως ἔχεις ἀπείρως, ὅλον καὶ ἀκριβῶς. Πα. ἐγὼ μὴ, ἃ οἶδ' ὅτι ἔστιν, καὶ πλέον ὧν· μὴ λοκᾶ τοῦτο καταβάπερ ἀγνοοῦντι ὀνειδίσαι. φημὶ γὰρ κακὸς εἶναι, καὶ χείρων, ἢ σὺ λοπᾶς. Τυ. νὴ, ἀλλὰ ταύτας μὴ ἴσως τὰς τέχνας ἐκπεφύκασθον ἐξ ἀμαθίας αὐτῶν, καὶ δυσκολίαν· τῶν δὲ δημοτικῶν τίνα, τεττονικὴν ἢ σκυτοτομικήν; καὶ γὰρ ἐδὲ τάχα οὕτως ἔχοι σοι, ὡς μὴ καὶ τοιαύτης ἂν δεηθῆναι τέχνης.

tu verò quantum ego perspicio, nulli rei aut negocio intentus es, vnde aut tu aliquē fructū caperes, aut alteri benignè impertiēdo, adiumēto esse possis? PAR. *Quid hæc tua sibi vult interrogatio, ô Tychiade? nondum enim capio. proinde planiùs ac manifestiùs me interrogato.* TYC. *Est'ne aliqua ars, cuius tu sciēs & peritus es,* [c] *videlicet Musicæ?* PAR. *Non per Iouē.* TYC. *Quid autē,* [d] *Medicinæ?* PAR. *Ne illius quidē.* TYC. *Atqui* [e] *Geometriæ?* PAR. *Nequaquam.* TYC. *Quid autē, Rhetoricæ?* [f] *Nā à philosophiæ studio vsq; adeò abhorres, quantū ipsius vitij cōtagium à philosophia alienum est.* PAR. *Atq; etiā, si fieri potest, adde quiddā amplius. Proinde ne animum inducas hoc te mihi ignorantia exprobrare: fateor enim me ignauum esse, atque etiam tua opinione longè peiorem.* TYC. *Sanè, sed hasce fortasse artes propter illarum magnitudinem atque difficultatem non perdidicisti: at ex popularibus illis quā tandē tenes? num & archiectonicā, aut sutrinā?* PAR. *Neq; enim ea est rerū tuarū conditio, vt nō talis alicuius artis egeas adminiculo.*

Πα. ὀρθῶς λέγεις, ὦ Τυχιάδη. οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδεμιᾶς ἐπιστήμων εἰμί. Τυ. τίνος οὖν ἑτέρας; Πα. τίνος; ὡς ἐγὼ οἶμαι γενναίας, ἣν εἰ μάθοις, καὶ σὲ ἐπαινέσειν οἴομαι. ἔργῳ μὲν οὖν κατορθοῦν φημι ἤδη, εἰ καὶ σοὶ λόγῳ οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Τυ. τίνα ταύτην; Πα. οὔπω μοι δοκῶ τοὺς περὶ ταύτην ἐκμεμελετηκέναι λόγους. ὥστε ὅτι τέχνην μέν τινα ἐπίσταμαι, ὑπάρχει ἤδη σοι γιγνώσκειν. καὶ μὴ δὲ τοῦτο χαλεπῶς μοι ἔχειν. ἥν τινα δὲ, αὖθις ἀκούσῃ. Τυ. ἀλλ' οὐκ ἀνέξομαι. Πα. τό γε τῆς τέχνης παράδοξον ἴσως φανεῖταί σοι ἀκούσαντι. Τυ. καὶ μὴν δὲ τοῦτο σπουδάζω μαθεῖν. Πα. εἰσαῦθις, ὦ Τυχιάδη. Τυ μηδαμῶς, ἀλλ' ἤδη λέγε, εἰ μήπερ ἄρα αἰσχυνῇ Πα. ἡ παρασιτική Τυ. κἄτα εἰ μὴ μαίνοιτό τις, ὦ Σίμων, τέχνην ταύτην φαίη ἄν;

PAR. Rectè dicis, ô Tychiade. neq; enim vllam illarum calleo. TYC. Quam igitur aliam? PAR. Quam? Profectò, vt mea est opinio, generosam, quã & te, si pernoueris, laudaturum planè existimo. Eandem verò opere, atq; reipsa, perpulchrè obire posse me dico, tametsi illam oratione explicare mihi non perinde promptum sit. TYC. Quam tandem dicis? PAR. Nondum mihi videor super illa orationes satis studiosè exercuisse. Quòd autem vnius alicuius artis non rudis sim, hoc planè iam nosse potes. Quare nihil est quòd hoc nomine mihi sies infensior. Quamcunque autem teneam, alio tempore audies. TYC. Verùm ego omnis moræ impatiens sum. PAR. Fortasse si audires, [h] inopinata tibi ars mea videretur. TYC. Atqui propter hoc ipsum tanto impensius scire laboro. PAR. Alio tempore tibi exponetur, ô Tychiade. TYC. Nequaquam, sed iam quamcunq; tandẽ pernosti exponito, nisi adeò te pudeat. PAR. Parasiticam. TYC. Et quis ita vesani atq; dementis est animi, ô Simo, qui hanc artem esse prædicet?

PAR.

Πα. ἔγωγε. εἰ δὲ τοι μαίνεσθαι δοκῶ τῆς μηδεμίαν ἄλλην ἐπίστασθαι τέχνην, αὐτὴν, αἰτίαν εἶναί μοι τὴν μανίαν δόκει, καί μετῶν ἐγκλημάτων ἤδη ἀφίει· φασὶ γὰρ τὴν δαίμονα ταύτην, τὰ μὲν ἄλλα χαλεπὴν εἶναι τοῖς ἔχουσι, παραιτεῖσθαι δὲ τῶν ἁμαρτημάτων αὐτὸς, ὥσπερ διδάσκαλον, ἢ παιδαγωγὸν τούτων ἀναδεχομένην εἰς αὐτὴν τὰς αἰτίας. Τυ. οὐκοῦν, εἶ Σίμων, ἡ παρασιτικὴ τέχνη ἐστί; Πα. τέχνη γὰρ, κἀγὼ ταύτης δημιουργός. Τυ. ἢ σὺ ἄρα παράσιτος; Πα. πάνυ ὀνείδισας, ὦ Τυχιάδυ. Τυ. ἀλλ' οὐκ ἐρυθριᾶς, παράσιτον σαυτὸν καλῶν; Πα. οὐδαμῶς· αἰσχυνοίμην γὰρ ἄν, εἰ μὴ λέγοιμι. Τυ. καὶ νὴ Δία, ὁπόταν σὲ βουλώμεθα γνωρίζειν, τῶν οὐκ ἐπιστημένων τῶ, ὅτε χρήζει μαθεῖν, ὁ παράσιτος, δηλονότι φήσομεν. Πα. πολὺ μᾶλλον τοῦτο λέγοντες ἐμὲ, ἢ Φειδίαν

PAR. *Ego. Si verò ob hoc ipsum quòd aliam artem non teneam, tibi insanire videor, huius ipsius causam mihi putato fuisse insaniam, méque iam duriùs increpandi finem facito.* [i] *Aiunt enim hanc deam cùm aliàs difficilem esse habentibus, tum quòd delinquentes erratorum excusare soleat, quasi horum omnium magistram atq; authore culpam vniuersam in se trãsferẽtem* TYC. *Ergo, Simo, Parasitica ars est?* PAR. *Sanè ars: atq; ego illius author & inuentor sum.* TYC. *Proinde tu parasitus es.* PARAS. *Tu quidem, Tychiade, probro me afficis.* TYC. *Atqui non erubescis te ipse Parasitum compellando?* PAR. *Sanè verò: puderet enim me nisi dicerem.* TYCH. *Atque per Iouem, si tibi notores esse velimus, erga alios te ignorantes, quod tibi nomen esse testabimur? num Parasitum te esse affirmabimus?* PAR. *Hoc nomine compellantes longè magis oblectabitis, quàm si* [k] *Phi-*

λίαν ἀγαλματοποιόν· χάρο γὰρ τῇ τέχνῃ ὅλον τι ἔπος, ἢ Φειδίας ἔχαιρε τὸ Διΐ. Τυ. καὶ μὴν ἐκεῖνό μοι σκοπουμένῃ πεποίηται γέλως πάμπολυς. Πα. τὸ ποῖον; Τυ. ἃ τοῖς ἐπιστολαῖς ἄνωθεν, ὥσπερ ἔθος, ἐπιγράφομεν Σίμωνι παρασίτῳ. Πα. καὶ μὲν ἄρ' ἐμοὶ μᾶλλον χαίρειν, ἢ Διόνυσι ἐπιγράφων φιλοσόφῳ. Τυ. ἀλλὰ σὺ μὲν ὅπως χαίρεις καλόμενος, ὅλον ἢ μικρόν μοι μέλει. σκοπεῖν δὲ λέγω τὸ ἄλλο ἀλλοίαν. Πα. ἵνα μέν; Τυ. ἃ μὴ τοῦτο τοῖς ἄλλαις τέχναις ἐγκαταλίξομεν, ὥστε ἐπαθόν τι πεισθέντα τοῦτο, ὁποῖά τις αὕτη τέχνη δέ, λέγειν, οἷον γραμματικὴ, ἰατρικὴ, παρασιτική. Πα. ἐγὼ μέν, ὦ Τυχιάδη, πολὺ μᾶλλον τοῦτο, ἢ τινὰ ἑτέραν τέχνην φαίην ἄν. ἃ δέ σοι φίλον ἀκοῦσαι μὴ ὅπως οἴομαι, λέγοιμι ἄν, καίτοι γε οὐ παντάπασιν ὤν, ὡς ἔφθην εἰπών, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένος ὀθνείῳ. diam[k] statuarium me esse dixeritis. Quippe mea arte non minùs gaudio, quàm ipse Phidias Ioue à se fabricato gauisus est. TYC. Atqui hoc mihi attètius considerãti, res ridicula spectata est. PAR. Quænam? TYC. Si externè scribentes ad te in epistolis, hũc tibi adiyciamus titulum: Simoni parasito. PAR. Atq; inpẽsiùs mihi gratificaberis, quã si hoc titulo nobis scripseris, [m] Dioni philosopho. TYC. Quantũ tu quidẽ hac cõpellatione gaudere soleas, mihi parũ curæ est. Sed & aliud quiddã absurdi considerãdum venit. PAR Quòdnam? TYC. Num & hæc in aliarũ artium numero nobis recensenda sit, vt interrogante quopiã cuiusmodi ars sit, respõdeamus, veluti de grammatica aut rhetorica interrogati solemus, parasitica? PAR. Ego verò Tychiade, longè iustius hãc quã profiteor, quã vllã aliã artem dicendam esse contendo. Quòd si tibi iucundũ esse auditu, vt opinor fore, sententiã meã explicare non grauabor, quanquam ad hoc non admodum, vt antè dixi, præparatus aut instructus sum.

TYC.

Τυ. εἰ καὶ σμικρὰ δὲ, τοῖ ἀληθέσι διοίσει. Πα. ἴθι δὴ, πρῶτον περὶ τῆς τέχνης, εἴ σοι δοκεῖ, ἥ τίς ποτε ὅσα τυγχάνει, τῷ γένει σκοπῶμεν. οὕτωσὶ γὰρ ἀπακολουθήσαιμεν ἂν καὶ ταῖς καθ' εἶδος τέχναις, εἴπερ ἄρα ὀρθῶς μετέχοιμεν αὐτῆς. Τυ. τί. ποτ' ὄν ἐστι τέχνη ὡς ἐπίστασαι; Πα. πάνυ μὲν οὖν. Τυ. μὴ τοίνυν ὤκνει λέγειν αὐτὴν, εἴπερ οἶσθα. Πα. τέχνει ἐστὶν, ὡς ἐγὼ δεμνημονεύω σφοῦ τινος ἀκούσας, σύστημα ἐγκαταλήψεων ἐγγεγυμνασμένων, πρός τι τέλος εὔχρηστον τῶν ἐν τῷ βίῳ. Τυ. ὀρθῶς ἐκείνου γε εἰπόντος, οὕτως ἀπεμνημόνευσας. Πα. εἰ δὲ με τέχοι τούτων ἁπάντων ἡ παρασιτικὴ, τί ἂν ἄλλο, ἢ καὶ αὐτὴ τέχνη εἴη; Τυ. τέχνη γὰρ εἴπερ οὕτως ἔχοι. Πα. φέρε δὴ, καθ' ἕκαστον τοῖς τῆς τέχνης εἴδεσιν ἐφαρμόζοντες τὴν παρασιτικὴν, εἰ συνάδει, σκοπῶμεν, καὶ ὁ περὶ αὐτῆς λόγος· ἀλλὰ

TYC. *Tametsi sint exigua, veritate tamen præcellent.* PAR. *Age, sub initium artem ipsam, quo finitionis genere describatur, ad calculos expendendam reuocemus.* [n] *Ad hunc enim modum speciatim, & alijs artibus pensitandis, assequemur, num & hanc rectè teneamus.* TYC. *Quid ergo ars est, vt compertum habeas?* PAR. [o] *Ars est, vt ego memoria teneo, quodam sapiente viro audito, præceptionum exercitarum comprehensio, ad vnum exitum vitæ vtilem pertinentium.* TYC. *Rectè sanè illius auditi verba commeministi.* PAR. *Iam si horum omnium particeps est Parasitica, consentaneum est & hanc nihil aliud quàm artem habendam esse.* TYC. *Ita profectò ars habenda est, si quidem hæc ita se habuerint.* PARAS. *Age iam singillatim ad omnes artis species parasiticam accommodantes, num oratio illi consonet, considerabiums:*

ἀλλὰ μὴ, καθάπερ αἱ πονηραὶ χύτραι δακρυόμεναι, μὴ σαπρὸν ἀπρθέγγηται. δεῖ τοίνυν εἶναι καὶ ταύτην, ὥσπερ καὶ πᾶσαν τέχνην, σύστημα ἐγκαταλήψεων· πρῶτον μὲν τὸ δοκιμάζειν καὶ δακρίνειν, ὅστις ἂν ἐπιτήδειος γένοιτο τρέφειν αὐτὸν, καὶ οὕτω παρασιτεῖν ἀρξάμενος, οὐκ ἂν μεταγνοίοι. ἢ τὴν μὲν ἀργυρογνώμονα τέχνην τινὰ φήσομεν ἔχειν. εἴπερ ἐπίσταιτο δαγιγνόσκειν τά τε κίβδηλα τῶν νομισμάτων, καὶ τὰ μή· τοῦτον δὲ ἄνευ τέχνης δακρίνειν τούς τε κιβδήλους τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ ταῦτα, ὥσπερ τῶν νομισμάτων, καὶ τῶν ἀνθρώπων φανερῶν ἐνθὺς ὄντων; αὐτὰ μέν τοι ταῦτα καὶ ὁ σοφὸς Εὐριπίδης καταμέμφεται λέγων, Ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρὴ τὸν κακὸν διειδέναι, Οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι. ᾧ δὴ καὶ μείζων ἡ τοῦ παρασίτου τέχνη πέφυκεν εἴ γε καὶ τὰ οὕτως ἄδηλα καὶ ἀφανῆ μᾶλλον

sed non quemadmodum [p] *ollæ vitiosæ dum pulsantur, ne malignè resonet. Oportet itaq; & hanc quemadmodum omnes artes præceptionum inuentionem in se complecti. Principiò enim præuidere atq; discernere quis aptus & accommodatus sit eum alere: atq; ita facto parasitandi exordio, haudquaquam pœniteat. Aut dicemus* [q] *argentarios seu numularios artem quandam habere, qua norint adulterina nomismata à probis sagaciter deprehendere: hunc aũt citra artis adminiculũ discernere posse* [r] *adulterinos homines & probos, præsertim cùm veluti nomismata, hominum mores cuiusmodi sint, non statim pateant. Eadem hæc & sapiens reprehendit Euripides, dicens:*

At quo malus noscendus est mortalibus,
Innatus est nulli character corpori.

Ex quo & multò præclarior Parasiti ars esse ostẽditur, qui res ita obscuras, & abditas magis

λον τῆς μαντικῆς γνωρίζειν, καὶ οἶδε. τὸ δὲ γε ἐπίστασθαι λόγους λέγειν ἐπιτηδείους καὶ πράγματα πράττειν, δι' ὧν οἰκειώσεται καὶ συνάψει ἑαυτὸν τῷ τρέφοντι ἀρμόττουσα, ἆρ' ὑπονοεῖς καὶ καταλήψεως ἐρῶσαν εἶναί σοι δοκεῖ. Tv. καὶ μάλα. Π. τὸ δὲ γε εἰρωνείας ἐπάσασιν αὐτῆς, ὅπως παντὸς ἀπέλθῃ πλέον ἔχων, καὶ παρασκευὴν ἀποκρύπτειν τὴν μὲν τῷ αὐτῷ αὐτῷ ἀντικρύσας τέχνῃ, ἀναγινώσκειν δόξαν καὶ σοφίας πλάττεσθαι οἴει; Tv. ἔλαμβε. Πα. τί δέ, τὸ ἐπίστασθαι τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας τῶν ὄψων, καὶ τῶν σιτίων πολυπραγμοσύνῃ, ἀτέχνου τινὸς ἔναγχος δοκεῖ καὶ ταῦτα, τῷ γνωμοτάτῳ Πλάτωνι ὑπολιμπάνοντι, τοῦ μὴ μόνον ἐστιάσθαι, μὴ μαγειρικοῦ ὄντι, σκοπεῖσθαι βούλεσθαι ἀκριβῶς ἐπιχειρεῖν. ὅτι γε μὴν ἐκ καταλήψεως μόνον, ἀλλὰ

gis quàm vaticinandi peritia perspicit & cognoscit Nosse verò sermones proferre accommodos, eaque facere per quæ in familiaritatem adiungitur, quibus semet quàm beneuolentissimum suo alumno esse ostensurus sit, nunquid non singularis intelligentiæ, atq; inuentionis vehementissimæ tibi documentū esse videtur? TYC. Admodū. PAR. Porrò autē in ipsis cōuiuijs vt abeat per omnia plus habēs, eoíq; exuperans qui eam artem sua negligentia sibi non parauerunt, an hoc citra rationem & singularem sapientiam Parasitum facere posse arbitraris? TYC. Nequaquā. PAR. Quid autem? nosse obsoniorum ciborumq; virtutes & vitia, num tu rudis & indocti cuiuspiam curiositatem esse existimas? præsertim Platone generosissimo ita dicente: [s] Qui conuiuas epulis accepturus est, nec rei coquinariæ scientiam habuerit, eius in adornando conuiuio pertenue est iudicium. Quod autem Parasitica non cognitionem solam,

ἀλλὰ συγγυμνασμένης δεῖν ἢ παρασιτικὴ, μάθοις ἂν ἐνθυμηθεὶς ῥᾳδίως. αἱ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων τεχνῶν καταλήψεις, καὶ ἡμέρας καὶ νύκτας, καὶ μῆνας καὶ ἐνιαυτοὺς πολλάκις ἀσυγγύμναστοι μένουσι, καὶ ὅμως οὐκ ἀπόλλυται παρὰ τοῖς ἐπιστήμοσιν αἱ τέχναι· αἱ δὲ τῆς παρασίτου καταλήψεις, ἐὰν μὴ καθ' ἡμέραν ἐν γυμνασίῳ ἀπόλυσιν ἔχωσιν, οἶμαι, πολὺ τέχνην, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν τεχνίτην. τό γε μὴν ἀφέλιμον τῷ βίῳ, μὴ μανίας ἕνεκεν ζητεῖν· ἐγὼ γὰρ τὸ φανερὸν καὶ πᾶσιν ὑπάρχον οὐχ εὑρίσκω ἐν τῷ βίῳ ὄν, οὐδ' ἂν μάλιστα τοῦτο ἐστί. Τυ. πάνυ μὲν οὖν. Πα. καὶ μὴν οὐδὲ τοιοῦτόν τι ἔστιν ἡ παρασιτικὴ, οἷον τὸ ἰάσασθαι, καὶ ἡ ἰσχύς, ὥστε τέχνην μὲν εἶναι αὐτὴν, ἀνάγκην δέ τινα τοιαύτην. Τυ. ἀληθῆ λέγεις. Πα. ἀλλὰ μήν τοι οὐδὲ ἀτεχνία ἐστίν· ἡ γὰρ ἀτεχνία οὐδέποτε οὐδὲν κατορθοῖ τῷ κεκτημένῳ. φέρε

sed exercitationem quoque sibi vendicet, inde perdi. sces facilimè, quoniam aliarum artium cognitiones, & dies & noctes, & menses & annos sæpenumerò inexercitatæ permanent, non tamen artes ipsæ apud possidentes depereunt. At verò Parasiti cognitiones nisi quotidie in vsu sint atq; exercitio, perdunt non artem solam, vt opinor, sed ipsum quoq; artificem. Parasiticæ verò vtilitatem ad vnum alium quem vitæ exitum tendentem, vereor ne insaniæ sit perquirere. Ego verò quàm edere & bibere, in vita mortalium nihil inuenio vtilius aut præstantius, & citra quod vita non potest subsistere. TYCH. *Maximè* PARAS. *Atqui ne eiusmodi quidem res est parasitica, cuiusmodi pulchritudo est, aut fortitudo, vt ars nulla esse videatur, sed quædam vis atq; potẽtia.* TYC. *Vera dicis.* PARAS. *Verùm neque arte caret.* [t] *Quod enim arte caret, nullo modo posiidenti est conducibile. Age enim*

ἦρ, εἰ ἐπιτρέψας σὺ σεαυτῷ ναῦν ἐν θαλάττῃ, καὶ χειμῶνι, μὴ ἐπιστάμενος κυβερνᾶν, σωθείης ἄν; Τυ. οὐχ οὕτω. Πα. τί δή ποτε, ἢ τῷ μὴ ἔχειν τέχνην, δι' ἧς δυνήσεται σώζειν ἑαυτόν; Τυ. καὶ μάλα. Πα. οὐκοῦν καὶ παράσιτος ἑπὸ τῆς παρασιτικῆς, εἴπερ ἦν ἀτεχνία, οὐκ ἂν ἐσώζετο; Τυ. ναί. Πα. οὐκοῦν τέχνῃ σώζεται, ἀτεχνίᾳ δὲ οὔ; Τυ. πάνυ μὲν οὖν. Πα. τέχνη ἄρα δεῖν, ἡ παρασιτική. Τυ. τέχνη, ὡς ἔοικε. Πα. καὶ μὴν κυβερνήτας μὲν ἀγαθοὺς, καὶ ἡνιόχους τεχνίτας, ἐκπεσόντας τῶν δίφρων οἶδα ἐγὼ πολλάκις, καὶ τοὺς μὲν ξυντριβέντας, τοὺς δὲ καὶ πάμπαν διαφθαρέντας παρασίτου δὲ ναυάγιον οὐδὲ εἷς ἔχοι τοιοῦτον εἰπεῖν. οὐκοῦν εἰ μήτε ἀτεχνία δεῖν ἡ παρασιτική, μήτε δύναμις, σύστημα δέ τι, καὶ ἐκ καταλήψεων γεγυμνασμένων, τέχνη δημονότι διωμολόγιται ὑμῖν σήμερον. Τυ. ὅσον ἐκ τούτου εἰκάζω·

enim si tibi ipse nauim in mari commisisset fluctibus atque procellis ingruentibus, gubernandi imperito, num euasurus es incolumnis? TYC. *Minimè gentium.* PAR. *Quid tandem obstat? an quòd arte careas, cuius ope te ipse seruare potuisses?* TYC. *Sanè veró.* PAR. *Proinde arte seruamur, imperitia verò non item.* TYC. *Admodum.* PAR. *Ergo Parasiticā artem esse constat.* TYC. *Artem profectò, quantum apparet.* PAR. *Atque gubernatores quidem præclaros, & aurigas eximios de curru non rarò delapsos esse comperi, ac nonnullos illorum luxatos atque delumbatos, porrò nonnullos prorsus extinctos: cæterùm Parasiti naufragium nullus est qui possit producere. Proinde si neque abarte remota est Parasitica, neque facultas est aliqua, comprehensio autem præceptionum exercitarum: eandem artem esse hodie nobis fatendum est.* TYC. *Quantum quidē ex hoc coniecturam facio.*

ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπωτ κὴ ὅρον ἡμῖν τινα γενναῖον ἀπρδῶς τοῦς παρασιτικοῦς. Πα. ὀρθῶς σύ γε λέγων· δοκεῖ γὰρ δή μοι οὕτως ἂν μάλιστα διωρίσθαι, παρασιτική ἐστι τέχνη ποτέων καὶ βρωτέων, καὶ τῶν δὲ ταῦτα λεκτέων. τέλος δὲ αὐτοῦς τὸ ἡδύ. Τυ. ὑπέρευγε μοι δοκεῖς ὁρίσασθαι τὴν σεμνοτοῦ τέχνην. ἀλλ' ἐκεῖνο σκόπει, μὴ πρὸς ἐνίους τῶν φιλοσόφων μάχη σοὶ περὶ τοῦ τέλους ᾖ. Παρα. καὶ μὴν ἀπόχρη γε, εἴπερ ἔσται τὸ αὐτὸ τέλος εὐδαιμονίας καὶ παρασιτικοῦς. φανεῖται δὲ οὕτως· ὁ γὰρ σοφὸς Ομηρος, τὸν τοῦ παρασίτου βίον θαυμάζων, ὡς ἄρα μακάριος, καὶ ζηλωτὸς εἴη μόνος· Οὐ γὰρ ἐγωγέ τι, φησί, τέλος χαριέστερον ἔμμεναι, Ἢ ὅταν εὐφροσύνην μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα, Παρὰ δὲ πλεῖθωσι τράπεζαι σίτου, καὶ κρεῶν, μέθυ δὲ κρητῆρος ἀφύσσων Οἰνοχόος φορέῃσι, καὶ ἐγχέῃ δεπάεσσι.

Sed in hoc tibi vigilandum esse intelligis, vt [u] *finē aliquē generosum Parasiticæ nobis attribuas.* PAR. *Rectè sanè dicis. videtur autē hac finitione potissimùm explicari posse: Parasitica ers est ciborū atq; potuum, & sermonum qui horū conquirendorum gratia dicendi sunt, cuius finis est voluptas.* TYC. *Videre mihi tuā artem præclarè definisse. Illud tamen etiam atque etiam cōsidera, ne aduersus philosophos aliquos* [x] *de fine tibi oriatur pugna atque contentio.* PAR. [y] *Atqui abundè sufficit hunc esse finem & felicitatis, & Parasiticæ: neque aliter apparet. Siquidem Homerus ille sapiens Parasiti vitam admirans tanquam solam beatam atq; felicem, ita inqnit:*

Haud ego finem vllum meliorē vltrà arbitror esse,
Quàm si mente omnis populus lætetur ouanti:
Iuxtà autem mensæ sint pane cibisq; repletæ,
Atq; pocillator dulce è cratere falernum
Fundens, distribuat per pocula parua bibendum.

Iam

καὶ ὡς οὐχ ἱκανῶς ταῦτα θαυμάζων, μᾶλλον τὴν αὐτῆς γνώμην ποιεῖ φανερωτέραν, εὖ λέγων, Τοῦτο τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι. οὐχ ἕτερόν τι, ἐξ ὧν φησὶν, οὐ τὸ παρασιτεῖν εὔδαιμον νομίζων. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν τυχόντι ἀνδρὶ περιτέθεικε τούτους τοὺς λόγους, ἀλλὰ τῶν σοφοτάτῳ τῶν ὅλων. καί τοι γε εἴπερ ἐβούλετο Ὀδυσσεὺς τὸ κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς ἐπαινεῖν τέος, ἐδύνατο ταυτὶ λέγειν, ὅτε τὸν Φιλοκτήτην ἀνήγαγεν ἐκ τῆς Λήμνου, ὅτε τὰ Ἰλιον ἐξεπόρθησεν, ὅτε τοὺς Ἕλληνας φεύγοντας κατέσχεν, ὅτε εἰς Τροίαν εἰσῆλθεν, ἑαυτὸν μαστιγώσας, καὶ κακὰ, καὶ Στωϊκὰ ῥάκη ἐνδύς, ἀλλὰ τότε οὐκ εἶπε τοῦτο τέλος χαριέστερον. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῶν τῶν Ἐπικουρείων βίῳ γεννόμενος αὖθις, παρὰ τῇ Καλυψοῖ, ὅτε αὐτῶν ὑπῆρχεν ἐν ἀργίᾳ τε βιοτεύειν, καὶ τρυφᾷν, καὶ βινεῖν τὴν Ατ-

Iam quasi parùm cumulatè hæc admiraretur, sentētiam suam longè pleniorem apertioremq́ hisce verbis facit, perfestiuè subijciens:

Hic finis nobis pulcherrimus esse videtur.

Haud aliud ex ijs, beatum ac felix, quàm parasitari existimans. [2] *Sedenim hæc verba non cuilibet è vulgo attribuit, verùm omnium sapientissimo. Et sanè si Vlyssi fuisset in animo Stoicos secuto laudare finem virtutem, potuisset illud dicere quando* A *Philocteten ex Lemno adduxit, quando Troiam subuertit, quando* B *Græcos fugam adornantes compescuit atque detinuit, quando Troiam ingressus est, se ipse* C *indecoris vulneribus flagellatum afficiens, ac sordido & planè Stoico indumento amictus. At tunc huius pulcherrimi finis nusquam commeminit. Cæterùm ne tunc quidem cùm in Epicureorum vita constitutus apud venustissimam Calypso versaretur, illique liceret in ocio voluptuosè & molliter viuere, ac in omnibus delicijs Atlantidis*

λαντ& θυγατέρα, καὶ λινῆρ
πάσας τὰς λέας λινήσας, ὃ
λίποτι ἔπι τοῦτο τὸ τέλ& χα-
λεπώτερον, ἁπλᾶ τὸν τῶν πα-
ρασίτων βίον. ἐκαλοῦντο δ'
θαντυμόνες, οἱ παράσιτοι τό
τι. πῶς ἔν λέγω; πάλιν γὰρ ἄ-
ξιον ἀναμνησθῆναι τῶν ἐκ
πάλαι. ἐδὲ γὰρ οἷόν τι ἀκέραιον αὐ-
τῶ, μὴ πολλάκις λεγομέ-
νων, Δαιτυμόνων κατάμαθοι
ἐξάπαξ. καὶ, Παραπλήσιοι πρά-
γμασίτε καὶ λιμοῦ. ὃ γε μὰν
Ἐπίκουρ& σφόδρα ἀναισχυ-
τως ὑφιλόμουσ& τὸ τ παρασι-
τικὸν τέλ&, τῆς ἰδίας αὐτὸν
εὐδαιμονίας τέλος αὐτὸ ποιῶν.
καὶ ὅτι κλοπὴ τὸ πρᾶγμά ὅτι,
καὶ ἐδὲν Ἐπικούρω. μίλητ τὸ μὲ-
λι, ἀλλὰ τῶ παρασίτω, ὃ
τῶ μάθοις ἄν. ἴσως μὲν ἐδὲ-
μιαν τὸ ἡδύ, πρῶτον μὲν, τὸ τῆς
σαρκὸς ἀόκλητον, ἔπειτα
τὸ μὴ θορύβε καὶ ταραχῆς
γλιὼ ψυχλὶν ἐμπιπλᾶσθαι. τέ-
των τοίνυν ὁ μὲν παράσιτ&
ἑκατέρων τυγχάνει, ὁ δ' Επι-
κούρα&

lantidis lectum conscendere, neq; non rebus quas animi libido ferebat, indulgere: illius pulcherrimi finis memor est, sed cùm apud Phæacas parasitum ageret. Vocabantur autem nunc temporis parasiti Dætymones. Quomodo enim dicit? Dignum enim est vt iterum atque iterum suauissimorum versiculorum recordaremur. neque enim ad satietatem audiri possunt, nisi sapiùs repetantur:

Dætymones sedeant ex ordine.

Et:

Iuxta mensæ adsint epulis & carne repletæ.

Porrò Epicurus nimiùm impudenter hunc finem detractum parasiticæ, ad felicitatem suam detorsit. Quòd autem hæc res non absit à furto, quódque Epicuro voluptas nihil curæ sit, sed parasito, ita potes colligere. Ego voluptatem existimo primùm tranquillum statū corporis: deinde neq; mentem vlla perturbatione aut molestia curæ, onerari. Horum vtrunque parasitus assequitur, Epicurus

κούρεις οὐδὲ θατέρου. ὁ γὰρ ζητῶν περὶ σχήματος γῆς, καὶ κόσμων ἀπειρίας, καὶ μεγέθους ἡλίου, καὶ ἀπρεπημάτων, καὶ πρώτων στοιχείων, καὶ περὶ τῶν θεῶν εἴτε εἰσὶν, εἴτε οὐκ εἰσὶ, καὶ περὶ αὐτοῦ τέλους ἀεὶ πολεμῶν, καὶ διαφερόμενος πρός τινας, οὐ μόνον ἐν ἀνθρωπίναις, ἀλλὰ καὶ ἐν κοσμιταῖς ἐστιν ὀχλήσεσιν. ὁ δὲ παράσιτος, πάντα καλῶς ἔχειν οἰόμενος, καὶ πεπιστευκὼς μὴ ἄλλως ταῦτα ἔχειν ἄμαινον, ἢ ἔχει, μετὰ πολλῆς ἀδείας καὶ γαλήνης οὐδενὸς αὐτῷ τοιούτου παρενοχλοῦντος, ἐσθίει, καὶ κοιμᾶται ὕπτιος, ἀφεικὼς τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας, ὥσπερ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ τῆς σχεδίας ἀπρεπλέων οἴκαδε. καὶ μὴν οὐχὶ κατὰ ταῦτα μόνον οὐδὲν προσήκει τὸ ἡδὺ τῷ Ἐπικούρῳ, ἀλλὰ καὶ καθ' ἐκεῖνα. ὁ γὰρ Ἐπίκουρος οὗτος, ὅστις ποτέ ἐστιν ὁ σοφὸς, ἤτοι φαγεῖν

curus autem ne alterutrius quidem fit particeps. Etenim cùm curiosè satis de habitu terræ, de infinitis mundis, de magnitudine Solis, atq; distantijs, de primis elementis atq; etiam de dijs, siue sint siue non sint, deque ipso fine peruestigans, nunquam non digladiari soleat semper cũ aliquibus contentiosè dissidens: non humanis solùm sed & mundanis vexationibus atteritur atque consumitur. At parasitus horum omnium securus, omnia bene se habere existimans, credensq; hæc meliori loco esse non posse quàm sint, cum multa securitate & animi tranquillitate, nullo istiusmodi nugarum scrupulo illi facessente negocium, edit suauissimè, ac dormit supinus, E porrectis & manibus & pedibus quemadmodum Vlysses rate ad patriam nauigans. Atqui non propter illa tantùm nulla in re Epicurus voluptatis potitor, sed etiam propter hæc Quippe Epicurus ille quicunque tandem fuerit ille sapiens, aut habet quod

γᾶν ἔχει, ἢ οὔ. ἐὰν μὲν οὐκ ἔχει, οὐχ ὅπως ἡδέως ἐζήσεται, ἀλλ' οὐδὲ ζήσεται. εἰ δὲ ἔχει, ἔστι παρ' ἑαυτοῦ, ἔστι παρὰ ἄλλου. ἐὰν μὲν ἔν παρ' ἄλλου τὸ φαγᾶν ἔχει, παράσιτός ἐστι, καὶ οὐχ ὡς λέγει· ἐὰν δὲ παρ' ἑαυτοῦ, οὐχ ἥδιον ζήσεται. Τυ. πῶς οὐχ ἥδιον; Πα. ἀγρὸν ἔχοι τὸ φαγᾶν παρ' ἑαυτοῦ, πολλὰ τοί, ὦ Τυχιάδη, ὧν τοιούτῳ βίῳ παρακολουθεῖν ἀνάγκη, καὶ ἄφθονα πόσα δεῖ τὸν μέλλοντα βιώσεσθαι ἁβρῶς ἡδονῇ, τὰς ἐπιγινομένας ὀρέξεις ἅπασας ἀναπληρῶν, ἢ τί φῄς; Τυ. ἔοικεν οὕτως ἐκείνῳ γε τῷ μαλακῶς καὶ τρυφερῶς ζῶντι καὶ ἁπαλῶς ἀναγκαῖον εἶναι πάντα ἔχειν ἕτοιμα πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἃς ἂν ἐπιθυμήσῃ. Πα. ἀλλὰ μὴν ὁ σοφὸς οὐδὲν δεήσεται τοιούτων· ἀρκεῖ γὰρ αὐτῷ τὸ ἐκ τῶν παρόντων ἡδέως ζῆν, καὶ μάλιστα εἰ μὴ πολλὰ κεκτημένος ἐπιθυμήσει τοῦ κτᾶσθαι, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις ἑαυτὸν ἀσκήσας ἀπόνως καὶ ἀβασανίστως ἕξει πρὸς τὰ ἐπιτήδεια. Τυ. ἀλλὰ μὴν ἐγὼ καὶ τὸν πλούσιον ἐπαινῶ, ὃς ἂν μὴ ἀπολαύων τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ἐνδεὴς ὢν ἀπολαύσεται τῶν ἡδέων. Πα. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἐπαινεῖται, ὅτι ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ἐνδεὴς ὢν ἀπολαύσεται τῶν ἡδέων· ὁ δὲ

μίαις χορηγῶν, διωνήσεται τοῦδε ἐφικέσθαι. τί δή ποτε; ὅτι πᾶσα ἀνάγκη, ἢ ἀναλίσκοντα τὰ ἑαυτοῦ πολλαῖς περιπίπτειν ἀηδίαις. τοῦτο μὲν, ὦ μωγέρω κακῶς σκευάσαντι τὸ ὄψον μαχόμενον, ἢ εἰ μὴ μάχοιτο, φαῦλα παρὰ τοῦτο ἐσθίοντα τὰ ὄψα, καὶ τοῦ ἡδέος ὑστερεῖν· τοῦτο δὲ, ὦ οἰκονομοῦντι τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν, εἰ μὴ καλῶς οἰκονομοίη, μαχόμενον. ἢ οὐχ οὕτω; Τυ. νὺ Δία κἀμοὶ δοκεῖ Πα. ὦ μὲν Επικούρω πάντα ξυμβαίνειν εἰκὸς, ὥστε οὐδέποτε τεύξεται τοῦ τέλους· ὦ δὲ παρασίτῳ οὔτε μάγειρός ἐστιν, ὦ χαλεπήνῃ, οὔτε ἀγρὸς, οὔτε οἰκονόμος, οὔτε ἀργύρια· ὑπὲρ ὧν ἀπολογούμενος ἀχθεσθείη, καὶ πάντα ἔχει, ὥστε καὶ φάγοι, καὶ πίοι μόνος οὗτος ὑπὸ μηδενὸς, ὧν ἐκείνους ἀνάγκη, ἐνοχλούμενος.

tatibus prolixè suppeditare atque inseruire promptum est, præfixum voluptatis finem nanciscetur. Quid ita tandem? Propterea quòd necesse sit eum qui sumptum de suo fecerit, in multas atque adeò odiosas illabi molestias. Iam enim illi cum coco rixandum erit, quòd parum opiparè atque apparatè edulia adornauerit. Aut si citra rixam coci negligentiam dissimulanter habuerit, tum ferculis incondîtis, & minimè delicatis vescitur, ac per hoc sperata voluptate priuatur. Aut iam illi cum domus præfecto rem familiarem indiligenter accurante dilitigandum est. An verò hæc ita se non habent? TYC. *per Iouem idem quoque mihi videtur.* PARAS. *Hæc ergo omnia vt Epicuro accidant necesse est. itaque nunquam voluptatis fine miser ille potietur. At verò parasito neque cocus est vllus, cui propter incuriam irasceretur, neque ager, neque villicus, neque argentum, quorum nomine famuli excusationem perferens doleret: & tamen omnia habet, vt edat & bibat, soli illi nulla re existente qua vt Epicurus perturbaretur.*

Iam

ἀλλ' ὅτι μὲν τέχνη ἐστὶν ἡ παρασιτικὴ, ἐκ τούτων, καὶ τῶν ἄλλων ἱκανῶς δεδεικται· λοιπὸν ὅτι καὶ ἀρίστη, δεικτέον, καὶ τοῦτο οὐχ' ἁπλῶς, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ὅτι κοινῇ πασῶν διαφέρει τῶν τεχνῶν, εἶτα, ὅτι καὶ ἰδίᾳ ἑκάστης κοινῇ μὲν οὖν ἁπασῶν οὕτω διαφέρει· πάσης γὰρ τέχνης ἀνάγκη, πρωσάγειν μάθησιν, πόνον, φόβον, πληγὰς, ἅπερ οὐκ ἔστιν ὅστιν οὐκ ἂν ἀπεύξαιτο· ταύτην δὲ τὴν τέχνην, ὡς ἔοικε, μόνην ἔξεστι μαθεῖν ἄνευ πόνου. τίς γὰρ ἀπὸ δείπου ποτὲ ἀπῆλθε κλαίων, ὥσπερ τινας ἐκ τῶν διδασκαλείων ὁρῶμεν; τίς δ' ἐπὶ δεῖπνον ἀπιὼν, ὤφθη σκυθρωπὸς, ὥσπερ οἱ εἰς διδασκαλεῖα φοιτῶντες; καὶ μὴν ἱ μὴ παράσιτος, ἑκῶν αὐτὸς ἐπὶ δεῖπνον ἔρχεται, μάλιστα ἐπιθυμῶν τοῦς τέχνης. οἱ δὲ τὰς ἄλλας τέχνας μανθάνοντες, μισοῦσιν αὐτὰς, ὥστε

Iam quòd ars sit parasitica, & ex his iam dictis, atq; alijs satis superq; ostensum est. F *Reliquũ est, vt planũ faciã quàm sit etiã omnium optima: & hoc quidẽ non simpliciter, sed primùm declarabo quàm communiter omnes alias artes* G *sua anteire soleat præstantia: deinde quàm etiã priuatim præcellat cæteras. Communiter ad hunc modum præstat alijs.* H *Etenim vniuscuiusque artis studium, discendi adducere laborem, timorem ac verbera necesse est, quæ qui non deprecetur, nullus vnquam inuentus est. Hanc verò artem cuius ergo professor sum solam, vt videtur, licet sine labore perdiscere. Quis enim vnquam à conuiuio flẽs digressus est, veluti quospiam videmus puerulos à præceptoribus discedere? Quis proficiscens ad conuiuium, vnquam tristis atque seuerus conspectus est, quemadmodum illi qui ludos literarios frequentare solent? Atqui parasitus sua sponte, atque adeò volens ad cœnam vadit, artis consequendæ omnium cupidissimus. Cæteri verò qui alijs artibus perdiscendis nauant operam, easdem prosequuntur*

ἔνιοι δι' αὐτὰς ἀπεδιδράσκουσι. τί δὲ, οὐ κἀκεῖνο ἐννοοῦσαί σε δεῖ, ὅτι καὶ τοὺς ἐν ἐκείναις ταῖς τέχναις πεκόπτοντας, οἱ πατέρου καὶ μητέρου τούτοις τιμῶσι μάλιστα, οἷς καθ' ἡμέραν καὶ τὸν παράσιτον, καλῶς νὴ Δία ἔγραψεν ὁ παῖς λέγοντου, δότε αὐτῷ φαγεῖν· οὐκ ἔγραψεν ὀρθῶς, μὴ δότε. οὕτω τὸ πρᾶγμα καὶ ἔντιμον, καὶ ἐντιμωρίᾳ μέγα φαίνεται. καὶ μὴν αἱ ἄλλαι τέχναι τὸ ὕστερον τοῦτο ἔχουσι, μετὰ τὸ μαθεῖν καὶ τοὺς καρποὺς ἡδέως ἀπλαμβάνουσι· πολλοὶ γὰρ, καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτό. ἡ δὲ παρασιτικὴ, μόνη τῶν ἄλλων, οὐδὺς ἀπλαύει τῆς τέχνης ἐν αὐτῷ τῷ μανθάνειν, καὶ ἅμα τε ἄρχεται, καὶ ἐν τὸ τέλει ἐστίν. αἱ μέν τοι τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐ τινὲς, ἀλλὰ πᾶσαι, ἐπὶ μόνην τὴν τροφὴν

quuntur odio, ita vt nonnulli aufugientes, artes suas summa detestatione repudient. Et cur non hoc quoq; considerandum tibi venit, quòd eos qui in alijs artibus fecissent aliquod operæprecium, parentes ì his potissimûm honorare solent, quibus parasitum quotidie cohonestant? Elegantes, ita me Dij ament, inquiunt, puer pinxit literas, date illi quod edat. Malignas literarum notas descripsit, nihil date illi. Adeò res & honore pensanda, & supplicio punienda esse videtur. Quin etiam cum cæteris artibus ita comparatum est, vt primum hoc posterius habeant, postquam iam K multo sudore paratæ sunt, dulcem & expetitum voluptatis fructum subministrant suis cultoribus. ad quam rem multa est via, nec minùs aspera. Cæterũ sola ex omnibus parasitica statim initiò inter discendum arte sua fruitur, ac simul atque incepta fuerit, quantocyùs est in quæstu. Prætereà reliquæ artes non saltem aliquæ, sed omnes simul, tantùm victus conquirendi gratia inuentæ

φλὼν γεγόνασιν· ὁ δὲ παράσιτος, ἀνθὸς ἔχει πλὼ προφλὼ ἅμα ζῶν ἄρξασθαι τῆς τέχνης. ἢ σὺ ἀγνοεῖς, ὅτι ὁ μὲν γεωργὸς γεωργεῖ, ἵ ζῇ γεωργεῖν ἕνεκα, καὶ ὁ τέκτων τεκταίνεται, ἵ ζῇ τεκταίνεσθαι ἕνεκα; ὁ δὲ παράσιτος οὐκ ἔστιν ὅ μὴ τὸν ἔστιν ὅ μὴ τὸν ἔστιν ὅ μὴ τὸν

ἕνεκα γίγνεται. καὶ μὲν ἐπεὶ καὶ τοῦτό γε δῆλον ὅτι ἐπίστασαι, ὅτι οἱ μὲν τὰς λοιπὰς τέχνας ἐργαζόμενοι, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ταλαιπωροῦσι, μίαν δὲ, ἢ δύο μόνας ζῶν μηνὸς ἡμέρας ἱερὰς ἄγουσι καὶ αἱ πόλεις δὲ τὰς μὲν, δὶ ἔτους, τὰς δὲ ἐμμήνους ἑορτὰς ἑορτάζουσι, καὶ εὐφραίνεσθαι λέγονται τότε· ὁ δὲ παράσιτος τοῦ μηνὸς τὰς τριάκοντ' ἡμέρας ἱερὰς ἄγει. πᾶσαι γὰρ δοκοῦσιν αὐτῷ εἶν τῶν θεῶν, ἔτι οἱ μὲν βαλόμενοι τὰς ἄλλας τέχνας ἐατορεῦν, ὀλιγοσιτίαις καὶ

sunt: at parasito actutum parata est alimentorum felix copia, simulatque artem exorsus fuerit. An verò non animaduertis agricolam agros colere non colendi gratia, & fabrum fabricare non fabricandi gratia? At parasitus nihil sectatur aliud, sed hoc ipsum quod illius negotium est. & cuius gratia ei negotio intentus est. At hæc cui obscura sint, neminem esse arbitror, quòd ij qui reliquarum artium exercendo tractant commercia, per omne tempus afflicti laboribus viuunt ærumnosè atque infeliciter, ac vix vnum atque alterum diem festum per mensem agunt, propterea quòd ciuitates aliàs quidem per annum, aliàs per mensem indicta solennitate dies festos agere soleant, & tunc animo remissiore lætari dicuntur: at parasitus ferè singulos semper triginta dies agit in ocio. Omnes enim dies illi videntur sacri deorum numinibus. Præterea quibus consilium aut animus est, reliquis vti artibus cum aliqua laude & existimatione, illi

καὶ ὀλιγοποσίαις χρῶνται, καθάπερ οἱ νοσοῦντες πολυποσίαις δὲ καὶ πολυσιτίαις οὐκ ἔστιν εὐφραινόμενον μανθάνειν. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι, χωρὶς ὀργάνων οὐδαμῶς τοῦ κεκτημένου ὑπηρετεῖν δύνανται· οὔτε γὰρ αὐλεῖν ἔνι χωρὶς αὐλῶν, οὔτε ψάλλειν ἄνευ λύρας, οὔτε ἱππεύειν χωρὶς ἵππου. αὐτὴ δὲ ὅτως ἔστιν ἀγαθὴ, καὶ οὐ βαρεῖα τοῦ τεχνίτου, ὥστε καὶ ὑπάρχει μηδὲν ἔχοντι ὅπλον, χρῆσθαι αὐτῇ. καὶ ὡς ἔοικε, τὰς ἄλλας τέχνας μανθάνομεν, μισθὸν διδόντες, ταύτην δὲ, λαμβάνοντες. ἔτι τῶν μὲν ἄλλων τέχνων εἰσὶ διδάσκαλοί τινες τῆς πρασιτικῆς οὐδεὶς, ἀλλ' ὥσπερ ἡ ποιητικὴ, κατὰ Σωκράτην, καὶ αὕτη τινὶ μοίρᾳ παραγίγνεται. κἀκεῖνο δὲ σκόπει, ὅτι τὰς μὲν ἄλλας τέχνας

illi tenui frugaliq; victu & potu vtantur necesse est, tanquam qui morbis decumbunt impliciti. Nam qui victu paulò copiosiore, potúque largiore semet inuitat & oblectat, ille studio minimè est accommodus. Accedit his, quòd reliquæ artes sine instrumentis, magistro suo nihil fructus afferre possunt. Neque enim citra tibiam tibia canere, neque citra lyram psallere, neque absque equo equitare quisquam potest. Porrò hæc vsque adeò bona est, adeóque non onerosa artifici, vt omnibus etiam instrumentis carenti, tamen victum largè suppeditet, eáque commodissimè vti possit. Et sicut videmus, alias artes perdiscentes, magistris mercedem persoluimus: hanc autem discentes, præmium accipimus. Prætereà aliarum artium omnium sunt doctores quidam & professores: cæterùm qui parasiticam tradat aut doceat, nullus est: sed quemadmodum L poësis iuxta Socratem, & ipsa quidem fato quodam accedit. Quinetiam illud apud animum tuum expendito, quòd alias artes

χνας ὁδεύοντες ἢ πλέοντες ἢ λειτουργεῖν ἢ πράττειν, ταύτην δὲ οὐ δυνάμεθα ποιεῖν ἐν ὁδῷ, καὶ πλέοντι. Τυχ. πάνυ μὲν οὖν. Παρ. καὶ μήν τοι, ὦ Τυχιάδη, αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι λοιποῦσί μοι ταύτης ἐπιθυμεῖν, αὐτῆς δὲ ταύτης ἐτέρας. Τυχ. τί δέ, οὐχ οἱ τὰ ἀλλότρια λαμβάνοντες ἀδικεῖν δοκοῦσι; Παρ. πῶς γὰρ οὔ; Τυχ. πῶς οὖν ὁ Παράσιτος τὰ ἀλλότρια λαμβάνων, οὐκ ἀδικεῖ μόνος; Παρ. οὐκ ἔχω λέγειν· καὶ μὴν τῶν ἄλλων τεχνῶν αἱ ἀρχαί, φαῦλαί τινες καὶ εὐτελεῖς εἰσι, τῆς δὲ παρασιτικῆς ἡ ἀρχὴ πάνυ γενναῖά τις. τὸ γὰρ θρυλούμενον τοῦτο τῆς φιλίας ὄνομα, οὐκ ἄλλό τι εὕροις, ἢ ἀρχὴ παρασιτικῆς. Τυχ. πῶς λέγεις; Παρ. ὅτι ὀφθεὶς ἐχθρὸν, ἢ ἀγνῶτα ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐ σωφρόνως μετρίως, ἐπὶ δεῖπνον καλεῖ, ἀλλὰ δεῖ πρότερον, οἶμαι. τοῦτον γνῶσθαι

aut iter facientes, aut nauigantes exercere nequeamus, hac verò vti licet & in itinere, & inter nauigandum. TYCH. Admodum profectò. PAR. Atqui, ô Tychiade, reliquæ artes omnes huius opem mihi desiderare videntur, hæc verò nullius alterius egens est adminiculo. TYCH. Quid autem? nónne qui alienas res accipiunt, tibi iniustè agere videntur? PAR. Et quidem non. TYCH. Quomodo ergo parasitus aliena accipiens, solus extra iniusti noxiam habendus est? PAR. Huius quæstionis causam tibi non possum reddere: verùm aliarum artium principia pleruntque sunt vilia atque simplicia, parasiticæ autem principium admodum generosum & illustre est. Etenim omnibus modis iactatum ac tritum illud amicitiæ nomen, non inueneris aliud quàm parasiticæ esse auspicium. TYCH. Quomodo dicis? PAR. Quoniam nemo inimicum aut ignotũ hominem, sed ne mediocriter quidem familiarem ad cœnam vocat: sed necessarium est, vt antè cum illo amicitiam

γενέσθι φίλον ἵνα κοινωνήσῃ, σπονδῶν καὶ τραπέζης, καὶ τῶν τοῦς τέχνης ταύτης μυστηρίων. ἐγὼ γοῦν πολλάκις ἤκουσα τινῶν λεγόντων, ποταπὸς δὲ οὗτος ὁ φίλος, ὅστις οὐ βέβρωκεν, οὐδὲ πέπωκε μέθ' ἡμῶν, ὡς δηλονότι τὸν συμπίνοντα καὶ συνεσθίοντα, μόνον πιστὸν ἡγουμένων φίλον. ὅτι γε μὴν ἡ βασιλικωτάτη τῶν τεχνῶν ἐστὶν αὕτη, μαθοῖς ἂν καὶ ἐκ τοῦδε οὐχ ἥκιστα. τὰς μὲν γὰρ λοιπὰς τέχνας οὐ μόνον κακοπαθοῦντες, καὶ ἱδροῦντες, ἀλλὰ νὴ Δία καθήμενοι, καὶ ἑστῶτες ἐργάζονται, ὥσπερ ἀμέλει δοῦλοι τῶν τεχνῶν. ὁ δὲ παράσιτος μεταχειρίζεται τὴν αὐτοῦ τέχνην, ὡς βασιλεὺς κατακείμενος. ἐκεῖνα μὲν γὰρ τί δεῖ λέγειν περὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτοῦ; ὅτι δὴ μόνος κατὰ τὴν σοφὸν Ὅμηρον, οὔτε φυτεύει χερσὶ φυτὸν, οὔτε ἀροῖ, ἀλλὰ τὰ ἄσπαρτα, καὶ τὰ ἀνήροτα πάντα νέμεται. καὶ

citiam contraxerit, quàm eum libationis & mensæ participem fecerit, atque ad huius artis mysteria admiserit. Audiui ego sæpenumerò dicentes quospiam: Cuiusmodi ille amicus est, qui neque edit neque bibit vnquam nobiscum? quasi eum qui vnà cibum capiat atque combibat, solum fidum amicum esse existiment. Quòd autem ars sit omnium præstantissima, inde facillimè poteris cognoscere. Etenim artes reliquas non tantùm grauiter laborantes, & sudore perfluentes, sed per Iouem sedentes aut stantes exercent, quasi artibus seruiliter mancipati sint: at parasitus veluti addicto mancipio sua arte vtitur, veluti rex accumbens, ociosus ab animo. Illa autem quorsum recensere attinet, certissima felicitatis parasiticæ documenta, quòd solus iuxta sapientem Homerum, neque vllam M plantam inserit manibus, neque terram versat aratro, sed citra arationem, citraq́ sementem omnia parasitando consequitur?

καὶ μὴν ῥήτορά τε καὶ γεωμέτρην, καὶ χαλκέα οὐδὲν κωλύει τὴν ἑαυτοῦ τέχνην ἐργάζεσθαι, ἐάν τε πονηρὸς, ἐάν τε καὶ μωρὸς ᾖ· παρασιτεῖν δὲ οὐδεὶς δύναται, ἢ μωρὸς ὢν, ἢ πονηρός. Τυχ. παπαί, οἷον χρῆμα ἀπεφάνῃ τὴν παρασιτικήν; ὥστε καὶ αὐτὸς ἤδη βούλεσθαι δοκῶ μοι παράσιτος εἶναι ἀντὶ τούτου; ὅς εἰμι. Παρ. ὡς μὲν τοίνην κοινῇ πάντων διαφέρει, δεδεῖχθαί μοι δοκῶ· φέρε δὴ, ὡς καὶ κατ' ἰδίαν ἑκάστης διαφέρει σκοπῶμεν. τὸ μὲν δὴ ταῖς βαναύσοις τέχναις παραβάλλειν αὐτὴν ἀνόητόν ἐστι, καὶ μᾶλλόν πως καταιροῦντος τὸ ἀξίωμα τῆς τέχνης. ὅτι γε μὴν τῶν μεγίστων καὶ κλαλίστων τεχνῶν διαφέρει, δεικτέον. ὡμολόγιται γὰρ δὴ πᾶς πάντων, τήν τε ῥητορικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἃς διὰ γενναιότητα, καὶ ἐπι-

Prætereà 'thori aut mathematico, aut fabro ærario nihil obstare video quò minùs artem suã exerceat, etiã si improbus fuerit aut morio: porrò autem parasitum agere nemo potest, qui aut stultus fuerit, aut improbis moribus. TYCH. *Papæ: cuiusmodi rem ostendisti esse parasiticam? Itaque & me iam ea inuasit libido, vt parasitus esse cupiam pro eo qui nunc in præsens sum.* PAR. N *Itaq; quemadmodum omnibus alijs artibus potior sit parasitica cõmuniter, abundè mihi demonstratum esse opinor: O age nunc deinceps quomodo priuatim quoq; excellat singulas, considerabimus, Vt autem hanc cum mechanicis aut manuarijs arbitibus conferam, ineptum mihi esse videtur, vut potiùs eius qui huiusce artis dignitatem indignis modis subuerteret. Sed illud potiùs, quomodo maximas atque pulcherrimas sua præstantia exuperet, demonstrandum est. Est autem inconfesso apud omnes, rhetoricam atque philosophiam cæteris longè celebriores haberi, quas plerique*

ἐπιστήμας ἀπφαίνονταί τινες. ἐπειδὰν γοῦν καὶ τούτων ἀπδείξαιμι τὴν παρασιτικὴν πολὺ κρατοῦσαν, σχολῇ δηλονότι τῶν ἄλλων τεχνῶν δόξει πεφερεστάτη, καθάπερ ἡ Ναυσικάα τῶν θεραπαινίδων. κοινῇ μὲν οὖν ἀμφοῖν διαφέρει, καὶ τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, πρῶτον κατὰ τὴν ὑπόστασιν· ἡ μὲν γὰρ ὑφέστηκεν, αἱ δὲ οὔ. ὅτι γὰρ καὶ τὴν ῥητορικὴν, ἔν τι καὶ τὸ αὐτὸ νομίζομεν, ἀλλ' οἱ μὲν τέχνην, οἱ δὲ τοὐναντίον, ἀτεχνίαν, ἄλλοι δὲ κακοτεχνίαν ἄλλοι δὲ ἄλλό τι, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν φιλοσοφίαν, κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡσαύτως ἔχουσαν. ἑτέρως μὲν γὰρ Επικούρῳ δοκεῖ τὰ πραγματα ἔχειν, ἑτέρως δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς Στοᾶς, ἑτέρως δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς Ακαδημίας, ἑτέρως δὲ τοῖς ἀπὸ τοῦ Περιπατου, καὶ ἁπλῶς, ἄλλος ἄλλην ἄξιοῖ

plerique propter generositatem atque cognitionem omnibus anteponunt. Proinde posteaquam ostendero & his longè potiorem esse parasiticam, satis constabit eandem quoque cæteris artibus vniuersis longè lateq; præstare, veluti Nausicaa corporis venustate atque proceritate omnes præcellebat famulas. Equidem communiter vtrasque excellenter anteit, & rhetoricam, & philosophiam: P primùm quantum attinet ad artis substantiam. Illa enim subsistit, hæc verò minimé. Neque enim de rhetorica eadem omnium est sententia, neque eandem idem omnes esse sentimus, sed nonnullis ars esse videtur, nonnullis ab arte seiuncta. Q Plerique etiam prauitatem quandam artis seu imposturam esse existimant, alij, aliud. Haud alia est hominum R de philosophia disputantium opinio. Aliter enim Epicuro res philosophicæ habere videntur, aliter Stoicis, aliter Academicis, secus quoque Peripateticis. Et quid multis opus est? Omninò alius aliam

ἀξιοῖ τὴν φιλοσοφίαν ἕνα· καὶ μίαν γινώσκω, ὅτι οἱ αὐτοὶ γνώμης ἁπάντων εἰσίν, ὅτι αὐτῶν ἡ τέχνη μία φαίνεται. ἐξ ὧν ἀγνοῶ τινα μᾶλλον ἂν δικαίως ἁπτοίμην ἀρχὴν γάρ φημι μήτε εἶναι τέχνην, ἧς οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις. ἐπεὶ τί δήποτε ἀριθμητικὴν μὲν μίαν δεῖ, καὶ ἡ αὐτὴ, καὶ δὶς δύο, παρὰ γε ἡμῖν, καὶ παρὰ Πέρσαις τέσσαρα δεῖ, καὶ συμφωνεῖ ταῦτα καὶ παρὰ Ἕλλησι καὶ Βαρβάροις; φιλοσοφίας δὲ πολλὰς καὶ διαφόρους ὁρῶμεν, καὶ ὅτι τὰς ἀρχὰς, ὅτι τὰ τέλη σύμφωνα πασῶν; Τυχ. ἀληθῆ λέγεις, μίαν μὲν γὰρ τὴν φιλοσοφίαν ἕνα λέγουσιν, αὐτοὶ δὲ αὐτὰς ποιοῦσι πολλάς. Παρ. καὶ μὴν τὰς μὲν ἄλλας τέχνας, εἰ καί τι διαλλάττουσι ταύτας ἀσύμφωνον ἔτι τὰ παρελθόντα τις, συγγνώμης ἀξιώσας, ἐπεὶ μέσως γε διοικοῦσι, καὶ διαλήψεως αὐτῶν οὐκ

rem philosophiam esse contendit, & comminiscitur; & ad hunc vsque diem neque illi suam obtinent sententiam, neque ars illorum vna esse videtur. Ex quibus omnibus hanc mihi coniecturam facere licet, quòd statim sub initium illam artem esse negem, cuius nulla est substantia: quoniam cur tandem arithmeticam vnam esse videmus, quàm quòd bis duo & apud nos & apud Persas sint quatuor, nec discrepant hæc neque apud Græcos, neque apud Barbaros? At philosophias varias atque multiplices esse videmus, prætereà neque fines, neque principia illarum concordare. TYCH. Vera dicis. Etenim vnam philosophiam esse asseueranter affirmant, ipsi verò multarum sunt authores.

PARAS. Atqui in reliquis artibus, quanquam nonnihil discreparet, quispiam verò progressus illud ignoscendum esse contenderet, propterea quòd alioqui perfectæ essent, earúmque cognitiones non forent ambiguæ aut mutabiles: certè ille repudian-

οὐκ ἂν ἦν ἀμυτάπλωτοι, πᾶσ-
λικτί & ἂν ἄγ. φιλοσοφί-
αν δὲ τις ὡς ἀναγκαίαν, ἀ-
νάσχοιτο μὴ μίαν εἶναι, καὶ
μηδὲ σύμφωνον αὐτῷ ἑαυ-
τῇ μᾶλλον τῶν ὀργάνων. μία
μὲν οὐκ ἔστι φιλοσοφία, ἐπεὶ
δὲ ὁρῶ καὶ ἄπειρον οὖσαν·
πῶς ἂν δέ οὐ δύναυται εἶναι,
ἐπεὶ ὑπερ ἡ φιλοσοφία μία.
ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ὑπο-
κάσεως τῆς ῥητορικῆς ταῦ-
τα φαίη τις ἄν· τὸ γὰρ περὶ
ἑνὸς προκειμένου ταυτὰ μὴ
λέγειν ἅπαντας, ἅπαν μάλ-
λον εἶναι φορᾶς ἀντιδόξου,
ἀπόδειξις μεγίστη τοῦ μηδὲ
τῶν ἀρχῶν εἶναι τοῦτο, οὗ
μία κατάληψις οὐκ ἔστι. τὸ γὰρ
ζητεῖν, τὸ τί μᾶλλον αὐτῶν
ἐστι, καὶ τὸ μηδέποτε ὁμολο-
γεῖν μίαν εἶναι, τοῦτο αὐ-
τῶν ἀναιρεῖ τοῦ ζητουμένου
τῶν ὄσιαν. ἡ μὲν τοι παρα-
σιτικὴ οὐ πῶς ἔχει, ἅπαν καὶ ἐν
Ἕλλησι καὶ ἐν Βαρβάροις μία
ἐστὶ

repudiandus non esset. At philosophiam quis tanquam necessariam sustineret vnam & simplicem non existentem, ac ferè vbique ipsam secum discrepantem, longè magis quàm instrumenta quæ sunt diuersissima? Siquidem non est vna philosophandi scientia aut ratio, postquam innumeras esse conspicio. Multæ autem esse non possunt, quandoquidem philosophia vna est. Non disparia de rhetoricæ quoque substantia quispiam dicere possit. Nam de vna re proposita omnes non idem sentire & dicere, sed super præceptionibus diuersis pugnare, sententijs, documentum est certissimum, ne principium quidem illius artis esse probabile, cuius non est vna cognitio. Etenim quærere quid potissimùm ex illis æstimanda sit rhetorica, ac nondum fateri vnam esse, omnem eius quod quæritur, tollit essentiam. S Porrò autem ipsa parasitica non perinde se habet, sed & inter Græcos, & inter Barbaros sui nunquam

ἐςὶ, καὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως. καὶ οὐκ ἂν εἴποι τις ἄλλως μὲν τούς δε, ἑτέρως δὲ τούς δε παρασιτεῖν. οὐδὲ εἰσὶν ὡς ἔοικεν, ἐν παρασίτοις τινὲς, οἷον Στωϊκοὶ ἢ Επικούρειοι, δόγματα ἔχοντες διάφορα, ἀλλὰ πᾶσι πρὸς ἅπαντας ὁμολογία τὶς ἐςὶ, καὶ συμφωνία τῶν ἔργων, καὶ τοῦ τέλους· ὥςε ἔμοιγε δοκεῖ ἡ παρασιτικὴ κινδυνεύειν κατά γε τοῦτο, καὶ σοφία εἶναι. Τυ. πάνυ μοι δοκεῖς ἱκανῶς ταῦτα εἰρηκέναι. ὡς δὲ καὶ τὰ ἄλλα χείρων ἐςὶν ἡ φιλοσοφία τῆς σῆς τέχνης, πῶς ἀρδεικνύεις; Πα. οὐκοῦν ἀνάγκη πρῶτον εἰπεῖν, ὅτι φιλοσοφίας μὲν οὐδέποτε ἠράσθη παράσιτος, παρασιτικῆς δὲ πάμπολλοι ἐπιθυμήσαντες μνημονεύονται φιλόσοφοι, καὶ μέχρι γε νῦν ἐρῶσι. Τυ. καὶ τίνας ἂν ἔχοιο εἰπεῖν φιλοσόφους, παρασιτεῖν σπουδάσαν=

dissimilis est, sed vna atque eadem parasitandi ratio vbique. Neque quispiam dixerit aliter hos, aliter illos exercere parasiticam. Neque sunt inter parasitos, vt vides, discrepantium sectarum auctores, cuiusmodi sunt aut Stoici, aut Epicurei, dogmata habentes pugnantia: sed vna omnib. apud omnes est professio, operumq; & finis concordia. Itaque vt mihi videtur, periculum est ne ex his omnibus à me adductis, parasitica quoque sit singularis & præcipua quædam sapientia, TVC. Vidêre mihi ista sufficienter disseruisse. T Quòd autem & in alijs philosophia tua professione parasitica deterior existimanda sit, quomodo planum facies? PAR. Ergo illud mihi sub initium dictu per necessariũ est, nullũ parasitum vnquam philosophiam amasse: at parasiticæ desiderio permultos arsisse philosophos, testantur historiæ: quo desiderio etiam nunc tenentur. TYC. Et quósnam memorare potes philosophos, qui parasiticæ operam dede-

ἀδόσαντας; Πα. οὓς τινας μὲν τοι, ὦ Τυχιάδη, καὶ σὺ γιγνώσκων, ὑπερεῖνε ἀγνοεῖν ἐμὲ δοκεῖς, ὡς κατά τινα καὶ αὐτοῖς αἰσχύνης ἐνθένδε γιγνομένης, οὐχὶ τιμῆς. Τυ. οὐ μὰ τὸν Δί', ὦ Σίμων· ἔπειτα καὶ φρόδρα ἀρρῶν, οὓς τινας καὶ ἐν ὕβρει ἀπῆν. Πα. ὦ γενναῖε, σύ μοι δοκεῖς ἀνήκοον εἶναι καὶ τῶν ἀναγραφέντων τοὺς ἐκείνων βίους, ἐπεὶ πάντως ἂν καὶ ἐπιγνῶναι, οὓς τινας λέγω, διώκεις. Τυ. καὶ μὲν τοι νὴ τὸν Ηρακλέα σοθῶ δὴ ἀκούειν, τίνων ἀσίν. Πα. ἐγώ σοι δείξω, καὶ καλέσω αὐτοὺς ὄνπερ ἐκ τῶν φανερῶς, ἀπ' ἐμοῦ δοκῶ τὸν ἀσέβειαν, καὶ ἐς ἔκπυστον οἴει. Αἰσχίνης μὲν δὴ ὁ Σωκρατικὸς οὗτος, ὁ τοὺς μακροὺς καὶ ἀσείους διαλόγους γράψας, ἔκ τοσοῦτος ἂς

dederint? PARAS. *Eos quidem, ô Tychiade, quos neque tu ignoras, sed data opera me quoque ignorare ciuiliter simulas, veritus ne ea ex re dedecus illis potiùs quàm honorem conciliem.* TYCH. *Non per Iouem hoc mihi in mentem venerat, ô Simo: attamen vehementer animi pendeo quòsnam ei rei vnquam seruientes possis producere.* PARAS. *O generose, equidem tu mihi rudis & imperitus esse videre eorum qui philosophorum vitas memoriæ proditas ad posteros transmiserunt: omnino enim eosdem quos dico legere potuisses.* TYCH. *Atqui per Herculem iam mirabiliter audire gestio qui tandem illi sint.* PARAS. *Ego tibi eosdem demonstrabo, & nominatim perstringam, & quidem minimè malos aut infimæ conditionis philosophos, sed vt ego opinor, ferè ex omnibus præstantissimos, & de quibus hoc rel suspicari indignum facinus esse putásses. Enimuerò Aeschines ille Socraticus, longis illis & lepidis dialogis summo sermonis nitore atque mundicia conscriptis, semel venit in*

ἂς Σικελίαν, κομίζων αὐτὸς, ὅπως ἐ δυνάσθαι δι αὐτ γνοῖεν Διονυσίῳ ὧν τυράννῳ· καὶ τὸν Μιλτιάδην λαβὼν ἀναγνούς, καὶ δόξας ἀνδρικωτέρου καὶ λοιπὸν ἱκάνης ἐν Σικελίᾳ, παρασίτων Διονυσίῳ, καὶ τὰς Σωκράτους διατριβὰς ἐρρῶσθαι φράσας. τί δ', καὶ Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος οὐχὶ τῶν δοκίμων φαίνεταί σοι φιλοσόφων; Τυ. καὶ πάνυ. Πα. καὶ οὗτος μέν τοι, καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἐμπειρίαν ἐν Συρακόσαις παρασίτων Διονυσίῳ· πάντων γοῦν ἀμέλει τῶν παρασίτων αὐτὸς ἀνδρικώτατα παρ' αὐτῷ. καὶ γὰρ δὴ πλέον τι τῶν ἄλλων πρὸς τὴν τέχνην ἀνέφυς· ὥστε τοὺς ὀψοποιοὺς ὀλίγου σημέραι ἔπεμπε παρὰ τοῦτον ὁ Διονύσιος, ὡς παρ' αὐτὸν μαθησομένους. οὗτος μὴν δοκεῖ καὶ κοσμῆσαι τὴν τέχνην ἀξίως. ὁ δὲ Πλάτων ὑμῶν ὁ γνησιώτατος, καὶ αὐτὸς

nit in Siciliam, eosdem vna secum ferens, vt si quo modo fieri posset, eorum opera Dionysio tyrãno innotesceret. Tandem verò lecto Miltiade, visus sibi non mediocrem adiunxisse & laudem & opinionem, reliquum tempus permansit in Sicilia parasitans Dionysio, Socraticis disceptationibus longùm ualere iussis. Quid autem? nonne & Aristippus ille Cyrenæus vnus ex præstantibus & eximijs philosophis tibi esse videtur? TYC. Maximè. PAR. Et ille per id ætatis Syracusis versatus est parasitando apud Dionysium. Itaque ex omni parasitorum numero ille in maximo precio habitus fuit apud illum. Erat enim præter cæteros ad hanc artem singulari præditus industria: quare & coquos quotidie ad illum misitare solitus est Dionysius, quò apparatiùs tanto magistro artem perdiscerent culinariam. Ille sanè videtur etiam artem pro dignitate excoluisse. Quinetiam Plato vester generosissimus, & ipse non aliam

τὸς μὲν ἧκεν εἰς Σικελίαν ἐπὶ τούτῳ, καὶ ὀλίγας παρασιτήσας ἡμέρας τῷ τυράννῳ, τοῦ παρασιτεῖν ὑπὸ ἀφυίας ἐξέπεσε. καὶ πάλιν Αθήναζε ἀφικόμενος, καὶ φιλοπονήσας, καὶ παρασκευάσας ἑαυτὸν, αὖθις δευτέρῳ στόλῳ ἐπέπλευσε τῇ Σικελίᾳ, καὶ δειπνήσας πάλιν ὀλίγας ἡμέρας, ὑπὸ ἀμαθίας ἐξέπεσε. καὶ αὕτη ἡ συμφορὰ Πλάτωνι περὶ Σικελίαν, ὁμοία δοκεῖ γενέσθαι τῇ Νικίου. Τυ. καὶ τίς, ὦ Σίμων, περὶ τούτου λέγει; Πα. πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, Αριστόξενος δὲ ὁ μουσικὸς, πολλοῦ λόγου ἄξιος, καὶ αὐτὸς δὲ παράσιτος Νηλέως ἦν. Εὐριπίδης μὲν γὰρ ὅτι Αρχελάῳ μέχρι τοῦ θανάτου παρεσίτει, καὶ Ανάξαρχος Αλεξάνδρῳ, πάντως ἐπίστασαι. καὶ Αριστοτέλης δὲ τῆς παρασιτικῆς ἤρξατο μόνον, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν. φιλοσόφους μὲν

liam ob causam in Siciliam profectus est: ac sanè pauculos aliquot dies parasitatus, statim ab inepta parasitatione propter artis imperitiam elapsus est. Rursus autem Athenas regressus, cũ varijs semet studijs exercuisset & adornasset, deinceps secunda vice in Siciliam nauigando contendit, vbi iterum pauculos aliquot dies cœnatus, ob parasitandi imperitiam Dionysio excidit. Et hæc quæ Platoni in Sicilia parùm scitè parasitanti accidit aduersitas, persimilis mihi esse videtur Y Niciæ. TYC. *Et quis ea, Simo, de Platone tibi dixit?* PAR. *Equidem & alij complures: porrò autem Z Aristoxenus Musicus vir clarus atque memorabilis, & ipse α Nelei parasitus fuit. Quòd verò β Euripides apud Archelaum parasitum egerit vsque ad extremum vitæ diem, γ Anaxarchus autem apud Alexandrum, planè tibi compertum est. Neque Aristoteles parasiticam intactam reliquit, sed eandem vt reliquas artes omnes exorsus est. Philosophos quemad-*

μὴν οὖν, ὥσπερ ἦν, παρασιτίᾳ σπουδάσαντας, ἔδειξα. παράσιτον δὲ οὐδεὶς ἔχει φράσαι, φιλοσοφεῖν ἐθελήσαντα. καὶ μέν τοι εἰ ἔστιν εὔδαιμον, τὸ μὴ πεινῆν, μὴ δὲ διψῆν, μηδὲ ῥιγοῦν, ταῦτα οὐδενὶ ἄλλῳ ὑπάρχει, ἢ παρασίτῳ. ὥστε φιλοσόφους μὲν ἄν τις πολλοὺς καὶ ῥιγοῦντας καὶ πεινόντας εὕροι, παράσιτον δὲ οὐ ἢ οὐκ ἂν εἴη παράσιτος, ἀλλὰ δυστυχής τις ἢ πτωχὸς ἄνθρωπος, ἢ φιλοσόφῳ ὅμοιος. Τυχ. ἱκανῶς ταῦτά γε. ὅτι δὲ καὶ κατὰ πολλὰ διαφέρει φιλοσοφίας καὶ ῥητορικῆς ἡ παρασιτικὴ, πῶς ἐπιδεικνύεις; Πα. εἰσὶν, ὦ βέλτιστε, καιροὶ τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου, ὁ μέν τις εἰρήνης, οἶμαι, ὁ δ' αὖ πολέμου. ἐν δὴ τούτοις πᾶσα ἀνάγκη, φανερὰς γίνεσθαι τὰς τέχνας, καὶ τοὺς ἔχοντας ταύτας, ὁποῖοι τινές εἰσι. πρότερον δὲ, εἰ δοκεῖ, σκοπώμεθα

quemadmodum parasiticæ operam dederint, ostendi: parasitum verò nemo vnquam potest producere qui philosophandi captus sit desiderio. Et sanè si felicitas putanda est, neque fame discruciari, neque siti vrgeri, neque algore torqueri: hæc nemini alteri quàm parasito suppetunt. Itaque philosophorum non parùm multos quispiam inuenerit & algentes grauiter & esurientes, parasitum verò nequaquam. At alioqui parasitus habendus non esset, sed infelix quispiam, aut mendicus circumforaneus, aut etiam philosopho similis. TYC. Hæc equidem tibi satis supérque disputata sunt. At Philosophia atque Rhetorica etiam reliquis potiorem esse parasiticam, quomodo comprobabis? PAR. Sunt in vita humana tempora, ô optime, alia quidem pacis, vt opinor, alia verò belli. Iam in his omnibus modis necessariũ est, artes cuiusmodi sint manifestas fieri: sed & illi necessum est, vt se aperiant qui artibus sunt imbuti. Primùm autem si ita tibi videtur, tempus belli

μεθα τὸν τοῦ πολέμου κάρδον, καὶ τίνων ἂν εἴη μάλιστα χρησιμώτατοι, ἰδίᾳ τε ἕκαστοι καὶ κοινῇ τῇ πόλει. Tyr. ὡς οὐ μέτριον ἀγῶνα καταγγέλλεις τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἔγωγε πάλαι γελῶ καθ' ἑαυτὸν ἐννοῶν, ποῖός ἂν εἴη συμβαλόμενος παράσιτος φιλόσοφος. Pa. ἵνα τοίνυν μὴ πάνυ θαυμάζῃς, μηδὲ τὸ πρᾶγμά σοι λοιπὸν χλιαρὸν ἄξιον φέρε, πρότυπωσώμεθα παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. ἠγγέλθαμεν, ἀφνίδιον ἐς τὴν χώραν ἐμβεβληκέναι πολεμίους· ἵνα δὴ ἀνάγκην ἐπείγῃ, καὶ μὴ ἀπροφάσιστοι, ἔξω ἁθροιζώμεθα τὴν γῆν. τὸν στρατηγὸν δὲ παραγγέλλειν ἅπαντας ἐς τὴν κατάλογον τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, καὶ δὴ χωρεῖν τοὺς ἄλλους, ἐν δὲ δὴ τοῖς φιλοσόφους τινὰς, καὶ ῥήτορας, καὶ παρασίτους. πρῶτον οἶνον ἀφδύσωμεν

belli subducta ratione excutiamus, & quinam in gruente bello omnium maximè tum sibi ipsis priuatim, tum Reipublicæ sint vtiles. TYCH. *Quàm non mediocre virorum certamen annuncias? Et ego iamdudum apud me ipse rideo, cogitabundo animo mecum considerans, cuiusmodi futurus sit philosophus cum parasito comparatus.* PAR. *Ne verò nimia capiaris admiratione, neue hanc rem cauillo aut subsannatione dignam existimes: age hoc totum expressis typis ocularis nostris subijciemus. Annunciatum est, ex improuiso hostes in regionem irruptionem fecisse: perneces sarium autem est collecta manu illis exire obuiam: neque enim per socordiam committendum est, vt impunè abactis pecoribus agros nostros deuastent atq; depopulentur. At dux belli denunciat, vt ad delectum faciendũ iuuenes confluant, alij verò discedant. Sint autem inter hos nonnulli, & philosophi, & rhetores & parasiti. Itaque initiò abiectis vestimentis, exuimus*

ζωμὲν αὐτοὺς, ἀνάγκη γὰρ τοὺς μέλλοντας ὁπλίζεσθαι, γυμνοῦσθαι πρότερον. θεῶ δὴ τοὺς ἄνδρας, ὦ γενναῖε, καθ' ἕκαστον, καὶ δοκίμαζε τὰ σώματα. τοὺς μὲν τοίνυν αὐτῶν, ὑπὸ ἐνδείας, ἴδοις ἂν λεπτοὺς καὶ ὠχροὺς πεφρικότας, ὥσπερ ἤδη πραυματίας παρειμένους. ἀγῶνα μὲν γὰρ, καὶ μάχην σαδιαίαν, καὶ ὠθισμὸν, καὶ κόνιν, καὶ πραύματα, μὴ γελοῖον ᾖ λέγειν, δύνασθαι φέρειν ἀνθρώπους, ὥσπερ ἐκείνους, τινὸς δεομένους ἀναλήψεως. ἄθρει δὲ πάλιν μεταβὰς τὸν παράσιτον, ὁποῖός τις φαίνεται. ἆρ' οὐχ ὁ μὲν τὸ σῶμα πρῶτον πολὺς, καὶ τὸ χρῶμα ἡδὺς, οὐ μέλας δὲ, οὐδὲ λευκός· τὸ μὲν γὰρ γυναικὶ, τὸ δὲ δούλῳ προσέοικεν· ἔπειτα θυμοειδὴς, δεινὸν βλέπων, ὁποῖον ἡμεῖς, μέγα καὶ ὕφαιμον· οὐ γὰρ καλὸν, δεδοικότα καὶ θῆλυν ὀφθαλμὸν εἰς πόλεμον

mus nos. Quippe qui armis induendi sunt, ante se denudent necesse est. Proinde intentis oculis specta, ô generose, vnumquenque ex ordine, habitoq; delectu probato corpora. Itaq; illos propter victus indigentiã haud dubiè visurus es tenues atque pallidos, & planè corpore horrido, quasi iam confecti sint vulneribus. Quî ergo non summè foret ridiculum, affirmare eiusmodi viros perferre posse certamen, aut pugnam statariam, aut impressionem, aut puluerem atque vulnera, qui curatione aliqua refocillandi sunt? At iam contrà ab illis regressus, parasitum quo corpore appareat, contemplare. η Nunquid non ille membris præditus est planè gladiatorijs, & colore viuo atque iucundo, neque nigro, neque rursus peralbo? Hoc enim muliebre esset, illud seruile. Deinde animosus quoque, terribile quiddam obtuens, vultu minaci & rubicundo, quod parasitorum est proprium. Neque enim consultum factu videtur, hominem meticulosum, aut fœmineis oculis

πόλεμον φέρειν. ἆρ' οὐχ ὁ τοιοῦτος καλὸς μὲν γένοιτ' ἂν, καὶ ζῶν ὁπλίτης καλὸς δὲ καὶ εἰ ἀπρθάνοι καλῶς; ἀλλὰ τί δὴ ταῦτα εἰκάζειν, ἔχοντας αὐτῶν παραδείγματα; ἁπλῶς γὰρ εἰπεῖν, ἐν πολέμῳ τῷν πώποτε ῥητόρων ἢ φιλοσόφων οἱ μὲν οὐδὲ ὅλως ὑπέμειναν ἔξω τοῦ τείχους προελθεῖν, εἰ δέ τις καὶ ἀναγκασθεῖς παρεδέξατο, φημὶ τοῦτο λείψαντα τὴν τάξιν, ὑποστρέφειν. Τυ. ὡς θαυμάσια πάντα, καὶ οὐδὲν ὑπισχνῶ μέτριον. Πα. λέγω δὲ ὅμως, τῶν μὲν τοίνην ῥητόρων Ἰσοκράτης οὐχ ὅπως εἰς πόλεμον ἐξῆλθέ ποτε, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ δικαστήριον ἀνέβη, δὰ δειλίαν, οἶμαι, ὅτι οὐδὲ τὴν φωνὴν δὰ τοῦτο εἶχε. τί ἔτι, οὐχὶ Δημάδης μὲν καὶ Αἰσχίνης καὶ Φιλοκράτης, ὑπὸ δέου, εὐθὺς τῇ καταγγελίᾳ τοῦ Φιλίππου πολίμου,

præditum in aciem producere. Nunquid non igitur istiusmodi sit elegans & viuens armatus, elegans etiam si honestè in prælio ceciderit? Sed quorsum istis collationibus vtimur, cùm illorum exempla nobis in promptu parata sint? Vt enim simpliciter quæ sentio eloquar, θ priorum rhetorum atque philosophorum partim extra murum in bellum progredi nunquam ausi sunt. Quòd si quis etiam necessariò coactus militatum egressus est illum ego deserta acie turpiter aufugisse dico. TYCH. *Quàm admiranda omnia, & quàm nihil exiguum aut mediocrè polliceris?* PARA. *Nihilo secus tamen orationem semel exorsus expediam.*

1 Equidem ex rhetorum numero Isocrates ne semel quidem in bellũ egressus est, at ne in foro quidem iudiciali vnquã orationẽ habiturus ascendit, propter animi pusillanimitatem. Opinor verò & ob hoc ipsum illi vocẽ defuisse. Prætereà nónne κ Demades & Aeschines & Philocrates timore statim consternati, bellũ Phi-

λέμου, τὴν πόλιν προὔδοσαν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς τῷ Φιλίππῳ, καὶ διετέλεσαν Αθήνησιν ἀεὶ τὰ ἐκείνου πολιτευόμενοι; ὡς εἴ γέ τις καὶ ἄλλος Αθηναῖος κατ' αὐτὰ ἐπολέμει, κἀκεῖνος ἐν αὐτοῖς ἦν φίλος, ὁ Υπερίδης δὲ καὶ Δημοσθένης καὶ Λυκοῦργος, οἵ γε δοκοῦντες ἀνδριότεροι, ἢ ἂν ταῖς ἐκκλησίαις ἀεὶ θορυβοῦντες, καὶ λοιδορούμενοι τῶν Φιλίππῳ, τί ποτε ἀπειργάσουτο γενναῖον ἐν τῶν πρὸς αὐτὸν πολέμῳ; καὶ Υπερίδης μὲν καὶ Λυκοῦργος οὐδ' ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ἐτόλμησαν μικρὸν ἔξω παρακύψαι τῶν πυλῶν, ἀλλ' ἐντειχίδιοι κάθηντο, παρ' αὐτοῖς ἤδη πολιορκούμενοι γνωμίδια καὶ προβουλευμάτια συντιθέντες. ὁ δὲ δὴ κορυφαῖος αὐτῶν, ὁ ταυτὶ λέγων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συνεχῶς, Φίλιππος

lippo indicente, vrbem atque seipsos hosti prodiderunt, neque non pertinaciter perseuerárunt Athenis illius res atque negocia semper administrantes? adeò vt si quis etiam alius Atheniensium eandem sequeretur bellandi rationem, protinus in illorum amicitiam adsciscebatur. At verò Hyperides, & Demosthenes, & Lycurgus, qui paulò videbantur cæteris animosiores, tametsi in concionibus subinde tumultuarentur, ac Philippum contumeliosis dictis proscinderent, quódnam memorabile facinus in eo bello quod aduersus illum gessêre Athenienses, ediderunt? Equidem Hyperides & Lycurgus nunquã egressi sunt, sed neq; vel modicum exerto è portis capite ausi sunt prospicere, verùm intra murum clausi sedebant, iam apud seipsi obsidionem perferrentes, sententiolas atque senatusconsulta componentes. Sedenim λ antesignanus illorum atque coryphæus, nempe Demosthenes, cui ista pro concionibus ciuium auribus subinde occinere moris erat, μ Philippus

λιππος γὰρ ὁ Μακεδόνων ὄλεθρος, ὅθεν οὐδὲ ἀνδράποδον πρίαιτό τίς ποτε, τολμήσας πβελθεῖν εἰ τὴν Βοιωτίαν, πρὶν ἢ ξυμμίξαι τὰ στρατόπεδα, καὶ ξυμβαλεῖν εἰς χεῖρας, ῥίψας τὴν ἀσπίδα, ἔφευγεν. ἢ οὐδέπω ταῦτα πρότερον διήκουσας οὐδενὸς, πάνυ γνώριμα ὄντα, οὐχ ὥπως Αθηναίοις, ἀλλὰ Θρᾳξὶ καὶ Σκύθαις, ὅθεν ἐκεῖνο τὸ κάθαρμα ἦν; Τυ. ἐπίσταμαι ταῦτα, ἀλλ' οὗτοι μὲν ῥήτορες, καὶ λόγους λέγειν ἠσκηκότες, ἀρετὴν καὶ οὔ τί δ' περὶ τῶν φιλοσόφων λέγεις. οὐ γὰρ δὴ τούτους, ὥσπερ ἐκείνους, ἔχεις αἰτιᾶσθαι. Πα. οὗτοι πάλιν, ὦ Τυχιάδη, οἱ περὶ τῆς ἀνδρίας ὁσημέραι διαλεγόμενοι, καὶ κατατρίβοντες τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα, πολλῷ μάλλων τῶν ῥητόρων φανοῦνται δειλότεροι καὶ μαλακώτεροι. σκόπει δὴ οὕτω· πρῶτον

lippus Macedonum exitium, à quo ne mancipium quidem aliquis emere sustineret: ausus venire in Bœotiam, prius quàm vterq; exercitus commixtus ad manus deueniret. v abiecto enim clypeo aufugit, magna cũ ignominia atque dedecore. An & hæc antea neminem commemorantem audisti, quæ nedum Atheniensibus pro certo comperta sunt, sed & Scythis & Thracibus, vnde illud piaculum profectum fuerat? TYCH. *Ista equidem mihi compertè nota sunt. At illi quidẽ fuerunt rhetores, quibus studio fuit concionari, & causas perorare, non virtutem armis exercere. Quid autem de philosophis habes quod dicas? Neq; enim hos quemadmodum illos accusare potes ignauiæ.* PAR. *Illi equidem Tychiade, qui quotidianis dissertationibus multa de fortitudine disputare consueuerunt, virtutis nomen nunquam non in ore habentes, multò quàm rhetores apparẽt fugaciores, ignauiores, atq; etiam effœminatiores. Ad hunc verò modum rem considera. Principiò quidem nemo est*

τον μὲν οὐκ ἔστιν ὅστις εἰπεῖν ἔχοι φιλόσοφον ἐκ πολέμῳ τετελευτηκότα· ἤτοι γὰρ οὐδὲ ὅλως ἐστρατεύσαντο, ἢ εἴπερ ἐστρατεύσαντο, πάντες ἔφυγον. Αντισθένης μὲν οὖν, καὶ Διογένης καὶ Κράτης, καὶ Ζήνων καὶ Πλάτων, καὶ Αἰσχίνης, καὶ Αριστοτέλης, καὶ πᾶς οὗτος ὁ ὅμιλος, οὔτε εἶδον παράταξιν. μόνος δὲ τολμήσας ἐξελθεῖν εἰς τὴν ἐν τῇ πόλει μάχην, ὁ σοφὸς αὐτῶν Σωκράτης, φεύγων ἐκεῖθεν, ἀπὸ τῆς Πάρνηθος, εἰς τὴν Ταυρέου παλαίστραν κατέφυγε· πολὺ γὰρ αὐτῷ ἀστειότερον ἐδόκει, μετὰ τῶν μειρακυλλίων καθεζόμενον ὡραίζειν, καὶ σοφισμάτια πεβάλλειν τοῖς ἐν τυγχανουσιν, ἢ ἀνδρὶ Σπαρτιάτῃ μάχεσθαι. Τυ. ὦ γενναῖε, ταῦτα μὲν ἤδη καὶ παρ' ἄλλων ἐπυθόμην, οὐ μὰ Δία σκώπτειν αὐτοὺς καὶ ὀνειδίζειν βουλομένων. ὥστε οὐδέν τι μοι δοκεῖς, χαριζόμενος τῇ σεαυτοῦ τέχνῃ

vsquam qui pro certo affirmare possit, vllum philosophum in bello oppetijsse: aut potiùs in vniuersum nunquam meruêre stipendia, aut si meruerunt, omnes audita tuba aufugerunt. Equidem Antisthenes: & Diogenes, & Crates, & Zeno, & Plato, & Aeschines, & Aristoteles, & illa vniuersa philosophorum turba, nunquam viderunt aciem. § Solus autem sapiens ex illorum numero Socrates sumpta fiducia in bellum quod ciuitati fuit aduersus Lacedæmonios, exire ausus, fuga inde saluti consulens, ex Parnethe in Taurei palæstram diuertit. Existimabat enim sibi longè fore tutiùs atque ciuiliùs sedenti cum puerulis studiosè exornari ac vnà sermonem sociantes sophisticis captiunculis illaqueare, quã cum viro Spartano manus conserere. TYCH. *Ego verò ista iam olim, ô generose, memorata accepi ab alijs, quibus per Inuem nequaquam voluntas erat hæc illis illudendi gratia exprobrare, sicut tibi. Itaque parum gratiæ arti tuæ conci-*

τέχνῃ καταψεύδεσθαι τῶν ἀνδρῶν. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἤδη φέρε, καὶ σὺ τὸν παράσιτον, ὁποῖος τίς ἐστιν ἐν πολέμῳ, καὶ λέγε, καὶ εἰ ὅλως λέγεται παράσιτός τις γενέσθαι τῶν παλαιῶν. Παρα. καὶ μὴν, ὦ φιλότης, οὐδεὶς ἀνήκοος Ομήρου, οὐδ' ἂν πάμπαν ἰδιώτης τύχῃ, ὅτις οὐκ ἐπίσταται παρ' αὐτῷ τοὺς ἀείστους τῶν ἡρώων παρασίτους ὄντας. ὅ, τε γὰρ Νέστωρ ἐκεῖνος, οὐ ἀπὸ τῆς γλώττης, ὥσπερ μέλι ὁ λόγος ἀπέῤῥει, αὐτοῦ τοῦ βασιλέως παράσιτος ἦν. καὶ οὔτε τὸν Αχιλλέα, ὥσπερ ἐδόκει τὲ, καὶ ἦν τὸ σῶμα γενναιότατος, καὶ δικαιότατος οὔτε τὴν, Διομήδην, οὔτε τὸν Αἴαντα ὁ Αγαμέμνων οὕτως ἐπαινεῖ τε, καὶ θαυμάζει, ὥσπερ τὸν Νέστορα. οὐδὲ γὰρ δέκα Αἴαντας εὔχεται γενέσθαι αὐτῷ, οὔτε δέκα Αχιλλέας. πάλαι δ' ἂν ἑαλωκέναι τὴν Τροίαν, εἰ τοιούτους, ὁποῖος ἦν

conciliare videre, tantos viros falsis contumelijs afficiendo. o At si videtur, ac mihi cuiusmodi vir parasitus in bello sit expedi, & nunquid omnino ex veteribus illis quispiam parasitus fuisse credendus est. PAR. Atqui, ô amice, neminem vsqueadeò Homericæ poëseos rudem atque imperitum esse existimo, neque si prorsus à literis alienus aut idiota fuerit, qui nesciat apud illum ex heroicis omniũ præstantissimos parasitos esse. Siquidem π Nestor ille, à cuius lingua perinde vt mel fluebat oratio, regis parasitus fuit. Sed neque Achillem, quemadmodum & videbatur: eratque corporis forma atque viribus excellentissimus: neq; Diomedem, neque Aiacem Agamemnon tantis laudibus extulit & admiratus est, quanto laudis testimonio ornauit Nestorem. Neq; enim decem Aiaces sibi dari exoptat, neq; decem Achilles. Quippe iam olim Troiam funditùs excisam cepisset, si eiusmodi

ἦν οὗτος ὁ παράσιτος, καί περ γέρων ὢν στρατιώτας εἶχε δέκα. καὶ τὸν Ἰδομενέα, τὸν τοῦ Διὸς ἔγγονον, παράσιτον Ἀγαμέμνονος ὁμοίως λέγει. Τυχ. ταῦτα μὲν καὶ αὐτὸς ἐπίσταμαι· οὔπω γε μὴν δοκῶ μοι γιγνώσκειν πῶς δὴ τὼ ἄνδρε τῶν Ἀγαμέμνονι παράδιτοι ἦσαν. Παρα. ἀναμνήσθητι, ὦ γενναῖε τῶν ἐπῶν ἐκείνων, ὧν περ αὐτὸς ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἰδομενέα λέγει. Τυχ. ποίων; Πα. Σῦν δὲ πλέον δέπας αἰεὶ Ἑστήκ, ὥσπερ ἐμοὶ πιέειν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι. ἐνταῦθα γὰρ τὸ αἰεὶ πλέον δέπας εἴρηκεν, οὐχ ὅτι τὸ ποτήριον διὰ παντὸς πλῆρον ἑστήκει τῶν Ἰδομενεῖ, καὶ μαχομένῳ καὶ καθεύδοντι, ἀλλ' ὅτι αὐτῶν διόλου τοῦ βίου μόνῳ σαυδεῖ πνεῖν ἐπῆρχε τῶν βασιλεῖ, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ τοῖς λοιποῖς στρατιώταις, πρὸς ἡμέρας τινὰς προσκαλουμένοις. τὸν μὲν γὰρ Αἴκν-

decē alios milites, cuiusmodi parasitus ille fuerat, quāquam ρ iam confectus senio, habuisset. Quin etiam Idomenea Iouis filium eadem ratione Agamemnonis parasitum fuisse confirmat.

TYC. Hæc equidem & ipse non ignoro. Nondum tamen mihi intelligere videor, quomodo illi duo heroës Agamemnonis parasiti fuerint. PAR. Perlege, ô generose, versiculos illos quibus ipse Agamemnon Idomena alloquitur. TYC. Quòsnam dicis? PARA.

-semper tibi plenior vni
Stare solet cyathus, velut
& mihi, quando bibendi
Est mens vt potes—.

Inde quod dixit, semper pleniorem adstare cyathum, non ita accipiendum est, quasi semper poculum vino plenum Idomeneo & pugnanti & dormienti sit propositum, sed quod illi per omnem vitam soli cum rege cœnandi facultas concessa fuerit, sed non perinde vt alijs militibus certis quibusdam diebus ad mensam vocatis. Etenim Aiacem

Αἴαντα, ἐπεὶ καλῶς ἐμονομάχησε τῶν Ἕκτορι, εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγων φησί, κατὰ τιμὴν ἀξιωθέντα ὀψὲ τοῦ παρὰ τῶν βασιλεῖ δείπνου. ὁ δὲ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ Νέστωρ ὀσημέραι συνεδείπνουν τῶν βασιλεῖ, ὡς αὐτός φησι. Νέστωρ δὲ παράσιτός μοι δοκεῖ τῶν βασιλέων μάλιστα τεχνήτης, καὶ ἀγαθὸς γενέσθαι· οὐ γὰρ ἐπὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἄρξασθαι τῆς τέχνης, ἀλλὰ ἄνωθεν ἐπὶ Καινέως καὶ Ἐξαδίου. δοκεῖ δὲ οὐδὲ ἀναπαύσασθαι παρασιτῶν, εἰ μὴ καὶ Ἀγαμέμνων ἀπέθανε. Τυ. οὑτοσὶ μὲν γενναῖος ὁ παράσιτος· εἰ δὲ καὶ ἄλλους τινὰς οἶσθα, πειρῶ λέγειν· Παρα. τί οὖν, ὦ Τυχιάδη, οὐχὶ καὶ Πάτροκλος τοῦ Ἀχιλλέως παράσιτος ἦν, καὶ ταῦτα, οὐδενὸς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων φαυλότερος,

Aiacem quòd singulari certamine congressus cum Hectore optimè se gesserat, proceres ad Agamemnonem diuinum cœnatum abduxisse commemorat, tanquam propter virtutem in pugna editam honoratum, admodum sera cœna apud regem apparata. At verò σ Idomeneus atq; Nestor ferè quotidie cum rege cœnitabant, vt idem auctor testatur. Porrò Nestor regum parasitus mihi fuisse videtur multa arte industrius. Neque apud Agamemnonem primùm hanc parasitandi artem exorsus est, sed multis retrò temporibus τ apud Cænea atque Exadium. Visus verò est neque parasitandi finem antè fecisse, quàm Agamemnon diem suum obijt. TYCHIADES. *Equidem ille præclarus & insignis fuit parasitus. At si quos alios in genus heroas parasitos fuisse nosti, hoc mihi nominatim explicare ne pigeat.* PARAS. *Quid igitur, ô Tychiade, nónne & Patroclus Achillis parasitus tibi fuisse videtur, præsertim cùm nullo aliorum Græcorum fuerit*

ρος, οὔτε τὴν ψυχὴν, οὔτε τὸ σῶμα, νεανίας ὦν; ἐγὼ γὰρ οὐδ' αὐτοῦ μοι δοκῶ τοῦ Ἀχιλλέως, τεκμαίρεσθαι τοῖς ἔργοις, αὐτοῦ χείρω εἶναι. τόν τε γὰρ Ἕκτορα ῥήξαντα τὰς πύλας, καὶ παρὰ ταῖς ναυσὶν εἴσω μαχόμενον, οὗτος ἐξέωσε, καὶ τὴν Πρωτεσιλάου νεῶν ἤδη καιομένην ἔσβεσε. καί τοι ἐπελάτευον αὐτοῦς οὐχ οἱ φαυλότατοι, ἀλλ' οἱ τοῦ Τελαμῶνος, Αἴας τε καὶ Τεῦκρος, ὁ μὲν ὁπλίτης ἀγαθὸς, ὁ δὲ τοξόης. καὶ πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε τῶν βαρβάρων, ἐν δὲ δὴ τούτοις καὶ Σαρπηδόνα, τὸν τοῦ Διὸς υἱὸν ὁ παράσιτος τοῦ Ἀχιλλέως. καὶ ἀπέθανε δὲ οὐχὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως, ἀλλ' αὐτὸν μὲν Ἕκτορα Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινεν, εἷς ἕνα, καὶ αὐτὸν Ἀχιλλέα Πάρις, τὸν δὲ παράσιτον θεὸς καὶ δύο ἄνθρωποι. καὶ τελευτῶν δὲ, φωνὰς ἀφῆκεν, οὐχ οἵας ὁ γενναιότατος Ἕκτωρ, προσπίπτων τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἱκετεύων, ὅπως ὁ νεκρὸς

deterior aut ignauior, neque animi nepue corporis dotibus, tametsi iuuenis existens? Mihi equidem nulla in re ipso Achille videtur fuisse inferior, ex eius operibus coniecturam facienti. v Etenim Hectorem perruptis portarum obicibus, ac intra munitionem iuxta naues pugnantem, fortissimè repulit, & Protesilai nauim iam incensam & ardentem extinxit, quanquam in ea essent non ignauissimi: verùm Telamone nati & Aiax & Teucer, alter hasta strenuus, alter arcu valens. Multos prætereà ex Barbaris neci dedit: inter quos & Sarpedonem Iouis filium Achillis parasitus peremit. Prostratus verò occubuit nequaquā ab alij, sed ipsum quidem Hectorem vita spoliauit Achilles, φ at Achillē Paris, vnus vnum. Porrò autem parasitum, & Apollo & χ duo viri occiderunt. Ac iam moriens eas voce edidit, non quales generosissimus Hector ille, Achillem suppliciter precatus vt ψ cadauer eius suis

ὁ νεκρὸς αὐτοῦ τοῖς οἰκείοις ἀποδοθῇ, ἄλλ' οἵας εἰκὸς ἀφεῖναι παράσιτον, τίνας δὴ ταύτας; Τοιοῦτοι δ' εἴπερ μοι ἐείκοσιν ἀντιβόλησαν, Πάντεσσι μ' αὐτόθ' ὄλοντο, ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες. Τυχ. ταῦτα μὲν ἱκανά. ὅτι δὲ μὴ φίλος, ἀλλὰ παράσιτος ἦν ὁ Πάτροκλος τοῦ Ἀχιλλέως, πειρῶ λέγειν. Παρ. αὐτὸν, ὦ Τυχιάδη, τὴν Πάτροκλον, ὅτι παράσιτος ἦν λέγοντά τοι παρέξομαι. Τυχ. θαυμαστὰ λέγεις. Παρ. ἄκουε τοίνυν αὐτῶν τῶν ἐπῶν· Μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθέμεναι ὀστέ' Ἀχιλλεῦ, Ἀλλ' ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν, ἐν ἡμετέροισι δόμοισι. καὶ πάλιν· ἀτρβὰς, καὶ νῦν μεδεξάμενός φησιν, ὁ Πιλεὺς Ἐτρεφὲν ἐνδυκέως, καὶ σὸν θεράποντ' ὀνόμηνε· τοὐτέστι παράσιτον εἶχεν. εἰ μὲν τοίνυν φίλον ἐβούλετο τὸν Πάτροκλον λέγειν, οὐκ ἂν αὐτὴ ὠνόμαζε

suis sepeliendum redderet: sed quales par est parasitum expirantem emittere. cuiusmodi tandem?

ω Si mihi viginti duro in certamine tales
Antè occurissent, cunctos ego cuspide cæsos
Strauissem letho—.

TYCH. *At de his quidem abundè satis multa verba fecisti. Cæterùm Patroclum nõ amicum, sed Achillis parasitum fuisse, quo pacto testatum facies?* PAR. A *Ipsum, ô Tychiade, Patroclũ quód parasitus fuerit, dicentem tibi exhibebo.* TYCH. *Admirãda dicis.* PAR. *Audi igitur hosce versiculos:*

Ne mea Pelida condi patiâre seorsim
Ossa, sed amborum sint vno tecta sepulchro,
Sicut & antè domi nutriti viximus vná.

Et rursus eodem in loco:

Nam me susceptum Pelus studiosus alebat,
Nomine meq́ tuum noto Theraponta vocauit.

hoc est, parasitum esse voluit. Etenim si Patroclum Achillis amicum dicere voluisset, haud illum theraponta nomi-

μαζε θεράποντα. ἐλεύθερος γὰρ ἦν ὁ Πάτροκλος. τίνας τοίνυν λέγει θεράποντας, εἰ μήτε τοὺς δούλους, μήτε τοὺς φίλους, τοὺς παρασίτους δηλονότι, ἢ καὶ τὸν Μηριόνην, τοῦ Ιδομενέως καὶ αὐτὸν θεράποντα ὀνομάζει, οὕτως, οἶμαι, καλουμένων τότε τῶν παρασίτων. σκόπει δὲ, ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸν μὲν Ιδομενέα, Διὸς ὄντα υἱὸν, οὐκ ἀξιοὶ λέγειν ἀταλάντων Αρηι, Μηριόνην δὲ τὸν παράσιτον αὐτοῦ. τί δὲ οὐχὶ καὶ Αριστογείτων, δημοτικὸς ὢν, καὶ πένης, ὥσπερ Θουκυδίδης φησὶ, παράσιτος ἦν Αρμοδίου; τί δὲ, οὐχὶ καὶ ἐραστής; ἐπιεικῶς γὰρ οἱ παράσιτοι, καὶ ἐρασταὶ τῶν τρεφόντων εἰσίν. οὗτος τοίνυν πάλιν ὁ παράσιτος τὴν Αθηναίων πόλιν τυραννουμένην, εἰς ἐλευθερίαν ἀφείλετο, καὶ νῦν ἕστηκε χαλκοῦς ἐν τῇ ἀγορᾷ, μετὰ τῶν παιδικῶν. οὗτοι μὲν δὴ τοιοίδε ὄντες, μάλα ἀγαθοὶ παράσιτοι ἦσαν. σὺ δὲ δὴ ποῖόν τινα εἰκάζεις ἐν

nasset. Erat enim Patronum liberalior, quàm vt Achillis seruus dici sustinuisset. Quos igitur dicit esse therapontas, qui neq; serui sunt, neq; amici, nempe parasitos: quo nomine & B Merionē Idomenei theraponta compellat. Atque ita nunc parasitos dictos esse, planè coniecturâ auguror. Quinetiam hoc cōsidera, quamobrem Idomenea Iouis filium non dignatus sit Γ Marti æqualem dicere, verùm Merionem eius parasitum. Nónne verò & Aristides vir popularis existens & pauper, vt inquit Δ Thucydides, & parasitus fuit E Armodij? nónne & amator? Sunt enim parasiti suorum alumnorū paramantes. Huius itaq; parasiti opera, Atheniensium Reipubl. tyrannide oppressæ libertas iterum recuperata est. Z Et nunc in foro stat æreus inter reliqua ciuitatis monimēta spectabilis. Illi equidē cùm tanta virtute claruerint, tamen parasitos agebant. Tu verò quónam animatum

animo

ἐν πολέμῳ τὸν παράσιτον; οὐχὶ πρῶτον μὲν ὁ τοιοῦτος ἀριστοποιησάμενος ἔξεισιν, ἐπὶ τὴν παράταξιν, καθάπερ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀξιοῖ; οὐ γὰρ, ἀλλ' ὃν ἐν πολέμῳ μαχεσθαί φησιν ἑστιάσει, καὶ εὐθὺς ἅμα ἕω μάχεσθαι δέοι. καὶ ὃν ἄλλοι στρατιῶται χρόνον ὑπὸ δέους, ὁ μέν τις ἀκριβῶς ἁρμόζει τὸ κράνος, ὁ δὲ θωράκιον ἐνδύεται, ὁ δὲ αὐτὸ τὸ δεινὸν ὑποπτεύων τῶν πολέμου, τρέμει· οὗτος δὲ ἐσθίει τότε μάλα φαιδρῷ τῷ προσώπῳ· καὶ μέτα τὴν ἔξοδον, εὐθὺς ἐν πρώτοις διαγωνίζεται. ὁ δὲ τρέφων αὐτὸν, ὄπισθεν ὑποτέτακται τῷ παρασίτῳ, καὶ κἀκεῖνος αὐτὸν, ὥσπερ ὁ Αἴας τὸν Τεῦκρον, ὑπὸ τῷ σάκει καλύπτει. καὶ τῶν βελῶν ἀφιεμένων, γυμνόσας ἑαυτὸν, τοῦτον σκέπει· βούλεται γὰρ ἐκεῖνον μᾶλλον σώζειν, ἢ ἑαυτὸν εἰ δὲ δὴ καὶ πέσοι παράσιτος ἐν πολέμῳ, οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ δέ που οὔτε λοχαγὸς, οὔτε στρατιώ,

amimo parasitum in bello esse putas? H Nonne sub initium talis curato probè corpore sumpto ientaculo prodit in aciem, quemadmodum & Θ Vlysses fas esse contendit? Quippe cui statim sub auroræ exortum pugnandum erit, ille priùs cibum sumat necesse est. Et quo tempore alij milites, præmetu, hic quidem galeam diligenter adornat, ille thoracem curiose induit, alus aliud quiddam malum belli suspicans trepidat: parasitus vultu prorsus hilaro & exporrecto indulget epulis: ac mox postquam in aciem progressus est, inter primos fortissimè dimicat: cæterùm qui alit parasitum, tum in ordine subsequatur, quem ille I ron secus atque Aiax Teucrum, clypeo defendit. Cupit enim impensiùs suum seruare alumnum parasitus quàm seipsum tueri incolumem. Quòd si etiam in bello cæsus parasitus occubuerit, neque imperatorem, neque militum

στρατιώτης αἰσχυνθείη, μεγάλῳ τε ὄντι νεκρῷ, καὶ ὥσπερ ἐν συμποσίῳ καλῷ κατακειμένῳ· ὡς ἄξιόν γε, φιλοσόφου νεκρὸν ἰδεῖν, τούτῳ παρακείμενον ξηρὸν, ῥυπῶντα, μακρὸν πωγνώνιον ἔγοντα, πρεσθυνικότα τῆς μάχης, ἀσθενῆ ἄνθρωπον. τίς οὐκ ἂν καταφρονήσειε ταύτης τῆς πόλεως, τοὺς ὑπασπιστὰς αὐτῆς οὕτω κακοδαίμονας ὁρῶν; τίς δὲ οὐκ ἂν εἰκάσαι, χλωροὺς καὶ κομήτας ὁρῶν ἀνθρωπίσκους κειμένους, τὴν πόλιν ἀπροῦσαν συμμάχων, τοὺς ἐν τῇ εἱρκτῇ κακούργους ἐπιλῦσαι τῶν πολέμῳ; τοιοῦτοι μὲν ἐν πολέμῳ, πρὸς ῥήτορας καὶ φιλοσόφους εἰσὶν οἱ παράσιτοι. ἐν εἰρήνῃ δὲ τοσοῦτόν μοι δοκεῖ καὶ διαφέρειν παρασιτικὴ φιλοσοφίας, ὅσον αὐτὴ ἡ εἰρήνη πολέμου. καὶ πρῶτον, εἰ δοκεῖ σκοπῶμεν τὰ τῆς εἰρήνης χωρία. Τυχ. οὔπω ξυνίημι

militum quenquam pudore afficit, tantùm existens cadauer, quali corporis dignitate quondam in symposiis accumbere solitus est, adeò vt indignum sit facinus, philosophi cadauer huic appositum conspici, aridum & sordidum, prolixo barbicio informe, hominem prorsus miserandum, & qui ante initum prælium mortuus sit, imbellis atque inualidus. Quis verò eam ciuitatem non extremè cōtemneret, cuius tam miserandos atque infelices cerneret satellites? Quis non eam vrbem cùm robustis, tum animosis auxiliatoribus egere existimet, qui adeò pallidos & comatos homunciones inter militum cadauera dispersos intuitus fuerit, eósque qui in excubijs stationes agitant, nullius in bello esse precij? Tales equidem sunt in rebus bellicis parasiti, cum philosophis atque rhetoribus comparati. K Cæterùm in pace tantum præcellit philosophiam, parasitica, quantum ipsa pax bello præstat. Ac primùm, si videtur, pacis loca atq; studia contemplemur. TYCH. *Nondum teneo*

ξυνίημι ὅ, τι τοῦτό πῶς βούλεται, σκοπῶμεν δὲ ὅμως. Παράσ. οὐκοῦν ἀγορὰν καὶ δικαστήρια, καὶ παλαίστρας καὶ γυμνάσια, καὶ κυνηγέσια, καὶ συμπόσια ἔγωγε φαίην ἂν, πόλεως χωρία; Τυχ. πάνυ μὲν οὖν. Παράσ. ὁ τοίνυν παράσιτος εἰς ἀγορὰν μὲν καὶ δικαστήρια οὐ παρεισιν, ὅτι, οἶμαι, τοῖς συκοφάνταις πάντα τὰ χωρία ταῦτα μᾶλλον προσήκει, καὶ ὅτι οὐδὲν μέτριόν ἐστι τῶν ἐν τούτοις γιγνομένων· τὰς δὲ παλαίστρας, καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ συμπόσια διώκει, καὶ κοσμεῖ μόνος οὗτος ἐπεὶ τίς ἐν παλαίστρᾳ φιλόσοφος ἢ ῥήθωρ ἀρδὺς, ἄξιος συγκριθῆναι παρασίτου τοῦ σώματι ἢ τίς ἐν γυμνασίῳ τούτων ὀφθεὶς, οὐκ αἰσχύνη τοῦ χωρίου μᾶλλόν ἐστιν; καὶ μὲν ἐν ἐρημίᾳ τούτων οὐδεὶς ἂν ἐποσαίη θηρίον ὁμόσε ἰὸν, ὁ δὲ

teneo quid hæc tua sibi velit oratio. consideremus tamen. PARAS. Igitur forum & iudicia, in palælæstras, & gymnasia, tum venationes & symposia ego ciuitatis loca esse dixerim. TYCHI. Et rectè sané. PAR. Quòd autem A parasitus in forum causas acturus non prodit, quódque in iudicijs nulli clientulorum vocatus patronus præstò est: hanc ego subesse causam opinor, quòd ista loca magis sycophantis & rabulis illis forensibus pateant, atque conueniant, quódque nihil moderati in illis fieri soleat: palæstras verò atque gymnasia vnà cum symposiis parasitus frequentat sedulò, quibus solus ille ornamento est, atque decori. quoniam quísnam philosophorum aut rhetorũ exutus vestimentis in palæstra dignè componendus esset cum parasiti corpore? Aut quis illorum conspectus in gymnasio, non potiùs probro atque dedecore locum afficeret? Atqui ne in deserto quidem illorũ quispiam irruentis alicuius beluæ impetum

ὁ δὲ παράσιτος αὐτά τε ἐπίοντα μένει, καὶ δέχεται ῥᾳδίως, μεμελετικὼς αὐτῶν ἐν τοῖς δείπνοις κατάφρονεῖν, καὶ οὔτ' ἔλαφος, οὔτε σῦς αὐτὸν ἐκπλήπτει περικὼς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸν ὁ σῦς τὸν ὀδόντα θήγῃ, καὶ ὁ παράσιτος ἐπὶ τὸν σῦν ἀντιθήγει. τοὺς μὲν γὰρ λαγὼς διώκει μᾶλλον τῶν κυνῶν. ἐν δὲ συμποσίῳ τίς ἂν καὶ ἀμηλήσαιτο παρασίτῳ, ἤτοι παίζοντι ἢ ἐσθίοντι; τίς δὲ ἂν μᾶλλον εὐφράναι τοὺς συμπότας, πότερόν ποτε εὖτος ᾄδων καὶ σκώπτων, ἢ ἄνθρωπος μὴ γελῶν, ἐν τριβωνίῳ κείμενος, εἰ γὰρ ὁρῶν, ὥσπερ ἐπὶ πρόθος, οὐχὶ συμπόσιον ἥκων; καὶ ἔμοιγε δοκεῖ, ἐν συμποσίῳ φιλόσοφος τοιοῦτόν ἐστι, οἷον ἐν βαλανείῳ κύων. φέρε δὴ ταῦτα ἀφέντες, ἐπ' αὐτὸν ἤδη βαδίζωμεν τὸν βίον τοῦ παρασίτου σκοποῦντες ἅμα. καὶ παραβάλλοντες ἐκεῖνον.

πρῶτον

impetum sustineret: at parasitus earundem vim atq; ferociam fidenter expectat, ac sine negotio compescit, quippe qui easdem in conuiuijs contemnere didicerit. Sed neque ceruus, neque sus setis inhorrescens parasitum conterret, sed sue aduersus illum dentes acuente, parasitus aduersus suem contrà acuit terribilis. Cæterùm lepusculos magis insectatur, quàm vllus canis venaticus. Porrò autem in cōuiuio quis cum parasito certamen susciperet, aut iocos ciente, aut comedente? Et quis magis conuiuarum tristitiam discutit? an ille cantillans ridicula, & ludens dicterijs: an homo potiùs nihil ridens, in sordida tritâque lacerna accumbens, terram tristis intuens, quasi ad luctum, non ad symposiū vocatus venisset? Ac mihi profectò tale quiddam in symposio videtur esse philosophus, M quod canis in balneo. N Sed age istis posthabitis, ad ipsam parasiti vitam nos conferamus, excutientes atq; comparantes illum

Ξ Pimùm

πρῶτον δίνιω ἴδοι τις ἂν τὸν μὴ παράσιτον, ἀεὶ δόξης καταφρονητικόν, καὶ οὐδὲν μεῖζον αὐτῷ, ὧν οἱ ἄνθρωποι οἴονται περὶ ῥήτορας καὶ φιλοσόφους ἴδοι τις ἄν, οὐ τινὰς, ἀλλὰ πάντας, οὐ τύφου καὶ δόξης πλήρεις, καὶ οὐ δόξης μόνον ἀλλὰ καὶ ὀφειλομένου τούτου ἀσχίονος ὄντας, οὐ' ἀργυρείου. καὶ ὁ μὲν παράσιτος ὅπως ἔχει πρὸς ἀργύριον, ὡς ἐκ ἂν τις οὐδὲ πρὸς τὰς ἐν δίσις ἀγχιάλοις ψηφίδας ἀμελῶς ἴδοι, καὶ οὐδὲν αὐτῷ δοκεῖ διαφέρειν τὸ χρυσίον δοῦ πυρός. οὐ γὰρ μόνον ῥήτορσι, καὶ ὁ λεπτότερόν ὄτι, καὶ οἱ φιλοσοφεῖν φάσκοντες, πρὸς αὐτὰ ὅτω διάκεινται λακωνιζόμενοι, ὥστε τῶν μάλιστα νῦν εὐδοκιμούντων φιλοσόφων (περὶ μὲν γὰρ τῶν ῥητόρων, τί δεῖ λέγειν;) ὁ μὲν διαλέγων δίλιον, δέκα ἢ μισθὸν σοφιστῶν, ἐς πράττειν δοὺς μανθάνοντας. ὁ δὲ

Ξ Primùm igitur quis est qui non videt parasitum vnquam non contemptorem esse gloriæ, quippe cui nihil curæ est quam de se homines opinionem obtineant? At verò ipsos rhetores atque philosophos non saltem illorum aliquos, sed in vniuersum omnes, fastu atque gloria transuersos agi quispiam inuenerit, ac non tantùm gloriæ debitos, sed quòd adhuc turpius est, argenti sitientissimos. Sedenim parasitus hoc erga pecuniam affectus est animo, quo non aliquis negligentiore erga lapillos passim proiectos in littore animatus est. Ac nihil illi inter aurum & ignem videtur esse discriminis. Rhetores autem, & quod absurdius est, etiam illi qui philosophiæ professione se venditant, tam auidè argento inhiant, quasi hac ratione maximam sibi nunc conciliarent & opinionem, & authoritatem philosophi. De rhetoribus quid multa attinet dicere? cùm ille corruptus largitionibus causam orare soleat, alius dicendi artem profitens à discentibus mercedem exigit.

Tertius

ὁ δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως ὑπὲρ τῆς συνεῖναι ὁμοίως μισθὸν αἰτεῖ, καὶ οὐκ αἰσχύνεται. ἔτι πρεσβύτης ἀνὴρ διὰ τοῦτο ἀπρεπημεῖ, καὶ μισθοφορεῖ, καθάπερ Ινδὸς ἢ Σκύθης αἰχμάλωτος· καὶ οὐδὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα αἰσχύνεται, ὅτι μισθὸς ὁ λαμβάνει. εὕροις δ' ἂν οὐ μόνον ταῦτα περὶ τούτους, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πάθη, οἷον λύπας καὶ ὀργὰς καὶ φθόνους, καὶ παντοίας ἐπιθυμίας. ὅ γε μὴν παράσιτος ἔξω τούτων ἐστὶν ἁπάντων· οὔτε γὰρ ὀργίζεται δι' ἀνεξικακίαν, καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὅτῳ ὀργισθείη. καὶ εἰ ἀγανακτήσειε δέποτε, ἢ ὀργὴ αὐτοῦ χαλεπὸν μὲν, οὐδὲ σκυθρωπὸν οὐδὲν ἀπεργάζεται, μᾶλλον δὲ γέλωτα, καὶ εὐφραίνει τοὺς ξύνοντας. λυπεῖταί γε μὴν ἥκιστα πάντων, τοῦτο τοὺς

Tertius à rege similiter præmium flagitat, non ob aliud, nisi quòd cum illo conuersationem societ: nec pudore suffunditur. Est prætereà alius, qui iam ætate confectus, non ob aliud peregrè proficiscitur, quàm vt lucrũ faciat, aut stipendio mereat, non aliter atque Indus quispiam, aut Scytha captiuus. Neque eundem pudet nominis, quòd merces sit illud quod accipit. O Non solùm verò his vitijs eos inuenies obnoxios, sed sunt adhuc alij degeneris animi affectus, quibus sunt plenissimi, nempe molestæ perturbationes, iracundia, inuidentia, ac omnis generis concupiscentiæ. Parasitus autem his omnibus vacans affectibus, neque irascitur, propter animi tolerantiam, tum etiam quòd illi nemo sit cui irasceretur. Atque etiam si quando victus mentis impotentia indignatur, nihil tamen mali aut iniuriæ, iracundiæ impulsu designat perperam: quin potiùs risum omnibus eius excandescentia excutit, ac oblectamento est conuersantibus. Minimè verò omnium perturbatur, tristitia aut vlla mentis molestia discrucaitur. Etenim tam præsens illi parasiti-

τῆς τέχνης παρασκευαζούσης αὐτῶν, καὶ χαριζομένης, μὴ ἔχειν ὑπὲρ ὅτου λυπηθείη. οὔτε γὰρ χρήματά ἐστιν αὐτῶν, οὔτε οἶκος, οὔτε οἰκέτης, οὔτε γυνὴ, οὔτε παῖδες, ὧν διαφθειρομένων, πάντως ἀνάγκη ἐστὶ λυπεῖσθαι τὸν ἔχοντα αὐτὰ, ἐπεὶ ταῦτα ἀπόλλυνται. ἐπιθυμεῖ δὲ οὔτε δόξης, οὔτε χρημάτων, ἀλλ' οὐδὲ ὡραίου τινός. Τυ. ἀλλ' ὦ Σίμων, εἰκός γε ἐνδείᾳ τροφῆς λυπηθῆναι αὐτόν. Πα. ἀγνοεῖς, ὦ Τυχιάδη, ὅτι ἐξ ἀρχῆς οὐδὲ παράσιτός ἐστιν οὗτος, ὅστις ἀπορεῖ τροφῆς· οὐδὲ γὰρ ἀνδρεῖος, ἀπορίᾳ ἀνδρίας ἐστὶν ἀνδρεῖος· οὐδὲ φρόνιμος, ἀπορίᾳ φρενῶν ἐστι φρόνιμος· ἄλλως γε οὔτε παράσιτος ἂν εἴη. πρόκειται δὲ ἡμῖν περὶ παρασίτου ζητεῖν ὄντος, οὐχὶ μὴ ὄντος. εἰ δὲ μὴ ὁ ἀνδρεῖος ἄλλως, ἢ παρουσίᾳ ἀνδρειότητος, καὶ ὁ φρόνιμος, παρουσίᾳ φρονήσεως, καὶ ὁ πα-

parasitica suppeditat adversus omnes molestias remedium, vt nulla etiam causa existat quamobrem afficiatur tristitia. Neque enim illi sunt opes, neque domus, neque famulus vllus, non vxor, non liberi, quibus pereuntibus habentem discruciari animo omnino necesse est, si horum iacturam fecerit. Atqui neq; gloriæ vllius est appetens, neq; opulentiæ: sed nec formosum quenquam desiderat. TYC. *Veruntamen, ô Simo, planè consentaneum est, illum ob victus indigentiam pertubari animo.* PAR. Π *Ignoras, ô Tychiade, statim initiò hũc non esse parasitum, quicunque laborat victus inopia.* P *Neq; enim fortis, inopia fortitudinis fortis perhibendus est: neque sapiens, sapientiæ penuria sapiens putandus: alioqui parsiitus esse non possit. Nos enim de eo qui re ipsa parasitum agit, loquimur, non de eo qui solum parasiti nomen falsò obtinet. Iam si fortis non alia ratione, quàm præsente fortitudine fortis, & sapiens præsente sapientia sapiens habendus est: sequitur, neq;*

ὁ παράσιτος δὲ, παρουσίᾳ τοῦ παρασιτεῖν παράσιτος ἔσται. ὡς εἴ γε τοῦτο μὴ ὑπάρχει αὐτῷ, περὶ ἄλλου τινὸς, καὶ οὐχὶ παρασίτου ζητήσομεν. Τυ. οὐκοῦν οὐδέποτε ἀπρήσει παράσιτος τροφοῦς Πα. ἔοικεν, ὥστε οὔτ' ἐπὶ τούτῳ, οὔτ' ἐπ' ἄλλῳ ἐστὶν, ὅτῳ λυπηθείη ἄν. καὶ μὲν καὶ πάντου ὁμοῦ φιλόσοφοι καὶ ῥήτορου φοβοῦνται μάλιστα, τούς γε τοὶ πλείστους αὐτῶν εὕροι τις ἂν μετὰ ξύλου πεσιόντας, οὐκ ἂν δήπου, εἰ μὴ ἐφοβοῦντο, ὡπλισμένους καὶ τὰς θύρας δὲ μαλα ἐῤῥωμένως ἀπκλείοντας, μή τις ἄρα νύκτωρ ἐπιβουλεύσειεν αὐτοῖς, δεδιότας· ὁ δὲ τὴν θύραν τοῦ δοματίου πεστίθησιν, εἰκοῦ καὶ τοῦτο, ὡς μὴ ὑπὸ ἀνέμου ἀνοιχθείη. γενομένου δὲ ψόφου νύκτωρ, οὐδέν τι μᾶλλον θορυβεῖται, εἰ μὴ γεννομένου. καὶ δι' ἐρημίας δὲ ἀπιὼν, ἄνευ ξίφους ὁδεύει· φοβεῖται

parasitum, nisi parasitandi facultas suppetat, parasitum esse posse. Quare nisi hoc illi suppeditatum fuerit ab alio, nequaquam parasitus existimandus est. TYC. *Proinde parasitus nunquam alimenti laborabit inopia?* PAR. *Ita quidem apparet. Itaque neque huius neque alterius cuiuspiam rei gratia discruciatur animo Verùm omnes ad vnum philosophi pariter atque rhetores, maximo semper in metu sunt. Illorum igitur plurimos plerunque ligno armatos in publicum prodire videmus: quod proculdubiò non facerent, nisi armatos metuerent. Quid quòd etiam ianuas probè oppessulatas concludunt, metuentes nequis noctu domum ingressus, illis perniciem machinetur? At parasitus ædiculæ suæ ianuã quidem claudit, sed planè incuriosè & temerè, ne videlicet venti violentia irruens aperiat. Cæterùm noctu orto tumultu, non magis animo timore concutitur, quam si nullus extitisset. Præterea per sola loca iter faciens, nullo accinctus gladio ambulat.*

nihil

φοβεῖται γὰρ οὐδὲν οὐδαμοῦ. φιλοσόφους δὲ πολλάκις εἶδον ἐγὼ, οὐδενὸς ὄντος δεινοῦ, τοξα ἐνευκευασμένους· ξύλα μὴ γὰρ ἔχουσι, καὶ εἰς βαλανεῖον ἀπιόντου, καὶ ἐπ' ἄριστον. παρασίτου μέν τοι οὐδεὶς ἔχοι κατηγορῆσαι μοιχείαν ἢ βίαν ἢ ἁρπαγὴν, ἢ ἄλλό τι ἀδίκημα ἁπλῶς· ἐπεὶ ὅ γε τοιοῦτος, οὐκ ἂν εἴη παράσιτος, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκεῖνος ἀδικεῖ. ὥστ' εἰ μοιχεύσας τύχοι, ἅμα τῷ ἀδικήματι, καὶ τοὔνομα μεταλαμβάνει τοῦ ἀδικήματος. ὥσπερ δὲ ὁ κακὸς, οὐ τὸ ἀγαθὸς, ἀλλὰ φαῦλος εἶναι λαμβάνει, οὕτως, οἶμαι, ὁ παράσιτος, ἐάν τι ἀδικῇ· αὐτὸ μὲν τοῦτο, ὅπερ ἐστιν, ἀπόβαλλει, ἀναλαμβάνει δὲ, ὃ ἀδικεῖ. ἀδικήματα δὲ τοιαῦτα ῥητόρων καὶ φιλοσόφων ἄφθονα οὐ μόνον ἴσμεν αὐτοῖς

nihil enim prorsus vspiam gentium metuit. At ego sæpenumerò vidi philosophos nullius periculi ne suspicione quidem existente arcus apparentes. Semper enim Σ baculis armati incedunt, atque etiam si quando in blaneas lotum abeunt, aut vocati ad prandium. Τ Nullus verò est, qui parasitum aut adulterij, aut violentiæ, aut rapinæ, aut alterius cuiuspiam delicti insimulare possit: quoniam qui talibus vitijs esset contaminatus, iam non amplius parasitus foret perhibendus, sed se ipse graussimæ iniuriæ exponeret. Itaque adulterium flagitiosè committens, vnà cum perpetrato delicto etiam flagitij nomen incurrit. Quemadmodum autem qui improbus fuerit, non bonus sed malus habendus est: sic quoque parasitus si quid turpiter in se admiserit, illud ipsum quod fuerat abijcit, assumit autem id quod deliquit per flagitium. Cæterùm eius generis praua facinora permulta extant à philosophis & rhetoribus turpissimè perpetrata, quæ non nobis tantùm comperta sunt, vtpote quæ nostro tempo-

αὐτοῖς γεγονότα καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ κἂν τοῖς βιβλίοις ἀπελελειμμένα ὑπομνήματα ἔχομεν ὧν ἠδίκησαν. ἀπολογία μὲν γὰρ Σωκράτους ἐστὶ, καὶ Αἰσχίνου καὶ Ὑπερίδου καὶ Δημοστένους, καὶ τῶν πλείστων σχεδόν τι ῥητόρων καὶ σοφῶν· παρασίτου δὲ οὐκ ἔστιν ἀπολογία. οὐδ' ἔχει τις εἰπεῖν δίκην πρὸς παράσιτόν τινι γεγραμμένην Τυ. ἀλλὰ νὴ Δία, ὁ μὲν βίος τοῦ παρασίτου κρείττων ἐστὶ τοῦ τῶν ῥητόρων καὶ τῶν φιλοσόφων. ὁ δὲ θάνατος φαυλότερος. Πα. πάνυ μὲν οὖν τοὐναντίον, παραπολὺ εὐδαιμονέστερος, φιλοσόφους μὲν γὰρ ἴσμεν ἅπαντας, καὶ τοὺς πλείστους, κακοὺς κακῶς ἀπεθανόντας· τοὺς μὲν ἐκ καταδίκης ἑαλωκότας ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι, φαρμάκῳ, τοὺς δὲ καθαπρησθέντας τὸ σῶμα ἅπαν, τοὺς δὲ ἀπὸ δυσουρίας φθινήσαν-

re saltem designata forent, sed libris editis relicta monumenta habemus eorum facinorum, quorum illi authores extiterunt. Extat apologia Socratis, extat Aeschinis, atque Hyperidæ, neque non Demosthenis. Ac fermè plurimorum rhetorum atque philosophorum defensiones etiam hodie leguntur. At nulla extat parasiti apologia, nec vllus est qui pro vero affirmare possit, parasito iniuriarum scriptam esse dicam. TCY. Y At per Iouem parasitus meliori quàm rhetores atque philosophi viuendi conditione fruitur, fato tamen deteriore absumitur. PAR. Equidem longè diuersum est quod dicis. nam & fato multò feliciore functus è viuis migrat parasitus. Quippe compertè exploratum habemus, philosophos ferè omnes, aut illorum maximam partem, malo extinctos esse exitio, nonnullos condemnatione iudicij in maximis flagitijs manifestò deprehensos, Φ sumpto veneno: alios toto corpore exustos, plerosque vrinandi difficultate absumptos, alios

νήσαντας, τοὺς δὲ φυγόντας. παρασίτου δ' θάνατον οὐδεὶς ἔχει τοιοῦτον εἰπεῖν, ἀλλὰ τὸν εὐδαιμονέστατον, φαγόντος καὶ πιόντος. εἰ δέ τις καὶ δοκεῖ βιαίῳ τετελευτηκέναι θανάτῳ, ἀπεπτήσας ἀπέθανε. Τυ. ταῦτα μὲν ἱκανῶς διημίλληταί σοι τὰ πρὸς τοὺς φιλοσόφους, ὑπὲρ τοῦ παρασιτου. λοιπὸν δέ, εἰ καλὸν καὶ λυσιτελές ἐστι τὸ κτῆμα τοῦτο τῷ τρέφοντι, πειρῶ λέγειν. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκοῦσιν, ὥσπερ εὐεργετοῦντες καὶ χαριζόμενοι, τρέφειν αὐτοὺς οἱ πλουσίοι, καὶ εἶναι τοῦτο αἰσχύνην τῷ τρεφομένῳ. Πα. ὡς ἠλίθιά γε σοὶ, ὦ Τυχιάδη, ταῦτα εἰ μὴ δύνασαι γιγνώσκειν, ὅτι πλούσιος ἀνὴρ, εἰ καὶ τὸ Γύγου χρυσίον ἔχει, μόνος ἐσθίων, πένης ἐστὶ, καὶ περιὼν ἄνευ παρασίτου, πτωχὸς δοκεῖ καὶ ὥσπερ στρατιώτης χωρὶς ὅπλων, ἀτιμότερος καὶ ἐσθὴς ἄνευ πορφύρας, καὶ ἵππος

alios ex fuga retractos atque occisos. At quis tandem tali quopiam exitio parasitum sublatum esse referre potest? sed mors felicissima ferè illi contingit edenti atque bibenti. Quòd si quis etiam violenta morte defungi videtur, mortuus auolasse creditur. TYC. X *Hæc equidem satis supérque tibi pro parasito contra philosophos decertata sunt. Superest vt & illud explices, num honesta & vtilis sit hæc alenti possessio. Siquidem opulētiores mihi videntur parasitos alere, tanquam officiosi, & beneuolè gratificantes illorum tenuitati: quod ego ei qui alitur, dedecus esse existimo.* PARA. *Quàm simpliciter fatuum te esse constat, ô Tychiade, si hoc nequeas intelligere, hominem diuitem etiam si Ψ Gygis opulentiam possideret, solùm edentem esse pauperem? Atq; ille progrediens in publicum non comitante parasito, mendicus est. Et quemadmodum miles sine armis habetur despectior, & vestis sine purpura vilior, &*

ἵππος ἄνευ φαλάρων, οὕτω καὶ πλούσιος ἄνευ παρασίτου, ταπεινός τις, καὶ ἀτιμότερος φαίνεται· καὶ μὴν ὁ μὲν πλούσιος κοσμεῖται ὑπ' αὐτοῦ, τὸν δὲ παράσιτον πλούσιος οὐδενὸς κοσμεῖ, ἄπορος τὰ πολλὰ ὢν καὶ ἀφανής, ὡς σὺ φῂς, τὸ παρασιτεῖν, ἐκείνῳ δηλονότι, ὡς ἔοικεν, ἡδὺ πρᾶγμα. ὅπως γὰρ μὴν καὶ πλουσίῳ τοῦτο λυσιτελὲς ἔσται, τὸ τρέφειν τὸν παράσιτον, ἔγωγε μετὰ τοῦ κοσμεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἀσφάλειαν ποιεῖν ἐκ τούτου πλουσίᾳ· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἀδεῶς ἔχει τὸ πλουσίῳ παρεῖναι. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀρθάνοι φαρμάκῳ οὐδείς, ἔχων παράσιτον· τίς γὰρ ἂν τολμήσειεν ἐπιβουλεῦσαι τινί. τοῦτο πονηρίου τοῦ καὶ πεπίνοντος; ὥστε ὁ πλούσιος οὐκ ἐκ τοῦ κοσμεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ μυρίων κινδύνων ὑπὸ τοῦ παρασίτου σώζεται. οὕτω μὲν ὁ παράσιτος ἡδὺ φιλοσοφεῖ-

equus sine phaleris leuior: sic etiam diues egregiè & ampliter nummatus, longè apparet sine parasiti satellitio humilior atque contemptior. Atqui parsitus quoque non parùm ornamento est diuiti, duies parasito non item. Alioqui neq; probrum est, vt tu ais, huic parasitari, vt præstantiori deteriorem Quod autem opulento vtile sit parasitum alere, præterquàm quòd ornamentum non vulgare illi adiungit, etiam securitatem multam parasiti præsentia & comitatus diuiti suppeditat. Neque enim quispiam temerè pugna adoriatur diuitem, qui hunc illius lateri assistentem conspexerit. Sed neque metuendum est eum veneno periturum, qui parasitum conuiuam habuerit. Quis enim auderet insidijs petere quempiam hoc præmandente atque prohibente? Itaque diues non tantùm à parasito ornatur, sed eius quoque opera à maximis periculis tutus conseruatur. Ita enim parasitus propter charitatis

ταργίαν, πάντα μὲν ἄνωθεν ὑπομένω, καὶ ἐκ ἂν παραχωρήσαι τῷ πλησίον φαγεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν αἱρεῖται συμφαγών. Tyc. πάντα μοι δοκεῖς, ὦ Σίμων δι' ἐλαχίστων, ὑπερβαλῶς ὀλίγα τῆς σαυτοῦ τέχνης, ἐξ' ὥσπερ καὶ τὸς ἐφασκόν, ἀμελέτητος ὤν, ἀλλ' ὥσπερ ἄν τις ἐπὶ τοῦτο μεγίστων γεγυμνασμένος καὶ λοιπὸν, ἃ μὴ ἄσχημον αὐτὸ τὸ ὄνομά ἐστι τῆς παρασιτικῆς, ἐθέλω μαθεῖν. Pa. ὅρα δὴ τλὼ ἀπόκρισιν, ἐὰν δοκῶ ἱκανῶς μελετᾶσθαι δοκεῖν, καὶ πάλιν αὖτὸς ἀκριβῶσαι πρὸς τὸ ἐρωτώμενον, ἃ ἄρτι ἐποίει. φέρε δή, τὸν σῖτον οἱ παλαιοί τί ἐκάλεσαν; Tyc. προφλώ. Pa. τί δή, τὸ σιτεῖσθαι δὲ τὸ ἐσθίειν. Tyc. νή Pa. ἆρ' ἐσμὲν ἀληθῆ λέγοντα τὸ παράσιτον, ὅτι ἐκ ἄλλο ἐστί, Tyc. τοῦτο γέ, ὦ Σίμων, ἐστὶν, ὃ ἀσχῆμον φαίνει). Pa. φέρε δὴ πάλιν ἀπόκριναί μοι πότερον

tatis affectum qua diuitem ex animo complectitur. omnibus semet obiectat periculis. Neque tantùm concedit solùm cibum sumere sed vnà quoque edens exoptat oppetere. Tyc. Omnia mihi, ô Simo, satis diserte disseruisse videris, nec quicquam quod ad artem tuam commendandam pertinet prætermisisse: neque vt iu dixisti, ad hanc rem mexercitatus accessisti, sed planè omnium instructissimus atque exercitatissimus. Ω Quod reliquum est, scire gestio an parasiti compellatio non turpis & dedecorosa habēda sit. Pa. Vide quod responsum à me exigas, si sufficienter super his verba tibi fecisse videor. Responde verò mihi vicissim ad quæstionem, si rectè factum existimas. Age σῖτον priſci illi quo vocarunt nomine? Tyc. Alimenti vocabulo. Par. Quid autem σιτᾶσθαι, nonne alere? Ty. Sanè verò. Par. Est ergo in confesso, neque aliud esse parasitari. Tyc. At illud ipsum, Simo est, quod turpe esse apparet. Para. Age iterum mihi responde quid tibi

τερόν σοι δοκεῖ διαφέρειν, καὶ πεκειμένοιν ἀμφοῖν, πότερον ἂν αὐτὸς ἕλοιο, ἆρά γε τὸ πλεῖν, ἢ τὸ παραπλεῖν; Τυ. τὸ παραπλεῖν ἔγωγε. Πα. τί δὲ, τὸ τρέχειν, ἢ τὸ παρατρέχειν; Τυ. τὸ παρατρέχειν. Πα. τί δὲ, τὸ ἱππεύειν, ἢ τὸ παριππεύειν; Τυ. τὸ παριππεύειν. Πα. τί δὲ, τὸ ἀκοντίζειν, ἢ τὸ παρακοντίζειν; Τυ. τὸ παρακοντίζειν. Πα. οὐκοῦν ὁμοίως ἔθ' ἕλοιο καὶ τοῦ ἐσθίειν μᾶλλον τὸ παρασιτεῖν. Τυ. ὁμολογεῖν ἀνάγκη. καὶ σοι λοιπὸν, ὥσπερ οἱ παῖδες, ἀφίξομαι καὶ ἑῶος, καὶ μετ' ἄριστον, μαθησόμενος τὴν τέχνην. σὺ δὲ με αὐτὴν δίκαιος διδάσκειν ἀφθόνως, ἐπεὶ καὶ πρῶτος μαθητής σοι γίγνομαι. φασὶ δὲ καὶ τὰς μητέρας μᾶλλον τὰ πρῶτα φιλεῖν τῶν τέκνων.

discriminis esse videtur, aut vtrisque propositis vtrum electurus esses, num nauigare, an adnauigare? TYC. *Ego quidem eligerem adnauigare.* PAR. *Quid autem, currere, an adcurrere?* TYC. *Adcurrere.* PAR. *Quid autem equitare, an adequitare?* TYC. *Adequitare.* PAR. *Quid autem, iaculari, an adiaculari?* TYC. *Adiaculari.* PAR. *Proinde non alia quoq; ratione pro edere parasitari sat scio quoque eligeres.* TYC. [aa] *Velim nolim sententiæ tuæ refragari non possum. Ac te quidem in posterum, veluti pueri, & sub auroram & à prandio accedam, arti tuæ perdiscendæ operam daturus. Tu verò eandem docebis citra inuidiam, ingenuè, quoniam primus tibi ero discipulus. Perhibent autem & matres primam prolem adamare impensiús.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI.

ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus hîc in argumento ἀδόξῳ καὶ ἀτόπῳ, exercendi ingenij gratia lusit. quod veteres sophistas facere solitos esse scribit Gellius, vt ostenderet nihil esse tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile, & nihil esse tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur, teste Cicerone. Persuadet autem & astruit, parasiticam esse artem non inhonestam & incommodam, si quis ea rectè vti nouerit. Cuius vsum si quis requirit, à Terentiano Gnathone & aulicis discat, vt quicquid dixerint homines, laudet: & si quid negârint, neget, & illis vltrò arrideat. Denique ipse met sibi imperet omnia assentari, quando hic quæstus nunc est longè vberrimus: donec etiam multo vsu abstrusiora huius artis mysteria cognoscat. Nemo iam veritatis est patiens ampliùs, quia acerba auditu est. Deponat itaque omnem illam priorem cui assueuerat, libertatem, ac præter genium suum omnibus. Euge illud dulcisonum occinat, & illud: Dixti pulchré. præterea: Facetè, lepidè, lautè, nunquam vidi melius. Breuiter vt homo erit, ita morē gerat, ita se ad eius mores attemperabit. Parasiti porrò nomen apud veteres honorificum erat, ac minimè ignominiosum. Id quod ex Plutarcho licet intelligere. Sic enim ille scribit in Solone: ἴδιον δὲ τῶν σολωνίων, καὶ τὸ παρὰ τῆς ἐνδημούσης τήσεως, ὅπερ αὐτὸς παρασιτεῖν κέκλικε: id est, Est autem & hoc è Solonis institutis in publico, plebi conuiuium exhibere, quod is appellat παρασιτεῖν, quasi dicas, ad cibum sumendum accumbere. Athenæus item libr. 6. Dipnosophistōn, authoritate Polemonis Samij, Heraclidis, Mopseatis ac aliorum complurium, ostendit parasiti nomen non aspernandum, nec inglorium apud veteres extitisse, quod & ex varijs & antiquis inscriptionibus probat, quarum & hæc vna fuerit, ἔρχοντις καὶ

παράσιτοι ἀνέθεσαν. Cætera studiosus apud Athenæum inueniet. Huc pertinet quod Thomas magister scribit in Atticismis: παρασίτους καὶ τοὺς δημοσίᾳ σιτουμένους ἐν τῷ πρηταναίῳ ἀττικοὶ, οὐ μόνον τοὺς ἐν ταῖς τοὺς πλουσίων τραπέζαις παρατρεφομένους κόλακας: *id est*, parasitos non tantùm appellabant Attici adulatores illos qui apud diuitum mensas nutriuntur, sed & eos, qui ob rem egregiè gestam publico sumptu in Prytaneo alebantur. Cuius & interpres Aristophanis in Equitibus meminit, οὐδὲ μουσικὴν ἐπίσταμαι: *id est*, ne musicam quidem scio. Apud eundem in Auibus Sycophanta similiter excusat suam professionem: τὶ γὰρ πάθω, σκάπτειν οὐκ ἐπίσταμαι: *id est*, quid quæso facerem, quando fodere nescio. Idem in Vespis: Σύγγνωθι, κιθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταται: *id est*, ignosce, neque enim canere edoctus est. quasi dicat, reliquarum imperitus artium, furto tantùm rem parat. Diogenes cùm videret mures ad mensam suam accurrentes, exclamabat: Ecce & Diogenes suos habet parasitos. Parasitandi autem ars ita describitur ab Horatio epist. lib. 1. ad Lollium 2:

Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
Derisor lecti, sic nutum diuitis horret:
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
Vt puerum credas sæuo dictata magistro
Reddere, vel partes mimum tractare secundas.

Non enim à mimica arte multùm distat. Legitur Epigramma Ioan. Alexandri Brassicani nostri, quod cùm huius dialogi argumentum ferè habeat, hîc dignum duxi vt ascribatur:

Quæ Plauti scortum, nitidi quæ Gnatho Terenti,
Per cuneos multo sæpe lepore mouent.
Omnia nempe assentari quæstum esse probatum:
Tum digiti ad crepitum cuncta negare leuem.
Esse itidem iucundum alienam inuisere mensam:
Vsque adeò multis vina aliena placent.
Luciani illa hilaris Simon dum singula confert,
Longè equidem melius, fusius atque docet:

Immò

Immò etiam expressum videas de musca elephantum,
Adde & Socraticis cuncta probata modis.
Vsque adeò nihil esse potest tam vile iacensq́;
Quod non ingenij tollere dona queant.
Ingenium credas imponere posse Colosso,
Pigmæum adiuncti viribus eloquij.
Cætera Lucianus per se tibi dicet abundè,
Dum varijs miscet seria vbique iocis.

Graphicè hic mores assentatorum describit & quanta pernicies adolescentibus ex eorum consuetudine impendeat exponit. Huc pertinet Terentianus gnato, eiusdemq́; Phormio, & quę sunt in assentatores ex professo & eleganti carmine ab Ioan. Rauisio Textore scripta: & apud Plutarchū de Educandis liberis. Verbum tamen hoc apud vetustissimos honestum fuit, parasitiq́; vocabantur comites sodalesq́; pontificum & magistratuum, vt docet Athenęus lib. 6. Solon sic eos appellauit, qui in Prytaneo publico victu epulabātur, authore Plutarcho.

a SIVE serui, siue ingenui.] *Summa psonarū diuisio hæc est. Serui aut nascuntur, aut fiunt. Nascuntur, qui ex ancillis nostris nobis gignuntur. Fiunt aut iuregentiū:* id est, *ex captiuitate, aut iure ciuili, veluti quum homo liber maior viginti annis, ad participandum preciū se venundari passus est. Ingenui sunt, qui simul ac nati sunt, liberi sunt, nondū seruitutis iugum experti, vt Libertini.* *b* Tum alijs sunt vtiles.] *Plato in Epist. ad Archyt. Tarent.* ἄλλα κακεῖνο εἰρῆσε σύμμαχον. ὁὐκ ἐκεῖνος ἡμῶν ἐχ ωὑτῶ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τὸ γλυίσεως ἡμῶν τὸ μὲν τι ἡ πατρὶς μεμέρικεν, τὸ δὲ ἕτερον οἱ γεννήσαντες, τὰ δὲ τῶν ἄλλων φίλοι. i. verū, & hoc te considerare conuenit, neminē omnino nostrum sibi solū natum esse, sed ortus nostri partē sibi patriā vendicare, partem parentes, partem etiam amicos. *Quam sententiam & Cicero in Officiis sua retulit.* *c* Videlicet musicæ.] *Antiquitùs nihil eruditiū habebatur sine musica. Vnde apud Comicos, qui literas se didicisse negant, aiunt se non didicisse musicā. Musica & Arithmetica primùm instituebantur iuuenes Athenis, teste eodē Luciano in Gymnasiis.* *d* Medicinæ.] *De huius artis excellentia, vide Abdicatū Luciani, paulò ante finem, & Erasmi nostri Enconiū*

medicæ

medicæ artis. Homerus Iliad. Λ. cùm medici dignitatem explicare vult, ait:

Ιητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. *id est,*

Vnus homo medicus multis æquandus honore.

e Geometriæ.] *Hanc Lucianus in Hermotimo vocat admirandam. f* Nam à philosophiæ studio.] *Philosophiæ hypotyposis graphica habetur in Piscatore: laus, in Nigrino.* g Architectonicam.] *Architecturam disciplinam tanquã libero homine dignissimam, Vitruuius lib. 1. capite 1. multis laudibus euehit. Architecturam porrò pulchræ domus, habemus in Encomio domus. h* Inopinata.] Id est, *admirabilis. Cicero libro 3. Academicarum quæstionum 4. paradoxa interpretatur admirabilia, Quintilianus lib. 9. Inopinata. Extat hoc nomine libellus Ciceronis inscriptus. Hæc autem quia discrepant ab opinione populari, admirabilia videntur. Vide Aul. Gellium libro 17. capite 12. i* Insaniam deam.] *Pulcherrimum ac verè Lucianicum commentum. Nam quemadmodum Homerici quidam heroës omnem noxam ac perniciem in Athen reÿciunt. Ita insanus si quid parum rectè fecerit, statim habet cui peccatum imputet, nempe insaniæ, quæ mystas suas nonnunquam à grauibus supplicÿs liberat. Ouidius Tesiphoni furiæ comites adiungit, Insaniam, Terrorem, & Pauorem.* k Phidiam statuarium.] *Phidias Atheniensis fuit statuarius insignis: floruit autem Olympiade 83. Plin. lib. 14. Naturalis historiæ. l* Phidias Ioue à se fabricato.] *Pomponius Mela libro 2. In Achaia, inquit, quondam Pisa Oenomai, Elis & numen delubrumque Olympÿ Iouis, certamine Gymnico & singulari sanctitate, ipso tamen simulachro quod Phidia opus est, maximè nobile. Plinius de Ioue Olympio: Quem nemo, inquit, æmulatur: propter scilicet excellentiam. Et alibi, hoc est, lib. 36: Phidiam, inquit, clarissimum esse per omnes gentes, quæ Iouis Olympÿ famam intelligunt, nemo dubitat. Sedenim de Ioue Olympio omnia plena: nam non modò poëtæ, sed & cæteri scriptores, vt Vitruuius, vt Strabo lib. 8. vt Valerius Maximus lib. 3. capite De fiducia sui: & Macrobius lib. 5. Saturnalium. Phidias cùm simulachrum Iouis Olympÿ præstantissimè absoluisset, interrogatus ex quo exemplari*

exemplari vultum Iouis tam insigniter expressisset : respondit, se Homericis versiculis tanquam magistro vsum fuisse. Extant autem ij Iliad. α:

ἢ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσιν νεῦσε Κρονίων.

De Phidia alia quædam annotauimus in Imaginibus. m Dioni philosopho.] *Dion Alexandrinus natione, præcipuam in philosophia laudem est consecutus. De cuius præstantia lege Suidam, Philostratum in Sophistis, & Synesium in libello de laude Caluitij. Huius quoque mentionem fecit Lucianus in Peregrino.* * Ad hunc enim modum speciatim.] *Hoc Plato docet in Cratylo, & posteum Cicero noster lib. 1. Officiorum.* o Ars est.] *Confirmatio à finitione artis, quæ est apud Aristotelem libro 6. Moralium. Hanc Diomedes libro 2. Ciceroni adscribit. Hac proposita parasitus argutissimè inde colligit, Parasiticen esse artem. Deinde probat minorem, secundum partes finitionis. Artes enim vtilitatis communis causa discendæ, vt & proximo, & nobis ipsis adsimus. Deo verò ante omnia. Sed hæc Scriptura multò docet rectiùs, quæ sola de veris virtutibus loquitur, ac virtutum fontem demonstrat.* p Ollæ vitiosæ.] *Vt ærea vasa tinnitu dignoscuntur, ita homines ex sermone. Itaque Diogenes aiebat sibi videri mirum, quòd cùm ollam aut operculum non emerent homines nisi pulsu ac tinnitu exploratum, in emendo homine solo aspectu essent contenti : significans hominem nulla ex re melius cognosci quàm ex oratione. Vt igitur qui vas fictile teruncio parant emere, digito pulsant, atque ex tinnitu reddito dignoscunt, sitne integrum, probæ argillæ, ac bene coctum : ita priusquam minis emant hominem, oportebat ad dicendum prouocare, atque ex oratione deprehendere qualis sit. Huc alluxit Persius Satyra tertia :*

— sonat vitium percussa maligné.
Respondet viridi non cocta fidelia limo.

Et rursus in 5:

— pulsu dignoscere cantus
Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.

q Argentarios, seu nummularios.] Ἀργυροκόπους, *argentarius, vulgò mensor & mensarius, à Græcis* κολλυβιστὴς, *& nummu-*

nummularius, & trapezita ferè idem significant, nisi quòd argentarius maior negociator dicitur in Pandectis, de edendo; qui multorum pecunias acceptas custodit, quum opus fuerit redditurus, & cuius officium publicum est. Plaut. in Curc. nummularium & trapezitam pro eodem accipit. Argentarius porrò non tam is qui pecunias publicas exigit, est, quàm argenti opifex. Vide Alciat. lib. 1. cap. 24. Parerg. r Adulterinos homines.] *Quod simplex non est, neq; sincerum, id vulgato verbo Græci* κίβδηλον *vocant, hinc ducto vocabulo, quod aliud præ se ferant, aliud tegant,* παρὰ τὸ κεύθειν τὸ δῆλον, *vel quòd Athenienses ob summum in Chios odium, si cui malè vellent, huius nomen nomismati solent insculpere, addita litera; ijsq; in terram abiectis dira imprecari* παρὰ τὸ τοὺς χίους βδελύπτειν. *Sed propriè nummum subæratum* κίβδηλον *appellant. Et* κιβδηλίαν *insinceritatem seu corruptelam, velut Aristoph.* πολλὴν ἀφεῖλε τοῦ βίου κιβδηλίαν: id est, *corruptionem vitæ ademit plurimam. Et* κιβδηλεύειν *corrumpere fuco, & qui pallent* κιβδηλιῶντας *appellant, quòd aliquid morbi vitijq; subesse videatur.* s Qui conuiuas] *Hæc Plat. sententia extat in dial. qui inscribitur Gorgias, siue de Rhetor.* t Quod arte caret.] *Socrates in Gorg. Plat.* μὴ δ' ἔχειν τὴν αἰτίαν, ἐγὼ δὲ τέχνην οὐ καλῶ. u Finem.] ὅρον *finem interpretatur, pro quo definitionem malim.* x De fine.] *Huc pertinent ea quæ Cic. scribit in lib. de Finibus bonorum & malorum.* y Atqui abundé.] *Comprobatio finis ab authoritate Homeri quæ est Odyss. 1. in principio.* z Sedenim.] *Amplificatio testimonij à circumstantijs.* A Philocteten.] *Est apud Philostratum in Heroicis & Homer. in catalogo Nauium meminit.* B Græcos compescuit.] *Homerus Iliad.* α:

τὸν δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε πυραστὰς, &c.

C Indecoris vulneribus.] *Hoc ipsum Philostratus in Heroicis commemorat. Et apud Ouid. lib. 3. Metamorph. Aiax in Vlyssem inuehitur.* D Porrò Epicurus.] *Confutatio Epicureorum finis ac voluptatis à studio & cura illorum & finitione voluptatis.* E Porrectis & manibus.] *Homerus Odys. 1:*

αὐτὸς δὲ πρήνης ἁλὶ κάππεσε χεῖρε πετάσας.

F Reliquum

ǂ Reliquum est.] *Transitio per diuisionem. G* Sua anteire præstantia.] *Conatur ostendere, parasiticam omnibus artibus præstare, idq; variè ab accidentibus, effectu & fine confirmat, & primùm in genere. H* Etenim vniuscuiusq; artis studium.] *Aphthon. in Chria: Isocr. doctrinæ radices amaras esse dicebat, fructus verò dulces. Amator, inquit, eruditionis à laboribus auspicatur, sed laboribus desinentibus inutilitatem, quod quàm philosophicè dictum ab eo sit, hinc licet perspicere. Qui enim bonarum artium amore capiuntur, ij iam diu cum professoribus ac studiorum ducibus conuersantur, ad quos accedere formidolosum est. Et pueri quidem nunquam metu vacant. Succedunt præceptoribus pædagogi formidabiliores, qui etiam priusquam verberent timentur. Hieronymus in primum Hieremiæ caput: Et quomodo nux siue amygdalum amarissimum habet corticem, & testa durissima cingitur, vt detractis austerioribus & duris, fructus dulcissimus reperiatur: sic omnis correptio, & labor continentiæ, amara quidem videtur ad præsens, sed fructus parit dulcissimos. Vnde & vetus illa sententia est, Literarum radices amaræ, fructus dulces. Chrysostomus in Epistolam ad Hebræos, Homilia trigesima: Etsi virtus amara sit, tamen fructus profert dulciores, vtin arboribus cortex penè semper amarus & asper est, fructus autem ipsi suauitate iucundi sunt. Hieronymus aduersus Rufinum: Litteræ marsupium non sequuntur, sudoris comites sunt & laboris, sociæ ieiuniorum, non saturitatis, continentiæ, non luxuriæ. I* His potissimùm honorare.] *In eandem sententiam Horat. dixit:*

— olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint vt discere prima.

ϰ Multo sudore paratę dulcem fructū subministrant.] *Similem sententiam protulit Hesiodus 1. Georgicōn: Asperam esse ad virtutem viam dicens, acumen verò molle. Nam idem quòd Isocrates docuit. Hesiodus enim viam, Isocrates autē radicem appellauit, diuersis verbis eandem vterq; sententiam demonstrantes. Vide adagium: Difficilia quæ pulchra. Cic. Virtutem sudori dij immortales anteposuerunt, longa autem est & ardua via ipsa, & aspera primùm, vbi in cacumen ventum est, fa-*

est, facilis est, quæ dura exiiterat. Basilius de exhortatione ad Baptismum : Quis dormiens trophæum fixit ? quis in delicijs ac tibijs corona fortibus viris debita ornabitur ? Nullus minimè currens brauium assequetur. Labores gloriam pariunt, & angustiæ perculaque coronas promerentur. L Poëſis.] *Plato in dialogo cui titulus Ion, siue de furore poëtico, Lucianus in Encomio Demosthenis in principio. Atque huc facit illud Ouidij :*

Est deus in nobis, agitante calescimus illo.

Poëtæ natura tantum valent, arte si qui se poëtarum nomen tueri posse confidunt, eos idem Plato grauissimus author pronunciat, nihil vnquam egregium ac memorabile effecturos. Itaque Pindarus eo se gloriatur aduersarijs suis, Bacchilide nimirum & Simonide, esse superiorem, quod ipse natura poëta sit, illi autem didicerint à magistris : in quo tantum esse vult, vt eo potissimùm nomine se aquilæ, illos coruorum similes esse dicat. M Plantam inserit manibus.] *Est locus Homeri Odyss. 9. de Cyclopum & Insularum fortunatarum terra :*

Οὔτε φυτεύουσι χερσὶν φυτὸν οὔτ' ἀρόωσιν,
Ἀλλὰ πάν' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύοντες : *id est,*
— nec manibus terræ plantaria fingunt,
Vomere nec segetem proscindunt : quin ea cuncta
Nullo semente, & nullo nascuntur aratu.

De ijsdem insulis Horatius in Odis :

Reddit vbi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret vsq; vinea.

Hinc sumptum est & natum, vt quæ citra nostram operam casu nobis eueniunt, ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα contingere dicantur. Hoc adagio Lucian. vsus est in Phalar. 2. & in Rhetorum didascalo. N Itaque.] *Epilogus. O* Age nunc deinceps.] *Transitio. Hactenus in genere cum omnibus artibus comparauit parasiticam : iam & speciatim philosophiæ ac rhetoricæ præfert. P* Primùm quantum.] *Argumentum à certitudine & constantia artis, collatione cum vtraq; facta. Q* Plerique.] *Quintilianus libro 2. capite 17. & Plato in Gorgia. R* De philosophia opinio.] *Hoc elegantissimè docet Max. Tyrius Platonicus serm. 19. Nimirum quosdam philosophiam artium*

artium omnium constantissimam in multos populos distraxisse,&c.] S Porrò autem.] *Collatio parasiticæ.* T Quod autem.] *Aliud à signo & studio sectantium.* V Ego tibi.] *Exemplo philosophorum, qui parasiticam sectati sunt quorum omnium mentionem facit, quos Lucianus hic commemorat. Suidas in dictione αἰσχίνης. Idem Laërtius, qui inter dialogos Æschinis scribit, Miltiadis titulo quendam inscriptum fuisse.* X Aristippus.] *Genere Cyrenaicus, maximè voluptarius fuit, canis regius à Diogene nominatus, quòd assentaretur Dionysio, ad hunc Stratonem, vel vt alij, Platonem dixisse traduni: Tibi soli & chlamydem & vestem reiiculam ferre datum est. Erat enim ei ingenium facile, vt se accommodaret loco, tempori, personæ, & omnem euentum sine tristitia ferebat. Vitam eius Diogenes Laërtius describit libro 2. Chlamys autem grammaticis vestem purpuream significat. Item Valerius Maximus libro 4. capite 3. Et Horatius lib. 1. Epist. ad Sœuam:*

Si pranderet olus patienter regibus vti
Nollet Aristippus si sciret regibus, vti,
Fastidiret olus——. *Inter hunc & Diogenem Cynicum nonnulla fuit æmulatio ob diuersum vitæ institutum. Diogenes Aristippum appellabat canem regium, quod Dionysium Siciliæ tyrannum coleret. In quem vicissim Aristippus: Si Diogenes sciret vti regibus, non vesceretur crudis oleribus. Contrà Diogenes: Si Aristippus didicisset esse contentus crudis oleribus, non esse canis regius.* Y Niciæ.] *Siquidem à Syracusanis in carcerem coniectus sibi mortem conscium, vt Plutarchus & Iustinus copiosè scribunt. Lucianus ad Siciliam alluſit, in qua Plato parasiticam infeliciter exercuit: Nicias autem aduersa cum fortuna pugnauit.* Z Aristoxenus Musicus.] *Musicus dictus fuit à patre, Musicæ præcipuo magistro authore Suida. Stephanus de Vrbibus in dictione Tarentum, scribit hunc fuisse patria Tarentinum, quem & inter celebres Pythagoricas commemorat. Hunc etiam Cicero & Gellius sæpe citant.* α Nelei parasitus.] *Hunc Athenæus lib. α. dipnosophistôn: inter eos reges commemorat, qui bonorum voluminum immensam copiam, ac inæstimabiles thesauros con-*

gesserint. β Euripides apud Archelaum.] *Hoc abundè docet Suidas & Gellius libro 15. Is cùm in conuiuio formosum Agathonem amplecteretur deosculareturque, cui iam barba prouenire cœperat: Archelaus amicis dixit: Ne miremini, nã pulchrorum etiam autumnus pulcher est. Ciuiliter excusauit amicum apud amicos. Pausanias in Græcia Attica (qui primus illi liber est) eum recenset inter eminentissimos quosq; viros, qui cum regibus familiariter vixerunt. Siquidem apud Polycratem Siciliæ tyrannorum vixit Anacreon, cum Hierone Aeschylus & Simonides, cum Dionysio qui posterior tyrannus fuit in Sicilia, Philoxenus, cum Antigono Macedonum rege, Antagoras Rhodius & Aratus Solensis, &c.* γ Anaxarchus apud Alexandrum.] *Huius extat hæc improba ad Alexandrum vox, qui, vt Arrian prodit, consolaturus Alexandrum, vino & iræ, consultoribus pessimis succumbentem, atque se ob Cliti necem discruciantem: An tu Alexander sapientes, inquit veteres ignoras, ideo assidentem Ioui iustitiam fecisse, vt quicquid à Ioue decretum sanctumque foret, id iure factum videretur? Ita magni acta & gesta regis primùm quidem ab ipso rege, deinde ab alijs iusta censenda sunt. Sed mea vtique sententia, si approbentur ista, vt ab sapiente ac verè prorsum enunciata, bone deus, quantum inde erumpet malorum? Qui calamitatum laxabitur sinus? Documento sit ipse Alexander, quem ita Anaxarchi præcepto imbutum proditur memoriæ, ad id vaesaniæ productum vt iam diuinos sibi deposceret honores. Quid ita adulanter insinuas, Anaxarche, assidere Ioui iustitiam. Imò verò si coniectatio non me fallit, non assidet iustitia Ioui: sed ipsa iustitia est, ac fas ipsum, & legum vetustissimus omnium, ac perfectissimus. Ita certè veteres prædicant, edoceriq; absque iustitia nec ipsum quidem Iouem rectè posse imperare. Ea verò iuxta Hesiodum incorrupta virgo est, pudoris ac castitatis, vtiliumque contubernalis. Proinde reges item αἰδῶς, id est, castos venerabilesque nuncupare poëta solent. Hinc ergo colligendum, regiam facultatem esse sublimem, præcelsam, multis virtutibus circumseptam constipatamque, curis innumeris anxiam, & omnino vitam censeri laboriosissimam, si incumbentem oneris magnitudinem rectè metiaris, gerasque*

pro

pro ratione & dignitate. Proinde Selaucum regem dicere solitum scimus. Si multi scirent quantum sit negocij tantummodo tot epistolas scibere ac legere : nec humi proiectum diadema tolleret. Quin & Philippus in regione speciosa castra metaturus, cùm moneretur illic non esse pabulum pro iumentis : O Hercules, inquit, qualis est nostra vita, si etiam ad asinorum commoditatem viuere cogimur ? Certè Anax veteribus rex dicebatur, quod Plutarchus tradit & repetit Eustathius, quia anacos dicitur medela, quòd illis subditorum cura incumbat. Anaxarchi meminit etiam Laertius & Theodoritus Cyrensis Therapeutices libro octauo. ¶ Sunt in vita.] Ab vsu eorum qui ipsas profitentur, ἀπὸ τῶν per diuisionem temporum belli ac pacis. ¶ Annunciatum est.] De tempore belli : & quales circa hoc philosophi ac rhetores. ¶ At dux belli : denunciat vt ad delectum faciendum iuuenes] Qui de militari disciplina libros posteris reliquêre, eos haud ferè quenquam minorem septem aut decem annis, aut sex & quadraginta maiorem militiæ & tyrocinio adscribit voluisse constat. Idque à Seruio Tullio vetere censore cautum fuisse primùm, quod æuo subsequente à Caio Gracco lege sacrata sanctum fuit. Causa autem hæc est, quòd citra eam ætatem aut supra, velut immaturos aut præduros, & effœtos militiæ rudimentis minimè idoneos putârunt. Ideo vetus constitutum erat, iuuenes nisi post pubertatem, & primo flore ætatis dum per ætatem laborem militarem ferre possent, florentes viribus, & ex vrbana, sæpiùs agresti iuuentute rusticis operibus duratos, militari sacramento & muneri adigere, singulosque militiæ per numerum in iuniorum tabulis adscribere, qui catalogi dicti : illosque ex corporis habitudine si apti militiæ, si lato pectore, si ceruice erecta, si fortis & strenuus : quæ species, qualisq; vigor, & quod robur virium foret internoscere, vt illorum forti fidelique opera resp. vti posset. Nam nimis pinguem, deformem aut mancum, desidem aut vecordem, tanquam minùs vtiles militiæ non adscribebant. Quippe Cato censorius pinguem militem velut reipub. incommodum iure incessit : cuius inter guttur & inguen cuncta sub ventris dominio forent. In qua semel adscriptus nisi propter demerita exauctoratus fo-

ret, ipso nolente deleri nequibat. In quo id sedulò cauebatur, vt primum militiæ vinculum putarent, sacramenti religionem: secundum, singulorum amorem velut inexplicabilem nexum, cùm his qui vnà mœrerent: tertium, deserendi nefas. Εἰς τὸν κατάλογον.] *Suidas:* κατάλογος ἡ ἀπογραφὴ τῶν ὀφειλόντων στρατεύεσθαι, καὶ ἡ ἐξαρίθμησις ὁ πίναξ ἐφ' οὗ ἐνέγραφον τῶν ἐκστρατευομένων τὰ ὀνόματα: id est, *Catalogus est descriptio illorum, qui in militiam delecti sunt, siue connumeratio aut album, in quo describuntur militum nomina.* η Nunquid non.] *Collatio Parasitorum.* θ Priorum philosophorum atque rhetorum.] *Democharès dixit quemadmodum nemo possit è thymbra, siue satureia facere bonam lanceam, ita nec è Socrate probum militem. Sentiens militibus conuenire ferociam quum Socrates esset omnium iniuriarum tolerantissimus. Quidam hoc tribuunt Crateti. Vide Athen. lib. 5. Dipnosoph.* ι Equidem ex rhetorum numero Isocrates.] *Notum est, Isocrati defuisse τόλμαν καὶ φωνῆς μέγεθος, τὰ κυριώτερα τοῦ ῥήτορος (vt inquit Dionysius) à gerenda igitur republ. abstinere coactus est. Hinc dixit, se mille drachmis docere: sed à quo ipse doceretur audaciam & vocis magnitudinem illi se decies mille drachmas numeraturum. Is forenses causas fugisse testatur in oratione de permutatione facultatum, cùm inquit: Me verò nemo vnquam vidit, nec in conciliabulis, nec in iudicijs, nec in prætorijs, nec apud arbitros: sed ita hæc omnia fugio, vt nullus ciuis alius. Cicero in Bruto, siue de Claris oratoribus, dicit eum forensi luce caruisse. Sed eam gloriam inter parietes aluisse. Suidas* καὶ διὰ μὲν τῆς φωνῆς τὴν ἀπονίαν δίκας οὐκ εἶπεν: id est, *propter vocis defectum causas non egit. Tzetzes* δειλότατος ἀνθρώπων δ' ἦν Ἰσοκράτης πάντων: id est, *Isocrates omnium hominum timidiss. Percontanti qui fieri posset, vt quum ipse non esset ad dicendum accommodus, alios redderet idoneos? Quoniam cotes, inquit, ipsæ quidem secare non possunt, ferrum tamen reddunt acutum. Hoc videtur imitatus Horatius:*

—fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi.

κ Demades, Aeschines, Philocrates, Hyperides, Demosthenes, Lycurgus, Isocrates.] *Hos omnes antiquos rhetores*

rhetores simul Athenis ætas vna tulit, quorum vitas posteris reliquit Plutarchus, de quorum dicendi charactere abundè Hermogenes περὶ τῶν πολιτικῶν λόγων. Cicero de claris oratoribus. Quintilianus libro 1. Plutarchus quoq; in Phocione hæc longè fusiùs describit. λ Antesignanus illorum atque coryphæus.] Nempe Demosthenes: quod & Plutarchus scribit in Demosthene. Demosthenis claritatem atque virtutem memoriæ animisq; hominum commendauit etiam Lucianus in Encomio Demosth. μ Philippus Macedonum exitium.] Verba sunt ex Philippicis Demosthenis, qui ad dicēdum, quàm pugnandum instructior fuit. ν Abiecto clypeo aufugit.] Demosthenes clypeo suo literis aureis inscriptserat, ἀγαθῃ τύχῃ: id est, bona fortuna. Attamen cùm ad pugnam ventum esset, ilicò proiecto clypeo aufugit. Id quum illi probro daretur, quòd ῥιψάσπις esset, elusit euulgato versibulo:

Ανὴρ ὃς φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται: id est,

Vir qui fugit, rursus redintegrabit prælium.

Indicans vtilius esse patriæ, fugere quàm prælio mori: mortuus enim non pugnat, atqui fuga quæsiuit salutem, potest in multis prælijs patriæ vsui esse. Græcis autem prouerbiali conuicio dicuntur ῥιψάσπιδες, ignaui ac timidi, quiq; in acie locū deserunt, ac clypeum obijciunt. Vsqueadeò verò probrosum habebatur antiquitùs clypeum abijcere, vt Lacedæmonij Archilochum è finibus suis iusserint excedere, quòd scripsisset, satius esse clypeum abijcere, quàm interire, teste Plutarcho in Apophthegmatis Laconicis. Id Archilochi distichon refertur ab Aristophane in fabula, cui titulus, ἐκκλῄη, estq; huius modi:

Ασπὶδι μὲν σαίων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ.
Εντος ἀμωμήτην κάλλιπον οὐκ ἐθέλων: id est.

Scuto aliquis gaudet Saiorū ego quòd bene pul-
Deserui nolens inter opaca rubi (chrum

Interpres admonet, Saios esse Thraciæ populos, aduersus quos bellans Archilochus fugerit, abiecto clypeo. Cuius exemplum postea secutus est Demosthenes, cui Aeschines in apologia obijcit, ὡς συνεγράφη λοιποταξίου: id est, quòd illi dies esset dictus ob desertum ordinem. At ille eum qui diem ipsi dixerat, ad extremum adegit diem, occiso eo Aristarchi præsidio, quemadmodū

ibidem criminatur Aeschines. ξ Solus autem sapiens.] *Athenæus libro 5. dipnosophistωn, Socratis innumeras ψευδοστρατείας descripsit.* ο At si videtur.] *Contraria exempla parasitorum.* π Nestor ille.] *Huic Homerus, vt tria sedula, ita plusquàm mellitam quandam facundiam effingit. Sic enim ait in Iliad. α:*

—Τοῖσι δὲ Νέστωρ
Ἡδυεπὴς ἀνόρουσε λιγὺς πυλίων ἀγορητὴς
Τοῦ ὁ ἀπὸ γλώσσην λέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
Post hos assurgit Pylius dux ille disertus
Nestor, cuius ab ore fluit vox melle liquenti
Dulcior—.

Quem locum imitatus Theocritus, authore Plutarcho, scripsit in Bucolicis:

Οὕνεκα οἱ γλυκὺ μοῦσα κατὰ στόματος χέε νέκταρ. *id est,*
Propterea quòd in os ille prædulce Camæna
Infudit nectar—.

ρ Iam confectus.] *Illi tres ætates attribuit Homerus Iliad. α. & in Odyss. ξ:*

Τρὶς γὰρ δὴ μιν φασὶν ἀνάξεσθαι γένε' ἀνδρῶν. *id est,*
Illum iam exegisse hominum tria secula fama est.

Et Iuuenalis:

—atq; suos iam dextra computat annos.

Tertiam ætatem indicans. Vide nostram annotationem de Nestore in Macrobijs. σ Idomeneus atq; Nestor.] *Il. β:*

Νέστορα μὲν πρώτιστα καὶ ἰδομενῆα ἄνακτα. *&c.*

τ Apud Cænea atq; Exadium.] *Nestor Iliad. lib. α. dicit se cum præstantissimis viris vixisse, nempe Perithoo, Driante, Cæneo & Exadio. Sic autē, inquit,* Καινέατ' Ἐξαδιόν τε, *&c.*

υ Etenim Hectorem.] *Hæc omnia Homerus describit luculenter Iliad. lib. π.* φ At Achillē Paris.] *Id quod Quint. Calaber lib. γ Paralipomenon. i. derelictorum ab Homero, & Ouid. lib. 12. Metam. elegantissimè describunt.* χ Duo viri.] id est, *Hector & Euphorbus.* ψ Cadauer eius.] *Iliad. χ sic:*

Σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, *&c.*

ω Si mihi viginti.] *Iliad. ψ. cum sequentibus versibus.* A Ipsum, ô Tychiade.] *Comprobatio ab etymologia appellationis*

nis B Merionem.] *De Merione quis & qualis fuerit, vide Hom. Iliad. ψ.* Γ Martiæqualem.] *Iliad. γ & in catalogo vauium.* Δ Thucydides.] *Locus in sexto est, vbi ἀριστογείτων αὐὴρ τῶν ἀστῶν μέσος πολίτης pro, δημοτικὸς, πολίτης ponitur pro πένης, μισθ.* *Cæterùm latentur parasitii per Antistrophen innuit, ἄρουραν enim prædium, & γείτων vicinus prædio: quemadmodum παράσιτος, à παρὰ & σῖτος.* E Armodij.] *Armodij copiosè meminit Thucyd. lib. 6. belli Pelop.* Z Et nunc in foro stat.] *Antipho Rhamnusius quum apud Dionysium quæreretur, quod æris genus esset omnium optimum? Ex quo, inquit, Athenienses statuas fecerunt Harmodio & Aristogitoni, nimium liberè significans tyrannos è medio tollendos. Nam ob eiectos tyrannos Athenienses illis statuas erexerunt. Author est Philostratus in Sophistis. Hoc ni me fallit memoria, Diogeni Cynico ascribit.* H Nonne sub initium.] *Effictio parasiti ad prælium euntis.* Θ Vlysses fas esse contendit.] *Vlysses Iliad. lib. τ multis verbis ostendit, militem ieiunii nequaquam in acie esse adducendũ. Ad hæc Theocrit. in Syrac. παος ἄμβρος ἐπίσωσε: id est, Impera saturo. Cicero scribit populo saturo nihil esse lætius aut alacrius. Ad diuersum sentit Lucanus, dũ inquit:*

—nescit plebs ieiuna timere.

I Non secus atq; Aiax.] *Homerus Iliad. θ:*

Τεῦκρος δ' ἔνατος ἦλθε παλαύγεα τόξα λιταίρων
Στῆ δ' ὄπιθ' αὖτ' ἀσπιστος σάκεϊ τελαμωνιάδαο.

K Cæterùm in pace.] *Transitio ad tempus pacis, & quis in eo vsus rhetorum, Philosophorum & parasitorum.* Λ Parasitus non in forum prodit.] *Anacharsis Scytha aiebat forum esse locum mutuis hominum fraudibus ac rapinis destinatum. Notans mores vendentium per fas nefasque lucra venantium. Plutarchus in libello de Fortuna, esse forum dicit ἀσεβῶν χῶραν: id est, impiorum regionem. Ex quo arbitror Marc. Catonem censuisse, forum muricibus sternendum. Sed & moderatius Columella: Ne caninum quidem, inquit, sicut dixêre veteres, studium præstantius, locupletissimum quemque allatrandi, & contra innocentes, ac pro nocentibus neglectum, à maioribus, à nobis etiam concessum intra mœnia & in ipso foro latrocinium. Quod nisi cupedijs suffarcinatus, & ferentarijs*

onustus libellis pergas, quibus dorophagos expleas, sordidósque ac nummarios, luditur opera, &c. Qui plura de fori vituperatione volet, legat Cælij cap. 9. libri lectionum antiquarum vicesimi octaui. M Quod canis in balneo.] *Vtitur eo adagio Lucianus in Sermone aduersus indoctum, libris tumentem, vt enim in balneo nullus est omnino canum vsus, sic philosophus in conuiuio prorsus est inutilis.* N Sed age.] *Vita priuata & domestica.* Ξ Primùm igitur.] *Ambitio, auaritia.* O Non solúm.] *Affectus & perturbationes animi.* Π Ignoras.] *Obiectio.* P Neque enim.] *Elusio à coniunctis.* Σ Baculis armati incedunt.] *Pallium, pera, baculus Cynicorum insignia sunt. Herculi enim se similes dicebant, quòd baculum ferrent, vt ille clauam, verùm etiam quia eum in totum se imitari profitebantur.* T Nullus veró.] *Adulteria, rapinæ, &c. publica crimina.* Y At per Iouem parasitus.] *Exitus vitæ & mors, quam confert cum exitu rhetorum & philosophorum, mali in hac vita florent magis quàm boni, sed exitus acta probat.* Φ Sumpto veneno.] *Athenienses Socratem Apol. oraculo omnium mortalium sapientiß. iudicatum veneno necârunt. ab ijs eodem supplicio Phocion est interemptus, qui boni appellationem meruit, Aeschines κατ' τίμαρ Socratem ab Atheniensibus veneno sublatum refert quòd Critiam vnum è 30. tyrannis, popularis status euersoribus erudisset. De eius accusatoribus & morte, plura annotauimus in Bis accusato. Erga Themistoclem quoque Aristen, Alcybiaden, Tyrtæum, Homerum, & alios permultos viros illustres, Athenienses fuêre ingratissimi & crudelissimi, vt author est Laêrtius.* X Hæc equidem.] *Commendatio parasitices ex locis finalibus.* Ψ Gygis opulentiam.] *Ex Suida, Heroditi Clio, Cicerone Offic. 3. Iustini primo, notissimus est Gyges, quem locupletissimum fuisse ex Strabonis quoque θ. & ιδ scimus* Ω Quod reliquum est.] *Quòd etiam nomen parasiti honestum, ab etymologia & analogis. Si autem Græcam interpretationem admittamus, ij sunt, qui παρὰ:* id est, *iuxta, σιτία:* id est, *cibaria versantur, quique pabuli causa potentiori alicui assentantur, & risum mouent, applaudunt, arrident, adulentur, omnemque indignitatem perferunt, seq; ridendos*

videndos præbent, vt alienum cibum sectari, & apud illos conuiuari liceat. aa Velim nolim.] *Conclusio. volentem nolentem oportet te sequi, contrà; sententiam animi mei.*

ΦΙΛΟΨΕΥΔΗΣ, ἢ ἀπίστων. *PHILOPSEVDES, siue Incredulus.*

Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

DIsputatio est de vi magica, de incantamentis, de spectris & mortuorum animis, an eæ videlicet super terram ambulent, seseque quibus libitum fuerit ostendant: cuiusmodi & hodie quædam superstitione atq; illusionibus dæmonum vexati plerique credunt. Quanquam autem alia quadam ratione adductus Lucianus (eum enim intelligo sub Tychiadis persona sententiam suam hîc exponere) omnia ista pro nugis & impostoris ducat, nempe Democriti authoritatem (vt ipse innuit) secutus, qui animas à corporibus segregatas nihil esse censuerit, illa tamen interim contendit, quæ & nostræ ætatis ac religionis homines saniores paulò, ac prauis superstitionibus minùs dediti plerique sentiunt: videlicet spectra atque phantasmata huiusmodi omnino nulla esse, aut si quæ etiam sint, dæmonum illusiones quasdam esse, quæ veritate ac rectis opinionibus munitis haudquaquam nocere possint. Deinde autem & magicas vires, & incantationes, non aliud quàm meras præstigias esse, quibus imperitorum oculi ac mentes circumueniantur. Fingitur autem res apud Eucratem philosophum agi, quò videlicet iterum philosophorum vanitatem persequatur, vt qui veritatem ac sapientiam apud alios profitentes, ipsi interim apud sese nugis & incredibilibus huiusmodi rebus animo adhæreant, nullis certis rationibus innitentes,

sed febricitantium apparitionibus ac somnijs, & meris anicularum fabulis fidem dantes. Tota enim confirmatio philosophorum exemplis & apparitionibus cõstat, quæ Tychiades partim ridendo, partim ab inconsequentibus & causarum defectu diluit. Exordium ab admiratione sumitur, qua ille affectum mentiendi in plerisque præsertim philosophis & sapientiæ professoribus nulla probabili causa impellente, miratur. Titulus ab vtraque parte impositus est, hinc ab eo qui rebus huiusmodi fidem negat: illinc, ab ijs qui mendacia talia astruunt, & ex ijs quasi quandam voluptatem captant.

ΤΥΧΙΑΔΟΥ ΚΑΙ Φιλοκλέους.

ΕΧαιμοι, ὦ Φιλόκλεις ἀπᾶν, τί ποτε ἄρα τοῦτό ἐστιν, ὃ τοὺς πολλοὺς ἂς ἐπιθυμίαν τοῦ ψεύδεσθαι παρέχεται, ὡς αὐτοὺς τε χαίρειν μηδὲν ὑγιὲς λέγοντας, καὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα διηγουμένοις μᾶλλον προσέχειν τὸν νοῦν; Φιλ. πολλά, ὦ Τυχιάδη, ἔστι, ἃ τοὺς ἀνθρώπους ἐνίους ἀναγκάζει τὰ ψευδῆ λέγειν, εἰς τὸ χρήσιμον ἀφορῶντας. Τυ. οὐδὲν πρὸς ἔπος ταῦτα φασίν,

TYCHIADES AC Philocles.

ROtes mihi, *Philocles*, dicere, quidnam id tãdem sit quod multos in mentiendi cupiditatem adducit, vt pariter gaudeant quum & ipsi nihil sani loquuntur, & his qui talia narrant, maxime animum intendant? PHIL. *Multa, Tychiade, sunt, quæ nonnullos mortales mentiri compellunt, quia* [a] *in rem vident conducere.* TYCH.[b] *Nihil ad rem hæc, vt aiunt:* neque

οὐδὲ περὶ τούτων ἠρόμην, ὁπόσοι τῆς χρείας ἕνεκα ψεύδονται. συγγνώμης. τοιγαροῦν οὗτοι γε μᾶλλον, καὶ ἐπαίνου τινὲς αὐτῶν ἄξιοι, ὁπόσοι ἢ πολεμίους ἐξηπάτησαν, ἢ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῷ τοιούτῳ φαρμάκῳ ἐχρήσαντο ἐν τοῖς δεινοῖς, οἷα πολλὰ καὶ Ὀδυσσεὺς ἐποίει, τήν τε αὐτοῦ ψυχὴν ἀρνύμενος, καὶ τὸν νόστον τῶν ἑταίρων. ἀλλὰ περὶ ἐκείνων, ὦ ἄριστε, φημὴ, οἳ αὐτὸ ἄνευ τῆς χρείας τὸ ψεῦδος περὶ πολλοῦ τῆς ἀληθείας τίθενται ἡδύμενοι τῷ πρράγματι, καὶ διατρίβοντες ἐπ' ἀδεμιᾷ προφάσει ἀναγκαίᾳ. τούτους οὖν ἐθέλω εἰδέναι, τίνος ἀγαθοῦ τοῦτο ποιοῦσιν. Φιλοκλής. ἦ που κατανενόηκας ἤδη τινὰς τοιούτους, οἷς ἔμφυτος ἔρως οὗτός ἐστι πρὸς τὸ ψεῦδος; Τυχιάδης. καὶ μάλα πολλοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. Φιλοκλής. τί δ' οὖν ἄλλο, ἢ ἄνοιαν χρὴ αἰτίαν εἶναι αὐτοῖς φάναι τοῦ μὴ ἀλιθῇ λέγειν; εἴγε τὸ χείριστον ἀντὶ τοῦ βελτίστου πεφαίνεται.

neque enim de his rogabam, [c] cui qui quum vsus postulat, mentiuntur. Venia nimirum hi, imò laude plrique eorum digni sunt, quicunque vel hostes fefellerunt, vel ad salutem tali quopiam pharmaco vsi sunt ni necessitatibus, cuiusmodi [d] multa Vlysses etiam fecit, vt & vitam suam, & sociorum reditum redimeret. Sed de illis, vir optime, dico, qui nulla necessitate mendacium ipsum vritati longè anteponunt, ipsa re videlicet delectati, atque in ea sine vlla idonea occasione versari. Isti ergo scire cupio cuius commodi gratia, istud agunt. PHILOS. An alicubi tales aliquos iam deprehendisti, quibus hæc insita sit mentiendi libido? TYC. Et quidem admodum multi sunt huiusmodi. PHILOS. Quid aliud ergo in causa fit quòd mentiuntur, nisi dementia? si quidem rem pessimam optimæ loco præoptant,

ρούντει. Τυχ. οὐδὲν τοῦτο, ἐπεὶ πολλοὺς ἂν ἐγώ σοι δείξαιμι, συνετοὺς τἆλλα, καὶ τὴν γνώμην θαυμαστοὺς, οὐκ οἶδ' ὅπως ἑαλωκότας τούτῳ τῷ κακῷ, καὶ φιλοψευδεῖς ὄντας, ὡς ἀνιᾶσθαί με, εἰ τοιοῦτοι ἄνδρες ἄριστοι τὰ παντα, ὅμως χαίρουσιν αὐτούς τε, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐξαπατῶντες. εἰκείνους μὲν γὰρ τοὺς παλαιοὺς πρὸ ἐμοῦ σε χρὴ εἰδέναι τὸν Ηρόδοτον, καὶ Κτησίαν τὸν Κνίδιον, καὶ πρὸ τούτων τοὺς ποιητὰς, καὶ τὸν Ομηρον αὐτὸν, ἀοιδίμους ἄνδρας, ἐγγραφῷ τῷ ψεύματι κεχρημένους, ὡς μὴ μόνον ἐξαπατᾷν τοὺς τότε ἀκούοντας αὐτῶν ἀλλὰ καὶ μέχρις ἡμῶν διικνεῖσθαι τὸ ψεῦδος, ἐκ διαδοχῆς ἐν καλλίστοις ἔπεσι, καὶ μέτροις φιλαπόμενον. ἐμοὶ γοῦν πολλάκις αἰδεῖσθαι ὑπὲρ αὐτῶν ἔπεισεν, ὁπόταν οὐρανοῦ τομὴν, καὶ Προμηθέως δεσμὰ διηγῶνται, καὶ Γιγάντων ἐπανάστασιν, καὶ τὴν ἐν Αδοῦ πᾶσαν τραγῳδίαν,

ptant. TYC. *Hoc nihil est: nam ego tibi multos ostenderim ac cætera prudentes, ac sapientia mirabili: nescio tamen quo pacto captos hoc malo, mendacijq́ studiosos, adeò vt ego certè molestè feram, quòd viri tales, omnibus cæteris in rebus optimi, gaudent tamen & se, & eos in quos inciderint, fallere.* [e] *Nam veteres illi, id quod tibi notius est quàm mihi,* [f] *Herodotus, Ctesiásque Cnidius, atque his superiores, denique Homerus ipse, viri celebres, mendacijs etiam scriptis vtebantur, vt non solùm eos fallerent à quibus tunc audiebantur, verùm vsque ad nos etiam mendacium per manus traditum perueniret, in pulcherrimis versibus metrisq́ seruatum. Me ergo sæpe illorum versuum nomine subijt pudor, si quando cœli sectionem, ac Promethei vincula recensent, Gigantumq́ rebellionem, atque omnem illam de Inferis tragœdiam*

γωδίαν, καὶ ὡς δὶ ἔρωτα, ὁ Ζεὺς ταῦρος ἢ κύκνος ἐγένετο, καὶ ὡς ἐκ γυναικός τις ἐς ὄρνεον ἢ ἐς ἄρκτον μετέπεσεν· ἔτι δὲ Πηγάσους, καὶ Χιμαίρας, καὶ Γοργόνας, καὶ Κύκλοπας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, πάνυ ἀλλόκοτα, καὶ τεράστια μυθίδια, παίδων ψυχὰς κηλεῖν δυναμένα, ἔτι τὴν Μορμὼ, καὶ τὴν Λάμιαν δεδιότων. καί τοι τὰ μὲν τῶν ποιητῶν ἴσως μέτρια· τὸ δὲ καὶ πόλεις ἤδη καὶ ἔθνη πολλὰ κοινῇ καὶ δημοσίᾳ ψεύδεσθαι, πῶς οὐ γελοῖον; εἰ Κρῆτες μὲν, τοῦ Διὸς τάφον δεικνύοντες, οὐκ αἰσχύνονται· Ἀθηναῖοι δὲ τὴν Ἐριχθόνιον ἐκ τῆς γῆς ἀναδοθῆναί φασι, καὶ τοὺς πρώτους ἀνθρώπους ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναφῦναι, καθάπερ τὰ λάχανα, πολὺ σεμνότερον οὗτοι τῶν Θηβαίων, οἳ ἐξ ὄφεως ὀδόντων, Σπάρτους τινας ἀναβεβλαστικέναι διηγοῦναι. ὃς δ' ἂν οὖν ταῦτα, καταγέλαστα ὄντα, μὴ ἰῆται ἀληθῆ εἶναι, ἀλλ' ἐμφρόνως ἂν ἐξετάζων

gædiam: & quo pacto ob amorem Iupiter in taurum & cygnum versus sit: & quemadmodum ex muliere quispiam in auiculam vrsámve mutatus sit: Pegasos prætereà, Chimærásque & Gorgonas, ac Cyclopas, atque id genus omnia, admodum absurdas monstrosásque fabulas, & quæ mentes afficere puerorum queant, qui laruam adhuc lamiámque metuunt: quanquam poëtica sint fortasse tolerabilia: at vrbes iam gentésque totas vna voce ac publicitùs mentiri, an non hoc ridiculum? veluti cùm Cretenses sepulcrum Iouis ostendere non pudet: & Athenienses Erichthonium editum è terra ferunt, primósque illos homines in Attica olerum more ex terra emersisse. Hi tamen multò verecundiores quàm Thebani, qui ex serpentis dentibus satiuos quosdã progerminasse narrant. quòd si quis hæc, quum sint ridicula, vera esse non creda

ζων ταῦτα, Κορωίδα τινὸς, ἢ Μαργίτα νομίζοι τ' πεπιστεῦσθαι, ἢ Τριπτόλεμον ἐλάσαι διὰ τῦ ἀέρος, ἐπὶ δρακόντων ἁρματηλάτην, ἢ Πάνα τινὰ ἐξ Ἀρκαδίας, σύμμαχον ἐς Μαραθῶνα, ἢ Ὠρείθυιαν ὑπὸ τοῦ Βορέου ἁρπαγῆναι, ἀσεβὴς οὗτός γε καὶ ἀνόητος ἂν δόξειε τοῖς ἔλλοξιν, οὕτω πεπλάνοις καὶ ἀληθέσι πράγμασιν ἀπιστῶν. ἐς τοσῦτον ἐπιπρέπει τὸ ψεῦδος. Φιλ. ἀλλ' οἱ μὲν ποιηταὶ, ὦ Τυχιάδη, καὶ τὰ πόλεις ἐν συγγνώμης τυγχάνοιεν ἂν. οἱ μὲν τὸ ἐκ τοῦ μύθου τερπνὸν ἐπαγωγότατον ὂν ἐγκαταμιγνῦσι τοῦ τῆ γραφῆ, οὗπερ μάλιστα δεῖ τοῦτο πρὸς τοὺς ἀκροατάς· Ἀθλητὰς δὲ καὶ Θηβαίους, καὶ εἴ τινες ἄλλοι, σιμωτέρας ἁρπάσαντα τὰς παρίδας ἐκ τῶν διδυμάων. εἰ γοῦν τις ἀφέλοι τὰ μυθώδη τοῦτα ἐκ τῆς Ἑλλάδος, οὐκ ἂν ἱκανὸς εἴη μῆ, τοὺς ἀπαγγέλτας αὐτῶν ἀξιό-

credat, sed ea prudenter examinans, Coræbi cuiusdam, aut Margitæ existimet esse, si quis aut Triptolemum credat in alatis draconibus per aërem vectum esse, aut [h] Panà quendam ex Arcadia in Marathonem venisse auxilo, vel [i] Orithyam à Borea raptam esse, impius nimirum hic atque insanus videatur eis: quippe qui tam manifesta veráque non credat. vsqueadeò obtinet mendacium. PHILOS. At poëtis Tychiade, vrbibúsque fuerit fortasis ignoscendum: nam illi delectationem illam quæ ex fabula proficiscitur, vt quæ maxima sit illecebra, poëmatibus suis immiscent, qua potissimùm erga auditores opus habent. Athenienses verò, Thebaniqúe, & si qui sunt alij, patriæ suæ plus maiestatis ex huiusmodi figmentis conciliant. Quòd si quis fabulas auferat è Græcia, nihil obstiterit quò minus earum narratores fame inte-

ἀφθρῶσα, μηδὲ ἀμισθὶ τῶν ξένων τἀληθῆ ἀκέσαν ἐθελησάντων. οἱ δὲ μηδαμίας ἕνεκα διαύτης ἀτίας, ὅμως χαίροντες τῷ ψεύσματι, παγγέλοιοι ἀκότως λοιδοῦν ἄν. Τυ. νὴ λέγεις· ἐγὼ γοῦν παρὰ Εὐκράτους ἥκω σι, τὸ πάνυ, πολλὰ τὰ ἄπιστα καὶ μυθώδη ἀκούσας· μάλιστα δὲ μιτὰ ξὺ λεγομένων ἀπιὼν, ὡχόμιλω, ἃ φέρων τῷ πράγματι τιὼ ὑπερκολὺ, ἀπαδμι ὥσπερ ἃ Ερινυσὼ ἐξελαθεν, πολλὰ τράπα καὶ ἀπόκοτα λιξίοντες. Φι. Ἀλλ᾽ οἱ, ὦ Τυχιάδη, ἀξιόπιστος ὁ Εὐκράτης ἐσί. καὶ τὶς ἂν δὲ πιστεύσειεν, ὡς ἐκεῖνος, οὕτω βαθὺ πώγωνα λαθεμενος, ἑξηκοντούτης ἀνὴρ, ἔτι καὶ φιλοσοφίᾳ ξυὼν τὰ πολλὰ, ἵνα μένειεν ἂν καὶ ἄλλου τινὸς ψευδομένου ἀκοῦσαι παρὼν, ἐχ ὅπως αὐτός τι ζημιῶσαι τοιοῦτον. Τυ. οὐ γὰρ οἶσθα ὦ ἑταῖρε, οἷα ἢ ἔπεν, ὅπως ὑ αὐτὰ ἐπιτεύξεται, ὡς δὲ ἐπόμνυτο τοῖς πολλοῖς

intereant, quando iam nemo futurus sit hospitium, qui verum vel gratis audire velit. At si qui nulla tali causa, gaudent tamen mendacio, hi omnino ridiculi meritò videãtur. TYC. Rectè dicis, nam ego protinùs ab Eucrate illo celebri venio, vbi multa incredibilia ac faculosa quum audissem, imò verò medio in sermone discessi, non ferens narrationem tam supra fidem, sed me velut furiæ quædam abegerunt, dum monstrosa multa atque absurda referent. PHILO. Atqui, Tychiade, vir grauis Eucrates, est & nemo certè crediderit illum tam promissa barba, virum sexagenarium, & qui præterea sit plurimùm in philosophia versatus, sustinuisse vt alium quenquam audire se præsente mentientem, nedum vt ipse tale quicquam audeat. TYC. At nescis, amice, qualia referebat: tum ea quàm constanter asserebat: præterea quàm sanctè in plerisque iurabat,

πλέσιος, παρασήσαμψ & τὰ παιδία· ὥσι μι καὶ ἀμβλέποντα ἐς αὐτὸν, ποικίλα ἐννοῶν, ἄρτι μὲν, ὡς μεμάνοι, καὶ ἔξω ἔοι τ' ἰατικήσ, ἄρτι δ', ὡς γόης ὢν, ἄρα δοξάζοι χρόνον ἐληλύθα μι, ὑπὸ τῆ λιοντῆ γελοῖόν τινα πίθηκον περιείσπων· οὕτως ἄτοπα διηγεῖτο. Φι. τίνα ταῦτα, πρὸς τῆς Εσίας, ὦ Τυχιάδη; ἡδέως γὰρ ἀκήκοα, ἵν' τινα τὸν ἀλαζονείαν ὑπὸ γηλικῆ τῷ ὦ πώγωνι ἔσκιαγε. Τυ. ἔωθα μὲν καὶ ἄλλοτι, ὦ Φιλόκλεις, φοιτᾶν πρὸς αὐτὸν, ἔ ποτι σχόλιὸν τὸν σχολὸν ἄγοιμι. τήμερον δὲ Λιοντίχῳ συγγνοίσθαι δεόμψ & (ἐτὰρ & δή μοι, ὡς οἶσθα) ἀπὸ παρὰ τὸ παιδὸς, ὡς παρ' Εὐκράτην ἴωθεν ἀπιόντι, νοσοῦντα ἐπισκεψόμψ &, ἀμφοῖν ἕνεκα, ὡς καὶ τῷ Λιοντίχῳ συγγνοίμιν, ἰκανὸν ἤδοιμι (ἠγνοήσκαμεν γὰρ, ὡς νοσοίη) παραγίγνομαι πρὸς αὐτὸν. ἐνεῖσκε δὲ αὐτό-

iurabat, admotis etiam filijs, adeò vt ego quum eum respicerem, varia mecum cogitarem, interdum quidem illum insanire, neque animo constare: interdum verò ita cogitabam fugisse me quòd impostor esset, ac tantum temporis [k] sub leonis pelle ridiculam quandam simiam circumtulisset: adeò absurda narrabat. PHI. Quænam illa per Lares sunt, Tychiade? nam cupio cognoscere quámnam præstigiaturam sub tam longa barba occuluerit. TYC. Solebam quidem etiam aliàs Philocles aliquoties eum interuisere, siquando videlicet multo ocio abundarem. Hodie verò quum opus esset mihi conuento Leonticho (est autem, vt scis, amicus mihi) edoctus à puero eum se ad Eucratem mane contulisse, vt eum morbi inspiciendi causa viseret: amborum nomine, nempe vt & Leontichum conuenirem, & Eucratem viderem (ignoraueram autem quòd ægrotaret) ad eum peruenio. At

Leonti-

αὐτόθι τὸν μὲν Λεόντιχον οὐκ ἔτι, ἐφθάκει γὰρ, ὡς ἔφασκον· ὀλίγον πρεσβεληλυθὼς, ἄλλους δὲ συχνοὺς, ἐν οἷς Κλεόδημός τε ἦν, ὁ ἐκ τοῦ περιπάτου, καὶ Δεινόμαχος ὁ Στωϊκὸς, καὶ Ἰών. οἶσθα τὸν ἐπὶ τοῖς Πλάτωνος λόγοις θαυμάζεσθαι ἀξιοῦντα, ὡς μόνον ἀκριβῶς καταγνοκκότα τὴν γνώμην τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐποφητεῦσαι δυνάμενον. ὁρᾷς οἵους ἄνδρας σοι φημὶ, πανσόφους καὶ παναρέτους, ὅτι περ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, ἐξ ἑκάστης παιρέσεως, αἰδεσίμους ἅπαντας, καὶ μονονουχὶ φοβροὺς τὴν πρόσοψιν. ἔτι καὶ ὁ ἰατρὸς Ἀντίγονος παρῆν κατὰ χρείαν, οἶμαι, τῆς νόσου ἐπικληθείς. καὶ ῥᾷον ἐδόκει ἤδη ἔχειν ὁ Εὐκράτης. καὶ τὸ νόσημα τῶν συντρόφων ἦν· τὸ ῥεῦμα γὰρ ἐς τοὺς πόδας αὖθις αὐτῶν κατεληλύθει. καθέζεσθαι οὖν με παρ' αὐτὸν, ἐπὶ τῇ κλίνῃ ὁ Εὐκράτης ἐκέλευεν, ἠρέμα ἐγκλίνας τῇ φωνῇ ἐς τὸ ἀσθενικόν, ὁ πό-

in lecto iuxta se iussit voce,

Leontichum ibi iam non inuenio (nam paulò antè, vt dicebant, exiuerat) alios verò confertos reperio, in quibus erat & Cleodemus Peripateticus, & Dinomachus Stoicus, & Ion, nosti virum? Illum dico qui ex Platonica doctrina magnam sui admirationem expectat, vt qui solus mentem viri deprehenderit, quique eius oracula alijs quoque possit enarrare. Vides quos tibi viros nomino, nimirum omni sapientia atque omni virtute præditos, vtpote ipsum ex quaque secta caput, reuerendos hercle omnes, atque aspectu propemodum terribiles. Aderat præterea medicus Antigonus, vt vsui in morbo esset aduocatus opinor. Et meliùs iam habere se videbatur Eucrates: ac morbus quidam ex familiaribus erat. humor enim rursus in pedes ei descenderat. Sedere me ergo Eucrates languidulè remissa paululùm

ὁπότε ἔλθοι με, καὶ ἅμα βοῶντος αὐτοῦ, καὶ διατυνομένου τι, μιτασχὼν ἐσιὼν, ἐπήκροων. ἐμαυτῷ μάλα πρυμνηρεμῶς, μὴ ψαύσαιμί τι τοῦτων αὐτῶν, ἀκριβῶς τὰ σωθέντα ταῦτα, ὡς ἀγνοήσαιμι νοσοῦντα, καὶ ὡς ἐπὶ ἴαθον, θρομαῖος ἔλθοιμι, ἵνα θᾶττον ἀπαλλαγείην. οἱ μὲν δὴ ἐτυγχανον ἤδη ὑπὲρ τοῦ νοσήματος τὰ μὲν ἤδη πεφαρμακότες, τὰ δὲ καὶ τότε διαξίοντες, ἔτι δὲ καὶ θεραπείας τινὰς ἑκάστοτε ἐποβάκτοντες. ὁ μὲν δὴ Κλεόδημος, εἰ δίνιον, φησί, τῇ ἀριστερᾷ τις ἀνελόμενος χαμόθεν τὸν ὀδόντα τῆς μυγαλῆς, οὕτω φονευθείσης, ὡς πέπαρον, ἐνδήσας ἐς δέρμα λέοντος, ἄρτι ἀποδαρέντος, ἔπειτα περιαψειε περὶ τὰ σκέλη, αὐτίκα παύεται τὸ ἄλγημα. οὐχ ἐς λέοντος, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, ἐγὼ ἤκουσα, ἐλάφου δὲ θηλείας, ἔτι παρθένου καὶ ἀβάτου. καὶ τὸ πρᾶγμα οὕτω πιθανώτερον· οὐκοῦν μᾶλλον ἐλάφου, καὶ ῥᾴστα μάλιστα ἐν τῶν

quum me conspiceret: quamquam interim dum ingrederer, vociferantem eum ac vocem intendentem audieram: tamen ego admodum curiosè cauens ne pedes eius tangerem, vbi me vulgaribus istis verbis purgaueram quòd eum ægrotare nesciuerim: quod vbi resciissem, curriculo venerim: adsedi propè. Et illis quidem sermo iam de morbo erat: & quædam iam antè dixerant, quædam verò etiam tunc narrabant: præterea medicamenta quædam quisque proferebat. Cleodemus igitur: Si quis ergo (inquit) siniſtra manu tollens humo [m] muſtelæ dentem, sic interfectæ, vt antè dixi, in leonis pellem alligauerit, nuper excoriati, ac deinde circum crura posuerit, illicò sedatur dolor. Non in leonis pellem, inquit Dinomachus, vt ego audiui, sed in ceruæ potiùs fœmellæ, virginis adhuc, & nondum initæ. & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim cerua est, maximéque valet

τῶν ποδῶν. καὶ ὁ λέων ἄλκιμός ἐστι, καὶ τὸ λίπος αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ, καὶ αἱ τρίχες ἐν τῷ πώγωνι αἱ ὀρθαὶ, μεγάλα δύναται, εἴ τις ἐπίσταιτο αὐτοῖς χρῆσθαι μετὰ τῶν οἰκείων ἑκάστῳ. ποδῶν δὲ ἐπιμέλειαν οὐκ ἔστιν ὅπως ἐπαγγέλλεται. καὶ αὐτὸς, καθάπερ ὁ Κλεόδημος, πάλαι ἐγίγνωσκον, ἐλαφρὰ βοῦν ἀγέλην δεῖν, διότι κἀγὼ ἔλαφος· ἔναγχος δέ τίνος ἀνὴρ σοφὸς τὰ δικαῖα μετεδίδαξέ με, ἀπὸν οἰκείων ἐν τῶν ἐλάφων τοὺς λέοντας ἀμείνους, ἔφη, καὶ ἀρρωστοτέρους ἐπὶ νικᾷν οἱ παρόντες, ὡς τοῦτο ἀπόντος τοῦ λίθου· ἐγὼ δέ, οἶμαι γάρ, ἔφην, ἐπῳδάς τισι τὰ δίκαια ταῦτα ᾄδεσθαι, ἃ τοῖς ἔξωθεν παραλήμμασι, τῷ μὴ ἔνδον ὀσφρίζεσθαι; ἐλέγετο ἐπὶ τούτῳ λόγος μου, μὴ δεῖσθαι ἂν μαθητῶν μοι τοιούτων τὴν ἄνοιαν, ἐπεὶ μὴ ἐπισκήπτω τὰ παρηγορήματα, καὶ περὶ ὧν ἂν οὐδεὶς φρονῶν ἀντείποι μὴ

valet pedibus: & leo quidem fortis est, pinguedóque eius, ac manus dextra, pilíque qui recti è barba prominent, magnam vim obtinent, si quis uti nouerit cum proprio cuique carmine: at pedum curam minimè pollicentur. Et ipse quoque, inquit Cleodemus, olim sic putabam ceruina pelle utendum, propterea quòd cerua velox esset. at nuper vir quidam Libycus, peritus profectò in rebus huiusmodi, contrà me docuit, ceruis ostendens velociores esse leones: quippe qui eas, inquit, etiam persequendo capiunt. Laudabant qui aderant, tanquam rectè dixisset Libycus ille. Tum ego: Putatis, inquam, incantamentis quibusdam sedari talia? aut foris admotis appendiculis, quum intus malum grassetur? Riserunt hunc sermonem meum: & palàm in me magnam damnabant amentiam, qui apertissimas res ignorarem, & quibus nemo qui sapiat, contradicat

μὴ οὐχὶ οὕτως ἔχειν. ὁ μέν τοι ἰατρὸς. Αντίγονος ἐδόκει μοι ἡσθῆναι τῇ ἐρωτήσει μου· πάλαι γὰρ ἠμελεῖτο, οἶμαι, βοηθεῖν ἀξιῶν τῷ Εὐκράτει μετὰ τῆς τέχνης, οἴνου τε πραγγέλλων ἀπέχεσθαι, καὶ λαχανα σιτεῖσθαι, καὶ ὅλως ὑφαιρεῖν τοῦ τόνου. ὁ γοῦν Κλεόδημος ὑπομειδιῶν ἅμα, τί λέγεις, ἔφη, ὦ Τυχιάδη, ἄπιστον εἶναί σοι δοκεῖ, τὸ ἐκ τῶν τοιούτων γίγνεσθαι τινὰς ὠφελείας ἐς τὰ νοσήματα; ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγὼ, εἰ μὴ πάνυ τὴν ῥῖνα κορύζης μεστὸς εἴην, ὡς πιστεύσειν τὰ ἔξω, καὶ μηδὲν κοινονοῦντα τοῖς ἔνδοθεν ἐπιγείρουσι τὰ νοσήματα, μετὰ ῥηματίων, ὡς φατε, καὶ γοητείας τινὸς ἐνεργεῖν, καὶ τὴν ἴασιν ἐπιπέμπειν προσαρτώμενα· τό δ' οὐκ ἂν γένοιτο, οὐδ' ἢν ἐς τοῦ Νεμείου λέοντος τὸ δέρμα ἐνδήσῃ τις ἐκ καὶ δεκα ὅλας μυγάλας. ἐγὼ γοῦν αὐτὸν τὸν λέοντα εἶδον πολλάκις χωλεύοντα ὑπ' ἀλγηδό-

quin sic se habeant. At medicus certè Antigonus delectari mihi visus est hac rogatione mea. Iamdudum autem neglectui habitus fuerat, opinor, quum opem Eucrati ferre ex arte vellet, denuncians videlicet vino vt abstineret, atque oleribus vesceretur, & vigorem animo omnino minueret. Cleodemus ergo subridens interim: Quid ais, inquit, Tychiade? incredibile tibi videtur esse vt ex rebus huiusmodi parentur quædam aduersus morbos remedia? Mihi certè videtur, inquam ego: nisi naribus adeò mucosis sim, vt credam ea quæ foris applicantur, nihilque cum his quæ morbos excitant, intus communicant: per verbula tamen, vt dicitis, ac præstigiaturam operari: & quum appenduntur, sanitates immittere. id profectò nunquam fieri posiit, nec si quis vel in Neméi leonis pellem sedecim mustelas integras insuerit. Ego profectò leonem ipsum è doloribus sæpe claudicantem

ἡμῶν, ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ αὐτῷ δέρματι· πάνυ γὰρ, ἰδιώτης, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, εἶ, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐμέλησέ σοι ἐν μαθεῖν, ὅν τινα τρόπον ὠφελεῖ τοῖς νοσήμασι προσφερόμενα. καίμοι δοκεῖς ἀθρεῖ τὰ παρανίσματα ἅμα παραδέξασθαι ταῦτα, ἢ ἐν ῥᾳδίῳ θυριτῶν τὰς ἀποπομπὰς, καὶ ἢ ἑρπετῶν τὰς καταθελξεις, καὶ βδελύγων ἰάσεις, καὶ τἄλλα, ὁπόσα καὶ αἱ γραῦς ἤδη ποιοῦσιν. ἀλλ' ἵνα μὴ γένηται ἅπαντα ταῦτά σοι τοιαῦτα οἷόν τε ἐστὶ ταῦτα γίγνεσθαι ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἀπείραντα, ὦ δαιμόνιε, ξυμπράγματος, Δεινόμαχε, φασὶν, οὐκ ἔλαττον, ἢ φῄς, ταῦτα ἄλλα μὴ τοιαύτης ἀμαθίας γιγνόμενα. ἆρ' οὖν μὴ πείσεις, πρότερον ἐπάγων τὸν λόγον, διότι φύσιν ἔχει γίγνεσθαι, ἔστι τι πυρετὸς καὶ τῶν οἰδήματα καὶ διὰ διότ' ἂν ὄνομα θῇς τοιοῦτον, ἢ ῥῖγος βαρβαρικὸν· καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῶν βδελύγων φράσαι τοὺς, ἔτι καὶ γραῶν μύθοι λυγὸ

dicantem vidi in vniuersa sui ipsius pelle. Nimium idiota es, inquit Dinomachus, neque vnquam tibi curæ fuit, vt disceres quónam modo res istiusmodi aduersus morbos quum adhibentur, conferunt: ac mihi videris ne notissima quidem ista recepturus, febrium videlicet istarum profligationes, quæ certo quodam ambitu recurrunt, tum serpentium demulsiones, ac bubonum sanationes, & cætera quæcunque anus etiam iam faciunt. quòd si illa fiunt omnia, quur tandem non putabis hæc etiam similibus rebus fieri? Infinita congeris, inquam, Dinomache, o clauúmque, vt aiunt, clauo extrudis. Neque enim constat ea quæ commemoras, eiusmodi vi fieri. Quamobrem nisi reddita ratione persuaseris primùm naturam fieri posse, vt febris tumorque vereatur,

aut nomen aliquod diuinum, aut dictionem aliquam barbaricam, ob idque ex inguine fugiat: aniles adhuc fabulæ sunt

μηχόμφά ὅτι. σὺ μοι δοκεῖς, ἢ δὲ ὅς ὁ Δεινόμαχος, τὰ ζωιαῦτα λέγων, ὅτι θεὸς εἶναι πιστεύειν. ἢ γε μὴ οἶσθα ἰάσεις οἷόν τι ἐστὶ ὑπὸ ἱερῶν ὀνομάτων γίγνεσθαι. ἔστω ταῦτα, ὦ Ἴων, δὴ ἐγὼ, μὴ λέγε, ὦ ἄριστε· κωλύει γὰρ οὐδέν, μὴ θεῶν ὄντων, ὅμως τὰ ζωιαῦτα φαρμακα εἶναι. ἐγὼ γὰρ μὴ θεὸς σέβω, μὴ ἰάσεις αὐτὰ ὁρῶ, καὶ ἃ νῦν ποιοῦσι τοὺς μάμμουθας, ὑπὸ φαρμάκων καὶ ἰατρικῆς ἀνισάντων. ὁ γοῦν Ἀσκληπιὸς αὐτὸς, μὴ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ἅπια φάρμακα πάσουτων ἐθεράπευον τοὺς νοσοῦντας, δηλοῦντας καὶ μυγάλας πριάπους. ἔα τοῦτον, ἔφη ὁ Ἴων. ἐγὼ δὲ ὑμῖν θαυμάσιόν τι διηγήσομαι· ἐμοὶ γὰρ μειράκιον ἔτι, ἀμφὶ τὰ τέτταρα καὶ δέκα ἔτη σχεδὸν, ἦλθε δή τις ἀγγέλων τῷ πατρὶ, Μίδαν τὸν ἀμπελουργὸν, ἐρρωμένον ἐς τὰ ἄλλα οἰκέτην καὶ ἐργατικὸν, ἀμφὶ πλήθουσαν ὀπώραν, ὑπὸ ἐχίδνης δηχθέντα, ἐκ θαλάσσης δή σεσηπότα

quæcunque retulisti. Tumèhi videris, inquit Dinomachus, quū ista dicas, ne deos quidem esse credere. Siquidem putas fieri non posse, vt per sacra nomina remedia morbis afferantur. Hoc, inquam ego, vir optime, ne dixeris. nihil enim prohibet quò minùs, etiam si maximè dij sint, ista tamen sint vana. Ego verò & deos colo, & medelas eorum video, & leuamenta quæ laborantibus conferunt, pharmacis videlicet atque arte medica restituentes. Itaque P. Aesculapius ipse eiúsque posteri salutaria pharmaca admouentes medebantur ægrotis, non leones aut mustelas circumligantes. Mitte hunc, inquit Ion. At ego vobis mirabile quiddam narrabo: Eram adhuc adolescentulus, annos natus fermè 14. quum quidam ad patrem meum venit nuncians ei, Midam vitis cultorem seruum, etiam aliis in rebus robustum atque industrium, & circa pleraque iam forum à vipera morsum iacére iam putre-

facto

σα τὸ σκέλος. ἀναδοῦντι γὰρ αὐτῷ τὰ λήμματα καὶ τοῖς χάραξι περιπλέκουτι, πρόσρα πύδωρ τὸ θηρίον δακὼν μετὰ τὸ μέγαρον δάκτυλον. καὶ τὸ μὲν φθάσαι, καὶ καταδῦναι αὖθις ἐς τὸν φωλεόν· τὸν δὲ εἰμώξαι, ἀρτιμμῶρον ὑπ' ἀλγηδόνων. ταῦτά τε οὖν ἀπαγγέλλετο, καὶ τὸν Μίδαν ἐφορῶμεν αὐτὸν ἐπὶ σκίμποδος ὄντα τῶν ὁμοδόλων πρόσκομιζόμενον, ὅλον ὠδηκότα, πεπλησμένον, μυδῶντα τὴν ἐπιφάνειαν, ὀλίγον ἔτι ἐμπνέοντα. πλὴν ὑπομιμνήσκω δὴ σε πατρὶ τῶν φίλων τις παρὼν, θάρρει, ἔφην· ἐγὼ γάρ σοι ἄνδρα Βαβυλώνιον τῶν Χαλδαίων, ὡς φασιν, αὐτίκα μέτεμι, ὃς ἰάσεταί σε ἄνθρωπον. καὶ ἵνα μὴ ἀπιστῇς λέγων, ἥκω ὁ Βαβυλώνιος, καὶ ἀνίσησι τὸν Μίδαν, ἐπῳδή τινι ἐξαναδύσας τὸν ἰὸν ἐκ τοῦ σώματος, ἔτι καὶ προσαναρτήσας τῷ ποδὶ γυναικὸς παρθένου λίθον ἀπὸ

facto crure. Etenim dum ligaret palmites, ac vallis circumplicaret, adrepentem beſtiolam maximum eũ pedis momordiſſe digitum. Tum illam quidem illicò aufugiſſe, & ſeſe rurſus in latebram condidiſſe. Illum verò eiulare perditum è doloribus. Hæc ergo quum nunciarentur, iam Midam ipſum videbamus lectica domum à conſertis apportari, inflatum totum, liuidum, ac ſuperficie tabefactum, vix iam ſpirantem. Pater ergo quum id moleſtè ferret, amicorum quiſpiam, qui tum forte aderat: Bono animo es, inquit. Ego enim virum quendam Babylonium ex Chaldæis quos vocant, protinus huc adducam, qui ſanabit hominem & ne diem narrando conteram, venit Babylonius, ac Midam reſtituit, effugato ex corpore veneno quadam incantatione, & ad pedem eius appenſo virginis defunctæ lapillo, quem è calumna excíderat. Atque iſtud quidem hactenus forſan mediocre

πὸ τῆς στήλης ἐκκόψας· καὶ τοῦτο μὲν ἴσως μέτριον· καί τοι ὁ Μίδας αὐτὸς ἀραμένος τὸν σκίμποδα, ἐφ' οὗ ἐκεκόμιστο, ὤχετο ἐς τὸν ἀγρὸν ἀπιὼν, τοσοῦτον ἡ ἐπωδὴ ἐδυνήθη· καὶ ὁ στηλίτης ἐκεῖνος λίθος. ὁ δὲ καὶ ἄλλα ἐποίησε θεσπέσια ὡς ἀληθῶς. ἐς γὰρ τὸν ἀγρὸν ἐλθὼν ἔωθεν, ἐπειπὼν ἱερατικά τινα, ἐκ βίβλου παλαιᾶς, ὀνόματα ἑπτὰ θείῳ, καὶ δᾳδὶ καθαγνίας τὸν τόπον, περιελθὼν ἐς τρὶς ἐξήλασεν ὅσα τῶν ἑρπετὰ ἐντὸς τῶν ὅρων. ἧκον οὖν ὥσπερ ἑλκόμενοι πρὸς τὴν ἐπῳδὴν, ὄφεις πολλοὶ, καὶ ἀσπίδες καὶ ἔχιδναι, καὶ θερᾶσαι καὶ ἀκοντίαι, φρυνοί τε καὶ φύσαλοι· ἐλείπετο δὲ εἷς δράκων παλαιὸς, ὑπὸ γήρως, οἶμαι ἐξερπύσαι μὴ δυνάμενος, παρακούσας τοῦ προστάγματος. ὁ δὲ μάγος οὐκ ἔφη παρεῖναι ἅπαντας, ἀλλ' ἕνα τινὰ τῶν ὄφεων τὸν νεότατον χειροτονήσας, πρεσβευτὴν ἔπεμ=

fuerit. Tum Midas iam ipse sublato in quo allatus erat scabello, discessit in agrum. tantum potuit incantatio, & columnaris ille lapis. At idem iste Babylonius alia prætereà diuina planè fecit. Nempe in agrum profectus manè, quum pronunciasset sacra quædam ex vetusto codice septem nomina, sulphure ac face lustrato loco, in orbem ter obambulans, serpentes omneis inuitos exciuit quicunque intra eam regionem erant. Veniebant ergo tanquam ad incantationem tracti serpentes multi, atque aspides, & viperæ, & cerastæ, & iaculi, phryniq́, ac physali: relinquebatur autem vnus draco annosus, prorepere, vt opinor, ob senectam non valens, qui non fuerat audiens dicto. At magus. Non adsunt omnes, inquit. Tum vnum quendam ex serpentibus, eum videlicet qui manu minimus erat, selectum legatum

ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν δράκοντα, ἢ μετὰ μικρὸν ἦκε καὶ αὐτὸς. ἐπεὶ δὲ συνηλίσθημεν, ἐνεφύσησεν ἐκεῖνος αὐτὰ ὁ Βαβυλώνιος, τὰ μὲν αὐτίκα μάλα ἰατικαὶ ἀθρόα πάντα ὑπὸ τῷ φυσήματι, ἡμᾶς δὲ ἐθαυμάζομεν. εἶπέ μοι, ὦ Ιων, ἦν δ' ἐγώ, ὁ ὄφις, ὁ πρεσβευτὴς, ὁ νέος, ἆρα καὶ ἐχειραγώγει ἤδη δράκοντα ἤδη, ὡς φῄς, γεγηρακότα, ἢ σκίπωνα ἔχων ἐκεῖνος, ἐπεστηρίζετο; σὺ μὲν παίζεις, ἔφη ὁ Κλεόδημος. ἐγὼ μὲν αὐτὸς ἀπιστότερος ὢν σοῦ πάλαι τὰ τοιαῦτα (ὅμως γὰρ οὐδενὶ λόγῳ ἁπλῶς τὸν γέροντα ἐπίστευον) ὅμως ὅτε τὸ πρῶτον εἶδον πετόμενον τὸν ξένον τὸν βάρβαρον (ἐξ Ὑπερβορέων δὲ ἦν, ὡς ἐφασκεν) ἐπίστευσα, καὶ ἐνικήθην, καὶ πολὺ ἀντισχών. τί γὰρ ἔδει ποιεῖν, αὐτὸ ὁρῶντα δὴ τὸ ἀέρα φερόμενον, ἡμέρας οὔσης, καὶ ἐφ' ὕδατος βαδίζοντα, καὶ δὴ πυρὸς διϊέντα, καὶ σχολῇ

tum mittebat ad draconem: ac paulò pòst venit etiam ille. At postquam iam collecti constitissent, Babylonius in eos insibilauit. Atque illi repentè admodum omnes ab eius flatu incensi sunt, nobis interim admirantibus. Tum ego: Dic mihi, inquam, Ion: serpens ille legatus, iuuenem illum dico: vtrum manu deduxit draconem, qui iam, vt ais, senuerat, an ille baculum gestans innitebatur? Ludis tu quidem, inquit Cleodemus: at ego, qui & ipse quoque olim minus talia credebam, quàm nunc tu (putabam enim nulla ratione fieri posse vt ea crederem (tamen quum volantem primùm conspicerem peregrinum illum barbarum (erat autem, vt ferebant, ex Hyperboreis) credidi, ac victus sum, quum tamen multum diúq; repugnassem. nam quid facerem quum eum cernerem in aëre volantem, atque id interdiu, ac super aquam ingredientem, atque per medium ignem incedentem, id-

σχολῇ νὴ βάδλω; σὺ ταῦτα, ὦ δλ' ἐγὼ, ἔδδω τὸν Ὑπερβόρεον ἄνδρα πετόμενον, ἢ ἐπὶ τῶ ὕδατ& βεβηκότα; νὴ μάλα, ἢ δλ' ὃς, ὑποδεδεμένον γε καρβατίνας, οἷα μάλιστα ἐκεῖνοι ὑποδδύνται. τὰ μὲν γὰρ σμικρὰ ταῦτα τί χρὴ καὶ λέγειν, ὅ& ἐπιδέδυνδε ἕροτας ἐπιπέμπων, καὶ δαίμονας ἀνάγων, καὶ νεκρὸς ἐξόλους ἀναπαλῶν, καὶ τῶν Ἑκάτην αὐτῶν ἐναργῆ ποιήσας, καὶ τὸν σελήνην ἀποστήσων; ἐγὼ γὰρ δὴ καὶ ὑμῖν, ἃ ἄδδον γενόμενα ὑπ' αὐτῆ ἐν Γλαυκίᾳ τῇ Ἀλεξικλέους. ἄρτι γὰρ ὁ Γλαυκίας, τοῦ πατρὸς ἀρτιθανόντ&, παραλαβὼν τὴν οὐσίαν, ἠράσθη Χρυσίδ& τῆς Δημαινέτου θυγατρός· ἐμοὶ δὲ διδασκάλῳ ἐχρῆτο πρὸς τοὺς λόγους· καὶ ἦ γε μὴν ὁ ἔρως ἐκεῖν& ἀπασχόλησιν αὐτὸν, ἅπαντα ἂν ἄλλα τὰ τοῦ πεπαιδευμένου ἐποίησε· ὃς καὶ ὀκτωκαιδεκαέτης ὢν ἀνέγνω, καὶ τὴν φυσικὴν ἀκρόασιν ἐξέμαθε· εἶτα ἐπειδὴ ἐνέπεσε τῷ ἔρωτι, ἐκεῖνα μὲν ἐπαύσατο, τὴν δὲ Περιπατητικὴν ἐπιδοὺς ἑαυτὸν ἐσπούδαζε· καὶ ἤδη ἐπὶ τῷ τέλει ἦν τῆς ἀκροάσεως, ὅτε ὁ ἔρως ἐκεῖνος ἐπιστὰς αὐτῷ ἐκέλευε τὰ ἄλλα ἐᾶν, καὶ τὴν Ἑκάτην ἐκείνην ἐπιδείκνυσθαι τοῖς ἐρῶσιν αὐτῆς. ἐγὼ δὲ ἐπειδὴ ἐπύθετο τὸν Ὑπερβόρεον ἄνδρα πετόμενον, ἢ ἐπὶ τῷ ὕδατ& βεβηκότα; νὴ μάλα, ἢ δλ' ὃς, ὑποδεδεμένον γε καρβατίνας, οἷα μάλιστα ἐκεῖνοι ὑποδδύνται. τὰ μὲν γὰρ σμικρὰ ταῦτα τί χρὴ καὶ λέγειν, ὅ& ἐπιδέδυνδε ἕροτας ἐπιπέμπων, καὶ δαίμονας ἀνάγων, καὶ νεκρὸς ἐξόλους ἀναπαλῶν, καὶ τὴν Ἑκάτην αὐτῆν ἐναργῆ ποιήσας, καὶ τὸν σελήνην ἀποστήσων; ἐγὼ γὰρ δὴ καὶ ὑμῖν, ἃ ἄδδον γενόμενα ὑπ' αὐτῆ ἐν Γλαυκίᾳ τῇ Ἀλεξικλέους. ἄρτι γὰρ ὁ Γλαυκίας, τοῦ πατρὸς ἀρτιθανόντ&, παραλαβὼν τὴν οὐσίαν, ἠράσθη Χρυσίδ& τῆς Δημαινέτου θυγατρός· ἐμοὶ δὲ διδασκάλῳ ἐχρῆτο πρὸς τοὺς λόγους· καὶ ἦ γε μὴν ὁ ἔρως ἐκεῖν& ἀπασχόλησιν αὐτὸν, ἅπαντα ἂν ἄλλα τὰ τοῦ πεπαιδευμένου ἐποίησε· ὃς καὶ ὀκτωκαιδεκαέτης ὢν ἀνέγνω, καὶ τὴν φυσικὴν ἀκρόα-

qúe lentè ac sensim? Tũne, inquam ego, ista videbas, virum Hiperboreum volantem, aut super aquas ambulantem? Et maximè, inquit ille, carbatinas indutum, quo calceamenti genere illi potissimùm vtuntur. Nam minutula ista quid attinet referre, quæcunque fecit, quo pacto amores immiserit, ac dæmones exegerit, mortuósque marcidos in vitam reuocauerit, atque Hecaten ipsam palàm conspectibus exhibuerit, & lunámque è cœlo detraxerit? Quin ego vobis referam quæ ab eo fieri conspexi in Glaucia Alexidis filio. Glaucias hic quum patris nuper defuncti substantiam suscepisset, Chrysidem amabat Demæneti filiam: ac me quidem præceptore in disciplina vtebatur: ac nisi amor ille à studio deduxisset eum, vniuersam Peripateticorum doctrinam perdidicisset, vt qui octo & decem quum esset annorum, iam absoluerat Analytica: tum physicam auscul-

ἀκρόασιν μετεληλύθει εἰς τέλος. ἀμηχανῶν δὲ ὅμως τοῦ ἔρωτι, μηνύει μοι τὸ πᾶν. ἐγὼ δὲ, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, διδάσκαλον ὄντα, τὸν Ὑπερβόρεον ἐκεῖνον μάγον ἄγω πρὸς αὐτὸν, ἐπὶ μναῖς τέσσαρσι μὲν τὸ παραυτίκα (ἔδει γὰρ προτελέσαι τι πρὸς τὰς θυσίας) ἑκκαίδεκα δὲ, εἰ τύχοι τῆς Χρυσίδος. ὁ δὲ αὐξομένην τηρήσας τὴν σελήνην (τότε γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ τοιαῦτα τελεσιουργεῖται) βόθρον τε ὀρυξάμενος ἐν αἰθρίῳ τινὶ τῆς οἰκίας περὶ μέσας νύκτας ἀνεκάλεσεν ἡμῖν, πρῶτον μὲν τὸν Αναξικλέα τὸν πατέρα τοῦ Γλαυκίου, πρὸ ἑπτὰ μηνῶν τεθνεῶτα. ἠγανάκτει δὲ ὁ γέρων ἐπὶ τὸ ἔρωτι, καὶ ὠργίζετο, τὰ τελευταῖα δὲ ὅμως ἐφῆκεν αὐτοῦ ἐρᾷν. μετὰ δὲ, τὴν Εκάτην τε ἀνήγαγεν, ἐπαγομένην τὸν Κέρβερον, καὶ τὴν σελήνην κατέσπασε· πολυμορφόν τι θέαμα, καὶ ἄλλοτε ἀλ-

auscultationem in finem vsque percurrerat. Amore tamen victus, mihi rem omnem significat. Ego verò, quemadmodum par erat, quippe qui præceptor eram, Hyperboreum illum magum ad eum duco, conductum quatuor illicò minis in manum datis (oportebat enim præparari quiddam ad sacrificia) tum sedecim prætereà, si Chryside potiretur. Ille verò crescentem obseruans lunam (nam tunc vt plurimùm huiusmodi sacra peraguntur) fossam cùm effodisset in aperto quodam loco domus, sub dio circa mediam noctem euocauit nobis primùm quidem Anaxiclem Glauciæ patrem, ante septem menses vita defunctum. Succensebat autem ob amorem senex, atque indignabatur: tandem tamen ei permisit vt amaret. Postea verò Hecaten quoque eduxit, afferentem vnà Cerberum: tum lunam detraxit, multiforme quoddam spectaculum, & quod aliàs aliud

ἀποῖόν τι φανταζόμενον. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, γυναικεί-
αν μορφὴν ἐπιλέκνυδο, ἔπα
βοῦς ἐγίνετο πάγκαλος, ἔπα
σιλλαξ ἐφαίνετο. τέλος δ' εὗρε Ὑπερβόρεος ἐκ σιλοῦ
ἐρώτιόν τι ἀναπλάσας, ἄπιε-
θι, ἔφη, καὶ ἄγε Χρυσίδα.
καὶ ὁ μὲν σκλὸς ἐξέπλαζ. καὶ
μετὰ μικρὸν δὲ ἐπῆσε λύπ-
τως τὴν θύραν ἐκείνη καὶ ἀ-
σπασθεὶς περιέβαλε τὴν Γλαυ-
κίαν, ὡς ἂν ἐμμανέστατα ἐ-
ρῶν, καὶ σωλῶν, ἄχετ' ἂν
ἀλικτρυόνων κοπτόμενα ὠ-
δίνων. τότε δὴ ἤτε σε-
λήνη ἀνέπλαζ ἐς τὸν οὐρα-
νὸν, καὶ ἡ Ἑκάτη ἤλυ κατὰ
τῆς γῆς, καὶ τὰ ἄλλα φάσμα-
τα ἠφανίσθη, καὶ τὴν Χρυ-
σίδα ἐξεπέμψαμεν περὶ αὐ-
τό που σχεδὸν τὸ λυκαυγές.
εἰ ταῦτα ἔδες, ὦ Τυχιάδη,
οὐκ ἂν ἔτι ἐπῄνεσας, ἵνα
μοι μὴ ἐν ταῖς ἐπῳδαῖς χρή-
σιμα τῦ λέγεις, ἐγὼ δ' ἐν-
πίστευον γὰρ ἂν, εἴγε ἔδον αὐ-
τά. νῦν δὲ συγγνώμη, οἶμαι, εἰ
μὴ

aliud apparebat. Primùm quidem muliebrem formam referebat: deinde in vaccam formosam vertebatur: postremò verò catula videbatur. Hyperboreus ille tandem quum finxisset quendam è luto Cupidinem: Abi, inquit, atque huc perducas Chrysidem, Ac lutum quidem protinus euolabat: paulò pòst autem afsuit illa, pulsans ostium. Tum ingressa Glauciam complectitur, eum quàm insanissimè deperiens: & cum eo versata est quoad gallos canentes audiuimus. Tum verò luna subuolabat in cœlum, atque Hecate subijt terram, cæteráque spectra disparuerunt: & Chrysidem tandem emisimus circa ipsum fermè diluculum. Hæc Tychiade si conspexisses, haudquaquam ampliùs dubitasses esse multa in carminibus istis commoda. Bene dicis, inquam ego. credidissem equidem, si vidissem ea: nunc verò ignoscendum mihi puto, si qua-

μὴ τὰ ὅμοια ὑμῖν ὀξυδερκῶν ἔχω. πλὴν ἀπ' οἶδα γὰρ τὴν Χρυσίδα, ἣν λέγας, ἱρασὶν γυναῖκα, καὶ πρόχειρον, ἀλλ' ὁρῶ δῆ, τίνος ἕνεκα ἐδεήθη τι ἐπ' αὐτὴν τοῦ φιλτάτου προβουτᾶ, μὴ μάγκ τὸ ἐξ Ὑπερβορέων, μὴ σεληνίης αὐτ' ἐπὶ δισχιλίοις ἀγαγεῖν ἐς Ὑπερβορέους δυνατὸν ἦν. πάνυ γὰρ ἐνδίδωσι πρὸς ταύτην τὴν ἐπῳδὴν ἡ γυνή, καὶ τὸ ἐναντίον τοῖς φάσμασι πέπουθεν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ, ἂν ψόφον ἀκούσῃ χαλκοῦ ἢ σιδήρου, φεύγει· καὶ ταῦτα γὰρ ὑμεῖς φατε, αὐτὴ δὲ, ἂν ἀργυρίου πᾶν ψοφῇ, ἔρχεται πρὸς τὸ ἦχον· ἄλλως τε καὶ θαυμάζω αὐτὴ γε μάγκ, ἁδυωάμενον αὐτὸς ἱραοθῆναι πρὸς τῶν πλουσιωτάτων γυναικῶν, καὶ τάλαντα ὅλα παρ' αὐτὴν λαμβάνειν, ὁ δὲ τηλίκουτον μυῶν, πάνυ σμικρολόγος ὤν, Γλαυκίαν ἐπίρασον ἱρεάζεται. γελοῖα ποιεῖς, ἔφη ὁ Ἴων, ἀπιστῶν ἅπασιν· ἐγὼ γοῦν κἄλλως ἂν ἑτοίμως

si qualia vos videtis, acutè perspicere non possum: verumtamen Chrysidem illam quam dicis, noui, mulierem planè meretricem, ac facilem: nec video sanè cuius gratia ad illam egueritis luteo illo legato, magõque ex Hyperboreis vsque, atque ipsa insuper luna, quippe quam viginti drachmis ducere in Hyperboreos vsque potuisses. mirificè enim sese offert ad hanc incantationem mulier, & contrarium quiddam spectris istis habet. Nam ea quidem æris ferrive sonum si audierint, fugiunt (nam id vos prædicatis) illa verò si argentum vspiam sonuerit, accurrit ad tinnitum. Præterea ipsum etiam magum admiror, quòd cùm ditissimas mulieres in amorem sui posit elicere, atque ab eis solida talenta suscipere, is tamen ob quatuor minas, admodum tantilli lucelli auidus, Glauciam amoris compotem fecerit. Ridiculè facis, inquit Ion, nihil qui credis. Ego te libenter ergo

ἐροίμην σε, τί περὶ τούτων φῂς, ὅσοι τοὺς δαιμονῶντας ἀπαλλάττουσι τῶν δειμάτων, οὕτω σαφῶς ἐξᾴδοντες καὶ τὰ φάσματα. καὶ ταῦτα οὐκ ἐμὲ χρὴ λέγειν, ἀλλὰ πάντες ἴσασι τὸν Σύρον, τὴν ἐκ τῆς Παλαιστίνης, τὸν ἐπὶ τούτων σοφιστὴν, ὅσους παραλαβὼν καταπίπτοντας πρὸς τὴν σελήνην, καὶ τὸ ὀφθαλμὸ δαστρέφοντας, καὶ ἀφροῦ πιμπλαμένους τὸ στόμα, ὅμως ἀνίστησι, καὶ ἀπρπέμπει ἀρτίους ἐπὶ μισθῷ μεγάλῳ ἀπαλλάξας τῶν δεινῶν. ἐπειδὰν γὰρ ἐπιστῇ κειμένοις, καὶ ἔρηται, ὅθεν εἰσεληλύθασιν εἰς τὸ σῶμα· ὁ μὲν νοσῶν αὐτὸς σιοπᾷ, ὁ δαίμων δὲ ἀπρκρίνεται Ἑλληνίζων ἢ βαρβαρίζων, ἢ ὅθεν ἂν αὐτὸς ᾖ, ὅπως τε, καὶ ὅθεν ἐπῆλθεν ἐς τὴν ἄνθρωπον. ὁ δὲ ὅρκους ἐπάγων, εἰ δὲ μὴ πεισθείη, καὶ ἀπειλῶν ἐξελαύνει τὸν δαίμονα. ἔγω γ' οὖν καὶ εἶδον ἐξιόντα μέλανα, καὶ καπνώδη τὴν χροιάν. οὐ μέγα, ἦν

ergo rogauerim quid de his respondeas, qui dæmoniacos liberant erroribus, adeò manifestè spectra illa carminibus eijcientes. Atque hæc me dicere non opus est, verùm omnes nouerunt, Syrus ille ex Palæstina, qui harum rerum artifex est, quàm multos mortales suscipiat qui ad lunam concidant, oculósque distorqueant, spumáque os oppleant: quos tamen erigit, ac sanos remittit, magna accepta mercede diris eos malis liberans. Etenim quum iacentibus instet, rogaueritque vnde sint in corpus ingressi, ægrotus quidem ipse tacet: at dæmon verò respondet, aut lingua Græca loquens, aut barbarica, aut vndecunque fuerit ipse: & quomodo & vnde intrauit in hominem. Ille verò adiurans eum, ac ni paruerit, minitans etiam, expellit abigitq; dæmonem. Quin ego quoque dæmonem quendam exeuntem vidi, nigrum certè, & colore fumidum. Non magnum erat, inquam

ὦ δ' ἐγὼ, τὰ τοιαῦτά σε ὁρᾷν, ὦ Ἰων. ὧγε καὶ αἱ ἰδέαι αὐταὶ φαίνονται, ἃς ὁ πατὴρ ὑμῶν Πλάτων δείκνυσιν, ἀμαυρόν τι θέαμα, ὡς πᾶς ἡμᾶς τοὺς ἀμβλυώττοντας. μόνος γὰρ Ἰων (ἔφη ὁ Εὐκράτης) τὰ τοιαῦτα εἶδεν, οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ δαίμοσιν ἐοτετυχήκεσαν, οἱ μὲν νύκτωρ, οἱ δ' μεθ' ἡμέραν. ἐγὼ δὲ οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ μυριάκης ἤδη τὰ τοιαῦτα τεθέαμαι· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐταραττόμην πᾶς αὐτὰ, νῦν δ', ὑπὸ τοῦ ἔθους, οὐδέν τι παράλογον ὁρᾷν μοι δοκῶ, καὶ νῦν μάλιστα, ἐξ οὗ μοι τὸν δακτύλιον ὁ Αραψ ἔδωκε, σιδήρου τοῦ ἐκ τῶν σταυρῶν πεποιημένον, καὶ τὴν ἔπῳδὴν ἐδίδαξε τὴν πολυώνυμον, ἐκτὸς εἰ μὴ ἡᾷμοὶ ἀπιστήσεις, ὦ Τυχιάδη. καὶ πῶς ἂν ἦν δ' ἐγὼ, ἀπιστήσαιμι Εὐκράτει τῷ Δείνωνος, σοφῷ ἀνδρὶ μάλιστα, καὶ ἐλευθερίως τὰ δοκοῦντα οἱ λέγοντι, οἴκοι, παρ' αὐτῷ, μετ' ἐξουσίας; τὸ γοῦν περὶ

inquam ego, talia te Ion cernere. cui ipsæ etiam apparent ideæ, quas vestræ familiæ parens ostendit Plato: rem videlicet spectatu tenuem, atque euanidam, quantum ad nos homines lusciosos. Itáne solus Ion, inquit Eucrates, istiusmodi vidit, ac non alij etiam multi inciderunt in dæmones, alij noctu, alij etiam interdiu? Ego profectò non semel, sed millies iam talia conspexi: ac primùm quidem turbabar ad ea: iam verò ob consuetudinem nihil nouum aut prodigiosum mihi videre videor, maximéque nunc, ex quo annulum mihi Arabs dedit ex ferro de cruce quapiam sumpto factum carmenq; docuit nominibus multis plenum: nisi fortè ne mihi quidem fidem sis habiturus, Tychiade. At quî fieri possit, inquam, vt Eucrati non credam, Dinonis filio, viro in primis sapienti, ac liberè, quæ sibi videntur, domi in priuato suo cum authoritate narranti. Illud ergo de statua,

ρὶ τοῦ ἀνδριάντος, ἢ δ' ὃς ὁ Εὐκράτης, ἅπασι τοῖς ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὅσα νυκτὸς φανερόν ἐστι καὶ πᾶσι καὶ νεανίαις καὶ γέρουσι· τοῦτο οὐ παρ' ἐμοῦ μόνον ἀκούσεται ἄν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων ἁπάντων. ποῖον, λέγ' ἐγώ, ἀνδριάντος; οὐχ ὁρᾶκας, ἔφη, ἐν τῇ αὐλῇ ἑστηκότα, καλὸν ἀνδριάντα, Δημητρίου ἔργον τοῦ ἀνθρωποποιοῦ; μῶν τὸν λισκεύοντα, λέγ' ἐγώ, φῄς, τὸν ἐπικυφότα καὶ τὸ χρῆμα τῆς ἀφέσεως, ἀπεσφαμμένον ἐς τὸν λισκοφόρον, ἠρέμα ὀκλάζοντα ὡς ἐπὶ τὸ ἑτέρῳ ἐοικότα ξωναυσημοσμένῳ μετὰ τῆς βολῆς; ἐκεῖνον, ἢ δ' ὅς, ἐπὶ τῶν Μύρωνος ἔργων ἦν καὶ τοῦτό ὄφιν, ὁ λισκοβόλος, ὃν λέγεις σύ τὸν παρ' αὐτόν φημι, τὸν ἀλαλούμενον τὸν ἀφαλὸν τῇ ταινίᾳ καλόν· πολυκλείτου γὰρ τοῦτο ἔργον. ἀλλὰ τὸν μὲν ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἀσιόντων ἄφες, ἐν οἷς καὶ τὰ Κυτίς τῦ

statua, inquit Eucrates, quæ omnibus qui in domo sunt, singulis noctibus apparet tum pueris, tum adolescentibus, tum senibus, hoc, inquam, non à me duntaxat audieris, verumetiam à nostris omnibus. De qua statua, inquam ego? Non vidisti (inquit) quum ingrederis, statuam quandam in atrio collocatam, sanè quàm pulchram, opus Demetrij, qui statuas humana specie fingere consuevit? Nonne illam dicis, inquam, quæ discum iacit, quæ inclinata est ad emissuri gestum, reflexa in eam quæ discum fert, altero pede modicè inflexo, quæque se erectura videtur vnà cum iactu? Non, inquit: nam vnum est ex Myronis operibus ille disci iactator quem dicis. Sed nec eam quæ est ei proxima: eam loquor, cui tænijs caput vinctum est, formosam illam: nam id Polycleti opus est. verùm eas quæ à dextra sunt egredientibus, omitte, inter quas & tyranniçidæ illi stant, Critiæ Nesiotæ

τῶ Νησιώτου πλάσματα ἐ-
σημῶν, οἱ τυραννοκτόνοι. οὐ
δὲ, ἤ τινα παρὰ τὸ ὕδωρ
τὸ ἐπιῤῥέον ἕλδω πρᾶ-
σσρα. φαλαντίαν, ἡμίγυμ-
νον πλὴν ἀσβολίω, λύτμω
μγόον τῶ πάγωνΘ τὰς τρί-
χας ἰνίας, ἐπίσημον τὰς
φλέβας, αὐτοανθρώπῳ ὅ-
μοιον; ἐκεῖνον λέγω, Πέλι
χΘ, ὁ ΚορίνθιΘ σρατη-
γὸς εἶν Λοκῆ. νὴ Δι' ἐγὼ δ' ἐ-
γὼ, ἕλδόν τινα ἐπὶ τὰ δε-
ξιὰ τῶ Κρόνυ, ταινίας, καὶ σ-
φάνυς ξηρούς ἔχοντα, δι-
χρυσωσρόμον πετάλοις τὸ σῶ-
θΘ. ἐγὼ δέ, ὁ Εὐκράτης ἔφη,
ἐκεῖνα ἐχρύσωσα, ὁπότε μ' ἰά-
σατο δεῦρο τρίτης, ὑπὸ τῶ ἐ-
πιδήμυ ἀρρωμίσμενον. ἰῶ γῦ
καὶ ἰατρὸς, ἰῶ δ' ἐγὼ, ὁ βέλ-
τισΘ οὗτΘ ΠέλιχΘ; ἔσι-
καὶ μὴ σκόπει, ἤ δ' ὃς ὁ Εὐ-
κράτης, ἤ σε ὄκ ἐς μακρὰν
μέτεσιν ὁ ἀνὴρ. οἶδα ἐγὼ,
ὅσον ἀμείνετα οὗτΘ, ὁ ὑπὸ
σῶ γελοίωΘ ἀνδριὰς, ἤ ὑ-
νομίζας τοῦ αὐτοῦ εἶν, καὶ
ἐπιτίμησεν ἐπιδήμυς, οἷς ἂν
ἐθέλοι, εἴ γε καὶ ἀρτίμησεν
ἀμωτὸν αὐτῶ, ἴλεως, ἰῶ δ' ἐγὼ ἴσω ὁ ἀνδριὰς, καὶ ἅπιΘ,

Neſiotæ plaſmata. tu verò annon ad aquam illam quæ influit, quampiam vidiſti ventre prominulo, caluam, ſemnudatam, vulſis quibuſdam barbæ pilis, inſignibus venis vero omni ſimillimam? Pelichus dux Corinthius eſſe videtur. Per Iouem, inquam, vidi quandam à dextra Saturni, quæ tænias coronásque aridas habebat, pectoreque folia quædam inaurata. Ego, inquit Eucrates, ea inauraui, quum me ſanaſſet triduo, febre pereuntem. Erátne igitur etiam medicus, inquam ego, optimus iſte Pelichus? Eſt. neque ride, inquit Eucrates, alioqui homo te haud multò pòſt muadet. Noui ego certè quantum valeat hæc quam tu rides ſtatua. An'nō eiuſdem putas eſſe immitare febres in quos voluerit, quandoquidem potis eſt eijcere? Propitia, inquā, placatáque ſit hæc ſtatua mihi,

οὕτως ἀνδρεῖος ὤν. τί δ' οὖν καὶ ἄλλο ποιοῦντα ὁρᾶτε αὐτὸν ἅπαντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ; ἐπειδὰν τάχιστα, ἔφη, νὺξ γένηται, οἱ δὲ καταβὰς ἀπὸ τῆς βάσεως, ἐφ' ᾗ ἕστηκε, περίεισιν ἐν κύκλῳ τὴν οἰκίας, καὶ πάντες ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ, ἐνίοτε καὶ ᾄδοντι, καὶ οὐκ ἔστιν ὅν τινα ἠδίκησεν· ἐκτρέπεσθαι γὰρ χρὴ μόνον. ὁ δὲ παρέρχεται, μηδὲν ἐνοχλήσας τοὺς ἰδόντας. καὶ μὴν καὶ λούεται τὰ πολλὰ, καὶ παίζει δι' ὅλις νυκτὸς, ὥστε ἀκούειν τοῦ ὄδατος ψοφοῦντος. ὅρα τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, μὴ οὐχὶ Πέλιχος, ὁ ἀνδριὰς, ἀλλὰ Τάλως ὁ Κρὴς, ὁ τοῦ Μίνωος ᾖ· καὶ γὰρ ἐκεῖνος χαλκοῦς τις ἦν, τῆς Κρήτης περίπολος. εἰ δὲ μὴ χαλκοῦ, ὦ Εὔκρατες, ἀλλὰ ξύλου ἐπεποίητο, οὐδὲν αὐτὸν ἐκόλυεν οὗ Δημητρίου ἔργον εἶναι, ἀλλὰ τῶν Δαιδάλου τεχνημάτων. δραπετεύει γοῦν, ὡς φῂς, ἀπὸ τῆς βάσεως καὶ οὗτος. ὅρα, ἔφη, ὦ Τυχιάδη, μή σοι μεταμελήσῃ τοῦ σκώμ-

quæ tantum valeat. Quidnam ergo aliud facientem eam viderunt omnes qui in domo sunt? Quum primùm nox est, inquit, hæc è base descendens in qua steterat, in orbem totam domum circumit: & omnes occurrunt ei interdum etiam canenti: nec quisquam est quem vnquam læserit. diuertere enim tantum oportet. Illa verò præterit nihil intuentes infestans, quin & lauat sæpe, & tota nocte ludit, vt ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide ergo, inquam ego, ne fortè non Pelichus hæc statua sit, sed Talus potiùs Cretensis, qui apud Minoëm fuisse dicitur. nam & ille æreus quidam Cretæ custos erat. quòd si non ex ære, sed ex ligno facta esset, nihil eam prohiberet quin non opus Demetrij, sed vna potiùs ex Dædali machinis esse videatur. è base namque, vt ais, etiam ista fugit. Vide, inquit, ô Tychiade, ne te posthac scom

σκώμματος ὕστερον. οἶδα ἐγὼ οἷα ἔπαθεν ὁ τὰς ὀβολὰς ὑφελόμενος, οὓς κατὰ νουμηνίαν ἑκάστην τίθεμεν αὐτῷ. κἀνθένδε ἐκβαλῶ, ὁ ἐκεῖνον ἕνεκα, ἱερόσυλόν γε ὄντα. πῶς οὖν αὐτὸν ἠμύναντο, ὦ Εὐκράτες; ἐθέλω γὰρ ἀκοῦσαι, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἀποσοβήσει Τυχιάδης ἀπιέναι. πολλοί, φησὶν ὅς, ἐκεῖνον ὀβολοὶ πεζοὶ ὑπεδέδουν αὐτῷ, καὶ ἄλλα νομίσματα ἔνια ἀργυρᾶ πεζὰ ἐπὶ μυρόν, μυρῷ ἐγκεχυμένα, καὶ πίτταλα ἐξ ἀργύρου, ὀχλοῦ τινος, εἰ μισθὸς ἐπὶ τῇ ἰάσει, ὁπόσοι δὲ αὐτὸν ἐπαύσαντο πυρετῷ ἐχόμενοι. ὧν δὴ ἡμῖν Λίβυς τις οἰκέτης ἐκατάρατος, ἱπποκόμος, οὕτω ἐπεχείρησε νυκτὸς ὑφελίσθαι πάντα ἐκεῖνα, καὶ ὑφέλετο, καταβὰς ἐγκότως ἤδη τηρήσας τὸν ἀνδριάντα. ἐπὰν δ' ἐπανελθὼν τάχιστα, ἔγνω περισυλημένος ὁ Πέλιχος, ὅρα ὅπως ἠμύναζ, καὶ κατεφώρασε τὸν Λίβυν. δὶ ὅλης

scommatis huius pœniteat. Noui quidem ego quid illi euenerit qui obolos surripuit, quos ei nouilunio quoque suspendimus. Prorsus attrocia, inquit Ion, & portebat accidere: quippe qui sacrilegus erat. quomodo ergo illum vltus est, ô Eucrates? Nam audire cupio, etiamsi quam maxime Tychiades iste dissuasurus est. multi, inquit ille, ad pedes eius oboli iacebant, aliáque item numismata quædam argentea ad crus eius affixa cera, ac lamina quoque argenteæ, vota cuiusque, aut merces ob sanationem eius qui ab eo liberatus esset quum febre detineretur. At erat nobis seruus quidam Libycus sceleratus, equorum curator. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia, abstulitque, digressam iam quum obseruasset statuam. At quum primùm reuersus intellexit sacrilegio se compilatum Pelichus, vide quo pacto sese vltus est, atque furti prodidit Libycum. Tota

ὅλης γὰρ τῆς νυκτὸς περιῄει ἐν κύκλῳ τὴν αὐλὴν, ἄθλιος ἐξελθεῖν οὐ δυνάμενος, ὥσπερ ἐς Λαβύρινθον ἐμπεσὼν, ἄχρη δὴ κατελήφθη, ἔχων τὰ φώρια, γενομένης τῆς ἡμέρας· καὶ τότε μὲν πληγὰς οὐκ ὀλίγας ἔλαβεν ἁλοὺς, οὐ πολὴν δὲ ἐπιβιοὺς χρόνον, κακὸς κακῶς ἀπέθανε, μαστιγούμενος, ὡς ἔλεγε, κατὰ τὴν νύκτα ἑκάστην, ὥστε καὶ μώλωπας ἐς τὴν ἐπιοῦσαν φαίνεσθαι αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σώματος. πρὸς ταῦτα, ὦ Τυχιάδη, καὶ τὸν Πέλιχον σκῶπτε, κἀμὲ ὥσπερ τὸν Μίνωος ἡλικιώτην, παραπαίειν ἤδη δόκει. ἀλλ', ὦ Εὔκρατου, ἦν δ' ἐγὼ, ἔστ' ἂν ὁ χαλκὸς μὲν χαλκὸς, τὸ δὲ ἔργον Δημήτριος ὁ Ἀλωπεκεῖθεν εἰργασμένος ᾖ, οὐ θεοποιός τις, ἀλλ' ἀνθρωποποιὸς ὤν, οὔ ποτε φοβήσομαι τὸν ἀνδριάντα Πέλιχον, ὃν οὐδὲ ζῶντα πάνυ ἐδεδίειν, ἀπειλοῦντά μοι. ἐπὶ τούτοις Ἀντίγονος ὁ ἰατρὸς εἶπε κἀμοὶ, ὦ Εὔκρατου, Ἱπποκράτις ἐστὶ χαλκοῦς, ὅσον

ta nocte artium obambulabat in orbem miser, exire non valens, tanquam in Labyrinthum incidisset quoad orta die iam deprehensus est ea tenens quæ furto abstulerat: ac tum quidem comprehensus, plagas non paucas recepit, nec temporis multum superstes malus malè perijt, vapulans, vt dicebat, singulis noctibus adeò vt vibices postridie apparerent in corpore. I nunc, et post ista quoque Tychiades Pelichum ride, ac me tanquam coætaneum Minoi iam delirare puta. At, ô, Eucrates, inquam ego, quamdiu æs erit æs, operisq; plastes Demetrius Alopecensis fuerit, qui non deos, sed homines fingere consueuit, Pelichi nunquam statuam verebor: quippe qui nec ipsum etiam viuentem, si mihi minaretur, admodũ timuissem. Ad hæc medicus Antigonus: Et mihi, ô Eucrates, inquit, [s] Hippocr. æreus est magnitudine fermè

πυχυᾶ & τὸ μίχρι θ, ὃς μόνον ἐπειδὰν ἡ θεαμὶς ἀπσβῇ πᾶσι τὴν οἰκίαν ὅλην ἐν κύκλῳ, ψοφῶν, καὶ τὰς πυξίδας ἀνατρέπων, καὶ τὰ φάρμακα συγχέων, καὶ τὴν θύραν πᾶσι τρίπων καὶ μάλιστα ἐπειδὰν τὴν θυσίαν ὑπβάλω. μισθαὶ δὲ κατὰ τὸ ἔτος ἕκαστον αὐτῷ θύομεν. ἀξιοῖ γοῦν, ὦ δ' ἐγὼ, καὶ Ἱπποκράτης ἤδη ὁ ἰατρὸς θύεσθαι αὐτῷ, καὶ ἀναγκαῖα, ἂν μὴ κατὰ καιρὸν ἀφ' ἱερῶν τελείων ἱσιασθῇ ὁμοίως ἄλλα ἀγκπᾶν, εἴ τις ἀναλίσκειν αὐτῷ, ἢ μιλίκρατον ἐπισπένδειν, ἢ στεφανώσαι τὴν λιφανίδα; ἄκρον τοίνυν, ἔφη ὁ Εὐκράτης, τοῦτο μὴ καὶ ἐπὶ μαρτύρων, ὃ πᾶσι τῶν πρότερον ἔδοξεν. ἐτύχχανε μὴν ἀμφὶ πρυγητὸν τὸ ἔτος ὄν· ἐγὼ δὲ ἀμφὶ τὸν ἀρχὸν μισόσης τ' ἡμέρας, πρυγῶντας ἀφεὶς τοὺς ἐργάτας, κατ' ἐμαυτὸν ἐς τὴν ἄλλην ἀπῆειν, μεταξὺ φροντίζων τι, καὶ ἀνασκοπούμενος. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ σαυηριφᾶ ἐγὼ, τὸ μὲν πρῶτον ὑπαλοῦς ἀβίβων, ἐνθυμούμενός τι καὶ σκοπούμενος ἅμα. ἐπεὶ δὲ ἐγενόμην ἐπὶ τῷ ἄλσει, ἀκούω τοῦ κυνὸς ὑλακτοῦντος ἐκ τοῦ ἄλσους. ἐγὼ δὲ ἐπιστὰς ἐπεσκόπουν, καὶ ἐδόκουν ἀκούειν καὶ ἀνθρώπων φωνῆς ἐκ τοῦ ἄλσους. ἐπεὶ δὲ ἐγενόμην ἐγγὺς, ἐνόμιζον ἀκούειν καὶ ἀνθρώπων φωνῆς ἐκ τοῦ ἄλσους. ἐγὼ δὲ ἐπιστὰς ἐπεσκόπουν, καὶ ἐδόκουν ἀκούειν καὶ ἀνθρώπων φωνῆς ἐκ τοῦ ἄλσους.

fermè cubitali : qui tunc duntaxat quum lucerna extincta sit, totam in orbem domum ambit, perstrepens, ac pyxides euertens, pharmacáque commiscens, atque ossilia circumuertens: maximéque siquando sacrificia prætermittimus, quibus in singulos annos ei sacrificamus. Postulat ergo, inquam ego, etiam Hippocrates medicus iam ut sibi sacrificetur : indignúmque nisi in tempore iustiorum sacrificiorum epulis accipiatur : quem nimirum decebat boni consulere si quis ei libauerit, aut mulsum inspersérit, aut caput coronauerit? Audi ergo, inquit Eucrates, istud certè etiam testibus probauero, quod ante annos quinque vidi. Erat fermè vindemiæ tempus. Ego verò in agrum circa meridiem vindemiatum dimissis operariis, in syluam solus abibam, cogitans interim quiddam atque considerans. At postquam in saltum perueni, canum primò latra-

ὁμοῦ ἐπεγώρουν ἀλλήλοις. ἐγὼ μὲν οὖν ἐκάλουν Μνάσωνα τὸν ἐμὸν, ὅσον ἡλικιώτην καὶ ἀγελαῖον, εἰς τὸ γυμνάσιον μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν παρακαθούμενος. τὰ δὲ ἐκ ἔχων ὅπως. ἀλλὰ μετ' ὀλίγον σεισμός τις γενομένης, καὶ βοὴ, οἷον ἐκ βροντῆς, γυναῖκα ὁρῶ προσιοῦσαν, φοβερὰν, ἡμιπαλιάιαν σκληρὸν τὸ ὄψος, ἔχουσαν δὲ καὶ λαμπάδα ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ ξίφος ἐν τῇ δεξιᾷ, ὅσον ἀποσάπηχυν. καὶ τὰ μὲν ἔνερθεν ὀφιόπους ἦν, τὰ δὲ ἄνω γοργόνι ἐμφερὴς, τὸ βλέμμα φοβερὸν, καὶ τὸ φρικῶδες τῆς ὄψεως. καὶ ἀντὶ τῆς κόμης, τοὺς δράκοντας περιειλήφει, ἐπεμήνιες περὶ τὸν αὐχένα, καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἐνίους ἐσπαραμένους. ὁρᾶτε, ἔφη, ὅπως ἔφευξα, φίλοι. μεταξὺ δὲ λέγων καὶ ἅμα λέγων, ἐδείκνυεν ὁ Εὐκράτης τὰς ἐπὶ τοῦ πήχεος τρίχας, πᾶσιν ὀρθὰς ὑπὸ τοῦ φόβου. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Ιωνα, καὶ τὸν Δεινόμαχον καὶ Κλεόδημον, ἀνεχώρουν ἀτρεῖς,

tus insonuit. Ego verò Mnasona filium meum cum æqualibus venientem, ludere venariq; (quemadmodum solebat) conijciebam. At res haudquaquam sic se habebat: verùm paulò pòst facto terræmotu, sonoq; velut è tonitru, & mulierem aduenientem video terribilem, proceritate fermè semistadiali. Habebat autem in sinistra facem, in dextra verò gladium viginti circiter cubitorum. Et infernè quidem pedibus erat serpentinis, Supernè verò Gorgonem referens, vultu videlicet, atque aspectus horrore: pro coma quidem draconibus tanquam cæsarie circumcincta, alijs collum amplectentibus, alijs etiam per humeros sparsis. Videte, inquit, amici, quo pacto etiam inter narrandum exhorrui, & simul hæc dicens Eucrates, ostendit omnibus brachij sui setas erectas me-

III. Ion ergo ac Dinomachus & Cleodemus vehemen-

ter

ἀτενὲς, προσεῖχον αὐτῷ γέροντες ἄνδρες, ἑλκόμενοι τῆς ῥινὸς, ἠρέμα προσκυνοῦντες οὕτως ἀπίθανον Κολοσσὸν, ἡμισταδιαίαν γυναῖκα, Γιγάντειόν τι μορμολύκειον. ἐγὼ δὲ ἐνενόουν μεταξὺ, οἷοι ὄντες αὐτοὶ, νέοις τε ὁμιλοῦσιν ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ ἐπὶ πολλῶν θαυμάζονται, μόνῃ τῇ πολιᾷ, καὶ τῷ πώγωνι δαφέροντες τῶν βρεφῶν· τὰ δ' ἄλλα καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἐναγωγότεροι πρὸς τὸ ψεῦδος. ὁ γοῦν Δινόμαχος, εἰπέ μοι, ἔφυ, ὦ Εὔκρατες, οἱ κύνες δὲ τῆς θεοῦ πυλίκοι τὸ μέγεθος ἦσαν; ἐλεφάντων, ἦ δ' ὃς, ὑψυλότεροι τῶν Ἰνδικῶν, καὶ μέλανες καὶ αὐτοὶ, καὶ λώσιοι, πινναρᾷ καὶ αὐχμώσῃ τῇ τάχνῃ. ἐγὼ μὲν οὖν ἰδὼν ἔστιν, ἀναστρέψας ἅμα τὴν σφραγίδα, ἔν μοι ὁ Ἄραψ ἔδωκεν, εἰς τὸ εἴσω τοῦ δακτύλου. ἡ Ἑκάτη δὲ, πατάξασα τῷ δρακοντείῳ ποδὶ τοὔδαφος, ἐποίησε χάσμα παμμέγεθες, ἡλί-

ter inhiantes auscultabant eum. viri senes, tanquam naribus traherentur, adorantes apud sese tam incredibilem Colossum, mulierem semistadialem, Giganteum quoddam Mormosycium. Ego verò considerabam interim cuiusmodi erant hi qui cum iuuenibus sapientiæ nomine versentur, vulgoq́ in admiratione habeantur: quum sola nimirum canitie barbaq́ ab ipsis differant infantibus, cæterùm etiam illis ipsis facilùs ductiles ad erdenda mendacia. Dinomachus ergo, die mihi, inquit, Eucrates, illi canes deæ, quanta magnitudine erant? Elephantis, inquit ille, proceriores Indicis, nigri & ipsi, hirsutiq́, sordido squalidoq́ villo. Ego igitur quum viderem, restiti, inuerso protinus in interiorem digiti partm, quod Arabs mihi dederat, sigillo. Hecate ergo percusso draconicis illis pedibus solo, hiatum effecit maximum, & qui immani magnitudine penitùs æqua-

κον Ταρτάρειον τὸ λέγεθος, εἶτα ᾤχετο μετ' ὀλίγον ἁλλομένη ἐς τὸ αὐτό. ἐγὼ δὲ θαρσήσας ἐπέκυψα λαβόμενος δένδρου τινὸς, πλησίον πεφυκότος, ὡς μὴ σκοτοδινιάσας ἐμπέσοι μι ἐπὶ κεφαλὴν, εἶτα ἑώρων τὰ ἐν Ἅδου ἅπαντα τὸν Πυριφλεγέθοντα, τὴν λίμνην, τὸν Κέρβερον, τοὺς νεκροὺς, ὥστε γνωρίζειν ἐνίους αὐτῶν. τὸν γοῦν πατέρα εἶδον ἀκριβῶς, αὐτὰ ἐκεῖνα ἔτι ἀμπεχόμενον, ἐν οἷς αὐτὸν κατεθάψαμεν. τί δὲ ἔπραττον, ὁ Ἰὼν ἔφη, ὦ Εὔκρατες, αἱ ψυχαὶ; τί ἄλλο, ἦδ' ὃς ἢ καταφῦλα καὶ φρήτρας, μετὰ τῶν φίλων καὶ συγγενῶν δεσπρίβουσιν ἐπὶ τοῦ ἀσφοδέλου κατακείμενοι; ἀντιλεγέτοσαν οὖν ἔτι, ἦδ' ὃς ὁ Ἰὼν, οἱ ἀμφὶ τὸν Ἐπίκουρον τῷ ἱερῷ Πλάτωνι, καὶ τῷ περὶ τῶν ψυχῶν λόγῳ. σὺ δὲ μὴ καὶ τὸν Σωκράτην αὐτὸν, καὶ τὸν Πλάτωνα εἶδες ἐν τοῖς νεκροῖς; τὸν Σωκράτην ἔγωγε, ἦδ' ὅς, οὐδὲ τοῦτον σαφῶς, ἀλλὰ εἰκάζων,

ret Tartarum. deinde paulò pòst abijt in eum desiliens. Ego verò præsente animo porrecta ceruice inclinatus, inspexi apprehensa arbore quapiam quæ vicina stabat, ne obortis mihi tenebris ac vertigine, in caput præceps inciderem: deinde conspexi ea quæ in inferno sunt omnia, Pyriphlegethontem lacum, Cerberum, manes: adeò vt quosdam etiam eorum agnoscerem. Patrem ergo meum manifestè cernebam adhuc his ipsis amictum quibus eum sepeliuimus. Quid agebant (inquit Ion) ô Eucrates animæ? Quid aliud, inquit ille, quàm per tribus familiásque cum amicis cognatisqúe versantur, in Asphodelo collati? Contradicant ergo etiam nunc (inquit Ion) Epicurei sacro Platoni, eiusqúe de anima rationibus. At tu nónne Socratem etiam ipsum Platonémque videbas inter manes? Socratem (inquit) vidi neque illum tamen euidenter, nisi quod inde conieci,

ὅτι φαλακρὸς καὶ πεγάσωρ
λῶ. Πλάτωνα δ' ὐκ ἐγνώεισα·
καὶ γὰρ, οἶμαι, πᾶς φίλος ἄν-
δρας τἀληθῆ λέγειν. ἅμα γὰρ
ἔγωγε ἅπαντα ἀκριβῶς ἑώρα-
κα, καὶ τὸ χάσμα συνέμυνε, καί
τινων τῶν οἰκετῶν ἀναπ[η]δώντων
με, καὶ Πυῤῥίας οὕτω ἐν
αὐτοῖς, ἐπίσησαν, οὔπω τέ-
λεον μεμυκότος τοῦ χάσμα-
τος. ἐπὶ Πυῤῥίᾳ, ἦ ἀληθῆ
λέγω. νὴ Δί', ἔφη ὁ Πυῤῥίας,
καὶ ἥλακήν δ' ἤκουσα διὰ τοῦ
χάσματος, καὶ πῦρ τι ὑπολάμ-
πειν ἀφ' ἑαυτοῦ μοι ἐδόκει.
λάγωὶ γέλασα, ἐπιμιτρήσαν-
τος δ' μάρτυρος τοῦ ὑπα-
κλιὼ καὶ τὸ πῦρ. ὁ Κλεόδημος δ'
ὁ Μανὰ, ἔπην, ὦδί ἄκοις ἀό-
ρατα ταῦτα ἔδιδε ἐπὶ καὶ αὐ-
τὸς οὐ πᾶ πω πολλοῦ νοσήσας,
τοιῶν δέ τι ἐθρασάμην· ἐπι-
σκόπει δέ μι, καὶ ἐβδάπωγε
Αντίγονος οὗτος. ἑβδόμι
μὲν ἡμέρα, ὁ δὲ πυρετὸς,
οἷος Μαύσωνος σφοδρότε-
ρος. ἅπαντων δέ με ἀφελι-
πόντων ἐπ' ἐρημίας, ἐπικλει-
σάμενοι τὰς θύρας, ἔξω περιέ-
μενον·

ieci, quoniam caluus ac ventricosus erat. Platonem verò non cognoui: nam apud amicos nimirum vera fateri oportet. Simul ergo atque ego omnia conspexi, & hiatus coïit, & ex famulis meis quidam quærentes me, atque in his Pyrrhias hic, superuenêre hiatu nondum plenè obducto. dic Pyrrhia, an non vera narro? Per Iouem (inquit Pyrrhias) & latratum audiui per hiatum: & ignis quidem à face mihi suffulgere videbatur. Tum risi ego profectò, teste latratum ignemq; in cumulum addente. Tum Cleodemus: Haudquaquam noua ista, inquit, neque alijs inuisa vidisti. Nam & ipse haud ita pridem quum ægrotarem, tale quidam conspexi. Prospiciebat mihi curabatque Antigonus hic, ac septima dies erat, febrisq; ô qualis? incendio certè vehementior. Omnes ergo me relinquentes solum, clausis foris ma-

μῶν· ὅτῳ γὰρ ἐκέλευσας, ὦ Αντίγονε, εἰ πως λανθάνω ἐ ὕπνον πρίπω. τότε δὴν ἐ-φίστατό μοι νεανίας ἐγρηγο-ρότι, πάγκαλος, λευκὸν ἱμάτιον περιβεβλημένος. ἔπτα ἀνα-στήσας, ἄγειν δία τινος χά-σματος ἐς τὸ Αδης, ὡς αὐτί-κα ἐγνώκεσα Τάνταλον ἰδὼν καὶ Τίτυὸν, καὶ Σίσυφον, καὶ τὰ μὲν ἄλλα τί ἂν ὑμῖν λέγοιμι; ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ λιπασήμιον ἐ-γγύς ἦν (παρῆν δὲ καὶ ὁ Αἰα-κὸς καὶ ὁ Χάρων, καὶ αἱ Μοῖ-ραι καὶ αἱ Ερινύες) ὁ μέν τις, ὥσπερ βασιλεὺς ὁ Πλούτων μοι δοκεῖ ἐαθέσθαι, ἐπιλεγόμε-νος τῶν τεθνηξομένων τὰ ὀνόματα, ὃς ἤδη ὑπῆν μέρος τῆς ζωῆς σωεβεβληκώς. ὁ δὲ νεανίσκος ἐμὲ φέρων, παρέ-στησεν αὐτῷ. ὁ δὲ Πλούτων ἠγα-νάκτησε τότε, καὶ πρὸς τὸν ἀγα-γόντα με, ἔπω πεπλήρωται, φησί, τὸ νῆμα αὐτῷ, ὅσε ἀπέ-τω. σὺ δὲ δὴ τὸν χαλκέα Δημύ-λον ἄγε, ὑπὲρ ἡμέραν τὸν ἄπρακτον ἤδη βιοῦ. κἀγὼ ἄσμενος ἀ-ναθραμὼν, αὐτὸς μὲν ἤδη

necant· sic enim iusserat, Antigone, si quo pacto possem obdormiscere. Tunc igitur astitit mihi iuuenis quidam vigilanti, pulcher admodum, veste circumamictus candida. Ac me quum excitassem, per hiatum quendam ducit ad inferos, sicuti illic ò cognoui, Tantalum quum viderem ac Tityum Sisyphumq;. At cætera vobis quid commemorem? Postquam verò ad tribunal pervenì (aderat autem & Aeacus, & Charon, Parcæq; atque Erinnyes) quidã velut rex (Pluto certè mihi videbatur) assedit singulorum nomina pecensens, qui morituri erant, quos diem iam vitæ præscriptum præteriisse contigerat. Iuuenis ergo me adducens illi exhibuit. At Pluto tunc incanduit, & ad eum qui me ducebat: Nondum illi completum est stantem, inquit. abeat ergo. Tu verò fabrum Demylum adhuc: iam siquidem vltra colum viuit. Tum ego lætus recurrens, ipse quidem

iam

ἀπύρετος ἦν, ἀγήγγειλον δ' ἅπασιν, ὡς τεθνήξεται Δημύλος, ἐν γειτόνων δὲ ἡμῖν ᾤκει, νοσῶν τι καὶ αὐτὸς, ὡς ἀπηγγέλλετο, καὶ μετὰ μικρὸν ἠκούομεν οἰμωγῆς ὀδυρομένων ἐπ' αὐτῷ. τί θαυμαστὸν, εἶπεν ὁ Ἀντίγονος; ἐγὼ γὰρ οἶδα τινὰ μετὰ εἰκοστὴν ἡμέραν, ἢ ἐτάφη, ἀναστάντα. θεραπεύσας καὶ πρὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἐπεὶ ἀνέστη, τὸν ἄνθρωπον. καὶ πῶς, ἦν δ' ἐγὼ, ἐν εἴκοσιν ἡμέραις οὔτε ἐμύδησε τὸ σῶμα, οὔτε ἄλλως ἐπὸ λιμοῦ διεφθάρη; εἰ μή τινά γε Ἐπιμενίδην σύ γε ἐθεράπευσε. ἅμα ταῦτα λεγόντων ἡμῶν ἐπεισῆλθον οἱ τοῦ Εὐκράτους υἱοὶ ἐκ τῆς παλαίστρας. ὁ μὲν ἤδη ἐξ ἐφήβων, ὁ δὲ ἕτερος ἀμφὶ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτη. καὶ ἀσπασάμενοι ἡμᾶς, ἐκαθέζοντο ἐπὶ τῆς κλίνης, παρὰ τῷ πατρὶ, ἐμοὶ δὲ εἰσεκομίσθη. θρόνος καὶ ὁ Εὐκράτης, ὥσπερ ἀναμνησθεὶς πρὸς τὴν ὄψιν τῆς ἡλίκων, οὕτως

iam febre liber eram: denunciabam verò omnibus quòd Demylus esset moriturus. Manebat autem nobis in vicinia ægrotans etiam ipse nonnihil, vt renunciatum est. Ac paulò pòst audimus eiulatum eorum qui lugebant eum. Quid miri est, inquit, Antigonus? Ego etenim quendam noui post vigesimum diem quàm sepultus est, resurrexisse. Nam hominem & antequam moreretrr, & postquam resurrexit, ipse curaui. Et quo pacto (inquam ego) in diebus viginti neque tabuit corpus, neque prætereà fame corruptum est, nisi fortassis Epimenidem quempiam tu curâsti? Hæc quum diceremus, protinùs ingrediabantur Eucratis filij, è palæstra redeuntes. Alter quidem iam ex ephebis excesserat, alter verò annos natus erat circiter quindecim. Tum salutatis nobis iuxta patrem adsidebant in lecto, ac mihi quidem sella illata est. Tum Eucrates tanquam è conspectu filiorum admonitus: Sic his frui mihi contin-

ὀναίμην, ἔφη, τούτων; ἐπιβαλὼν αὐτοῖν τὴν χεῖρα, ὡς ἀληθῆ, ὦ Τυχιάδη, πρὸς σὲ ἐρῶ. τὴν μακαρίτην μοῦ γυναῖκα τὴν τούτων μητέρα, πάντου ἴσασιν, ὅπως ἠγάπησα· ἐδήλωσα δὲ, οἷς περὶ αὐτὴν ἔπραξα, οὐ ζῶσαν μόνον, ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἀπέθανε, τόν τε κόσμον ἅπαντα συγκατακαύσας, καὶ τὴν ἐσθῆτα ᾗ ζῶσα ἔχαιρεν· ἑβδόμῃ δὲ μετὰ τὴν τελευτὴν ἡμέρᾳ, ἐγὼ μὲν ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς κλίνης, ὥσπερ νῦν, ἐκείμην παραμυθούμενος τὸ γεγενθός. ἀνεγίγνωσκον γὰρ τὸ περὶ ψυχῆς τοῦ Πλάτωνος βιβλίον ἐφ' ἡσυχίας· ἐπεισέρχεται δὲ μεταξὺ ἡ Δημαινέτη αὐτῇ ἐκείνη, καὶ καθέζεται πλησίον, ὥσπερ νῦν Εὐκρατίδης οὗτοσι, δείξας τὸν νεώτερον τῶν ἡμέων, ὁ δὲ αὐτίκα ἔφριξε λάλα παιδικῶς, καὶ πάλαι ἤδη ὠχρὸς ἦν πρὸς τὴν διηγήσιν. ἐγὼ δὲ, ἦδ' ὃς ὁ Εὐκράτης, ὡς εἶδον, περιπλα-

contingat, inquit, simulque manum eis iniecit, vt apud te Tychiades vera narrabo. Felicis memoriæ vxorem meam horum matrem nouerunt omnes quo pacto dilexerim. Nam declaraui his rebus quas in eam feci, non modò dum viueret, verùm etiam postquam vita functa est, quippe qui mundum eius vniuersum, vestemq; qua dum viueret oblectabatur, in rogum illius iniecerim. Septima verò post mortem die, ego quidem hîc in eundem lectum incumbebam. quemadmodum nunc, luctum eum mihi commitigans, quem de illa conceperam. Legebam enim tacitus Platonis illum de anima libellum. Ingreditur interim Demænete ea ipsa, atque adsidet iuxtà, quemadmodum nunc Eucratides hic, minorem designans filium. Hic verò illicò tremuit admodum pueriliter, ac dudum ad narrationem pallebat. Ego verò (inquit Eucrates) vt conspexi ample-

πλακῆς, αὐτῇ ἰδίᾳ κρυον ἀ-
νακωκύσας. ἡ δ' οὐκ ἔα
βοᾶν, ἀλλ' ἠτιᾶτό μι, ὅτι τὰ
ἄλλα πάντα χαλεσάμην
αὐτῇ, θάτερον δὲ τῶν σανδά-
λοιν, χρυσοῦν ὄντοιν, οὐ κα-
τακάυσαμι· εἶναι δ' αὐτὸ
ἔφασκι, παραπεσὸν ὑπὸ τὴ
λιβῶτ, καὶ δι' τοῦτο ἡμᾶς
οὐκ ἰδρύσθαι. θάτερον μό-
νον ἐκαύσαμεν. ἔτι δ' ἡμῶν
διαλεγομένων κατάρατόν τι
ἰλιδίον, ὑπὸ τῇ κλίνῃ ὄν,
μιλιτᾶον ὑλάκτησεν· ἡ δ'
ἀφανίσθη πὸς τὴν ὑλακήν.
τὸ μὲν τοι σανδάλιον ἰδρέ-
θη ὑπο τῇ λιβῶτῳ, καὶ κα-
τακάυθη ὕστερον. ἔτι ἀπισᾶν,
τούτοις, ὦ Τυχιάδη, ἄξιον
ἐναρχέσιν οὖσι, καὶ κατὰ
τὴν ἡμέραν ἑκάστω φανοῦ-
μένοις; μὰ Δί', ἐγὼ δ' ἐγὼ,
ἐπὶ σανδάλῳ γε χρυσῷ ἐς
τὰς συγὰς, ὥσπερ τὰ παι-
δία, πάντα ἄξιοι ἂν εἶεν
οἱ ἀπισοῦντες, καὶ οὕτως ἀ-
ναισχυντοῦντες πὸς τὴν ἀ-
λήθειαν. ἐπὶ τούτοις ὁ Πυθα-
γορικὸς Ἀείγνοτ ἀσυλλόγ-
ιστος ἦν. ὁ δὲ κομή-

amplexus eam singulatim la-
chrymabam. Illa verò me
vociferari non patiebatur,
verùm incusabat me, quòd
quum ei fuissem in reli-
quis gratificatus omnibus,
è sandaliis aureis alterum
non cremaueram. super-
esse autem id dicebat, quod
sub arca ceciderat: atque
ob id nos quum non inue-
niremus, alterum tantùm
cremaueramus. Nobis au-
tem adhuc dissentientibus,
sceleſtissimus quidam cami-
culus, qui mihi in delicijs e-
rat, in lecto cubans allatrabat: ea verò ad latratum
euanuit. At sandalium sub
arca repertum est, posteaq;
à nobis incensum. An hæc
etam, Tychiades, necusa-
bis credere, quum tam sint
euidentia, quotidieq; ob-
seruentur? Per Iouem, in-
quam ego, digni fuerint qui-
bus aureo sandalio nates
puerorum more feriantur:
si qui ista non credant, atque
vsqueadeò impudenter vero
resistant. Interea Pythagoricus intrabat Arignotus co-
matus

ὁ κομήτης, ὃ σεμνὸς ἀπὸ τοῦ προσώπου. οἶσθα τὸν ἀοίδιμον ἐπὶ τῇ σοφίᾳ, τὸν ἱερὸν ἐπονομαζόμενον. κἀγὼ μὲν, ὡς εἶδον αὐτὸν, ἀνέπνευσα, τοῦτ' ἐκεῖνο ἥκειν μοι νομίσας, πέλεκύν τινα κατὰ τοῦ ψευσμάτων. ἐπιστομοῖ γὰρ αὐτοὺς ἔλεγον, ὁ σοφὸς ἀνὴρ, οὕτω τεράστια διεξιόντας· καὶ τὸ τοῦ λόγου, θεὸν ἀπὸ μηχανοῦς ἐπεισκηθῆναί μοι τοῦτο ᾤμην ἀπὸ τοῦς τύχης. ὁ δὲ, ἐπεὶ ἐκαθέζετο, ἐπεκτάντος αὐτῷ τοῦ Κλεοδήμου, πρῶτα μὲν περὶ τοῦ νόσου ἤρετο, καὶ ὡς ῥᾷον ἤδη ἔχειν ἤκουσε παρὰ τοῦ Εὐκράτους, τί δὲ, ἔφη, πρὸς ἀλλήλους φιλοσοφεῖτε; μεταξὺ γὰρ εἰσιὼν ἐπήκουσα, καί μοι δοκεῖτε εἰς καλὸν διατεθήσεσθαι διὰ τὴν τριβήν. τί δ' ἄλλο, εἶπεν ὁ Εὐκράτης, ἢ τουτονὶ τὸν ἀδαμάντινον πείθομεν, δείξας ἐμὲ, ἡγεῖσθαι δαίμονάς τινας εἶναι; καὶ φαντάσματα, καὶ νεκρῶν ψυχὰς περιπολεῖν

matus ille, ab aspectu venerabilis. Nôsti illum doctrinæ nomine celebrem, qui cognominatur sacer. Atque ego equidem vt eum conspexi, respiraui: hoc ipsum quod prouerbio dici solet, aduenisse mihi ratus, nempe securim quampiam aduersus mendacia. Occludet, inquam, eis ora vir sapiens, adeò monstrosa narrantibus. atque prorsus, iuxta vulgatum illud adagium repentè Deum immissum esse mihi hunc à fortuna putabam. Hic verò postquam adsedit, assurgente ei ac cedente Cleodemo, primùm de morbo percontatus est, seqúe audîsse dicebat Eucratem iam se meliùs habere. At quidnam, inquit, inter vos philosophamini? Nam interim dum ingrediebar, subauscultaui, ac mihi certè videmini in re quapiam pulchra conuersari. Quid aliud, inquit Eucrates, quàm vt huic adamantino persuadeamus, me demonstrans, vt dæmones credat aliquos esse, phantasmatáque, ac mortuorum anima

πολεῖν ὑπὲρ γῆς, καὶ φαίνεσθαι οἷς ἐθέλουσιν; ἐγὼ μὲν οὖν ἠρυθρίασα, καὶ κάτω ἔνευσα, αἰδεσθεὶς τὸν Ἀρίγνωτον. ὁ δὲ, ὅρα, ἔφη, ὦ Εὔκρατες, μὴ τοῦτο φησὶ Τυχιάδης, τὰς τῶν βιαίως ἀπεθανόντων μόνας ψυχὰς περινοστεῖν οἷον εἴ τις ἀπήγξατο, ἢ ἀπετμήθη τὴν κεφαλὴν, ἢ ἀνεσκολοπίσθη. ἢ ἄλλῳ γέ τῷ τρόπῳ τοιούτῳ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ βίου, τὰς δὲ τῶν κατὰ μοῖραν ἀπεθανόντων οὐκέτι. ἦν γὰρ τοῦτο λέγῃ, οὐ παῖνν ἀπόβλητα φήσει μὰ Δί', ἦδ' ὃς ὁ Δεινόμαχος, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως εἶναι τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ συνεσῶ τα ὁρᾶσθαι οἴεται. πῶς λέγεις, ἦδ' ὃς ὁ Ἀρίγνωτος, δειμὺ ἀπιδὼν εἰς ἐμὲ, οὐδὲν σοι τούτων γίγνεσθαι δοκεῖ, καὶ ταῦτα, πάντων ὡς εἰπεῖν ὁρώντων; ἀπελόγησθαι, ἦν δ' ἐγὼ, ὑπὲρ ἐμοῦ, εἰ μὴ πιστεύω, διότι μηδὲ ὁρῶ μόνος τῶν ἄλλων, εἰ δὲ ἑώρων, καὶ ἐπίστευον ἂν δηλαδὴ, ὥσπερ ὑμεῖς. ἀλλὰ, ἦδ' ὃς, ἦν ποτε ἐς

mas super terram obambulare, & sese, quibus libitum fuerit, ostendere? Ego igitur erubui, vultumq́ deieci reueritus Arignotum. At ille: Vide (inquit) Eucrates, num hoc dicat Tychiades, eorum tantùm qui violenter interierint, animas errare, veluti si quis suffocatus, aut capite truncatus, crucíve suffixus fuerit, aut alio quopiam istiusmodi modo è vita discesserit: eas verò quæ fatali morte naturaliq́ discesserint, haudquaquam ampliùs oberrare. Nam si hoc dicat, non vsqueadeò absurda dixerit. Per Iouem, innquit Dinomachus, ne esse quidem istiusmodi, nec præsentia cerni putat. Quid ais, inquit Arignotus, in me toruè aspiciens, nihil horum tibi videtur fieri? præsertim quum omnes (vt ita dicam) videant? Ignosces, inquam ego, mihi, si non credo. nam solus omnium non video quòd si vidissem, profectò & credidissem, quemadmodum & vos. Atqui, inquit ille, si quando

ἐς Κόρινθον ἔλθῃς ἱρὸ ἔνθα δὴν ἡ Εὐβατίδου οἰκία· καὶ ἐπειδὰν σε λάχῃ παρὰ τὸ Κράνειον, παριὼν ἐς ταύτην, λέγε πρὸς τὸν θυρωρὸν Τίβιον ὡς ἐθέλοις ἰδεῖν, ὅθεν τὸν δαίμονα ὁ Πυθαγορικὸς Ἀρίγνωτος ἀνοίξας ἀπήλασεν, καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν οἰκῆσθαι τὴν οἰκίαν ἐποίησεν. τί δὴ τοῦτο ἦν, ὦ Ἀρίγνωτε, ἤρετο ὁ Εὐκράτης. ἀοίκητος ἦν, ἔφη ἐκεῖνος, πάλαι δι' ὀλίγου ἀπὸ λεμάτων, εἴ δέ τις οἰκήσειεν, οὐθὺς ἐκπλαγεὶς ἔφευγεν, ἐκθειασθεὶς ὑπό τινος φοβεροῦ καὶ ταραχώδους φάσματος. σωρὸς ἦν πλίνθων ὅσον ἥδη, καὶ ἡμίσεια λατόμου, καὶ ὅλως, οἷόν ἐστιν ἐρείπιον παρελθεῖν ἐς αὐτήν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τούτοις ἤκουσα, τὰς βίβλους λαβὼν (εἰσὶ δέ μοι Αἰγύπτιαι μάλα πολλαὶ περὶ τοιούτων) ἦκον ἐκ τῆς οἰκίαν περὶ πρώτου ὕπνου, ἀπροϊδήτου τοῦ ξένου, καὶ μόνου ἐπιλαμβανομένου, ἐπεὶ ἔμαθον οἱ βαλίσιοι μ, ὡς πρόπλουν κακὸν, ὡς ὤμην. ἐγὼ δὲ

siquando Corinthum veneris, roga vbi sit Eubatidæ domus. Atque vbi tibi fuerit indicata, nempe circa Craneum, in eam ingressus, dic ianitori Tibio, velle te videre vnde dæmonem Pythagoricus Arignotus quum adduxisset, abegerit, ac deinceps habitabilem domum reddiderit. Quidnam hoc erat, Arignote? rogabat Eucrates. Inhabitalis erat, inquit ille, diu propter terricula. quòd si quis inhabitâsset, expauefactus illicò fugiebat, exactus à quodam horrendo ac terribili spectro. Deiderat ergo iam, tectumq; rumpebatur, neque quisquan erat omnino qui in eam ingredi fuerit ausus. Ego verò vbi hæc audiui, libellos sumens (sunt autem Aegyptij mihi de talibus rebus admodum multi) veni in domum circa primam vigiliam, de-

hortante hospite, ac fermè detinente, postquam didicerat quò iturus essem in certum, vt putabat, exitium. At ego

sumpta

δὲ λύχνον λαβὼν, μόνος εἰσέρχομαι, καὶ ἐν τῷ μεγίστῳ οἰκήματι καταθεὶς τὸ φῶς, ἀνεγίγνωσκον ἡσυχῇ. χαμαὶ καθεζόμενος, ἐφίσταται δὲ ὁ δαίμων ἐπὶ τινα τῶν πολλῶν ἥκειν νομίζων, καὶ διαλίξεσθαι, κἀμὲ ἐλπίζων, ὥσπερ τοὺς ἄλλους, αὐχμηρὸς καὶ κομήτης, καὶ μελάντερος τοῦ ζόφου. καὶ ὁ μὲν ἐπιστὰς, ἐπειρᾶτό μου πανταχόθεν πεσβάλλων, εἴ ποθεν κρατήσειε, καὶ ἄρτι μὲν κύων, ἄρτι δὲ ταῦρος γιγνόμενος, ἢ λέων. ἐγὼ δὲ περιεισάμενος τὴν φεικωδεστάτην ἐπίρρησιν, Αἰγυπτιάζων τῇ φωνῇ, συνήλασα κατάδων αὐτὸν εἴς τινα γωνίαν σκοτεινοῦ οἰκήματος, ἰδὼν δὲ αὐτὸ, οἱ κατέδυ, τὸ λοιπὸν ἀνεπαυόμην. ἕωθεν δὲ πάντων ἀπεγνωκότων, καὶ νεκρὸν εὑρήσειν με οἰομένων, καθάπερ τοὺς ἄλλους, πεελθὼν ἀπεσδόκητος ἅπασι, πρόσειμι τῷ Εὐβατίδῃ, εὐαγγελιζόμενος αὐτῷ, ὅτι καθαρὰν αὐτῷ, καὶ

sumpta lucerna, solus ingredior, atque in vastissimo atrio collocato lumine, humi sedens tacitè legebam. Adest verò dæmon ille, cum quopiam è vulgo se congressurum ratus, ac me quoque, quemadmodum alios perterriturum, squallidus, hirsutus, ac tenebris nigrior. Atque hic quum adstaret, vndique me adsultim petens, tentauit si quà posset expugnare, ac modò in canem, modò in taurum, modò in leonem vertebatur. At ego correpto in manum quammaximè horrendo carmine, simulq; vocem imitatus Aegyptiam, [u] & incantans eum, in domicilij tenebrosi angulum quendam compuli. Ac quum animaduertissem vbi se in terram condidit, tum destiti. Manè autem desperantibus vniuersis, ac me quemadmodum alios mortuum sese reperturos putantibus, præter omnium spem progrediens, Eubatidem adeò, feliciter illi annuncians quòd puram sibi

καὶ ἀδείμαντον ἤδη ἕξει τὴν οἰκίαν οἰκεῖν. καὶ παραλαβὼν αὐτόν τε, καὶ τῶν ἄλλων πολλοὺς (εἵποντο γὰρ τοῦ παραδόξου ἕνεκα) ἐκέλευον ἀγαγὼν ἐπὶ τὸν τόπον, οὗ καταδεδυκότα τὴν δαίμονα ἑωράκειν, σκάπτειν λαβόντας δικέλλας καὶ σκαφεῖα. καὶ ἐπειδὴ ἐποίησαν, εὑρέθη ὡς ἐπ' ὀργυιὰν κατορωρυγμένος τις νεκρὸς, ἕωλος, μόνα τὰ ὀστᾶ κατὰ σχῆμα συγκείμενος. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐθάψαμεν ἀνορύξαντες. ἡ οἰκία δὲ τὸ ἀπ' ἐκείνου ἐπαύσατο ἐνοχλουμένη ὑπὸ τῶν φασμάτων. ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀρίγνωτος, ἀνὴρ δαιμόνιος τὴν σοφίαν, καὶ ἅπασιν αἰδέσιμος, οὐδεὶς ἦν ἔτι τῶν παρόντων, ὃς οὐχὶ κατεγιγνωσκέμου πολλὴν τὴν ἄνοιαν, τοῖς τοιούτοις ἀπιστοῦντες, καὶ ταῦτα Ἀριγνώτου λέγοντος. ἐγὼ δ' ὅμως οὐδὲν τρέσας, οὔτε τὴν κόμην, οὔτε τὴν δόξαν τὴν περὶ αὐτοῦ, τί τοῦτ' ἔφην, ὦ Ἀρίγνωτε, καὶ σὺ τοιοῦτος ἦσθα ἡ μόνη ἐλπὶς τοῦς ἀληθείας, καπνοῦ

ac spectris liberam domum iam liceret incolere. Atque illum assumens, aliosq; multos (sequebantur autem huius inopinatæ rei gratia) quum ad locum duxissem, vbi condentem se dæmona conspexeram, iussi vt sumptis ligonibus matulisq; suffoderent: Atque vbi id fecerant, inuentum est ferè ad passum defossum cadauer quoddam marcidum, ossibus tantùm humana specie cohærentibus. Illud igitur effossum sepeliuimus, domus verò posteà turbari prodigijs desiit. Hæc vbi narrauit Arignotus, vir prodigiosa sapientia, ac reuerendus omnibus, nemo erat ex his qui aderant, qui non multam mihi imputaret insaniam, qui talia non credam, narrante præsertim Arignoto. Ego tamen nihil veritus, neque eomam, neque illam quam de eo habebant opinionem: Quid hoc, inquam, Arignote? Etiam tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit, fumo plenus

τοῦ μεστὸς καὶ ἰνδαλμάτων; τὸ γοῦν τοῦ λόγου ἐκεῖνο, ἄνθρακες ἡμῖν ὁ θησαυρὸς, πέφηνας. σὺ δὲ, ἦ δ' ὃς ὁ Ἀρίγνωτος, εἰ μήτε ἐμοὶ πιστεύεις λέγοντι, μήτε Δεινομάχῳ, ἢ Κλεοδήμῳ τούτῳ, μήτε αὐτῷ Εὐκράτει, φέρε, εἰπὲ τίνα περὶ τῶν τοιούτων ἀξιοπιστότερον ἡγῇ, τἀναντία ἡμῖν λέγοντα; νὴ Δί', ἦν δ' ἐγὼ, μάλα θαυμαστὸν ἄνδρα, τὸν Ἀβδηρόθεν ἐκεῖνον Δημόκριτον, ὃς οὕτως ἄρα ἐπέπεισο μηδὲν οἷόν τε εἶναι συστῆναι τοιοῦτον, ὥς γε ἐπειδὴ καθείρξας ἑαυτὸν ἐς μνῆμα, ἔξω πυλῶν, ἐνταῦτα διετέλει γράφων καὶ συντάττων, καὶ νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν, καί τινες τῶν νεανίσκων, ἐρεσχελεῖν βουλόμενοι αὐτὸν καὶ δειματοῦν στειλάμενοι νεκρικῶς. ἐσθῆτι μελαίνῃ καὶ προσωπείοις ἐς τὰ κρανία μεμιμημένοις περιστάντες αὐτὸν περιεχόρευον ὑπὸ πυκνῇ τῇ βάσει ἀναπηδῶντες, ὁ δὲ οὔτε ἔδεισε τὴν προσποίησιν

plenus ac simulachris? Illud ergo nobis in te, quod dici solet, euênit, vt thesaurum quum sperauerimus, carbones offenderimus. At tu, inquit Arignotus, si neque mihi credis narranti, neque Dinomacho, aut huic Cleodemo, neque ipsi Eucrati, dic age, quémnam digniorem, cui his de rebus fides habeatur, existimas, qui nobis dicat contraria? Per Iouem, inquam ego virum apprimè mirabilem, Abdera oriundum illum Democritum, cui tam firmiter erat persuasum eiusmodi nihil esse in rerum natura posse, vt quum se in monimento extra portas clausisset, ibique degeret dies noctésque scribens atque componens, iuuenesq; eum quidam illudere cupientes, ac perterrefacere, nigra veste in modum cadaueris ornati, ac personis in capita affictis circumsistentes illum circunsilirent, crebrò subsilientes: hic neque eorum commen-

σιν αὐτῶν, οὔτε ὅλως ἐνέβλεψε πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ μεταξὺ γραφων, παύσασθε, ἔφη, παίζοντες. οὕτω βεβαίως ἐπίστευε μηδὲν εἶναι τὰς ψυχὰς ἔτι, ἔξω γεννομένας τῶν σωμάτων. τοῦτο φῂς, ἦ δ' ὃς ὁ Εὐκράτης, ἀνόητόν τινα ἄνδρα καὶ τὸν Δημόκριτον γενέσθαι, εἴ γε οὕτως ἐγίγνωσκεν. ἐγὼ δὲ ἡμῖν καὶ ἄλλο διηγήσομαι, αὐτὸς παθὼν, οὐ παρ' ἄλλου ἀκούσας· τάχα γὰρ ἂν καὶ σὺ, ὦ Τυχιάδη, ἀκούων προσβιβασθείης πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ διηγήματος. ὁπότε γὰρ ἐν Αἰγόπτῳ διῆγον, ἔτι νέος ὢν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπὶ παιδείας πεφάσει ἀρσαλείς, ἐπεθύμησα ἐς Κόπτων ἀναπλεύσας, ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Μέμνονα ἐλθὼν, ἀκοῦσαι τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο ἠχοῦντα πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον. ἐκείνου μὲν οὖν ἤκουσα, οὐ κατὰ τὸ κοινὸν τοῖς πολλοῖς ἄσιμόν τινα φονὴν, ἀλλεί μοι καὶ ἔχρισεν ὁ Μέμνων αὐτὸς,

ta pertimuerit, neque eos omninò respexerit, sed inter scribendum, desistite, inquit, ineptire. Adeò firmiter credidit animas nihil esse postquam è corporibus exierint. Hóccine ais, inquit Eucrates, dementem quempiam virum esse Democritum, si quidem sic existimauit? Ego verò vobis etiam aliud referam, quod mihi ipsi contigit, non quod ab alio acceperim. fortassis etiam, tu Tychiades, cùm audieris, compelléris accedere, ipsa narrationis veritate coactus. Quum in Aegypto versarer adhuc adolescens, à patre videlicet doctrinæ gratia transmissus, cupiebam nauigio profectus in Coptum, illinc[x] adiens Memnonem, miraculum illud audire, eum videlicet sonum reddentem ad orientem Solem. Illum igitur audiui non hoc vulgari modo quo audiunt alij sonum quempiam inanem, sed mihi oracula etiam edidit Memnon ipse

αὐτὸς, ἀνοίξας τὸ στόμα ἐν ἕπεσιν ἑπτὰ, καὶ εἴ γε μὴ περιτὸν ἦν, αὐτὰ ἂν ὑμῖν εἶπον τὰ ἔπη. κατὰ δὲ τὸν ἀνάπλουν, ἔτυχεν ἡμῖν συμπλέων Μεμφίτης ἀνὴρ, τῶν ἱερῶν γραμματέων, θαυμάσιος τὴν σοφίαν, καὶ τὴν παιδείαν πᾶσαν εἰδὼς τὴν Αἰγύπτιον. ἐλέγετο δὲ τρία καὶ εἴκοσιν ἔτι ἐν τοῖς ἀδύτοις ὑπόγειος ᾠκικέναι, μαγεύειν παιδευόμενος ὑπὸ τῆς Ισιδος. Παγκράτην, ἔφη, λέγεις, ὁ Ἀρίγνωτος, ἐμὸν διδάσκαλον, ἱερὸν ἄνδρα ἐξυρημένον ἐν ὀθονίοις, νοήμονα, καθαρῶς Ἑλληνίζοντα, ἐπιμήκη, σιμὸν, πρόχειλον, ὑπόλεπτον τὰ σκέλη. αὐτὸν, ἦ δ' ὅς, ἐκεῖνον τὸν Παγκράτην. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἠγνόουν ὅστις ἦν, ἐπεὶ δὲ ἑώρων αὐτὸν, εἴ ποτε ὁρμίσαιμεν τὸ πλοῖον, ἄλλα τε πολλὰ τεράστια ἐργαζόμενον, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ κροκοδείλων ὀχούμενον, καὶ συννέοντα τοῖς θηρίοις, τὰ δὲ ἐποπτήσσοντα καὶ σαίνοντα ταῖς οὐραῖς, ἔγνων

ipse aperto ore septem versibus: quod nisi esset superuacaneum, ipsos nobis versus recenserem. Inter nauigandum verò incidit in nos vnà nauigans vir Memphiticus quidam ex sacris illis scribis. mirabili sapientia, & qui vniuersam Aegyptiorum doctrinam callebat. Dicebatur autem tres ac viginti annos in adytis subterraneis mansisse, magiam intereà doctus ab Iside. Pancratem dicis (inquit Arignotus) præceptorem meum, virum sacrum, rasum, lineis indutum, doctum, pureq́ lingua Græca loquentem, procerum, simum, labijs promissis, cruribusq́ gracilibus. Illum ipsum, inquit ille, Pancratem. Ac primùm quidem quis esset ignorabā: at postquam vidi eum, siquando in portū appulissemus, cùm alia multa miracula facientem, tum crocodilis insidentem agitasse, & cum feris versantem: illas verò reuerētes eum, caudisq́ adulantes,

γνων ἱερόν τινα ἄνθρωπον ὄντα. καὶ καταμικρὸν φιλοφρονούμενος, ἔλαθον ἐπαρθεὶς αὐτῷ, καὶ συνήθης γενόμενος, ὥστε πάντων ἐκοινώνει μοι τῶν ἀπορρήτων. καὶ τέλος, πείθει με ζῦς μὴ οἰκέτας ἄπαντας ἐν τῇ Μέμφιδι καταλιπεῖν, αὐτὸν δὲ μόνον ἀκολουθεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ γὰρ ἀφήσειν ὑμᾶς τῶν διακονησομένων· καὶ τὸ μετὰ τοῦτο οὕτω διήγομεν. ἐπειδὴ δὲ ἔλθοιμεν εἴς τι καταγώγιον, λαβὼν ἄρτον ὁ ἀνὴρ τὸν μοχλὸν ἢ βύρας, ἢ τὸ κόρυθρον ἢ καὶ τὸ ὕπερον, περιβαλὼν ἱματίοις, ἐπαιδών τινα ἐπῳδὴν, ἐποίει βαδίζειν, ζῶσι ἄλλοις ἅπασιν ἄνθρωπον εἶναι δοκοῦντα. τὸ δὲ ἀπιθὸν, ὕδωρ τι ἀπλοῦτλα, καὶ ὠψώνει, καὶ ἐσκεύαζε, καὶ ἐς πάντα διξιῶς ὑπηρέτει, καὶ διηκονεῖτο ἡμῖν, εἶτα δὲ ἐπειδὴ ἄλις ἔχοι τῆς διακονίας, αὖθις κόρυθρον τὸ κόρυθρον, ἢ ὕπερον τὸ ὕπερον, ἄλλο ἐπῳδὴν ἐπαιδών, ἐποίει ἄν. τοῦτο ἐγὼ πάνυ ἐσπουδακὼς ἐκμαθεῖν, ἐπειδὴ ἐγνων ἱερόν τινα ἄνθρωπον ὄντα. καὶ καταμικρὸν φιλοφρονούμενος, ἔλαθον ἐπαρθεὶς αὐτῷ, καὶ συνήθης γενόμενος, ὥστε πάντων ἐκοινώνει μοι τῶν ἀπορρήτων. καὶ τέλος, πείθει με ζῦς μὴ οἰκέτας ἄπαντας ἐν τῇ Μέμφιδι καταλιπεῖν, αὐτὸν δὲ μόνον ἀκολουθεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ γὰρ ἀφήσειν ὑμᾶς τῶν διακονησομένων· καὶ τὸ μετὰ τοῦτο οὕτω διήγομεν. ἐπειδὴ δὲ ἔλθοιμεν εἴς τι καταγώγιον, λαβὼν ἄρτον ὁ ἀνὴρ τὸν μοχλὸν ἢ βύρας, ἢ τὸ κόρυθρον ἢ καὶ τὸ ὕπερον, περιβαλὼν ἱματίοις, ἐπαιδών τινα ἐπῳδὴν, ἐποίει βαδίζειν, ζῶσι ἄλλοις ἅπασιν ἄνθρωπον εἶναι δοκοῦντα. τὸ δὲ ἀπιθὸν, ὕδωρ τι ἀπλοῦτλα, καὶ ὠψώνει, καὶ ἐσκεύαζε, καὶ ἐς πάντα διξιῶς ὑπηρέτει, καὶ διηκονεῖτο ἡμῖν, εἶτα δὲ ἐπειδὴ ἄλις ἔχοι τῆς διακονίας, αὖθις κόρυθρον τὸ κόρυθρον, ἢ ὕπερον τὸ ὕπερον, ἄλλο ἐπῳδὴν ἐπαιδών, ἐποίει ἄν. τοῦτο ἐγὼ πάνυ ἐσπουδακὼς

agnoui *sacrum quempiam virum esse* : paulatimq; comitate mea me in eius amicitiam ac familiaritatem insinuaui, adeò vt omnia arcana mihi communicaret. Ac tandem mihi persuadet, vt famulis omnibus in Memphide relictis, se solus sequerer. neque enim defuturos nobis ministros atque ex eo tempore sic vitam duximus. Quum in diuersorium quodpiam veniremus, homo accepto pistillo, scobináve, aut pessulo, vestibus implicans, quum in id carmen quoddam dixisset, effecit vt ambularet, vtq; alijs omnibus homo videretur. Illud ergo abiens, & aquam hauriebat, & cœnam parabat, instruebátque, atque in omnibus commodè subseruiebat ministrabatq; nobis. Deindè postquam iam satis huius ministerij fuit, scobinam rursus scobinam, ac pessulum pessulum, aliud recitans carmen, reddebat. Hoc ego vehementer conatus

ἐσπουδακὼς, οὐκ εἶχον ὅπως ἐκμάθομι παρ' αὐτοῦ· ἐβάσκαινε γὰρ αὐτοῦ, καί τοι πρὸς τὰ ἄλλα περιερότατος ὤν· μιᾷ δέ ποτε ἡμέρᾳ λαθὼν, ἐπήκουσα τῆς ἐπῳδῆς, ἦν δὲ τρισύλλαβος, σχεδὸν ἐν σκοτεινῷ ἑποστάς. καὶ ὁ μὲν ᾤχετο ἐς τὴν ἀγορὰν, ἐντειλάμενος τῷ ὑπέρῳ, ἃ ἔδει ποιεῖν· ἐγὼ δὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν, ἐκείνου τι κατὰ τὴν ἀγορὰν πραγματευομένου, λαβὼν τὸ ὕπερον, σχηματίσας, ὁμοίως ἐπεπὼν τὰς συλλαβὰς, ἐκέλευον ὑδροφορεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐμπλισάμενος τὴν ἐμφορέα, ἐκόμισε· πέπαυτο, ἔφην, καὶ μηκέτι ὑδροφόρει, ἀλλ' ἴσθι αὖθις ὕπερον τὸ δὲ οὐκέτι μοι πείθεσθαι ἤθελεν, ἀλλ' ὑδροφόρει ἀεὶ, ἄχει δὴ ἐνέπλησεν ἡμῖν ὕδατος τὴν οἰκίαν ἐπαντλοῦν. ἐγὼ δὲ ἀμηχανῶν τῷ πράγματι (ἐδεδίειν γὰρ, μὴ ὁ Παγκράτης ἐφανελθὼν ἀγανακτήσῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο) ἀξίνην λαβὼν, διακόπτω τὸ ὕπερον εἰς δύο μέρη· τὰ δὲ ἑκάτερον τὸ μέρος,

conatus nõ reperiebam, quo pacto ab illo expiscarer. Nã id mihi inuidebat, quanquam in alijs esset facillimus. At quadam die in angulo quodam tenebricoso clàm illo delitescens, subauscultaui propiùs incantationem illam. Erat autem trisyllaba. Tum ille quum pistillo mandâsset quæ curanda erant, abijt in forum. At ego postridie illo apud forum occupato, acceptum pistillum quum ornâssem, syllabas illas simili modo pronuncians, aquam iussi vt hauriret. Tum impletam amphoram quum tulisset: Desiste, inquam, neque aquam ampliùs haurito, sed rursus esto pistillum. At illud mihi haud ampliùs iam obtemperare volebat, sed aquam hauriebat continuè, quoad hauriendo totam domum nobis impleret. At ego quum resistere huic rei non valerem, timebam autem ne Pancrates reuersus (id quod etiam euenit) irasceretur, correpta securi pistillum in duas

μέρ Θ', ἀμφορέα λαβόντα, ὑ-
δροφόρει, καὶ ἀνθ' ἑνὸς δύο
μοι ἐγχέουσι οἱ διάκονοι ἐν
τούτῳ, καὶ ὁ Παγκράτης ἐφί-
στατο, καὶ σωεὶς τὸ γνόμενον,
ἐκεῖνα μὲν αὖθις ἐποίησε ξύ-
λα, ὥσπερ ἦν πρὸ τῆς ἐπῳδῆς·
αὐτὸς δ' ἀφανίπερ μι, λαθὼν,
ἐκ οἶδ' ὅποι ἀφανὴς ὤχετο,
ἀπιὼν νυῦν οὖν, ἔφη ὁ Δεινό-
μαχε, οἶδα μὲν ἐκεῖνο ἄν-
θρωπον ποιεῖν ἐκ τοῦ ὑπείρου·
φὴ Δί', ἦδ' ὃς ἐξ ἡμισείας γε·
ἐκεῖνο γὰρ οὐ τὸ ἀρχεῖον οἷον
τέ μοι ἄγειν αὐτὸν, ἕως ἅπαξ
γένηται ὑδροφόρος, ἀλλὰ
δίκαιόν ἐστιν ἡμῖν ἐπικαθῆσθαι τῇ
οἰκίᾳ ἐπαντλοῦντε μόνω, ἕως παύ-
σεται, ἕως δ' ἐγὼ τὰ τοιαῦτα τε-
ρατολογοῦντος, χέρνιβος ἄν-
δρῶν, ἐὰ δὲ μὴ ἀλλὰ μᾶν τ μα-
ρακίων τούτων ἕνεκα, οὐκ ἄλ-
λον μαρὸν ὑπερβάλλεσθε τὰς
ἀβαδόξους ταύτας, μὴ φοβοῦσα
δίνησθε, μή πως λάθωσιν
ὑμῖν ἐμπλησθέντες δεμά-
των, μὴ ἀπροσδοκήτων μυθολογη
μάτων. φάδιον δ' ἂν εἴη καὶ αὐτῶν
μέλλει τοιαῦτα ἰδίᾳ ἀκούειν.
ἃ δεῖ

partes dissecо. At vtraque pars amphoram sumens hauriebat aquam, iámque vnius loco duo mihi ministrii esse cœperunt. Interea Pancrates superuenit, ac re intellecta, illas quidem in ligna rursus, quemadmodum ante carmen erant, mutauit. At ipse me clanculùm relicto, nescio quò clanculùm se subducens abijt. At posti istud etiam nunc, inquit Dinomachus, hominem ex pistillo faceret? Per Iouem, inquit ille, dimidia ex parte scio: nam in priorem formã nunquam à me restitui potest, postquam semel aquarius esse cœperit, sed deserenda nobis domus esset aquæ iam impleta. Non desistitis, inquam ego, huiusmodi monstrosa narrare viri senes? Alioqui horum saltem adolescentium gratia incredibiles istas ac terribiles fabulas aliud in tempus omittite, ne clanculũ terroribus ac prodigiosis fabulamẽtis impleãtur. Parcere ergo eis oportet, ne talia consuescant audire, quæ

ἃ δὲ παντὸς τοῦ βίου ἐνοχλήσει συνόντα, καὶ ψοφοδεεῖς ποιήσει, ποικίλης τῆς δεισιδαιμονίας ἐμπιπλάντα. εὖγε ὑπέμνησας, ἦδ' ὃς ὁ Εὐκράτης, εἰπὼν τὴν δεισιδαιμονίαν. τί γάρ σοι, ὦ Τυχιάδη, περὶ τῶν τοιούτων δοκεῖ; λέγω δὴ χρησμῶν καὶ θεσφάτων, καὶ ὅσα θεοφορούμενοί τινες ἀναβοῶσιν, ἢ ἐξ ἀδύτων ἀκούεται, ἢ παρθένος ἔμμετρα φθεγγομένη, προθεσπίζει τὰ μέλλοντα; ἢ δηλαδὴ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀπιστήσεις; ἐγὼ δὲ, ὅτι μὲν καὶ δακτύλιόν τινα ἱερὸν ἔχω, Απόλλωνος τοῦ Πυθίου εἰκόνα ἐκτυπούσης τῆς σφραγίδος, καὶ οὕτως ὁ Απόλλων φθέγγεται πρὸς ἐμὲ, οὐ λέγω, μή σοι ἄπιστα δόξω περὶ ἐμαυτοῦ μεγαλαυχεῖσθαι, ἃ δ' ἐν Αμφιλόχου τέ ἤκουσα, ἐν Μαλλῷ, τοῦ Ηρωος ὑπερδαλεχθέντος μοι, καὶ συμβουλεύσαντος ὑπὲρ τῶν ἐμῶν, καὶ ἃ εἶδον αὐτὸς, ἐθέλω ὑμῖν εἰπεῖν, εἶτα ἑξῆς, ἃ ἐν Περγάμῳ εἶδον καὶ ἤκουσα ἐν Πατάροις. ὁπότε

quæ eos per totam vitam comitata perturbabunt, atq; ad omnem strepitum meticulosos reddent, posteaquam eos Yomingena superstitione impleuerint. Rectè admonuisti me, inquit Eucrates, quum superstitionem dixisti. Nam quid tibi, Tychiade, de rebus huiusmodi videtur, de oraculis loquor ac vaticinijs, & quæcunque quidam numine afflati proclamant, quæ ve ex adytis audiuntur? aut quæ virgo numeris eloquens futura prædicit? an videlicet nec talia credis? At ego quòd annulum quendam sacrum habeo. Pythij Apollinis imaginem exprimente sigillo, quodq; hic Apollo mecum loquitur, non dico, ne tibi videar ad gloriã meam res incredibiles narrare. Cæterùm quæ apud Amphilochum audiui in Mallo, heroë mecum diu disserente, deumq; meis de rebus consulente, tum quæ ipse vidi, volo vobis narrare: deinde ex ordine & quæ vidi in Pergamo, & quæ audiui in Pataris.

ὁπότε γὰρ ἐξ Αἰγύπτου ἐπανήειν οἴκαδε, ἀκούων τὸ ἐν Μαλλῷ τοῦτο μαντεῖον ἐπιφανέστατόν τε καὶ ἐληθέστατον εἶναι, καὶ χρᾷν ἐναργῶς, πρὸς ἔπος ἀπεκρινόμενον, οἷς ἂν ἐγγράψας τις εἰς τὸ γραμματεῖον, παραδῶ τῷ προφήτῃ, καλῶς ἂν ἔχειν ἡγησάμην, ἐν παράπλῳ πειραθῆναι τοῦ χρηστηρίου, καί τι περὶ μελλόντων συμβουλεύσασθαι τῷ θεῷ. ταῦτα ἔτι τοῦ Εὐκράτους λέγοντος, ἰδὼν οἱ τὸ πρᾶγμα προχωρήσειν ἔμελλε, καὶ ὡς οὐ περὶ μικρᾶς ἐνήρχετο τοῦς περὶ τὰ χρηστήρια τραγῳδίας, οὐ δοκεῖν οἰηθεὶς δεῖν μόνος ἀντιλέγειν ἅπασιν, ἀπολιπὼν αὐτὸν, ἔτι διαπλέοντα ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὴν Μαλλὸν (καὶ γὰρ συνίην ὅτι μοι ἄχθονται παρόντι, καθάπερ ἀντισοφιστῇ τῶν ψευσμάτων) ἀλλ' ἐγὼ ἄπειμι, ἔφην, Λεόντιχον ἐπιζητήσων· δέομαι γὰρ αὐτῷ τι συγγενέσαι. ὑμεῖς δὲ, ἐπεὶ οὐχ ἱκανὰ ἡγεῖσθε τὰ ἀνθρώπινα εἶναι, καὶ

Itaque quum ex Aegypto redirem domum, audiremque illud in Mallo vaticinium apertissimum simul ac verissimum esse, tamen sic oracula dare, vt ad rem respondeat his quæcunq; prophetæ quispiam in schedulam inscripta tradiderit, rectè me facturum putaui, si dum præternauigarem, experirer oraculum, deumq; de futuris quippiam consulerem. Hæc adhuc Eucrate dicēte, quum viderem quàm longè res esset processura, quodq; non breuem incepisset de oraculo tragœdiam, ratus non expedire vti solus contradicerem omnibus, relinquens eum Aegypto adhuc in Mallum nauigantem (nam & intelligebam molestam illis esse præsentiam meam, vtpote qui dissentirem, refelleremq; eorum mendacia) Atqui ego abeo, inquam, quæsiturus Leonichum. nam opus habeo cum eo congredi. At vos quando quidem parùm sufficere vobis res humanas putatis, ipsos

καὶ αὐτοὺς ἤδη τοὺς θεοὺς καλεῖτε συνεπιληψομένους ὑμῖν τῶν μυθολογουμένων. καὶ ἅμα λέγων ἐξέκειν. οἱ δὲ ἄσμενοι, ἐλευθερίας λαβόμενοι, εἰστίων, ὡς τὸ εἰκὸς, αὐτοὺς, καὶ ἐνεφοροῦντο τῶν ψευσμάτων. τοιαῦτα σοι, ὦ Φιλόκλεις, παρὰ Εὐκράτει ἀκούσας, ἥκω, νὴ τὸν Δία, ὥσπερ οἱ τοῦ γλεύκους πιόντες, ἐμπεφυσημένος τὴν γαστέρα, ἐμέτου δεόμενος. ἡδέως δ' ἄν ποθεν ἐπὶ πολλῷ ἐπριάμην ληθεδανόν τι φάρμακον, ὧν ἤκουσα, ὡς μή τι κακὸν ἐργάσιταί με ἡ μνήμη αὐτῶν ἐνοικουροῦσα. τέρατα γοῦν, καὶ δαίμονας, καὶ Εκατας ὁρᾷν μοι δοκῶ.

Φι. καὶ αὐτὸς, ὦ Τυχιάδη, τοιοῦτόν τι ἀπήλαυσα τῆς διηγήσεως· φασί γέ τοι μὴ μόνον λυττᾷν, καὶ τὸ ὕδωρ φοβεῖσθαι, ὁπόσους ἂν οἱ λυττῶντες κύνες δάκωσιν, ἀλλὰ κἄν τινα ὁ δηχθεὶς ἄνθρωπος δάκῃ, ἴσα τῷ κυνὶ δύναται τὸ δῆγμα, καὶ τὰ αὐτὰ κἀκεῖνος φοβεῖται.

ipsos etiã deos deniq; in fabularũ vobis partem vocate. Atque hæc simulac dixi, discessi. Illi verò alacres iam libertatẽ nacti, vt est verisimile, mutuò sese epulis accipiebant, ac mendacijs ingurgitabãt. Talib9 ô Philocles, apud Eucratẽ auditis, venio per Iouẽ inflato ventre, non aliter quàm hi qui musto poti sunt, opus habens vomitu. Tũ libenter alicunde magno emerim pharmacum aliquod quod mihi obliuionem induceret eorũ quæ audiui, ne me nonnihil earum rerum lædat inhærens memoria. nempe monstra, dæmones, atq; Hecatas mihi videre videor.

PHIL. *Quin mihi quoq; ô Tychiade, tale quiddam hic sermo tuus attulit. aiunt etenim nõ solùm z in rabiem verti, atq; aquam formidare, quoscunque rabidi canes mordeant, verumetiam si quẽ mordicùs homo morsus momorderit, illum morsum quoque non minùs canino valiturum, atque eum etiam eodem modo formidaturum.*

Quin

καὶ σὺ τοίνην ἔοικας αὐτὸς, ἐν Εὐκράτους δηχθεὶς ὑπὸ πολλῶν ψευσμάτων, μεταδεδωκέναι κἀμοὶ τοῦ δήγματος, οὕτω δαιμόνων μοι τὴν ψυχὴν ἐνέπλησας. Τυ. ἀλλὰ θαῤῥῶμεν, ὦ φιλότης, μέγα τοιούτων ἀλεξιφάρμακον ἔχοντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸν ἐπὶ πᾶσι λόγον ὀρθὸν, ὦ χρωμένους ἡμᾶς, οὐδὲν οὐ μὴ ταράξῃ τῶν ἐνῶν καὶ ματαίων τούτων ψευσμάτων.

Quin tu ergo videris quum sis ipse apud Eucratem à multis mendacijs morsus, mihi quoque morsum illum communicasse, adeò mihi mentem dæmonibus impleuisti. TYC. *At bono animo simus, amice, quum magnũ aduersus huiusmodi res remedium habemus, veritatem, rectamq; omnibus in rebus rationem: quo si vtamur, nullis huiusmodi vanis stultisq; mendacijs turbabimur.*

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PHilopseudes non sine Socratica ironia totus versatur (id quod titulus ipse declarar) in ridenda coarguendaque mentiendi libidine: dialogus nescio certè lepidiórne an vtilior, in quo non valde me mouet, quod eius animi fuisse videtur, vt non satis immortalitati suæ confideret, atque in eo fuisse errore, quo Democritus, Lucretius, Plinius, plurimique itidem alij. Quid enim mea refert quid sentiat his de rebus Ethnicus, quæ in præcipuis habentur fidei Christianæ mysterijs? Hinc certè fructum nobis afferet iste dialogus, vt neque magicis habeamus præstigijs fidem, & superstitione careamus, quæ passim sub specie religionis obrepit: tum vitam vt agamus minùs anxiam, minùs videlicet expauescentes tristia quæpiam ac superstitiosa men-

ſa mendacia. quæ plerunque tanta cum fide atque authoritate narrantur, vt Auguſtino viro grauiſſimo, hoſtique mendaciorum acerrimo, neſcio quisnam veterator perſuaſerit, vt fabulam illam de duobus Spurinis, altero in vitam redeunte, altero decedente, tanquam rem ſuo ipſius tempore geſtam pro vera narraret, quam Lucianus in hoc dialogo, mutatis tantùm nominibus, tot annis antequam Auguſtinus naſceretur irriſit. Quò minus mireris, ſi pinguioris vulgi mentes ſuis figmentis afficiant ij, qui ſe tum demum rem magnam confeciſſe putant, Chriſtumque ſibi deuinxiſſe perpetuò, ſi commenti fuerint, aut de ſancto aliquo viro fabulam, aut de inferis tragœdiam, ad quam vetula quæpiam aut delira lachrymetur, aut pauida inhorreſcat. Itaque nullam ferè martyris, nullam virginis vitam prætermiſerunt, in quam non aliquid huiuſmodi mendaciorum inſeruerint, piè ſcilicet. alioquin enim periculum erat ne veritas non poſſet ſibi ipſa ſufficere, niſi fulciretur mendacijs. Nec veriti ſunt eam religionem contaminare figmentis, quam ipſa veritas inſtituit, & in nuda voluit veritate conſiſtere: nec viderunt vſqueadeò nihil iſtiuſmodi fabulas conducere, vt nihil pernicioſius officiat. nempè vbi admixtum ſubolet mendacium, veritas ilicò minuitur ac labefactatur authoritas. Vnde ſæpe mihi ſuſpicio ſuboritur, magnam huiuſmodi fabularum partem, à vafris ac peſſimis nebulonibus confictam, quibus ſtudium fuit, partim ex incauta, ſimplicium potiùs, quàm prudentium credulitate, voluptatem capere, partim fabularum fictarum commercio, fidem veris Chriſtianorum hiſtorijs adimere: quippe qui frequenter quædam, his quæ in ſacra Scriptura continentur, tam vicina confingunt, vt facilè ſe declarent, adludendo luſiſſe. Quamobrem quas ſcriptura nobis hiſtorias diuinitùs inſpirata commendat, eis indubitata fides habenda eſt: cæteras verò ad Chriſti doctrinam tanquam ad Critolai regulam applicantes, cautè & cum iudicio aut recipiamus,

mus, aut respuamus, si carere volumus, & inani fiducia & superstitiosa formidine. Nolo hîc damnatæ magiæ, cuius inuentorem Mercurium ferunt, vanitatem, seu potiùs impietatem pluribus coarguere: ne rem per se satis detestandam, in dubium vocare videar: néve vno excíso capite, innumerabilia (quòd de Lernæa peste legitur) mihi denuò obtruncanda exoriantur. Sunt enim istius imposturæ mille species, milleque ludificandi modi: quos omnes Lucianus lepidè ridet.

a IN REM vident conducere.] *Diues ille apud Satyricũ Iuuenalem dicit:*

quid enim saluis infamia nummis?

Et Dorionem Terentianum non pudet vanitatis, dum ob rem. Oreſtes in Electra Sophoclis: Δοκῶ μὲν οὐδὲν ῥῆμα σοῦ κέρδει κακόν: id est, *nullum reor verbum quod est lucro, malum. Conuenerant enim vt fingerent ipsum esse mortuum. Sentit igitur famam mortis viuo nihil nocituram, sed ad id quod constituerant fore accommodam. Venerant enim vlturi Agamemnonis mortem, idq; perfecerunt.* *b* Nihil ad rem.] πρὸς ἔπος, id est, *ad versum. De sensu & vsu huius prouerbij, tum origine vide Erasmum nostrum & Alciatum lib. disputat. suarũ 2. Hom. Odyss. v. & pluribus alijs locis.* *c* Qui quum vsus postulat, mentiuntur.] *An alicubi licitum sit mendacium, & quatenus mentiri licet, præcipuè Christiano, Erasmus noster non solùm in lingua suæ, sed etiã plurib. alijs locis tractat. Certè Plato, & Stoici mendacium officiosum sapienti permittunt. Annón rectè puerilem indolem falsis laudibus, nonnunquam ad virtutis studium inflammamus? Nónne & optimus medicus quisq; in ægrotis affirmat sibi placere colorem, atque oris habitum, non quòd tales sint, sed vt tales efficiat? Verũ nullum mendacij genus exitialius, quàm ex scriptura diuinitùs inspirata, quæ fons est & regula veritatis æternæ. Ex hac Agyrtæ, arioli, anus, Iudæi & vates responsa dant, morbos curare se iactant. Quoq; fallant perniciosius, ex astris & ex inspectis manib. alijs pollicentur victorias, alijs felix coniugium, ac salubrem vitam, alijs summos honores, alijs Crœsi vel Midæ opes. Nimirũ hi sunt, de quib. scribit Hieremias: Docuerunt, inquit, linguam suam loqui mendacium, & vt iniquè facerẽt, laborauerũt. Ars igitur illis mentiri, &*

sceleratam

sceleratam artem sceleratior adiuuat & confirmat exercitatio. Quemadmodum enim frequenter prudentia est, silere aut dissimulare quod verum est, ita decet, vt qui semel veritatis spiritū hauserunt, eiq; dedere nomen qui veritas est, ab omni mendaciorum genere tē perent: Quisquis mētitur sciens periurio proximus est. d Multa Vlysses etiam fecit.] *Callidi aūt impostores, mendaciorumq; confictores, solent semper aliqua præijcere, quæ vera, clara & aperta videantur, quibus inspectandis dum oculi sunt intentiores, astutè mox mendacij nubem offundunt. Sic Sinon Virgilianus, sic Vlysses, quē Homerus vbiq; versutum, callidum, astutū & vafrū facit, ac dissimulantem, simulantemq;: vnde & apud eundem Homerū statim initio Odysseæ,* πολύτροπον *cognomentum. Is ad Sirenum insulam delatus, ne earū cantus audirent, socijs aures cera obturauit, se autem ad malum aligari fecit, eaq; ratione illarum insidias tutus euasit. e* Nam veteres illi.] *Veteres Græcos, præcipuè quæ Herodotū, Ctesiam, quæ Cnidium, atq; his superiores, & Homerum deniq; etiam scriptis mendacia conseruasse testatur, non modò vt ad eos, quibus sua ipsi recitabant, sed ad posteros quoq;, quasi per manus tradita, pulcherrimis verbis, metrisq; seruata peruenirent. Iaē cùm in cāpis Elysiis diuersa nocentium genera grauissimis pœnis affici sō vidisse referat, acerrimè eos qui in vita mentiti essent, apud illos puniri ait, quorum Herodotū Ctesiamq; principes ponit facetiss. mè, æquo se id animo spectasse subiungens, quippe qui nullius sibi mendacij esset conscius. De ijs scriptoribus Luciani iudicium non est improbandum: cùm & alij Græci complures in eadem fuerint sententia, Straboque ac Diodorus Siculus non semel eos nugatos asserant, quorum authoritati innixus Iuuenalis ita de Græcis historicis scribit decima Satyra:*

— creditur olim
Velificatus Athos, & quicquid Græcia mendax
Audet in historia, &c.

Demetrius Phalereus in libell. de Elocutione, Ctesiam, quem carpit Lucianus, meritò poëtam dicendum dixit. f Herodotus.] *Herodotum veriùs mendaciorum, quàm historiæ parentem nuncupaueris. Mira enim ab eo de Xerxis expeditione & transitu, mendacijs quoque admistis prædicata sunt.*

Idem

Idem lib. 2. verarum hist. Inter mendaces Ctesiam, Guidium & Herodotum ponit. g Athenienses.] *Isocrates & Pausanias Erichthonium Vulcano & Terra generatum opinantur.*

h Pana quendam.] *Pan, cùm Athenienses, duce Militiade, cum Persis essent dimicaturi in campo Marathonio, eo in loco Græcis auxilium tulit, atque repressit Persarum ferociam. Meminit Theocritus in Syringe, & plura annotauimus in dialogo Panos & Mercurij.* i Orithyam.] *Orithyam Erechthei Athenarum regis filiam, rapuit Boreas: raptam tulit in Thraciam, & ex ea Zeten & Calain suscepit. Homeri scholiastes ad calcem Odyss. ξ. & Apollonius primo Argonaut.* k Sub leonina pelle, simiam fouet.] *De leui & mendace sene, præse authoritatem ferente.* l Cleodemus Peripateticus.] *Hic se quum iam pridem graui morbo decumberet, per hiatum quendam ad inferos ductum memorat, atque ad tribunal adductum. Ibi quendam velut regem, qui Pluto ipsi visus sit, eorum nomina qui morituri erant percensentem, vehementer ira exarsisse in eum qui se adduxisset. Iussum igitur & se statim abire. Et Fabrum Demylum adduci. Itaque se quidem febri postea liberatū, Demylum autem vita excessisse. Ex hac planè Luciani fabella, illa apud Augustinum in Decretis pontificum de duobus Spurinis, & illa de Stephanis est nata, atque conficta. Vide Dialogum Gregorij primi.* m Mustelæ dentem.] *Magnum superstitio consideratæ leonis alacritate pernicissimoq; cursu, mustelæ dentem leonino corio adalligatum, ad pedum tumorem atque adeò imbecillitatem adhibere commenta est. Id quod hic Tychiades ridet, orta inter Cleodemum & Dinomachum medicos contentione, vno eorum leoninum, altero ceruinum corium præferente, vt per incantamenta Eucrati laboranti amuletum aliquod apponerent. Controuersia verò omnis inter eos est, dum ille fomentum aliquod miserabiliter implorat, vtrum ceruus an leo magis pedibus valeat, atque eorum vter alacrioni feratur cursu. Meritò igitur Virgilianus Aeneas, tergū Getuli immane leonis dat Salio, velocitatis præmium, qui primam in stadio coronam meruerat, nisi dolo Nisi fuisset interturbatus.* n Incantamentis & appendiculis.] *Vt olim & hodie Physicis ligaturis & φυλακτηρίοις καὶ ἐπῳδαῖς & incantationibus, ad perniciem*

vitæ

vitæ & saltuis hominum medicina conspurcatur à perditis quibusdam ardelionibus, qui mentiri non erubescunt, & ob pecuniæ aucupium animas dæmonibus prostituunt, & deuouent. Est autem ἐπῳδὴ incantatio, quæ solis ᾠδαῖς, id est, carminibus ac verbis, vt plurimùm barbaris, dæmonibus consecratis, cõstabat ἐδόκουν γὰρ οἱ ἀρχαῖοι, inquit Pindari interpres in Nemæis & Pythiis, ταῖς ἐπῳδαῖς ἰάσιν καὶ θεραπείαν εὑρίσκειν. Arbitrati sunt veteres, carminibus curam morborum inuentre. His freti Autolyci liberi Hæmorrhagiam vulneris Vlyssis, quod ei aper in Parnaso infra genu inflixerat, derepentè sistebant, vt Homerus in Odyssea τ. perbellè cecinit. Quod & Plinius inter magica medicamenta his repetit: Dixit Homerus, inquit, profluuium sanguinis, vulnerato femine, Vlyssem inhibuisse carmine. Theophrastus ita etiam Ischiadicos sanari, & Cato prodidit luxatis membris carmen auxiliari M. Varro etiam podagris. Periapta autem quæ, & quantum illis confidendum audiamus. Galenus lib. 6. & 10. de simp. medic. experientia horum edoctus: Periaptis inquit, sic confidere oportet, vt substantia illorum, & non incantationis magorum verba, iuuet. Cui Theophrastus lib de plant. historia 9. ita subscribit: Potius inquit, absurda illa putentur, quæ alligata, & veneficiorum aduersantia vocantur & tum corporibus, tum domibus vnicè opitulari creduntur, quæ commenta hominum esse planè videntur, qui suas artes magnificare celebrareq; cuperent: vnde non temerè Antonius Caracalla imperator, teste Aelio Spartiano, eos condemnare statuit, qui contra tertianas & quartanas febres periapta gestarent. Quare meritò aniles illos versiculos, ex sacræ Scripturæ verbis, aut barbaris dæmonum nominibus concinnatos, vnà cum D. Augustino despuimus, qui in Ioan. Euang. sectione 7. ait: Illi qui homines seducunt per ligaturas, per precationes, & per machinamenta inimici, suis precationibus Christi nomen miscent, vt lateat ipsa seductio. Et quamuis Costa ben Luca apud Hebræos, quorum Cabala his ligaturis scatet, de his librum conscripsit, ac Alexander Trallianus, iater à Mesue dictus: & Gordonius quidam ac alij medici, non paruam illis fidem adhibent: ego tamen eas, præcipuè quæ verbis cõstant, non aßis facio. Smili vanitate. præter annulos & sigilla, eos quoque nectere videmus chara-

 cteres,

Eteres, crucis †, *Antiochi* Δ. *Machabæi tetragrãmatis, Constantini crucis. Rectè igitur Rabi Moyses ille Aegyptius lib.* 1. *perplexorum, cap* 72. *mendaces & stultos esse illos pronunciat, qui soli figuræ, soli scripturæ, solis lineamentis, solis denique vocibus, aëre fracto natis, tantam miraculorum vim & potestatem tribuant.* o Clauũ, quod aiunt, clauo extrudis.] *Idem in Apologia, pro eo quod inter salutandum verbo lapsus fuerat: vereor ne si ad intentatum crimen etiam adulationis accusationem adiunxero, clauum (quod aiunt) clauo pellere videar, maiore minorem. Vide Erasmum nostrum in Chiliadibus.*

p Aesculapius.] *Socrates moriens Phædonem admonuit, vt voto se liberans Aesculapio gallum persolueret, perinde quasi sumpto pharmaco, iam sanitatis beneficium sentiret cùm exiret è corpore, vnde omnes animi morbi scatent ac pullulant. Putabatur enim hic deus salutem hominibus conferre.* q Circa plenum forum.] *Quòd maxima olim populi, circa horam (vt antiqui illi numerabant) sextam:* id est, *meridiem, in foro esset frequentia, hoc à Græcis hominibus tempus ἀμφὶ πλήθουσαν ἀγορὰν vocabatur.* r Lunam è cœlo detrax.] *Incantatrices Lunæ cursum etiam remorari credebantur, vt Virgilius:*

Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam.

s Hippocrates æreus.] *Hippocrates maximus Medicinæ parens non solùm innumerabiles inopes ægritudinibus oppressos homines iuuare quotidie nitebatur, in quorum numero sunt, qui in epidemiorum libris nominantur, sed etiam totam Græciam à pestilenti lue, ex Aethiopa i vi vētorum allata, Thucydidis tempore, magna cum gloria liberauit, quamobrem etiam aureis statuis arisq; tanquam deus à seruatis illis populis donatus est. Galenus in lib. de Theriaca ad Pisonem. Aelianus lib.* 4. *cap.* 20. *Eusebius libro decimo, capite secundo.* t Mulierem aduenientem video terribilem.] *Hecates descriptio, de quæ in Mortuorum dialogis, & in Necyomantia, in Græco* περείκειτο *pro* προτίθετο u Et incantans eum.] *Demonem.* x Adiens Memnonem.] *Neque dubium est, quin è toto ferè terrarum orbe omnes ad hunc Memnonem videndum audiendumq; concurrerint huiusmodi rerum studiosi. Namque*

vt

vt Aelius Spartianus testatur, Seuerus Imperator è Parthica expeditione reuertens, quum Syriam & Aegyptum, alias què quasdam regiones lustrâsset, gratam sibi eiusmodi peregrinationem propter religionem Dei Serapidis, animaliumq; ac locorum (vt eius verbis vtar) nouitatem fuisse semper postea ostendit: quando & Memphin, & Memnonem, & Pyramides, & Labyrinthum inspexit. De Memnone etiam aliquid in Toxaride annotauimus. ℣ Omni gena superstitione impleuerint.] Operæpretium est considerare quàm illuserit hisce oraculis humano generi diabolus adiutus nonnunquam naturæ secretis. Mirantur autem Cicero & Plutarchus suo tempore obticuisse oracula, nimirum quia veritatis præses, mendaciꝝ patrem oppugnaturus iamiam imminebat leo de tribu Iuda Christus saluator noster. Lucianus rursum in Deorum concilio huiusmodi deorum Gentilium vanitatem atque superstitionem deridet. Itidem in Ioue confutato: vbi quædam annotauimus aduersus oracula & prædictiones.

℣ Non solùm in rabiem verti.] De rabie canis Dioscorides libro sexto, capite trigesimo sexto. Galenus de Chirurg. ad Piso. & libro secundo prædictionum Hippocrat. & in tertium Hippocr. Epid. librum. Virus autem ex canis rabiosi morsu conceptum, ac per corporis molem diffusum, per aliquot menses, aut annos quoque velut quædam pharmaca δηλητήρια, diu delitescit, donec viscerum & cordis naturam sensim infecerit, tum subitò rabies illa canina in hydrophobis emergit, Galen. libro tertio de Morbis vulgaribus, commentario 3. Solet autem ex eo vulnere, vbi parum occursum est, aquæ timor nasci, ὑδροφοβίαν Græci appellant. Miserrimum genus morbi, in quo simul æger & siti & aquæ metu cruciatur. Quo oppressis in angusto spes est, inquit Cornelius Celsus libro quinto de Medicina, capite decimoseptimo, Dioscorides libro quinto, capite secundo. Ab eodem Dioscoride libro septimo, capite secundo, Affectio illa quæ morsu canis rabidi infligitur, dicitur ὑδροφοβικὸν πάθος· ab aquæ metu ὑδροφοβικοὶ, qui morsi sunt à cane rabido, dicuntur propterea quòd aquam horreant, παρὰ τὸ φοβεῖσθαι τὸ ὕδωρ. Hoc morbi genus intelligit Ouidius de Remed. amoris, quum ait:

Tollere nodosam nescit medicina podagram,
Nec formidatis auxiliatur aquis. *Quæ autem homini accidit ex huiusmodi contage lues, mania est, vt erudissimi hac ætate viri disputant: nam & Festo rabies propriè morbus caninus est. Vniuscuiusque autem canis morsus tam perniciosus est, vt ferant eum qui semel fuerit à cane læsus, pestilenti contagione gallinarum incubitus, pecorum fœtus, & abortus interuentu suo vitiare, eiusque introitu alterius vulnera aggrauari.*

ΠΡΟΣΑΛΛΙΑ, ΗΔΙΟΥΣΟΥ. *ALLOCVTIO, SEV Bacchus.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

PRæfatio quædam est, quales & nostri homines in enarrandis authoribus, aut alijs rebus tractandis, ipsis operibus præmittere solent. Et extant sanè etiam Cic. quædam ad idem exemplum compositæ. Monet autem Lucianus auditores suos, ne solùm compositionis nouitatem in scriptis suis spectent, néve ideo pro paruis aut contemnendis illa habeant, quia comica ac satyrica quædam sub dialogi grauitate tractet: sed magis ipsam rem spectent: ne idem illis, quod Indis olim, accidat, dum Bacchi exercitum vt muliebrem, & à re militari alienum contemnunt. Deinde autem & veniam precatur ætati, si paulò verbosior & loquacior nonnullis fortè videatur, factum suum etiam hîc collatione quadam Indorum cohonestans. Omnino autem multum gratiæ habent huiusmodi præfationes, siue cui allocutiones eas vocare magis libet,
vbi collationibus atque similibus suis
ipsa hypothesis aptè
respondet.

Om-

Τε ὁ Διόνυσος ἐπ' Ἰνδοὺς στρατιὰν ἤλασε (κωλύει γὰρ οὐδὲν, οἶμαι, καὶ μῦθον ὑμῖν διηγήσασθαι Βακχικὸν) φασὶν οὕτω καταφρονῆσαι αὐτοῦ τὰ πρῶτα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐκεῖ, ὥστε καταγελῶν ἐπιόντος, μᾶλλον δὲ ἐλεεῖν τὴν τόλμαν, ὡς αὐτίκα μάλα συμπατηθησομένου ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων, εἰ ἀντιτάξαιτο. ἤκουον γὰρ, οἶμαι, τῶν σκοπῶν ἀλλόκοτα ὑπὸ τοῦς στρατιᾶς αὐτοῦ ἀγγελλόντων. ὡς ἡ μὲν φάλαγξ αὐτῶν, καὶ οἱ λόχοι, γυναῖκες εἶεν ἐκφόρονες καὶ μεμηνῆαι, κιττῷ ἐστεμμέναι, νεβρίδας ἐνημμέναι δόρατά τινα μικρὰ ἔχουσαι, ἀσίδηρα, κιττοποίητα, καὶ ταῦτα, καί τινα πελτάρια κοῦφα, βομβοῦντα, εἴ τις μόνον προσάψαιτο (ἀσπίσι γὰρ εἴκαζον καὶ τὰ τύμπανα) ὀλίγους δέ τινας ἀγροίκους νεα

Vo tempore Bacchus aduersus Indos ductare exercitum instituit (nihil enim prohibet, vt mea fert opinio, fabulam vobis Bacchicam percensere) ferunt vsque adeò eum initiò ad Indiæ incolis fuisse contemptui habitum, vt accedentem etiam subsannarent. Magis autē temerariam illius audaciam miseratione prosequendam esse opinabantur, tanquam actutùm ab elephantis proculcandum, si acie instructa illis occurrisset. Siquidem inaudiuerant, vt ego existimo, ab exploratoribus, absurda & monstrosa de illius exercitu renunciantibus, quemadmodum eius phalanx & cohortes ex mulieribus insanis & furentibus collectæ forent, thyrso redimitis, pelles ceruinas indutis, & hastas quaspiam paruas gerentibus nulla acie ferri acumminatos, & illas ex thyrso confectas: tum scuta quæpiam leuia, & resonantia si quis saltem vel leuiter attigisset. Quippe clypeis assimilabant & tympana. esse prætereà in exercitu iuue-

νίσκους ἐνεῖναι, γυμνοὺς, κόρδακα ὀρχουμένους, οὐρὰς ἔχοντας κεράστας, οἷα τοῖς ἄρτι γεννηθεῖσιν ἐρίφοις ὑποφύεται. καὶ τὸν μὲν στρατηλάτην αὐτῶν ἐφ' ἅρματος ὀχεῖσθαι, παρδάλεων ὑπεζευγμένων, ἀγένειον ἀκριβῶς, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον χνοῶντα τὴν παρειὰν, κερασφόρον, βοτρύοις ἐστεφανωμένον, μίτρᾳ τὴν κόμην ἀναδεδεμένον ἐν πορφυρίδι, καὶ χρυσῇ ἐμβάδῃ. ὑποστρατιγεῖν δὲ δύο, ἕνα μέν τινα βραχὺν πρεσβύτην, ὑπόπαχυν, πεγάσορα, ῥινόσιμον, ὦτα μεγάλα ὄρθια ἔχοντα, ὑπότρομον νάρθηκι ἐπερειδόμενον, ἐπ' ὄνου τὰ πλλὰ ἱππεύοντα ἐν κροκοτῷ, καὶ τοῦτον πάνυ πιθανόν τινα συνταγματάρχην αὐτοῦ ἕτερον δὲ, τερείσιον ἄνθρωπον, τράγῳ τὰ νέρθεν ἐοικότα, κομήτην τὰ σκέλη, κέρατα

nes quospiam agrestes & nudos, qui saltarent cordaca, caudas habentes & cornua, qualia ferè hœdis recenter natis solent succrescere. Ipsum autem ducem illorum in curru vehi iunctis pardalibus, imberbem admodum, ac ne tantillum quidem per genas herbescente barbitio pubescentem, cornigerum, racemis coronatum, mitra purpurea comam inuolutum, ac aureos cothurnos indutum, Cæterùm secundas ductandi exercitus partes obire duos alios, [a] vnum quidem breuis staturæ senunculum, corpore perobeso & ventricoso, simijs naribus deformem auribus magnis & arrectis, tremulum, scipioni innitentem, pandum asellum vtplurimùm equitantem, amictum crocoto, & hunc vehementer fidum illius in ordinanda acie socium. Alterum verò [b] hominem monstrosum, inferioribus corporis partibus hircum referentem, crura crinitum, & cornigerum,

ρατα ἔχοντα, βαθυπώγωνα, ὀργίλον καὶ θυμικὸν, θατέρᾳ μὲν σύριγγα φέροντα. τῇ δεξιᾷ δὲ ῥάβδον καμπύλην ἐπηρμένον καὶ περισκιρτῶντα ὅλον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰ γύναια δὲ φυβεῖσθαι αὐτὸν, καὶ σείειν ἠνεμωμένας τὰς κόμας, ὁπότε πρόσοι, καὶ βοᾷν εὖ οἱ, τοῦτο δ' εἰκάζειν καλεῖσθαι αὐτῶν τὸν δεσπότην. τὰ δ' οὐδ' ποίμνας διηρπάσθαι ἤδη ἑπὸ τῶν γυναικῶν, καὶ διεσπᾶσθαι ἔτι ζῶντα τὰ τρέμματα, ὠμοφάγους γάρ τινας αὐτὰς εἶναι. ταῦτα οἱ Ινδοὶ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀκούοντες ἐγέλων, ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ οὐδ' ἀντεπεξάγειν ἢ παρατάττεσθαι ἠξίουν, ἀλλ' εἴπερ ἄρα τὰς γυναῖκας ἐπαφήσειν αὐτοῖς εἰπλησίον γένοιντο, σφίσι δὲ καὶ νικᾷν αἰσχρὸν ἐδόκει, καὶ φονεύειν γύναια μεμηνότα, καὶ

nigerum, profunda insuper barba insignem: iracundum, & animo ad furorem propenso præditum, altera manu ferentem fistulam, dextra verò incuruum baculum, semet attollentem, ac tota castra circumsaltantem, quem mulierculæ exterrere solent, comasque vento diffusas concutere quoties accesserit, neque non vociferari Euohe: quo nomine, vt mihi coniecturam facienti visum est, dominum suum compellant. Itaque greges à mulieribus iam discerptos esse, & oues adhuc viuentes dilaniatas: quippe illas crudiuoras esse planè videbant. Hæc cùm Indi & rex illorum speculatoribus annunciantibus cognouissent, sublatis, vt par erat, cachinnis ridebant: iamque nequaquam contra exercitum educere, aut instructis ordinibus obuiam procedere illis deliberatum erat, sed reputabant si comminùs mulierculæ in eos impressionem ac impetum essent facturæ, illis & vincere turpe esse, & mulieres insanientes neci dare

καὶ θηλύμιτριν ἄρχοντα, καὶ μεθύον σμικρὸν γερόντιον, καὶ ἡμιστρατιώτην ἄλλον, καὶ γυμνήτας ὀρχηστὰς, πάντας γελοίους. εἰπεὶ δὲ ἠγγέλλετο πυρπολῶν ὁ θεὸς ἤδη τὴν χώραν καὶ πόλεις ἀντάνδρους καταφλέγων, καὶ ἀνάπτων τὰς ὕλας, καὶ ἐν βραχεῖ πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν πυρὸς ἐμπεπληκώς· ὅπλον γάρ τοι Διονυσιακὸν τὸ πῦρ, πατρῷον αὐτῷ ἐκ τοῦ κεραυνοῦ· ἐν ταῦτα ἤδη σπουδῇ ἀνελάμβανον τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐπεισάξαντας καὶ ἐγχαλινώσαντες, καὶ τοὺς πύργους ἀναθέμενοι, ἐπ' αὐτοὺς ἀντεπεξήσεαν, καταφρονοῦντες μὲν καὶ τότε, ὀργιζόμενοι δὲ ὅμως, καὶ συντίψαι σπεύδοντες αὐτῷ στρατοπέδῳ τὸν ἀγένειον ἐκεῖνον στρατηλάτην. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγένοντο, καὶ εἶδον ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἰνδοὶ, πεστάξαντες τοὺς ἐλέφαντας, ἐπῆγον τὸν φάλαγγα, ὁ Διόνυ-

vnà cum duce effeminato, ac sene modico & vinoso, adiuncto etiam alio semiuiro milite, nudisq́ saltatoribus per omnia ridiculis, facinus esse parum memorabile. Postea verò quàm Bacchus regionem incendijs deuastare, & viris deuictis ciuitates igne absumere, ac syluas incendere annunciatus est, iamq́ in breui temporis spacio tota Indorum regio flammis conflagraret (etenim ignis Baccho iam vsque à fulmine paterna sunt arma) ibi iam citra moram armis induti, coactis elephantibus & infrenatis & turribus desuper positis aduersus illos mouerunt aciem, etiamdum hostilem exercitum extremè contemnentes, & iracundo animo ferocientes, neque non elephantis comminuere atque proterere properantes ipsis cum castris imberbem illum imperatorem. Postquam verò propinquiores facti sunt & vtraque acies vtrique esset spectaculo: Indi locatis ante exercitum elephantis phalangem adegerunt. Cæterùm Bacchus

ὁ Διόννσος δι, τὸ μέσον μὲν αὐτὸς εἶχε, ζοῦ δεξιοῦ δὲ κέρως δι αὐτῷ ζοῦ δεξιοῦ μὲν ὁ Σειληνὸς, ἐ ὠνύμει δὲ ὁ Πὰν ἡγεμόνας λοχαγοὶ δὲ καὶ ταξιάρχοι, Σατυροι ἐγκαθεσήκεσαν. καὶ τὸ μὲν σύθημα ἓν ἅπασι τὸ εὐοῖ. ὠθὺς δὲ τὰ τύμπανα ἐπαταγῆτο, καὶ τὰ κύμβαλα τὸ ποιμενικὸν ἐσήμαινε, καὶ τῶν Σατύρων τις λαβὼν τὸ ὄνειρας, ἐπήνεγκε τὸ ὄρθιον. καὶ ὁ ζοῦ Σειληνοῦ ὄνος, ἐνυάλιόν τι ὠγκάσατο. καὶ αἱ Μαινάδες σὺν ὀλολυγῇ ἐνεπήδησαν αὐτοῖς, σφάκους ὑποζωσμένας, καὶ ἀκ τῶν θύρσων ἄκρων ἀφανυμένου τὸν σίδηρον. οἱ ἐλέφαντες δὲ καὶ ἐλίφαντες αὐτῶν, αὐτίκα ἐκκλίναντες, σὺν ὀλίγῳ τὸν ἐρωγὸν δὲ ἐντὸς βέλους γένεσθαι ὑπομείναντες· καὶ τέλος, κατὰ κράτος ἐαλώκεσαν καὶ ἀχμάλωτοι ἀπήγοντο ὑπὸ τῶν τέως καταγελωμένων ἔργῳ μαθόντες, ὡς ἐκ ἐλαφρῶς ἀφ' ἧς πρώτης ἀκοῆς καταφρονεῖν ξένων

Bacchus ipse in medio strenui imperatoris fungebatur officio, cuius dextrum cornu Silenus, sinistrum Pan regebat. Porrò autē Satyri manipulares constituti ordinibus instruendis erant intenti. Signum omnibus erat Euohe. Statim verò percussa tympana instrepuerunt, ipsaq; cymbala classicū cecinerunt. Ac è Satyris quispiam correpto cornu carmē quod Orthium dicitur, occinebat. Tum Silem asellus hianti atq; diducto rictu maritum quiddam atq; terribile derudiit. Ipsæ verò Mænades cum vlulatu facto in eos impetu incursārūt, succinctæ dracombus, atque ex summis thyrsis ferrū denudantes. Indi autē & elephantes illorum illicò declinantes, nullo seruato ordine in fugā se dederunt & neq; intra teli iactū consistere sustinuerunt. Ad postremum aūt omnes in vi capti atq; subacti sunt. & captiui abducti ab ijs, quos paulò antè contemptim subsannauerant, re ipsa experti quā non oportuerit prima statim fama adductos pere-

νων στρατοπέδων. ἀλλὰ τί πρὸς τὸν Διόνυσον οὗτος ὁ Διόνυσος; ἔφοι τις ἄν. ὅτι μοι δοκοῦσι (καὶ πρὸς τῶν Χαρίτων, μή μι λοιμοδαντιᾶν ἢ τιλίως μεθύειν ὑπολάβητε, ἃ τἀμὰ ἀκάλω τοῖς θεοῖς) ὅμοιόν τι πάσχειν οἱ ποιοὶ πρὸς τοὺς καινοὺς τῶν λόγων τοῖς ἰνδοῖς ἐκείνοις, οἷον καὶ πρὸς τοὺς ἡμᾶς οἰόμενοι γὰρ Σατυρικά, καὶ γελοῖά τινα, καὶ λομιδῇ κωμικὰ παρ' ἡμῶν ἀκούσεσθαι, διαῦτα, πιπισεύκασιν ἐκ οἶδ' ὅτι δόξαν αὐτοῖς ὑπὲρ ἐμοῦ. οἱ μὲν δὴ τῶν ἀρχὴν ἀφιχνοῦνται, ὡς δὴν δίον παρίχειν τὰ ὦτα ἀώμοις σωσακάοις, καὶ σκιρτήμασι Σατυρικοῖς, καταβάντας ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων. οἱ δέ, ὡς ἐπὶ τοιοῦτό τι ἥκουδον, ἀντὶ τοῦ διπλοῦν δίδηρον ἐυρόντες, δὲ ὅτου ἐπανέψη τολμῶσι, τῷ παραδόξῳ τῆς πράγματος πτοηθέντες βυμοῦσι. ἀλλὰ θαῤῥῶν ἐπαγγέλλομαι αὐτοῖς, ὅτι ἐὰν καὶ νῦν, ὡς πρότερον ποτὲ, τῶν τιλετῶν ἐθελήσωσιν ἐπιδεῖν πομπάς

grinum exercitum contemnere. Sed quid ad Bacchum ille Bacchus, dixerit aliquis? Quia permulti mihi videntur (ac per Gratias vos oro, ne me insanire aut prorsus temulentum esse suspicemini, si mea cum Dijs immortalibus contulero) idem erga orationum nouitates cum Indis perpeti, quemadmodum & erga meas. Existimantes enim Satyrica & ridicula quædam, nimiumq; comica apud nos audiri, talibus fidem habuêre, atque haud scio quam illi de me opinionem induerunt. Alij ne exordium quidem assequuntur, quasi nihil necesse sit præbere vinosis & lasciuis mulierculis, & saltationibus Satyricis ab elephantis descendentes. Alij verò, tanquam alicuius rei gratia venissent, thyrsi loco inuento ferro, neque sic laudare audent, inaudita rei nouitate perterriti. At ego fidenti animo illis annuncio, quòd si in præsentia quoque, vt anteà facere consueuerunt, festiuitatem spectare sæpè voluerint, ac

καὶ ἀναμνησθῶσιν οἱ παλαιοὶ συμπόται κώμων κοινῶν τῶν τότε καιρῶν, καὶ μὴ καταφρονήσωσι τῶν Σατύρων καὶ Σειληνῶν, πιῶσι δὲ ἐς κόρον τοῦ κρατῆρος τούτου, ἐκβακχεύσειν καὶ αὐτοὺς, καὶ πολλάκις μεθ' ὑμῶν ἐρεῖν τὸ εὖ οἶ. οὗτοι μὲν οὖν (ἐλεύθερον γὰρ ἀκοὴ) ποιοῦντων ὅ, τι καὶ φίλον. ἐγὼ δὲ, ἐπειδήπερ ἔτι ἐν Ινδοῖς ἔσμεν, ἐθέλω καὶ ἄλλο ὑμῖν διηγήσασθαί τι τῶν ἐκεῖθεν, οὐχ ἀπεσδιόνυσον οὐδ' αὐτὸ, οὐδ' ὧν ποιοῦμεν ἀλλότριον, ἐν Ινδοῖς τοῖς Μαχλαίοις, οἳ τὰ λαιὰ τοῦ Ινδοῦ ποταμοῦ, εἰ κατὰ ῥοῦν αὐτοῦ βλέπεις, ἐπινεμόμενοι, μέχρι πρὸς τὸν Ὠκεανὸν καθήκουσι· παρὰ τούτοις ἄλσος ἐστὶν ἐν περιφράκτῳ. οὐ πάνυ μεγάλῳ χωρίῳ, συνερεφεῖ δὲ, κιττὸς γὰρ πολὺς καὶ ἄμπελοι, σύσκιον αὐτὸ ἀκριβῶς ποιοῦσιν, ἐνταῦθα πηγαί εἰσι τρεῖς,

ac veteres compotores recordati fuerint conuiuiorũ Bacchanalium tunc temporis celebratorum, neque Satyros aut Silenos contempserint, sed æquo largiùs ad satietatem vsque ex cratere illo hauserint: & illos Bacchico numine afflatos indecorè insanituros, neque non persæpè nobiscum Euohe dicturos. Itaque illi (liberum enim est audire) quicquid animo suo gratum fuerit, faciant. at ego posteaquam adhuc in India peregrè versantur, statui & aliud quiddam earum rerum quæ illic aguntur, quod non valdè à Baccho abhorrebit, neque à præsenti instituto alienum erit percensere. Inter Indos, quos Machlæos vocant, qui læuum Indi fluminis littus, si ad fluxum illius respexeris, incolunt atque depascunt vsque ad Oceanum porrecti. apud hos lucus est in loco sepibus obturato & angusto, circumtecto tamen quippe thyrsorũ & vitium vbertas ibi prouenientium, locum opacitate sua pulcherrimè inumbrat. Eo ipso in luco

tres

πρῶτος, καλλίστου καὶ διυφασμένου ὕδατος, ὁ μὲν Σατύρου, ὁ δὲ Πανός, ὁ δὲ Σειληνοῦ. καὶ ἐπέρχονται ἐς αὐτὸ οἱ ἱλαροὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἑορτάζοντες τῷ θεῷ, καὶ πίνουσι τῶν πηγῶν ἐκ ἁπασῶν ἅπαντες, ἀλλὰ καθ' ἡλικίαν· τὰ μὲν μειρακιώδη τῆς τῶν Σατύρων, οἱ ἄνδρες δὲ τῆς Πανικῆς, τῆς δὲ τοῦ Σειληνοῦ οἱ κατ' ἐμέ. ἃ μὲν οὖν παίζουσιν οἱ παῖδες, ἐπὰν πίωσιν, ἢ οἷα οἱ ἄνδρες τολμῶσι, κατιχόμενοι τοῦ Πανός, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν. ἃ δὲ οἱ γέροντες ποιοῦσιν, ὅταν μεθυσθῶσι τοῦ ὕδατος, ἐκ ἀλλοτρίου ἐπῶν. ἐπειδὰν πίῃ ὁ γέρων, καὶ κατάσχῃ αὐτὸν ὁ Σειληνός, αὐτίκα ἐπὶ πολὺ ἄφωνός ἐστι, καὶ καρηβαρούντι καὶ βεβαπτισμένῳ ἔοικεν. ἔπειτα ἄφνω φωνή τις λαμπρὰ καὶ φθεγματώδης καὶ πνεύματος λιγυροῦ ἐγγίνεται αὐτῷ καὶ λαλίστατος ἐξ ἀφωνοτάτου ἐγένετο· εὐθὺ

tres fontes aquæ sunt elegantissimæ & limpidissimæ: quorum vnus Satyris, secundus Pani, tertius Sileno sacer est. Ingrediuntur verò in lucum Indi quotannis semel, diei solennitate deum celebrantes, bibúntque de fontibus, non tamen indiscriminatim omnes de omnibus, sed iuxta ætatem. Nam iuuenes ex eo qui Satyris sacer est, viri ex Panico, porrò ex Sileni fonte ij, qui in media ætate constituti sunt. Itaque quæ pueris de fonte bibentibus accidũt, aut qualia designent viri iam numine Panos afflati, perlongum esset enumerare. Cæterùm qualia senes faciunt, vbi iam aqua pota inebriati fuerint, non alienum esse opinor narrare. Senex simul atque hausiam de fonte aquam biberit, ac eundem Silenus ipse inuaserit, illicò ad prodigium vsque obmutescit hominem, cui graue sit caput, aut ebrium, per omnia referens. Post id ex improuiso voce clara, & loquela graui, tum spiritu dulci rumpit silentium, ac subitò è mutissimo fit loquacissimus.

Sed

δεῖ ἂν ἐπιστομίσας, παύσεις αὐτὸν μὴ ἐλὶ σωτῆ λαλεῖν, ἢ ῥύσεις μακρὰς σωρεῦσαι. σωτὰ μεν γὰρ πάντα, καὶ ὡσμία, καὶ κατὰ τὸν Ὁμήρου ἱκάνον ῥήτορα, νιφάδεσσι γὰρ ἐοικότα χαμαὶ πίπτουσι λιγέρχονται. ἀλλ' ἀκριβῶς ὁ κύκνος κατὰ τὴν ἡλικίαν ἁπάσας αὐλοῦς, ἀλλὰ τινὶ λιγυρῷ. ἆρ' ἐστὶ κύκνον καὶ ἐπίτροχον σωάκουσιν, ἄχρι βαθείας ἐσπέρας ζωντιῦθεν ἢ ἄδη ἀφροθείσης αὐλοῖς τῆς μίθης, σιοπῶσι, καὶ πῶς τὸ ἀρχαῖον ἀναπτέχωσι. τὸ μὲν γοῦν παραλοξότατον ἐλέπω εἶπον. λῦ γὰρ ἀτενῆ ὁ γέρων μεταξὺ καταλείπων ὃν λιγέα τὸν λόγον, λιὼτ' ἠλίου καλυθὰς ἐπὶ σέρας αὐτὸν ἐπιξυλθεῖν, ἐς νέωτα σιὼν, αὖθις ἐκεῖνα σωάσθαι, ἃ σέρυσι λέγοντα ἡ μίθη αὐτὸν κατέλιπε. ταῦτά μοι κατὰ τὸν Μῶμον ἐς ἐμαυτὸν ἀπεσκώφθω, καὶ μὰ τὸν

Sed nec obturato ore illum compescueris quò minùs continuis verbis diffluat, longásq; orationes contexat. Et profectò quæcunq; dixerit, prudenter & ornatè dicta sunt, ac iuxta Homericum illum rhetorem hybernis niuibus consimilia differit. Neq; verò sufficienter eos cygnos secundùm ætatem conferre possis, sed vocum densitate cicadas imitantur ac referunt ac rotundum quiddam componunt in profundum vsque vesperam. Inde iam discussa ab illis ebrietate conticescũt, & ad antiquũ morẽ redeunt. Cæterùm quòd inter hæc maximè omniũ admirãdum est, nondum expositi. Quòd si senex imperfectam, quam inchoauit orationem reliquerit, neque Solis occasu interueniente, & temporis angustia exclusus, eandem ad finem deduxerit, degustata iterum in annum subsequentem aqua, deinceps cætera percurrens orationi inchoatæ adiungit, quæ superiori anno dicentem non in tempore, destituerat ebrietas. Istis ego me ipse scommatibus Momi instar ludere volui. Et

τὸν Δία, οὐκ ἂν ἔτι ἐπαγαγοίμι τὸ ἐπιμύθιον· ὁρᾷτε γὰρ ἤδη καθότι τῷ μύθῳ ἔοικα. ὥστε ἢν μέν τι παραπαίωμεν, ἡ μέθη αἰτία· εἰ δὲ πινυτὰ δόξειε τὰ λεγόμενα, ὁ Σειληνὸς ἄρα ἦν ἵλεως.

per Iouem, nequaquam ampliùs affabulationem adducam. Iam enim hauddubiè videtis me fabulæ esse persimilem. Quare, si quibus in rebus delinquētes hallucinati sumus, in causa fuit ebrietas. Sin prudenter & cordatè dicta sunt quæ produximus, constat Silenum nobis fuisse placatum, & propitium.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

SCribit Bacchum, bello aduersus Indos suscepto, exercitu iam in Indiam adducto, ab illis initiò contemptum ac derisum esse, quia totus ille exercitus partim ex mulieribus bachantibus, partim ex iuuenibus rusticis nudis, cordaque saltantibus, hedera coronatis, furiosis atque insanis constare videretur, sed ad extremum illos vim & potentiam Bacchi suo magno malo sensisse.

a VNVM quidem.] *Sileni descriptio, de quo Diodorus Siculus in quinto tradens, Bacchi studiorum formatorem fuisse asserit. Erasmus etiam in Alcibiadis Sileno.* *b* Hominem monstrosum.] *Pan Bacchi socius, & particeps rerum gestarum, in expeditione Indica dicitur fuisse miles & dux belli: fuit studio & amore rerum militarium incensus. de quo suprà in Panos & Mercurij dialogo habuimus, & in Pseudomante: tum in Deorum concilio, vbi de vtroque, nempe Sileno & Pane nos attigisse recordamur.* *c* Menades.] *Mulieres bacchantes. à Græco verbo* μαίνομαι: id est, *insanio. Hæ passim capillis instar furentium celebrabant Bacchanalia.* *d* Neque intra

teli

teli iactum.] *Quem obnoxium periculo videri volumus, hunc ἐντὸς τοῦ βέλους dicimus. in Virgil. 11. Aeneid.*

Iamque intra iactum teli progressus uterque.

Contrà ij dicuntur ἔξω βελῶν esse, qui longiùs absunt, quàm vt iaculo contingi possint, & qui in tuto, citraque periculum sunt. Quod annotauimus, in Votis, in Nigrino, & in Dialogis Cyclopis & Neptuni, Veneris & Cupidinis.

ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΣΤΗΣ, ἢ περὶ τῆς Ἀποφράδος.

PSEVDOLOGISTA, siue de Apophrade, hoc est, diratro.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

INuectiua est in eum à quo derisus fuerat, quòd Apophradis verbo vsus esset, ipsumque diei atro comparâsset. Continetur autem tota oratio duabus partibus, quarum priore ostendit, nomen Apophradis Græcum, & vsitatum Græcis esse, & se rectè eo vsum quoque esse: idque exemplis aliorum, qui similibus nominibus etiam alios nefarios ac detestabiles probrosè appellârunt. In altera autem vitam & mores, & item sermonem ac dicendi genus illius insectatur, ostendens illum meritò ac dignè ista voce cognominari, vtpotè atrum ac detestabilem, & ab alijs quoque similibus anteà appellationibus eodem modo passim notatum: affecta etiam prosopopœia linguæ expostulantis cum illo super abusu & fœdo ministerio cui adhibeatur. Exordium longius paulò est ad attentionem ac docilitatem pertinens, captata interim & beneuolentia instituto suo, ab exemplo Archilochi, qui se eodem modo vltus fuerit post exordium prosopopœia Elenchi ex Menandri prologis inducitur, qui argumentum rei & occasionem scripti huius exponit. Titulus alter à materia, de

qua

qua tractatur, alter ab ipsius qui accusatur effectu, siue opere sumptus est, quò falsò de voce Apophradis iudicârat, eamque quasi peregrinam ac barbaram deriserat. Est enim λογιστὴς examinator, ἐξεταστὴς & κριτὴς seu δοκιμαστὴς, vt Hesychius indicat.

SCHOLIA.

Βρωμολόγους à βρομᾶσθαι fortassè, quod rudere significat, & λέγειν. τροπομάσθλητας μάσθλητος, voce etiam Aristophanes vtitur pro futili & nequam: vnde hic τροπομάσθλητα finxit. ῥησιμετρεῖν pro perorare videtur ab affectatoribus poni. αὐτοκρατεῖν, fortassis pro αὐτοφορεῖν. Vnde αὐτεσφορία festum Proserpinæ σφενδονίζειν, obscurum anà σφενδόνη, cùm oculorum partem, quæ pupillam cingit, significat, accipiendum pro innuere, vt faciunt puellæ petis oculis: an ab eadem voce cùm fibulam & ornamentum muliebre significat. χειροβλημᾶσθαι est manibus contrectare pupillas mulierum. id quod βλημάζειν quoque per se significat. Logius Mercurius cognomine dicitur, quasi eloquentiæ præses. De Ialemo Erasmus in Prouerbijs. De Philænide suprà in Amoribus quoque mentio facta est. λεσβιάζειν & φοινικίζειν, obscœnarum rerum verba sunt, à moribus Lesbiarum & Phœnicũ sumpta. Tricaranum, arx siue castellum fuit Argiuorum, vt Suidas, Pollux, Phliasius θάτερον τῶν πενήτων, Alterũ amicorum: sed θάτερον neutrum est, cùm πένης masculino genere ponatur. ἄτερος nominatiuo casu dicitur pro ὁ ἕτερος, non pro τὸ ἕτερον. τριῶν μηνοῖν, Trium mensium tempestas, volo, effundo. In quibus dum affectat Atticus videri & numeros confundit, & verbis obsoletis vtitur. Bis Coracis. Alludit ad significationem κόρακος, id est, corui. Fuêre autem Tisias & Corax primi inuentores artis Rhetorices, vt & Cicero meminit. Euripides dicere solitus.

Versiculi Euripidis sunt in Bacchis, ἀχαλίνων
στομάτων ἀνόμοντ' ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυστυχία,
&c.

Am.

Ἀλλ' ὅτι μὲν ἠγνόεις τοὔνομα τὴν ἀποφράδα, παντί που δήλον. πῶς γὰρ ἂν ἠτιῶ βάρβαρον εἶναί με τὴν φωνὴν, ἐπ' αὐτῷ εἰπόντα ὑπὲρ σοῦ, ὡς ἀποφράδι ὅμοιος εἴης. τὸν γὰρ τρόπον σοῦ νὴ Δία μέμνημα, εἰ κάτας τῇ τοιαύτῃ ἡμέρᾳ, εἰ μὴ καὶ παντάπασιν ἀνήκοος ἦσθα τοῦ ὀνόματος. ἐγὼ δὲ τὴν μὲν ἀποφράδα, ὅ, τι καὶ βούλεται εἶναι, διδάξω σὲ μικρὸν ὕστερον. τὸ δὲ τοῦ Ἀρχιλόχου ἐκεῖνο ἤδη τοι λέγω, ὅτι τέττιγα τοῦ πτεροῦ συνείληφας· εἴπερ τινὰ ποιητὴν ἰάμβων ἀκούεις Ἀρχίλογον, Πάριον τὸ γένος, ἄνδρα κομιδῇ ἐλεύθερον, καὶ παῤῥησίᾳ συνόντα, μηδὲν ὀκνοῦντα ὀνειδίζειν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα λυπήσειν ἔμελλε τοὺς περιπετεῖς ἐτομένους τῇ σχολῇ τῶν ἰάμβων αὐτοῦ. ἐκεῖνος τοίνυν πρός τινος τῶν τοιούτων ἀκούσας κακῶς, τέττιγα ἔφη τὸν ἄνδρα εἰληφέναι τοῦ, πτεροῦ, εἰκάζων ἑαυτὸν τοῦ τέττι-

AT quòd ignorabas nomen [a] Apophradis (hoc est, diei atri) cuiuis facilè patet. Quomodo enim accusares me ceu barbarum lingua ob hoc quòd de te dixi, Apophradi similem esse te (nam mores tuos memini me cum tali die conferre) nisi prorsus ne audisses quidem nomen hoc? Ego verò ipsam quidem Apophradem, quid sibi velit, quidq́ significet, paulò pòst docebo te. In præsentia autem Archilochi illud tibi dico, quòd videlicet cicadam [b] ala comprehenderis. si modò de poëta quodam iambico Archilocho audîsti aliquando, qui genere quidem Parius fuerit, cæterùm homo supra modum liber & dicax, neque conuiciari vnquam veritus, etiam si quammaximè molestus futurus esset ijs qui in Iamborũ ipsius ocium incurrerent. Ille igitur cùm malè à quopiã istorũ audijsset, cicadam ait comprehendisse hominem alis: comparans seipsum

τέττιγι ὁ Ἀρχίλοχος, φύσει μὲν λάλῳ ὄντι, καὶ ἄνευ τινὸς ἀνάγκης, ὁπόταν δὲ καὶ ὑπὲρ βλαφθῇ, γηγωνότερον βοῶντι. καὶ σὺ δή, ἔφη, ὦ ἰαμβοποιὲ ἄνθρωπε, τί βουλόμενος, οἷα ἡμῖν τὸν λάλον παροξύνεις ἐπὶ σεαυτὸν, ἀτίας ζητοῦντα καὶ ὑποθήσας τοῖς ἰάμβοις; ταῦτά σοι καὶ αὐτὸς ἀπειλῶ, ὀμνὺς τὸν Δία τὸν Ἀρχιλόχῳ ἀκολουθῶν ἐμαυτὸν πόθεν ποθοῦν γε καὶ δίκαιον, σοὶ δὲ μυρία σωρεύσας, ἰάμβων ἄξια βεβιωμένα, πῶς ἄμοιρος καὶ ὀλίγα ἄρ' ὁ Ἀρχίλοχος αὐτὸς ἐφάρκεσα, πῶς παρακαλέσω καὶ τὸν Σιμωνίδην καὶ τὸν Ἱππώνακτα συμποιεῖν μετ' αὐτοῦ. ἐάν τί μου τῶν πολλῶν σοι ἀκηκόῃ οὕτω σὺ γε πάλαι ἀπέφηνας ἐν πᾶσι βδελυρείᾳ, τὸν Ὀροδοκιδίδην καὶ τὸν Λυκάμβην καὶ τὸν Βύπαλον, τοὺς ἱκανόν σε ἰάμβους. καὶ ἴσως θεῶν τις ἐπὶ χεῖρα ἀγαγὼν σε τότε

cicadæ Archilochus, insecto videlicet naturà quidem strepero, & nulla cogente necessitate, vocali: quoties autem etiam ala comprehenditur, altius quiddam stridenti. Tu quoque igitur, inquit, homo infelix, quid tibi vis, qui poëtam loquacem contra te ipsum irritas alioqui causas & materiam iambis suis quærentem? Atque hæc tibi quoque nunc interminor, haud equidem per Iouem me ipsum cum Archilocho conferens, vnde enim hoc possem, vt qui longè adeò inferior illo sim? sed quòd tibi conscius sim, innumera quædam iambis digna abs te in vita perpetrata esse, ad quæ mihi videtur ne Archilochus ipse quidem sufficere, assumpto etiam Simonide & Hipponacte, vt vel vnum aliquod eorum quæ in te sunt malorum describant. Adeò ceu pueros quosdam tecum collatos, malicia superâsti, & Orodoceiden, & Lycamben, & Bubalum, quibus iambos ille suos consumit. Atque adeò videtur deus quispiam

risum

τότε τὸν γέλωτα ἐπὶ τῇ ἀποφράδι λιχθέσῃ, ὡς αὐτὸς μὲν Σκυθῶν μᾶλλον φανείη καὶ γένοιτο, ἀμαθὴς ἀποδεδυτος ὤν, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ταῦτα, καὶ τὰ ἐν ποσὶν ἀγνοῶν, ἀρχὴν δ' ἴσως ἐπιτηδείου παράσχοις καὶ κατὰ σὸν λόγον ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ, καὶ οἰκοδομεῖσθαι ἀκεραίως ἐθέλοντι, καὶ μηδὲν ὑποστεγάζῳ τὸ μὴ ὑπὲρ πάντα ἐξαίρειν. μᾶλλον δὲ ἐμοῦ ξαι, ἃ πράττεις νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἔτι καὶ νῦν, ἐπὶ τοῖς τοῖς πρὶν ἐκείνοις. καὶ τὸν μάταιον ἴσως, καὶ πρίτ ἄν, ἐν παιδείας νόμῳ παρρησιάζεσθαι πρὸς σέ· ὅτι γὰρ ἂν αὐτὸς ποτε βελτίων γένοιτο πρὸς τὴν ἐπιτίμησιν, οὐ μᾶλλον, ἢ μάνυαρ μεταπεσεῖν ἄν, μηκέτι διαῦτα κυλινδεῖν, ἅπαξ αὐτοῖς σωνήθης γενόμενος. ὅτ' ἔναά τινα νομίζω τὸν ἀγνοοῦντα ἔτι τὰ ὑπὸ σοῦ τολμώμενα, καὶ ἃ γέρων ἄνθρωπος risum istum tunc labijs tuis immisisse, quando Apophradis huius mentio facta est: quòd videlicet ipse quidem Scythis manifestior fieres, quòd indoctus summoperè esses, & communia hæc & ante pedes posita ignorares, principium autem commodum atque aptum orationis contra te instituendæ suppeditares homini libero, & iam olim familiariter te, idq; exactè noscenti, nihilque verituro quò minus omnia foràs eloquatur: imò verò præconum more proclamat, quæcunque agis noctu & interdiu, etiam adhuc nunc post multa illa superiora ac vetera. At qui frustra fortasis & supervacuum fuerit, certo atque erudiendi modo, ad te dicendi libertate vti. Neque enim ipse vnquam melior futurus facilè es ex ea obiurgatione, non magis quàm scarabæus si monitus sit, vt ne amplius in stercora huiusmodi volutet, cùm ille semel istis assueuerit. Neque etiam quenquam esse arbitror, qui adhuc ignoret ea quæ tu ausus aliquando fueris, quæq;

ἄνθρωπ' ἐς ἑαυτὸν πλάνο. μᾶς, οὐχ ὅτως ἀσφαλὴς, οὐδ' ἀφανὴς βλιτυρὸς ἢ οὐδ' ἁπλῆ τις οὐ τοῦ ἀφθόνου πλὴν λέοντος, ὡς φανερὸς γνοίη, καν. θήλι' ὢν, ἢ μή τις ἄρα ἐξ Υπερβορέων ἄρτι ἐς ἡμᾶς ἥκοι, ἢ ἐς τοσοῦτον Κυμαῖ' εἶη, ὡς μὴ ἰδὼν, ἀνθυς ἀλήθειαν ὄνον ἁπάντων ὑβριστότατον σιοῦντα, μὴ πρὶν μάνας ὀγκομένου, πρὶν ἀκοῦσαι. οὕτω πολλαχοῦ πρὸς ἐμοῦ, καὶ παρὰ πᾶσι, καὶ πολλάκις ἐκκέκρυκται τὰ σὰ, καὶ δόξαν οὐ μικρὰν ἔσχες ἐπ' αὐτοῖς ὑπὲρ τὸν Ἀσυρφαῖον, ὑπὲρ τὸ Συβαρίτην Μίσθωνα, ὑπὲρ τὸν Χῖον ἐκεῖνον Βάσσαν, τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις σοφόν. ῥητέον δ' ὅμως, ἃ καὶ ἄλλα δόξω λέγειν, ὡς μὴ αἰτίαν ἔχοιμι μόνον αὐτὰ ἀγνοεῖν. μᾶλλον δὲ παρακλήτου ἡμῖν τῶν Μενάνδρου πρόλογον τις, ὁ ἔλεγχος, φίλος ἀληθείᾳ

homo ætate iam cõfectus in te ipsum iniquè delinquis. Non ita tutus, neque obscurè adeò malus es, neque etiam opus quopiam est qui tibi pellem leoninam detrahat, vt manifestius fias, Canthelius siue Asinus tantus existens: nisi verò quis ex d Hyperboreis paulò antè ad nos huc profectus sit, aut in tantum e Cumanus existat, vt non statim conspectum te, asinum omnium contumelioſissimum agnoscat, non expectato dum rudentem etiam audiat. Ita iam olim & à me, & apud omnes, & sæpe, res tuæ proclamatæ sunt, & famam inde haudquaquam exiguam naclus es, supra Ariphradenadeò, & suprà Sybaritam Mistihonem, & supra Chium illum Bastan, qui ïsdem in rebus doctus atque excellens fuit. Sed dicendum tamen est, etiam si frigida atque emarcida iam dicere videbor, ne in eam culpam incidam, quasi solus illa ignorem. Imò verò aduocandus nobis Menandri prologorum vnus aliquis, Elenchus videlicet ille, amicus veritatis,

θέᾳ καὶ παῤῥησίᾳ θεὸς, οὐχ ἁσυμότατ' τῶν ἐπὶ τῷ σκηνῷ ἀναβαινόντων, μόνοις ὑμῖν ἐχθρὸς, τοῖς δι' ὀλίγου τὴν γλῶτταν αὐτοῦ, πάντα καὶ ἐλλότ', καὶ σαφῶς διηγούντ', ὁμόζ ὑμῖν συνοίδε. χάριεν γοῦν τοῦτ' γένοιτ' ἄν, εἰ ἐθελήσειεν ὑμῖν πεσεῖν θεὸς ὢν οὕτ' δικηφόρα τοῖς θεατᾶς συμπαντα τοῦ δράματ' τὸν λόγον. ἄγε δὴ νῦν, ὦ πρόλογων καὶ λαμόνων ἄριστε ἔλεγχε, ὅρα ὅπως σαφῶς πεδιδάξεις τὸς ἀκόοντας, ὡς οὐ μάτην, ὅτι φιλαπεχθημόνως, οὐδ' ἀνίπποις ποσὶ κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐπὶ τόν δι τὸν λόγον ἀπεωτήκαμεν, ἀλλὰ καὶ ἴδιόν τι ἀμυνόμενοι, καὶ τὰ κοινὰ μισοῦντ' τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῇ βδελυρίᾳ. ταῦτα μόνα εἶπον, καὶ σαφῶς πεδιηγησάμεν', ἵνεκα ἄπιθι ἐκ ποδῶν, τὰ δ' ἄλλα ἡμῖν κατάλιπε· μισοῦμεν γάρ σε, καὶ δικαίως

tatis, & libertatis deus, haudquaquam obscurissimus ille quidem eorum qui in scenam ascendunt, solis vobis inimicus qui linguam ipsius formidatis, & scientem omnia, & planè enarrantem, quorumcunque vobis conscius est. Plausibile igitur hoc fuerit, si ille voluerit, ante nos ingressus, exponere auditoribus vniuersam fabulæ rationem. Proinde age, ô Prologorum atque deorum optime Elenche, vide vt planè doceas atque informes auditores, quòd videlicet non frustra neque odij conciliandi gratia, neque etiam illotis, quod aiunt, pedibus ad orationem hanc peragendam accessimus: sed cùm vt priuatum quiddam vlcisceremur, tum quia illud quod commune est, hominem ob maliciam ac vanitatem odio prosequemur. Atque hæc sola præfatus, ac planè elocutus, propitius abi iterum è medio, cætera verò nobis relinque, imitabimur enim te, & coargue-

ξομεν τὰ ποιητικὰ, ὡς παρρησίας τινὸς τῆς ἀληθείας ἕνεκα, μηδενὸς κατιόντος σοι, μήτε ἐπαινέσεις, ὦ φίλτατε ἔλεγχε, μήτε τὰ ἐκείνου πεσόντα πεπηχέναι αὖτως· ἀγὼ ἄξιον, θεῶν ὄντι, ἐπὶ σύμβουλοι ἐληλύθατε περὶ τοῦτου λαταστήσωμεν λόγος. ὁ γὰρ Σωφιστὴς οὐ τοῦ ἄνευ λίγων, ὁ πρόλογος ἤδη φησὶ ταῦτα, ἐς Ὀλυμπίαν ποτὲ ἥκει, λόγον τινὰ πεποιημένον συγγεγραμμένον ἐπιδεξόμενος τοῖς πανηγυριστῶν. ἐπὶ δὲ τούτοις τῷ συγγράμματι ὁ Πυθαγόρας λωλυόμενος ὑπό τινων Ἀθηναίων, οἶμαι μετέχειν τῶν ἐν Ἐλευσῖνι τελετῶν, ὡς βάρβαρος, ὅτι ἔλεγεν αὐτὸς ὁ Πυθαγόρας πρὸ τούτου ποτὲ καὶ Εὐφορβος γεγονέναι. ἐτύγχανε δὲ καὶ λόγος αὐτῷ κατὰ τὴν Αἰσώπου λοιδορίαν, συμφορητὸς ὢν ἐκ ποικίλων ἀλλοτρίων πτερῶν· βουλόμενος δὲ μὴ ἕωλα δόξαι λέγειν, ἀπ' αὐτοσχεδιάζειν τὰ

mus pleraque, vt & veritatis & libertatis gratia nemo te accusaturus sit. Neque verò me, ô optime, apud ipsos commendaueris, neque rursum quæ illi adsunt, præffuderis temerè. Non enim dignum est, Deus cùm sis, in os tibi venire verba de rebus execrabilibus adeò ac detestandis facienda. Nam Sophista atque impostor iste dicendo (hæc iam prologus inquit) Olympiam aliquando venit, orationem multò iam antea conscriptam recitaturus ijs qui ad solennem ludorum celebritatem conuenerant. Erat autem argumentum eius scripti Pythagoras prohibitus aliquando ab Athenensibus communicare, vt opinor, cum ijs qui Eleusinia sacra peragebant, tanquam barbarus, eò quòd ipse Pythagoras diceret, ante ea tempora etiam Euphorbum

sese fuisse. Cæterùm erat oratio ea ipsius ἐ iuxta Aesopi graculum collectitia, ex varijs alienis pennis consarcinata. Itaq; cùm vellet haudquaquã friuola ac vana dicere videri, ex no-

τὰ ἐκ τοῦ βιβλίου, λάθοι τῶν συνήθων τινός (ἦν δὲ ἐκ Πατρῶν ἐκεῖνος, ἀμφὶ δίκας ἔλεγε τὰ πολλὰ) ἐπειδὴν ἀπό τινων τοιαύτας ἐποιήσατο τοῖς λόγοις, τὸν Πυθαγόραν αὐτῷ παρεισάγειν. καὶ οὕτως ἀνὴρ ἐποίησε, καὶ συνέπεισε τὸ θέατρον ἀκοῦσαι τῶν ὑπὲρ τοῦ Πυθαγόρου ἐκείνου λόγων. ἦν δὲ τὸ ἐπὶ τούτῳ ὁ μὲν πάνυ ἀπαθὴς ἐν τῇ ἀγκοίνῃ, συνείρων, οἷον ἐκ τοῦ, ἐκ πολλοῦ ἐσκημμένα καὶ μεμελετημένα· ἃ καὶ ὅτι μάλιστα ἡ ἀναισχυντία οὖσα, ἐπήμυνε, καὶ χεῖρα ὤρεγε, καὶ συνηγωνίζετο αὐτῷ· γέλως δὲ πολὺς παρὰ τῶν ἀκουόντων. καὶ οἱ μὲν εἰς τὸν Πατρέα ἐκεῖνον μεταξὺ ἀρβλέποντο, ὑπεμίλωον, ὡς οὐ λήθοι συμπράξας αὐτῷ τὴν ἐφεδρείαν, οἱ δὲ καὶ αὐτὰ γνωρίζοντο

ex notis ac familiaribus quendam rogat (erat autem homo ille Patrensis genere, circa lites & actiones forenses plerunque versatus) vt postquam dicendi argumentum aliquod postulasset, Pythagoram ipsi statim subiiceret. Ac itatum fecit homo ille, & persuasit theatro, vt orationem illam de Pythagora audirent. Erat igitur, id quod consequens tum fuit, iste quidem ad agendum & exprimendum gestu sermonem, valde ineptus, & à ratione alienus, connectens & agglomerans, ut par est, ea quæ longè antè meditata atque exercitata habuerat, tametsi impudentia, quæ quàm maxima erat, auxiliabatur quoque, ac manum porrigebat, & cum eo vna certamen obibat. Risus autem ab auditoribus vndique multus. Ac alij quidem ad Patrensem illum interea aspicientes, significationem dabant quòd haudquaquam clam ipsis esset quòd illius ope fallacia & techna hæc composita esset: alij autem etiam

ζοντου τὰ λεγόμενα, παρ' ὅλην τὴν ἀκρόασιν διετέλεσαν, ἓν τοῦτο μόνον ἔργον ἔχοντες, ἀπήλων πειρώμενοι, ὅπως μνήμης ἔχωσι πὸς τὸ διαγιγνώσκειν, ὅτου ἕκαστον ἦν τῶν ὀλίγον πὸ ἡμῶν εὐδοκιμησάντων ἐπὶ ταῖς καλουμέναις μελέταις σοφιστῶν. ἐν δὲ τούτοις ἅπασι, καὶ ὁ τὸν λόγον τόν δε συγγράψας ἦν ἐν τοῖς γελῶσι καὶ αὐτός. τί δ' οὐκ ἔμελλε γελᾷν ἐφ' οὕτω περιφανεῖ καὶ ἀπιθάνῳ καὶ ἀναισχύντῳ τολμήματι; καί πως (ἔστι δὲ ἀκρατὴς γέλωτος) ὁ μὲν τὴν φωνὴν ἐντρέψας εἰς μέλος, ὡς ᾤετο, θρῆνόν τινα ἐπήνλει τοῦ Πυθαγόρᾳ. ὁ δὲ, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, ὄνον κιθαρίζειν πειρώμενον ὁρῶν, ἀνεκάγχασε μαλα ἡδὺ, ὁ ποιητὴς οὗτος ὁ ἐμός. ὁ δὲ εἶδεν ἐπιστραφεὶς, τοῦτο ἐξεπολέμωσε, τότε αὐτοὺς ἔναγχος. ἐνθένδε ἦν μὲν ἡ τοῦ ἔτους ἀρχὴ, μᾶλλον

ipsa ea quæ recitabantur, agnoscentes, per totum illud auscultandi tempus vnum hoc opus agebant, vt se mutuò exploraret quo modo quisque memoria teneret & dignosceret, vnde quicque ex ijs Sophistis qui paulò ante nos celebres fuêre, in declamationibus siue meletis quas vocant, desumptum esset. Porrò inter hæc omnia etiam is qui orationem hanc scripsit, inter ridentes & ipse erat. Cur autem non rideret ob manifestum adeò & ineptum atque impudens facinus? Ac fortè (est enim risus intemperantior paulò) cùm ille voce ad canticum deflexa, lamentationem quandam, vt ipsi videbatur, Pythagoræ, decantaret: hic meus poëta, illud quod vulgò dici solet, Asinum ad lyram, videns, in cachinnum admodum suauem solutus est: quod alter conuersus aspexit. Et hoc est quòd illos paulò antè inter se inimicos reddidit. Atque hinc erat quidem 8 anni principium, imò

μᾶλλον δὲ ἡ ἀπὸ τῆς μεγάλης νουμηνίας τρίτη· ἐν ᾗ οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὰ ἀρχαῖον εὔχονταί τε αὐτοὶ ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ ἔτους εὐχάς τινας, καὶ θύουσι, Νουμᾶ τοῦ βασιλέως καταστησαμένου τὰς ἱερουργίας αὐτοῖς, καὶ πεπιστεύκασι τοὺς θεοὺς ἐν ἐκείνῃ μάλιστα τῇ ἡμέρᾳ χρηματίζειν τοῖς εὐχομένοις. ἐν τοιαύτῃ τοίνυν ἑορτῇ, καὶ ἱερομηνίᾳ, ὁ τότε γελάσας ἐν Ολυμπίᾳ ἐκεῖνος, ὑπὸ τοῦ ὑποβολιμαίου. Πυθαγόρᾳ ἰδὼν προσιόντα τὸν κατάπτυστον καὶ ἀλαζόνα, τὸν τῶν ἀλλοτρίων λόγων ὑποκριτὴν (ἐτύγχανε δὲ καὶ τὸν τρόπον ἀκριβῶς εἰδὼς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἀσέλγειαν, καὶ μιαρίαν τοῦ βίου, καὶ ἃ ποιεῖν ἐλέγετο, καὶ ἃ ποιῶν κατείληπτο) ὅρα ἡμῖν, ἔφη πρός τινα τῶν ἑταίρων, ἐκτρέπεσθαι τὸ δυσάντητον τοῦτο θέαμα, ὃς φανεὶς ἔοικε τὴν ἡδίστην ἡμέραν, ἀπὸ φράδα ἡμῖν ποιήσειν. τοῦτ'

imò verò tertia dies à nouilunio magno, quando Romani iuxta veterum consuetudinem & ipsi preces quasdam pro toto anno faciunt, & sacrificia peragunt pro eo ac ipsis rex Numa sacrificandi ritus hos constituit, persuasiq; sunt quòd eo potissimùm die votis ac precibus Dij vacent, atque animum aduertant. In hoc igitur festo, & calendis solennibus ridens Olympiæ tum ille, sub Pythagora isto supposititio conspicatus accedentem execrabilem & arrogantem istum alienarum orationum histrionem (norat autem & mores eius exactè, & reliquam nequitiam, atque impuritatem vitæ, & quæ facere diceretur, & quæ faciens deprehensus fuerat) tempus ad quendam amicorum inquit, vobis est discedere, atque hoc inauspicatum spectaculum relinquere. Nam homo iste obuiam nobis factus, videtur suauissimum hunc diem in apophradem nobis conuertere.

τοῦτ' ἀκοῦσας ὁ σοφιστὴς τὴν ἀπροφράδα, ὡς τί ξένον καὶ ἀλλότριον τῶν Ἑλλήνων ὄνομα, ἐγέλα εὐθύς, καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ πάλαι ἐκείνου γέλωτος ἠμύνετο, ὡς γοῦν ᾤετο, καὶ πρὸς ἅπαντας ἔλεγεν, ἀπροφράς. τί δὲ τοῦτό ἐστι, καρπός τις ἢ βοτάνη τις, ἢ σκεῦος; ἄρα τῶν ἐσθιομένων ἢ πινομένων τί ἐστιν ἀπροφράς; ἐγὼ μὲν οὔτε ἤκουσα πώποτε, οὔτ' ἂν συνίην ποτὲ ὅ, τι καὶ λέγοι ταῦθ' ὁ μὲν ᾤετο κατὰ τούτου διεξιέναι, καὶ πολὺν ἐπῆγε τῇ ἀπροφράδι τὸν γέλων, ἐλελήθει δὲ κατ' αὐτοῦ τὸ ὕστατον τεκμήριον ἀπαιδευσίας ἐκφέρων ἐπὶ τούτῳ. τόν δὲ τὸν λόγον συνέγραψεν, ἐμὲ πρεσπέμψας ὑμῖν, ὡς δείξειε τὴν ἀοίδιμον σοφιστὴν, τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων ἀγνοοῦντα, καὶ ὁπόσα κἂν οἱ ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν καπηλείων εἰδεῖεν. ταῦτα

Quo audito sophista ille mox verbum Apophradis, veluti peregrinum atque alienum à Græca lingua ridere cœpit, & hominem pro superiore illo risu vicissim vltus est, vt quidem ipse putabat, & ad omnes dicebat: Hui Apophras? quid hoc autem est? fructus, an herba aliqua, an instrumentum? num igitur comeditur, an bibitur? quid tandem est Apophras? Nam ego quidem neque audiui vnquam, neque intelligo facilè quid nam etiam sit quod ille dicit. Atque hæc tamen ille quidem putabat se contra hunc valde acerbè dixisse, ac multo adeò risu Apophradem ipsam arripiebat: cæterùm non animaduertebat quòd interim extremum contra seipsum inscitiæ testimonium proferebat. Huius igitur gratia orationem hanc scripsit is qui me huc ad vos præmisit, vt videlicet ostenderet, celebrem istum sophistam, communia illa Græcorum, & quæ illi etiam qui in officinis atq; tabernis sedent, scire solent adhuc ignorare. Ha-

ctenus

τα μὲν ὁ ἔλεγχος. ἐγὼ δὲ (ἤδη γὰρ αὐτὸς παρείληφα τοῦ δράματος τὰ λοιπὰ) δίκαιος ἂν εἴην τὰ ἐκ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος ἤδη λέγειν, οἷα μέν σου τὰ ἐν τῇ πατρίδι, οἷα δὲ τὰ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, οἷα δὲ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, οἷα δὲ τὰ ἐν Φοινίκῃ καὶ Συρίᾳ, εἶτα ἑξῆς, τὰ ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἰταλίᾳ, καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὰ ἐν Ἐφέσῳ νεῦ, ἅπερ κεφαλαιοδέστατα τοῦς ἀπρνοίας τοῦς σοῦς, καὶ κορυφὴ καὶ κωρωνὶς τοῦ τρόπου. ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὴν παροιμίαν, Ἰλιεὺς ὢν τραγῳδὸς ἐμισθώσω, καιρὸν ἤδη σοι ἀκούειν τὰ σαυτοῦ κακά μᾶλλον δὲ ταῦτα μὲν μηδέπω, περὶ δὲ τῆς ἀπρφράδος πρότερον. εἰπὲ γάρ μοι πῶς πανδήμου, καὶ γενετυλλίδος καὶ κυβίβης, πῇ σοι μεμπτὸν, καὶ γέλωτος ἄξιον τοὔνομα εἶναι ἔδοξεν, ἡ ἀπρφράς; νὴ Δί', ὃ γὰρ ἦν τῶν Ἑλλήνων ἴδιον ἀλλάποθεν ἐπεισκωμάσαν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς Κελτοῦς ἢ Θρᾷκας ἢ Σκύθας ἐπιμιξίας· οὐ

ctenus Elenchus ille. Ego verò (iam enim ipse ad reliqua fabulæ peragenda accedo) meritò debebam veluti ex Delphico tripode tandem illa addere, qualia videlicet facta tua in patria fuerint, qualia in Palæstina, qualia in Aegypto, qualia in Phœnicia ac Syria, atque exinde deinceps in Græcia & Italia: & postremò quæ nunc Ephesi facis, quæ quidem vecordia istius tuæ quasi quoddam summarium sunt & caput, & coronis morum. Postquam enim [h] iuxta prouerbium, Iliensis cùm sis, tragœdos conduxisti, tempus iam est vt propria tua mala audias. Imò verò nondum etiam, sed se Apophrade priùs. Nam dic mihi [i] per Pandemum, & Genetyllidem, & magnam matrem, quo tandem modo reprehendendum ac risu dignum videtur nomen Apophradis? Non enim mehercle Græcorum proprium erat, sed alicunde ex Gallorum, aut Thracum, aut Scytharũ commixtione velut comessabundum introductum: tu ve-

οὐ δὲ (ἅπαντα γὰρ οἶσθα τὰ τῶν Ἀθηναίων) ἐξέκλειας τοῦτο εὐθὺς, καὶ ἐξεκήρυξας τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ ὁ γέλως ἐπὶ τούτῳ, ὅτι βαρβαρίζω, καὶ ξενίζω, καὶ ὑπερβαίνω τοὺς ὅρους τοὺς Ἀττικούς. καὶ μὴν τί ἄλλω οὕτως Ἀθηναίοις ἐπιχώριον, ὡς τοῦτ' τοὔνομα φαῖεν ἂν, οἵ γε σοῦ μᾶλλον τὰ τοιαῦτα εἰδότου; ὥστε θᾶττον ἂν Ἐρεχθέα καὶ τὸν Κέκροπα, ξένους ἀπρῴνας καὶ ἐπήλυδας εἶναι τῶν Ἀθηνῶν ἢ τὴν ἀπρῳράδα δείξειας, οὐκ οἰκείαν καὶ αὐτόχθονα τῆς Ἀττικῆς. πολλὰ γὰρ ἔστιν, ἃ καὶ αὐτοὶ κατὰ ταυτὰ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ὀνομάζουσιν, ἀπρῳράδα δὲ μόνοι ἐκεῖνοι τὴν μιαρὰν καὶ ἀπευκτὴν, καὶ ἀπαίσιον καὶ ἄπρακτον, καὶ τοὶ ὁμοίαν ἡμέραν. ἰδοὺ καὶ μεμάθηκας ἤδη ὁδοῦ πάρβγον τί βούλεται αὐτοῖς ἡ ἀπρῳρὰς ἡμέρα, ὅταν μήτε αἱ ἀρχαὶ χρημάτίζωσι, μήτε εἰσαγώγιμοι αἱ δίκαι ὦσι,

tu verò (cuncta enim Atheniensium cognita habes) exclusisti illud continuò & velut per præconem è ciuitate Græcorum eiecisti: & ex eo risus iste videlicet, quòd barbarè ac peregrino modo loquor, & transgredior terminos Atticos. At verò quid aliud Atheniensibus ita familiare ac patrium, vti hoc nomen? dixerint illi qui huiusmodi meliùs, quàm tu, sciunt. Quapropter citiùs Erechtheum aut Cecropem peregrinos & aduenas apud Athenienses esse probaueris, quàm Apophradis nomen ostenderis non proprium, aut non inibi natum, & genuinum Atticæ esse. Nam multa quidem sunt quæ & ipsi eodem modo cum cæteris hominibus omnibus appellant: Apophradem autem soli illi atram, & abominabilem, & inauspicatam, & nefastam, tibiq; similem diem vocant. Ecce didicisti iam obiter quoq; significationem Apophradis, & quis dies ater vocetur: quando videlicet neque magistratus de rebus consultant publicè neq;

σι, μήτε τὰ ἱερὰ ἱερουργῆ-
ται, μήθ' ὅλως τι τῶν αἰσί-
ων τελῆται, αὕτη ἀπρφρὰς
ἡμέρα. ἐνομίσθη δὲ τοῦτο ἄλ-
λοις ἐπ' ἄλλαις αἰτίαις. ἢ γὰρ
ἂν ἡττηθέντες μάχαις με-
γάλαις, ἔπειτα ἔταξαν ἐκεί-
νας τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς τὰ
τοιαῦτα ἐπεπόνθεισαν ἀπρα-
κτους καὶ ἀκύρους τῶν ἐννό-
μων πραξεων εἶναι, ἢ καὶ νὴ
Δία. καί τοι ἄκαιρον ἴσως. καὶ
ἔξωρόν γε ἤδη, γέροντα ἄν-
δρα μετὰ παιδεύειν, καὶ ἀ-
ναδιδάσκειν τὰ τοιαῦτα, μη-
δὲ τὰ περὶ τούτων εἰδότα. πα-
νὺ γοῦν τοῦτ' ἔστι τὸ λοιπὸν,
κἂν ἐκμάθῃς αὐτὸ, πᾶν ἡμῖν
εἰδὼς ἔσῃ. πόθεν γὰρ, ὦ οὗτος;
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα κἂν ἀγνοῆ-
σαι, συγγνώμῃ, ὁπόσα ἔξω τοῦ
πολλοῦ πατου, καὶ ἄδηλα
τοῖς ἰδιώταις· τὴν ἀπρφράδα δ'
οὐδὲ βουληθεὶς ἂν, ἄλλως εἴποις.
ἐν γὰρ τοῦτο καὶ μόνον, ἁπαν-
των

neq; lites in foro disceptantur, neque sacrificia peraguntur, neque quicquam eorum quæ more & auspicato solent, tractatur: is dies Apophras siue ater dicitur. Atque huiusmodi dies apud alios alijs de causis indicti sunt. Aut enim pugna aliqua magna ac graui superati sunt, ac dies exinde tales quibus cladem eam accepêre, pro nefastis & inauspicatis ad res legitimas gerendas habendos censuerunt: aut mehercle etiam. [k] Atqui ineptum fortassis & intempestiuum vtique iam fuerit dedoceri, ac denuò discere talia virum senem adeò, ne illa quidem quæ his priora sunt, scientem. Proinde hoc omnino reliquum est, & si didiceris ipsum, omnia exinde nobis scies. Vnde enim heus tu? Nam cætera quidem etiamsi ignorare ignoscendum sit, ea videlicet quæ extra communem viam posita, & obscura hominibus priuatis atque indoctis sunt: diem tamen atrum, etiamsi volueris, nominare aliter quàm Apophrada non poteris. Nam hoc vnum ac solum nomen omnium

τῶν τοὔνομα ἔστω, φησί τις. ἀλλὰ καὶ τῶν παλαιῶν ὀνομάτων τὰ μὲν λεκτέα, τάδ' οὐ, ὁπόσα αὐτῶν μὴ συνήθη τοῖς πολλοῖς ὡς μὴ ταραττοίμεν τὰς ἀκοὰς καὶ τιτρώσκοιμεν τῶν συνόντων τὰ ὦτα. ἐγὼ δὲ, ὦ βέλτιστε, πῶς μὲν σὲ ἴσως ταῦτα περὶ σοῦ εἰπὼν, ἥμαρτον· ἐχρῆν γὰρ, ἐχρῆν ἢ κατὰ τὰ Παφλαγόνων ἢ Καππαδοκῶν ἢ Βακτρίων πάτρια διαλέγεσθαί σοι, ἕως ἐκμάθῃς τὰ λεγόμενα, καὶ οἱ ἀκούειν ἡδέα, τοῖς δ' ἄλλοις Ἕλλησιν, οἶμαι, καθ' Ἑλλάδα γλῶτταν συνεῖναι χρή. εἶτα καὶ τῶν Ἀττικῶν κατὰ χρόνους τινὰς πολλὰ ἐντρεψάντων τῆς αὐτῶν φωνοῦς, τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα τοὔνομα διετέλεσεν οὕτως ἀεὶ, καὶ πῶς ἁπάντων αὐτῶν λεγόμενον. εἶπον ἂν καὶ τοὺς πῶ ἡμῶν κεχρημένους τοῦ ὀνόματι, εἰ μὴ καὶ ταύτῃ σε διαταράξειν ἔμελλον, ξένα

mnium positum esse dixerit quispiam. At verò vetustorum verborum alia quidem vsurpanda sunt, alia autem non item, quæcunque eorum videlicet non ita multis consueta atque vsitata sunt, vt ne perturbemus auditum, & vulneremus intelligentium aures. Ego verò, vir optime, si ad te quidem verba fecissem, de te ita dicens, peccassem fortassis. Decebat enim, decebat, inquam, aut Paphlagonum, aut Cappadocum, aut Bactrianorum verbis consuetis ac patris tecum loqui, si intelligere deberes quæ dicerentur, & audiendo voluptatem aliquam capere. Cæteris autem Græcis, opinor, secundum Græcam linguam conuersari decet. Deinde etiam Atticis per successionem temporum multa variantibus in lingua sua, hoc nomen inter præcipua mansit, hoc modo semper & ab omnibus ipsis dictum. Ac sanè commemorarem etiam eos qui ante nostram ætatem eodem nomine vsi sunt: nisi & isto modo perturbaturus te essem, peregri-

ξένα σοι καὶ ἄγνωστα ποιητῶν καὶ ῥητόρων καὶ συγγραφέων ἐνόματα διεξιών. μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐγώ σοι τὰς ἐπόντας ἐρῶ, τοιοῦτος γάρ ἐστε· ἀλλὰ σύ μοι ἵνα τῶν παλαιῶν λέξας οὐ διεξεπεμψόμην ὧν ὄνόματι, χρυσοῦς, φασίν, ἐν Ὀλυμπίᾳ στήσεται. καίτοι εἴ τις γέρων ὤν, καὶ ἀφιλόλογος τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖ, δοκεῖ μοι, ὅτι καὶ Ἀθῆναι πόλις ἐστὶν ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ Κόρινθος ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ, καὶ Σπάρτη ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, μὰ Δία οὐκ ἀγνοήσει. λοιπὸν ἴσως, ἐκεῖνό σοι εἴρηται, ὡς τὸ μὲν ὄνομα οἶδας, πλὴν οὐ χρῆσιν αὐτοῦ ἄκαιρον ἡγιάσω. φέρε δή, καὶ ὑπὲρ τούτου πρός σε ἀπολογήσομαι τὰ εἰκότα· σὺ δὲ πρόσεχε τὸν νοῦν, εἰ μὴ πάνυ ὀλίγου σοι μέλει τοῦ μηδὲν ἀληθὲς. ἃ οἱ πάλαι ποτὲ τοιαῦτα πρὸς ἡμῶν ἀπορρίψαντες εἰς τοὺς τοιούτους ἕκαστοι τότε· κἀγὼ γάρ τοι τότε, ὡς τὸ εἰκός, βδελυροί τινες τὰ ἤθη, καὶ μιαροί,

peregrina & ignota tibi poëtarum, oratorum & historicorum verba recenseando. Imò verò ne ergo quidem tibi eos dicam, qui illud vsurpârunt, omnes enim norunt: sed tu contrà si mihi vnum aliquem ex veteribus ostenderis, qui nomine hoc vsus non fuerit, aureus, vt aiunt, in Olympia statueris. Atqui si quis senex adeò & ætate confectus, huiusmodi ignorat, videtur idem mihi quòd Athenæ ciuitas est Atticæ, & Corinthus in Isthmo, & Sparta in Peloponneso, ignorare. Superest igitur fortassis illud tibi vt dicas, ipsum quidem nomen apophradis nosse te, cæterùm vsum eius vt intempestiuum accusasse. Age itaque & de hoc respondebo tibi consentanea: tu verò animum aduerte, nisi omnino parui facis si nihil scire videaris. Nam & veteres huiusce modi multa ante nos in eos qui tibi similes erant tum, iactârunt. Erant enim tunc quoque (vt est verisimile) moribus abominabiles quidam, & impuri,

ροι, καὶ ἀκούσας τὸν τρόπον, καὶ ὁ μὲν Κόθορνόν τινα ἔπηγε, ἐκάλεις αὐτὸ τὸν βίον, ἀμφίβολον ὄντα τοῖς τοιούτοις ὑποδήμασιν· ὁ δὲ Λυπάλω, ὅτι τὰς ἐκκλησίας, θορυβώδης ῥήτωρ ὤν, ἐπιτάραττε· ὁ δὲ Ἑβδόμῳ, ὅτι ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ταῖς ἑβδόμαις, ἀκάκῳ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἔπαιζε, καὶ διεγέλα, καὶ παιδιὰν ἐποιεῖτο τὸ τῶν σπουδῶν τὸ δήμου. μὴ δῆτα σοῦ ἀκούσαι, πρὸς Ἀδώνιδος, ἐπάσαι πανώνηρον ἄνθρωπον, ἀπαίδευτον κακίᾳ σύντροφον, ἡμέρᾳ δυσφήμῳ καὶ ἀπαισίῳ· ἡμᾶς καὶ τοὺς χωλοὺς ὀρθοὺς διεξιόντας ἐκφοιτόμενα, καὶ μάλιστα, εἰ ἔωθεν ἴδοιμεν αὐτούς. ἐὰν δέ τις βάκηλον ἢ ἀνδροπόρνοιλοι, ἢ πίθηκον, ἀνδρὸς ἐξιόντος ἢ οἰκίας, ἐπὶ πόδα ἀναστρέφει, καὶ ἐπανέρχεται, οὐκ ἀγαθὰς μαντευόμενος τὰς ἡμέρους ἐκείνας πρᾶξαι ἔσεσθαι αὐτῷ. ὑπὸ πονηρῷ

puri, & perditi ingenij. Atque alius quidem [l] Cothurnum quendam appellabat, vitam illius comparatione hac perstringens, vt inconstantem & ambiguam, perinde vt calciamenti genus hoc est. alius autem [m] Lypaën, quòd concionis turbare solebat, orator tumultuosus existens. rursum alius Hebdomam, quòd perinde vt pueri septimanis diebus solent, etiam ille in concionibus luderet & rideret, & serium studiúmque plebis pro ludo ac ioco haberet. Ne deris itaque & mihi, per Adonidem, comparare hominem perditum & omni maliciæ imnutritum, diei atro & inauspicato. [n] Nam nos & claudos ad dexteram declinamus, ac maximè si manè videamus ipsos. Et si quis spadonem aut eunuchum aspexerit, aut simiam quoque egressus domo statim, conuertit pedem, & regreditur: ominans sibi haud quaquam prosperat diei illius res atque actiones fore, præ malo hoc primo & inauspicato omine. A principio autem

τῷ πρώτῳ καὶ δυσφήμῳ ἐκπλη-
δονίσματι, ἐν ἀρχῇ δὴ, καὶ ἐν
θύραις καὶ ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἐξό-
δῳ, καὶ ἔωθεν τὸ ἅπαντ' ἔτος· εἴ τις ἴδοι κίναδον καὶ ἀπόῤῥητα ποιοῦντα καὶ πάσχοντα, ἐπίσημον μὲν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀπόῤῥωγότα, καὶ μονονουχὶ τὸ ὄνομα τῶν ἔργων αὐτῶν ὀνομαζόμενον ἀπατιῶνα, γόητα, ἐπίορκον, ὀλέθριον, ἀνφωνα, βάραθρον, μὴ φύγῃ. μὴ δ' εἰκάσῃ τὸν ἀφραδῆ ἡμέρᾳ; ἀλλ' ὄχει σὺ ζῇς τ'; οὐκ ἂν ἐξ-
ῆν γένοιο, εἰ ἐγὼ σὴν ἂν δρίαν οἶδα τῷ σῷ, ὅς γε καὶ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τούτῳ μοι δο-
κεῖς, ὅτι μὴ ἀπόλυτά σοι ἡ λόξα τῶν ἔργων. ἀλλὰ πᾶσι δῆλ' ἔ, καὶ πρόδηλ'. εἰ δὲ καὶ ὁμόσε χωρήσας, καὶ ἀρνηθήσαιο μὴ ζῇς τ' εἶναι, τίσι πίστ' ἐρεῖς; ζῇς πολίτας τοῖς ζῇς; (ἐκεῖθεν γὰρ ἄρχεσθαι δίκαιον) ἀλλ' ἴσασιν ἐκεῖνοι τὰς πρώτας σου προφάς, καὶ ὡς πα-
ραδοὺς σαυτὸν τῷ ὀλέθρῳ ἐκ-
κένῳ στρατιώτῃ, συμπεριφθεί-
ρας.

autem, & in foribus, & in primo egressu, & mane primo totius anni, si quis videat cinædem, & nefaria perpetrantem pariter & patientem, notum ob hæc & eneruatum, & tantum non ipso nomine quæ agit, præ se ferentem, deceptorem, præstigiatorem, periurum, pestem, cataſtam, barathrum: non effugiat, neque talem diei atro comparet? An verò tu talis non es? Haudquaquam negabis, si modò noui fortitudinem tuam istam, qui certè & animum attollere ob hæc mihi videris, videlicet quòd tibi gloria ista rerum tuarum non prorsum perit. Sed omnibus notus es, & passim celebris. Quòd si autem etiam contrà ieris, & inficiaberis talem esse, cui quæso credibilia ista dices? An ciuibus tuis? nam hinc ordiri æquum est. at nosrunt illi prima tua incunabula, & quo pacto tradiderit teipsum perdito illi militi, & cum eo vnà turpissimè ac flagitiosissimè oberrauerit,

σε πάντα ὑπηρετῶν, ἄχει δή
ρε, τὸ τῦ λόγου τῦτο, ῥᾳδι-
ως πολυσχιδὲς ἐργασάμε-
νος, ἐξέωσε, καὶ κἀκεῖνα μέμνησθαι, ὡς
τὸ ἔπος, ἃ πρὸς τὸ θέατρον ἐνεανίσου, οἷς ὀρχησάς ὑ-
ποκεινόμε-
νος, καὶ σωτα-
γματάρχης ἀξιῶν εἶναι ὀφθέ-
γοιτο πᾶ Θῦ ἂν εἰσῆλθον εἰς
τὸ θέατρον, οὐδ' ἂν ἐμελύνσην
ὅ, τι τῦνομα τῷ σχήματι, ἀλ-
λὰ σὺ εὐσμίως πάνυ, χρυσᾶς
ἐμβάδας ἔχων, καὶ ἰσθῆτα τυ-
ραννικὴν, πρεσβευτὴμπορ, ὑ-
μνήσαν αὐτήσων παρὰ τοῦ
θεάτρου, σεφάνους κομίζων,
καὶ μρότερ ἀπιὼν ἤδη τιμώ-
μενος πᾶς αὐτῶν. ἀλλὰ
νυνὶ ῥήτωρ, καὶ Θρηνῆς, καὶ
δῆλα Θῦτο, ἵν' μὴ θέωσιν ποτε
τὰ τοιαῦτα ὑπὲρ Θῦ ἐκεῖνοι,
τῶν δὴ τὸ ἐκ τῆς παροιμίας,
Δὸς μὴ κλίνῃς ὀρᾶν δοκοῦσι, δὸς
σὰς ἢ Θήβας. μὴ πρόχειρον ἔσ-
ται σιν αὐθὶς τὸ, Ἐκεῖνος, ὁ τό-
τε, καὶ μετ' ἐκεῖνα. διγάρτοι
καὶ

ris, omnia obsequens ac pa-
tiens, donec te, [o] iuxta pro-
uerbium, pannum lacerum
detritum & confectum ex-
trusit. Etiam illa memine-
runt, vt est consentaneum, [p] quæ in theatro adolescens
egisti, quando saltatoribus
ac mimis subseruiebas, &
in ducendis ordinibus seu
choris quasi quidam dux es-
se cupiebas. Quippe nemo
ante te theatrum ingredie-
batur, nemo ne nomen qui-
dem fabulæ quod esset, re-
nunciabat, sed tu ornate ad-
modũ, subligatis aureis crẽ-
pidis, & indutus veste ty-
rannica, ante cæteros im-
mittebaris, qui benevolen-
tiam à theatro postulares,
coronas ferens, & cum plau-
su rediens, honore tandem
ab ipsis affectus. At nunc
orator es, & sophista: &
ob hoc si audiant aliquando
talia de te illi, istud ex Tra-
gœdia videlicet, Et solem
geminum, & duplices se ostendere Thebas putabunt: & in
promptu atque in ore tum omnibus statim notum illud erit:
Hiccine ille, qui tum? & quæ post illa sequuntur. Proinde
& ipse

καὶ αὐτὸς σὺ ποιῶν, ὃν ἐπιβαί-
νοις τὸ παράπαν, ὅλ' ἐπιχω-
ριάσας αὐτοῖς, ἀλλὰ φεύγεις
ἐκὼν παρίδα· οὔτε χεῖμα κα-
πλὸν, ὅτε θέρα ἀργαλέον, ἀλλὰ
λαμπρὸν καὶ μεγίστην ἐν Φοι-
νίκῃ ἅπασιν. τὸ γὰρ ἀληχθῆ-
ναι τοῖς ἀλόσι καὶ μιαιφόνοις
καὶ πάλαι ἐκείνων σαυτὸν, βρό-
χῳ ὡς ἀληθῶς ἔοικε. καίτοι
τί ταῦτα λυπῶ; λίμνας γὲ ἂν ἀ-
λυθείης σὺ, τί δ' ἂν αἰσχρὸν
ἠκούσαο τ' ὑσάτων; πιωθάνο-
μαι δὲ καὶ κτήματα εἶναί σοι με-
γάλα παρ' αὐτοῖς, τὸ δόλιον
ἐκεῖνο πυργίον, ὡς τ' ἔ Κινω-
πέως πίθον, πρὸς Διὸς αὐλιὸν
εἶναι πρὸς αὐτό. τοὺς μὲν πο-
λίτας ὀδαμῆ ὀδαμῶς μεταπέ-
σαις ἄν, μὴ οὐχὶ τ' ἁπάντων
βδελυρώτατόν σε ἡγεῖσθαι, ὄνδ.
δ' ἀοινὸν ἁπάσῃ τῇ πόλει.
τάχα δ' ἂν τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν
τῇ Συρίᾳ προσοδίοις ὁμοίως
φασ, ἐπὶ λῴοις μηδὲν πονηρὸν,
μὴ δ' ἐπάτιον βεβιῶσθαί σε.

Ηρά-

& ipse rectè facis, qui o-
mnino non ascendis ad illos
neque in pattiam crebrò
ventitas, sed fugis illam vl-
trò: quanquam neque hye-
me malam, neque æstate mo-
lestam nimis, sed pulcherri-
mam & maximam omnium
in Phœnicia ciuitatum.
Nam coargui, & cum ijs
qui vetera illa sciunt ac me-
minerunt, conuersari, la-
queus reuera tibi est. Sed
quid ista frustra nugor?
Quem enim tu vnquam ve-
ritus fueris? aut quid turpe
putaueris eorum etiam quæ
extrema sunt? Audio autem
& possessiones esse tibi a-
pnd illos magnas: nimirum
miseram illam turriculam,
cum qua Sinopensis illius
dolium collatum, Iouis atriũ
videri queat. Proinde ci-
uibus quidem tuis haudqua-
quam vllo modo persuase-
ris, vt non omnium detesta-
bilissimum te credant, &
commune adeò totius ciuitatis dedecus. Fortassis autem &
cæteri habitantes in Syria, eadem de te cum illis testabun-
tur, si te dicas nihil mali aut reprehensione dignum feciſſe.

Ηρακλεας, ἡ μὴν Ἀντιόχεια καὶ τοῦτο ἔδηλον, ὅτι τὸν Θαρσόθεν ἥκοντα ἐκεῖνον νεανίσκον ἀπαγαγὼν, ἀπὸ καὶ ἀναδῆσαι αὐτὰ ἀσχολὸν ἴσως ἐμοί. πλὴν ἀπὸ ἴασασί γε, καὶ μεμνῆσται οἱ τότε ὑμῖν ἐπισάντες, καὶ σὲ μὲν ἐς γόνυ συγκαθήμενον ἐλόντες, ἐκεῖνον δ' οἶσθα ὅ, τι καὶ ποιοῦντα, ἐμὲ μὲν παντάπασιν ἐπιλήσμων τις ἦ ἀπ' οἰ ἐν Αἰγύπτῳ ἴσως ἀγνοοῦσί σε, οἱ μετὰ τῆς ἐν Συρίᾳ θαυμασίας ἄθλους ἐκείνους ἀποδεξάμενοι φούντα, ἐφ' οἷς ἔπομ', ἀπὸ τῶν ἱματιοκαπήλων ἀνωκόμενον, παρ' ὧν ἐθέτας πολυτελῆς περιεμένου, ἐφόδια ἔχον. ἀπ' ἐκ ἐλαθέτω σε ἡ Αλεξάνδρεια σαφῶς. οὐδὲ μὰ Δί' ἐχθὲς ἀνεῖρα ἡ Αντιόχεια ἐκείσθαι αὐτῷ· ἀπ' ἤτι ἀκολασία γυμνοτέρα, καὶ ἡ ἀσχεργία σε ἐκεῖ ἐπιμανεστέρα, καὶ τὄνομα ἐπὶ τούτοις μεῖζον, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀκάλυπτον

Nam mehercle Antiochia quidem etiam ipsum istud opus vidit, quando adolescentem illum Tharso venientem abduxisse. Sed & detegere ipsa mihi molestum fortasis fuerit. Veruntamen norunt & meminerunt illi qui tum adstabant vobis, atque aspiciebant te quidem in genu inclinatum, illum autem nosti quid facientem quoque, nisi omnino perpetua rerum oblitione labores. At in Aegypto illi fortasis non norunt te, qui te post praeclara ista in Syria certamina, fugientem inde ob ea quae modò dixi, susceperunt, cùm te vestiarij insequerentur, à quibus vestibus preciosis comparatis, viaticum tum habebas. Sed non minùs Alexandria quoque conscia tibi est. Et per Iouem haudquaquam posteriorem eam Antiochia censeri decebat, nisi quòd proteruitas ista tua manifestior, & turpitudo flagitiorum insanior illic fuit, & nomen ob haec maius, & super omnia caput

ἀνπ@ ἡ ἀιφαλή. εἰς μό-
ν@ ἂν ἐπίσευσέ σοι, ἐξ ὑρ-
νφ γιγνομένφ μηδὲν τοιοῦ-
τον ἐργάζεσθαι, καὶ βοη-
θὸς ἂν ἰατείη ὁ τηλικοῦτ@
μισθοδότης ἀνὴρ ἐν τοῖς ἀρ-
ίστοις Ρωμαίων· τοὔνομα δ'
αὐτὸ μόσας ἀφσιωπήσαί
μοι, καὶ ταῦτα, πῶς πολυ-
τας ἐιδότας ὧν λέγω. ἐκεῖ-
ν@ τοίνυν, τὰ μὲν ἄλλα,
ὁπόσ@ ἔτλη ἐν τῇ συνουσίᾳ
τολμηθέντα ὑπὸ σου, τί χρὴ
λέγειν; ἀλλ' ὅτι σε ἰατέ
λαβε τὸ μεθακίου, τοῦ οἰνο-
χόε, τοῦ οἰνοπίων@ ἐν γό-
νασι κείμενον, τί οἴει, ἐπι-
στασθαι ἂν σοι τὼ ἔνται τοιοῦ-
τον, αὐτὸ τὸ ἔργον ὁρῶντι; οὐκ,
ἔμοιγε μὰ τὸν Δία τυφλὸς
ὦ, ἀλλ' ἐδόκουν τὴν γνώ-
μην, αὐτίκα ἐξελάσ@ τῆς οἰ-
κίας, καὶ καθαρσίοις γε, ὡς
φασι, περιφυσήσων ἐπὶ τῇ σῇ
ἐξόδῳ. Ἀχαΐα μὲν γὰρ καὶ Ι
ταλία πᾶσ@ ἐμπέπλησαι τῶν
σῶν ἔργων, καὶ τῆς ἐπ'
αὐτοῖς δόξης, ὄναιό γε
τῆς

put adapertum. Vnus tantùm fuit qui crederet tibi infestas esse musas, quòd nihil tale commisisses: ac postremus auxiliator tibi fuit, is qui stipendium dabat, vir inter præcipuos Romanorũ. Nomen autem ipsum permittes mihi vt taceam, & hoc apud omnes eos qui sciunt quem dicam. Ille igitur cætera quidem quæcunque sustinuit in conuersatione illa à te perpetrata, quid attinet dicere? At verò quando te deprehendit in genibus adolescentuli pocillatoris Oenopionis iacentem, quid putas? creditúne tibi talem te non esse, cùm ipsum opus aspiceret? Haudquaquam opinor, nisi prorsus cæcus fuit: verùm apertam voluntatis atque animi significationem dedit, cùm te statim ex ædibus eiecerit, & eas expiamentis quibusdam lustrauerit post exitum inde tuum. Nam Achaia quidem & Italia tota referta est operibus tuis, & fama ea quæ ob illa consecuta est. & sanè gratulor tibi ob tam

τῆς ἀκμάσης. ὥστε πῶς ὑμᾶς οὐκ ἀναμάξουσας ἴχνη τὰ ἐν Ἐφέσῳ νυνὶ πραττόμενα καὶ σὲ, ἐκεῖνο λέγω, ὥσπερ ἀληθῆ πάλαι, πῶς οὐκ ἂν ἐθαύμαζον, εἰ τὰ πρῶτά σου ἤλεγχον. καὶ δὴ καινὸν ἐνθαῦτα καὶ τὸ πρὸς τὰς γυναῖκας προσιμάθου. εὖ γε ἐπὶ πόλλα οὖν, ὦ δαιμόνιε, ἐπί μοι, ἀποφράδα ὀνομάζεσθαι; ἀλλὰ τί πρὸς Διὸς, καὶ φιλῆσαι τῷ σώματι προσέτι ἀξιώσασ ἡμᾶς ἐπ' ἐκείνοις τοῖς ἔργοις; τοῦτο γοῦν τὸ βδελυρώτατον ποιῆσαι, καὶ μᾶλλον, πῶς οὖν ἤκιστα ἐχρῆν, καὶ τοὺς ὁμιλητὰς, οἷς ἐκεῖνα μόνα τὰ κακὰ ἔσω σόματος ἀπελαύειν, τὸ βάρβαρον τῶν ὀνομάτων, τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς, τὸ ἄκομψον, τὸ ἄτακτον, τὸ παντὶ ἄμουσον, καὶ τὰ τοιαῦτα φιλῆσαι δεῖσι τοιούτοις μὴ γένοιτο, ὦ ἀλεξίκακε. ἀσπίδα μᾶλλον ἢ ἔχιδναν φιλῆσαι, ἄμεινον δ' ἂν γμαίνῃ, τὸ λυδιώωμα καὶ ἄλγημα

præclaram laudem. Quare ad eos qui mirantur ea quæ nunc Ephesi abs te geruntur, illud equidem dico quod verissimum est, quòd mirum foret si non mirarentur, si prima illa tua opera nossent. Atqui nouum hîc istud videlicet cum mulieribus quoque addidicisti. An'non congruum igitur, dic mihi, fuerit, hominem talem Apophradem apellari? Sed quid, per Iouem? num etiam osculari ore insuper voluisti nos ob tali facta? Istud igitur contumeliosissimè facis, & maximè erga eos quos minimè decebat, sectatores tuos, quibus satis fuerat illa solum mala ab ore tuo percipere, verborum videlicet barbariem, & vocis asperitatem, & indiscretam atque inordinatam enunciationem, & à Musis omnino alienam, & id genus alia: osculari autem etiam te supra hæc, absit, ô malorum auersor Hercule. Nam scutum potiùs aut viperam osculari satiùs fuerit, quòd in morsu ibi omne periculum &

omnis

ἄλγημα, καὶ ὁ ἰατρὸς εἰσκληθεὶς ἐπήμωγεν, ἀπὸ δὲ τοῦ σοῦ φιλήματος, καὶ τοῦ ἰοῦ ἐκείνου, τίς ἂν ἢ ἱεροῖς ἢ βωμοῖς προσέλθοι; τίς δ' ἂν θεὸς ἐπακούσειεν ἔτι εὐχομένου; πόσων πρεῤῥαντηρίων, πόσων ποταμῶν δεῖ; καὶ τοιοῦτος αὐτὸς ὤν, κατεγέλας τῶν ἄλλων π' ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἔργα τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐργαζόμενος. καί τοι ἐγὼ μὲν ἀπορράδια μὴ εἰδώς, ἠσχυνόμην ἂν μᾶλλον, οὐχ ὅπως εἰπὼν ἀρνηθείην ἄν. σὲ δὲ οὐδεὶς ἠτιάσατο ἡμῶν, βρωμολόγους λέγοντα, καὶ τροπομασθλήτας, καὶ ῥησιμετρεῖν, καὶ Αθηνιῶ, τὸ Αθηνῶν ἐπιθυμῶ, καὶ ἀνθοκρατεῖν καὶ σφενδικίζειν, καὶ χειροβλημᾶσθαι κακὸν κακῶς σε ὁ λόγιος Ερμῆς ἐπιτρίψειεν αὐτοῖς λόγοις. ποῦ γὰρ ταῦτα τῶν βιβλίων εὑρίσκεις; ἐν γωνίᾳ πῦ τάχα τῶν Ιαλέμων τινὸς ποιητῶν κατορωρυγμένα. εὑρῶτος καὶ ἀραχνίων μεστὰ, ἤπου ἐκ τοῦ Φιλαινίδος δέλτων,

omnis dolor, & medicus accersitus facilè illum depulerit: à tuo autem osculo, & veneno isto, quis quæso vel ad sacra vel ad aras accederet? Quis autem deus exaudiret etiam præcantem? quàm multis lustrationibus, multisq; fluminibus opus foret? At talis ipse cùm sis, derides alios ob nomina ac verba, cùm tu interim facinora talia ac tanta perpetrare soleas. Atqui ego quidem si Apophradis vocabulum ignorarem, erubescerem potiùs: nedum si dixissem, inficias irem. Te verò nemo nostrûm accusauit adhuc, quòd βρωμολόγους dixeris, & τροπομάσθλητας, & ῥησιμετρεῖν, & ἀθηνιῶ, pro Athenas desidero. & ἀνθοκρατεῖν, & σφενδικίζειν, & χειροβλημᾶσθαι. Malũ te malè perdat. ¶ Mercurius Logius, vnà cum ipsis verbis. Vbi enim huiusmodi scripta reperis? In angulo fortassis alicubi alicuius [r] ex poëtis istis Ialemo frigidioribus defossa, [s] situ & araneis oppleta: aut alicubi ex libris Philænidos,

δέλτων, ἃς δὲ χειρὸς ἔχεις, τοῦ μέν τοι, καὶ τοῦ τοῦ στόματος ἄξια. ἐπεὶ δὲ τοῦ στόματος ἐμνήσθην, τί φαίης ἄν, εἴ σε ἡ γλῶττα εἰς δικαστήριον προκαλεσαμένη (θῶμεν γὰρ οὕτως) ἀδικήματος, ἢ τὸ μετριώτατον, ὕβρεως διώκοι; λέγουσα· ἐγὼ σε, ὦ ἀχάριστε, πένητα καὶ ἄπορον παραλαβοῦσα, καὶ βίου δεόμενον, τὰ μὲν πρῶτα ἐν τοῖς θεάτροις εὐδοκιμεῖν ἐποίησα, νῦν δὲ Νῖνον, νῦν δὲ Μητίοχον, εἶτα μετὰ μικρὸν Ἀχιλλέα τιθεῖσα· μετὰ ταῦτα δὲ, παῖδας συλλαβίζειν διδάσκοντα μακρῷ χρόνῳ ἔβοσκον. ἤδη δὲ καὶ τοὺς ἀλλοτρίους τούτους λόγους ὑποκρινόμενον, σοφιστὴν εἶναι δοκεῖν ἐποίησα, καὶ τὴν μηδὲν προσήκουσαν δόξαν περιῆψα. τί τοίνυν τιληκοῦτον ἔχων ἐγκαλεῖν τοιαῦτά με δατίθης, καὶ ἐπιτάττεις ἐπιτάγματα αἴσχιστα, καὶ ὑπουργίας καταπτύστους; οὐχ ἱκανά μοι τὰ ἐπὶ

quos in manibus crebrò habes: veruntamen te atque ore tuo digna. Quia autem oris mentionem feci, quid diceres quæso si te in ius vocaret lingua? Fingamus enim hoc pacto, vt te iniuriæ, aut quod molestius paulò foret, contumeliæ accusaret, ita dicens: [t] Ego te, ingratissime, pauperem atque inopem susceptum, & victu quoque carentem, principiò quidem in theatris celebrem feci, nunc quidem Ninum, nunc autem Metiochum, deinde paulò pòst Achillem quoque exhibens. Post hæc autem docentem pueros syllabas nectere, longo tempore alui. Iam autem & alienas istas orationes velut in scena exhibentem, sophistam videri feci, eamque gloriam tibi, quàm minimè conueniebat, adaptaui. Quid igitur tantum habes quod imputare mihi possis, ob quod adeò contumeliosè me tractas, & iniungis mihi mandata quædam turpissima, & ministeria execratione digna? Non satis mihi sunt

ἐπὶ τοῦς ἡμέρας ἔργα, ψεύδεσθαι καὶ ἐπιορκεῖν, καὶ τοὺς τοσούτους ὕθλους καὶ λήρους δαντλεῖν, μᾶλλον δὲ τὸν βόρβορον τῶν λόγων ἐκείνων ἐμεῖν; ἀλλ' οὐδὲ νυκτὸς τὴν κακοδαίμονα σχολὴν ἄγειν ἐᾷς, ἀλλὰ μόνη σοι πάντα ποιῶ, καὶ πατοῦμαι, καὶ μαίνομαι, καὶ ἀντὶ γλώσσης, ὅσα καὶ χειρὶ χρῆσθαι διέγνωκας, καὶ ὥσπερ ἀλλοτρίαν ὑβρίζεις, καὶ ἐπικλύζεις τοσούτοις κακοῖς. λαλεῖν μοι ἔργον δεῖ μόνον, τὰ δὲ τοιαῦτα ποιεῖν καὶ παίσχειν, ἄλλοις μέρεσι πεστέτακται· ὡς ὤφελε κἀμέ τις, ὥσπερ τὴν τοῦς φιλομήλας, ἐκ τεμεῖν. μακαριώτεραι γοῦν μοι αἱ γλῶτται τῶν τὰ τέκνα κατεδηδοκότων. πρὸς θεῶν, ἢν λέγῃ ταῦτα ἡ γλῶττα, ἰδίαν αὐτῇ φωνὴν λαβοῦσα, καὶ τὸ πώγωνα συνήγορον ἐπικαλεσαμένη τί ἂν ἀπρεπείναιο αὐτῇ; ἐκεῖνα δηλονότι, ἃ καὶ πρὸς τὸν Γλαῦκον ἔναγχος εἴρηταί σοι, ἐπιπεπραγμένῳ ἤδη τῷ ἔργῳ

sunt ea quæ per diem fiunt opera nefaria, mentiri puta, & peierare, & tot nugas atque ineptias exhaurire: imò verò cœnum verborum istorum emouere: sed neque noctu me miseram ocium ducere sinis, sed sola ego omnia tibi facio, & proculcor, & contaminor: ac lingua perinde vt manu vti decreuisti, & quemadmodum alienam cōtumelia afficis me, tantisquè malis obruis. Loqui, meum opus solum est: talia autem facere ac pati, quæ tu cogis, alijs partibus inunctum est. Quare vtinam & me aliquis, ceu philomelæ illam exercuisset. Nam mihi beatiores illorum linguæ videntur, qui liberos suos deuorârunt. Huiusmodi, per Deos, igitur si lingua diceres, propria aliqua assumpta sibi voce, ac barba tua velut patrona aduocata, quid quæso responderes ipsi? Illa scilicet quæ & ad Glaucum nuper abs te dicta sunt, cùm ille te ob opus iam

ἔργῳ αἰτιώμενον, ὡς ἐπὶ τούτῳ ἔνδοξος ἐν βραχεῖ, καὶ γνώριμος ἅπασι γεγένησαι. πόθεν ἂν οὕτω περιβόητος ἐπὶ τοῖς λόγοις γενόμενος; ἀγαπητὸν δὲ, ὁποσοῦν κλεινὸν καὶ ὀνομαστὸν, εἶναι, εἶτα καταριθμήσειν αὐτὴ τὰς πολλὰς σου προσηγορίας, ὁπόσας κατὰ ἔθνη προσείληφας. ὃ καὶ θαυμάζω, ὅτι τὴν μὲν ἀπροφράδα ἐδυσχέρανας ἀκούσας, ἐπ' ἐκείνοις δὲ τοῖς ὀνόμασιν οὐχ ἠγανάκτεις. ἐν Συρίᾳ μὲν ῥοδοδάφνη κληθεὶς, ἐφ' ᾧ δὲ, νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, αἰσχύνομαι διηγεῖσθαι, ὥστε τό γε, ἐπ' ἐμοὶ, ἀσαφὲς ἔτι ἔστω. ἐν Παλαιστίνῃ δὲ φραγμὸς ἐς τὰς ἀκάνθας τοῦ πώγωνος οἶμαι, ὅτι ἔνυπτε μεταξὺ, ἔτι γὰρ ἔξυρεν αὐτόν. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ συναγχῆ πρόδηλον τοῦτο. μικροῦ γοῦν φασιν ἀπεπνιγῆναί σε, ναύτῃ τινὶ τῶν τριημένων ἐντυ-

actum accusaret, quòd ob hos celebris breui tempore & notus omnibus factus esses. Vnde ergo ita celebris? ob orationésne redditus? At sufficit quomodocumque clarum ac celebrem esse, deinde connumerare ipsi multas istas appellationes, quas passim apud varias gentes adeptus es. Quò magis etiam miror quòd cùm Apophradem audieris, ægrè tantopere tuleris, ob illa autem nomina nihil indigneris. Nam in Syria quidem Rhododaphne vocatus es: quamobrem autem, ita me Minerua amet, erubesco dicere. quare quantum quidem in me est, obscurum etiam maneat. In Palæstina autem, sepis nomine, ob barbæ opinor spinositatem, quoniam inter opus pungere solebat. adhuc enim tondebas ipsam. In Aegypto verò angina dictus es: quod per se manifestum est. Nam aiunt te propemodum suffocatum esse, cùm in nautam quēdam crassiorem ex ijs qui in onerarijs atque maioribus nauibus sunt, incidis-

ἐυτυχόυλα, ὃς ἐμπεσὼν, ἀπέφραξέ σοι τὸ στόμα. Ἀθλιώτατοι μὲν γὰρ βέλτιστοι, ἀνώνυμα τῶν ἄλλων ἔσχον. ἀλλὰ γραμματικὸς ἑνὸς πεδίκιος ἐμέμφησε σοι, Ἀτίμαρχον ὠνόμαζον. ἔδει γὰρ καινόν τι προστίθεσθαι καὶ σεμνόν σοι. ἐν Ἰταλίᾳ δὲ, βαβαὶ, ἡρωικὸν ἐκεῖνο ἐπικληθῆς, ὁ Κύκλωψ, ἐπιδή ποτε καὶ πρὸς ἀρχαίαν διασκευὴν, παρ' αὐτὰ τὰ τοῦ Ὁμήρου ῥαψῳδήσαι, καὶ σὺ τὴν ἀσχημοσύνην ἐπιθυμῆσαι. καὶ αὐτὸς μὲν ἔκεῖτο μεθύων, λιτραῖον ἔχων ἐν τῇ χειρὶ, βιννητῶν Πολυφήμος. νεανίας δ' ὑπομίσθιος, ὀρθὸν ἔχων τὸ μοχλὸν, εὖ μάλα ἀκονημένον, ἐπί σε Ὀδυσσεύς τις ἐπῆλθε, ὡς ἐκκόψων τὸν ὀφθαλμόν.

Καινέυς δ' ἄμβροτι παρὰ δ' οἱ ἐπάπτατ' ἔγχος,
Αἰχμὴ δ' ἐξεπέρησε παρὰ νέαλον ἀνθερεῶνα.

Καὶ γὰρ ἐδόκει ἄζωστον, ὑπὲρ σὸν λίγον.

incidisses: qui tibi postquam imposuisset, etiam ipsum os obturauit. Nam Athenienses quidem, optimi illi, obscurius nomen nullum dedêre tibi, sed literæ vnius appositione te honorantes, Atimarchum apellárunt. decebat enim & illud affectatum ac nouum habere te. In Italia autem, papæ, heroicum illud, Cyclops vocatus es, quòd aliquando etiam ad veterem ornatum ac modum illum, iuxta ipsa Homeri poëmata, versibus peragere tu quoque turpitudinem illam affectasses. Ac ipse quidem iacuisti ebrius iam, mulctrale habens in manu, Polyphemus videlicet coire gestiens: Adolescens autem mercede conductus, rectum habens vectem, probè admodum acutum, quasi Vlysses quidam te inuadebat, excussurus videlicet oculum:

Quem tamen haud tetigit, iuxtaq; elabitur hasta,
Et ferit extremum vibrata cuspide mentum.

Neque enim absurdum aut ineptum puto fuerit, cùm de te verba

λέγοντα ψυχρολογεῖν. σὺ δὲ ὁ Κύκλωψ, ἀναπιτάσας τὸ σῶμα, καὶ ὡς ἔνι, πλατύταλον λιχνεύσας, λωάχε τυφλόμμῳ & ὑπ' αὐτὸ πλὴν γνάθων. μᾶλλον δέ, ὥσπερ ἡ Χάρυβδις αὐτοῖς ναύταις, καὶ πηδαλίοις καὶ ἱστίοις, ὅλον ξυτῶν καταπίεν τὸν Οὖτιν. καὶ τοῦτ' ἐώρων καὶ ἄλλοι παρόντες ἔτι οἱ περὶ τὴν ὑστεραίαν μίαν λῦ ἀφροσύνη, ἡ μέθη, καὶ ἡ τοῦ ἄφρονος ἐπιφωνήσις. τοιούτοις δὴ καὶ τοσούτοις ὀνόμασι πλουτῶν, αἰσχύνῃ πλὴν ἀφροδίτης; πρὸς θεῶν εἰπέ μοι, τί πάσχεις, ἐπειδὰν λαμπάνια λέγωσιν οἱ κῶμοι, Λοβολίσσαν σε, καὶ Φοινικίσσαν; ἆρα καὶ ταῦτα, ὥσπερ πλὴν ἀφροδίτης ἀγνοεῖς καὶ οἷα τάχα που ἐπαινεῖσθαι πρὸς αὐτῶν; ἢ ταῦτα μὲν δὴ τὸ σώφρονον οἶσθα, πλὴν ἀφροδίτης δέ, ὦ ἀγνῶτα, μόνῳ ἀτιμάζεις, καὶ ἀφαιρεῖς τὸ καταλόγου τοῦ ὀνομάτων, ζημιαρὸν δ' ἐμπλᾶς ὑμῖν τίνας τὰς δίκας, ἀπὸ μίζην

verba faciamus, frigidiora quoque paulò hæc dicere. Tu verò Cyclops ille, diducto ore, & quàm lautissimè licebat, hiantibus ab illo cum occæcari tibi maxillam. Imò verò quemadmodum Charybdis quæreas vnà cum ipsis nautis & clauis & velis totum illum absorbere. [x] Vtin, siue Neminem. Atque hæc tum aspiciebant etiam cæteri qui aderant. Deinde postero die vna ea tibi defensio erat, ebrietas, & ad merum confugiebas. His igitur ac talibus nominibus opulentus cũ sis, pudore afficeris erga Apophradem. Per deos itaque dic mihi, quo pacto afficeris cum illa quoque dicunt plerique [y] λοβολίσσαν & [z] φοινικίσσαν? num igitur, & hæc perinde tu Apophradem ignoras, & existimas fortassis etiam laudari te ab ipsis? An hæc quidem vt consueta familiaria nostri: Apophradem autem vt solam ignotã improbas, & à catalogo verborũ tuorum excludis? Proinde nõ indignas pœnas nobis exoluis, sed etiam

μίχθη ἡ τῆς γυναικωνίτιδος καὶ πανδόκης ἔτι. πράλιν γοῦν, ἐπειδή τινα γάμον ἐν Κυζίκῳ μνᾶσθαι τόλμης, τῷ μάλα ἐκπεπυσμένῃ πάντα ἢ βιβλίοις ἱκανὴ γυνή, οὐκ ἂν πεσεῖμαι, ἔφη, ἀνδρὶ, ἡ αὐτὸν ἀνδρὸς ἀλόμενον. εἶτα ἐν ζιὸς ζιὸς ὄντι οἱ ὀνομάτων μέλει, ἡ γυλᾶς, καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστου; ἐγὼ γὰρ ἅμα. πάντων ὁμοίᾳ οἱ λέγειν δυνάμεθα. πόθεν τις οὕτως ἐν λόγοις μεγαλόβολμος, ὡς ἐπὶ μὴ τὰς πρὸς μοιχὸς, ἀντὶ ξίφους πίσαναν ἀστῶν. τὸν δὲ Θεόπομπον, ἐπὶ τῷ Τρικαράνῳ λείποντα φάναι, πρυλλοχινὶ λόγῳ διαθρήσαι αὐτὸν τὰς προύχουσας πόλεις· καὶ πάλιν, ἐκπριανῶσαι αὐτὸν πλὴν Ἐλάδα, ἡ δὴν Κέρβερον ἐν τοῖς λόγοις. πράλιν γὰρ καὶ λυχνοῦχον ἅψας ἑξῆς ἀδελφόν τινα, οἶμαι, ἀπωλόλα· καὶ ἀπὰ μυείας, ὧν ὐδὲ μιμνῆσθαι ἄξιον, ἢ μόνου ἱκανὸς, ὅπερ οἱ ἀπὸ-

etiam muliebri consortio, & ad Gynæcea vsque notus es. Nuperrimè igitur cùm nuptias quasdã Cyzicenus ambire ausus esses, probè admodum explorata omnia habenti optima illa mulier respondit: Haudquaquam, inquiens, virum eum accepero, qui ipse quoq; viro indiget. Et tamen in talibus rebus cõstituto tibi, adhuc verborũ cura est, & rides conspuisque cæteros. Meritò sanè. Neque omnes similia tibi dicere possumus. Vnde enim, aut quis adeò in verbis audax foret, vt contra tres adulteros pro gladio tridentem postulet? De Theopompo autem ob Tricaranum in iudicio agente, dicat tricuspide oratione ipsum confeciſſe ciuitates præstantiores. Et rursum tridente interfeciſſe ipsum Græciam: & esse Cerberum in oratione. Nam paulò antè & lucerna accensa quærebas fratrẽ quendam, ni fallor, mortuum, & alia infinita, quorum ne mentionem quidem facere dignum est, excepto solo illo, quod qui audie-

ἀκόντων ἀπεμνημόνευον, πλούσιός τις, οἶμαι, καὶ πένης τις ἦν ἐχθροὶ, ὅτε μὲν ταξὺ περὶ τοῦ πλουσίου λέγων, ἀπέκτεινεν, ἔφης, θάτερον τῶν πενήτων. γελασάντων δὲ, ὡς τὸ εἰκὸς, τῶν παρόντων, ἐπανορθούμενος δὲ σὺ καὶ ἀνατιθεὶς τὸ ἁμάρτημενον, οὗτος, ἔφης, ἀπὸ θάτερον αὐτῶν ἀπέκτεινεν. ἐῶ τὰ ἀρχαῖα, τὸ πρίων μιαιφονίαν, καὶ τὸ ἀνδροληψία, καὶ τὸ πίταμα, καὶ τὸ ἐκχύσεν, καὶ ὅσα ἄλλα ἔξεστι τοῖς λόγοις ἐπανθεῖν. ἃ μὴν ὑπὸ τῆς πενίας ἐπαινούμενος ποιεῖς, Ἀφροδισιὰ φίλη, οὐκ ἄν τινι ἐνεθύσαιμι. συγγνωστὰ γοῦν, εἴ τις λιμῷ πιεζόμενος, παρακαταθήκας παρ' ἀνδρὸς πολίτου λαβὼν, ἔπειτα ἐπιόρκησεν, ἢ μὴν μὴ παρειληφέναι ἢ εἴ τις ἀναισχύντως αἰτεῖ μᾶλλον ἢ πέπρασται, καὶ λωποδυτεῖ, καὶ τιτρώσκει, οὐ δὴ λέγω ταῦτα· φθόνος γὰρ ἂν εἴη, ἐξ ἅπαντος ἀμαύσασθαι τὴν ἀπορίαν. ἐκεῖνο δὲ οὐκ ἔτι φορητὸν,

audierunt, memoriæ retulêre. Diues quidam opinor, & duo pauperes erant inter se inimici: postea de diuite loquens, occidit, inquis, θάτερον τῶν πενήτων. Ridentibus autem, vt par erat, ijs qui tum aderant, corrigens videlicet tu, & id quod erratum erat restituens: Haudquaquam, subijcis, sed ἄτερον αὐτῶν occidit. Omitto antiqua illa: puta πρίων μιαιφονίαν, & ἀνηνιμία, & πίταμα, & ἐκχύσεν, & quæ alia præclara in orationibus tuis effulgent. Nam quæ paupertatis causa facis, ô chara Adrastia, nemini exprobraueris. Ignoscendum enim, si quis fame coactus, depositio à ciue accepto, deierârit se illud haudquaquam accepisse: aut si quis impudenter postulat, imò verò mendicat & furatur, & publicanorum more rapit: haud equidem ista dico. Neque enim inuidia vlla est quoque modo depellere inopiam. Sed illud intolerabile tandem, pau-

per

τὸν, πάντα σὺν ἅλι, εἰς μόνας τὰς τοιαύτας ἡδονὰς ἐκχεῖν τὰ ἐκ τῆς ἀναισχυντίας περιγινόμενα. πλὴν εἴ γέ τι μὴ ἐπαινέσαι μοι δόξεις πάνυ ἀσέως ὑπὸ σοῦ πεπραγμένον, ὁπότε τὴν Τισίδα πλὴν τέχνλων οἶδα, ὡς τὸ δισκόρακος ἔργον αὐτὸς ἐποίησας, ἐξαρπάσας τοῦ ἀνόητος ἐκείνου πρόσθεν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα δραχμάς. ὁ δὲ δὴ τὴν Τισίαν, ἀντὶ τῆς βιβλίου, πάντήκοντα μὴ ἐπακοσίας ἐξέτισεν, καταφρονηθείς. πολλὰ ἔτι ἔχων ἐπεῖν, τὰ μὲν ἄλλα, ἐκὼν ἀφίημί σοι, ἐκεῖνο δ' μόνον προσθήσω. πράττε μὲν ταῦτα, ὅπως σοι φίλον, καὶ μὴ παύσεσθε τὰ τοιαῦτα εἰς ἑαυτὴν παροινῶν, ἐκεῖνο δὲ μνήσθητι. ἄπαγε γὰρ ὅσιον, ἐπὶ πλὴν αὐτὴν Εἰσίαν τὰς ταῦτα δρᾶντας καλεῖν, καὶ φιλοτησίας ποτίνειν, καὶ ὄψων τ' αὖ ἅπτεσθαι. ἀλλὰ μὴ δι' ἐκεῖνο ἴσθι, τὸ ἐπὶ τοῖς λόγοις φυλάγμα, καὶ ταῦτα, πρὸς τὸν δὲ πολλὰ ἀπρεπῆ δρᾶντα καὶ ἐργαζόμενον τὸ σῶμα. βάπτεσθε ἅπαξ

per cùm sis, in solas huiusmodi voluptates omnia ea profundere, quæ per impudentiam istam acquiris. Nisi si quid vtique etiam laudare mihi concesseris admodum vrbanè abs te factum, quando cùm Tisiæ artem noris, bis Coracis opus ipse peregisti, subreptis stulti illius senis triginta aureis. Ille autem propter Tisiam pro libro septingentas & quinquaginta drachmas exoluit, deceptus videlicet. Multa adhuc alia posse dicere, sed tamen cætera quidem volens remitto tibi: illud autem solum adhuc verbis addam. Age ista quidem fac vt tibi lubet, néve desieris huiusmodi in te ipse debacchari: ab illo autem caue. Non enim pium aut fas est, eandem Vestam, eos qui talia committunt, inuocare, & amicitiam præbibere, eademque obsonia attingere. Sed neque illud, ob verba videlicet oscula: idque cum ijs qui tibi non multò antè apophradem ipsum os effecêre. Ac posteaquam semel

ἅπαξ φιλικῆς παραινέσεως ἠρξάμεθα, ἀφεῖναι, ἀλλὰ ἄφιλε, τὸ μύρῳ χρίεσθαι τὰς σκολιὰς, καὶ τὸ πίττῃ θάλπεσθαι μόναις ἐκείναις. εἰ μὲν γὰρ νόσῳ τις ἐπήγετο, ἅπαν τὸ σῶμα θεραπευτέον. εἰ δὲ μηδὲν νοσῶν ζητεῖν, τί σοι βέλτιον ἂν θρὰξ καὶ λεία καὶ ὀλιγοπρᾶγμον ἐργάζεσθαι, ἃ μηδὲ ὁρᾶσθαι θέμις ἐκείνοις σοι μόνον σοφὸν, ἃ πολιὰ καὶ τὸ μηκέτι μιλαίνεσθαι ὡς πρόκαλυμμα εἶχε τῆς βδελυρίας. φείδου δὴ αὐτῶν πρὸς Διὸς ἐμοῦ τοῦτο, καὶ μᾶλλον σοῦ τῶν ὠῶν· αὐτοῦ, μηδὲ μιαίνῃς ἔτι, μηδὲ ὑβρίσῃς, εἰ δὲ μὴ, ἐν νυκτί γε, καὶ σαυτῷ σκότος· τὸ δὲ μεθ' ἡμέραν ἄναγες, λοιμῶδες ἄγριον, καὶ θηριῶδες. ὁρᾷς ὡς ἄμεινον σοὶ, ἀκίνητον τὴν Καμαείναν ἐᾶν, μηδὲ καταλαλεῖν ἀφροδάδος, ἣ σοι ἀφροδάλα τὸν βίον ὅλον ἐργάσεται; ἢ ἔτι πρὸς

semel admonitionem amicam exorsi sumus, etiam illa, si videtur, abs te amoue. vnguento puta canos istos inungere, & pice sola illa quæ scis velli. Nam si morbus quidem aliquis vrgeret, totum corpus curandum foret: nunc autem cùm nihil ægrotas tu huiusce modi, quid attinet pura ac leuia & glabra illa tibi reddi, quæ ne aspici quidem fas erat? Illud tibi vnum relictum est, qui doctrinam ac sapientiam præ te feras, cani videlicet, & non ampliùs nigricare. Id tanquam operculum quoddam maliciæ ac detestabilitatis istius sit. Proinde parce ipsius per Iouem, cùm in hoc tum maximè in barba ipsa, neque polluas hanc ampliùs, neque contumelia afficias: aut si prorsus hoc nequeas, noctu saltem & in tenebris: interdiu autem apage. est enim omnino ferum, ac bestiale. Videsne quantò satius fuerat tibi A Camarinam immotam relinquere, neq; Apophradem deridere, quæ tibi Apophradem & atram totam vitam reddiderit? An etiam amplius aliquid desideras? Nam quod ad me attinet,

δεῖ τινος, ὡς τό γε ἐμὸν οὔ ποτ' ἐλλήψει. οὐ δέπω γοῦν οἶσθα, ὡς ὅλην τὴν ἐπεσπάσω, δέον, ὦ παιπάλημα καὶ κίναιδος, ἑποπτήσειν, εἴ τις ἀνὴρ δασὺς, καὶ τοῦτο δὴ τὸ ἀρχαῖον μελάμπυγος, δρεμὺ μόνον εἰς σὲ ἀπρβλέψειεν. ἴσως ἤδη καὶ ταῦτα γελάσῃ, τὸ παιπάλημα καὶ τὸ κίναιδος, ὥσπερ τινὰ αἰνίγματα, καὶ γρίφους ἀκούσας· ἄγνοστα γάρ σοι τῶν σῶν ἔργων τὰ ὀνόματα. ὥστε ὥρα ἤδη καὶ ταῦτα συκοφαντεῖν, εἰ μὴ τριπλῆ καὶ τετραπλῆ τοι ἡ ἀποφρὰς ἐκτέτικεν. αἰτιῶ δ' οὖν σεαυτὸν ἐπὶ πᾶσιν· ὡς γὰρ ὁ καλὸς Εὐριπίδης λέγειν εἴωθεν, Αχαλίνων στομάτων, καὶ ἀφροσύνης καὶ ἀνομίας τὸ τέλος, δυστυχία γίγνεται.

tinet, nunquam quicquam deficiam. Nondũ igitur scis quòd totum attraxisti tibi plaustrum, cũ conueniret, ô pæpalema (id est, omnifariã scelerate) atq; cinæde, vereri te si quis homo hirsutus, & iuxta antiquũ illud, Melampygus, acerbè solũ intueretur te. Fortassis iam hæc quoque ridebis, pæpalema quod dixi, et cinædũ, perinde vt ænigmata quædam & griphos audiens. Ignota enim tibi sunt tuorum operum nomina. Quare licet tibi iam etiam hæc cauillari, nisi tibi tripla atq; etiam quadrupla Apophras iam parta est. Accuses autem teipsum ob hæc omnia, licet. Nam vt præclarus ille Euripides dicere solitus fuit: Oris indomiti & stultitiæ & iniquitatis finis, infelicitas esse consueuit.

GILBERTI COGNATI.

ANNOTATIONES.

a APOPHRADIS nomẽ.] *Apophradis vocabulũ in vsu esse Heniochus enim Comicus fabulam conscripsit, cui titulus est* ἀποφρὰς, id est, *dies inauspicatus.* Αποφράδες ἡμέραι, id est, *nefasti dies. Olim vocabantur inauspicati, & quibus publica non licebat agere: vnde receptũ, vt homines execrandos & abominandæ maliciæ* ἀποφράδας *appellarent, teste versiculo.*

ἄνθρωπος ἀποφρὰς, καὶ βλέπων ἀπιστίαν:

Homo nefastus, & ore perfidum tuens. *Vocat hominem* ἀποφράδα. *Cic. in Vatin. Omnes, cùm te viderint tanquâ auspicium malum detestantur,* id est, ὡς ἀποφράδα. *Eadem est autem Græcæ vocis etymologia, quæ Latinæ,* παρὰ τὸ φράζω: *quòd hanc dictionem* ἀποφρὰς *perinde ac barbaram vsurpasse Lucianus notatus est à quodam, quam vel hoc vno argumento* ἑλληνικοτάτην *probare possemus, quòd eam Plato* νόμων ζ. *in ore habuerit. Item Plutarchus & Dionysius Halicarnas. Antiqui autem primum mensem & dies impares, dijs cœlestibus consecrabant, Alterum verò mensem & dies pares dijs inferis, in quibus lustrabant sontes, & mortuis parentabant, quos dies inauspicatos, Græci* ἀποφράδας, *Romani verò nefastos appellabant, quales erant dies mensium postridie Calendas, Nonas & Idus, in quibus Do, dico, & addico, hæc tria verba dicere, Prætori religio & nefas erat. At alios tres mensium dies primarios, Calendarum, Nonarum, & Iduum dijs superis consecrabant, quos fastos quoque appellabant, in quibus sacris operari, & ius dicere fas erat. Hos Numa Pompilius ex* Hetruscorum *magia Romanos pontifices concipere & statuere docuit. Quos ne sacra vilescerent, populo non diuulgabant, sed horum obseruationem pontifex minor, sacrificiorum regulus plebi in capitolium calate:* id est, *conuocate iuxta Calabram Romuli casam indicebat. b* Ala comprehendisse.] *Archilochus poëta Iambographus, & ad maledicendum egregiè instructus, ad hunc modum respondisse fertur cuidam, à quo fuerat conuicio prouocatus:* τὸν τέττιγα πτερῶ συνείλιφας: id est, *cicadam ala corripuisti & me minimè ex vsu tuo prouocâsti. Est autem huius insecti mira quædam & prodigiosa loquacitas, maximè efferuescente sole. Ergo quemadmodum si cicadam naturà garrulam ala prehendas, clariùs obstrepit, ita si poëtico homini præbeas simultatis occasionem, non modò non tacebit, sed clariùs obstrepet, & omnem bilem chartis illinet atris. Proinde Platonem aiunt admonuisse, ne quis hominem poëtam sibi faceret inimicum. Et Horatius:*

— genus irritabile vatum,

dixit. Strab. lib. 10. dicit ex Paro natum esse Archilochum. Est autem

antem Paros Cycladum vna in mari Aegæo. c Ante pedes.] *Paßim obuia. Nam ante pedes esse dicitur, quod obuium, quodque præsens adest, vel imminet. Terent. Isthuc est sapere, non quod ante pedes modò est, videre: sed etiam illa quæ futura sunt prospicere.* d Hyperboreis.] *ὑπερβόρεος populi Septētrionales, ita dicti quòd supra Boreæ flatum siti esse crederentur. De his vide apud Plinium lib. 4 cap. 12. Pomp. Melam, Diodorum & Festum.* e Cumanus existat.] *Cumanæ sunt in Aeolide supra Lesbum, notati stoliditatis, vt indicat Stephanus.* f Iuxta Aesopi.] *Aesopi graculus dicitur, qui aliena sibi vsurpat, aliorumq; bonis sese vendicat. Extat Aesopi Apologus inter alios.* g Anni principio.] *In anni exordio, in principio Ianuarij soliti sunt Romani bene auspicari. Meminit & Plinius in Panegyrico, itemq; historiographi.* h Iuxta prouerbium, Iliensis cùm sis] *Erasmus noster admonet dici, vbi quis vltrò prouocat quempiam, vnde sua audiat probra, veluti si Troiani accersant histrionē, qui ipsis calamitates, quas semel pertulêre, denuò quasi renouet. Idē Lucianus in Piscatore seu reuiuiscentibus. Idē nobis accidit, quod Iliensibus, vt qui istū ceu tragœdum quempiam aduersus nos excitauimus, qui Phrygum cantet calamitates.* i Per Pandemū.] *Veneris cognomina sunt apud Suidam.* k Atqui ineptum.] *Præcisio.* l Cothurnum quendā appellabat.] *Cothurnus vtriq; pedi aptus est, ob id ad hominē transfertur, qui se ancipitem in duas factiones præbet, quo nomine Theramenes Atheniensis notatus fuit, de quo Xenoph. lib. 2. & Lucianus in Amoribus. Erasmus noster in Adagio: Cothurno versatilior.* m Lypaën.] *Ἀ λύπειν videlicet deducta voce, quod molestare & vexare significat.* n Nam nos & claudos.] *Cùm vario superstitionū genere priscorū hominū animi à pueris statim imbuerentur, tum ea mira in modū illos stultitia occupabat, vt si deformi cuipiam viro Aethiopi, Eunucho, manè domo exeuntes primùm occurrerēt, inauspicatū omen putarent. Idem alibi: δυσοιωνιστόν τι καὶ δυσάντητον θεάμα, εἴ τις ἔωθεν ἐξιὼν ἐκ τῆς οἰκιάς: Eunuchum fortè fortuna viderit, existimat. Appianus Alexandrinus ἐμφυλίων δ. Plutarchus in Bruto: Imperator quoq; Adrianus ex Mauri occursu maximam sibi calamitatem impendere præsagiuit. Eadem quoq; infe-*

ctli vanitate, sepulcra declinabant. *Ammianus lib.* 31. *Aedificijs nullis vnquam tecti, sed hæc velut ab vsu communi discreta, sepulchra declinant. Hodie sunt, qui sic monachos auersantur, vt eorum aspectum non ferant, eos crebrò κακὸν οἰώνισμα vocitantes.* o Iuxta prouerbium, pannum lacerum.] *Hominem tam fastiditum & reiectum,* ῥάκος πολιχιδὲς *appellat Græci: id est, pannum vndique lacerum. Sumpta metaphora à veste longo vsu detrita, atque ob id reiecta, cùm noua fuerit in precio.* p Quæ in theatro adolescens egisti.] *Adeò histriones illiberales habiti sunt; vt qui in agendo eorum gestus imitarentur, probrosis appellationibus iactati sint, quod Gell. lib.* 1. *cap.* 5. *demonstrat. Accedat, quod edicto prætoris, qui pronunciandi causa in scenam produsset, infamia notabatur, vt Iul. retulit, de his qui notantur infamia l.* 1. *Vlp. autem l. sequenti, ex Pegasi & Neruæ filij responsis, sic interpretatus Prætoris edictum videtur, vt ij duntaxat infames efficiantur, qui præmio conducti, in scenam prodierint. At si reliqui præter mercede cõductos non sint infames, non tamen inter honestas ingenuasque personas referuntur. Recentioribus quoque temporibus Theodos. imp. l.* 4. *C. de spectacul. scenicis, & lenonibus lib.* 11. *Histriones viles & inhonestos vocauit. De histrionibus nonnulla Bud. in annot. in Pand. ad l. athletas ff. de his qui notan. inf. Aemil. Prob. in præfatione suorum Imperat. In scenã verò prodire, & populo esse spectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini. Quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia, atq; ab honestate remota ponuntur. Apud Græcos quoque histriones propter improbitates fœditatesq;, quas repræsentabant, viles parumq; honesti habiti sunt.* q Mercurius Logius.] *Mercurij cognomenta multa sunt apud Lucianum, Aristophanem & alios. Sed Logius à disciplinis, & facultate dicendi est appellatus hic & apud Philostratum & Synesium. Logos enim & sermonem & rationem & studia significat, & multa alia. In apologia pro Mercede conductis dicitur eloquentiæ præses, qui à viris doctis colebatur.* r Ex poëtis Ialemo frigidioribus.] *Erasmus in adagio, Ialemo frigidior.* Ἰαλέμῳ *lugubri cantione. Eurip. in Rhesо. Idem in Troade:* Ἰάλεμον *hymnus lugubris.* s Situ & araneis oppleta.] *Situ & araneis*

araneis oppleta loca dicuntur inania, siue res nullius precij, aut momenti. Sic Catullus de se ipse iocatus ait, ad Fabium:

Nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum. *Afranius apud Festum: Támne arcula tua plena est aranearum? Plautus in Aulularia:* An'ne quis ædes auferat?
Nam hîc apud nos nihil est aliud quæsti furibus,
Ita inanijs sunt oppletæ atq; araneis. *In Ecclesiastica historia legitur, quod eo tempore quo Gregorius patriarcha Constantinopolitanus & Macarius cum alijs, qui vnam in Christo naturam & voluntatem assirebant, centum & quinquaginta præsulum sententia damnati sunt, plurimæ araneorũ telæ, maxima omnium admiratione, in medium populum ceciderẽt. Ex quo significatum est eas hæreticorum sordes araneariũ instar inanes fuisse, eoque conuentu solemni iudicio disiectas esse.* t Ego te, ingratissime.] *Prosopopœia linguæ expostulantis cum abutente.* u Atimarchum appellârunt.] *fortassis enim nomen illius Timarchus fuerat.* x Vtin, siue neminem.] *Cùm Polyphemus ab Vlysse lumine priuatus eum percunctaretur, quod ei nomen esset* οὖτις (*inquit,*) ἐμοὶ γ' ὄνομ' ἐστὶ, *vt tradit Odyss. 9. Hom.* y λεσβιάζειν.] ἢ λεσβίζειν. *Hoc Latini capitibus illudere, aut econtrà ore morigerari appellant. Sunt qui pro polluere aut conspurcare accipiunt. Sumptum à moribus Lesbiorum, Erasmus in Chiliad.* z φοινικίζειν.] *Dicebantur vulgò puerorum obscœnis amoribus dediti. Ortum est autem adagium à spurcissima Phœnicum libidine, quam Græci meritò ἄῤῥητον μίξιν nominant, in primis Plutarchus in vita Cæsaris.* A Camarinam immotam, &c.] Id est, *malum tibi non accersere, vel cœnum admodum contingere fœtidum. Natum est adagium à palude iuxta oppidum eiusdem nominis in Sicilia. Hæc quum olim pestem genuisset, vetuit eam Deus moueri penitùs, oraculo consulto. Illi non obtemperantes diuino responso, eam repurgarunt. Cessauit quidem pestis, sed per eam ingressis hostibus pœnas neglecti oraculi dederunt. Vide Erasmum in hoc adagio.*

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΡΟΣ Ησίοδον, Λυκίνᾳ καὶ Ησιόδῳ.

DISSERTATIO cũ Heſiodo, Lucianũ & Heſiodi.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

CAuillatio quædam poëtarum eſt, qua Heſiodum vanitatis arq; mendacij coarguit, quòd cùm iactauerit ſe à Muſis accepiſſe munus hoc, vt carmine celebraret & præterita, & quæ futura eſſent, nihil de futuris, quod quidem extet, vaticinatus fuerit: ſiue hoc inuidia quadã fecerit, cõmunicare nolens alijs quæ ipſe accepiſſet: ſiue vanitate aliqua, qua cùm nihil tale à Muſis, didiciſſet, ad vulgus tamẽ huiuſcemodi de ſe iactâ it. Ad hanc accuſationẽ fingitur poſtea Heſiodus reſpondere, ac primũ translatione tueri ſeſe, qua cõmuniter poëtæ omnes vti ſolẽt, cauſam eius rei in Muſas reijciendo, ſi quid nouũ, aut incredibile, aut cuius euentus cõſecutus nõ ſit, carminibus ſuis fortè inſertũ habeant. Nam id inſtinctu illo atq; poëtico furore fieri, & multa ſæpe, metrorũ quoque gratia, dum in curſu opus eſt, eodẽ ſpiritu illo aſſumi, quorum ratio interdũ reddi ſatis non poſſit. Deinde aũt & abſolutè ſe defendere, recitando ex carminibus ſuis quędã, vbi futurorũ rationem & prædictionem nõnihil attigerit. Quę tamen iterũ refutans Lucianus, poſteriora quidẽ oſtendit non ſatisfacere definitioni & officio vaticinãdi, cùm quiuis agricola eiuſmodi quoque poſſit, qualia ille prædixerit: priora aũt quæ de poëtico furore, & de Muſarum inſtinctu reſpondit, aliquo modo recipit. Porrò fabula vnde occaſio cauillationis huius nata eſt, in principio Theogoniæ habetur. Ibi enim de ſeipſo ait Heſiodus, paſcenti ſub Helicone oues, aſtitiſſe Muſas, & dato ſceptro ex Lauro, inſpiraſſe canendi vim, ἵνα inquit, κλείοιμι τάτ' ἐοντ' ὀμφα, πρόσθ' ἐόντα: *hoc eſt*, vt carmine celebraret futura pariter & anteacta.

Ad

Ἀλλὰ ποιητὴν μὲν ἄριστον εἶναί σε, Ησίοδε, καὶ τοῦτο παρὰ Μουσῶν λαβεῖν μετὰ τὴς δάφνης, αὐτός τε δεικνύεις, ἐν οἷς ποιεῖς (ἔνθεα γὰρ καὶ σεμνὰ πάντα) καὶ ὑμεῖς πιστεύομεν οὕτως ἔχειν. ἐκεῖνο δ' ἀπορῆσαι ἄξιον, τί δή ποτε προειπῶν ὑπὲρ σαυτοῦ, ὡς δὰ τοῦτο λάβοις τὴν θεσπέσιον ἐκείνην ᾠδὴν παρὰ τῶν θεῶν, ὅπως κλείοις, καὶ ὑμνοίοις τὰ παρεληλυθότα, καὶ θεσπίζοις τὰ ἐσόμενα θάτερον μὲν καὶ πάνυ ἐντελῶς ἐξεγνώσχας, θεῶν τε γενέσεις διηγούμενος, ἄχρι καὶ τῶν πρώτων ἐκείνων χάους, καὶ γῆς, καὶ οὐρανοῦ καὶ ἔρωτος, ἔτι δ' γυναικῶν ἀρετὰς καὶ παραινέσεις γεωργικὰς, καὶ ὅσα περὶ πλειάδων, καὶ ὅσα περὶ καιρῶν ἀρότου καὶ ἀμήτου καὶ πλοῦ, καὶ ὅλως, τῶν ἄλλων ἁπάντων θάτερον δ', καὶ ὃ χρησιμότερον ἦν τῶν βίω

AT poëtam præstantissimum esse te, Hesiode, & hoc ipsum à Musis vnà cum lauro te accepisse, cùm se palàm in ijs quæ à te edita sunt indicas (sunt enim diuina, & admirationis plena omnia) tum nos rem ita se habere constanter credimus. Illud tamen non iniuriâ nos incertet pendentes animi, quánam re de teipso prædicta, quasi propter hoc diuinum illum cantum à deabus acceperis, vt celebrares ac laudibus illustrares præterita, & futura prædiceres. Quippe alterum excellenter admodum extulisti, Deorum genealogiam percensendo, ad vsque primos illos, nempe chaos, & terram, & cœlum, & amorem. Præterea autem heroidum matronarumq; virtutes, tum rei rusticæ instituta, ad hæc quæcunque ad ortum & occasum vergiliarum, & arationis ac messis & nauigandi tempora attinent, breuiter omnia alia pulcherrimè executus es. Alterius autem, quod

βίῳ παραπολὺ, καὶ θεῶν δωρεαῖς μᾶλλον ἐοικός. λέγω δὲ τὴν τῶν μελλόντων προγόρευσιν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐξαπέφηνας, ἀλλὰ τὸ μέρος τοῦτο πᾶν λίθῃ παραδέδωκας, οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως ἢ τὸν Κάλχαντα, ἢ τὸν Τήλεφον, ἢ τὸν Πολύιδον, ἢ καὶ Φινέα μιμησάμενος, οἳ μὴ δὲ παρὰ Μουσῶν τούτου τύχοντες, ὅμως προεθέσπιζον, καὶ οὐκ ὤκνουν χρᾶν τοῖς δεομένοις. ὥστε ἀνάγκη σοι, τῶν τριῶν τούτων αἰτιῶν μιᾷ γε πάντως ἐνέχεσθαι ἢ γὰρ ἐψεύσω, εἰ καὶ πικρὸν εἰπεῖν, οὐκ ὡς ὑποσχομένων τοι τῶν Μουσῶν καὶ τὰ μέλλοντα προλέγειν δυνάσθαι· ἢ αἱ μὲν ἔδοσαν, ὥσπερ ὑπέσχοντο, σὺ δὲ ὑπὸ φθόνου ἀπεκρύπτεις, καὶ ὑπὸ μόλπον φυλάττεις τὴν δωρεὰν, οὐ μεταδιδοὺς αὐτῆς τοῖς δεομένοις· ἢ γέγραπται μέν σοι καὶ τὰ τοιαῦτα πολλὰ, οὐδέ-

& multo interuallo hominum vitæ erat accommodatius & vtilius, Deorumq́ munificentiæ conuenientius, dico autem futurorum prædictionem, ne principium quidem attigisti, verùm eam partem prorsus obliuioni traditam silentio inuoluisti, nullo modo tua poësi aut Calchanta, aut Telephum, aut Polyidum, [a] aut Phinea imitatus: qui etsi vaticinandi peritiam à Musis non sunt consecuti, multa tamen prædixerunt, nec eosdem piguit respondere egentibus. Itaque harum trium causarum vna te fuisse præpeditum & implicitum valde verisimile est. Aut enim mentitus es, quanquam dictu acerbum hoc sit, Musas tibi fuisse pollicitas, fore vt futura queas prædicere. Aut illæ, quemadmodum pollicebantur, futurorum scientiam tibi prastiterunt, tu verò inuidiæ morbo adductus, acceptum munus à virginibus celas, & in sinu seruas conditum, neque illius egentes participes reddere voluisti. Aut ea de re multa tibi conscripta sunt, sed

οὐδέπο δὲ αὐτὰ τοῦ βίου παραδέδωκας, οὐκ οἶδα εἰς ὃν καιρόν τινα ἄλλον ταμιευόμενος τὴν χρῆσιν αὐτῶν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ οὐδὲ τολμήσαιμ' ἂν εἰπεῖν, ὡς αἱ Μοῦσαι δύο σοι παρέξειν ὑποσχόμεναι, τὸ μὲν ἔδοσαν, ἐξ ἡμισείας δὲ ἀνεκαλέσαντο τὴν ὑπόσχεσιν· λέγω δὲ τὴν τῶν μελλόντων γνῶσιν, καὶ ταῦτα, πρότερον αὐτὴν ἐν τοῦ ἔπει ὑπεσχημέναι. ταῦτα οὖν παρὰ τίνος ἄλλου, Ησίοδε, ἢ παρ' αὐτοῦ σοῦ μάθοι τις ἄν; πρέπον γὰρ ἂν, ὥσπερ οἱ θεοὶ δοτῆρσιν ἐάων εἰσίν, οὕτω δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς φίλοις, καὶ μαθηταῖς αὐτῶν. μετὰ πάσης ἀληθείας ἐξηγεῖσθαι περὶ ὧν ἴσθε, καὶ λύειν ἡμῖν τὰς ἀπορίας. Ησι. ἐνὴν μέν μοι, ὦ βέλτιστε, ῥᾳδίαν ἀπόκρισιν ἀποκρίνεσθαί σοι περὶ ἁπάντων, ὅτι μηδὲν ἐστι τῶν ἐῤῥαψῳδημένων ὑπ' ἐμοῦ ἴδιον ἐμὸν, ἀλλὰ τῶν Μουσῶν· καὶ

sed quæ nondum in lucem edidisti, haud scio in quódnam tempus aliud horum vsum promendum reseruans. Illud autem nullo modo ausim dicere, quòd cùm Musæ duas res se tibi præstituras promiserint, alterum reddiderint, dimidium autem promissionis negando retractârint. Dico autem rerum futurarum cognitionem, maximè verò ista priores in promittendo partes obtinente. Itaque hæc ipsa alicui ab alio potiùs quàm à te perdiscenda sunt, Hesiode. Valde enim consentaneum est, quē admodum Dei bonorū largitores sunt, sic & nobis amicis atque discipulis vestris quamuerissimè ijs de rebus certitudinem exponere quæ vobis notæ sunt, ac omni nos nos animi hæsitatione liberare. HESIODVS. *Poteram equidem, ô bone, facile ac promptum responsum respondere super omnibus quæ me interrogâsti, nimirum nihil eorum quæ mihi carminibus decantata sunt, meum esse, sed Musarum.*

καὶ ἐχρῆν σε παρ' ἐκείνων τοὺς λογισμοὺς τῶν τε εἰρημένων καὶ τῶν παραλελειμμένων ἀπαιτεῖν. ἐγὼ δὲ ὑπὲρ μὲν ὧν ἰδίᾳ ἠπιστάμην· λέγω δὲ τοῦ νέμειν καὶ ποιμαίνειν, καὶ ἐξελαύνειν, καὶ βδάλλειν, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα ποιμένων ἔργα καὶ μαθήματα, δίκαιος ἂν εἴην ἀπολογεῖσθαι· αἱ θεαὶ δὲ τὰς αὐτῶν δωρεὰς, οἷς τε ἂν ἐθέλωσι, καὶ ἐφ' ὅσον ἂν οἴονται καλῶς ἔχειν, μεταδιδόασιν. ὅμως δὲ οὐκ ἀπορήσω πῶς σὲ καὶ ποιητικῆς ἀστρολογίας· οὐ γὰρ, οἶμαι, χρὴ παρὰ τῶν ποιητῶν, ἐς τὸ λεπτότατον ἀκριβολογουμένους, ἀπαιτεῖν κατὰ τὴν συλλαβὴν ἑκάστην ἐντελῆ πάντως τὰ εἰρημένα, κἂν εἴ τι ἐν τῷ τῆς ποιήσεως δρόμῳ παραῤῥυὲν λάθῃ, πικρῶς τοῦτο ἐξετάζειν. ἀλλ' εἰδέναι ὅτι πολλὰ ἡμεῖς, καὶ τῶν μέτρων ἕνεκα καὶ τῆς εὐφωνίας, ἐπεμβάλλομεν, τὰ δὲ καὶ τὸ ἔπος αὐτὸ πολλάκις, λεῖα

hil superuacuum interserere.

Et æquum fuerat, vt ab illis dictorum neq; non omissorum rationem postulasses. Ego verò super ijs quæ mihi priuatim explorata sunt & comperta, dico autem pecora pascendi & regendi, & à stabulis agendi, & mulgendi rationem, tum etiam si qua sunt alia pastorum opera & officia, me rectissimè tueri possim: ceterùm ipsæ deæ sua munera quibuscunque voluerint, & quantum ea rectè tribui posse existimauerint, præstare consueuerunt Neque enim opinor oportere à poëtis ad viuum vsque leuia quæque perscrutanter postulare, vt syllabatim omnia exactissimè & dicta & scripta sint. Et si in cursu poëseos aliquid per imprudentiam influens, poëtæ memoriam fefellerit, illud perpendere acerbum est. Sed non ignorandum est, nos poëtas metrorum & concinnitatis gratia nonni- Quædam verò ipsius carmi-

nis te-

λεῖα ὄντα, οὐκ οἶδ' ὅπως παρεδέξατο· σὺ δὲ μέγιστον, ὧν ἔχομεν, ἀγαθῶν ἀφαιρῇ ἡμᾶς, λέγω δὲ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἐν τοῦ ποιεῖν ἐξουσίαν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐχ ὁρᾷς, ὅσα τῆς ποιήσεως καλὰ σκινδαλάμους δὲ, καὶ ἀκάνθας τινὰς ἐκλέγεις, καὶ λαβὰς τῇ συκοφαντίᾳ ζητεῖς. ἀλλ' οὐ μόνος ταῦτα σὺ, οὐδὲ κατ' ἐμοῦ μόνου, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἄλλοι τὰ τοῦ ὁμοτέχνου τοῦ ἐμοῦ Ὁμήρου κατακνίζουσι, λεπτὰ οὕτω κομιδῇ καὶ μάλιστα μικρὰ ἅπτα διεξίοντες. εἰ δὲ καὶ χρὴ ὁμόσε χωρήσαντα τῇ αἰτίᾳ τὴν ὀρθοτάτην ἀπολογίαν ἀπολογίσασθαι, ἀνάγνωθι, ὦ οὗτος, τὰ ἔργα μου καὶ τὰς ἡμέρας. εἴσῃ γὰρ, ὅσα ἐν τοῦ ποιήματι τούτῳ μαντικῶς ἅμα καὶ προφητικῶς προτεθέσπισταί μοι, τὰς ἀπόβασεις προδηλοῦντα τῶν γε ὀρθῶς καὶ κατὰ καιρὸν πραττομένων, καὶ τῶν

nis tenor sæpenumerò plana & polita existentia, haud scio quo modo recipiat. At enim tu maximo quo præditi sumus bono, nos violenter dispolias, nempe libertate, ac ea qua in fingendo vtimur facultate. Alios equidem ornatus poëseos, quibus passim culta & compta est, non perspicis: palos autem & spinas quaspiam excerpis, ac ansas intentandæ sycophantiæ studiosè rimaris. Atqui hoc tibi non soli studio est, neque me solùm insectaris, sed & alij non pauci eadem in Homero collega meo flagellant & calumniantur, impensè tenuia & extremè modica quæpiam calumniantes. Porrò autem si causa cedentem me oporteat rectissimam in medium afferre defensionem: age, ô amice, perlege Operum & Dierũ opus à me conscriptum. Planè enim comperies quanta in eo ipso poëmate è vatidico & prophetico spiritu prædicta sint, successus manifestante laborum rectè atq; tempe-

τῶν παραλελειμμένων τὰς ζημίας. καὶ τὸ, Οἴσεις δ' ἐν φορμῷ, παῦροι δέ σε θνήσονται. καὶ πάλιν, ὅσα ἀγαθὰ περιέσται τοῖς ὀρθῶς γεωργοῦσι, χρησιμωτάτη ἐν τῷ βίῳ μαντικῇ νομίζοιτο. Λυ. τοῦτο μὲν οὖν, ὦ θαυμαστὲ Ησίοδε, καὶ πάνυ ποιμενικόν εἴρηταί σοι, καὶ ἐπαληθεύειν ἔοικας τὴν τῶν Μουσῶν ἐπίπνοιαν, αὐτὸς οὐδ' ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ἐπῶν δυνάμενος. ἡμεῖς δ' οὐ ταύτην τὴν μαντικὴν παρὰ σοῦ καὶ τῶν Μουσῶν περιεμένομεν, ἐπεὶ τάγε τοιαῦτα, πολὺ μαντικότεροι ὑμῶν οἱ γεωργοί, καὶ ἄριστα μαντεύσαιντ' ἂν ἡμῖν περὶ αὐτῶν, ὅτι ὕσαντος μὲν τοῦ θεοῦ, εὐθαλῆ ἔσται τὰ δράγματα, ἢν δ' αὐχμὸς ἐπιλάβῃ, καὶ διψήσωσιν αἱ ἄρουραι. οὐδεμία μηχανὴ μὴ οὐχὶ λιμὸν ἐπακολουθῆσαι τῷ δίψει αὐτῶν. καὶ ὅτι οὐ μεσοῦντος θέρους, χρὴ ἀρῦν

tempestiuè factorum ac omissorum dispēdia. Et illud:

Demessas in corbe feres intra horrea fruges,

Et te spectabunt mirantes tritica pauci.

Ac rursus, quanta bona consequantur rus & agros rectè & in tempore colentes. Et hoc sanè vtilissimum in vita vaticinium esse existimatur. LVC. *Enimuerò hoc, ô admirande Hesiode, nimiùm pastoraliter à te dictum est, & verè Musarum inspirationem mihi referre videris, quando ipse versiculos tuos aliter tueri nequeas. Nos autem eiusmodi vaticinationem neque à te, neque à Musis expectabamus, quoniam talia longè certiùs nostri nouerunt agricolæ, ac nobis de illis quamoptimè vaticinarentur, fore vt si Iupiter largis imbribus terrā irrigârit, manipuli vberes proueniant: si Solis ardores sata exusserint, & arua sitierint, nihil obstare quò minus & fames illorū sitibundā siccitatē subsequutura sit. Tum quòd æstate media terra aratro subi-*

ἀρᾶν, ἢ ἐκ ἄντι ὄφελος γένοιτο, ἐκπεπνιγότων τ' σπερμάτων, ἐδὲ ἀμᾶν λοιπὸν ἔτι ἦ σάκκω, ἢ λιγνὸν ἐυρητίσασθαι τὸν καρπόν. ἐ μὴν ἐδὲ ἐκεῖνο μαντείας δεῖται, ὡς ἢν μὴ καλύψῃς τὰ σπέρματα καὶ θρᾶσσον μακίλλῃ ἔχων ἐπιφοροίης ὄῆς αὐλῶνας, καταπάσονται τὰ ὄρνια, καὶ πεκαλαδεῖται τὴν ἄπασαν τὰς θέρους ἐλπίδα. τὰ γὰρ τοιαῦτα παραινέσεις μὲν καὶ ὑποθήκας λέγων ἐκ ἄν τις ἁμαρτάνοι· μαντικῆς δ' οὐδὲν ἀμπολυ ἀρόλῶν μοι δοκεῖ ἦς τὸ ἔργον, τὰ ἄδηλα, καὶ ἀφανῆ ἀδαμῶς καὶ φανερὰ προγινώσκειν, ὥσπερ τὸ τῶ Μίνωι προσῆκον, ὅτι ἐν τῶ μέλιτι τῶ πίθῳ ὁ παῖς ὄλεθρον αὐτῶ ἀπαπνιγόμενος· καὶ τὸ τοῖς Ἀχαιοῖς προμηνύσαι ὁ Ἀπόλλων ὀργῆς τὴν αἰτίαν, καὶ τῶ Λικάτᾳ ἔτι ἁλώσεσθαι τὸ Ἴλιον· τοιαῦτα γὰρ ἦ μαντική. ἐπεὶ καὶ τὰ τοιαῦτα εἴ τις αὐτῇ ἀνατιθείη, οὐκ ἂν φθάνοι

subigenda non sit, propterea quòd nulla utilitas arandi laborem exceptura sit, effusis temerè seminibus. Neque spicas adhuc virides esse demetendas, quippe fructum inanem inuenturos esse rusticos. Sed neque illud valde eget vaticinio, quòd nisi semina inuolueris, & minister rostrum habens, terra abducat illa, auiculas aduolaturas, ac omnem futuræ messis spem interceptura. Etenim talia si quis agricolarum adhortationes & documenta dixerit, haudquaquam à verò aberrabit: cæterùm à vaticinio mihi longè latéq; esse videntur, cuius opus est, obscura ac nullo modo vspiam apparentia præcognoscere: exempli gratia quòd Minoi prædictum est, in vase mellis pleno eius filium suffocatum iri. Tum Achiuorum quoque proceribus, Apollinis iracundiæ causam præsignificasse, & anno decimo fore vt Ilium captum à Danais excinderetur. Hæc æquidem vaticinij officia sunt peculiaria. At si quis & ea quæ tu iactas,

illi

ἐμὲ μάντιν λέγων. περῶ γὰρ οὐ πεθόσπιον, καὶ ἄνευ Καστα-
λίας καὶ Δάφνης, καὶ τρίποδος Δελφικῆς, ὅτι ἂν χειμὼν τὸ
χρύος πιεινοῦ τις ὕοντος πεσίτι, ἢ χαλαζῶν ἢ θιῆ,
ἠπίαλος ὁ μικρὸς ἐπιπεσεῖται ὑπὸ ζοιότῳ, καὶ τὸ ἔτι γε τόδε
μανικώτερον, ὅτι οὐ θέρμη μετὰ ταῦτα, ὡς τὸ εἰκός, ἐπι-
γενήσεται. οὐ ἄπαπο καὶ ταῦτα, ὧν γελοῖον ἂν εἴη μεμα-
νῆσθαι. ὥστε τὰς μὲν τοιαύτας ἀπολογίας καὶ μανθείας ἄφες,
ἐκεῖνο δέ, ὃ ἔφησας ἐν ἀρχῇ, ἴσως παραδείγματος ἄξιον, ὡς ἐ-
γὼ ἠθέλησα τοιοῦτόν τι νομίσαι, ἄπαξ
τίς ἔμπνοια δαιμόνιος ἐνεποίησε τὰ μέτρα, ὁ πάνυ δὲ
ἐκείνη βέβαιος ὅσα. ὁ γὰρ ἂν μὴ
ἐπιτελεσθῇ τῶν ὑποσχημένων,
ταῦτ' ἀτελῆ ἀποδείμπανον.

illi adscribere voluerit, & ille me quoq; vatem rectissimè dicere poterit: prædicam enim & vaticinabor vel sine aqua Castalia, & lauro, & tripode Delphico, quòd si quis hyberno gelu sæuiente, & ad hæc Ioue pluente & grandinãte nudus obambulauerit, hunc algor nõ modicus inuasurus est: et quod adhuc priorem vaticinij certitudinem longè exuperat, calores quoq; hyberna frigora subsecuturos: aliaq; id genus permulta, quorum meminisse valde ridiculum est. Quarè eiusmodi & apologias & vaticinia missa facito: illud autem quod initiò dixisti, fortasse indignũ nõ est suscipere: nempe quòd nihil eorum quæ abs te dicta sunt, noueris, sed afflatus quispiam diuinus suggesserit tibi versiculos, neq; ille admodũ firmus existens. Siquidem quædam promissorum non plenè perfecta reddidit, quædam verò inabsoluta prorsus reliquit.

GILBERTI COGNATI. ANNOTATIONES.

Hic Hesiodum de se multa narrantem inducit, eumq; opus suum, Operum & dierum, vt verè rusticum non vatem cecinisse festiuo suo more illudit. Quanquã enim profitea-

profiteatur ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν θείην ἵνα κλείομι, τάτ' ἐσσόμενα πρότ' ἐόντα: nihil tamen fatidicum, sed præcepta duntaxat de moribus & agricultura leuia & peruulgata tradit.

a AVT Phinea imitatus.] *Hinc Valerius Flaccus lib. 4.* Littora fatidici pœnis horrentia Phinei. *De Phineo quoq; infrà nonnulla dicta sunt in dialogo Menippi & Tyresiæ, nonnulla etiam suprà in Timone.*

ΤΡΑΓΟΠΟ. δαγρα. *TRAGOPO-dagra.*

Ioanne Sinapio interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum fabulæ tale est. Paragunt encomium & laudes Podagrę, sacerdotes, potestatē deę carminibus celebrantes. Ad quorū inuocationē cùm ipsa quoq; dea adesset, suumq; numen vt insuperabile & inuictū prædicaret: nunciatur interea medicos quosdam Sydos deam contemnentes, ac vires ipsius eleuantes, medicinam, à patre videlicet acceptam, contra illam vulgò polliceri. Indignata itaq; dea, arrogantiamq; ac temeritatem hominum non ferens, immissis tortoribus suis, miserè illos excruciare atque vexare cœpit. Qui cùm medicina suâ frustra adhibita doloris vehementiam atq; acerbitatem ferre non possent, supplicantes deæ, victos sese, artemque suam nullam esse confitentur. Exorata igitur dea tortores suos reuocat, ac victrix palmam refert. Proloquitur podagricus quidam, malum & cruciatum immedicabilem detestans. Fabula verò in vniuersum idem illud innuit, quod Ouidius cùm inquit:

Tollere nodosam nescit medicina podagram.

tum quòd & vanitatem Iudæorum ac Syrorum nonnihil taxare videtur, vt qui contra omnes morbos quantumuis incurabiles, medicinam pollicerentur; quale & hodie quidam ex eadem gente vulgò faciunt.

ΠΟΔΑΓΡΟΥ,

ΠΟΔΑΓΡΟΥ, ΧΟΡΟΥ, Ποδάγρας, Αγγέλȣ, Ιατρῶν ϗ Βασάνον.

PERSONAE. Podagricus, Chorus, Podagra, Nuncius, Medici, Tortores.

LOQVITVR PODAGRICVS.

Trimetri Iambici.

Στυγνὸν οὔνομ' εἰ θεοῖς ϛυγούμενον, Ποδάγρα, πολυϛένακτε, Κωκυτȣ̃ τέκνον.

Triste nomen, ô dijs odibile, [a]Podagra, [b] lachrymosa, [c] Cocyto sata,

ἣν Ταρτάρȣ ἠσύμωσιν ἐν βαθυσκίοις,

In [d] Tartari specubus opacis edita,

Μέγαιρ' Εειννὺς γαϛρὸς ἐξεγείνατο,

[e] Erinnys vtero quam [f] Megæra suo tulit,

μαζοῖσί τ' ἐξέθρεψε, ϗ πικρῷ βρέφει

Et vberibus aluit, cuiquê paruulæ

εἰς χεῖλος ἐϛάλαξεν Αληκτὼ γάλα.

Amarulentæ, in os lac [g] Alecto dedit.

τίς τὴν δυσώνυμόν σε δαιμόνων ἄρα

Ergo [h] quis abominabilem te dæmonum

εἰς φῶς ἀνȣ̃κεν; ἦλθεν ἀνθρώποις βλάβος.

Produxit in lucem exitio mortalibus?

εἰ γὰρ τεθνεῶσιν ἀμπλακημάτων τίσις

Quòd si luunt errata [i] manes mortui,

βροτῶν ὁπηδεῖ, τῶν ἔδρασαν ἐν φάει,

Si luce commissi rationem nox petit,

ȣ̓ Τάνταλον ποτοῖσιν, ȣ̓δ' Ιξίονα

Nec Tantalus siti, nec Ixion, rota

τροχῷ ϛροβητὸν, ȣ̓δ' Σίσυφον πέτρῳ

Volubilis, nec Sisyphus onere lapidis

Crucian.

ἔδει κολάζειν ἐν δόμοισι Πλουτέως,	*Cruciandus in*[k] *Stygij fuit Ditis domo:*
ἁπλῶς δὲ πάντας τοὺς κακῶς δεδρακότας	*Tuis sed omnes omnium scelerum reos*
τοῖς τοῖς προσάπτειν ἀρθροκηδέσιν πόνοις,	*Aptare decuit membrifragis cruciatibus.*
ὥς μου τὸ λυπρὸν, καὶ ταλαίπωρον δέμας,	*Vt corpus affectum & fatigatum meum*
χειρῶν ἀπ' ἄκρων, εἰς ἄκρας ποδῶν βάσεις,	[l] *Manibus ab extremis ad infimas pedum*
ἰχῶσι φαύλῳ, καὶ πικρῷ χυμῷ χολῆς,	*Plantas, sanie tetra, fluentêque*[m] *fellea*
πνεύματι βιαίῳ τῷδε δασφίγγον πόρους	*Per membra bile, & impetuoso flamine,*
ἔστηκε, καὶ μεμυκὸς ἐπιτείνει πόνους.	*Suis vbique stringitur meatibus*
σπλάγχνων δ' ἐπ' αὐτῶν, διάπυρον τρέχει κακὸν,	*Porisq́ clausum me premit doloribus.*
δίναισι φλογμῶν σάρκα πυρπολούμενον,	*Per ipsa currit ignea pestis viscera,*
ὁποῖα κρητὴρ μεστὸς Αἰτναίου πυρὸς,	*Carnemq́ vorticibus populatur ignium,*
ἢ Σικελὸς αὐλὼν ἀλιπόρου δασφάγος,	[n] *Aetnæ velut crater facibus exæstuans:*
ὅπου δυσεξέλικτα κυματούμενος,	*Aut Sicula vallis æquorearum rupium,*
σήραγξι πετρῶν σκολιὸς εἰλεῖται κλυδών.	*Aestibus ineuolubilibus, vbi fluctuans*
ὦ δυστέκμαρτον πᾶσιν ἀνθρώποις τέλος,	*Sinuosa ruinas vnda scopulorum ferit.*

O omnium mortalium opinionibus

ὡς εἰς μάτην σε πάντων ἀμφιθάλπομεν,	*Incogitabile malum, vt omnes perditè,*
ἐλπίδι ματαίᾳ μωρὰ βουκολούμενοι.	*o Quicunque vana spe stolidi, te leniter*

Mulcere medicariq; cupimus, fallimur.

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

HVius podagrici encomij versus sunt Demetri & Trimetri iambici. Partim acatalectici Archilochij: *id est*, puri & perfecti, tamen legitimè quoq; mixti, vltimum pedem à quo nominantur integrum habentes. Partim catalectici: *id est*, semimutuli, ideò ꝙ vna syllaba in fine deest. Sunt etiam Dimetri Anapestici & hexametri μείουροι: *id est*, excludati, aut cauda minuti Saturnij. Inter actus Chori inseruiuntur pro tibicine & concentu. Chorus enim totus est cum cantu & motu & gestu & saltationibus ad tibias: & propriè est multitudo canentium, aut saltantium. Podagræ encomium parentes & patria etymologia: principium & quod illi tempus dicatum. Eius vim nullum pharmacum compescit. Quæ tormenta afferat, quibus se facilem præbeat, & quibus non. Sacra quæ. Quid podagricos consoletur.

a PODAGRA.] *Morbus est qui initium à pedibus sumit, vnd etiam nomen accepit.* πόδαγρα *autē laqueum singnificat, quasi* ποδὸς ἄγρα: *i. pedis captura.* *b* Lachrymosa.] *Metonymia, efficiens pro effecto, vt in multis alijs sequentibus. Arthridis autem & podagra, præcipuè mortalibus pestes, animis pariter & corporibus duræ infestaq́ue ab inferis proficisci creduntur, quamq́; omnia à Deo dispensari certum est.* *c* Cocyto sata.] *Cocytus inferorum fluuius, à Styge profluens, & nomen habēs* ἀπὸ τοῦ κοκύειν, *quod est gemere ac lamētari. Virgil. 6. Aeneid.* Cocyti stagna alta vides, Stygiamq́; paludem. *Podager Podagram Cocyti filiam nominat, articulais morbi dolores*

dolores impiorum cruciatibus non leuiores esse subindicans. Aetius Serm. 12. ex cruditatibus ebrietate immoderato ac intempestiuo rei venereæ vsu, podagram nasci scribit. Extant incerti autoris epigrammata in fine lib. 2 Epigr. Græcorũ, in quibus inuenies Podagræ naturam scitissimè descriptam, nempe q̃ vnguentis, q̃ vino, quod coronis gaudeat, quarum rerum omniũ inopia laborant pauperes. Qua de causa τῆς πενίης χάλκεον οὐδὲν auersatur, hinc μεσόπτωχον appellat: i. odio habentem pauperes, & tantùm in locupletum ædes diuertit. Podagram hodie diuitum morbum vulgus quoque nostrum appellat, qua tamen eorum diuitiæ domantur, cùm quibus abundant, frui nequeunt. Sed hoc loco libet ascribere Podagræ & Araneæ apologum, à Cælio Secundo Curione nostro in suo Araneo confictum. Araneæ olim peregrè proficiscenti se Podagra comes adiunxit, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam sequeretur, tamq́ue diei vnius itinere confecto, constitutum inter eos est, vt diuersum hospitem vtraque experiretur ac Aranea oppidum ingressa, veteris adhuc memor hospitij, in opulenti cuiusdam spaciosas ædes diuertit, vbi statim sua incipit tapeta, aulæaq́ue præpandere. adfuêre protinùs furiæ quædã conuertentes, & quicquid erudita operatione texebat dissipantes, adeò, vt vix oculatas trygodæmonum scopas posset euadere: misera planè, quæ in tanta rerũ omniũ affluẽtia sola egebat, atq; in tam amplis atrijs ne angulũ quidem tutũ inueniebat. Podagra verò pedibus capta, cùm vltra progredi nequiret, in primas se eius oppidi casas dedit: vbi nil non miseriarum experiri, apponi cœnaturienti panis ater cum holusculo vix sale condito: in potum vappa propinari, nisi è proximo riuo petere mallet, vnde sitim restingueret. Sic igitur accepta, lectum sibi poscit exhiberi. Torus ille pro plumea culcitra stramine plenus ostenditur. In eo suspirans & gemebũda, se vtcunq; componit. Sed ô q̃ malè membris mollibus & delicatis, cùm tam horridis stragulis, tã duris & barbaris villis conuenit. Orto igitur augusto illo sidere, quod omnia patefacit, Aranea pariter & podagra rursum conuenerunt: & prior Aranea magnoperè se diuitis illius barbarie conquesta est. Podagra contrà se hospitis sui egestate, duroq́; victu multa commemorat, Irum eum appellitans. Aranea commemorat

liuidas vibices, quas senticosa fulcra tenellæ cuticulæ impressêrant. Quæ dere posteaquam maturè deliberatum inter ipsas fuit, in hanc pedibus sententiam iuerunt, vt Aranea deinceps pauperum tabernas & tuguria, podagra verò diuitum aulas, regumque turres incoleret. Itaque Podagra instituti nequaquam immemor pedetentim numosi cuiusplam domum ingressa, ad obesuli pedes procubuit. quam vbi conspexit hospes humanissimus, Dij boni, qua lenitate, quibus nominibus excepit? Substernuntur olorinæ culcitræ, puluinis toralibusque Milesiis cubilium fulcra replentur, feruet culina, omnes sunt in officio ministri, qui dapibus mensas onerent (vt Poëtæ verbis vtar) & pocula ponant. Huc capi pingues atque altiles phasiani, pauones, coturnices, turtures, ficedulæ, & aues illæ, quæ binis superbiunt cordibus, conuolant: rhombos, scaros, siluróque prætereo. Lucrina item conchylia, Abidena, ostrea, & quicquid mare, lautum & delicatum mittit. Huc vina candida, nigra, purpurea, rubella dulcia, tenera, austera, Cecuba Falerna, Chia, Cretica plenis crateris infunduntur. Taceo mensas secundas à Tarentinis allatas. In summa nihil deliciarum, nihil cupediarum ac voluptatum non exhauritur, vt tam potens dea (est enim Podagra Bacchi Veneriſque filia) cum sororibus suis Chiragra atque Gonagra, molliter quiescat. At Aranea pauperis domum læta petit, telas orditur, textrinæ manibus & pedibus incumbit, venatur nullas insidias, nullius iam formidat insultus, (vt dicam breuiter) vacua in aula dominatur. ac ne erga hospitem suum ingrata videatur, eum à Podagræ insidijs (est enim bellua illa admodum insidiosa, vt quæ nomen non rarò mentiatur, humique serpat) securum tutumque reddit. Si quando tamen Aranea aliud agente, seu calida, seu frigida in ædes irrepserit, haud diu potest cum Aranea consistere. Non igitur mirentur diuites ocioſi, si varijs, & hoc vno præcipuè morbo affecti sæpè decumbunt: cùm nec Medicum, nec vera medicamenta admittere velint, laborem, industriam, frugalitatem. Hanc fabulam elegantissimè descripsit Nicolaus Gerbelius. Fastidit autem podagra pauperum frugalitatem, ac tenuem victum, contenta dominis ipsis dominari, & in tyrannos exercere tyrannidem. a Tartari.] Tartarus, siue Tar-

tara

tara locus profundissimus inferorum, in quo sontes plectuntur, à ταράττω, conturbo, quòd illic plena sint perturbationis, vel ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν: id est, *à tremore frigoris Sole enim caret.* e Erinnys.] *Vna furiarum Infernalium, ἀπὸ τοῦ ἔρρειν τὸν νοῦν:* id est, *à corrumpenda mente.* f Megæra.] *Vna quoque furiarum noctis, ἀπὸ τοῦ μεγαίρειν:* id est, *odisse, seu inuidere.* g Alecto.] *Infernalis furia, & Megæræ soror, mentes sibi malè conscias iugiter infestat, nullamq; ijs requiem permittit.* h Quis dæmonum.] *Infernorum & subterraneorum. Caliginosa enim tenent loca, quæ eis quasi carcer est vsque ad tempus iudicij. Dicuntur autem παρὰ τὸ δαιμαίνω:* i. *exterreo & pauefacio. Malos enim omnes statuunt Christiani.* i Manes mortui.] *Homerus Odyss. λ. sub persona Vlyssis ea, quæ apud inferos viderat Alcinoo narrantis & hunc sequuti Virgil. in 6. Aen. Ouid in 4. Met. Silius in 13. & noster Lucianus ipsos inferos describunt, & pœnas diuersas referunt quas manes corporibus solutæ persoluunt. Siti & fame supplicio plecti Tantalum faciunt:*

Saxum ingens voluunt alij, radijsq; rotarum
Districti pendent, *inquit Virgilius. Sisyphus saxum sursum ac deorsum voluit: Ixion rotæ alligatus sceleris sui pœnas dat.* k Stigij Ditis.] *Quē nos Latinè Ditem vocamus, Græci Plutonem, qui Stygius dicitur, à Stygio infernali palude Virgil. 6. Aeneid.*

Tu Stygio regi nocturnus inchoat aras.

l Manibus ab extremis.] *Corpus totum significat Homerus Il. ψ: ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς.* i. *à capite asq; ad calcem. Item Theocrit. in Bucol. καὶ μ' ἀπὸ τᾶς κεφαλᾶς ποτὶ δὲ τὼ πόδε συνεχὲς εἶδεν.* Me à capite vsq; pedes lustrauit lumine totum. *Arthritis autem & podagra fiunt in articulis manuum primò vnde nomen chiragra, tum etiam pedum, hinc podagra, denique in omnibus ossibus, quæ inter se iuncta sunt, vt alterum sine altero moueri possit. In gutture, in mandibulis, in dentibus, in dorsi spina, & circa pectus.* m Fellea bile.] *Omnes ferè sunt calidè, quia sunt inflammationes, & bile mouentur. Quæ verò ab humore crudo, sunt frigidæ.* n Aetnæ velut crater.] *Aetna Siciliæ mons crebris incendijs clarus eoque nomine à*

Poëtis celebratus. Sed sæpè grauis ac pernicioſius accolis. Incendij autem eius cauſas Iuſtinus lib. 4. explicat: foramen verò illud, per quod globi ignei & flammæ euomuntur, Crater dicitur. o Quicunque vana ſpe.] *Pòrrò, ſe inſuperabilem dicit, quam nec vincere ipſe ſummus omnium Pæon deorum medicus arte ſua poteſt, Apollinis ve filius Aeſculapius. His in locis ſignificat podagram nulla ope ſanari poſſe. Quod tamen falſum eſt, ſi Celſo in lib. 4. credimus ac Plinio, qui eum morbum ſcribit peregrinum fuiſſe. Podagræ autem cauſam legito apud Macrobium lib. 7. Saturnal.*

CHORVS.

Dimetri catalectici omnes.

Χο. ἀνὰ Δίνδυμον Κυβέλης,	A *Iuga Dindymi Cybeles*
Φρύγιον ἴυθμον ὀλολυγᾷ	*Phryges vlulante voce,*
σπαλῶ τιλεσιν Ἄτιν,	B *Tenere frequentare Attĩ*
κωὶ πὸς μίλ' & ιρεύλης,	*Solent,* C *modisq;* D *ſiſtri*
Φρυγίοις ἰκατ' ὄρια Τμώλε,	*Phrygĩ, ſuper iuga* E *Tmolĩ*
κῶμον βοῶσι Λυδοί.	F *Comon celebrare* G *Lydi.*
Παρ' ἀπλήγων δ' ἀμφὶ ῥόθροις	*Et perciti furore*
ιαχάδσι, Κρητὶ ῥυθμῶ	*Reſonant ſuis in armis*
νόμον ὠὰν Κορύβαντες.	H *Euãtis* I *orgia Krhythmis*
ιλάζα δ' βέβυσα σάλπιγξ,	*Cretenſibus Corybantes*
Ἀρεῖ κρίκουσα θόρω	*Clangit quoque tuba* L *duro*
πολιμηίαν Ἀτλῶ.	*Martĩ, modulans tumultus*
ἁμεῖς δὲ σοὶ Ποδάγρα,	*De preſſa bellicoſos.*
πρώταις ἔρα & ἐν ὥραις,	*Sed nos tui podagra*
μύσα τιλεμῶ οἴκτε,	M *Myſtæ,* N *tibi ſacramus*
ὅτι πᾶς χλοητόκοσι	*Ineunte vere luctus:*
ποίαις τίθηλε λειμὼν,	O *Vbi gramminifera paſſim*
ζεφύρε δ' ἀνθρα συοᾶις	*Herbis virere prata,*
ἅπαλοῖς ὁμᾶ πιτάλοις,	*Et in arboribus tenellæ*
	B *Zephyro reflante frondes*

Inceperint vigere

Q Malè

ἃ δὲ δύσγαμος κατ' οἴκους
μερόπων θροεῖ χελιδὼν,
καὶ νύκτερος καθ' ὕλαν,
τὸν ἴτυν στένει δακρύοις
Ἀτθὶς γόοις ἀηδών.

Q Malè nuptaq́ cũ per ædes
Hominum strepens hirundo.
R Nocturna perq́ lucos
Ityn gemit, querelis
Vbi tristibus philomela.

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

A IVGA Dindymi Cybeles.] *Lucianus noster de dea Syria varias recensens opiniones: Alius, inquit, sermo fertur, quẽ ego à viro sapiente audiui, quod Rhea ipsa sit, & templũ Attis opus. Attis quidem Lydus fuit, primus qui sacrorũ ritus, quib. Rhea coleretur, prodidit, & quib. Phryges, Lydi, Samothraces in sacris vterentur, ea ab Atte accepisse. Nam vbi Rhea ipsum castrauit, virilem vitam agere desiit, & muliebrẽ formam assumpsit & vestes. Hactenus Lucianus. Ipsa verò Rhea dicta est Cybele, Dea Phrygia, Dindymene & Berecynthia, à Dindymis & Berecynthio Phrygiæ montibus in quibus colebatur. Vide Catull. de Berecynthia & Atte, cuius fabulam narrat Ouid. 4. Fast. De eo quoq; Diodorus & Eusebius Luciani dialogũ Veneris & Cupidinis, Cybeles porrò ministri ac sacerdotes Attos primò ab Atto Phygio vocatos fuisse notissimum est, tũ Gallos à Phrygiæ flumine, autore Festo, quia qui eo bibissent, in eo furere incipiebant, adeò vt se virilitatis parte priuarent, vnde & semiuiri dicti, quia castrati & execti. Postremò Corybantes dicti sunt, quia per furorẽ capitis motues comam rotantes, tympanorum pulsu, cymbalorum sonitu, cornuum & tibiarũ cantu, vlulatu futura pronunciabant & Rheæ sacrificabant, alios item in similem agentes rabiem. A' quibus manauit κορυβαντιαν. i. Corybantum more insanire ac furere, diuino quodã spiritu afflari. Horũ verò sacerdotum antistites Archigalli nominabãtur. His quidẽ insanis ac furentib. ministris & sacerdotib. stipes & æra petere moris fuit, vnde turpiter viuerent, vt manifestè mõstrat Lucret. Implebant em̃ superstitione animos, & exhauriebãt domos. Itidẽ faciunt hodie Franciscani & reliqui mẽdici monachi. Vide Cic. in lib. de Legib.* B Tenero Atti.] *Puero formosissimo, quẽ Cybele casto amore adamauit, eumq́; sacris suis p̃fecit.*

C Modis.] *Modus mensura illa, quam cantores inter canendum obseruare solent.* D Sistri Phrygij.] *Sistrum crepitaculum, quod concusum, argutum sonorumque edat tinnitum, dictũ est.* E Tmoli.] *Montis Lydiæ.* F Comum.] *Quidam ex scriptoribus cum Dionysio coniungunt. Hyalicus autem Dionysius vocatus Deus comus: i. conuiuiorũ & comessationum nocturnarumq; saltationum, vt notat Hesychius. In cuius militia autorabantur iuuenes, qui coronati noctu cum facibus musicisque instrumentis ad amicarum fores saltandi canendique gratia concurrebant, procaciterq; lasciuiebant, vt fores nonnunquam effringerent, quod optimè describit Philostratus περὶ εἰκώνων imagine tertia. Crepalocomus, vinolentorum hymnus, apud Aristophanem in Ranis.* G Lydi.] *Lydiæ regionis Asiæ minoris incolæ.* H Euantis] *Bacchi.* Εὐὰν *enim vnum est ex Bacchi cognominibus. Ab Euantiũ mulierum vlulatione & clamore impositum. Virgil. 6. Aeneid. de Helene:*

Illa chorum simulans Euanteis Orgia circum
Ducebat Phrygia—.

Vbi certè Ephanteis Phrygias matres Bachi furore agitatas vocat. I Orgia.] *Liberi patris & Bacchi sacra fuerunt, quæ præcipuè à mulieribus furore correptis celebrabantur, & quoniam tertio quoque anno fiebant, Trieteria dicta sunt. i. triennalia.* K Rhythmis.] *Quid sit rhythmus & eius diuisio, tum quid differat à metro, & quomodo Latini exponãt vide Iulij Cæs. Scaligeri poëtices lib. 2. qui est Hyle, cap. 2.* L Duro Marti.] *Diophanius Lacedæmonius, qui de sacris deorum scribit, ait apud Athenas Marti solere sacrificari sacrum, quod* ἑκατονφόνευμα *appellabatur Si quis enim centum hostes, interfecisset, Marti de homine sacrificabat apud insulam Lemnum, quod sacrificatum est à duobus Cretensibus, & vno Locro, sicut Sosistrates scribit. Sed posteaquam hoc Atheniensibus displicuit, cæperunt offerre castratum porcum, quem nephrendem vocabant quasi sine renibus. Habuit autem Mars sacerdotes & flamines, qui ab eo Martiales dicebantur.* M Mystæ.] *Initiati tuis sacris, ac tui cultores, tuorumque mysteriorũ periti.* N Tibi sacramus luctus.] Ἀρθριτικὰ: id est, *articulorum dolores, & podagricos morbos, quos vere aut autumno*

tũno magna ex parte moueri & excitari docent Hippocrates sectionis 3.aphoris.20.in vernalium enumeratione: Item sectionis 6. Aphor.53.& Celsus lib.4.cap.24. Quod autem magna ex parte dixit Hipp. non temerè est factum. Interdum enim hyeme & æstate morbi podagrici fiunt, sed hoc rarius est. Cur verò in vere & autumno podagrici morbi excitentur, vide commentaria in ipsum Hippocr. præcipuè Galeni. Idem Hippocr. sect.3.aphor.22 Dum de autumno loquitur, connumerat coxendicum dolores, qui & ipsi sunt è podagræ genere, vt ipsa podagra continetur inter articulorum morbos. vt 10.de compos. medicam.secundum locos, à Galeno scriptum est, affectis locis duntaxat differentes, & non toto genere. Namque Ισχίας, *seu coxendicum dolor* ποδάγρα καὶ ἀρθρίτις *nihil aliud sunt quàm articulorum dolores à fluxione quapiam orti, vt Aetio visum est capite sexto, libro duodecimo. Cæterùm isti affectus ab oblæsa parte denominati sunt, vt liquet ex Galen.2.meth.med. Nam si ad inferiores partes facta fuerit fluxio, & pedum articulos repleuerit, podagra vitium nuncupabitur. Si verò in multis corporis articulis innititur, aut per omnes æqualiter articulos fluxio dispergatur,* ἀρθρίτιδα *Græci, nos articularem morbum appellare consueuimus, ex eiusdem Aetij testimonio. Qui autem* ἰσχίον *nuncupatum articulum cruciare solet, à Græcis* ἰσχίας, *velut & qui eo affectu laborant* ἰσχιαδικοὶ *nuncupantur.* O Vbi grammifera.] *graminea. Veris descriptio.* P Zephyro reflante.] *Fauonio occidentali vento. Horatius libro primo epist.ad Mecœnatem 2:*

Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima.

Q Malè nupta hirundo.] *Progne. Quod autem nonnulli tradiderunt Philomenam in lusciniam abijsse, Ioannes Grammaticus in Hesiodi commentarijs, non Philomelæ id obtigisse dicit:* καὶ πρόκνη ἀηδὼν γεγονῆα τὸν ἰτὺν ὀδύρεται. *& Procne in lusciniam commutata Ityn deplorat. Idem apud. Ouid. habemus:*

Sola virum non vlta prius mœstissima mater,
Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.

Ita & Horatius Flacc.de Procne loquens, quamuis non expresso nomine, Lusciniæ tamen similem dicit:

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix auis & Cecropiæ domus,
Aeternum opprobrium, quòd malè barbaras
Regum est vlta libidines. *Et Catullus eodem modo.*
Qualia sub densis ramorum concinit vmbris
Daulias absumpti fata gemens Ityli.

Sentit idem doctissimus Probus in Bucolicis. Vide quæ in Alcyone annotauimus, & pòst, in Menippi & Tiresiæ dialogo. Lucianus autem noster, ad vulgatam fabulam respicit, quæ talis est: Procne Pandionis regis Atheniensium filia & Terei Thracum regis vxor, qui Philomelæ alteri Pãdionis filiæ, sub prætextu visendæ sororis à patre abdictæ in itinere vim intulit, vitiatæq; linguam præcidit, ne flagitium cuiquam indicare posset. Verùm illa (vti erat lanificij peritissima) rem omnem quo gesta erat ordine, in tela depinxit, eamq; per famulam ad Procnem sororem misit, quæ quamuis sororis iniuria grauissimè commota, vltionem tamen in orgiorum tempus distulit, quo tempore magna mulierum caterua comitata thyrsisq; & pellibus instructa, sororem carceri eripit, & in regiam perducit, vbi communicato cum illa consilio, Itym communem filium dilacerauit, patriq; epulandum apposuit, illoq; epulis tam nephandis iam satiato, sub finem cœnæ pueri caput in conuiuium attulit. Quo agnito Tereus furore percitus cum stricto gladio vxorem insequitur, eamque iam occisurus in vpupam commutatur, etiam nunc militarem cristam in capite gerentem, Progne autem in hirundinem, Itys verò in phasianum, Philomela deniq, in auem sui nominis etiam hodie de Terei iniuria suo cantu conquerentem. Martial lib. 14:

Flet Philomela nephas incepti Teteos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur auis.

Vide latiùs hanc fabulam apud Ouid. 6. Metamoph. Hirundo sola auium in tectis versatur, nullam adferens vtilitatem: plus enim inepto garritu tædij adfert, quàm voluptatis. Est enim minimè canora, sed molesto quodam stridore obstrepit. Sanè κωτίλλη ἡ χελιδῶν Hesiodo, propter garrulitatem: vnde poëta is κωτιλλοῦσα formauit: κωτίλλειν enim garrire est eoq; cognomento ales hæc apud Anacreontem & Simonidem appellatur.

tur. & Aristophanes Ran. Musæa hirundinum vocat nugationem nihili, & quæ filijs leuior sit. Nicostratus garrulitatem hanc notat his iambis:

εἰ τὸ συνεχῶς πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖν,
ἦν τοῦ φρονεῖν παράσημος, αἱ χελιδόνες
ἐλέγονται ἡμῶν σωφρονέστεραι πολύ.

Loqui si indesinenter, multaq; & velociter,
Prudentiam indicaret, vtique hirundines
Fortasse quàm nos sapere dicantur magis. *Hesiodus haudquaquam leuiter, sed ex arte dixit hirundinis loquacitatem lamentationem esse, fabulæ ratione habita, quæ de Pandionis filia fertur:*

τόνδε μετ' ὀρθρογόη πανδιονὶς ὤρτο χελιδῶν.

Quem mane gemens Pandionis exijt hirundo.

ὀρθρογόη exponunt interpretes, clamosa, non autem diluculò flens, cùm hirundo tota clamitet die, non autem manè tantum aut vesperi, veluti facit luscinia. Hirundinem Græci vocant chelidona, que verni temporis indicium est & nostro magis quàm vlla alia volucres contubernio freta, diu nobiscum versatur, nostra omnium maximè familiaris atq; domestica, totam apud nos æstatē agit. Atq; hoc illud est quod Horat. lib. 1. epist. ad Mecænatē 2. ait: Cum Zephyris & hirundine prima. *Apud Athenæum legas Rhodijs præcipuum fuisse morem sub tempus vernum hirundinem inuitare, idq; χελιδωνίζειν dicebant. Apud Aristoph. Hirundo chlænam venderet, theristum emere suadet, præterijsse quippe hyemem admonitu, adesse verò æstatem.* R Nocturna perq; lucos philomela.] *Luscinia cùm primùm sylua frondibus incipit opacare, diebus ac noctibus quindecim aßiduè canit, ab eo verò tempore canit quidem, sed non aßidué.*

PODAGRICVS.

Trimetri Iambici.

Πο. ὤμοι πόνων ἀρωγὸν, ὦ τρίτου ποδὸς	O' *ægritudinis opifer & comes meæ,*
μοιρᾶν λελογχὸς βάκτρον, ἐξέρειδέ μου	O' *tertij gerent a Bacule vicem pedis,*

Tremu-

βάσιν τρέμουσαν, καὶ κατίθηνον τρίβον,	*Tremulum mihi suffulciat oro gradum,*
ἴχνος τὲ βαιὸν ὡς ἐπιστήσω πέδῳ.	*Iterq́ dirigas, leuia & vestigia*
ἔγειρε τλῆμον γῆα δεμνίων ἄπο,	*Firmes pedum, possint vt inniti solo.*
καὶ λεῖπε μελάθρων τὴν ὑπώροφον στέγην.	*Age miser ex stratis tua mēbra corripe,*
σκέδασον δ' ἀπ' ὄσσων νύχιον ἀέρος βάθος,	*Et culmen ædium relinque vmbratile,*
μολὼν θύραζε, καὶ πὸς ἡλίου φάος,	*Nigramquè ab oculis excutiens caliginem,*
ἀθόλωτον αὖραν πνεύματος φαιδρῦ σπάσον.	*Prodi foràs, & ad rutilum Solis iubar*
δέκατον γὰρ ἤδη τοῦτο πὸς πέμπτῳ φάει,	*Auram serenam spiritu læto trahe.*
ἐξ οὗ ζόφῳ σύγκλειστος, ἡλίου δίχα,	*Ter quinq́ præteriêre nunc solidi dies,*
εὐναῖς ἐν ἀστρότοισι τείρομαι δέμας.	*A' sole cùm procul in tenebris abditis*
ψυχὴ μὲν οὖν μοι καὶ πεθυμία πάρα,	*Incomposito in lecto cubans distorqueor.*
βάσεις ἀμείβειν ἐπὶ θύρας ὡρμημένῳ,	*Adest animus, adest voluntas sæpiùs*
δέμας δὲ νωθρὸν οὐχ ὑπηρετεῖ πόθοις.	*Vt in pedes me conijciam, fores petens,*
ὅμως δ' ἐπείγου θυμὲ γιγνώσκων, ὅτι	*Sed corpus imbecille vota deserit.*
πτωχὸς ποδαγρῶν, περιπαθεῖν μὲν ἂν θέλῃ,	*Atenim propera mea mens, quoniam te non latet*

Egena vita podagrici, qui cùm velit
Obambulare, non queat, viuentium

Hunc

καὶ μὴ δύνηται, τοῦτον ἐν νεκροῖς τίθει.	*Hunc exime numero, & refer inter mortuos.*
ἀλλ' εἶα·	*Sed eia.*
τίνες γὰρ οἱ δ' βάκτρα νωμῶντες χεροῖν,	*At qui veniunt hîc qui baculos manibus mouent?*
κάρηνα φύλοις Ακτέας κατασφεῖς,	*Capita coronati β folijs sunt Acteæ,*
τίνα δαιμόνων ἄγουσι κωμαστὴν χορόν;	*Cuiúsve dæmonũ celebrant festum chorum?*
μῶν Φοῖβε Παιὰν, σὸν γραίρουσι σέβας;	*An γ Phœbe Pæan numen extollunt tuum?*
ἀλλ' οὐ στέφονται Δελφίδος φύλλῳ Δάφνης.	*At δ Delphica nulla cingit illos laurea.*
ἢ μί τις ὕμνος Βακχείων κωμάζεται;	*An fors canitur laus aliqua Bacchanalium?*
ἀλλ' οὐκ ἔπεστι κισσίνη σφραγὶς κόμαις.	*Sed non adest ε signum comis hederaceum.*
τίνες ποθ' ἡμῖν, ὦ ξένοι βεβήκατε;	*Age qui, vel vndénam venitis hospites,*
αὐδᾶτε, καὶ πρόεσθε νημερτῇ λόγον.	*Exponite nobis, veráq; fateamini:*
τίς δ' ἐστὶν, ἣν ὑμνεῖτε, λέξατ' ὦ φίλοι;	*Et quam deam celebretis amici, dicite.*
Χο. σὺ δ' ὢν τίς, ἡμᾶς καὶ τίνων προσεννέπεις;	CHO. *At tu quis es, vel vnde nos interrogas?*
ὡς γάρ σε βάκτρον καὶ βάσις νύετον,	*Vt enim baculus gressusqúe nobis indicant,*
μύστην ὁρῶμεν τῆς ἀνικήτου θεᾶς.	*Mysten videmus insuperabilis deæ.*
Πο. εἷς εἰμι κἀγὼ τῆς θεᾶς ἐπάξιος.	POD. *Vnus quidem & ego sum, deam non dedecens.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

α BACVLE.] *Podagrici & senes baculo sustentantur, cui innitentes gradum stabiliunt: ideo in diuinis literis pro consolatione, auxilio, sustentationeq; ponitur. Psal. 22: Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Pro sustentaculo: Thob. 5. & 10: Lumen oculorum nostrorum baculum senectutis nostræ, solatium vitæ nostræ. Verba sunt Annæ vxoris Thobiæ de filio suo Thobia. Latini in huiusmodi significatu scipionem protulêre. Poëtâ in fine 2. lib. epig. Græc. Podagricos ὀκλοφοβεῖν nosse dicit: id est, baculos & arma ferre. Sunt enim semper in armis, vixosi, queruli, pleni indignationis & iracundiæ, indignè ferentes vel miuscam præterüolentem insidere pedibus: ita omnis doloribus impatientes, omnes reformidant tactus.*

β Foliis Actææ.] *Herbæ siue fruticis grati foliorum odore. Ideo podagræ mystis tribuit Lucianus: de quâ Plinius lib. 27. cap. 7. Ruellius hanc eandem esse putat, aut certè simillimam illi, quæ à Dioscoriee & cæteris Græcis χαμαιάκτη, quasi humilis sambucus, & coactæ breuitatis ἄκτη, à Latinis ebulum vocatur Germanis Attich/vel ruder erhoder. Gallis hyeble. Alterum enim sambuci genus est.* γ Phœbe Pæan.] *Phœbus dictus est Pæan, ἀπὸ τῦ παύειν: id est, à medendo. Medicinæ enim inuentum antiquitas Apollini tribuit. Iuuen. sat. 6:*

Parce precor, Pæan —. δ Delphica laurea.] *Laurus. Cato autem de Re rustica lib. 1. Lauream & laurum pro eodem accipit. Itidem Virgil. 7. Ecloga:*

Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho,
Formosa myrtus Veneri, sua laurea Phœbo.

Horat. 2. Carm. Tum spissa ramis laurea feruidis. *Delphica dicitur, quòd victores ea Delphis coronarentur. Horat. lib. 3. Carm. Ode 30:* —& mihi Delphica
Lauro cinge volens Melpomene comam. *Apollinea quoque dicitur, quòd Apollini dicata ac sacra sit. Græci Daphnem vocant, ab eius nominis puella, quam Apollo adamauit. Ea coronabantur Apollinis mystæ & sacerdotes ac diuinaculi. Item triumphantes & poëtæ.* ε Signum hederaceum.]

Hederæ

Hedera Baccho sacra est, & huius altera species nigra Dionysia appellatur. Virgil. in Pharmaceutria:

—atque hanc sine tempora circum
Inter victrices hederam tibi serpere lauros.

CHORVS.

Dimetri partim calcaectici, partim acatalectici.

Χορ. τὰν μὲν Κυπρίαν Ἀφρο-
δίταν,
πατρόνομον πόντου ἀπ' ἄ-
θέρος,
ἀντέρισμα λόσμιον ἁρμο-
γάν,
ἄλιος ἐν νύμασι Νηρέως.
τὰν δ' Ὠκεανοῦ παρὰ πηγᾶς,
Ζηνὸς παράκοιτιν Ὀλυμπίου
λωκάλεσσον, ἐν ῥίσι λόπποις
Ἥρᾳ ἐν τιθήσαις Τηθύος.
λοιπὰν φάσι ἦ κρατὸς ἐν ἀφθί-
του, (ἀν,
ἐλόχευσε λόρυς ἄτρομον φυ-
Κρονίδας, μίαν ἄεισ' Ὀλυμ
πίων,
τὰν ἐγερσικύδοιμον Ἀθάναν.
τάν δ' ἁμετέραν θεὸν ὀλ-
βίαν,
ὁ γήρως λιπαρᾶσιν ἐν ἀγκά-
λαις,
πρώταν ἐλόχευσεν Ὀφίων.
ἔτ' ἐπαύσατο μὴ σκότιον φάος,
ἀνίκα λὶ τε λαμπὰς ἁὼς, καὶ φαιδραὶς ἀγλαὶς φίλας,

A *Venerem* B *sacra deam Cypri*
Ex ætheris ortam semine
Nutriuit in æquoreis aquis
Γ *Nereus decẽtem fabricam,*
Δ *Iunóq; coniunx & soror*
Tonantis, vlnas candida,
Apud Oceani fontes vagis
In sinubus educata
Nutrice fuit E *à Tethyde:*
Summóq; vertici celebri
Est verginis interritam
Enixus indolem, pater
Cœlestium Z *Saturnius,*
Virtute claram H *Palladem.*
Sed hanc deam beatam
Primam cubitis Θ *Ophion*
senex
In delicatis protulit.
Cùm desiit tenebrosa lux,
Et orta lucifera fuit
Aurora, iubarq; lucidum

τότ'

τότε καὶ Ποδάγρας ἐφάνη κράτος.
ὅτε γὰρ λαγόνων σε τεκοῦσα
Μοῖρα, Κλωθὼ τότ' ἔλουσεν,
ἐγέλασεν ἅπαν σέλας οὐρανοῦ,
μέγα δ' ἔκτυπεν οὐδίος αἰθήρ.
τὴν δ' οὐγλαγέτοις ἐνὶ μαζοῖς,
ἔνολβος ἐτρέψατο Πλούτων.

Solis: podagræ tum simul
Apparuit potentia.
Te prodeuntem ex ilibus
Parcæ, statim I Clotho abluit
Totusq; risit ætheris
Fulgor, tonuitq; serenum
Cœlum, beatus at aluit
Hanc in papillis lacteis
Largus pater ipse K Pluton.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

A VENEREM deam.] *Venus à Latinis nuncupata, à Græcis ἀφροδίτη, καὶ κυπρογένεια, ab antiquis amorum, gratiarum, pulchritudinis, delitiarum, voluptatumq; omnium habita est dea. Hanc poëtæ ex maris spuma, & vrani:* id est, *cœli testiculis natam fabulantur, à Saturno excisis, & in mare proiectis: vnde & παρὰ τὸν ἀφρὸν,* hoc est, *à maris spuma ἀφροδίτην appellârunt. Ausonius:*

Orta salo, suscepta solo, parte edita cœlo
Aeneadum genitrix hic habito alma Venus.

B Sacræ Cypri.] *κυπρογένης Cypria siue Cypris Venus frequenti nomine dicta est, quòd in Cypro genita, & illic colebatur, vel quòd párere faciat, ἢ τὸ κυεῖν παρέχουσα.* Γ Nereus.] *Maris deorum antiquissimus, vnde & grandæuus, & senior dictus. Græci ἁλιὸν γέροντα vocant, Nereidum Nympharum pater, mirificè laudatus ab Hesiodo in Theogonia.* Δ Iuno.] *Saturni filia, Iouis soror & coniunx, qui tonans dicitur & ὑψιρεμέτης:* id est, *altitonans siue altisonans & altisonus, quibus vocibus & Latini vtuntur. Claudianus:*

Contra tonantem coniurant furiæ. *Virg. 10. Aen.*

Panditur interea domus omnipotentis Olympi.

Et Nenius à quo desumpsit Virgil.

Panditur interea domus altitonātis Olympi. *Olympum*

pum enim pro Ioue poëtæ cœperunt aliquando, & pro ipso cœlo.

E A' Tethyde.] *Oceani vxore. Ouid. 5. Fastor.*

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn.

Pausanias in Corinth. tres ait fuisse Iunonis nutrices: Eubœam, Prosymnam & Ascræam. Z Saturnius.] *Iupiter Saturni filius. Virgil. lib. 4. Aen.*

Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis.

H Palladem.] Ἀθάναν *Doricè. pro* ἄθηναν. *Ea ex Iouis capite & cerebro iam adulta prodijt, hinc dicta* κορυφαγένη, *& quòd sine matre edita* ἄμητρος, *quam Latini Mineruam vocant.* Θ Ophion.] *Cadmi socius ex illis qui è dentibus serpentinis nati fuerunt. Ideoq; & nomen habet à serpente, qui Græcè* ὄφις *dicitur. Is communibus auspicijs cum coniuge Eurymone Oceani filia rerum potitus est, ante Saturnum, à quo deiectus Ophion à Cœli gubernaculis, vt ab Ope Saturni vxore, Eurymone quod in Cassandra Lycophron innuit, & Aristoph. ac vtriusque tradit interpres.* I Clotho.] *Vna Parcarum.* K Pluton.] *vel Pluto Saturni ex Ope filius & Iouis ac Neptuni frater: ab opibus nomen habet. Græcè enim* πλοῦτος *opulentia est. Ij quum ad regni diuisionem venissent, Plutoni, qui natu minor erat, & Agesilaus vocabatur, pars Occidentis obtigit secus infernum mare: Ioui plaga Orientalis: Neptuno insulæ Hinc datus est fabulæ locus, vt Ioui cœli imperium, Neptuno maris, Plutoni inferorum obtigerit, qui Proserpinam Cereris filiam in vxorem habuit. Podagra autem cum opulentis tantùm conuersari solita & delicijs assueta est. Vult enim perquàm delicatè tractari, molliter cubitare, & non nisi in anserinis & olorinis plumis dormitare.*

PODAGRICVS ET CHORVS.

Πο. τίσι δ' ἐν τελεταῖς ὀργιάζει πεσπόλους;
Χο. οὐχ αἷμα λάβρον πεσχέομεν ἀπὸ στόματος σιδάρου
οὐ τριχὸς ἀφέτου λυγίζετε στροφαῖσιν αὐχήν,

POD. [a] *Sed qualibus sacris ministros excitat?*
GHO. [b] *Nihil cruoris ab ore ferri* [c] *fundimus,*
[d] *Nec vlla seta de ceruice vellitur,*

οὐδ' πολυκρότοις ἀστραγάλοις πέπληγε νῶτα,
οὐδ' ὠμὰ λάκιστα κρέα σιτούμεθα ταύρων.
ὅτε δ' πτελέας ἔαρι βρύει τὸ λεπτὸν ἄνθος
καὶ πολυκέλαδος κόσσυφος ἐπὶ κλάδοισιν ᾄδει,
τότε δὰ μελίων ὀξὺ βέλος πέπηγε μύσταις,
ἀφανὲς, κρύψιον, δεδικὸς ὑπὸ μυχοῖσι γέφων,
πόδα, γόνυ, κοτύλην, ἀστραγάλους ἰσχία, μηρὸς,
χεῖρας, ὠμοπλάτας, βραχίονας, κόρωνα, καρπὸς,
ἐσθίει, νέμετε, φλέγει, κρατεῖ, πυροῖ μαλάσσει,
μέχρις ἂν ἡ θεὸς τὸν πόνον ἀποφυγεῖν κελεύσῃ.
Ποιεῖς ἄρα κἀγὼ τῶν κατοργιαομένων
ἔλαθον ὑπάρχων, τοι γὰρ ἡκέτω πρευμενὴς
δαίμων φανεῖσα, σὺν δ' ἐγὼ μύσταις ὁμοῦ
ὕμνων κατάρξω, τὸ ποδαγρῶν ᾄδων μέλος.

[e] *Nec terga talis perstrepunt sonantibus,*
[f] *Nec frusta crudæ pascimur carnis boum.*
Cùm [g] *vere florem tenuis* [h] *vlmus germinat,*
Et insidet ramis loquacula [i] *merula,*
Acuta tunc mystis sagitta figitur
[k] *Per membra, clàm, latens, & intima penetrans,*
Pedem [l] *genu, cauosq́ nodos ossium,*
Talosq́ coxarumqúe vertebra, femora,
Manus, scapulas, & brachia, & imas artuum
Cauernulas, tumidasq́ digitorum bases:
Omnia vorat, depascitur, [m] *vrit, occupat,*
[n] *Inflammat, emollit, dea donec iusserit*
Augufere morbum, [o] *& esse modum doloribus.*
POD. *Ergo vnus & ego, nescius licet, fui*
Deæ sacratæ numine tali per citus:
Ergo benigna veniat apparens dea,
Simulq́ [p] *cum Mystis, & ego hymnos ordiar*
Solitum podagricis modulaturus melos.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a Ὀργιάζει.] ὀργιάζω, & ὀργιάζομαι, vem diuinam facio, & ἐξοργιάζω, expio, & ad sacra suscipienda præparo. *b* Nihil cruoris.] *Aliquot sacrificia recenset. Verùm de varijs & multiplicibus sacrificiorum Gentium ceremonijs Lucianus in eo qui est, de sacrificijs, & Lilius Gregor. Girardus in Syntagmate 17. Sanguinem autem ad aras fundi solitum ostendit Virgil.* vt, Sanguinis & sacri pateras.. *c* Fundimus.] *Supina manu libamus. Virg 4. Aen.*

— media inter cornua fundit.] *Id autem fiebat in sacris superùm.* *d* Nec vlla seta.] *Et illud notandum ex ceremoniarum instituto quod ait, Nec vlla seta de ceruice vellitur. Sacrificulus autem setas inter cornua victimæ manu excerptas, tanquam prima libamina in ignem mittebat. Id quod & Virgil. non ignorauit, cùm cecinit in 6. Aen.*

Et summis carpens media inter cornua setas,
Ignibus imponit—.

e Nec terga talis.] *Flagellatio seu verberatio, quam Aegyptij facere post sacrificium soliti fuerant, ab Herodoto lib. 2. describitur.* *f* Nec frusta crudæ.] *Partes sacrificabant in loco aliquo excelso, & mundo, coronatamq; hostiam mactabant. Cùm verò magus, qui sacrificio præerat, membratim carnes in singulos quosque diuisisset, abibant omnes, nulla deis parte relicta. Græci quoque & Hebræi holocaustum nonnunquam distribuebant vel epulabantur.* *g* Vere.] *Quo potissimùm tempore podagrici mouentur dolores, antè diximus. Ver enim maximè excitat tales cruciatus.* *h* Vlmus.] *Notissima ferè omnibus arbor, vitibus amica, de qua Plin. lib. 16. cap. 40. Col. l. 4. cap. 13.* *i* Merula.] *De huius auis natura Plinius lib. 10. cap. 29. Vide etiam Aelianum & Oppianum de Aucupio.* *k* Per membra.] *Podagrici dolores in omnibus ferè corporis partibus fiunt. Sed propriè in articulis pedum primo, vnde nomen habent, tum etiam manuum, sed rarius, quia locus arctior est, nec tantum laborat grauibus motibus, vt iunctiuræ præter naturam dilatentur, atque sic infirmiores fiant. Fit & in omnibus ossibus, quæ inter se iuncta sunt, vt alterum sine altero moueri possit,*

siue in ἐναρθρώσει septimi cum secundo osse carpi, & humeri cum cauitate scapulæ: seu in ἀρθρωδίᾳ superiorum oßium pollicis, vel metacarpij, aut tarsi pedij, & συσσαρκώσει γιγγλύμου dicta, & συνδρώδη modò sit cum motu. Nam aliqua est, siue vt inter ossa pubis, & generaliter potiùs fit, dum inflammantur tendones, seu sint oßium vincula, seu musculorum fines, quàm cauitates articulorum, licet ab illis soleat ob latitudinem inchoare. Modò enim locus frigidus, & doloris capax podagræ simile accidit. Nonnunquam fit in tarso pedis & carpio & metacarpio & spina dorsi & faucibus ac dentibus, in articulo pectoris cum iugulo in sterno. Non autem poßunt tam celeriter finire dolores suos articuli, vt interiora membra, tum quia exangues, tum quia longiùs à corde & iecore positi: vnde etiam quæ circa pectus podagræ, & in spina dorsi, celeriù finiuntur, & in gutture, mandibulis, dentibus, quàm quæ in manibus, & quæ in manibus, quàm quæ in pedibus. l Genu.] *Si genu occupat, dicitur Gonagra ab Hippocrate.* m Vrit.] *Quia calida, & sunt inflammationes.* n Inflammat.] *Morbos podagricos inflammationes esse, ex Hippocratis aphorismo 47. sect. 6. liquet.* o Et esse modum doloribus.] *Hippocr. 6. sect aphoris. 49: Quibuscunque podagrici morbi fiunt, hi sedata inflãmatione, intra dies quadraginta restituuntur. Corn. Cels. de Medicina libro quarto, capite vigesimo quarto de Articulorum doloribus: Vbi dolor & inflammatio se remiserunt, quod intra dies quadraginta fit.* p Cum mystis.] *Mysteriorum peritis.*

CHORVS.

Dimetri.

Χο. σίγα μὲν αἰθὴρ, καὶ νήνε-
μος ἔστω,
καὶ πᾶς ποδαγρῶν ἐνφημείτω.
ἴδε, πρὸς θυμέλας κλινοχαρὴς
βαίνει δαίμων, σκίμπωνι βά-
σιν στηριζομένη.

Tranquilliter igitur & sine
Ventis sit æther, quilibet
Laudes canat podagricus.
aa *En strata diligens dea,*
Suas ad aras aduenit
bb *Baculo gradũ suffulciẽs.*

Salue

χαίροις μακάρων πολυπραοτάτη,	*Salue Deûm mitissima,*
καὶ σοῖς πὲ πόλοις ἵλαος ἔλθοις,	*Tuosq́ benigna respice*
ὄμματι φαιδρῷ· δοίης δὲ πόνοις λύσιν ὠκεῖαν,	*Lætante lumine famulos,*
ταῖς δ' εἰαρινοῖς ὥραις.	*Huiusq́ veris tempore*
	Paulùm dolores mitiga.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

aa EN strata.] *In epigrammate incerti authoris penultimo lib. 2. epig. Græcorum,* ἀλλοτρίοις ποσὶ *à seruis vecta, aut eius ambulando insistens, aut vtrinque sustinentibus pendens.* *bb* Baculo gradum sussulciens.] *Et hoc est, quod idem incertus poëta eandem* ὁ πλοφορεῖν *nosse dicit:* id est, *arma ferre, siue baculos quibus sustentatur.*

PODAGRA.

Trimetri Iambici.

Πο. τίς τὴν ἀνίκητόν με δεσποτὶν πόνων,	*Quis est hominum, cui non ego insuperabilis*
οὐκ οἶδε ποδάγραν τῶν ἐπὶ χθονὸς βροτῶν;	*Regina morborum Podagra nota sim?*
ἢν ὅτι λιβάνων ἀτμὶς ἐξιλάσκεται,	A *Quam nulla thura, nulla fumigatio,*
ὅτι χυθὲν αἷμα βωμίοις παρ' ἐμπύροις,	B *Nec fusus apud aras cruor aut donaria*
οὐ ναὸς ὄλβου περικρεμὴς ἀγάλμασιν.	*Suspensa templis diuitum placabilem*
ἢν ὅτι Παιὰν φαρμάκοις νιτᾷν σθένει,	*Reddunt: nec ipse vincere summus omnium*
πάντων ἰατρὸς τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν,	C *Pæan deorum medicus* D *arte sua potest,*
οὐ παῖς ὁ Φοίβου πολυμαθὴς, Ασκληπιός.	*Apollinisve filius Aesculapius.*

ἐξ οὗ γὰρ ἐφύη πρῶτον ἀνθρώποις γένος,	*Ex quo siquidem mortalium fuit genus,*
τολμῶσι πᾶντες τὸ μὸν ἐκβαλεῖν σθένος,	*Omnes meas retundere vires gestiunt,*
ἀνκῶντες ἀεὶ φαρμάκων τεχνήματα.	*Omnemq́ turbant pharmacorum industriam.*
ἄλλος γὰρ ἄλλην ἐπ' ἐμὲ πειράζει τέχνην.	*Alius enim in me aliam tentat solertiam.*
τρίβουσιν ἀρνόγλωσσα καὶ σέλινά μοι,	E *Plantaginem terunt,* F *apijq́ semina,*
καὶ φύλλα θειδάκων καὶ νομαίαν ἀνδράχνην,	G *Foliaq́ lactucarum, & agreste* H *peplion,*
ἄλλοι πράσιον, οἱ δὲ ποταμογείτονα·	*Et* I *marrubium, amnicolamq́* K *potamogeitona.*
ἄλλοι ἀνίδας τρίβουσιν, ἄλλοι σύμφυτον·	*Alij* L *Cnidas terunt, alijq́* M *symphyton.*
ἄλλοι φακοὺς φέρουσι τοὺς ἐκ τελμάτων,	N *Lentes alij de stercore lectos illinunt.*
σαφυλίνον ἡφθὸν, οἱ δὲ φύλλα Περσικῶν,	*Hos* O *cocta pastinaca, foliaq́ persica,*
ὑοσκύαμον, μήκωνα, βολβοὺς, σίδια,	P *Hyoscyamus,* Q *papauer, &* R *bulbi iuuant,*
ψύλλιον, λίβανον, ῥίζαν ἐλλεβόρου, νίτρον,	S *Cortexq́ pomi punici, malicorium,*
τοῦλιν μετ' οἴνου, γυείνην, κολλαμφακὸν,	*Et* T *psyllion* V *thus,* X *ellebori radix,* Y *nitrum,*
ἀνπαρισσίνην ἀκίδα, γύειν ἀριθίνην.	*Et mixta vino* Z *telis, &* α *collamphacos,*
ἀράμβης ἀπέφθου φύλλα, γύψον ἐκ Γάρου.	β *Et gyrine, simulq́* γ *galla cupressina,*

Et δ *panis hordeaceus, atq́* ε *brassicæ*
Crudæ folia, ζ *gypsus gari liquaminis.*

Et

σπυράθους ὀρείας αἰγὸς, ἀνθρώπου κόπρον,
ἄλευρα κυάμων, ἄνθος Ἀσίου λίθου.
ἕψουσι φρύνους, μυγαλὰς, σαύρας, γαλᾶς,
βατράχους, ὑαίνας, τραγελάφους, ἀλώπεκας.
ποῖον μέταλλον οὐ πεπείρατα βροτοῖς,
τίς οὐχὶ χυμὸς, ποῖν οὐ δεύδρου δάκρυ;
ζώων ἁπάντων ὀστᾶ, νεῦρα, δέρματα,
στέαρ, αἷμα, μυελὸς, οὖρος, ἀπόπατος, γάλα;
πίνουσιν οἱ μὲν τὸ δὲ τεσσάρων ἄκος,
οἱ δὲ τὸ δὶ ὀκτὼ, τὸ δὲ δὶ ἑπτὰ πλείονσι.
ἄλλος δὲ, πίνων τὴν ἱερὰν, καθαίρεται,
ἄλλος ἐπ' ἀοιδαῖς ἐπιθοῦτῶν ἐμπάζεται·
Ἰουδαῖος ἕτερον μωρὸν ἐξάδει λαβών.
ὁ δὲ θεραπείαν ἔλαβε παρὰ τ' κράνης.

Et η stercora syluestris capræ, θ fimus hominis,
ι Farina fabarũ, κ flos quoque lapidis Asii.
Alij λ rubetas, quiq; vocantur μ aranei
Mures, ν lacertas atq; ξ mustelas coquunt,
ο Ranas, π hyænas, ρ tragelaphos, σ vulpeculas.
τ Cuius metalli non pericla sumpta sunt?
Quis non probatas υ humor est mortalibus?
Aut cuius inexplorata lachryma est arborum?
Animalium omnium ossa, nerui, tergora,
φ Adeps, χ cruor, ψ medulla, ω lotium, A merda, B lac.
Γ Bibunt alij numero quaterno pharmacum,
Alij per octo, perq; septem plurimi.
Δ Alius bibens sacram, repurgari studet,
Aut E carminibus animum adhibens illuditur.

ἐγὼ

Z Iudæus excantat fatuum nactus alium.
Rursus alius H à fonte remedium petit.

ἐγὼ δὲ τούτοις πᾶσιν οἰμώζειν λέγω,	*Sed omnibus illis Θ nil nisi plorare impero:*
καὶ τοῖς ποιοῦσι ταῦτα, καὶ πειρῶσί με	*Et sic facientibus vel I irritantibus*
εἴωθ' ἀπαντᾷν μᾶλλον ὀργιλωτέρα,	*Occurrere soleo magis iracundior.*
τοῖς δὲ φρονοῦσι μηδὲν ἀντίξουν ἐμοί,	*Qui verò contra me nihil eius cogitant,*
ἤπιον ἔχω νοῦν, εὐμενής τε γίγνομαι.	*Illis facilem & tractabilem me præbeo.*
ὁ γὰρ μεταλαβὼν τῶν ἐμῶν μυστηρίων,	*Nam qui meis communicat mysterijs.*
πρῶτον μὲν εὐθὺς εὐστομεῖν διδάσκεται,	*Primùm quidem statim bona verba dicere*
τέρπον ἅπαντας, εὐτραπέλους λέγων λόγους.	*Docetur, oblectareq́ salibus & iocis*
πᾶσιν δ' ὁρᾶται μετὰ γέλωτος καὶ κρότου.	*Dictisq́ facetis se salutantes solet.*
ὅτε ἐπὶ λουτρὰ φερόμενος βαστάζεται.	*Deinde cùm gestatus intrat balnea,*
Ἀτὴν γὰρ, ἣν εἶπεν Ὅμηρος, ἥδ' εἰμ' ἐγὼ,	*Fit ridiculus, fit & voluptas omnibus.*
βαίνουσ' ἐπ' ἀνδρῶν κρᾶτα, καὶ βάσεις ποδῶν	*K Aten enim quam dixit Homerus, illa sum*
ἁπαλὰς ἔχουσα, παρὰ δὲ τοῖς πολλοῖς βυοτῶν,	*Ego, per hominum capita molliter ambulans,*
Ποδάγρα καλοῦμαι, γιγνομένη ποδῶν ἄγρα.	*Plantas pedum teneras habens: veruntamen*
ἀλλ'	*Pleriq́ me mortalium Λ podagram vocant,*

Quoniam pedum captura sum, ποδῶν ἄγρα.

Sed

ἀλλ' ἄγε μύσα πάντ' ὀργίων ἐμῶν, χοράρχ' ὕμνοις πλὺ ἀνίκητον θεάν.

Sed agite Myſiæ, quî meis colitis ſacra, Celebrate laudibus inſuperabilem deam.

GILBERTI COGNATI. ANNOTATIONES.

A NVLLA thura, nulla fumigatio.] *Thuris ſuffitus confortat cerebrum, & ideò commodus apud medicos eius vſus, in reprimenda humorum fluxione, & cerebro robore adȳciendo, ac quod in eo continetur exiccando. Sed fruſtrà omnis conatus. Vnde ingenioſius Poëta lib. 1. de Ponto, eleg. 4.*

Soluere podoſam neſcit medicina podagram.

Plutarchus in comment. περὶ τῆ ἀθυμίας refert huiuſmodi ſententiam ceu vulgo iactatam: οὔτε ποδάγρας ἀπαλλάπλει κακὸν ἰάτρος. Nec podagra liberat calceolus. Plinius ait, non eſſe incurabilem. Nam in multis ſponte deſinit, & in plurib. curatur. Vide remedia lib. 20 cap. 11. Podagræ curatio etiam eſt à Cardano deſcripta in lib. de Dentibus. B Nec fuſus apud aras cruor.] *Victima, hoſtia. C* Pæan deorū medicus.] *Virgines veſtales inquit Macrob. ita indigitant Apollinem. Apollo medice, Apollo Pæan. Idem Lucianus in dialogo Iouis, Aeſculapij & Herculis: ne ipſe quidem Pæan curauerit te. D* Arte ſua.] *Sunt qui ſcribunt inuentam fuiſſe medicinam ab Apolline, inter quos Ouid. lib. 1. Metam.*

Inuentum medicina meum eſt, opiferq; per orbem
Dicor, & herbarum ſubiecta potentia nobis.

Iouis autem filius Apollo cenſetur; huius verò Aeſculapius: Ipſa nimirū Theoretice, quæ intellectum illuminat, Apollo eſt, Aeſculapius ars ipſa. vnde Maro in fine lib. 7. Aeneid

Tum pater omnipotens aliquē indignatus ab vm-
Mortalem infernis ad lumina ſurgere vitæ, (bris
Ipſe repertorem medicinæ talis & artis
Fulmine phœbigenam Stygias detruſit ad vndas.

Ars igitur Aeſculapio attributa, per quā bona comparatur valetudo, vtpotè quæ in Therapeuticæ. i. medendi arte & curatio-

ne ipsa versetur. Dicta Pæonia manus. E Plantaginem terunt.] Αρνόγλωσσον *Græcis, Plantago Latinis nominatur, cuius folia (vt ait Plin.) podagras refrigerant, & in primo impetu rubentis podagræ, hoc est, calidæ, conueniunt. L. Apul de Virtutib. herbar. Ad podagram, inquit, & omnem neruorum dolorem & tumorem herbæ plantaginis folia contusa cũ sale, & imposita, optimè facere certum est. Celebrauit & Themiso medicus plantaginem tanquam inuẽtor volumine de ea edito.* F Apij semina.] *Quæ ipsa herba efficaciora sunt, vt inqt Gal. & eius radix L. Apul. de virtutib. herb. Petroselinon, Latinis apium syluaticum tritum & impositũ, neruorum dolorem sedat.* G Lactucarum folia.] θρίδαξ *Græcè, Latinè lactuca. Si enim ex biliosa fluxione fiat podagra aut arthritis, herbæ admouentur, quæ infrigidandi & astringendi vim habent per se leuigatæ, præsertim virides, veluti sunt plantago, lactuca, portulaca, polygonon, & reliqua huiusmodi. Hæc enim dolores, qui accessionibus fiunt, abundè lenire possunt. Adhuc etiam magis si paucæ farinæ hordeaceæ, vel vnũ ex prædictis, vel duo admisceas, & ne siccescat medicamẽtum, vtile est etiã rosaceum cataplasmati adijcere. Frigida autem cataplasmata admoueantur, mutenturque crebriùs, & nunc hæc, nunc micæ panis posca imbutæ adhibeãtur, vel hordeacea farina cum rosaceo accommodetur, vt Paulo visum est.* H Peplion.] Ανδράχνη νομαία *siue* ἀγρία *portulaca syluestris siue agrestis. Hippocrati* πέπλιον, *Dioscoridi* πεπλίς. *Plin. lib. 20. cap. 20 Portulaca quam peplion vocant, non multùm satiua efficacior. Nascitur non multũ absimile à peplo. Eius semen tantùm vtile est, & idem cum Tithymalis habet temperamentum. Quantum autem peplion à peplo differat, Cardanus in libro 4. de Ratione victus in acutis docet. Ruellius Peplum eandem esse herbam cum ea, quam officinæ hodie Esulam rotundam vocant, putat. Vnde Plin. lib. 27. cap. 22.* I Marrubium.] πράσιον *Græcis & officinis, Marrubium Latinis. Plinius scribit neruorum contractionibus esse salutare, cuius succus articulis minuendæque bili cum melle prodest.* K Potamogeiton.] ποταμογείτων *Græcis & Latinis, quasi fluminibus vicina dicta est, siquidem in aquosis & palustribus locis nascitur, hinc Ioanni Sinapio interpreti amnicola dicitur, & vul-*

& vulgo fontinalis, siue fontalis. Sunt qui tintinabulum terræ dicunt. Folio est betæ, ac plantaginis aquaticæ. Refert quoque folium Indum vocatum officinis. Refrigerat, adstringit & exsiccat similiter polygono. Plinius lib. 26. cap. 8. scribit vsum esse in folijs ac vitiosis cruribus vtilem. De ea Dioscorides libr. 1. cap. 102. L Κνίδας.] *θυμέλαια frutex & genus herbæ, de qua Dioscorides lib. 4 cap. 173. Huius semen dicitur κνίδειος κόκκος, granum cnidium, vnde conficitur κνιδέλαιον cnidium oleum, de quo Plinius libro 23. capite 4. Idem de ipsa herba libro 21. cap. 16. Hallucinantur plurimùm Pharmacopœi, qui pro eo vtuntur Daphnoidis semine, vt monuit Fuchsius lib. 1. de Composit. medic. M* Σύμφυτον.] *μέγα ἢ ἄλλα, symphyton alterum, consolida maior, alum, solidago. Maior verò dicitur alterius minoris & πετραίου respectu. Nomen illis apud Græcos Latinosque egregia constringendi vis fecit. Vtrumque coxendicis dolori prodest. N* Lentes.] *φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, lens palustris siue aquatica: est autem muscus lenticulæ similis, qui in aquis præcipuè stagnantibus reperitur. De cuius vi Galenus lib. 8. de Facultate simpl. medic. ita dixit:* Humidæ *frigidæq; temperaturæ existit, vtrinque ex secundo ordine. Decocta cum polenta, & illita podagram lenit, vt inquit Dioscor. lib. 4. cap. 89. Plinius quoque scribit, podagris cum polenta imponi. O* Cocta pastinaca.] *Σταφυλίνος Græcè, Pastinaca Latinè dicitur, cuius radicē decoctam in vino prodesse podagris, quæ sine tumore sunt, inquit Celsus. Tam purpurescens, quā carotam vocant, q̃ lutea calefacit & abstergit. Agrestis ad medicinæ naturā propiùs accedit. P* Hyoscyamus.] *ὑοσκύαμος Græcis, Apollinaris Latinis. Confert podagris, inquit Dioscor. Miscetur vtiliter & alijs cataplasmatis dolorē leuantib. Folia omnibus medicamentis dolorem sedantibus per se, & cū polenta mixta vtiliter illinuntur. Q* Papauer.] *Latinè, μήκων ἥμερος Græcè, podagris illinitur cū lacte mulierū & croco, inquiūt Diosc & Plinius: vbi aūt adeò magnus dolor vrget, vt podagricus eū ferre nequeat, eis quæ torporē inducūt, medicamētis vtendum est, quanq̃ eorum liberalior vsus & frequēs cauendus sit. In hūc itaq; vsum hyoscyami seu mandragoræ, papaueris & cicutæ folia adhibeātur, vel eadem contusa, ac leuigata cum ouorum*

rum lutcis ac rosaceo permixtæ accommodentur. Galenus 10. de Compos. med. secundum locos, hoc medicamentum ex Asclepiade cõmẽ lauit: Succi papaueris drach ij croci drach. ß cũ lactẽ mulichri, aut bubulo, aut caprillo trito, ac adiecto pane interno diligẽter leuigato, vt molle cataplasma fiat, & rosaceo admoto mollito. Dolore sedato, partes refouendæ erũt calefacientib. medicamentis. R Bulbi.] βόλβοι ἄγρειοι, *siue cepa syluestris ad articulorum dolores conducit, inquit Dioscor. podagris cũ melle & per se prodest.* S Cortex mali punici.] *Græcè ροὰ vel ροιὰ, Latinè pomum Punicum, malum granatũ: cuius putamen siue cortex σίδιον dicitur, nobis verò malicorium. Flores perrò eius Cytini dicuntur. Similem vim habent acini, σίδια & cytini, hoc est, astringentes sunt, & exiccantes. Ex mali Punici corticibus, rhus & semperuiuo, vino probè decoctis accurateq; leuigatis, ac cum farina hordei mixtis medicamentum commendat Alexan. in podagra ex sanguinis copia excitata.* T Ψύλλιον.] *Græcis & in officinis dicitur, Latinè pulicaris, de cuius temperamento Gal. lib 8. de Facult. simpl. medic. ita dixit: ψύλλιον semen habet admodum vtile, ex secundo refrigerantium ordine, in desiccando verò & humectando, medium quodammodo est, & symmetrum. Dioscorides: Vis ψυκτικὴ refrigeratoria. Cum rosaceo aceto, aut aqua illitum, articulorum & doloribus prodest. Plinius, vis ad refrigerandum ingens. Semen in vsu. Omnibus articulorum morbis salutare est: huius semen madefactum in aqua, admistis in heminam seminis duobus resinæ colophoniæ cochlearibus, thuris vno. At si semen psyllij in aqua feruenti macueretur, & diligenter subigatur, viscosumq; fiat, & hordeaceæ farinæ permisceatur, mirabiliter podagricos dolores mitigabit, feruorem & ardorem doloris extinguet, & affecta loca ad temperiem bonam reducet, vt liquet ex Alexandro, Aetio & Paulo.* V Thus.] *Græcis λίβανος, Officinis olibanum dicitur. Est autem lachryma ex suæ arboris Arabicæ atque Aegypti cortice emanans, Libanotus quoq; vocata. Dioscor. libr. 1. cap. 70. in Arabia, quæ ideò thurifera appellatur, gigni traditur, in qua Sabæi, propter thuris fertilitatem clarissimi olim habiti sunt, vt ex fontibus poëtarum, cùm Græcorum, tũ Latinorũ, nimirum Homero atq; Virgilio, demonstrari potest. De thure Galenus*

lenus in emplastricis medicamentis, Methodi 5. Nos in initio huius actus recensuimus, velut ingredientibus aijs, quæ hic ad memoriam reuocari velim. X Ellebori radix.] Huius duo sunt genera. ἐλλέβορος λευκὸς, albus, & μέλας, niger, melampodium. Vtrumq; Latinè veratrum satis notum, sed sola radice, quæ in vsu medico frequenter venit. Prodest articulorum doloribus correptis & resolutis, podagricis & ischiadicis, inquit Plinius. Υ Nitrum] Græcorum nitrum, albū antiquis frequens fuit, & rei medicæ vtile, natiuum & factitium, sicut authoribus Dioscoride lib. 5. cap. 78. & Plin. lib. 31. cap. 10. ostenditur, A sale nitro nostro non multùm differt. Ζ Telus.] τῆλις. i. fœnugræcum. Plinius & Varro testantur hanc frugem siliciam & siliculam Romanos magis, q̃ fœnugræcum appellasse. Columella eam simpliciter siliquam dici ait. Plinius lib. 24. cap. 8. eius recenset vtilitates in medicina, dicitque mederi podagræ, chiragrę, articulisq;. Si ex pituito so humore sit podagra, & dolor vehemens ortus fuerit, cataplasmate mitigante vti oportet, quale est ex farina fœnisgræci ex aqua mulsa, aut vino tenui decocto, modico oleo nardino adiecto. α Κολλάμφακος.] dictio composita ex κόλλα i. gluten siue glutinum, qua dictione Latini tantùm vtuntur in eius cõpositis Et φακὸς i. lens. Hinc Phacinus panis & Phacosſius dæmon. Sunt glutini multa genera quæ in medicina locum habent, & quædam ex farinâ parantur. Farinæ autẽ tot sunt genera & tam diuersa, quot & quàm varia semina sunt, vnde conficiuntur. β Et gyrine.] Gyrini informes dicuntur ranarum partus, quod scribit Theon 1. ἀδὲ πλαγιαζουσι γρύλλοι, ἓ ἄποδα, quando vrsarum more pariunt ranæ. Hinc in prognosticis Aratus:

Αὐτόθεν ἐξ ὕδατος πατέρες βοόωσι γυρῖνοι. id est,

Inde gyrinorum clamant per stagna parentes.

Itidem Aristoph. citante Suida: οἷον πατέρες βοῶσι γυρίνων. i. Quemadmodum patres clamant gyrinorum. Plin. lib. 9. cap. 51: Pariunt, inquit, ranæ minimas carnes nigras, quas γυίνους vocant, oculis tantùm & cauda insignes, &c. Sic autem dicuntur à figura corporis in gyrum orbiculari, quò fit vt mira celeritate se quò velint voluant, versentq;: quemadmodum testatur Hesychius, & qui fuit, qui scripsit Etymologicon Græcarum dictionum.

dictionum. Porrò cum ranæ tribuitur loquacitas, quæ stoliditatis solet esse comes, minimũ mentis esse oportet gyrinis, quos vix deprehendas esse animal, nisi mouerentur. vnde apud Platonem in Theæt. prouerbiali figura: ἀδὲν βελτίων βατράχου γυρίνου. i. Nihilo ranagyrina prudentior. γ Galla cupressina.] Eam multæ arbores producũt, sed præstantissimæ δρῦς quercus, quæ etiam glandes producit, item & viscũ. Ex Syria præcipuè affertur, parua, rotunda, perforata, atramento scriptorio conficiendo aptissima. Habetur Anconæ in Italia, & Castello albo in Hispania. De ea Dioscor. lib. 1. cap. 123 Gal. lib. 7. de Facul. simpl. med. Græcè κυκὶς dicitur. ὁ Panis hordeaceus.] κρίθη, hordeũ: ex eo panis, polenta, quam Græci ἄλφιτον nominant, & pisana medicamenta veterib. vsitatissima, conficiuntur. Farina hordeacea cũ sico in missa aqua decocta, inflammationes discutit. Podagricis inflammationib. cum cotoneis aut aceto prodest. γύρις, Dioscoridi est farinæ pollen. i. flos, è verbo polleo. q. hordei siue tritici portio præstantissima sit. Marcellus Dioscoridis interpres dicit, pollinem esse tenuissimũ puluerẽ subtilioremq; farinæ partem, qualis circa molas pleruncq;, & loca in quib. panis pinsitur. parietib. hærens inuenitur. ε Brassicæ crudæ folia.] κράμβη ἡ ἥμερος, Brassica satiua vulgo caulis, cuius sunt aliquot genera. Est vnũ minutiorib. caulibus, & tenuioribus foliis, flore luteo, Galli Choux rouges dicunt, Dioscor. Brassicæ succus cũ sœnigræci farina podagricis & articulorum doloribus correptis illitus prodest. Brassicæ folia per se aut cũ polenta trita omnibus inflammationib. conferunt. Plinius: Podagræ aũt morbisq; articularijs illinitur, cũ rutæ, coriandri & salis mica, hordei farina. Aqua quoq; eius decocta neruos articulosq; mirè iuuat. Scribit insuper à podagrà liberatos edendo brassicam, decoctaq; ius bibendo. Quidam eius succũ ex aceto, vel cũ fœnogræco articulis, podagrisq; imponunt. Ad coxendicum dolores cũ adipe peruetusto. Plura de brassicæ viribus vide apud Catonem de Rerustica, cap. 157. L. Apuleius de Virtut. herb. Herbæ brassicæ syluaticæ folia cum axungia vetere pisata, & commixta quasi malagma inducitur linteolo grosso, aut in aluta, & imponitur podagræ. Quòd si vetustissimus dolor fuerit, eò magis efficacior erit. Cinis crematæ radicis brassicæ, eiusq; coliculorũ cum axungia il-

gia illitus, multis fuit præsidio, vt inquit Paulus. Conuenit autē si pituitosus influat humor. ζ Gypsus.] *Gypsum ex lapide quodā candido in Burgundia superiori multis in locis coquitur, atq; etiam è terra eruitur. Arefacit, & est emplasticum, ac reprimit, maximè si misceatur Gari liquamine ex salmuria saliti piscis, Gari apud Græcos dicti. Id salmuriā vocamus. i. ius salsum, muriam salsuginē, in qua pisces & caro seruantur. Et Gypsum & Garum ἰσχιαδικοῖς & coxendicis dolori infunduntur.* η Stercora capræ syluestris.] *Caprarū præsertim in montibus degentium σπύραθοι vel σπύραθα. i. baccæ, globuli acrem & discussoriam vim habent induratorū maximè tumorū. Cum posca & farina hordeacea fimus caprinus diuturnos tumores discutit, quod Galenus sui experientia docet. Idem inquit, eo vsus sum ad genu tumorē habens inueteratū, & ægrè solubilem, iusso fieri cataplasmate ex farina hordeacea per oxycratū, indito videlicet hoc stercore, & mirificè homo ille fuit adiutus. Cum axungia verò impositum his, qui podagra tentātur, auxilio est, vt inquit Diosc. lib 2. cap. 72. vbi vtilem, Arabicam dictam, vstionem Ischiadici videbis. Fimi caprini cinerem cū axungia vetere, podagris auxiliari, author est Celsus.* θ Fimus hominis.] *ἀνθρώπου κόπρος, humanū stercus, vt posteritatis memoriæ prodidit Gal. lib. 10. Simpl. med. vim habet vel maximè digerentem, ab inflammatione vindicat, & obiter intumescere non sinit. Verùm abominandum est ob fœtorem.* ι Farina fabarum.] *De fabis Gal. lib. 7. de Fac simpl. med. Erasmus noster in adag. Chil. Sunt enim frigidæ & siccæ. In podagricis, inquit Gal. ea sæpenumerò vsi sumus ex aqua decocta, deinceps adipem suillum admiscentes. Fabalium etiam siliquarū cinis, ad coxendies, & neruorum veteres dolores, cum adipe suilli vetustate prodest, vt inquit Plin.* κ Flos quoq; lapidis Asij.] *Asii historiam, & vires descripsit Gal. lib. 9. Simpl. med. Est lapis, inquit, in Asso proueniens, quem ob id ipsum Assion cognominant: Innutritur ei quiddam farinæ tenuissimè adsimile, qualis in pistrinorū parietib. adhærere visitur. Appellant hoc medicamentum petræ Asiæ florem. Troadis est Assus, vt Plin. lib. 26. cap. 17. author est. Generationem floris nasci ex rore maris vel aspergine, ac Sole indurari idem Galenus existimat. Podagrici*

eo ius

eo iuuantur. Hic lapis idem videtur esse qui & Sarcophagus, de quo Plin. lib 26 cap. 17. & lib. 2. cap. 96. Cels. lib. 4. cap. vlt. in cura prodagræ. Aetius lib. 7. cap. 39. Oribas. Synops. lib 2. cap. Cardan lib 5. de Variet. rer. λ Rubetas.] *φρυνός ἢ βάτραχος ἐλαφρὸς καφός, i. Rubeta rana palustris muta, quam quidam bufonē vocāt. Terrestris nocētior, magisq; lethifera est, q̄ palustris. Acopon ex rubetis ad podagricos, arthriticos, ischiadicos describitur apud Aet. lib. 12. c 44. Plin. & Marcell. aiunt, podagris prodesse ranæ rubetæ exustæ cinis.* μ Aranei mures.] *μυογαλη compositū est vocabulum ex μυὸς & γαλῆς. i. ex mure & mustela. Dicitur & μυγάλη, vt hic. De eo Aet. libr. 13. cap. 14. colore similis mustelæ est, magnitudine autem muris, os oblongū habet, caudam exiguā, dentes tenues.* ν Lacertas.] *Σαῦρος ἢ σαῦρα in vsu medico habetur etiā, vt docti norūt medici, chirurgicíve Ischiadicis pr. desse dicit Plin. lacertam viridem in cibo, ablatis pedibus, intraneis & capite.* ξ Mustelas coquunt.] *De ea legito Gal. lib. 11. de Facult. simpl. med. vbi mustelam, pro podagricis & arthriticis nunq̄ cōbusisse fatetur, de qua quidam tradiderāt, cinerem eius aceto illitū podagricos iuuare, & a thriticos, quippe cui insit vis discutiendi. Dioscor. lib. 2. cap. 24: Cremata in fictilis podagricis confert, cinere ex aceto illito γαλῆ κοινοῦ mustela vulgaris. Mustelæ viuæ combustæ cinis cum oleo rosaceo & aceto penna illitus, podagricis prodest. Marcell. & Plin. qui addit, vel si cera & rosaceum admisceatur. Mustelæ sanguis cum plantagine illitus, podagras lenit, Plinius. Neruos contractos remollit, & articulorum dolorem soluit, Isidorus.* o Ranas.] *βάτραχος, notissimū animal, cuius species sunt plures. Oleo de ranis multi vtuntur in podagra. Plin. & Georg. Pictor.* π Hyænas.] *Hyæna habetur in Africa corpore nō minore q̄ lupus est, cuius caro coacta cū oleo iuuat podagricos & iuncturarū dolores ex frigiditate. Cocta cū aqua, cui insideat in solio seu cupa podagricus & arthriticus, plurimū prodest: Rasis & Albert. Vtuli marini, aut quod melius est, hyænæ pelle facta calciamēta, si qs in quotidiano vsu habuerit, efficaciter podagræ morbo carebit. Marcell. Hyænæ felicum lapides Asio prodest podagris.* ρ Τραγέλαφος.] *Animal hirco & ceruo simile, nascitur in Arabia. Diod. lib. 3. ab Aristotele dicitur*

Hippela-

Hippelaphus. σ Vulpeculas.] ἀλώπεκος, *pulmo in vsu quotidiano est medico, quũ ex eo Loch officinæ contra pectoris vitia paratũ habeant. Plinius: Podagris vulpes decocta prodest. Oleum vulpis discoctæ vtile est arthriticis & podagricis, inquiũt Haly, & Rasis. Est etiam vnguentum vulpinũ apud Nicolaum Myrepsum admodũ vtile ad podagricos & arthriticos dolores.*

τ Cuius Metalli.] *Non solùm ab ipsis fodinis metallica & fossilia medicamenta habentur sed etiã à fornacibus, vbi Metalla funduntur. Nam ibi & diphrygẽ, & pompholygem, & spodiũ & cadmiam, & argenti spumã, & alia nonnulla habemus.*

υ Humor, lachryma.] *Succi in medicina admodũ necessarij sunt, & non solùm ab herbis eliciuntur, sed etiã à radicibus, vt Cyrenaicus, & glycyrrhizæ. Ac fructibus malorũ punicorum, citrinorũ, limonũ, ex myrti baccis, inglandibus, moris, pyxacantha, ligustri baccis, & acacia. Item omphaciũ. De his vide Galenum lib. 6. de Medic. compos. secundũ locos. Adhac habentur varia liquorũ genera, quæ quamplurimis ex plantis distillant ac defluunt, quorũ alij gummi, alij resinæ, alij lachrymæ vocantur. In gummi genere sunt opoponax, laser, ammoniacũ, sagapenũ, euphorbium, galbanum bdellium, myrrha, thus, opopalsamum, sarcocolla, styrax, & id genus alia. In resinarũ verò censu sunt: Therebinthina, lentiscina, strobilina, pinea, picea, larigna, & abiegna. In lachrymarum denique numero sunt lac, quod ex papauerũ vasculis excipitur, propriè opium appellatũ, scammoniũ, quod ex thapsia fluit, tithymalorum omniũ lac, cancamum, tragacanthæ lachryma, quiq; defluit ex vitibus liquor, ex pruno, amygdalo & ceraso. Manna cœlestis est quidã ros siue liquor suauis, qui ex aëre veniens sublucanis temporibus, arborũ ramis, & frondibus, herbis lapidibus, & solo interdũ inuenitur hærere, qui breui tẽporis curriculo coalescens, grumosus in gummi morem efficitur* φ Adeps.] στέαρ. *De dapibus, seuis & pinguedinibus, quæ in medicum vsum veniunt, copiosè & abundanter locuti sunt Dioscorides lib. 2. cap. 69. & Galenus. Vtimur autem pinguibus pro leniendis, ac sedandis doloribus, emolliendisq; tumoribus.* χ Cruor.] Αἷμα *de sanguine Galenus statim in initio libri 10. de Simplicium medic. facult. Diosc. li. 2. cap. 70.* ψ Medulla.] μυολός. *De medullis nihil quicquam*

melius aut elegantius dici potest, quàm quod Galen. de illis scriptũ reliquit, lib. 11. de Facult. simpl. medic. Medulla mollit indurata corpora, siue duricies sit in musculis, vel neruis, quos τένοντας vocant Græci, siue connexiones artuum sint adfectæ, siue exta patiantur. Ex experientia ceruinæ primas tribuit Gal. secundas bubalæ, postremas hircinæ è dorsi spina meliorem iudicat atq; hyberno tempore adseruandam docet. ω Lotium.] *οὖρος, melius οὖρον, vrina frequenter hodie vrinæ vsus in re medica habetur, quia abstergendi vires obtineat. De vrinis Dioscor. lib. 2. cap 74. Gal. lib. 10. simpl. med.* A Merda.] *ἀπόπατος, σκατὸν vel σκατὸς, κόπρος ἀπόπατημα, ἄφοδος, βόλβιτος, fimus, stercus. Inter fomenta podagræ est fimus pauonum, qui (vt refert Hieronymus in 2. contra Iouinianum) podagræ feruorem mitigat. Fimus bouis, inflammationibus conducit, & cum aceti fece podagris auxiliatur. Columbinum stercus vehementer eitam sui experientia Galenus commendat. Ad coxendicis dorores, ad podagricas & arthridicas affectiones, si nulli dum nodi vel tumores extiterint, conducit. De humano & caprino stercore, cùm satis superque antè disseruerimus, non est quid ampliùs addendum existimem. Refert Plinius pluribus malagmatibus eos vti, qui podagræ morbo laborent. Ea peculiari epitheto fœtida dicuntur, cùm sint omnia ferè talia, meritoque dixit Hippoc. in lib. de Flatibus, Medicinam artem esse sordidam, cùm medicus res fœdas, fœtidasque tractare cogatur. Medici autem cùm multorum animantium, tum hominis etiam excrementa non illinunt solùm, verùm in potione ministrant in morbis. Hinc medicorum & Aesculapij apud comicorum lepidissimum Aristophanem in Pluto σκατοφάγος,* id est, *merdam comedens epitheton, qui olim, vt humoris peccantis naturam deprehenderent, sudores in balneis strigili exceptos, & aurium sordes degustabant: non minus quàm veterinarij medici equorum stercora. Vide Hippoc. lib. 5. Gal. lib. 3. de Locis affectis.* B Lac.] *Galen. lib. 10. simpl. medic. refert experientiam de lacte & caseo in arthritico. Propriè autem ad tophos facit vetustissimus, acerrimusque caseus, cum suillæ carnis præpinguis, ac veteris decocto contritus, & superimpositus ex omnium ferè medicorum Græcorum consensu.*

Γ Bibunt

† Bibunt alij numero quaterno Pharmacum, &c.] *Arbitror decocta intelligere, quæ pluribus assumuntur dosibus appetente diluculo: interdum etiam vesperi, præsertim, vbi frequentem exhibitionem ægrotanti nullam afferre molestiã, aut eandem morbum ipsum requirere, compertum habemus. Dosis est pondere trium, quatuor, plurium aut pauciorum vnciarum, pro morbi aut ægrotantis ratione: & dicitur à Græco δίδωμι, quod est, dare. Hac voce nos vtimur proportione simplicium medicamentorum. Decoctorum autem varia sunt genera, quædam enim ad concoquendos tantùm, & alterandos humores vsurpantur, quædam verò non tantùm in hoc vt concoquant & alterent, sed & vt simul purgent, aliosq; multos effectus in diuersis partibus corporis præstent adhibentur, & magistralia dicuntur, siue mixta. i. simul concoquentia, & purgantia. Sunt etiam nonnulla quæ priuatim purgantia vocantur decocta. Parantur autem maximè è stirpium radicibus, foliis, floribus, surculis, fructibus, seminibus, corticibus, & lignis, & ex aqua iusta quantitatis coquuntur, donec tertia pars, aut dimidium absumatur. Decocta exprimuntur & colo transfunduntur, & mox seu inutilia abiiciuntur. Liquor saccharo aut melle dulce redditur, idemq; oui albo purificatur, & quibusdã odoramentis suauius fit. Extant aliquot exempla decoctorum, concoquentium, alterantium, mixtorum & magistralium apud Mesuẽ & Leonhartum Fuchsium de Compositione medicamentorum lib. 3 Sunt autẽ Græcorum medicis duo protrita potionũ vocabula, nẽpe ἀφέψημα. i. elixatio, decoctũ, à Græco verbo ἀφέψω, quod est, defervesco. de quo Dioscor. li. 2. c. 185. Et ἀπόβρεγμα. i. delutũ aut infusum. Est autẽ dilutũ, aqua vinum, aut alius humor, in quo herbæ, aut radices vel aromata maduerint, quibus exẽptis relicta eorũ vt in aqua vel vino, id propriè dilutũ vel infusionẽ dixeris Euacuationes autem lenitiuas & moderatas siuẽ per sedẽ factas, siue per vomitũ, veteres συγμαισμοὺς vel συγμιάσμους siue σύγμιας vocant. Galen. in lib. 2. Hippoc. de artic. Hinc συγμιστέον. i. purgare decocto & potione. Herodotus συγμιάζει, purgat se.* Δ Alius bibens sacram.] *ἱερὰν ita nominarunt Græci, quasi sacrã ab operibus & facultatibus suis diuinis & mirabilibus, aut certè quasi magnã. Magna itaq; est,*

propter excellentes suas facultates. Isdē picra, vt hodie etiā vocabatur. i. amara, ob aloēn, quæ mirificè amara est, & magna copia eius compositionē ingreditur. Extant eius confectionis diuersæ compositiones, quæ ab autoribus ferè nomina traxerunt, scilicet Ruffini, Galeni, Hermetis, Constantini, Abbatis, Heraclogadij, &c. E Carminibus.] Incātationibus. Virg. Eclog. 8.

Carmina vel cœlo possunt deducere lunam.
Carminibus Circe socios mutauit Vlyssi:
Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

Irrepsit hoc incantationis & maleficij genus in medicinam, habuitq; olim & adhuc hodie habet. suæ artis, sub medicinæ prætextu suos professores, quos Plato lib. de Rep. 2. Agyrtas, arbolos & vates nominat, qui ante diuitiū ianuas stipē petituri, oppidatim quæstus causa oberrabāt, & diuina quadā virtute, carminibus & sacrificiorum mysterijs se morbos infligere, inflictos quoq; curare: & si quid sceleris à diuitibus, aut eorū proauis esset cōmissum, in magica sacrificiorū celebritate suffimentorumq; odore expiare, eorumq; inimicos tam sontes, quàm innocētes ἰυγγας, id est, carminibus oblædere posse gloriabantur. Quos non tantùm arguit, sed pie & sanctè diuinus Hippocrates in libello de Sacro morbo siue comitiali ita redarguit, & impietatis accusat. Qui, inquit, lustrationibus & magicis incantamētis morborū affectiones depellere se iactitant, hi victus indigni, verba eorū ad Dæmoniū referunt, vt quiddā se amplius scire vulgo ostentent, & homines decipiant. Expiant enim morbo correptos, sanguine & sceleribus inquinatos, iniustos & intoxicatos: ac expiamenta alia sub terrā defodiunt, alia in mare proijciunt, alia ad montes desertos, ne quis ea contrectet, asportāt. At Deus (inquit) qui maxima ac sceleratissima peccata purgat, nostra est liberatio. Qui certè sui filij natiuitate & immolatione, nos à cruento Dæmonum cultu & potestate liberauit. Z Iudæus excantat.] Indæos perfidos incantationibus curare morbos, sunt qui putāt, at ego illos nihil nō audere video, quo ab afflictis ægris per fas & nefas pecuniā emungant. O sceleratū pecuniæ auccupium, quid non mortalia pectora cogis audere? Quos non obsecro morbos curare, quæ denig; præstigia & intempestates, herbarū, radicum, lapidumq; viribus, sub statu lunæ & stellarū ortu adapta-

adaptarũ, sese non efficere posse promittãt? His fascinare, his dæmones cogere, his deniq; iratũ Dei numen litari posse, perfricta fronte nugantur. H A fonte remediũ.] *A thermarũ lauacris, quæ vt Plutarchus ait, lib. de Igne & Aqua, ἀκέσμα, καὶ πρὸς θεραπείαν εὖ αἰσθητα.* i. *salutaria, & ad morborum medelam efficacia, quarũ aliæ per simplices tantũ mineras, vt alumen, sulphur, plumbũ, chalcitida aut ferrũ, suas deriuãt scaturigines, quarũ medicas vires Paulus lib. 1. cap 51. Aegineta & Vitruuius breuiter perstringunt* Θ Nil nisi plorare] *Notum est Græcos ita loqui solitos, vt plorare iuberent eum quẽ à se cõtumeliosè dimitterent, & plurib. annotauimus in prouerbio, Præter plorare nihil. Aristophanes in* πλούτῳ: Ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγωσι: *& infrà:* κλαίειν ἐγώ γέ σοι λέγω. *Lucianus vsus est hac voce in primo Necricorũ dialogo: & in Somnio seu Gallo.* I Irritãtibus iracundior.] *Tale est mulierũ ingeniũ, quibus iratis si repugnes, magis prouoces, nec sine tuo malo discedas. Sic Plautus:*

Bacchæ Bacchanti si velis aduersarier,
Ex insana insaniorum facies, feriet sæpiùs,
Sin obsequaris, vna te soluas plaga. *Sic quantò obnitentibus est asperior podagra tantò stabilior in ratione manentibus indulget.* K Aten enim.] *Ate dea noxæ, damni & turbarũ, quæ* σθεναρή τε καὶ ἀρτίπους, id est, *valida & velox, lõgè antè præcurrit, & tã multa suscitat mala, vt ijs sanandis* λιταὶ *ponè sequentes nunquam sufficere possint.* Λ Podagram vocant.] *Solet enim articularis morbus plerunq; ab humore calido & frigido ex capite præcipuè distillante oriri, vt Hippocrates diuinus ille scripsit: qui si ad pedes descendit, & nos infestat, podagra dicitur: si ad manus, chiragra: si verò ad vniuersum corpus, Arthritis morbus* i. *articularis absolutè appellitatur. Dolorem affert, idq; alijs cum ardore, alijs cum algore. Eo diuites & otiosi præcipuè infestantur. Dicta est autem podagra, quòd pedum vsum impediat, pedicæ, tendiculæ.* i. *laquei more, quo animalia capiũtur. Græci enim* ποδάχραν, *laqueũ appellãt, quasi* ποδὸς ἄγρα. i. *pedis captura. Podagra ab Horatio in epist. lib. 1. Cessans morbus dicitur, quòd longus & aduersus remedia contumax, & difficilis curatu, vel effectu, quia tardet, & cessare cogat:*

Dictaq; cessantem neruis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit, inuidus ægris.

Elidere neruis. i. *depellere è neruis. Baiæ molestè ferunt sulfuræ.* i. *aquas sulfuratas, quæ dicuntur valere ad podagram leuandam, cotemni & pro nihilo putari. Podagra etiam canes laborant. Aristot. lib. 8. Animalium cap. 22.*

CHORVS.

Dimetri Anapæstici.

Χο. ἀδάμαντινον ἦθος ἔχουσα κόρα,
πολυσθενὲς, ὀβριμόθυμε θεὰ,
κλῦε σῶν ἱερῶν πρόπων ἐνοπάς.
μέγα σὸν κράτος, ὀλβιόφρον Ποδάγρα,
τὰν ἡ Διὸς ὠκὺ πέφεικε βέλος·
τρομέει δέ σε κύμαθ' ἁλὸς βαθείης,
τρομέει βασιλεὺς ἐνέρων Αἴδας,
ἐπιδεσμοχρὲς, κατακλινοβατὲς,
κωλυσδρόμα, βασαναστραγάλα,
σφηροπρησιπύρα, μογιοψεδάφα,
δοιδυκαφόβα, γονυκλαυσαγρύπνα,
πρικονδυρλοπωροφίλα,
γονυκαμψεπίκυρτε Ποδάγρα.

O' *nympha* [aa] *ingenium adamantinum habes,*
Multipotens, animo dea valido,
Audi vota tuorum supplicũ.
[bb] *Magna potentia, vis tua magna,*
O' *regina* [cc] *opulenta Podagra,*
Quam [dd] *Iouis horret pernix telum,*
Quamq; profundi [ee] *fluctus pelagi*
Trepidant, quàm quoq; trepidat, [ff] *sceptra*
Qui [gg] *gerit infera* [hh] *Stygius Pluton,*
O' [ii] *gaudẽs nodis, lectigrada,*
[hk] *Cursiuetãs,* [ll] *talorum tortrix,*
Calcicrematrix, malehumi tanga,
Ossitremenda, genufraga, pernox,
Articulos cruciandi cupida
Curuigenuflexa, potens Podagra.

GILBER

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

aa INGENIVM adamantinū.] *Nulla vi domabile, inexorabile, implacabile & infatigabile. Adamantis enim lapidis incredibilis est duricies. vnde quicqd inuictū atq; inexpugnabile & implacabile est, id adamantinū vocamus. Idē Lucianus in Pseudomante, mentem adamātinam dixit. bb* Magna potentia.] *ὃ κράτος ἐστὶ μέγιστον. i. cuius potentia est maxima. Homericū hemistichiū. cc* Opulēta podagra.] *Iuuen. sat. 13:*

—pauper locupletem optare podagram
Ne dubitet Ladas—. *Fuit autē Ladas miræ pernicitatis pauper. Podagra diuites & otiosi præpuè infestūtur & vexātur, rarò pauperes inuadit, vnde rectè Græcus poëta eā μισοπτωχὸν. i. odio habentē pauperes, appellat. dd* Iouis pernix telū.] *Fulmē supremi Iouis gestamē est, quod ciere cōfixit vetustas & velocissimæ celebritatis est: hinc fulminis ocior alis, apud poëtas. Statius:* Ilicet igne Iouis lapsisq; citatior astris. *ee* Fluctus pelagi.] *Neptuni, cuius hoc cognomē fuit, Pelagæus. ff* Sceptra infera.] *Inferorū regnū. Nā apertissimè sceptro siue virga regnū intelligi, illud in diuinis literis ostēdit, quod sceptrū de manu Iudæ non auferendū pollicetur Dominus, donec veniret, q mittēdus erat Christus. gg* Gerit.] *Regit. hh.* Stygius Pluton.] *Pluto inferorum deus Stygius dicitur, à Stygia inferorum palude. ii* Gaudens nodis.] *Nodosa ab Ouid. & Horat. appellatur, ab alijs lapidosa, propter tumores, q in modū lapidis indurantur. kk* Cursiuetās.] *Velocitatis aduersatrix. Podagra. n. maximè velocitas impeditur, & ideo ab Hor. 1. ser. sat. 9. tarda dicitur. Item à Catullo:* Aut si aliquem meritò tarda podagra secat. *A Mantuano tardigrada:*

Tu quoq; tardigradam tactu sanare podagram.

ll Talorum tortrix] *Hæc dea propter varrios effectus varijs epithetis & nominibus celebratur. Extat epigramma Græcum eleganter podagræ originem describens:*

λυσιμελοῦς βάχου, καὶ λυσιμελοῦς ἀφροδήτης
γεναῖται θυγατὴρ λυσιμελὴς ποδάγρα: id est,

Soluere mēbra solet Bacchus, solet & Venus ipsa
Soluere & ex illis nata podagra solet.

Ita vt ex Baccho deo membrorum dissolutore, & Venere dea membrorum dissolutrice, filia podagra nascatur, membrorum dissolutrix. Idem Lucianus in Somnio seu Gallo, scribit podagram ex intemperantia nasci.

Trimetri Iambici.

PERSONAE.

Nuncius, Podagra, Medici, Tortores.

Αγ. δέσποινα, καιρίῳ γὰρ ἤντυ-	NVN. *Domina per opportuna te fers obuiam:*
σας ποδὶ,	
ἄκουε· ἔπος γὰρ οὐκ ἐτώσιον φέρω,	*Audi, neq; enim tibi nunciũ fero [a] friuolum,*
ἀλλ' ἔστι πρᾶξις τῶν λόγων συνέμπορος,	*Sed socia verbis ipsa res adiungitur.*
ἐγὼ γὰρ, ὡς ἔταξας, ἠρέμῳ ποδὶ	*Nam ciuitates, vt statueras vndiq;*
πόλεις ἰχνεύων, πάντας ἠρεύνων δόμους,	*Lento pede vestigans, tibi scrutabar domos*
μαθεῖν ποθῶν, εἴ τις σὸν οὐ τιμᾷ κράτος·	*Cunctas, vt aduerterẽ si quis tuam*
καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἥσυχον εἶδον φρένα	*Potentiam non debito more coleret,*
νικωμένων, ἄνασσα, σᾶν βίᾳ χερῖν,	*Aliosq; tuarum vi manuum sat repperi*
δύο δὲ τώδε φῶτε, τολμηρὼ θράσει,	*Regina domitos, mente bona quiescere.*
ἐφραζέτην λαοῖσι, καὶ κατωμνύτην,	*Isti sed audaces duo, confidentia*
ὡς οὐκ ἔστι σὸν κράτος σεβάσμιον,	*Freti sua non desierunt dicere*

Ac deierare, vim tuam venerabilem

Non

ἀλλ' ἔκβολον βροτῶν σε θύσουσιν βίου	*Non esse, sed exortem volunt mortalium*
διόπερ κραταιῶς συνοχμαῖς δεσμῷ πόδα	*Te generis ac vitæ. Religans igitur pedes*
πεμπταῖος ἥκω, στάδια δανύσας δύο.	*Mox fascijs, vehementer approperans, die*
Π. ὡς κραιπνὸς ἔπτης ἀγγέλων ὤκιστέ μοι	*Iam deniq; quinta veni, lassus itinere.*
τίνος δὲ καὶ γῆς ὅρια δυσβάτου λιπὼν,	*Nam tota fermè duo stadia pertransij.*
ἥκεις; σαφῶς μήνυσον, ὡς ἴδω τάχος.	POD. *Quàm subitus ades, ô nuncie velocissime?*
Αγ. πρῶτον μὲν ἔλιπον πέντε βαθμῶν κλίμακα,	*Sed cuius obsecro regionis terminos*
ξύλων τρέμουσαν δαλύτοισιν ἁρμογαῖς,	*Duros & inuios reliqueris, explica,*
ὅθεν με δέχεται κορδυβαλλῶδες πέδον,	*Clareq; refer, vt celeritatem intelligam.*
σκληροῖσι τρῶσι ἀντερεῖδον κρούμασιν.	NVN. *Quinq; graduũ scalas reliqui primitùs,*
ὅσπερ δανύσας ἴχνεσιν ἀλγινοῖς ἐγὼ,	*Tremulas quoq;, luxatis trabium compagibus.*
ἐστρωμένην χάλιξιν εἰσέβην ὁδόν	*Deinde sternax me excipit mox area,*
καὶ δυσπάτητον ὀξέσι κέντροις λίθων.	*Duris retinens ad pedes impulsibus.*
μεθ' ἣν ὀλίσθῳ περιπεσὼν λείας ὁδοῦ,	*Quod iter vbi confeci grauibus vestigijs,*

Stratam silicibus ingrediebar semitam,
Itúq; scrupulis acutis asperam,
Hinc incidens in lubricam & Planam viam,

ἔσπευδον εἰς τὸ πρόσθε, διάλυτος δὲ μου	*Dum propero progredi, solutum retrahit*
ἔσυρεν ὀπίσω πηλὸς ἀσθενοῦ σφυρὰ,	*Calces malè firmas illicò cœnum retrò,*
δι' ἧς πρῶντι νότιος ἐκ μελῶν ἱδρῶς	*Quà transeunti liquidus è membris mihi*
ἔῤῥει, βάσον μου σαθρὰν ἐκλυομένῳ.	*Sudor fluebat, æger vt fessum gradus*
ὅθεν με δέχεται πᾶν δέμας κεκμηκότα	*Deficeret: inde lassus omni corpore,*
πλατεῖα μὲν κέλευθος, ἀλλ' οὐκ ἀσφαλής.	*Latam quidem, ast tutam minus insisto viam,*
τὰ μὲν γὰρ ἔνθεν, τὰ δ' ἐκεῖθεν ὀχήματα	*Varijs & hinc & inde me vehiculis*
ἤπειγεν, κἀνάγκαζεν, ἔσπερχε τρέχειν.	*Vt currerem cogentibus & vrgentibus.*
ἐγὼ δὲ νωθρὸν ἐλαφρὰ κουφίζων πόδα,	*Quare celeriter subleuans segnem pedem,*
δόχμιος ἔβαινον εἰσόδου πέραν στενὴν,	*Transuersus occursum fugiens, cessi loco,*
ἕως ἀπήνη πρᾶσ δράμῃ προχήλατος.	*Donec citis quadriga transiret rotis.*
μύστης γὰρ ὢν σὶς, ταχὺ τρέχειν οὐκ ἔσθενον.	*Mystes enim tuus nequibam currere.*
Πο. οὐκ εἰς μάτην, βέλτιστε, πρᾶξις ἡ δέ σοι	PODAG. *Non gratis hæc rectè tibi res gesta sit,*
ὀρθῶς πέπρακται, τῇ δὲ σῇ προθυμίᾳ	*Mi nuncie. tuæ nanq; promptitudini*
ἴσαισι τιμαῖς ἀντισηκώσω χάριν.	*Parem rependam gratiam precio pari.*

ἔσω

Atq;

ἔχῳ δὲ σοι λάφυμα θυμήρες τόδε,
ἐξὸς τριτίας πειράσῃ λύφων πόνων.
ὑμᾶς δ' μιῤῥοὶ καὶ θεοῖς ἐχθίστοι,
τίνος πότ' ὄντες, ἢ τίνων πεφυκότες,
Ζηνὸς τε Ποδάγρας ἀνθαμιλλᾶσθαι μέγα τολμᾶτε,
ἢ δ' ὁ Κρονίδας οἶδε νικᾶσαι βίαν;
λέγετ', ὦ λάκιστοι· ἢ γὰρ ἡρώων ἐγὼ
πλάμας πλείστους, καί γ' ἐπίστανται σοφοί.
Πείραν δ' ποδάρκης, ποδαγρὸς ὢν ἐκπαίζεσθε.
θανὼν δ' Ἀχιλλεὺς, ποδαγρὸς ὢν, ὁ Πηλέως.
ὁ Βελλοφόντης, ποδαγρὸς ὢν, ἐκπέπτωκε.
Θηβῶν ἄναξ Οἰδίπους, ποδαγρὸς ἦν.
ἐκ τῶν Πελοπιδῶν, ποδαγρὸς ἦν ὁ Πλησθένης.
Ποίαντος υἱὸς, ποδαγρὸς ὢν, ἦρχε σύλλ.
ἄλλος δ' ποδάρκης, Θεσσαλῶν ἦν ἡγεμών,

Atque hoc adeò gratum tibi sit præmium,
Posthac triennio semel modò leues
Tentare te nostros dolores perferam.
Sed vos scelesti, diis & inuisissimi,
Quinam, vel à quibus parentibus editi,
Audetis obniti podagræ potentiæ,
Cuius superare vim nequit [b] *Saturnius?*
Heus dicite pessimi: quoniã [c] *heroas ego*
Quamplurimos domui, sapientes vt sciunt:
[d] *Priamus pede celer ille, capitur podagricus.*
Perijt [e] *Achilles podagricus ille Pelei.*
Et [f] *Bellerophontes podagricus me pertulit.*
Podagricus & Thebanus erat dux & Oedipus,
Et ex Pelopidis podagricus erat [h] *Plesthenes:*
Et [i] *filius Pœantis etiam podagricus* (alius celer
Dux præfuit classi, fuit & Dux Thessalorum, qui simul atq; prælio

Victus

ὃς ἐπείπερ ἔπεσε Πρωτεσίλαος ἐν μάχῃ,
ὅμως ποδαγρὸς ὢν, καὶ πονῶν οὐκ ἔρχε στόλου.
Ἰθάκης ἄνακτα, Λαρτηάδην Ὀδυσσέα
ἐγὼ κατέπεφνον, οὐκ ἄκανθα τρυγόνος.
ὡς οὔτι χαιρήσοντες, ὦ δυσδαίμονες.
ἴσην πάθησθε κόλασιν, οἷς δεδράκατε·
Ἰα Σύροι μὲν ἐσμὲν, ἐκ Δαμασκοῦ τῷ γένει·
λιμῷ δὲ πολλῷ, καὶ πενίᾳ κρατούμενοι.
γῆν καὶ θάλασσαν ἐφέπομεν πλανώμενοι,
ἔχομεν δὲ χρίσμα πατροδώρητον τόδε,
ἐν ᾧ πρηγοροῦμεν ἀλγούντων πόνους.
Πο. τί δὴ τὸ χρίσμα, καὶ τίς ἡσκεύη, φράσον.
Ἰα μύστης μεσιγᾶν ὅρκος οὐκ ἐᾷ φράσαι,
καὶ λοίσθια θνήσκοντος ἐντολὴ πατρὸς,

Victus ceciderat [k] *Protesilaus, præfuit*
Classi, podagricus licet & æger foret.
Ithacæ quoque principem Laërtæ filium
[l] *Vlyssem, ego, non spina necuit trigonos.*
Nunquam ergo grauisuri, ô calamitosissimi,
Pœnã patiamini meritis vestis parem.
MED. [m] *Syri quidem genere Damasceni sumus.*
Multa [n] *fame verò coacti & inopia,*
Terrã & mare peragramus, errantes, vagi.
Habemus autem quod pater vnguentum dedit,
Per hoc mala consolamur ægrotantium.
POD. *Cedò, quod vnguentum? quis illius habitus?*
MED. *Sacrarum tacendi ius mihi iurandum datum*

ὃς

Me talia dicere tibi planè non sinit,
Nec vltimum morientis edictum patris,

Qui

ὃς ἔταξε κεύθειν φαρμάκου μέγα σθένος,
ὃ καὶ σὲ παύειν οἶδεν ἠγειωμένην.
Πο. εἶτ', ὦ κατάρατοι, καὶ κακῶς ὀλούμενοι,
ἔσιν τὶς ἐν γῇ φαρμάκου δρᾶσις τόση,
ὃ χρισθὲν οἶδε τὴν ἐμὴν παῦσαι βίαν;
ἀλλ' εἶα τήνδε σύμβασιν συνθώμεθα,
καὶ πειράσωμεν, εἴτε φαρμάκου σθένος
ὑπέρτερον πέφυκεν, εἴτ' ἐμαὶ φλόγου.
δεῦτ', ὦ σκυθρωπαὶ, πάντοθεν ποτώμεναι.
βάσανοι, πάρεδροι τῶν ἐμῶν βακχευμάτων,
πελάζετ' ἄσσον. καὶ σὺ μὲν ποδῶν ἄκρους
φλέγμαινε τρόσοις, δακτύλων ποδῶν ἄχρι·
σὺ δὲ σφυροῖς ἔμβαινε, σὺ δὲ μηρῶν ἄπο,
ἐς γόνατα λεῖβε πικρῶν ἰχώρων βάθος,
ὑμεῖς δὲ χειρῶν δακτύλους λυγίζετε.

Βά.

Qui iussit hanc celare nos vim pharmaci,
Quod sæuientem te quoque scit compescere.

PODAG. *An igitur, ô execrabiles, malè perditi,*
Vllius vsquam tanta vis est pharmaci,
Meam quod iniunctum vim sciat compescere?
Sed sine, paciscamur age tali fœdere,
Et experiamur ánne virtus pharmaci
Futura sit superior, an flammæ meæ.
Huc ô seuera statim vndiq; conuolantia
Tormēta, præsides meæ væsaniæ,
Ocyùs adeste, tuq; soleas infimas
Pedum, sub ipsos vsq; digitos vrito:
Tu calcibus insili, profundam tu riges
A' fœminibus ad genua° tabem felleam:
At vos manuum repentè flectite digitos.

TOR.

Βά. ἴδ' ὡς ἔταξας, πάντα σοι διεδράκαμεν.	TOR. *En imperata singula tibi fecimus.*
κεῖνται βοῶντες οἱ ταλαίπωροι μέγα,	*Iacent, miseriqúe clamitant grauissimè,*
ἅπαντα γῆα πεσβολῇ στρεβλούμενοι.	*Per omnia torti mēbra tuis complexibus.*
Πο φέρετ', ὦ ξένοι, μάθομεν ἀτρεκέστατον,	POD. *Nunc agite, ô hospites, videamus optimè,*
εἰ χρισθὲν ὑμᾶς φάρμακον τόδ' ὀφελεῖ.	*An illitum vos nunc muniet hoc pharmacum.*
εἰς γὰρ σαφῶς τόδ' ἐστὶν ἀντίξυν ἐμοὶ,	*Nam si palàm aduersum fuerit illud mihi,*
λιπῶν γαῖαν, εἰς μυχὸς εἶμι χθονὸς,	*Mundum relinquens, abditos terræ sinus*
ἄϊστος, ἀφανὴς, πύματα Τρῶτάρου βάθη.	*Subibo, & [p] infimos abyssos Tartari,*
Ια. ἰδὸ, κέκρισται, κοὐ χαλᾷ φλογμὸν πόνων.	*Obscura & ignota omnibus mortalibus.*
οἴ μοι παπαί γε, τείρομαι, διόκλυμαι,	MED. *En vnximus, leuat neq; dolores tamen*
ἅπαν πέπρωμαι γῆον ἀσκόπῳ κακῷ.	*Podagricus. Heu proh dolor, heu tabesco miser atque pereo,*
οὐ Ζεὺς κεραυνῶ τοῖον αἰωρεῖ βέλος.	*Omnia populatur membra mea [q] cæcum malum.*
οὐδεὶς θαλάσσης τοῖα μαίνεται βλυδών.	*Non Iupiter fert tale [r] telum fulminis,*
οὐδ' σροβητὴ λαίλαπος τόσῃ βία.	*Non vlla sic procella sæuit (æquoris,*
μὴ κάρχρον πορθεῖ με δοῦγμα Κρβέρου;	*Non impetuosi tanta vis est turbinis.*

An asperos sustineo [s] morsus Cerberi?

Num

μή τις ἐχίδνης ἰὸς ἀμφιβόσκεται,	*Num* [t] *virus Echidnæ membra mea depascitur?*
ἢ δαβρεχὴς ἰχῶρι ἀγνταύρου πέπλος;	*An* [u] *tunica sanie tincta Nessi sanguinis?*
ἐλέαιρ' ἄνασσα· φάρμακον γὰρ οὔτ' ἐμὸν,	*O' dea miserere: nam neque meum pharmacum,*
οὔτ' ἄλλο δύναται σὸν ἀναχαιτίσαι δρόμον,	[x] *Nec aliud inhibere poterit cursum tuum:*
ψήφοις δὲ πάσαις πᾶν ἔθνος νικᾷς βροτῶν.	*Victrix sed omnium omnibus es suffragijs.*
Πο. παύσασθε βάσανοι, καὶ πόνους μελώσατε	POD. *Desinite nunc tormenta, dolores cedite:*
τὴν μετανοούντων εἰς ἐμὴν ἔριν μολεῖν.	*Mecum quia cœptæ litis illos pœnitet,*
γιγνωσκέτω δὲ πάς τις, ὡς μόνη θεῶν	*Et norit vnusquisque me solam omnium*
ἄτεγκτος οὖσα, φῃμάκοις οὐ πείθομαι.	[y] *Illachrymabilem &* [z] *immedicabilem deam.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a Ετώσιον friuolum.] *Inutile. Sic apud Homer. Il. σ: ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης, telluris inutile pondus. & Odyss. v.* *b* Saturnius?] *Iupiter Saturno genitus κρονίδης & Saturnius dicitur, ἀντονομασία. Sic Virgil. 4. Aen.*

Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis.

Porrò & illud legimus, Saturnum podagrosum ab antiquis effictum gressibus tardum ac remoratorem. *c* Heroas.] *Heroës podagrici.* *d* Priamus.] *Non solùm Troiæ, sed totius ferè Asiæ rex, de quo Virg. 2. Aen.*

Forsitan & Priami fuerint quæ fata requiras, *&c.*

Hesione cùm post captam ab Hercule Troiam captiua cum fratre Priamo abduceretur, redemptum flammeo suo Troiam eum remisit,

remisit, vnde is Priamus dictus est, cùm antè Podarces vocaretur. e Achilles Pelei.] *Fortissimus omnium Græcorum, Pelei Thessaliæ regis & Theditis filius.* f Bellerophontes.] *Glaucis regis Ephyræ filius. Hinc Mantuanus:*

—nec adest Glauci certissima proles.

g Oedipus.] *Laij Thebanorum regis & Iocastæ filius, à pedibus ex vulnere & podagra tumentibus, Oedipus est appellatus.* h Phlesthenes.] *Pelopis fuit filius ex Hippodamia.*

i Pœantis filius.] *Philoctetes Herculis comes, qui vnius sagittæ casu, in pede, vulnere penè immedicabili affectus est, cuius fœtor cìò à Græcis ferri non posset, in Lemno relictus est. Tandè opera Machaonis medici sanatus, Propertio teste, qui inquit:*

Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon.

k Protesilaus.] *Vnus ex Græciæ principibus primus Græcorum omnium ante Ilium interfectus, vnde non sine omine quodam, & futuræ mortis præsagio Protesilaus videtur appellatus:* id est, *primus mortuus. Ausonius:*

Protesilaë tibi nomen sic fata dederunt,
Victima quod Troiæ prima futurus eras.

l Ὀδυσσέα Vlyssem.] *Rex Ithacæ, Laërtæ filius fuit Vlysses, Telogonus autem eius ex Circe susceptus filius, patrẽ suum videre cupiens, Ithacam profectus est, vbi cùm incognitus à domo patris prohiberetur, orta contentione, patrem incognitũ spina venenosa trigonis piscis transfixit. Trigon verò marina traditur fera lethalis præcipuè, adeò vt si aculeo truncum arboris percutias, inarescat protinus. Hunc denique Vlyssi necis suæ causam tradunt. Et inde à Nicandro ὀλοιτρὸν τρυγόνα nuncupatur. Trigona nostri* pastinacam *conuertunt.* m Syri Damasceni.] *Damascus Syriæ vrbs antiquissima, palmularum fertilissima, & prunorum, quæ inde Damascena vocantur. Luc. lib. 3:*

Et felix (sic fama) Ninos, ventosa Damascus.

n Fame coacti & inopia.] *Tales sunt nostri seculi Agyrtæ, receptarij, circulatores, pfidi & Christianis infesti Iudæi, anus fatidicæ chymistæ, et id genus nebuloniũ, qui impunè p hominiũ mortes experimenta sola agũt et cõfectãtur. Nomẽ medici sibi vẽ dicãt, & in medicinæ professionẽ, vt fuci in aliena apũ aluearia irrepunt, oppidatim q̃stus causa oberrãt, ac à diuitib. stipẽ petũt*

de suis

de suis gloriantur remedijs, ac sæa adulatione ignobile inescant vulgus, quum ferè omnia ex integris receptorum fasciculis citra rationis iudicium, agunt. o Fellea tabem] *Amarũ humorem: fellis enim humor est amarissimus.* p Infimos abyssos Tartari.] *Profundissimos inferorum locos* q Cæcum malum.] *Celsum. lib. 1. Sæpe, inquit, cõtrahuntur cæci morbi, quorũ causas ne medici quidẽ perspicere queunt. Sunt enim insidiosi, occultè mali, latentes, & qui videri non possunt. Persius sat. 4:*

Cæcum vulnus habes, *inquit. Virgil. 4. Aen.*
Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni.

Et paulò pòst: —est mollis flamma medullas
Interea, & tacitum vivit sub pectore vulnus. *Horat.*
Sed vereor ne cui de te plusquam tibi credas,
Non si te populus sanum rectèq; valentem
Dictitet occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules, donec manib. tremor incidat vnctis.

r Telum fulminis.] *De eo antè in proximo Choro. Ouid. lib. 2. Metam.*

Spectat & in dextra missile fulmen habet.
Virgil 1. Aen.
Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis.

s Morsus Cerberi.] *Cerberum tricipitem ab caninis capitibus effingunt poëtæ, Tartareumq; custodem statuunt, morsu admodum aspero, qui quos icit, statim interficit.* t Virus Echidnæ.] *Id est viperæ, capitur & pro Hydra ab Hercule occisa, & pro quocunq; serpente. Hesiodus Echidnam ait dimidia sui parte Nympham: Dimidio altero immanem anguem. Mantuanus:*

Vel quia letiferæ dentem non sensit Echidnæ.

u Tunica saniè tincta Nessi sanguinis.] *Nessus vnus ex Centauris, Ixionis ex nube filius, cùm Herculi ad Euenum fluuium operam suam obtulisset ad Deianiram in ripam vlteriorem traijciendam, iamq; traiectæ vim inferre pararet, ab Hercule sagittis est confossus. Quare cùm iam mortẽ imminere videret, Deianiræ vestem tradidit, sanguini suo infectam, vim amatorij illi inesse simulans, virumq; alterius fœminæ amore captũ, ad ipsius amorẽ posse reuocari. Cuius verbis illã temerè fidem adhibens, Herculi in Oeta monte sacrificãti, per Lichan pueriũ vestem*

eam misit, quam quum ille induisset, veneno statim per viscera serpente, doloris impatientia in ardentem sese rogum coniecit. Hinc Nesseus, a, um. Ouid. in Epist. Deianiræ ad Herculem:

Illita Nesseo misi tibi texta veneno.

x Nec illud inhibere poterit cursum tuum.] *qui non remittitur ante quadraginta dies, referentibus Hippoc. 6. Aphor. 49 & Corn. Celso, lib. 4. cap. 24. & vltimo.* y Illachrymabilem.] *Inexorabilem, & tam duram, vt ad lachrymas aut misericordiam commoueri non possim. Hoc epitheton Horatius Plutoni tribuit libr. 1. Carm.* z Immedicabilem.] *Quæ medicaminibus non potest sanari Liuius: Non tam in periculosum quàm longum morbum implicitum. Idem: Longinquum forsitan & insanabilem morbum efficiat.*

CHORVS.

Hexametri μείουροι & Anapæstici Dimetri.

Χα. οὔτε Διὸς βροντᾶς Σαλμωνέος ἤρισεν βία,	*Non vis α Salmonei contendere cum tonitribus,*
ἀλλ' ἔθανε, ψολόεντι δαμεῖσα θεοῦ φρένα βέλει	*Ausa Iouis, pœnas euadere salua potuit:*
οὐκ ἐρίσας ἐχάρη Φοίβῳ Σάτυρος Μαρσύας,	*Verùm animo repressa, repenteq; fulmen Dei*
ἀλλὰ λιγὺ ψαίρει μείνου περὶ δέρμα πίτυς.	*Fumigero Stygias detruditur icta sub aquas,*
πένθος ἀείμνηστον δὶ ἔριν τοκὰς ἔχε Νιόβη,	*Nec β satyrus Phœbo congressus Marsya tulit*
ἀλλ' ἔτι μυρομένη περχέει πολὺ δάβρυ Σιπύλῳ,	*Inde voluptatem, cùm diripit vndique cutem*
Μαιο-	*γ Pythius illius, non præmia grata referens*

Litis habet memorem, δ luctu quoq; fœta Niobe
Namq; & adhuc lugens Sipylum rigat vda lachrymis

ε Mœonis

Μαιονίᾳ δ' ἀράχνῃ Τριτωνίδος ἦλθεν ἐς ἔριν,	ε Mœonis ad lites Arachne, quia Pallada vocat
ἀλλ' ὀλέσασα τύπον, καὶ νῦν ἔτι νήματα πλέκει.	Perdita, nũc scelus id testantia staminaplicat.
οὐ γὰρ ἴσον μακάρων ὀργαῖς θράσος ἐστὶ μβρόπων,	ζ Impar enim est diuorum affectibus humana vis:
ὡς Διὸς, ὡς Λητοῦς, ὡς Παλλάδος, ὡς Πυθίου.	Vt Iouis, vt Latonæ, vt Pallados, vt Pythi.
ἤπιον, ὦ πάνυμι φέροις ἄλγημα Ποδάγρα.	Mites ergo feras cruciatus atq; faciles,
ἀοῦφον, ἐλαφρὸν, ἄδριμυ, βραχυβλαβὲς, ἀνώδυνον,	O celebris, cunctisq; locis dea nota Podagra,
ἔυφορον, ἔυκλητον, ὀλιγοδρανὲς, εὐπορίπατον.	Perq; leues, & acutos, & breuiter noxios
πολλαὶ μορφαὶ τῶν ἀτιχούντων.	Absq; dolore, nec intolerabiliter, bene suos
μελέται δ' πόνων καὶ τὸ σύνηθεν	Qui teneant fines, sint exiguumq; validi.
τοὺς ποδαγροῦντας παραμυθείσθω,	Quiq; gradum non impediant facientibus iter.
ὅθεν εὐθύμως, ὦ συνεύκληροι λήσεσθε	η Multæ sunt formæ miserorum,
πόνων, εἰ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,	θ Sed podagricos soletur morbi
τοῖς δ' ἀδοκήτοις πόρον εὗρεν θεός.	Exercitium & consuetudo, Quare æquanimiter nobiscum

πᾶς

O 1 quotquot in hac estis naui,
Cruciatus ex animo eijcite.
Quòd si quæ placeant, non fiunt,
Et iter non placitis dij inueniunt.

πᾶς ἀνεχέσθω τῶν πασχόντων
ἐμπαιζόμενος καὶ σκωπτόμενος·
τοῖον γὰρ ἔφυ τόδε πρᾶγμα.

Quisquis es hic cui morbus grauis est,
Te ludi rideriq́ feras.
Nam hæc huius ludi natura est.

GILBERTI COGNATI.

ANNOTATIONES.

α SALMONEI.] *Salmoneus Aeolis regis Elidis filius, quum diuinos honores petulantiùs quæreret, Iouemq́ue structo æneo ponte, tonando & iaciendis fulminibus imitaretur, ab eo fulminatus in infernum detrusus est. Vide Virgil. lib. 6. Aeneid. & quæ ascripsimus in principio Timonis, & in Philopatre.* β Satyrus Phœbo congressus Marsya.] *Marsyas tibicen, ex Celenis oppido Phrygiæ, ea temeritate fuit, vt ipsum etiam Phœbum ad musicæ & cantus certamen auderet prouocare. Sed temerarius eius conatus turpiter illi ob imperitiam cessit. Nam à Phœbo victus & excoriatus est. Vide Ouid. lib. 6. Fast. Nostri Luciani dialogum Iunonis & Latonæ. Eius quoque mentio fit in Harmonide, & aduersus Indoctum librorum supellectile tumentem.* γ Pythius.] *Apollo nuncupatus, vt notissimum est à Pythone serpente, Apollinis sagittis confecto, cuius fabula ab Ouid. in Metam. planè descripta est. Proper. lib. 2.*

Pythius in longa carmine veste sonat.

δ Luctu fœta Niobe.] *Tantali fuit filia, & Amphionis, Thebanorum regis vxor, quæ cum viro suo, sex filios, totidemq́; filias peperisset, animo elata, Latonæ sese præferre non dubitauit. Quamobrem indignata dea Apollinis & Dianæ sagittis liberos eius ad vnum omnes interficiendos curauit: Niobenq́; ipsam sibi conuiciantem turbine venti in Asiam rapuit & iuxta Sipylũ Mœoniæ vrbẽ (quæ illi patria erat) in saxũ trãsformauit. Vide latiùs hanc fabulã apud Ouid. 6. Metam. Ad quam allusit etiã Lucianus in Phlopatre: in suo Somnio, & in Luctu.* ε Mœonis ad lites Arachne.] *Puella quædã Lydia olim fuit, nomine Arachne, quã Minerua nendi omne suendi, texendiq́; artificium docuerat. quibus dotibus illa superbiens, negabat se à Minerua*

nerua doctam, ac eò processit arrogantiæ, vt Palladi se non vereretur æquare, deamq; in certamen vocare. Idcirco indignata Dea venit, virginemq; acriter obiurgata, opus miris imaginibus intertextum ac varium radio discidit. Quod virgo ægerrimè ferens, laqueo vitam finire decreuerat. Sed Pallas illius casum miserta, non quidem statim eam mori voluit, sed ita tenuissimo funiculo pendentem in araneam transformari:

Atq; ita viue quidem, pende tamen improba, dixit,
Lexq; eadem pœnę, ne sis secura futuri,
Dicta tuo generi, serisq; nepotibus esto,
Mœonis —.

Nam Lydia aliter vocatur Maonia. Ouid. lib 6. Metamorph.

Mœonięq; animum fatis intendit Arachnes. —

Hæc, authore Plinio, linum & retia fertur inuenisse. Eius item filius fusos reperit. ζ Impar est deorũ affectib. humana vis.] *Deum enim hominibus potiorem esse nemo ignorat. Adde quod*

Αργαλέος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι: *id est,*

Ardua res homini mortali vincere numen.

Extat Creontis sententia æquè pia:

Θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.

Violare diuos, nemo quit mortalium.] *Non enim Deũ fallit homo, nec factis nec consilijs Hæc admonent, inauspicatò cedere, quæcunq; aduersus Deum instituuntur. Freti enim nimiùm suis viribus, vel à Deo faci è vincuntur.* η Multę sunt formę miserorũ.] *Aegrotantiũ De morborũ multitudine & numero Plin. lib. 7. cap 51 & lib. 5. ca. 2. Trecentis enim morborum generibus homo infestatur. Et exoleti veterũ morbi, quotannis denuò incrudescunt, ac renouantur, tũ in morbis, nil modò accidit quod non acciderit olim. In tanta autẽ morborum phalange, Podagra immedicabilis dicitur hic, nodosos cõficiens articulos, in cuius cura, quisquis peritus fuerit, Medici physicĩ honore diuino dignabitur, Hippocratis etiam encomio celebrandus, quo ait,* ἰητρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος, *Medicus philosophus Deo æquiparandus.* θ Sed podagricos soletur morbi Exercitium & cõsuetudo.] *Quod autẽ prius erat violentũ, ac proinde molestũ, assuetudine primum fit leue, postea etiã iucundũ. Aristot. lib. rhetoricorum 1. disputans de iucundis, docet ea iucunda*

cunda esse, quæ vel secundum natu-ã sunt, vel quod huic proximum est, assueta. Vnde illud vulgo iactatũ ἕθ& ἄλλη φύσις. i. Vsus altera natura. Natura nihil efficacius potentiúsve. Huic parem aut certè proximã vim habet assuetudo. Et nihil interest inter naturam & vsum, nisi quod interest inter semper & plærunq;. Perpetuũ est quid indidit natura, frequẽs quid vsus affixit. Qui malis assuescunt, ac permulta tulit, cõmodiùs fert & aliud, si quid inciderit infortuniũ. Tantũ valet assuetudo, vt mala quibus assuescerimus, optima videantur. Huc pertinet & Quid illud:

Quod malè fers assuesce, feres bene multa vetustas
Lenit —. *Cognitum enim malum, aut vitamus, aut non ad id accommodantes ferimus Aristot. li. Moralium Nicom. 8. Dum fatentur esse molestum, sed iam assuetimus, vt aiunt.*

Quotquot in hac estis naui] *Id est, in cõmuni morbo & periculo. Siquidẽ ad eos, qui eodẽ vehuntur nauigio, periculum naufragij cõmuniter pertinet: neq; magnopere refert in prora sint, an in puppi, an in carina, cùm nihilo magis absint à discrimine. Cicero Epistolarũ familiariũ secundo ad Curionẽ: Etsi vbicunq; es, vt scripsi antea, in eadem es naui, tamen quòd abes gratulor. Idem alibi: Hoc miror enim, querorq;, quenquã hominẽ ita pessundare alterũ velle, vt etiã nauim perforet, in qua ipse nauiget: hoc est, vt rempublicam euertat, cũ quasit etiã ipsi pereundũ. Aristophanes in Vespis.* ὁδὶ τῆς πόλεως γὰρ ἐστὶ, τῆ σκάφης ὅλης. *i. de ciuitate est, naue de tota puta. Est autem familiare poëtis à nauibus ad Rempublicã similitudinẽ mutuari. Pro eodem Seneca lib. epist. 3. Non sum tam improbus, vt curationes æger obeam, sed tanquã in eodẽ valetudinario iaceam, de communi malo tecum loquar: dicitur autem Senecæ valetudinariũ, locus vbi ægroti iacent & curantur, quod Græcis νοσοκομεῖον. Corn. Tacit. de Orat. Qui in eodem valetudinario, hæc ossa & hanc maciem probant.*

ΩΚΥΠΟΥΣ. *OCYPVS.*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Ωκύπους, Ποδαλείριος καὶ Ἀσκληπιὰς ὑπὸ ἐγρήγορθε, καὶ πρὸς τὰ δυσπάμφορα, γυμνασίων τε καὶ κωμῳδιῶν μὴ ἀμελῶν. πολλοὺς

λοὺς

λάκις ὃ παρὼν τὰς ἐχομένας ὑπὸ τῆ ἀτέγκτῳ Ποδάγρας, κωλικὰ, φάσκων μηδὲν ὅλως εἶναι τὸ πάθος. ἡ δὲ τοίνυν ἀγανακτεῖ, & λέγει πρὸς αὐτὸν ἐρεθίζει, τὴν δ' ὀδύνας φέρουσα, καὶ ἀγνωμονεῖ, ὕπτιον ὅλως πίπτει ἡ θεός. Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος κατέκτησεν ὁ Θησεύς. ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων παιδαγρῶν, συνελεγχόντων τὸν Ωκύπουν. Τὸ δὲ δράματος πέρας ἀσθενές. Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα, Ποδάγρα, Ωκύπους, Τροφός, Ιατρός, Πόρος, Αγγελος.

OCypus Podalirij & Aſtaſiæ filius fuit, pulchritudine ac viribus præſtans, gymnaſiorumq; & venationum in primis ſtudioſus. Hic cùm ſæpe videret eos qui à rigida Podagra detinerentur, irridere illos cœpit, dictitãs nihil eſſe prorſum, cur illi tantos dolores præ ſe ferrent. Indignatur itaq; dea, ac pedes illius inuadit. Qui cùm ab initio cõſtanter ferret, ac morbũ detrectaret, tandẽ à dea totus proſternitur, & ſupinus decũbit. Scena quidẽ, ſiue actio fabulę apud Thebas eſſe intelligitur. Chorus autem ex popularibus eius loci podagricis conſtituitur, qui omnes Ocypum pariter coarguunt. Fabula eſt ex ijs quę pro valde vrbanis habentur. Interlocutores fabulę ſunt: Podagra, Ocypus, Nutritor, Medicus, Labor, Nuncius. Proloquitur autem Podagra. Poëma imperfectum & mendoſum eſt &, vt Eraſmus addit, ne micam quidem Lucianici ſalis habens.

Προλογίζει ἡ Ποδάγρα.

Δεινὰ μὲν βροτοῖσι, καὶ ἀνοσώνυμον Ποδάγρα κέκλημαι, ἀλγεινὸν ἀνθρώποις· ἀλγεινὸν δ' νοεῖνοισι τὰς πόδας βρόχοις, (μοχθηρὸν ἀσφαλῶς, μὴ νοεῖν

GRauis hominibus & inauſpicati nominis Podagra vocor, mortalibus dirum malum: Quæ vinculis adſtringo neruorum, pedes, Ingreſſa clàm ſub artuum compagines.

γελῶ δὲ τοὺς πληγέντας ὑπ' ἐμοῦ,	Ridere verò soleo eos quos torqueo,
καὶ μὴ λέγοντας ἀτρεκῆ τῆς συμφορᾶς·	Dum proloqui veram mali causam haud volunt,
ἀλλ' εἰς ματαίαν πρόφασιν ἐξησκημένους·	Aliamq́ fictam in promptu habent, qua se tegant.
ἅπας γὰρ αὐτὸν βουκολεῖ ψευδοστομῶν,	A Quilibet enim se decipit mendacio,
ὡς ἐνσεσεικὼς, ἢ πεκόψας τοι βάσιν,	Luxatum alicubi, aut grauiter allisum pedem
λύγει φίλοισι, μὴ φράσας τὴν αἰτίαν.	Dum dictitat, veramq́ causam supprimit.
ὁ μὴ λέγει γὰρ, ὡς δοκῶν λαθεῖν τινὰς,	B Quod enim ipse celat, & latére alios cupit,
χρόνος δέ γ' ἕρπων μυνθεῖ, κἂν μὴ θέλῃ·	Hoc tempus inuito arguit eo pòst tamen:
καὶ τότε δαμασθεὶς, ὀνομάσας μου τοὔνομα,	Ac tum domitus, veroq́ nomine me vocans,
πᾶσι θείαμβος, ἐμβεβάστακται φίλοις,	Gostatur ab amicis, triumphus omnibus.
πόνος δέ μοι συνεργός ἐστι τῶν κακῶν·	At verò ad hanc rem adiutor est Labor mihi.
ἐγὼ γὰρ οὐδέν εἰμι τούτου δίχα, μόνη.	Neque enim sine hoc ego sola quicquam potuero.
τοῦτ' οὖν δάκνει με, καὶ φρενῶν καθάπτεται.	Proinde mordet me illud, & præcordia
ὅτι τὸν ἅπασιν αἴτιον πόνον κακῶν,	Tangit mihi, quòd cùm ille causa sit omnibus
οὐδεὶς κακούργοις λοιδορεῖ βλασφημίαις,	Malorum, & omnes excruciet: nemo tamen

Incessat ipsum maleficis conuicijs,

Sed

ἀλλὰ κατ' ἐμοῦ πέμπουσι δυσφήμους ἀρὰς,	Sed ab omnibus (ita est dementia)
ὡς δεσμὸν ἐλπίζοντες ἐκφυγεῖν ἐμόν.	Me prosequuntur imprecationibus,
Τί ταῦτα φλυαρῷ, κοὐ λέγω τίνος χάριν	Quasi hoc mea modo effugere possint vincula.
πάρειμι, μὴ φέρουσα τὴν ἐμὴν χολὴν;	Verùm quid ista nugor, & non protinus
ὁ γὰρ δόλων γενναῖος, ὁ θρασὺς Ὠκύπους	Qua gratia huc aduenerim ad vos, proloquor,
φρονεῖ κατ' ἡμῶν, μηδὲν εἶναι μέ τι λέγων,	Iram euomens hanc intus omnem, vt est, meam?
ἐγὼ δ' ὑπ' ὀργῆς, ὡς γυνὴ δεδηγμένη,	Nam cursor hic (si dijs placet) generosus,
ἀντέδακα τοῦτον ἀθεραπευτον εὐστόχως,	Elatus animo præter alios Ocypus
ὡς ἦν ἔθος μοι, κονδύλου ποδὸς τυχεῖν.	Contemnit, & nullam esse me demens ait.
ἤδη δ' ὁ δεινὸς πόνος ἔχει λεπτὸν τόπον,	C Ego autem, vt mulier, ira acerbè percita,
καὶ τὴν βάσιν νυγμοῖσι τρυπᾷ τὴν κάτω,	Illum vicissim acerbo & immedicabili
ὃ δ' ὡς δρόμοισιν ἢ πάλῃ πλήξας ἴχνος,	Adorta malo, vt mos est meus,
πλανᾷ γέροντα, παιδαγωγὸν ἄθλιον,	Ictu illicò talum pedis certo petens.
καὶ	Ac nunc quidem dirus labor locum eum tenet,

Plantamq́; terebrat infimam stimulis suis.
At ille, ceu cursu aut palæstra offenderit
Pedem, magistrum decipit, miserum senem,

καὶ κλεψίχολον πόδα τιθεὶς ἰχνευμένον,	*Sed biliosam ægrè mouens captum pedem*
δύστηνος αὐτὸς ἐκ δόμων προσέρχεται.	*Progreditur infelix domo ipsius foràs.*
Ωκ. πόθεν δ' ὁ δεινὸς κατὰ ποδῶν οὗτος παρῆν,	OCYP. *Vnde autem acerbus iste per pedes mihi*
ἀτραυμάτιστος, ἄβατος, ἄσατος πόνος;	*Sine vulnere* D *improuisus accidit dolor,*
τείνω δὲ νεῦρον, οἷα τοξότης ἀνὴρ,	*Qui neq; gradi me, neque loco stare patitur?*
βέλος προπέμπων, καὶ λέγειν βιάζεται,	*Intendo verò neruum, & arcum olim solet*
τὸ τῶν πονούντων ἔσχατον σοιχεῖ χρόνῳ.	*Iaculator, inde dum sagittas emouet:*
Τρο. ἔπαιρε σαυτὸν, ὦ τέκνον, καὶ κούριτον,	*Cogitq; tandem vis iniqua proloqui.*
μή πως με πίπτων καταβαλῃς σὺ χωλὸς ὤν.	*Cedit dolentium vltimum iam tempori*
Ωκ. ἰδοὺ κρατῶ σε δίχα βάρους, καὶ πείθομαι,	NVTR. *Attolle te ipsum quæso, fili, & alleua,*
καὶ τὸν πονοῦντα πόδα τιθῶ, καὶ καρτερῶ·	*Ne fortè concidens pro eo atq; claudus es,*
νεωτέρῳ γὰρ αἶσχος ἐν παισὶν ἀεὶ,	*Tecum pariter & me trahas pronum solo.*
ὑπηρέτης ἀδύνατος, γογγύζων γέρων.	OCYP. *En teneo te absque pondere, & tibi pareo:*
Τρο.	*Aegro pedi insistens, dolorem q; opprimens.*

Nanq; iuniori turpe, pueros inter, est
Obmurmurans minister, inualidus senex.

NVTR.

Τρο. μὴ, μῆλι ταῦτα, μωρὲ, μή μι λῦτόμῳ.
μή μ' ὡς νέ' Θ λόμκαῖς, τᾶτ' ἄλλως, ὅτι
ἐν τοῖς ἀνάγκαις πᾶς γέρων δεὶ νέ Θ.
πάθε λέγοντι, τὸ πέρας ἂν ἐκσπάσω,
ἔσται ὁ πρίσβυς, αὐ δ' ὁ νέ Θ πίπτει χαμαί.
Ωκ. σὺ δ' ἂν σφαλῇς, πίπτω κατ' ὄπον Θ ὢν γέρων.
πᾶθυμία γὲ ἐν γέρουσι παρέπεται, (ζυ Θ.
πρᾶξις δὲ τοῖς ὑπὲρ' ἐσὶν οὐ-
Τρ. τί μοι σοφίζῃ, κὐ λέγεις, οἷα πρόπω
πόν Θ πᾶλιν σὺ τοῦτο λοίλιλω βάσιν;
Ωκ. ὁμοίσιν ἀσκῶν, λᾶφον ὡς τιθῶ πόδα,
πρίχων ἕτερα, κὐ σωτμίχθλῶ πόνῳ.
Τρ. πάλιν πρίχ' ὅσις ἔπον, ἃ καθήμε Θ (λγύας.
πάντα τίκ' λαρέων ὑπ' ὠ-

NVTR. Ne ne quid huius, stulte, ne mihi obijce,
Ne fastuose me lacesse vti
E iuuenis,
Illud sciens, quòd iuuenis est quiuis senex,
F Quoties necessitas & opus hoc postulant:
Ac crede dicenti, vltimum hoc si subtraham,
Stabo senex, at tu iuuenis cades humi.
OCYP. At tu, parùm si offenderis, senex, cadis,
Et hoc, dolor cùm nullus ea tiam te premit.
G Siquidem parata in sene voluntas semper est,
Sed res & opus haudquaquam in eo itidem vigét.
NVTR. Quid hæc H Sophisticãdo ineptias agis?
Quin potiùs vnde morbus hic cauam pedis
Aduſque plantam venerit tibi, disseris?

OCYP. Dum cursitando exerceo me, atq; tibi leuem
Pono pedem, currens retorsi, atq; incidi
In hoc malum, implicitus dolore quo vides.
NVTR. Denuò igitur curre, vti monebat quisedet
Barbamq; sub tonsore vellit hispidus.

OCYP.

Ωκ. οὐκοῦν παλαίων, ὡς θέλων παρεμβολὴν
βαλεῖν, ἐπλήγην· τοῦτο δὴ πίστευέ μοι.
Τρο. ποῖος στρατιώτης γέγονας, ἵνα παρεμβολὴν
βάλλων σὺ πληγῇς; περικυκλοῖς ψευδολογῶν,
τὸν αὐτὸν ἡμεῖς εἴχομεν λόγον ποτὲ
μηδενὶ, λέγοντες τὴν ἀλίθειαν φίλων.
νῦν δ' εἰσορᾷς ἅπαντα ἐχ
ὁ πόνος δ' ἐλελίξας ἐμμελῶς δαστρέφει.
Ια. ποῖ, ποῖ καθεύρω κλεινὸν Ωκύπουν φίλοι,
τὸν πόδα πονοῦντα, καὶ βάσιν παρειμένον;
ἰατρὸς γὰρ ὢν ἔκλυον ὑπὸ φίλου τινὸς,
πάσχοντα δεινὰ τοῦτον ἀσαλτῳ πάθει
ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ἐγγὺς ὀμμάτων ἐμῶν,

κεῖται

OCYP. *Ergo vbi palæstra exerceor, K parembolam*
Dum iacere luctando volo, hanc plagam tuli.
Hoc vtique tandem credere volo te mihi.
NVTR. *At qualis ipse miles es, cedo, vt iacens*
Parembolam, percussus hanc plagam feras?
Mendacium nectendo, falsa prædicas.
Eadem ista diximus aliquãdo nos quoq;
Fatendo veritatem amico nemini
At nunc vides vt cuncta
Quassansq; facilè intorquent huc illuc labor.
MED. *At vbi, vbi reperiam inclytum Ocypum, viri,*
Ex pede laborantem, & vacillantem gradu.
Medicus enim cùm sim, ex amico quopiam
Audiui eum vehementer affici malè
Dolore, qui consistere pede ipsum haud sinit.
Sed ipsus hic propè iacet ante oculos meos

Stratus

κεῖται κατ' οὖνοῦς ὕπτιος βεβλημένος.	Stratus supino per cubile corpore.
ἀσπάζομαί σε πρὸς θεῶν, καὶ σὸν *	Saluere iubeo per deos te, ac tuum.
τί τοῦτο, λέξον Ὠκύπου τάχα. *	Quid istud, Ocype? dic mihi forsan
εἰ γὰρ πάθοιμι τυχὸν, ἴσως ἰάσομαι	Si fortè enim cognôro, forsan remedium
τὸ δεινὸν ἄλγος, τοῦ παθοῦς τὴν συμφοράν.	Adhibebo tam sæuo dolori, atq; istius
Ὠκυ. ὁρᾷς με σωτὴρ, καὶ πάλιν σωτήριχε,	Tantum mali causam leuabo scilicet.
σάλπιγγος αὐτὸ οὔνομ' ἔχων, σωτήριχε,	OCYP. At me vides, L ô Soter, & Soteriche,
δεινὸς πόνος με τοῦ ποδὸς δακνεῖ κακῶς,	Tubæ ipsius nomen gerens, Soteriche.
δειλὸν δὲ βῆμα, κοὐχ ἁπλοῦν τι θῶ ποδί.	Sæuus dolor pedem mihi arrodit malè,
Ια. πόθεν; τί παθὼν; μήνυσον, ἢ ποίῳ τρόπῳ;	Gressumq; timidè facio, & haud planum pede.
μαθὼν γὰρ ἀλήθειαν ὁ ἰατρὸς ἀσφαλῶς,	MED. Vnde, aut quid accidit expedi, aut quibus modis?
κρεῖττον πρόσεισι, σφάλλεται δὲ μὴ μαθών.	Nam M medicus audiens rem vt est, dempto metu
Ὠκ. δρόμον τιν' ἀσκῶν καὶ τέχνην γυμναστικὴν,	Meliùs adit: non audiens, errat ferè.
δεινῶς ἐπλήγην ἑπὸ φίλων ὁμηλίκων.	OCYP. Dum genere cursus nescio quo exerceor

Ια.

N Arti studens gymnasticæ, plagam tuli
Percussus à quodam O meorum æqualium.

MED.

Ια. πῶς οὖν ἀηδὴς οὐ παρεστι φλεγμονὴ,
τόπου κατ' αὐτὸ, κοὐκ ἔχεις τίν' ἐμβροχήν;
Ωκ. οὐ γὰρ στέγω τὰ δεσμὰ τῶν ἐριδίων,
ἀμορφίαν ἄχρηστον εἰς πολλοὺς καλήν.
Ια. τί οὖν δοκεῖ σοι, κατακνήσω σου τὸν πόδα;
ἂν γὰρ παράσχῃς μοι, γιγνώσκειν σὲ χρὴ,
ὡς ταῖς τομαῖσι πλεῖστον αἷμά σου κενῶ.
Ωκ. ποίησον, εἴ τι καινὸν ἐξευρεῖν ἔχεις,
ἵν' εὐθὺ δεινὸν ἐκ ποδῶν πάν σῃς πόνον.
Ια. ἰδοὺ σιδηρόχαλκον ἐπιφέρω τομὴν,
ὀξεῖαν, αἱμόδιψον, ἡμιστρόγγυλον.
Ωκ. ἔα, ἔα.
Τρο σῶτρ τί ποιεῖς; μὴ τύχοις σωτηρίας,
τολμᾷς σιδηρόσπρτον ἐπιβαλεῖν πόνον,

μηδὲν

MED. *Cur tristis igitur cessat inflammatio*
Locum per ipsum? aut cur neq; impositas habes
Tinctas salubri fascias aspergine?
OCYP. *Quoniam haud amo ex lana illigata vincula,*
Vt quæ afferant deformitatem inutilem.
MED. *Quid ergo tibi videtur? Pincidam pedem?*
Nam si hoc feres, scias licet quamplurimum
Exhauriam tibi secãdo sanguinem.
OCYP. *Fac quicquid inuenire nunc nouum potes,*
Vt me hoc pedum dolore quàm citò liberes.
MED. *Et sectionem acutam, & æriferream,*
Cruoribibulam, semicuruam infero tibi.
OCYP. *Heus sine, sine.*
NVTR. *Soter quid agis vt ne tibi Soteria*
Contingat vlla, qui facinus istud facis.
Adhibere ferisatum laborem sustines?

Ma

μηδὲν κατειδὼς, προσφέρεις κακὸν ποσί.	Malumq́ nil planè sciens. infers pedi?
ψευδῆς γὰρ ἔκλυσε, ὧν ἀκήκοας ἔργον·	Falsus etenim audîsti opera quæ audisti modó.
οὐ γὰρ παλαίσιν ἢ δρόμοισιν, ὡς λέγει,	Nam neq; palæstra iste, neq; cursu, vt dictitat,
ἀσκῶν ἐπλήγη. τοῦτο γοῦν ἄκουέ μου.	Certando læsus est. id ex me ergo audias.
ἦλθεν μὲν οὖν τὸ πρῶτον ὑγιὴς ἐν δόμοις,	Principiò enim saluus quidem venit domum,
φαγὼν δὲ πολλὰ, καὶ πιὼν ὁ δυστυχὴς,	Pòst autem Q edens multùm, & bibens miser,
κλίνης ὕπερθε καταπεσὼν, ὕπνοι μόνος,	Solus, super lectum cadens, somnum capit:
ἔπειτα νυκτὸς διυπνίσας, ἐκραύγασεν,	Ac deinde noctu expergefactus occipit
ὡς δαίμονι πληγεὶς, καὶ πάντα φόβον λαβεῖν	Clamare quasi R perculsus aliquo dæmone,
ἔλεξε δ' οἴμοι, πόθεν ἔχω κακὴν τύχην;	Vt omnibus clamore eo incuteret metum.
δαίμων τάχα κρατῶν ἔξω ποδός.	Dicebat autem, Vnde hoc malum mihi? heu miser.
πρὸς ταῦτα, νυκτὸς ἀνακαθήμενος μόνος.	Fortasse dæmon potitur aliquis pede.
ὁποῖα κοῦρυξ ἐξεθρηνεῖτον πόδα.	Noctu insuper solus quoque residens toro,
ἐπεὶ δ' ἀλέκτωρ ἡμέραν ἐσάλπισεν,	S Ceu præco, lamentando prosequitur pedem.
οὗτος προσῆλθε, χεῖρα θεὶς ἐμοὶ πικρὰν,	Ast T vbi diem iam gallus intonat tuba,

Accessit, & tristem mihi imposuit manum,

Plorant,

θρηνῶν, πυρέσσων, ἐπ' ἐμοὶ βάζων.	*Plorans febricitans, corpori innitens meo.*
ἃ πρὶν δέ σοι κατεῖπε πάντ' ἐψεύσατο,	*Tibi verò, quæ dixit priùs, mentitus est,*
τὰ δεινὰ κρύπτων τοῦς νόσου μυστήρια.	*Sæua hæc volens morbi tegere mysteria.*
Ωκ. γέρον μὲν ἀεὶ τοῖς λόγοις ὁπλίζεται,	OCYP. V *Verbis senex armatus omnis semper est,*
καυχώμενος τὰ πάντα, μηδὲν ἐν σθένων.	X *Nil iactitans non, est opere præstans parum.*
ὁ γὰρ πονῶν τε, καὶ φίλοις φευδῆ λέγων,	*Nam qui dolet, falsumq; amicis disserit.*
πεινῶντ' ἔοικε μαστίχην μασσωμένῳ.	Y *Similis edenti mastichen famelico est.*
Τρο. πλανᾷς ἅπαντας, ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων λέγεις,	MED. *Deludis omnes tu, aliaq; alijs implicas,*
λέγων πονεῖν μὲν, ὁ δὲ πονεῖς, οὔπω λέγεις.	*Dicens dolere te, ast vbi doleas, tacens.*
Ωκ. πῶς οὖν φράσω σοι τοῦ παθους τὴν συμφοραν;	OCYP. *Quónam ergo pacto edisseram causam tibi*
πάσχων γὰρ, οὐδὲν οἶδα, πλὴν πονῶ μόνον.	*Huiusce morbi, qui doleo grauiter quidem,*
Ια. ὅταν ἀφορμῆς δίχα πονῇ τις τὸν πόδα,	*Verùm nihil scio, nisi quòd doleo modó?*
πλάσσει τὸ λοιπὸν, οὓς θέλει, κενοὺς λόγους,	MED. *Atenim absque causa cùm dolet aliquis pedem,*
εἰδὼς τὸ δυνὸν, ᾧ συνέζευκται κακῷ.	*Posthac inania verba fingit, vt lubet,*
καὶ	*Sciens graue illud, quo implicatus est malo.*

Ac nunc

καὶ νῦν μὲν ἀκμὴν εἰς. *
ἐπὰν δὲ καὶ τὸν ἕτερον ἀλγύ-
σῃς πόδα,
στένων δακρύεις, ἓν δὲ σοι φρά-
σαι θέλω,
τοῦτ' ἐστ' ἐκεῖνο, κἂν θέλῃς,
κἂν μὴ θέλῃς.
Ωκ. τί δ' ἐστ' ἐκεῖνό γ', εἰπὲ, καὶ
τί κληίζεται;
Ια. ἔχει μὲν ὄνομα, συμφορᾶς,
γέμον διπλῆς.
Ωκ. οἴμοι, τί τοῦτο; λέξον, ὦ,
δέομαι, γέρων.
Ια. ἐκ τοῦ τόπου μὲν, οὗ πονεῖς,
ἀρχὴν ἔχει.
Ωκ. ποδὸς μὲν ἀρχὴν ὄνομ' ἔχει,
καθὼς λέγεις.
Ια. τούτῳ σὺ πρόσθεν ἐπὶ τέλει
δεινὴν ἄγραν.
Ωκ. καὶ πῶς με τὸν δύστηνον
ἔτι;
Ια. δεινήπερ οὖσα· φείδεται γὰρ
οὐδενός.
Ωκ. σωτὴρ τί λέγεις, τί δέ
με;
Ια. ἄφεσ με μικρὸν ἠλόγημαι
τοῦ χάριν.
Ωκ. τί δ' ἐστὶ δεινὸν, ἢ τί συμ-
βέβηκέ σοι;

Ac nunc quidem consistis in acie mali:
Vbi verò & alterum pedem inuadet dolor,
Flebis gemens. at dicere vnum tibi volo,
Hoc illud est, nolis, velis, hoc illud est,
OCYP. *Quod illud autē? quódve nomē habet? cedo.*
NVTR. *Z Nomen quidem habet è duplici factum malo.*
OCYP. *Hei mihi, qd hoc? dic obsecro te, dic senex.*
NVT. *Ab eo loco principiū habet, vbi nunc doles.*
OC. *Pedis igitur principiū habet, quantum dicis.*
NVT. *Huic adde sæuæ nomen Agræ, Doricum.*
OCYP. *Quo me ergo pacto miserum adhuc?*
NVTR. *Est sæua nempe: namque parcit nemini.*
OCYP. *Soter, quid ais? quid me autem?*
MED. *Sine me parùm, stulte, tui ego gratia.*
OCYP. *Quid hoc mali autem, aut quid tibi accidit graue?*

Ια. εἰς δεινὸν ἀχώριστον πόνον ἦλθεν ποδός.

Ωκ. οὐκοῦν με δεῖ πρόχωλον ἐξαντλεῖν πόνων;

Ια. χωλὸς ἦν ἂν ᾖς οὐδὲν ἔστι μὴ φοβοῦ.

Ωκ. τί δ' ἐστὶ χεῖρον;

Ια. ἀμφοῖν ποδοῖν σε συμποδισθῆναι μένει.

Ωκ. οἴμοι, πόθεν μοι καινὸς εἰσῆλθεν πόνος

ποδὸς δι' ἄλλου, καί με συμπάσχει κακῶς;

ἢ πῶς ὅλως πέπηγα, μεταβῆναι θέλων;

δειλαίνομαι δὲ πολλὰ μεταστῆσαι πόδα,

νύπιος, ὁποῖα βρέφος, ἄφνω φοβούμενος.

ἀλλ' ἄν τοι καί σε πρὸς θεῶν, Σωτήριχε,

εἴπερ τέχνη σὴ δύναται, μηδὲν φθονῶν,

θεράπευσον ἡμᾶς, εἰ δὲ μὴ, διοίχομαι·

πάσχω γὰρ ἀφανῶς, κατὰ ποδῶν τοξεύομαι.

Ια. τοὺς μὲν πλανήτας περιελὼν λόγους ἐγὼ,

τοὺς

MED. *In graue malum incidisti & incurabile.*

OCYP. *Proin claudicantem viuere hinc necesse me est?*

MED. *At esse claudum, nihil erat, néve hoc time.*

OCYP. *Quid peius autem?*

MED. *Iacére vtroq; te impeditum pede etiam.*

OCYP. *Heu, vnde nouus inuasit hic mihi dolor*

Etiam alterũ pedem, huicq; compatitur malé?

Quóve penitùs modo obrigui vt ire hinc volo?

Formido verò dimouere pedem nimis,

Stultus, quasi infans derepentè exterritus.

Sed obsecro te per deos, Soteriche,

Vt si quid ars potest tua, nihil inuidens

Medeáre mihi: sin minùs, ego pereo funditùs.

Namque intùs excrucior, doleóq; per pedes.

Tanquam sagitta fixus ex arcu leui.

MED. *Equidem remota ambage verborum procul*

Hac,

τοὺς τῶν ἰατρῶν τῶν ὁμιλούντων μόνον,	*Hac, qua medici alij solent vti modò,*
ἔργῳ δὲ μηδὲν εἰδότων σωτήριον,	*Ipsaq́ re nullam salutis ferre opem,*
τὰ πάντα τοι πάσχοντι, συντόμως φράσω·	*Cuncta patienti breuiter exponam tibi:*
ἄφευκτον ἦλθεν πρῶτον ἐς πάθος κακόν·	*Principiò ineuitabile in malum miser*
οὐ γὰρ σιδηρόπλαστον ὑπεδύσω βάσιν	*Planè incidisti: non enim cõpactilem*
ὃ τοῖς κακούργοις εὑρέθη τεκμήριον,	*Ferroq́ fictam pede subîsti compedem,*
δεινὴν δὲ, καὶ κρυφαίαν, εἰς πάντας κακὴν,	*Sed sæuam & abditam omnibus prorsus malam,*
οὓς οὐκ ἂν ἄροιτ' ἄχθος ἀνθρώπων φύσις.	*Cuius hominum natura non tulerit onus.*
Ωκ. αἶ, αἶ, αἶ, αἶ, οἴμοι, οἴμοι,	OCYP.[aa] *Eheu miser, væ væ mihi,*
πόθεν μοι τρυπᾷ τὸν πόδα κρυπτὸς πόνος;	*Vnde hic mihi tacitus pedi terebrat dolor?*
δέξασθε χεῖρας τὰς ἐμὰς πρὸ τῆς πεσεῖν,	*Suscipite me manibus priusquam concidam,*
ὁποῖα Σάτυροι βακχίους ὑπ' ὠλένας.	*Perinde vti*[bb] *Satyri sub vlnas*[cc] *Bacchicos.*
Τρ. γέρων μέν εἰμι, πλὴν ἰδοὺ, τοι πείθομαι,	NVTR. *Equidẽ senex sum: at ecce tibi pareo tamen,*
καὶ τὸν νέον σε χειραγωγῶ, πρέσβυς ὤν.	*Iuuenemq́ te longæuus ipso manu rego.*

Cętera deficiunt.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.
ARGVMENTVM.

INducitur hîc podagrosus iuuenis, qui tamen affectabat videri ὠκύπους, *id est*, celeripes. Is rogatus à sene, vnde accidisset pedis dolor, respondet se, cùm magna celeritate curreret, distraxisse talum, atque hinc esse cruciatum. Quicunque author est huius fabulæ de Ocypo ex Senecæ epistola 54. sumpsisse argumentum videtur. Pedes, inquit Seneca, dolent, articuli punctiunculas sentiunt, adhuc dissimulamus, & aut talum extorsisse nos dicimus, aut in exercitatione aliqua laborasse. Dubio & incipiente morbo, quæritur nomen, qui vt talaria cœperit intendere, & vtrosque pedes ferierit, necesse est podagram fateri. Idem epistola 79. Podagra & chiragra, & omnis vertebrarum dolor, neruorumq; interquieuerit, cùm illa quæ torquebat, habetauit, omnium istorum prima, verminatio vexat, impetus mora extinguitur, & finis dolendi est obtorpuisse.

A QVILIBET enim se decipit mendacio.] γνώμη. *Veram causam supprimens, aliam fictam in promptu habet. Adeò nulli tam est impudens mendacium, quod teste vel prætextu aliquo careat, vt inquit Plin. lib. 8. cap. 22.* B Quòd ipse celat, & latére alios cupit, Hoc tempus inuito arguit eo pòst tamen.] *Tertullianus in Apologetico contra Ethnicos: Benè autem, inquit, quod omnia tempus reuelat, testibus etiam vestris prouerbijs, atque sententijs. Erasmus noster in Adagio: Tempus omnia reuelat; in hanc sententiam citat quosdam veterum Poëtarum versus, in primis Sophoclis, Pindari, & aliorum.* C Ego autẽ, vt mulier, ita percita.] *Hebræorum sententiæ negant vllam iram atrociorem esse ira muliebri. Irritabile enim ac vindex mulierum genus, partim ob rationis inopiam, partim ob animi humilitatem. Nam veræ magnitudinis est, quasdam iniurias negligere, neque quosuis homines dignari ira sua. Est autem formidabile animal mulier, quum ad sexus vitium accedit senectus.* D Improuisus dolor.]

lor.] *Repentè enim oriri solet, vt in Gallicis prouerbijs est, etiam non expectatum.* E Iuuenis est quiuis senex.] *Senectus viri fortis ac strenui præstantior est iuuenta quorundam ignauorum & imbecillium iuuenum. Huc pertinet illud Euripidis ex Andromacha:* πολλῶν μεῶν γὰρ, κἂν γέρων εὔψυχος κρείσσων. i. *Gnauus senex & iuuenibus compluribus præstat. Ingenium enim docti senis & exercitati ingenio parum eruditi iuuenis præfertur. Aristophanes alicubi :* Ἐγὼ τὰ μὲν νομίζω γῆρας εἶναι κρεῖττον ἢ πολλῶν κικίνους νεανιῶν. i. Meam senectam præferendam existimo Compluriũ comis adulescentium. *Ausonius Chilonis sententiam his versib. conclusit :*

Grata senectus homini, quæ parilis iuuentute.
Illa iuuentus grauior, quæ similis senectæ.

F Quoties necessitas.] *Vt enim necessitas, dicente Q. Curtio, ignauiam acuit, ita & senem excitat. Extat apud Græcos versus prouerbialis :*

Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δηλοῦται τάχα.

In seruitutem cuncta agit necessitas. G Siquidem parata in sene voluntas.] *Huc pertinet illud Euripidis ex Ione:*

Τὸ τοῦ ποδὸς μὲν βραδὺ, τὸ δὲ νοῦ ταχὺ.

Tardus quidem pes, animus est velox tamen.

Est enim senectus cruda viridisque, animique viribus adhuc pollens. H Sophisticando.] *Sophistas imitando, qui περὶ ὄνου disciplinam omnẽ suam ostentant, ac omnium ignari, quódque peius est, indociles, de re nihili semper altercantur, inanes nugas, & cauillosas verborum argutias argumentorumque decipulas in naturæ viribus indagantes.* I Denuò igitur curre.] *Alumnus hic admonet Celeripedem Podalirij filium, podagram qua discruciabatur inficiantem, vt cursu malum dissimularet, aut pateretur sibi remedium adhiberi. Quem locum sic vertit Hadrianus Iunius : Vel desidens euelle barbam sub tonsorum brachijs. Porrò vide de hoc loco Erasmum in prouerbio: Curre denuó.* κουρίων participium à verbo κουρίαν, *quod est hirsutum esse, & tonsoris egere, vt sit sensus : Curre denuò quemadmodum aliquis dixit, qui sedens in tonstrina vellit barbam, quam habet hirsutam sub alis.* K Parembolam.] *Quid Parembole inter Palæstritas propriè sit, alibi non repe-*

vio. Videtur tamen æquiuocatione hic vti, & priore loco taciturnam & subdolam luctantium interstitionem pedum significare: posteriore autem vel vallum, vel cohortem aut manum subsidiariam, quæ in ipsa pugna cæteris omnibus inseritur: de qua significatione Suidas & Hesychius meminerunt, & Pollux quoq;.

L. O Soter.] Id est, Saluator: sic enim demulcendi causa medicum vocat, & Soterichus à Soter deductitium est, aliàs quoq; proprium. σωτῆρας nonnulli seruatores, alij salutares, alij sospites interpretati sunt. Sed nos quanto hoc rectius cognomine Iesum Christum Dominum nuncupamus, qui nos suo benignus cruore in veram æternæ vitæ libertatem asseruit. Cicero lib. 4. in Verrem: Itaque C. Verrem non solùm patronum istius insulæ, sed etiam σωτῆρα inscriptum vidi Syracusis. Hoc quantum est ita magnum, vt Latino vno verbo exprimi non possit. Is nimirum σωτὴρ qui salutem dedit. M. Medicus audiens rem vt est.] Morbos ab ægro prudens medicus percontando explorare debet, vt docet Galenus, fidus Hippocratis interpres in principio lib. 2. Prædictionum Hippoc. & lib. 2. Prognost. & lib. 1. de Crisi. Cornel. Celsus lib. 3. cap. 6. Periit medici, inquit, est, non protinùs vt venit, apprehendere manu brachium, sed primùm residere hilari vultu, percunctarique; quemadmodum se habeat, & si quis eius metus est, eum probabili sermone lenire, tum deinde eius corpori manum admouere. Neque in tenebris, neque à capite ægri debet residere, sed illustri loco aduersus eum, vt omnes notas ex vultu quoque cubantis perspiciat. Rectè prætered Damascenus in suis Aphorismis ait: De ægritudinibus non facilè proferas iudicium, nec vrinam habeas, nisi postquam, ægrũ videris in præsenti, & de singulis eum interrogaueris, & examinaueris. Cui Rasis medicus Arabs his verbis perbellè in Aphorismorum suorũ lib. 6. astipulatur: Decet medicum, ægrum interrogare, vt causam ægritudinis interiorem cognoscat, vt postmodùm rationale iudicium præstare possit: ne erubescat ægrum interrogare, vt sciat an ægritudo intra vel extra venas subsistat.

N. Arti studens gymnasticæ.] Id est, disciplinæ exercitationis. Plato lib. 7. de Legib. Gymnasticæ nomine, exercitationes bellicas contineri docet, eamq; diuidit in saltationem & luctationem. Aristoteles præcipit lib. 8. Polit. Adolescentes gymnasticæ

nasticæ & pædotribicæ vocare debere: vt ita fiãt exercitationes firmioresque. Plautus in Rud. Ex vrbe ad mare huc prodimus pabulatum pro exercitio gymnastico, vt Palæstrico. *Terent. in Eunucho:* Fac periculum in literis, in palæstra, in Musicis. *Virgil. lib. 6. Aeneid.*

Pars in gramineis exercent membra palæstris.

Id est, luctationibus, & corporis agitationibus. Hæc corporis exercitatio, à Cicerone palæstra, à Græcis à manuum gestu χειροβολίη dicta est, qua præceptores & pædotribæ ingenuos pueros motus gestusq; corporis docebant, ne corporis status indecorus, aut manus & brachia ineptè proferentur, & ne caput & oculi ab alijs corporis partibus dissiderent, & pedes appositè proferrentur. Horum ignaras ἀπαλίστους: id est, apalæstritas siue à palæstra alienos nominabant. O Meorum æqualium.] *Palæstræ sodalium. P* Incidam pedem.] *Morborum sanè omnium seu præsentium, seu imminentium, qui ex sanguinis vbertate, aut quauis illius eruptione atque coacervatione nasci consueuerunt, propria ac prima curatio sanguinis detractione perficitur, cuiusmodi sunt synochi febres omnes, calidæque arthritides, podagræ, ischiades, & quæcunque denique similis formæ inueniuntur ægritudines aliæ, de quibus Ioannes Fernelius Ambianus. Q* Edens multùm & bibens.] *Podagra dolor pedum, chiragra manuum, ischias coxarum, & in genu gonagra, in corporis articulis multis partibus affligens cruciatus arthritis: comites ferè sunt intemperantis & incontinentis vitæ, artuum singularis infirmitatis, quæ vel à parentibus hæreditaria successione, vel vitæ libidine & incontinentia ocioque immoderato contrahitur.*

Ennius ipse pater dum pocula siccat iniqua,
Hoc vitio tales fertur meruisse dolores.

Hippocrates 6. Aphoris. 26. & 30: Nec pueri ante Veneris vsum, nec Eunuchi temerè, nisi intemperantia vitæ desidiaque maiorem in modum deliquerint, nec mulier facilè, nisi cui menses confluxerint, aut temulenta & incontinens insigniter fuerit, podagra laborat. Tanta primũ Veneris tum ignauiæ mox intemperantiæ ad podagram, & quamuis arthritidẽ procreandam vis est & efficacia. At olim, dum apud Romanos & Lacedæmonios

mulieres abstemiæ & sobriæ viuerent, erant morborum arthritidis expertes, quæ modò ob crapulam iure, lege consortij, viris compatiuntur & condolent. Podagra autem ex crapula & quiete, poterit sanari per longam abstinentiam & exercitationem quacunq; ætate, vt legitur apud Porphyrium in vita Plotini de senatore Romano. R Perculsus aliquo dæmone.] *δαιμονιζόμενος & à dæmonibus agitatus, seu vexatus. vel δαιμονοφόρητος*, id est, *dæmoniacus.* S Ceu pręco.] *Id est, alta voce. Aristoph. τάδε κηρίσσω πατρὶ*: id est, *nuntio patri alta voce. Sic fæciales, caduceatores, legati, buccinatores. Vt præco qui magistratus iussu publicè aliquid denunciat ore, & aliquando auctionem facit, & audientiam in theatris indicit.* T Vbi diem iam gallus intonat tuba.] *Gallus à prima mediæ noctis inclinatione explaudentibus, vt Lucret. ait, alis:*

Auroram clara consuetus voce vocare,

matutino crepusculo, matutinis astris Deum itidem plaudentibus quotidie commodulatur. Et orto Galliarum aduersus Neronem tumultu, Romæ passim columnis adscriptum est, Galli te cantando excitârunt, aptè scilicet ad eiusdem nominis gentem nuncupatione deflexa. Gallus autem tribus interuallis canit, prænuncians diem. Qua de re Plinius libro 10. capite 21. Erasmus noster in Adagio: Priusquam gallus iterum cecinerit. Nos porrò in Luciani Gallo. V Verbis senex.] *Nestorem facit Homerus loquatiorem, qualem & Catonem seniorem fuisse accepimus. Senes enim loquaciores ferè sunt, quàm qui vigent ætate, siue id accidat ob rationis inopiam, siue quia natura linguæ promptitudine pensat, quod viribus detractum est. Hesychius indicat γλωσσάσπιδας dictos, qui pro armis lingua vterentur. Heraclius ad Hermodorum: ἐν ταῖς γλώτταις ἔχετε τὰ ὅπλα ἀπεστερηκότες χρήματα.* id est, *In linguis habetis arma, posteaq̃ abstulistis pecunias. De his eleganter apud Liuium dictum lib. ab Vrbe condita 7. In castris feroces, in acie pauidi. Apuleius verbo festiuiter nouato, Verbigerari dixit, pro verbis digladiari. Causidicorum ac Rhetorum est, γλώσσαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι*: id est, *linguis bellare atque pugnare.* X Nil iactitans non, ast opere præstans parum.] *Adest quidem nutritor verbis, non re, consolatur & adest oratione, cũ auxilio sit o-*

sit opus ϒ Similis edenti mastichen.] *Quæ contrariis qualitatibus prædita est. Alexander Aphrodisæus lib. 1. problē. 104. quæritur, qua ratione fiat, vt in vno simplici medicamento contrariæ subsistere vires possint: Mastix, inquit, & abstergit & digerit ac firmat, Rheubarbarum aluum laxat & constringit, acetum calefacit & infrigidat. & Galen. l b. 3. & 7. de Facultatibus simpl. medic. candida quidem & Chia, astringit simul emollitq;, &c. Rheubarbarum quippe & mirobolanos flauam & atram in dysenteria expurgare bilem ab aluo videmus, & fluorem alui, quam exoneraunt, sistere & roborare.* Z Nomen quidem habet.] *Podagræ notatio, quæ in articulis pedum primò accidit, vnde nomen habet, quasi ποδὸς ἄγχα: id est, pedis captura, siue laqueus, pedica. a a* Eheu miser.] *Exclamantis est cum dolore αἰ αἰ geminatum. Idem in dialogo, cuius titulus, φιλόπατρις: αἰ αἰ αἰ αἰ, τῶν κενῶν ἐλπίδων, ὦ vanas spes. b b* Satyri.] *Humano capite, sed cornuto, toto corpore villoso, syluarum lateris gaudentes. c c.* Βακχίους.] *Bacchantes ebrios furore correptos.*

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΡΙΗΣ ΘΕΑΣ

DE SYRIA dea

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum operis ipse titulus indicat. Describit enim Syriæ deæ & templum, & sacra, & effigiem quoque, facto narrationis initio à collatione reliquorum templorum sacrorumque quæ in Syria sunt. Ac primùm quidem in genere commendat templum deæ huius à sanctitate, miraculis, & opulentia. Deinde speciatim commemorat & de origine eius, quando videlicet, & à quibus conditum tradatur, & quænam ipsa dea esse à plerisque putetur. Post hæc de æde templi, à quibus ea extructa fuerit, quæ eius forma, qui situs

sit. Item de signis ac statuis quæ tum intra ædem, tum extra visantur. Postremò autem & de sacerdotibus deæ, de lacu & piscib. sacris, ad quos simulachra deorum veluti per pompam quandam visendi causa quotannis exeunt. Præterea & de Panegyricis conuentibus qui ibi celebrentur, de Gallis, & eorum ceremonijs, deque sacrificandi ritu ac legibus, insertis suo loco & Antiochi & Combabi historijs, quorum alter Stratonicen nouercam amauit: alter ob euitandam eiusdem rei suspicionem sibijpsi virilia præcidit. Atque in his nonnulla, vt videlicet illa de arca Noë (quem Lucianus, vt cæteri Græci quoque, Deucalionem hîc vocat) de Gallorum & sacerdotum purificatione, de vetito porcorum esu, & id genus alia ita traduntur, vt propemodum credi possit ex Iudæorum obseruationibus ac sacris pleraque illa transsumpta, sed tempore postea vsuque adulterata ac deprauata fuisse, siue hoc populorum vicinitate atque commercio factum demus, siue Barbari isti ad eorum exempla quæ à Iudæis tunc cùm in Assyria captiui erant, videbant fieri, suos quoque ritus conformârunt. Assyriorum enim & hæc ciuitas fuit, in qua tam prodigiosa dea culta est, ea parte quæ Cœlesyria à Plinio dicitur, condita: cuius nomen Stephanus quidem Hieram, hoc est, sacram absolute, Strabo autem & Plinius iuncta voce Hierapolin vocant, quod hîc Lucianus Ionica dialecto, qua per totam hanc descriptionem vtitur, in polin Hieram, hoc est, ciuitatem sacram, per tmesin diuisit. Eandem autem & Bambycem ijdem, & Edessam, quod posterius nomen Strabo addit, & à Syris ipsis Magog, vt Plin. habet, appellari tradunt, ipsamque deam quam Lucianus simpliciter Syriam vocat, proprio nomine Atergatin, & à Græcis Derceto quoque nominari scribunt. Cæterùm de Atergatide non alienum opinor fuerit etiam illa huc apponere, quæ apud Athenæum leguntur, quando & ipsa ad vberiorem intellectum eorum quæ hîc à Luciano dicuntur, nonnihil facere videntur.

videntur. Verborum eorum sententia hæc est: Antipater Tarsensis, inquit, professione Stoicus, libro περὶ δεισιδαιμονίας, hoc est, de religione quarto, dici à quibusdam tradit, quòd Gatis Syrorum regina ita gulæ dedita fuerit, vt per præconem edixerit, ne quis piscem aliquem absque Gatide comederet. Per ignorantiam igitur plerosque Atergatim ipsam vocare, atque à piscibus abstinere. Mnaseas autem in secundo de Asia ita ait: Mihi quidem Atergatis videtur regina adeò intolerabilis fuisse, ac multa duriter populis suis imperâsse, ita vt lege quoque cauerit illis, ne quem piscem ederẽt, sed ad ipsam afferent, eò quòd hoc cibi genere delectaretur. Atque inde etiam in sacrificijs solenne hoc mansisse, vt quoties deam precarentur, pisces illi argenteos aut aureos offerrent. Sacerdotes verò etiam tota die veros deæ pisces in mensa paratos ac coctos apponere, elixos pariter & assatos, quos ipsi postea sacerdotes deæ absumant. Ac paulò pòst idem addit: Atergatis autem, quemadmodum Xanthus ille Lydus tradit, à Mopso quodam Lydo capta vnà cum filio Ichthye, in lacu Ascalone contumeliæ causa submersa, & à piscibus deuorata est. Hęc Athen. lib. 8. Prętereà neque illud omittendum videtur quòd Edessam rradit Volaterranus eam esse vrbem, in quam Tobias olim filium suum ad Gabelum quendã, apud quem pecuniam deposuerat, misit. Quòd si verè ab illo traditur, eademq; Edessa & Hierapolis dicitur, vt Straboni placet: manifestum iam ex eo apparet, & Iudęos ibi captiuos vixisse, & illorum obseruationum vestigia quoque quędam eodem loco hęsisse. Sed hęc in medio relinquamus.

Ἔστιν ἐν Συρίᾳ πόλις, οὐ πολλὸν ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ, καλεῖται δὲ Ἱερὰ, καὶ ἔστιν ἱρὰ τῆς Ἥρης τῆς Ἀσσυρίης· ἀλλοίη δέ μοι, τόδε δὲ τὸ ὄνομα, οὐκ ἅμα τῇ πόλει οἰκιομένῃ ἐτέχθη, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἄλλο ἦεν, μετὰ δὲ σφισι, τῶν ἱρῶν μεγάλων γενομένων, ἐς τόδε ἐπωνυμίη ἀπίκετο. περὶ ταύτης δὴ τῆς πόλιος ἱρ, χομαι ἐρέων, ὁκόσα ἐν αὐτῇ ἐστί· ἐρέω δὲ καὶ νόμους. τοῖσι ἐς τὰ ἱρὰ χρέονται, καὶ πανηγύρεας, τὰς ἄγουσι, καὶ θυσίας, τὰς ἐπιτελέουσι. ἐρέω δὲ, ὁκόσα καὶ περὶ τῶν τὸ ἱρὸν ἐσαμένων μυθολογέουσι, καὶ τὸν νηὸν, ὅκως ἐτέχθη. γράφω δὲ Ἀσσύριος ἐὼν, καὶ τῶν ἀπηγήσιος μαι, τὰ μὲν αὐτοψίῃ μαθὼν, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἱρέων ἐδάλων, ὁκόσα ἐόντα ἐμοῦ πρεσβύτερα, ἐγὼ ἐσορέω. Πρῶτοι

Est in Syria ciuitas non longè ab Euphrate flumine: ß vocatur autem Sacra, & est quoq; sacra Iunonis Assyriæ: cæterùm nomen hoc videtur mihi non statim ab initio vrbi, cùm condita est, impositum fuisse, sed antiquiùs quidem aliud fuisse: postea verò cùm sacra ibi magna subinde peragerentur, in hoc cognomentum euasisse. De hac igitur ciuitate venio dicturus, quæcunq; videlicet in ipsa sunt. Dicam autem & leges quibus in sacris vtuntur, & solennes conuentus quos celebrant, & sacrificia quæ peragunt. Dicam autem & quæcunque de illis traduntur, qui templum hoc conseerârunt, & de æde ipsa quo pacto condita fuerit. Scribo autem Assyrius ipse existens: & eorum quæ narro, alia quidem ipse coràm vidi, alia verò à sacerdotibus edoctus sum. Quæcunque igitur antiquiora me sunt, ab ijs narrationem incipiam. Primi

Πρῶτοι μὲν ὧν ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Αἰγύπτιοι λέγονται θεῶν τε ἐννοίαν λαβεῖν, καὶ ἱρὰ ἵσασθαι, καὶ τεμένεα καὶ πανηγύρις ἀφεῖξαι. πρῶτοι δὲ καὶ ὀνόματα ἱρὰ ἔθεσαν, καὶ λόγους ἱροὺς ἔλεξαν, μετὰ δὲ ὁ πολλὸς χρόνος, παρ' Αἰγυπτίων λόγον Ἀσσύριοι τὰ θεοὺς ἤκεσαν, καὶ ἱρὰ καὶ νηοὺς ἤγαιραν, ἐν τοῖσι καὶ ἀγάλματα ἔθεντο, καὶ ξόανα ἐτέκηναντο. τὸ δὲ παλαιὸν, καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι ἀξόανοι νηοὶ ἔσαν. καὶ ἔστι ἱρὰ καὶ ἐν Συρίῃ, ὁ παραπολὺ τοῖς Αἰγυπτίοισι ἰσοκρονέοντα, τῶν ἐγὼ πλεῦνα ὄπωπα. τό γε τοῦ Ἡρακλέος, τὸ ἐν Τύρῳ, ὁ τοῦτο τοῦ Ἡρακλέος, τὸν Ἕλληνες ἀείδουσι, ἀμὰ τοῦ ἐγὼ λέγω, πολλῷ ἀρχαιότερος, καὶ Τύριος ἥρως ἐστί. ἕνι δὲ καὶ ἄλλο ἱρὸν ἐν Φοινίκῃ μέγα. τὸ Σιδόνιοι ἔχουσι, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, Ἀσάρτης ἐστί. Ἀσάρτην δὲ ἐγὼ δοκέω σελήνην

Primi itaque hominum, quos nos scimus, Aegyptij, dicuntur & deorum notitiã percepisse, & templa constituisse, lucosq; & conuentus solennes edidisse. Primi autem & nomina sacra intelexerunt, & sermones sacros docuerunt. Deinde verò non multo tempore pòst, ab Aegyptijs Assyrij doctrinam de dijs acceperunt, & sacra templaq; erexerunt, in quibus & simulacra posuerunt & statuas dedicárunt. Antiquitùs autem etiam apud Aegyptios absque simulacris & statuis templa erant. Et sunt in Syria quoq; templa non multò Aegyptijs ætate posteriora, quorum ego plurima ipse vidi. Herculi vtique æquæuum est illud videlicet quod Tyri est: non huius Herculis quem Græci carminibus celebrãt: sed quem ego dico, multò vetustior est, & Tyrius heros. Est autem & aliud templum in Phœnicia, magnum, quod Sidonij celebrant, & Astarten autem ego puto Lunam

plum in Phœnicia, magnum, stiartæ, vt quidem ipsi dicunt.

λωαίλω ἔμμφαι. ὡς δὲ μοί τις τῶν ἱρέων ἀπηγήσατο, Εὐρώτης ὄνομα τῆς Κάδμου ἀδελφῆς. ταύτην δὲ ἐσᾶν Ἀγήνορος τοῦ βασιλῆος θυγατέρα ἐπεδήμησε ἀφανὴς ἐγεγόνει, οἱ Φοίνικες ὡς νηῷ ἐτιμήσαντο καὶ λόγον ἱρὸν ἐπ' αὐτῇ ἐποιήσαν, ὅτι ἐοῦσαν καλὴν Ζεὺς ἐπόθει, καὶ τὸ εἶδος ἐς ταῦρον ἀμείψας ἥρπασε, καί μιν ἐς Κρήτην φέρων ἀπίκετο. τάδε μὲν καὶ τῶν ἄλλων Φοινίκων ἤκουον· καὶ τὸ νόμισμα τὸ Σιδώνιοι χέουσι, τὸν Εὐρώπην ἐφεζόμενον ἔχει τοῦ ταύρου τοῦ Διί· τὸν δὲ νηὸν οὐχ ὁμολογέουσι Εὐρώπης ἔμμεναι. ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλο Φοινίκων ἱρὸν, οὐκ Ἀσσύριον, ἀλλ' Αἰγύπτιον, τὸ ἐξ Ἡλιουπόλιος ἐς τὴν Φοινίκην ἀπίκετο. ἐγὼ μὲν μιν οὐκ ὄπωπα, μέγα δέ μιν τόδε, καὶ ἀρχαῖόν ὅτι. εἶδον δὲ καὶ ἐν Βύβλῳ μέγα ἱρὸν Ἀφροδίτης Βυβλίης, ἐν τῷ καὶ τὰ ὄργια ἐς Ἀδωνιν ἐπιτελέουσι·

nam esse. Cæterùm vt mihi ex sacerdotibus quidam narrauit, ea Europæ illud est, Codmi sororis. Hanc autem fuisse ferunt Agenoris regis filiam: & postquam ampliùs non comparuit, Phœnices ipsam templo honorârunt, & sermonem de ea sacrum euulgârunt, quòd videlicet pulchra cùm esset, Iupiter amore eius captus fuerit, & mutata in taurum forma, rapuerit eam, & in Cretam inde abiens deportârit. Atque hæc quidem etiam à cæteris Phœnicibus audiui: & nomisma quoque quo Sidonij vtuntur, Europam habet insidentem tauro, Ioui videlicet. Cæterùm ipsam ædem non omnes confitentur Europæ esse. Habent autem & aliud templum Phœnices, non Assyrium, sed Ægyptium, quod ex Heliopoli in Phœniciam peruenit: quod ego quidem ipse non vidi, sed tamen magnum etiam hoc & peruetustum est. Porrò & Bybli vidi templum magnum Veneris Byblìæ cognomento, in quo & ritus quosdam in Adonidem peragunt,

λίσοι· τὰ δὲ λα ἡ τὰ ὄργια. λέγουσι γὰρ δὴ ὧν τὸ ἔργον τὸ ἐς Ἄδωνιν, ὑπὸ τοῦ συὸς, ἐν τῇ χώρῃ τῇ σφετέρᾳ γενέσθαι καὶ μνήμην τοῦ πάθους, τύπτονταί τε ἐκάστου ἔτους, καὶ θρηνέουσι, καὶ τὰ ὄργια ἐπιτελέουσι, καὶ σφίσι μεγάλα πένθεα ἀνὰ πᾶσαν χώρην ἵσταται. ἐπεὰν δ' ἀπὸ τύψωνται τε, καὶ ἀρκλαύσωνται, πρῶτα μὲν καταγίσουσι τῷ Ἄδωνιδι, ὅκως ἰόντι νέκυι, μετὰ δὲ, τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ, ζώοντί μιν μυθολογέουσι, καὶ ἐς τὴν ἥρα πέμπουσι, καὶ τὰς κεφαλὰς ξυρέονται, ὅκως Αἰγύπτιοι, ἀποθανόντος Ἄπιος. γυναικῶν δὲ, ὁκόσαι οὐκ ἐθέλουσι ξυρίεσθαι, τοιόνδε ἡμίλλη ἐκτελέουσι. ἐν μιῇ ἡμέρῃ ἐπὶ πρήσσουσι πάντα, καὶ ἀγορὴ μούνοισι ξείνοισι παρακέαται καὶ ὁ μισθὸς ἐς τὴν Ἀφροδίτην θυσίη γίνεται. ἔνιοι δὲ ἔνοιο Βυβλίων, οἱ λέγουσι παρὰ σφίσι τεθάφθαι τὸν Ὄσιριν τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τὰ

peragunt. Cognoui autem & ipse ritus eos. Dicunt igitur factum illud quo ab apro percussus Adonis fuit, in sua terra contigisse, & in memoriam rei verberantur annis singulis, & ululamentantur, & ritus solennes peragunt, ac ipsis magni adeò luctus per totam regionem indicuntur. Postquam autem iam verberandi ac deplorãdi finis factus est, principiò quidem inferias Adonidi peragunt, perinde ac mortuo tum existenti, posteà autem sequenti die & viuere ipsum dictitant, & in aërem sursum mittunt, & capita detondent, quemadmodum Aegyptij, quando apud ipsos Apis mortuus est. Ex mulieribus autem quæcunque tonderi non volunt, talem pœnam exoluunt: venum quidem diem ad quæstum corpore faciendum

prostant. forum autem illud solum peregrinis exhibetur: & quod inde mercedis auferunt, hoc Veneri in sacrificium datur. Sunt autem ex Byblijs nonnulli qui dicunt apud sese humatum esse, Osirim Aegyptium, luctúsque & ritus

hosce

πγθια, καὶ τὰ ὄργια, οὐκ ἐς τὸν Ἀδωνιν, ἀλλ' ἐς τὸν Ὁσιριν πάντα πρέσσεσθαι. ἐρέω δέ, ὁκόθεν καὶ τάδε πίσεα δοκέουσι. κεφαλὴ ἑκάστου ἔτεος ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, πλώουσα τὸν μεταξὺ πλόον ἐπτὰ ἡμερέων, ἐπεὰν μὲν οἱ ἄνεμοι φορέουσι θείη ναυτιλίη, πρήσσεται δὲ οὐδαμᾷ, ἀλλ' ἐς μέσην τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, καὶ ἔστι τὸ σύμπαν, θωῦμα. καὶ τοῦτο ἑκάστου ἔτεος γίγνεται, τὸ καὶ ἐμοῦ παρόντος ἐν Βύβλῳ ἐγένετο, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐθηησάμην Βυβλίνην. ἔνι δὲ καὶ ἄλλο θωῦμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίῃ, ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιβάνου τοῦ ὄρεος ἐς τὴν ἅλα ἐκδιδοῖ· οὔνομα τῷ ποταμῷ Ἀδωνις ἐπίκλεται. ὁ δὲ ποταμὸς ἑκάστου ἔτεος αἱμάσσεται, καὶ τὴν χοιλὴν ὀλέσας, ἐσπίπτει ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ φοινίσσει τὸ πόντου πολλόν, καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίοις τὰ πγθια. μυθέονται δέ, ὅτι ταυτησὶ τῇσι ἡμέρῃσι, ὁ Ἀδωνις ἀνὰ τὸν Λίβανον τιτρώσκεται, καὶ

hoſce non Adonidi, ſed Oſiridi omnes fieri. Dicam autem & vnde fidem eius rei ſibi faciant. Caput vnoquoque anno ex Aegypto Byblũ defertur ſeptẽ diebus, quantum ſpacij ex illa in hanc eſt enatans. Ac venti ipſum ferunt diuina quadam remiſſione. Vertitur autẽ nuſquam aliò, ſed ſolùm Byblũ perfertur, & eſt in ſumma mirum quiddam. Et hoc quouis anno fit, quemadmodum & me præſente tum Bybli factum eſt, & caput ipſum ſpectaui è papyro effigiatum. Eſt autem & aliud miraculoſum in terra Bybliorum. fluuius quidam ex Libano monte in mare defertur: fluuio nomen eſt Adonis. Hic quotannis cruore inficitur, & colorem amittit, & in mare exiens, ipſum quoque pelagus magna ex parte purpureum efficit, Byblijſq; lugendi tempus indicat. Fabulantur autem quòd illis tum dieb. Adonis per Libanũ ſaucietur,

&

καὶ τὸ αἷμα ἐς τὸ ὕδωρ ἐρχόμενον, ἀποδύσαν τὸν ποταμὸν, καὶ τῷ ῥόῳ τὴν ἐπωνυμίην δοῦναι. ταῦτα μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι, ἐμοὶ δὲ τις ἀνὴρ Βύβλιος, ἀληθέα λόγων λέγειν, ἐτέρην ἀπηγήσατο τοῦ πάθεος τὴν αἰτίην. ἔλεγε δὲ ὧδε. ὁ Ἄδωνις ὁ ποταμὸς, ὦ ξεῖνε, ὄρεϊ τοῦ Λιβάνου ἔρχεται. ὁ δὲ Λίβανος καρταξανθόγαιός ἐστι. ἄνεμοι οὖν πρηστῆρες ἐκείνῃσι τῇσι ἡμέρῃσι ἰσάμενοι, τὴν γῆν ταύτην ἐπιφέρουσι, ἐοῦσαν ἐς τὰ μάλιστα μιλτώδεα, ἣ δὲ γῆ μίνη ἀμόδεα τίθησι, καὶ τοῦ δὲ τοῦ πάθεος οὗτο τὸ αἷμα, τὸ λέγεσι, ἀπ' ἣ χώρη αἴτιη. ὁ μὲν μοι Βύβλιος τοσαῦτα ἀπηγήσατο. ἐμοὶ δὲ ἀτρεκέως ταῦτα ἔλεγε, ἐμοὶ μὲν δοκέειν κάρτα βάθη καὶ τοῦ ἀνέμου ἐπισυτυχίη. ἀνέβην δὲ καὶ ἐς τὸν Λίβανον ἐκ Βύβλου, ὁδὸν ἡμέρης, πυθόμενος αὐτόθι ἀρχαῖον ἱρὸν Ἀφροδίτης ἔμμεναι, τὸ Κινύρης ἔσαε· ἧκ ἔδοξε τὸ ἱρὸν

& cruor illius in aquam delatus, fluminis colorem mutet, eidémque nomen præbeat. Atque hæc quidem vulgo dictitant: cæterùm mihi vir quidam Byblius, qui vera dicere visus est, aliam quandã huius rei causam narrauit. Dicebat autem hoc pacto: Fluuius hic Adonis, ô hospes, per Libanum defertur. Libanus autem ipse terram habet admodum rubeam. Venti igitur vehementiores illis tum diebus exorientes, terram in fluuium deferunt, quæ tum maximè minio similis est. ea postea illum cruentum videri facit. Atque ita rei huiusce causa haudquaquam cruor est, vti ferunt, sed terra. Ac Byblius quidem tantum narrabat. Quòd si autem vera ista dixit, mihi quidem videtur diuinus adeò etiam venti iste tum ortus indicere. Cæterùm ascendi & in Libanum ex Bybli, itinere vnius diei, cùm audissem ibi antiquum templum Veneris esse, quod Cinyras dedicasset. Ac vidi sanè

ἱρὸν, καὶ ἀρχαῖον ἦν. τάδε μὲν δὴ τὰ ἐν τῇ Συρίῃ ἀρχαῖα καὶ μεγάλα ἱρά. τοσούτων δὲ ἐόντων, ἐμοὶ δοκέειν, οὐδὲν τῶν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει μεῖζον ἔμμεναι, οὐδὲ νηὸς ἄλλος ἁγιώτερος, οὐδὲ χώρη ἄλλη ἱροτέρη. ἔνι δὲ καὶ ἔργα ἐν αὐτῷ πολυτελέα, καὶ ἀρχαῖα ἀναθήματα, καὶ πολλὰ θώματα, καὶ ξόανα θεοπρεπέα, καὶ θεοὶ δὲ κάρτα αὐτοῖσι ἐμφανέσι. ἱδρώει γὰρ δὴ ὦν παρασφίσι τὰ ξόανα, καὶ κινέεται καὶ χρησμηγορέει. καὶ βοὴ δὲ πολλάκις ἐγένετο ἐν τῷ νηῷ, κλεισθέντος τοῦ ἱροῦ, καὶ πολλοὶ ἤκουσαν. νὰξ μὲν καὶ ὄλβου πέρι, ἐν τοῖσι ἐγὼ οἶδα, πρῶτόν δὴ· πολλὰ γὰρ αὐτοῖσι ἀπικνέεται χρήματα, ἐκ τε Ἀραβίης, καὶ Φοινίκων καὶ Βαβυλωνίων, καὶ ἄλλα ἐκ Καππαδοκίης, τὰ δὲ καὶ Κίλικες φέρουσι, τὰ δὲ Ἀσσύριοι, εἶδον δὲ ἐγὼ καὶ τὰ ἐν τῷ νηῷ λάθρῃ ἀπικέατο, ἐσθῆτα πολλὴν, καὶ

templum, eratque peruetustum. Atque hæc quidem in Syria sunt templa antiqua, & magna. Quæ cùm multa adeò sint, nullum tamen, quantum mihi videtur, maius eo est quod in Sacra ciuitate habetur, neque etiam ædes alia sanctior, aut terra magis sacra vspiam est. Sunt autem & opera in eo preciosa, & donaria antiqua, & miraculosa multa, & statuæ religiosæ, & dij quoque ex ipsis manifestam adeò sui significationem dantes. Siquidem & sudorem ipsis emittunt statuæ & mouentur, & oracula edunt, & clamor sæpenumerò in æde coortus est cùm templũ iam clausum esset, multique audierunt. Iam verò & diuitijs inter ea quæ quidem ipsi vidi primum atque præcipuum est. Nam multæ afferũtur ipsis opes tum ex Arabia, tum Phœnicibus & Babylonijs, & aliæ item ex Cappadocia, & quæcunque Cilices afferunt, & quæcunque Assyrij. Vidi autem ego etiam ea quæ secretò in æde posita sunt, vestes videlicet multas, & alia

καὶ ἄλλα, ὁκόσα ἐς ἀργύριον ἢ ἐς χρυσὸν ἀπεκέκριται. ἑορταὶ μὲν γὰρ καὶ πανηγύρεσι οὐδαμοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώπων τοσαίδε ἀπεδεδέχαται. ἱστορέοντι δέ μοι ἐτέων πέρι, ὁκόσα τῶν ἡρῷ ἔστι, καὶ τὴν θεὸν αὐτοὶ, ἥν τινα δοκέουσι, πολλοὶ λόγοι ἐλέγοντο· τῶν οἱ μὲν ἱροὶ, οἱ δὲ ἐμφανέσι, οἱ δὲ κάρτα μυθώδεσι, καὶ ἄλλοι βάρβαροι, οἱ μὲν τοῖσι Ἕλλησι ὁμολογέοντες, τοὺς ἐγὼ πάντας μὲν ἐρέω, δέκομαι δὲ οὐδαμᾷ. οἱ μὲν ὦν πολλοὶ Δευκαλίωνα τὸν Σκύθεα τὸ ἱρὸν εἴσασθαι λέγουσι, τοῦτον Δευκαλίωνα, ἐπὶ τοῦ τὸ πολλὸν ὕδωρ ἐγένετο Δευκαλίωνος δὲ πέρι λόγον ἐν Ἕλλησι ἤκουσα, τὴν Ἕλληνες ἐπὶ αὐτῶν λέγουσι. ὁ δὲ μύθος ὧδε ἔχει· ἥδε ἡ γενεὴ, οἱ νῦν ἄνθρωποι, οὐ πρῶτοί ἐγένοντο, ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἡ γενεὴ, πάντες ὤλοντο, οὗτοι δὲ γένεος τοῦ δευτέρου εἰσὶ, τό αὖτις

alia quæcunque argento aut auro seorsim deputata sunt. Nam festa quidem & solennes conuentus haud vllis alijs hominibus æquè multùm peraguntur. Porrò inquirenti mihi de annis, quàm diu templum hoc durâsset, & de dea, quámnam ipsi eam esse putarent, multi sermones ferebantur, quorum alij sacri tradebantur, alij aperti ac plani erant, alij contrà valde fabulosi: rursum alij Barbari, alij cum Græcis consentientes: quos ego omnes quidem referam, haudquaquam autem approbo. Complures igitur Deucalionem Scytham illum tradunt templum hoc consecrâsse, cum puta Deucalionem, cuius temporib. aquarum diluuium fuit. Cæterùm de Deucalione inter Græcos sermonem quem illi de eo referunt, audiui. κ Habet autē sermo ille hoc pacto: Hanc hominum generationem quæ nunc est ab initio haudquaquam fuisse, sed eam quæ tum fuit, totam interijsse. Hos aūt homines qui nūc sunt, secundi generis esse, eius quod

τις ἐκ Δευκαλίωνος εἰς πλη-
θὺν ἀπίκετο. ἐκείνων δὲ πε-
ρὶ τῶν ἀνθρώπων, τάδε μυ-
θεύονται, ὑβρεσὰ κάρτα ὀνε-
τόν, ἀθέμιτα ἔργα ἔπρασσον. οὔτε γὰρ ὅρκια ἐφύλασ-
σον, οὔτε ξείνους ἐδέκοντο, οὔτε ἱκετέων ἐφράζοντο, ἀντ'
ὧν σφέσι ἡ μεγάλη συμφορὴ
ἀπίκετο, αὐτίκα ἡ γῆ ποτὸν
ὕδωρ ἐκβιδοῖ, καὶ ὄμβροι με-
γάλοι ἐγένοντο, καὶ οἱ ποτα-
μοὶ κατέβησαν μείζονες, καὶ
ἡ θάλασσα ἐπὶ πολὺν ἀνέ-
βη, ἐς ὃ πάντα ὕδωρ ἐγέ-
νοντο, καὶ πάντες ὄλοντο,
Δευκαλίων δὲ μοῦνος ἀνθρώ-
πων ἐλίπετο ἐς γενεὴν δευτέ-
ρην, ἀβληκὴς τε καὶ τὸ ἀσε-
βὲς ἔνικα. ἡ δὲ οἱ σωτηρίη
ἥδε ἐγένετο· λάρνακα μεγά-
λην, τὴν αὐτὸς ἔχει, ἐς ταύτην
ἐσβιβάσας παῖδάς τε καὶ γυ-
ναῖκας ἑωυτοῦ, ἐσέβη ἐσβαί-
νουτι δὲ οἱ ἀπίκοντο σύες
καὶ ἵπποι, καὶ λεόντων γέ-
νεα, καὶ ὄφιες, καὶ ἄλλα, ὁκόσα
ἐν

rursus à Deucalione in tan-
tam multitudinem excreuit.
De illis autem hominibus,
huiusmodi quædam tradun-
tur: Cùm contumelioſi ad-
modum eſſent, nefaria ope-
ras eos perpetrâſſe. Neque
enim iuſiurandum obſer-
uâſſe, neque hoſpites rece-
piſſe, neque ſupplicium mi-
ſertos eſſe. Ob eam rem,
maximam calamitatem ip-
ſos mox conſecutam eſſe.
Statim enim & tellus mul-
tam aquam effudit, & im-
bres magni fuerunt, & flu-
mina ſolito maiora decur-
rerunt, & mare quoque in
multum aſcendit eò uſque,
dum omnia aquis inunda-
rentur, atque omnes peri-
rent. Deucalion autem ſolus
hominum relictus fuit, in ſe-
cundam videlicet genera-
tionem, prudentiæ ſimul &
pietatis gratia. Seruatus au-
tem fuit hoc pacto: Arcam
quandam magnam, quam
ipſe habebat, impoſitis in eam & liberis & vxore ſua con-
ſcendit. Cæterùm cùm ipſe ingrederetur, venerunt eodem
& apri, & equi, & leonum genera, & ſerpentes, aliáque
quæcun-

ἐν γῇ νεμονται, πάντα ἐς ζεύγεα. ὁ δὲ πάντα ἐδέκετο, καὶ μιν οὐκ ἐσίνοντο, ἀλλά σφισι μεγάλη Διόθεν φιλίη ἐγένετο, καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πάντες ἔπλευσαν, ἔς τε τὸ ὕδωρ ἐπεκράτεε. τὰ μὲν Δευκαλίωνος πέρι Ἕλληνες ἱστορέουσι. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου, λέγεται λόγος ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει, μεγάλως ἄξιος θωυμάσαι, ὅτι ἐν τῇ σφετέρῃ χώρῃ, χάσμα μέγα ἐγένετο, καὶ τὸ σύμπαν ὕδωρ κατεδέξατο: Δευκαλίων δὲ, ἐπεὶ τάδε ἐγένετο, βωμούς τε ἔθετο, καὶ νηὸν ἐπὶ τῷ χάσματι Ἥρης ἅγιον ἐστήσατο. ἐγὼ δὲ καὶ τὸ χάσμα εἶδον, καὶ ἔστι ὑπὸ τῷ νηῷ κάρτα μικρὸν, εἰ μὲν ὦν πάλαι καὶ μέγα ἐὸν, νῦν τοιόν δὲ ἐγένετο, οὐκ οἶδα. τὸ δὲ ἐγὼ εἶδον, μικρόν ἐστι· σῆμα δὲ τοῦ ἱστορίης τόδε πρήσσουσι, δὶς ἑκάστου ἔτεος ἐκ θαλάσσης ὕδωρ

quæcunque tellure pascuntur, bina ex vnoquoque genere cuncta. Ille autem recepit ad se omnia, atque ea ipsum haudquaquam lædebant, sed magna inter eos, Ioue ita dispensante, concordia erat, vnáque in arca omnes nauigabant quamdiu aqua superabat. Atque hæc quidem de Deucalione Græci tradunt. De ijs autem quæ mox consecuta sunt, fertur alius quidam sermo ab ijs qui Sacram incolunt ciuitatem, magna certè admiratione dignus: quòd in ipsorum videlicet terra hiatus quidam factus fuerit, ac totam illam aquã absorbuerit. Deucalion autem, vbi hæc ita facta sunt, & aras constituit, & ædem supra hiatum illum Iunoni sacram erexit. Ego verò etiam hiatum vidi, & est sub æde illa, admodum exiguus quidam. Vtrum autẽ antiquitùs etiam maior fuerit, & nunc in tam paruum redactus sit, equidem nescio. Is vtique quem ego vidi, paruus est: signum autem quo fidem historiæ huic faciant, hoc peragunt: Bis vno quoque anno ex mari

ὕδωρ ἐς τὸν νηὸν ἀπικνέεται. φέρουσι δὲ οὐχ ἱρέων μοῦνον ἀλλὰ πᾶσα Συρίη καὶ Ἀραβίη. καὶ πέρηθεν τοῦ Εὐφράτεω, πολλοὶ ἄνθρωποι ἐς θάλασσαν ἔρχονται, καὶ πάντες ὕδωρ φέρουσι. τὸ πρῶτα μὲν ἐν τῷ νηῷ ἐκχέουσι, μετὰ δὲ ἐς τὸ χάσμα κατέρχεται, τὸ δὲ χάσμα μικρὸν ἐὸν, ὕδατος χῆμα πολλόν. τὰ δὲ ποιέοντες, Δευκαλίωνα ἐν τῷ ἱρῷ τόν τε νόμον θέσθαι λέγουσι, συμφορῆς τινὸς ὑπεργενέσθαι μνῆμα ἔμμεναι. ὁ μὲν δὴ ἀρχαῖος αὐτοῖς λόγος ἀμφὶ τοῦτο ἱρὸ ἔστι. ἄλλοι δὲ Σεμίραμιν τὴν Βαβυλωνίην, τὰ δὲ πολλὰ ἔργα ἐν τῇ Ἀσίῃ ὄντα, ταύτην καὶ τόδε τὸ ἔδος ἔασθαι νομίζουσι, ἐκ Ἥρης δὲ ἔασθαι, ἀλλὰ μητρὸς ἐούσης, τὸ Δερκετοῦς οὔνομα. Δερκετὸς δὲ ἔλος ἐν Φοινίκῃ ἐθεησάμην, θέημα ξεῖνον. ἡμισέην μὲν γυνὴ, τὸ δὲ ὁκόσον ἐκ μηρῶν ἐς ἄκρους πόδας, ἰχθὺς οὐρὴ ἀπετάνυται· ἣ δὲ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει,

aqua in ædem defertur. Ferunt autem illam non sacerdotes modò, sed tota Syria, & Arabia, & qui trans Euphratem incolunt, multi homines ad mare descendunt, atq; omnes inde aquam afferunt. Ac primò quidem in æde effundunt illam, posteà autem in hiatum defluit, recipitq; lacus ille quàuis exiguus, immensam vim aquæ. Atq; hæc ita facientes, Deucalionem ritũ ac legem templi istam instituisse ferũt, ad testandam cladis pariter & beneficij memoriam. Vetustior igitur sermo de templi origine talis quidem fertur. Alij autẽ Semiramidẽ Babyloniam illam, cuius multa passim opera per Asiam extant, etiã hanc sedem conseclãsse putant, cæterùm non Iunoni, sed matri suæ, cuĩ nomẽ Derceto fuit. Dercetus autẽ imaginem in Phœnicia vidi spectaculũ planè peregrinum, altera quidem parte mulierem, altera verò quantũ à femoribꝰ. adimos pedes protenditur, in piscis caudam desinentem. At hæc quæ in Sacra

ciuitate

πόλει, πᾶσα γυνή ἐστι. πίστιν δὲ τοῦ λόγου αὐτοῖσι οὐ κάρτα ἐμφανέα. ἰχθύας χεῖμα ἱρὸν νομίζουσι, καὶ οὔποτε ἰχθύων ψαύουσι. καὶ ὄρνιθας τοὺς μὲν ἄλλους σιτέονται, στρουθοὺς δὲ μούνους οὐ σιτέονται, ἀλλὰ σφίσι ἅδε ἱρά. τὰ δὲ γινόμενα λοιπὰ αὐτοῖς ποιέεσθαι Δερκετοῦς καὶ Σεμιράμι ἕνεκα, τὸ μὲν, ὅτι Δερκετὰ μορφὴν ἰχθύος ἔχει, τὸ δὲ, ὅτι τὸ Σεμιράμι τέλος ἐς στρουθοὺς ἀπίκετο. ἀλλ' ἐγὼ τὸν μὲν νηὸν, ὅτι Σεμιράμι ἔργόν ἐστι, τάχα κου δίκομαι, Δερκετοὺς δὲ τὸ ἱρὸν ἔμμεναι, οὐδαμᾶ πείθομαι. εἰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίων ἔνιοί εἰσι, οἳ ἰχθύας οὐ σιτέονται, καὶ τάδε οὐ Δερκετοῖ χαρίζονται. ὅδε δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἱρὸς, τὸν ἐγὼ σοφοῦ ἀνδρὸς ἤκουσα· ὅτι ἡ μὲν θεὰ, Ῥέη ἐστὶ, τὸ δὲ ἱρὸν, Ἄττεω ποίημα. Ἄττης δὲ γένος

ciuitate est, tota mulier est. Porrò argumenta quibus huic narrationi fidem faciunt, non ita clara habent. Pisces rem sacram existimant, neque vnquam pisces attingunt. Deinde & aues, alias quidem edunt, columbam autem solam non edunt, sed hæc sacra ipsis est. Et quòd hæc ita fiunt, placet ipsis Dercetus & Semiramidis gratia fieri: alterum quidem, quòd Derceto piscis formam habet: alterum autem, quòd Semiramis ad postremum in columbam versa est. At ego ipsam quidem ædem Semiramidis opus esse, fortassis permiserim, Dercetus autem sacram esse haudquaquam credo: quando & apud Aegyptios nonnulli sunt qui piscibus non vescuntur, idque in gratiam Dercetus minimè faciunt. Fertur autem & alius sermo sacer, quem ego à sapiente quodam viro audiui: quòd videlicet ipsa dea Rhea sit, templum autem Attæ opus. Porrò Attes

γένος Λυδὸς μὲν ἦν, πρῶτος δὲ τὰ ὄργια τὰ ἐς Ῥέην ἐδιδάξατο. καὶ τὰ Φρύγες καὶ Λυδοὶ καὶ Σαμόθρακες ἐπιτελέουσι, Ἄττεω πάντα ἔμαθον ὡς γάρ μιν ἡ Ῥέη ἔτεμεβίου μὲν ἀνδρηίου ἀπεπαύσατο, μορφὴν δὲ θηλέην ἠμείψατο, καὶ ἐσθῆτα γυναικηίην ἐνεδύσατο, καὶ ἐς πᾶσαν γῆν φοιτέων, ὄργία τε ἐπετέλεε, καὶ τὰ ἔπαθε, ἀπηγέετο, καὶ Ῥέην ᾔειδε, ἐν τοῖσι καὶ ἐς Συρίην ἀπίκετο, ὡς δὲ οἱ πέρην Εὐφρήτεω ἄνθρωποι οὔτε αὐτὸν οὔτε ὄργια ἐδέκοντο, ἐν τῷ δὲ τῷ χώρῳ τὸ ἱρὸν ἐποιήσατο. σημήια δὲ ἡ θεὸς τὰ πολλὰ ἐς Ῥέην ἀπικνέεται· λέοντες γὰρ μιν φέρουσι, καὶ τύμπανον ἔχει, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πυργοφορέει, ὁκοίην Ῥέην Λυδοὶ ποιέουσι, ἔλεγε δὲ καὶ Γάλλων πέρι, οἵ εἰσι ἐν τῷ ἱρῷ, ὅτι Γάλλοι Ηρῃ μὲν οὐδαμᾷ, Ῥέῃ δὲ τέμνονται, καὶ Ἄττεα μιμέονται.

genere quidem Lydus fuit, primus autem sacrorum ritus μ quibus Rhea coleretur, tradidit. Ac quibus Phryges & Lydi & Samothraces in sacris utuntur, ea omnia ab Atte acceperunt. Postquam enim ipsum castrauit Rhea, vitam quidem virilem agere desijt, formam autem fœmineam assumpsit, vestemq; muliebrem induit. Atque ita per omnem terram obambulans, & sacra peragebat passim, & quæ passus esset, narrabat, Rheamq; celebrabat. Inter quæ & in Syriam venit. Cæterùm cùm illi qui trans Euphratem incolunt homines neque ipsum neque sacra eius receperint, hoc in loco templum constituit. Ac multa signa adsunt deæ, quæ ipsam Rheam videri faciunt. Nam & leones ipsam ferunt, & tympanum habet, & coronã in capite turritam gestat, qualem & Lydi Rheam effigiant. Dicebat autem & de Gallis idem qui in templo sunt, quòd Galli Iunoni quidem haudquaquam, Rheæ autem castrari soleant, & ν Atten imitentur.

μέονται. τὰ δέ μοι εὐτρεπέα μὲν δοκέει ἔμμεναι, ἀληθέα δὲ οὔ, ἐπεὶ καὶ τῆς τομὸς ἄλλην αἰτίην ἤκουσα πολλὸν πιστοτέρην. ἀνδαίνει δέ μοι τὰ λέγουσι τοῦ ἱροῦ πέρι, τοῖσι Ελλησι τὰ πολλὰ ὁμολογέοντες τὴν μὲν θεὸν, Ηρην δεκέοντες, τὸ δ' ἔργον Διονύσου τοῦ Σεμέλης ποίημα· καὶ γὰρ δὴ Διόνυσος ἐς Συρίην ἀπίκετο, κείνην ὁδὸν, τὴν ἦλθε ἐπ' Αἰθιοπίην. καὶ ἔστι πολλὰ ἐν τῷ ἱρῷ Διονύσου ποιητέω σήματα, ἐν τοῖσι καὶ ἐσθῆτες βάρβαροι, καὶ λήθοι Ινδοὶ, καὶ ἐλεφάντων κέρεα, τὰ Διόνυσος ἐξ Αἰθιόπων ἤνεικε. καὶ φαλλοὶ δὲ ἑστᾶσι ἐν τοῖσι προπυλαίοισι, δύο κάρτα μεγάλοι, ἐπὶ τῶν ἐπίγραμμα τοίον δὲ ἐπιγέγραπται·

Τούς δε Φαλλοὺς Διόνυσος
Ηρῃ μητρυῇ ἀνέθηκα.

Εμοὶ μὲν ὧν καὶ τὰ δε ἀρκέει. ἐρέω δὲ καὶ ἄλλο, τί ἐστι ἐν τῷ νηῷ Διονύσου ὄργιον.

Φαλλοὺς

tentur. Cæterùm hæc mihi conuenientia quidem videntur esse, vera autē non, quoniam de castratione aliam quoque audiui causam, multa hac fide digniorem. Placent verò mihi hæc, quæ de templo dicunt, in quibus cum Græcis consentiunt, deam quidem Iunonem putantes esse, ipsum autem opus Dionysii, eius qui ex Semele natus fuit. Nam & Dionysius in Syriam venit, eo videlicet itinere, quo in Aethiopiam est profectus. Et sunt multa in templo eius indici, quæ ipsum auctorē comprobant: inter quæ & vestes Barbaræ, & lapilli Indic, & Elephantorum cornua, quæ ille ex Aethiopia tulit. Etiam Priapi stant in vestibulis, duo admodū magni, qui tali Epigrammate inscripti sunt:

Hos posui Bacchus tibi
Iuno nouerca Piapos.

Ac mihi quidem vel ista sufficiunt. Cæterùm dicam & aliud, quo ritu videlicet Dionysii sacra in æde peragant.

Φασὶς Ἕλλωσι Διονύσῳ ἐγείρουσι, ἐπὶ τῶν καὶ τοιόν δέ τι φέρουσι, ἄνδρας μικροὺς ἐκ ξύλου πεποιημένους, μεγάλα ἀιδοῖα ἔχοντας, καλέονται δὲ τάδε νευρόσπαστα. ἔστι δὲ καὶ τόδε, ἐν ᾧ ἱρῷ, ἐν Λιξίῃ ζωγράφου κάθηται σμικρὸς ἀνὴρ χάλκεος, ἔχων αἰδοῖον μέγα. τοσάδε μὲν ἀμφὶ τῶν οἰκισταῖν ζοῦ ἱροῦ μυθολογέουσι. ἤδη δὲ ἱρέων καὶ ζοῦ νηοῦ πέρι. θεσπίς τις, ὅπως ἐχθρὸς ζῷ, ᾧ ὅς τις μὲν ἐποιήσατο. λέγουσι τὸν νηὸν τὸν πρὶν ἐόντα, μὴ ἔμμεναι τὸν νῦν ἀρχαῖον γεγενημένον, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν καταγενεσθαι χρόνῳ ὕστερον, τὸν δὲ ναῶν ἐόντα, Στρατονίκης ἔμμεναι ποίημα, γυναικὸς ζοῦ Ἀσσυρίων βασιλῆος. δοκέει δέ μοι ἡ Στρατονίκη ἐκείνην ἔμμεναι, τῆς ὁ πρόγονος ἀράσατο, τὸν ἥλιχξε τὸ ἐπιτροῦ ἐπιγοίνου· ὡς γὰρ μὲν ἡ συμφορὴ καταλαβεῖ ἀμηχανέοντα κακῷ, ἀσχαλόωντι δοκέοντι,

Priapos Græci (quos & Phallos ipsi dicunt) Dionysio erigunt, in quibus & tale quiddam portant, viros puta exiguos, ex ligno effigiatos, magna virilia habentes. Vocantur autē Neurospasta hæc. Est igitur & hoc in templo illo. Nam ad dextram ædis partem sedet exiguus vir ex ære factus, habens virile magnum. Ac tantùm de illo quod ad conditores templi attinet, tradunt. Iam verò & de æde dicam, & de situ eius, quo pacto ædificata sit, & quisnam illam ædificauerit. Dicunt igitur ædem illam, quæ à principio fuit, haudquaquā eam esse, quæ nunc est, sed antiquiorum illam quidem successu temporum collapsam esse, hanc autem quæ nunc est, Stratonices opus esse, uxoris regis Assyriorum. Videtur autem mihi Stratonice illa esse, quæ à priuigno amata fuit, cuius amorem medici industria deprehendit. Postquam enim ipsum ægritudo hæc inuaserat, dubius animi, propterea & illi malū

hoc

κέοντι, καθ' ἡσυχίην ἐνόσεε. ἔκειτο δὲ ἀλγέων οὐδὲν, καὶ οἱ ἥτε χροιὴ πάμπαν ἐτρέπετο, καὶ τὸ σῶμα δι' ἡμέρης ἐμαραίνετο. ὁ δὲ ἰητρὸς, ὡς εἶδέ μιν ἐς οὐδὲν ἐμφανὲς ἀρρωσέοντα, ἔγνω τὴν νοῦσον, ἔρωτα ἔμμεναι. ἔρωτος δὲ ἀφανέος πολλὰ σημήια, ὀφθαλμοί τε ἀσθενέσι, καὶ φωνὴ, καὶ χροιὴ, καὶ δάκρυα. μαθὼν δὲ, ταῦτα ἐποίεε, χειρὶ μὲν τῇ δεξιῇ ἔχε τοῦ νεηνίσκου τὴν καρδίην. ἐκάλεε δὲ τοὺς ἀνὰ τὴν οἰκίην πάντας. ὁ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐσιόντων πάντων, ἐν ἠρεμίῃ μεγάλῃ ἦν, ὡς δὲ ἡ μητρυὴ ἀπίκετο, τήν τε χροιὴν ἠλλάξατο, καὶ ἰδώειν ἄρξατο, καὶ τρόμῳ ἔχετο, καὶ ἡ καρδίη ἀνεπάλλετο. τὰ δὲ γιγνόμενα, ἐμφανέα τοῦ ἰητρῷ τὸν ἔρωτα ἐποίεε. καί μιν ὧδε ἰήσατο, καλέσας τοῦ νεηνίσκου τὸν πατέρα

hoc turpe videretur, silentio rem premens, morbo decumbebat. Iacebat autem nullo quidem certo dolore affectus, veruntamen & color eius omninò immutabatur, & corpus indies marcescebat. π Medicus autē vt ipsum aspexit nullum manifestum morbi indicium præ se ferentem, amorem esse morbum cognouit. Amoris autem occulti multa indicia sunt: oculi videlicet languentes, & vox, & color, & lachrymæ. Quæ omnia cùm ille in hoc animaduertisset, huiusmodi quædam facit. Manu quidem dextera adolescentuli cor tenebat: eos verò qui in domo erant, omnes intrò in cubiculum, vbi ille decumbebat, vocabat. Ille igitur cæteris quidem ingredientibus omnibus cum summa quiete iacebat: at vbi nouerca aduenieb at, tum demùm & colorem mutare, & sudorem emittere incipiebat, tremoreq; corripiebatur, & ei cor subsultabat. Quæ cùm ita fierent, manifesta amoris indicia medico præbebant. Ac ipsum hoc pacto sanitati restituit. Aduocato adolescentis patre,

τέρα, μάρτα ὀῤῥωδέοντα· ἥδε ἡ νοῦσος, ἔφη, τὴν ὁ παῖς ὅδε ἀῤῥωστέει, οὐ νοῦσός ἐστι, ἀλλὰ ἀδικίη· ὅδε γάρ τοι ἀλγέοι μὲν οὐδέν, ἔρως δέ μιν καὶ φρενοβλαβείη ἔχει. ἐπιθυμέει δὲ, τῶν οὐδαμᾷ τεύξεται, φιλέων γυναῖκα ἐμὴν, τὴν ἐγὼ οὔτι μετήσομαι. ὁ μὲν ὦν τοιᾷδε σοφίῃ ἐψεύδετο. ὁ δὲ αὐτίκα ἐλίσσετο, πρός τε σοφίης καὶ ἰητρικῆς, μή μοι παῖδα ὀλέσῃς· οὐ γὰρ ἐθέλων ταύτῃ συμφορῇ ἔσχετο, ἀλλὰ οἱ ἡ νοῦσος ἀεκουσίη, τῶν σὺ μηδαμᾷ ζυλοτυπέων, πείθος ἔγειρε πάσῃ βασιληίῃ, μηδὲ ἰητρὸς ἐὼν, φόνον πεξενέεις ἰητρικῇ. ὁ μὲν, ὧδε ἀγνὼς ἐὼν, ἐδέετο. ὁ δέ μιν αὖτις ἀμείβετο, ἀνόσια σπεύδεις, γάμον ἐμὸν ἀπαιρεόμενος, ἢ δὲ ἰητρὸν ἄνδρα βιώμενος. σὺ δὲ κῶς ἂν αὐτὸς ἔπρηξας, εἴ τοι σὴν γυναῖκα ἐπόθεε, ἐμεῦ τάδε

tre, qui admodum tum filij causa solicitus erat: Hic morbus, inquit, haudquaquam morbus est, sed iniuria quædam. Nam ille quidem dolore neutiquam premitur, sed amor ipsum & vecordia tenent. Expetit autem ea quæ illi haudquaquam assequi licet. Vxorem enim meam amat, quam ego minimè dimissurus sum. Atque hac ille tum prudentia mentiebatur. Pater autem continuò precari cœpit: Per prudentiam ego te tuam, perq́ ipsam medicinā obtestor, ne mihi perditum eas filiū. Non enim suasponte hoc malo tenetur, sed morbus illi inuito hic accidit. quare tu nequaquam æmulando velis luctum toti regno conciliare, néve, medicus cùm sis, hanc homicidij notā inurere medicinæ. Atq́ hoc pacto ignarus ille, tamen precabatur. Alter autem respondens ei rursum: Nefaria, inquit, moliris, coniugem meam à me auferre quærens, & homini medico vim faciens. Tu verò quónam pacto ipse affectus esses, si quis vxoris tuæ desiderio teneretur, quando nunc

τάδε δεόμενος; ὁ δὲ πρὸς τάδε ἔλεγε, ὡς οὐδ' αὐτὸς ἄν ἔτι γυναικὸς ἐφείσατο, οὐδὲ παιδὶ σωτηρίης ἐφθόνεε, εἰ καί τοι μητρυιῆς ἐπεθύμεε· οὐ γὰρ ὁμοίην συμφορὴν ἔμμεναι, γαμετὴν ἢ παῖδα ὀλέσαι. ὡς δὲ τάδε ὁ ἰητρὸς ἤκουσε. τί τοι, ἔφη, ἐμὲ λίσσεαι, καὶ γάρ τοι σὴν γυναῖκα ποθέει· τὰ δὲ ἔλεγον ἐγὼ, πάντα ἔην ψεύδεα· πείθεται μὲν τουτέοισι, καὶ τοῦ μὲν παιδὶ λείπει καὶ γυναῖκα καὶ βεσιλκίην, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην ἀπίκετο, καὶ πόλιν ἐπὶ τοῦ Εὐφρήτη ἐπώνυμον ἑωυτοῦ ἐποιήσατο, ἔνθά οἱ καὶ ἡ τελευτὴ ἐγένετο. ὧδε μὲν ὁ ἰητρὸς ἔρωτα ἔγνω τὲ καὶ ἰήσατο. ἥδε δὴ ὦν ἡ Στρατονίκη, ἔτι τοῦ πρότερον ἀνδρὶ συνοικέουσα, ὄναρ τοιόν δε ἐθηήσατο, ὥς μιν ἡ Ἥρη ἐκέλευε ἐγεῖραί οἱ τὸν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει νηὸν, εἰ δὲ ἀπειθέοι, πολλὰ οἱ, καὶ κατὰ ἀπείλεε. ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐδὲ μίην

nunc ista à me postulas? Tū ille ad hæc respondit, quòd neq; ipse vxori vnquam parsurus fuisset, neque filio salutem inuideret, etiamsi nouercæ desiderio teneretur. neque enim parem iacturam esse, vxorem, ac filium amittere. Quæ cùm medicus audîsset: Quid igitur me, inquit, obtestaris? Etenim tuæ ille vxoris desiderio tenetur. Et quæ ego tibi modò dicebam, omnia falsa fuêre. Adducitur itaq; hisce pater, ac filio quidem & vxorem relinquit & regnum: ipse verò in terram Babyloniam abijt, & ciuitatem supra Euphratem, cognominem ipsi, condidit, vbi & mortem posteà obijt. Atque hoc quidem pacto tum medicus amorem cognouit, & curauit, Stratonice verò hæc, cùm adhuc priori marito cohabitaret, somnium tale vidit: Visa est ei Iuno iubere ædem illam in Sacra ciuitate extruere sibi, & si minùs paréret, multa maláque ipsi comminari. Illa verò principiò quidem nullam somnij

μίαν ὥρην ἐποιέετο, μετὰ δὲ, ὥς μιν μεγάλη νοῦσος ἔλαβε, τῷ τε ἀνδρὶ τὴν ὄψιν ἀπηγήσατο, καὶ τὴν Ἥρην ἱλάσκετο, καὶ στήσειν τὸν νηὸν ὑπεδέξατο. καὶ αὐτίκα ὑγιέα γενομένην ὁ ἀνὴρ ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἔπεμπε, σὺν δὲ οἱ καὶ χρήματα, καὶ στρατιὴν πολλὴν, τοὺς μὲν οἰκοδομέειν, τοὺς δὲ τοῦ ἀσφαλέος εἵνεκα. καλέσας δέ τινα τῶν ἑωυτοῦ φίλων νεηνίην, κάρτα καλὸν, τῷ οὔνομα ἦν Κομβάβος· ἐγώ τοι, ἔφη, ὦ Κομβάβε, ἐσθλὸν ἐόντα, φιλέω τε μάλιστα φίλων ἐμῶν, καὶ πάμπαν ἐπαινέω σοφίης τε, καὶ εὐνοίης τῆς ἐς ἡμέας, τὴν δὴ ἐπεδέξαο. νῦν δέ μοι χρεὼ μεγάλης πίστηος, τῷ σε θέλω γυναικὶ ἐπῇ ἑσπόμενον. ἔργον τέ μοι ἐπιτελέσαι, καὶ ἱρὰ τελέσαι, καὶ στρατιῆς ἐπικρατέειν· οἱ δὲ ἀπικομένῳ ἐξ ἡμέων τιμὴ μεγάλη ἔσεται. πῶς δὲ τάδε ὁ Κομβάβος

somnij huius rationem habuit: posteà autem vt ipsam grauis morbus corripuit, & viro visionem exposuit, & Iunonem placare cœpit, ædémque se illam condituram esse promisit. Ac statim vbi conualuit, maritus ipsam in Sacram ciuitatem misit, cum ipsa autem vnà & pecunias, & exercitum magnum, partim ædificandi causa, partim etiam securitatis gratia. Vocato autem quopiam ex amicis, homine adolescente admodum formoso, cui nomen erat Combabo: Ego te, inquit, Combabe, vtpotè probum, ex omnibus amicis diligo maximè, & cùm ob prudentiam, tum ob beneuolentiam erga me tuam, quam & præstitisti laudo in primis. In præsentia autem opus mihi est magna fide: quare te volo cũ vxore mea hinc profectũ, & ædificium absoluere mihi, & sacra peragere, & exercitui præesse. Cæterùm vbi reuersus fueris, magis à nobis honoribus afficieris. Ad hæc igitur Combabus,

βάβος αὐτίκα λύσσετο, πολλὰ λιπαρέων μή μιν ἐκπέμπειν, μηδὲ πιστεύειν οἱ τὰ πολλὸν ἑωυτοῦ μέζονα χρήματα, καὶ γυναῖκα, καὶ ἔργον ἱρόν. τὰ δὲ ὀρρώδεε, μήκοτε οἱ ζηλοτυπίη χρόνῳ ὑστέρῳ ἐς τὴν Σατονίκην γένοιτο, τὴν μοῦνος ἀπάξειν ἔμελλε ὡς δὲ ὀυδαμᾷ ἐπείθετο· ὁ δὲ ἱκεσίης δευτέρης ἅπτεται, δοιῦαί οἱ χρόνον ἱπτὰ ἡμερέων, μετὰ δὲ ἀπρεπέλαί μιν τελέσαντα τι, τῶν μάλιστα ἐδέετο. τυχὼν δὲ ῥηιδίως, ἐς τὸν ἑωυτοῦ οἶκον ἀπικνέεται, καὶ πεσὼν χαμάζε, τοιάδε ὠδύρετο· ὦ δείλαιος, τί μοι ταύτης τῆς πίστιος; τί δέ μοι ὁδοῦ, τῆς τέλος ἤδη δέρκομαι; νέος μὲν ἐγὼ, καὶ γυναικὶ καλῇ ἔψομαι; τὸ δέ μοι μεγάλη συμφορὴ ἔσσεται, εἰ μὴ ἔγωγε πᾶσαν αἰτίην κακοῦ ἀπρθήσομαι. τῷ μεγάλῳ μέγα ἔργον ἀπρτελέσαι, τό μοι παντα φόβον ἰήσεται. τάδε

babus, statim precari cœpit; multis obtestans Regem, ne se mitteret, nēve sibi crederet pecuniam multò suis facultatibus maiorem, deinde & vxorem, & opus sacrum. Cæterùm illud formidabat, ne quando progressu temporis zelotypia erga Stratonicen ipsi pareretur, vt quam solus inde abducturus erat. Cæterùm vbi illum haudquaquam permouit, supplicare iterum cœpit, quo sibi spatium septem dierum permitteret, ac deinde vbi ea perfecisset, quibus maximè opus haberet, ablegaret. Quod cùm facilè impetrâsset, domum suam abit, & procidens in terram, huiuscemodi quædam cum fletu eiulauit: O me miserum, quò mihi hac fide? quò mihi autem via ista, quam nunc postremùm aspiciam? Adolescens equidem ego, & cum muliere formosa proficiscar. Hæc mihi magna verò calamitas erit, nisi omnem mali causam à me amoueam. Quare necesse est magnum peragere me facinus, quod mihi metum omnē hunc subleuet ac curet.

Hæc

τάδε εἰπὼν, ἀτελέα ἑωυτὸν ἐποίεε, καὶ ταμὼν τὰ ἀιδοῖα, ἐς ἀγγήιον μικρὸν κατέθετο, σμύρνῃ τε ἅμα καὶ μέλιτι, καὶ ἄλλοισι θυώμασι, καὶ ἔπειτα σφηγίδι, τὴν ἐφόρεε, σημηνάμενος τὸ τρωῦμα ἰῇτο. μετὰ δὲ, ὥς μιν ὁδοιπορέειν ἐδόκεε, ἀπικόμενος ἐς τὸν βασιλῆα, πολλῶν παρεόντων, διδοῖ τε ἅμα τὸ ἀγγήϊον, καὶ τέγει ᾧδε· ὦ δέσποτα, τὸ δέ μοι μέγα κειμήλιον ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἀπεκέατο, τὸ ἐγὼ κάρθα ἐπόθεον. νῦν δὲ, ἐπεὶ μεγάλην ὁδὸν ἔρχομαι, παρὰ τοῖ τόδε θήσομαι, σὺ δέ μοι ἀσφαλέως ἔχειν· τόδε γάρ μοι χρυσοῦ βέλτερον, τόδε μοι ψυχῆς ἐμῆς ἀντάξιον, εὖτ' ἂν δὲ ἀπίκωμαι, σῶον αὖτις ἀποίσομαι. ὁ δὲ δεξάμενος, ἑτέρῃ σφρηγίδι ἐσημαίνετο, καὶ τοῖσι ταμίῃσι φρουρέειν ἐνετείλατο. Κομβάβος μὲν ὦν, τὸ ἐπὸ τοῦδε, ἀσφαλέα ὁδὸν ἤνυε. ἀπικό-

Hæc ita effatus, se ipsum inutilem ac mancum reddidit, amputatisq; virilibus, in angustum quoddam vasculum ea inclusit, myrrha pariter & melle, alijsq; odoramentis additis. Deinde vbi & annulo, quem gestare solebat, obsignâsset illud, vulnus curabat. Posteà verò cùm ipsi iam tẽpus videretur vt proficisceretur, ad regem veniens, multis alijs præsentibus dat illi pariter & vasculum, & dicit in hunc modum: Hoc ego vasculum, Domine, inter preciosissima domi repositum habui, idque in primis amabam. Nunc autem, quando magnum adeò iter ingredior, apud te deponam. Tu verò fac vt tutum ac custoditum mihi præstes. nam hoc auro potiùs mihi est, eodemq; precio cum anima ipsum æstimo: vt postquam rediero, saluum & incolume iterum recipiã. Ille verò acceptum altero quoq; annulo obsignauit, & quæstoribus asseruãdum & custodiendũ tradidit. Combabus igitur post illa securũ iter peragebat.

Cæterùm

ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὴν ἱερὴν πόλιν, σπεύδουσι τὸν νεὼν, οἰκοδόμεον· καὶ σφίσι πρὸ ἔτεα τῶν ἔργων ἐξεγένετο, ἐν τοῖσι ἀπίασι τάπερ ὁ Κόμβαβος ὠρώρεε, ἡ Στρατονίκη χρόνον ἐπὶ πολλὸν σωόντα μὲν πόθεεν ἄρχεται, μετὰ δὲ οἱ καὶ μᾶλλον ἐπεμήνατο, καὶ λέγουσι οἱ ἐν τῇ ἱερῇ πόλει, τὴν Ἥρην τετιῶσαν ἀτέλεα ἐθέλειν ἔρωτα γένεσθαι, Κόμβαβον ἐόντα μὲν οὐδὲν λαθέειν μεγάλα. Στρατονίκην δὲ τίσασθαι, ὅτι ῥηϊδίως τὸν νεὸν ὑπέσχετο. ἦν δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐσωφρόνεε, καὶ τὴν νοῦσον ἐκρύπτε. ὡς δὲ οἱ τὸ μανὸν μᾶλλον ἐσυχίης ἐγένετο, ἐς ἐμφανὲς ἐνέρυκε μανίσκεσθαί τι δι' ἡμέρης, τὴν Κόμβαβον ἀνακαλέεσθαι, καὶ οἱ πάντα Κόμβαβος ἦν. τὴν δὲ, ἀμηχανίσασα τῇ συμφορῇ, ἐπρήσσετο ἐκποίλιον ἐξεύρεσθαι. ἔπρωτα μὲν ὧν τὸν ἔρωτα

Cæterùm cùm iam ad Sacram ciuitatem venissent, ædem summa cura extruxerunt: atque ipsis dum in opera sunt, anni tres elabuntur, intra quos illa quæ Combabus tantoperè meruerat, euenìre. Nam Stratonice pòstquam ille multò iam tempore cum ea conuersaretur, amare illum cœpit, mox etiam grauiter in illum ex amore insaniit. Et ferunt, qui Sacrā ciuitatem incolunt, Iunonem eius rei causam extitisse: ac Combabum quidem vt bonum virum haudquaquam latuisse: Stratonicen autem vltam esse, eò quòd non statim ac facilè ædem illam promisisset. Porrò illa principiò quidem modestè ac temperanter se gerebat, morbumq; celabat: posteà verò vbi malum illi hoc in maius quàm vt tegi silentio posset, accreuit, manifestè adeò conficiebatur, flebatq; continuè, ac Combabum vocabat, Atque illi tum omnia Combabus erat. Postremò autem cùm inopia consilij nullum huic malo remedium inueniret, honestam atq; idoneam compellandi illius viam quærere cœpit. Proinde cum alteri quidē vlli amo-

τα ὁμολογέειν ἐφυλάσσετο, αὐτὴ δὲ ἐπιχειρέειν ᾔδετο, ἐπινοέει ὦν τοιάδε, οἴνῳ ἐωυτὴν μεθύσασα, ἐς λόγους οἱ ἐλθεῖν. ἅμα δὲ οἴνῳ ἐσιόντι παῤῥησίη τε ἐσέρχεται, καὶ ἡ ἀπρυχίη οὐ μάρτα αἰσχρὴ, ἀλλὰ τῶν πρησσομένων, ἕκαστα ἐς ἀγνοιίην ἀναχωρέει. ὡς δὲ οἱ ἐδόκεε, καὶ ἐποίεε ταῦτα. καὶ ἐπεὶ ἐκ δείπνου ἐγένοντο, ἀπικνεομένη ἐς τὰ οἰκήια, ἐν τοῖσι Κομβάβος αὐλίζετο, λίσσετό τε, καὶ γούνων ἅπετο, καὶ τὸν ἔρωτα ὡμολόγεε. ὁ δὲ τόν τε λόγον ἀπηνέως ἀπεδέκετο, καὶ τὸ ἔργον ἀναίνετο, καὶ οἱ τὴν μέθην ἐνεκάλεε. ἀπειλούσης δὲ μέγα τι μακὸν ἑωυτὴν ἐργάσασθαι, δείσας, πάντα οἱ λόγον ἐξέφηνε, καὶ πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ πάθην ἀπηγήσατο, καὶ τὸ ἔργον ἐς ἐμφανὲς ἔνεικε ἰδοῦσα δὲ ἡ Στρατονίκη, τὰ οὔποτε

rem fateri abhorreret, ipsa autem aggredi illum coràm verecundia prohiberetur, huiuscemodi quædam animo cogitare cœpit, vt postquam videlicet vino sese inebriasset, in colloquium cum illo veniret. ρ Pariter autem cum vino ingrediente, & loquendi fiducia accedit, & non impetrasse quod postularis, non ita magnus pudor est, sed eorum quæ aguntur, singula in obliuionem retrò abeunt. Postquam igitur apud se ista constituerat, faciebat quoque: & cùm cœna peracta discessissent, ad ædes, in quibus Combabus diuertebatur, veniens, obtestabatúrque illum, & genua eius prehensabat, & amorem fatebatur. Ille autē orationem eius ægrè ac difficulter admittebat, ipsumq́ opus detrectabat, deniq́ & ebrietatē illi exprobrabat. At verò cùm illa nescio quod magnum malum in se ipsam facturā esse se minitaretur, adductus metu, totam illi rem manifestā fecit, & quicquid à se ipse passus esset, enarrauit, ipsumq́ opus in lucem protulit. Videns igitur Stratonicę ea quæ nunquam

ποτε ἐλπίζω, μανίης μὴ ὄντως ἐκείνης ἴσχειν, ἔρωτα δὲ ἀθάμβαν ἐνθυμεῖσθαι, ἀλλὰ πάντα οἱ σωτοῦσα, ταύτῃ παραμυθέεσθαι ἐποιεῖτο ἔρωτα ἀπρήκτοιο. ἔστι δὲ ἔρως οὗτος ἐν τῇ ἱρῇ πόλει, καὶ ἔτι νῦν γίνεται, γυναικῶν Γάλλων ἐπιθυμέουσι, καὶ γυναῖξὶ Γάλλοι ἐπιμαίνονται, ζηλοτυπίῃ δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ σφεσὶ τὸ κῆδος μάρτα ἱρὸν νομίζουσι. τάδε μὲν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει ἀμφὶ τῷ Στρατονίκῃ ἐθάμβεε τὸν βασιλῆα ἐλήθη, ἀλλὰ πολλοὶ ἀπικνέοντο λατησόμενοι, καὶ τὰ γινόμενα ἀπηγέοντο. ἐν δὲ τοῖσι πρεσβυτάτοισι, ἐξ ἀτελέος τοῦ ἔργου Κομβάβου μνεμονεύειν· ἄλλοι δὲ λέγουσι λόγον ὅτι ἀληθέα, τῷ Στρατονίκῃ, ἐπειδὴ ἀπέτυχε τῶν ἐθέλει, αὐτὴ γράψασα ἐς τὸν ἄνδρα, τοῦ Κομβάβου λατησόμενον, πέρην οἱ ἐπικαλέσασαν.

quam futura putaret, à fu-
rore quidem illi in præsens
ita destitit, amoris autem
haudquaquam oblita est, sed
per omnia conuersando illi
hanc quasi quandam conso-
lationem amoris, cuius affe-
ctum consequi nequiuerat,
quærebat. Est autem amor
hic in Sacra ciuitate, & e-
tiam nunc durat, vt Gallos
quidem concupiscant mu-
lieres, & vicissim Galli in
mulieres depereant, neque
tamen quisquam zelotypia
siue æmulatione aliqua com-
moueatur, sed ipsis res hæc
in primis sacra censetur.
Porrò hæc in sacra ciuita-
te circa Stratonicen ita ge-
sta, regem haudquaquam
latuêre, sed complures ve-
nientes, accusabant illos, &
quæ facta essent, commemo-
rabant. Quocirca dolore ac-
census, ab opere, quanquam
adhuc imperfecto Combabū
reuocauit. Alij autem sermonem quendam neutiquam verum
recensent, quòd videlicet Stratonice postquam ea consequi,
quæ expetiuerat, non potuisset. ipsa ad virum scribens, Com-
babum vltrò accusárit, tanquam qui ad stuprum ipsam soli-

σαν. καὶ τὸ Ἑλλησι Σθενεβοίης πίεσι λέγουσι, καὶ Φαίδρης τῆς Κνωσσίης, ταυτὶ καὶ Ἀσσύριοι ἐς Στρατονίκην μυθολογέουσι. ἐγὼ μὲν οὖν οὔτε Σθενεβοίην πάθομαι, οὔτε Φαίδρην τοιάδε ἐπιτελέσαι, οὔτε τὸν Ἱππόλυτον ἀπρήκτως ἐπόθεε Φαίδρη. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐς τοῦτο ὅκως καὶ ἐχέτω. ὡς δὲ ἡ ἀγγελίη ἐς τὴν ἱερὴν πόλιν ἀπίκετο, ἔγνω τε ὁ Κομβάβος καὶ τὰ τίλω; θαρσέων τε ἤιε, ὅτι οἱ ἡ ἀπολογίη οἶκοι ἐλέλειπτο. καί μιν ἐλθόντα ὁ βασιλεὺς ὡς τάχα μὲν ἔδησέ τε, καὶ ἐν φρουρῇ ἔσχε. μετὰ δὲ, παρεόντων οἱ τῶν φίλων τοὶ καὶ τότε παρεμπεμφθέντα τῷ Κομβάβῳ παραγαγὼν ἐς μέσον, κατηγορίην ἄρχεται καί οἱ μοιχείην τε καὶ ἀπολασίην πρὸς φίλου, κάρτα δὲ ἀεικέα παθέων, πίσιν τε τὴν φιλίην ἀνακαλέεται, λέγων τεισσὰ Κομβάβου ἀδικέειν, μοιχόν τε ἐόντα, καὶ ἐς πίσιν ὑβείσαντα, καὶ ἐς

citasset. Et quod Græci de Sthenebœa dicunt, & de Phædra Cretensi, hoc idem & Assyrij de Stratonice confitentur. Ego quidem igitur neque Sthenebœam credo, neque Phædram talia perpetrasse, si modò Hippolytum verè amauit. sed hæc in medio, ita vt sunt, relinquamus. Cæterùm vbi nuncius in Sacram ciuitatem peruenit, Combabus & causam reuocationis agnouit, & animo fidente ad regem abijt: nam illi defensio domi relicta erat. Ac venientem ipsum continuò rex comprehendi iussit, & in custodia tenuit. Postea autem præsentibus amicis, qui tum quoque vnà adfuerant, quando Combabus emittebatur, adductum illum in mediũ accusare cœpit, adulteriumq; & intemperantiam vitæ obiecit. Admodum autem grauiter commotus & fidem inuocaba

& amicitiam, dicens tripliciter Combabum iniuriam feciſ
se, vt qui & adulterium commisisset, & fidem fregisset, &
in

ἐς θεὸν ἀσεβέοντα, τῆς ἐν τῷ ἔργῳ τοιάδε ἔπρηξε. πολλοὶ δὲ παρεστεῶτες ἠλέγχον, ὅτι ἀναφανδὸν σφέας ἀλλήλοισι συνεόντας εἶδον. πᾶσι δὲ τέλος ἐδόκεε, αὐτίκα θνήσκειν Κομβάβον, θανάτου ἄξια εἰργασμένον. ὁ δὲ τέως μὲν ἑστήκεε, λέγων οὐδέν· ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐς τὸν φόνον ἤγετο, φθέγξατό τε, καὶ τὸ κειμήλιον ἤτεε, λέγων ὡς ἀναιρέει μιν οὐχ ὕβριος, οὐδὲ γάμων εἵνεκα, ἀλλὰ ἐκείνων ἐπιθυμέων, τὰ οἱ ἀπιὼν παρεθήκατο. πρὸς τὰ δὲ ὁ βασιλεὺς καλέσας τὸν ταμίην, ἐλέλευε ἐνεῖκαι, τὰ οἱ φρουρέειν ἔδωκε ὡς δὲ ἔνεικε, λύσας τὴν σφρηγῖδα ὁ Κομβάβος, τὰ τε ἐνεόντα ἐπέδειξε, καὶ ἑωυτὸν ὁποῖα ἐπεπόνθεε, ἔλεξέ τε. ὦ βασιλεῦ τὰ δέ τοι ἐγὼ ὀρρωδέων, εὖ τε με ταύτην ὁδὸν ἔπεμπες, ἀέκων ἤιον. καὶ ἐπεί με ἀναγκαίη μεγάλη ἐκ σέο κατέλαβε, τοιάδε

in deam impius fuisset, in cuius opere huiuscemodi perpetrasset. Multi autem adstantes coarguebant ipsum, quòd videlicet manifestè vidissent ipsos mutuò congredientes. Omnibus itaq; postremò videbatur quamprimùm morte afficiendus esse Combabus, vt qui capitalia peregisset Ille verò hactenus quidem stabat, nihil dicens, postquam autem ad supplicium & cædem iam ducebatur, tum demùm loqui cœpit, & depositum vasculum repoposcit, illud addens, quòd nõ contumeliæ aut nuptiarum causa interficeret ipsum rex, sed quòd ea quæ abiens apud illum deposuisset, hoc pacto retinere cuperet. Ad hæc igitur rex, vocato quæstore, iussit afferre ea quæ custodienda ei tradidisset. Ille vbi attulit, resignato Combabus sigillo, ea quæ inclusa fuerant, commonstrauit, & quæ ipse passus esset, exposuit, atque ita dixit: Nimiùm ista, ô rex, veritus ego quando me primùm ad hoc iter suscipiendum mittebas, inuitus ibam: ac postquam magna necessitate à te compulsus fui,

τοιάδε ἐπετέλεσα, ἐσθλὰ μὲν ἐς δεσπότεα, ἐμοὶ δὲ οὐκ εὐτυχέα, τοιός δε μέν τοι ἐὼν, ἀνδρὸς ἐπ' ἀδικίην ἐγκαλέομαι. ὁ δὲ πρὸς τάδε θαμβώσας, περιέβαλε τέ μιν, καὶ δακρύων ἅμα ἔλεγε, ὦ Κομβάβε, τί μέγα κακὸν εἰργάσαο; τί δὲ σεωυτὸν οὕτω ἀεικέλιον ἔργον μοιῶς ἀνδρῶν ἔπρηξας; τὰ οὐ πάμπον ἐπαινέω, ὦ σχέτλιε, ὃς τοιάδε ἔτλης, οἷα μήτε σὲ παθέειν, μήτε ἐμὲ ἰδέσθαι ὤφελε· οὐ γάρ μοι ταύτης ἀπολογίης ἔδεε. ἀλλ' ἐπεὶ δαίμων τοιάδε ἤθελε, πρῶτα μέν σοι τίοις ἐξ ἡμέων ἔσεται, αὐτέων συκοφαντέων ὁ θάνατος, μετὰ δὲ μεγάλη δωξεὴ ἀπίξεται, χρυσός τε πολλὸς καὶ ἄργυρος ἄπλετος, καὶ ἐσθῆτες Ἀσσύριαι, καὶ ἵπποι βασιλήιοι. ἀπίξεαι δὲ παρ' ἡμέας ἄνευ ἐσαγγλέος, οὐδέ τις ἀπέρξει σε ἡμετέρης ὄψιος. οὐ δ' ἂν γυναικὶ ἅμα εὐνώζομαι. τάδε

talia peregi, vtilia quidem domino, mihi verò non ita felicia ac bona. At verò talis cùm sim, tamen contumeliæ in virum coniugem accusor. Ille autem ad hæc stupefactus, amplexatus pariter ipsum est, & dixit: O Combabe, cur magnum hoc malum perpetrâsti? cur autem teipsum indigno adeò facinore solus virorum deformâsti? Non ita prorsum laudo hæc, ô infelix, qui talia quidem sustinuisti, qualia vtinam neque te pati, neque me aspicere vnquam contigisset. Neque enim ista apologia mihi opus erat. Veruntamen quando Deus quispiam hæc ita voluit, principiò quidem tibi vltio à nobis erit, mors videlicet ipsorum sycophantarum: postea autem maxima dona tibi venient, aurumq; multum, & argentum immensum, & vestes Assyriæ, & equi regij. Accedes autem ad nos inuocatus, neq; te quisquam à nostro conspectu prohibebit, ne si cum vxore quidem vnà concumbã.

Atque

χάδι ἔπί τι ἅμα, καὶ ἐ-
ποίει. καὶ οἱ μὲν αὐτίκα ἐς
φόνον ἤγοντο· ὧν δὲ τὰ δῶ-
ρα ἐδίδοτο, καὶ φιλίη μί-
ξιων ἐγίνετο. ἐδόκει δὲ ἀδὰς
ἔτι Ἀσσυρίοις, Κομβάβῳ σο-
φίην τε οὐδαμοῦ ἴσην. με-
τὰ δέ, αὐτοσάρῳ ἴκτιν-
λέσαι τὰ λείποντα ἔθνεϊ, ἀ-
τιμία γὰρ μὲν ἀρχείοιτι,
αὖτις ἐπέμπτο, καὶ τόν τε
νηὸν ἐξετέλεσε, καὶ τὸ λοιπὸν
χρόνου ἔμιμνε. ἔδωκε δὲ, ὁ
βασιλεὺς ἀρετῆς τε καὶ εὐερ-
γεσίης ἕνεκα, ἐν ᾧ ἱρῷ ἑσά-
ναι χάλκεον. καὶ ἔστι ἐς τι-
μὴν ἐν ᾧ ἱρῷ Κομβάβου
χάλκεον, Ἑρμοκλέος τοῦ Ρο-
δίης ποίημα, μορφὴν μὲν ὁμοίην
γυναικὶ, ἐσθῆτα δὲ ἀνδρείῳ ἔ-
χει. λήγουσι δὲ τῶν φίλων τὸν
μάλιστα οἱ ἀνούοντας, ἐς πα-
ραμυθίην τοῦ πάθεος, ἐοι-
κυίῃ ἐπὶ τῇ συμφορῇ·
ἔτιμον γὰρ ἑωυτοὺς, καὶ δίκα-
ταν

Atque hæc quidem dixit pariter & fecit. Ac illi quidem continuò ad supplicium & cædem ducebantur, huic autem dona dabantur, amicitiáque hæc maxima conciliata fuit. Videbatur autem nullus Assyriorum ampliùs Combabo neque sapientia, neque felicitate similis esse. Postea verò cùm postulasset vt sibi liceret ædem, quantum eius reliquum erat, absoluere, imperfectam enim ipsam reliquerat, rursum mittebatur: ac ædem quidem ille absoluit, & reliquam ætatem ibi peregit. Dedit autem illi rex, virtutis pariter & beneficentiæ causa, vt æreus in templo statueretur. Stat itaque præmij & honoris causa in templo Combabus æreus, Hermoclis Rhodij opus, forma quidem mulieri similis, ves-

situm autem virilem gerens. Feruntur autem & amici illius, ij qui maximè erga ipsum beneuolentia affecti fuêre, in solatium eius, quod passus ille fuit, eiusdem affectionis so-

cietatem vltrò sibi elegisse. Nam & seipsos castrárunt, &

ταν τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ διαιτέοντο. ἄλλοι δὲ ἱερολόγέουσι ἐπὶ τῷ πρήγματι, λέγοντες, ὡς ἡ Ἥρη φιλέουσα Κομβάβον, πολλοῖσι τὴν τομὴν ἐπὶ νόον ἔβαλλε, ὅκως μὴ μοῦνος ἐπὶ τῇ ἀνανδρηίῃ λυπέοιτο. τὸ δὲ ἔθος τοῦτο, ἐπειδὴ ἅπαξ ἐγένετο, ἔτι νῦν μένει. καὶ πολλοὶ ἑκάστου ἔτεος ἐν τῷ ἱρῷ τάμνονται, καὶ θηλύνονται, εἴτε Κομβάβον παραμυθεόμενοι, εἴτε καὶ Ἥρῃ χαριζεόμενοι. τάμνονται δ' ὦν, ἐσθῆτα δὲ οἵδε οὐκ ἔτι ἀνδρηίην ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ εἵματά τε γυναικήια φορέουσι, καὶ ἔργα γυναικῶν ἐπιτελέουσι. ὡς δὲ ἐγὼ ἤκουον, ἀνακέαται καὶ τουτέων ἐς Κομβάβον ἡ αἰτίη. συνεγείχθη γὰρ οἱ καὶ τάδε. ξείνη γυνὴ ἐς πανήγυριν ἀπικομένη, ἰδοῦσα καλόν τε ὄντα καὶ ἐσθῆτα ἔτι ἀνδρηίην ἔχοντα, ἔρωτι με γάλῳ ἔσχετο. μετὰ δὲ μαθοῦσα

eandem cum illo viuendi consuetudinem tenuerunt. Alij autem inter sermones sacros de hoc facto ita tradunt dicentes, quòd Iuno quum amaret Combabum, multis castrandi cupiditatem in mentem immiserit, ne videlicet solus ille ob virilitatem amissam lugeret. Cæterùm consuetudo illa postquam semel cœpit, etiam nunc manet, & multi quotannis in templo hoc castrantur & emasculantur, siue Combabum hoc pacto consolantes, siue etiam Iunoni gratificantes. Castrantur autem illi, vestitum verò virilem ampliùs nõ habent, sed & muliebria indumẽta gerunt, operaq́ mulierum perficiunt. Cæterùm, vt ego audiui, refertur & huius rei causa in Cõbabum. Nam illi etiam hoc accidisse traditur. Peregrina quædam mulier ad solennem conuentum veniens, cùm vidisset & corpore formosum esse, & vestem præterea virilem habere illum, magno eius amore capta est. Postea autem ibi cognouit euiratum

atque

ἀτιλία ἰόντα, ἰωυτῷ δια-
φορήσατο. ἐπὶ τοῖσι Κομβά-
βος ἀθυμίῃσι, ὅτι οἱ ἀτυχέως
πὰς Ἀφροδίτῃ ἴχε, ἰοῦσα
τὰ γυναικήια ἐνεδύσατο, ὅκως
μηκότι ἑτέρη γυνὴ ἴσα
ἐξαπατήσῃ. ἔνδυσι δὲ τήν Γάλ-
λοισι στολὴν θυσίης. Κομβά-
βου μὲν μοι πρεσβοσάμην ἀ-
ρήσθω, Γάλλων δὲ αὖτις ἐγὼ
λόγῳ ὑστέρῳ μνήσομαι, τε-
μῆς δὲ αὐτέων, ὅκως τάμνον-
ται, καὶ ἁφῆς, ὁκοίῃσι θάπλοι),
καὶ ὅτου ἕνεκα ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ
ἰσέρχονται. πρότερον δέ μοι
θυμὸς ἐπέῃ θησίος τε πρὶ τε
νηοῦ καὶ μεγάθεος, καὶ δὴ τὰ ἐρέω.
ὁ μὲν χῶρος αὐτὸς, ἐν ᾧ τὸ ἱ-
ρὸν ἵδρυται, λόφος ἐστί, κέκλιται
δὲ καλὰ μέσον μάλιστα τῆς πόλι-
ος, καὶ οἱ τείχεα δοιὰ περίκλι-
ται. τῶν δὲ τειχέων τὸ μὲν ἀρ-
χαῖον, τὸ δὲ οὐ πολλῷ ὑμέων
πρεσβύτερον. τὰ δὲ πρόπυ-
λαια τοῦ ἱροῦ ἐς ἄνεμον βορέην
ἀπέκλινται, μέγαθος ὅσον
τε ἑκατὸν ὀργυιέων. ἐν τέσσι
τοῖσι

atque inutilem esse, sibi ipsi mortem consciuit. Ob quæ Combabus mœrore affectus quòd ea quæ ad Venerē pertinent, infeliciter illi cederent, vestem muliebrem induit, ne qua mulier posthac eodē modo deciperetur. Et hæc causa est cur Galli veste muliebri vtuntur. Ac de Cambabo quidem tantum mihi dictum sit. a De Gallis autem iterum in sequentibus mentionem faciam, puta de castratione ipsorum, quo pacto execentur, & de sepultura, quali sepeliantur: præterea & cuius gratia in templum non ingrediantur. Priùs autem animus mihi est & de positu ædis dicere, & de magnitudine. Atque igitur dicam. Locus quidem ipse in quo templum consecratum est, modicus quidam collis est. Iacet aūt in media quasi ciuitate, cingiturq; muro duplici, quorū alter quidem vetustus est, alter aūt non ita multò ante nostram ætatem factus. Vestibula verò templi versus Aquilonem ventū spectantia directa sunt, altitudine centum propè passuum. In his &

τοῖσι πεπυλαίοισι καὶ οἱ φαλλοὶ ἑστᾶσι, τοὺς Διόνυσος ἐστήσατο, ἡλικίην καὶ οἵδε τριηκοσίων ὀργυιέων. ἐς τουτέων τὸν ἕνα φαλλὸν ἀνὴρ ἑκάστου ἔτεος δὶς ἀνέρχεται, οἰκέει τε ἐν ἄκρῳ τῷ φαλλῷ χρόνον ἑπτὰ ἡμερέων, αἰτίη δὲ οἱ τῆς ἀνόδου ἥδε λέγεται· οἱ μὲν πολλοὶ νομίζουσι, ὅτι ὑψοῦ τοῖσι θεοῖσι ὁμιλέει, καὶ ἀγαθὰ πάσῃ Συρίῃ αἰτέει, οἱ δὲ τῶν ἐνχολέων ἀγχόθεν ἐπαίουσι. ἄλλοισι δὲ δοκέει καὶ τάδε Δευκαλίωνος εἵνεκα ποιέεσθαι, ἐκείνης ξυμφορῆς μνήματα, ὁκότε οἱ ἄνθρωποι ἐς τὰ ὄρεα, καὶ ἐς τὰ περιμήκεια τῶν δενδρέων ᾔεισαν, τὸ πολλὸν ὕδωρ ὀρρωδέοντες. ἐμοὶ μὲν ὦν καὶ τάδε ἀπίθανα, δοκέω γε μὲν Διονύσῳ σφέας καὶ τάδε ποιέειν. συμβάλλομαι δὲ τουτέοισι φαλλοὺς ὅσοι Διονύσῳ ἐγείρουσι ἐν τοῖσι φαλλοίσι, καὶ ἄνδρας ξυλίνους καθίζουσι· ὅτευ μὲν εἵνεκα, ἐγὼ οὐκ ἐρέω. δοκέει δ' ὦν μοι

Priapi stant, quos Dionysius dedicauit, trecentorũ etiam isti circiter passuum. In horum vnum vir quispiam singulis annis bis ascendit, habitátque in summitate eius per tempus septem dierum. Ascensus autem istius causa talis refertur: Complures quidem putant quòd in sublimi cum dijs sermones conferat, & toti Syriæ bona ab illis postulet. Nam illos expropinquo preces faciliùs exaudire. Cæteris autem placet etiam hæc Deucalionis gratia fieri, in memoriam eius calamitatis, quando homines passim in montes & in altissimas arborum ascenderunt, aquarum inundationem metuentes. Mihi quidem igitur etiam ista nõ satis verisimilia videntur. Existimo enim certè Dionysio ipsos etiam ista facere. Coniecturam autem inde capio, Phallos siue Priapos quicunque Dionysio erigunt, in ipsis etiam viros quosdam ligneos collocant. cuius id autem gratia, in præsentia non dicam. Videtur mihi itaq; etiam hic ad imita-

μοι καὶ ὅδε ἐς ἐκείνου μημίσιν τοῦ ξιλίνου ἀνδρὸς ἀνέρχεσθαι. οἱ δὲ ἢ ἄνοδος τοιήδε· σειρῇ μακρῇ ἑωυτόν τε ἅμα καὶ τὸν φαλλὸν περιβάλλει, μετὰ δὲ ἐπιβαίνει, ξύλων πρόσφυων τῶν φαλλῷ, ὁκόσον ἐς χώρην ἄκρου ποδὸς, ἀνιὼν δὲ ἅμα ἀναβάλλει τὴν σειρὴν ἀμφοτέρωθεν, ὅκως περ ἡνιοχέων. εἰδέ τις τόδε μὲν οὐκ ὄπωπε, ὄπωπε δὲ φοινικοβατέοντας, ἢ ἐν Αραβίῃ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, ἢ ἄλλοθί κου, οἶδε τὸ λέγω. ἐπεὰν δὲ ἐς τέλος ἵκηται τῆς ὁδοῦ, σειρὴν ἑτέρην ἀφεὶς, τὴν αὐτὸς ἔχει, μακρὴν ταύτην, ἀνέλκει τῶν οἱ θυμὸς ξύλα καὶ εἵματα καὶ σκεύεα· ἀπὸ τῶν ἕδρην συνδέων, ὁκοίην καλίην, ἱξάνει, μίμνει τὲ χρόνον, τὸν εἶπον. ἡμερέων πολλοὶ δὲ ἀπικνεόμενοι χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, οἱ δὲ χαλκὸν κομίζουσι, εἶτ' ἀφέντες ἐκείνου

imitationem lignei illius viri ascendere. Porrò ascensus iste in hunc modum illi fit: Catena longa seipsum pariter & Priapum circundat: deinde ascendit in ligna quædam ex ipso Priapo prominentia, spacio, quantum ad summum capiendum pedem sufficit. Ascendens autem pariter & catenam vtrinque attollit, hanc perinde vt auriga habenas, moderans. Quòd si verò quispiam istud non vidit, vidit autem eos qui palmas conscendunt, siue in Arabia, siue in Aegypto, siue alio aliquo loco, intelligit facilè quòd dico. Cæterùm postquam ad summum peruenit, aliam quandam catenam, quam ipse secum habet, demittens, longam quidem illam, attrahit sursum quæcunq; libet, ligna videlicet, & vestes, & vasa: ex quibus sedem componens, perinde ac nidum aliquem, in illa se collocat, manetq; ad id tempus dierum quod dixi. Multi autem venientes, aurumq; & argentum, quidam etiam æs afferunt, deinde ante illum appositis

ἐκείνου πρόσθε κείμενα, ἀπιᾶσι, λέγοντες τὰ οὐνόματα, ἕκαστος. παρεστεὼς δὲ ἄλλος ἄνω ἀγγέλλει. ὁ δὲ δεξάμενος τοὔνομα, εὐχωλὴν ἐς ἕκαστον ποιέεται. ἅμα δὲ εὐχόμενος κροτέει ποίημα χάλκεον, τὸ ἀείδει μέγα καὶ τρηχὺ, κινεόμενον, εὔδει δὲ οὐδαμᾷ· ἢν γάρ μιν ὕπνος ἕλῃ ποτὲ, σκορπίος ἀνιὼν ἀνεγείρει τε, καὶ ἀεικέα ἐργάζεται, καὶ οἱ ἥδε ἡ ζημίη τοῦ ὕπνου ἐπικέαται. τὰ μὲν ὦν ἐς τὸν σκορπίον μυθέονται, ἱράτε καὶ θεοπρεπέα, εἰ δὲ ἀτρεκέα ἐστὶ, οὐκ ἔχω ἐρέειν. δοκέει δέ μοι, μέγα ἐς ἀγρυπνίην συμβάλλεται καὶ τοῦς πτώσιος ἡ ὀρρωδίη. φαλλοβατέων μὲν δὴ πέρι τοσαῦτα ἀρκέει. ὁ δὲ νηὸς ὁρέει μέν ἐς ἤελιον ἀνιόντα, εἶδος δὲ καὶ ἐργασίην ἐστὶ, ὁκοίους νηοὺς ἐν Ἰωνίῃ ποιέουσι. ἕδρη μεγάλη ἀνέχει ἐκ τοῦς, μέγαθος ὀργυιέων δυοῖν, ἐπὶ τῷ ὁ νηὸς ἐπικέαται,

appositis atque ibi relictis illis abeunt, vnusquisque nomen suum edentes. Adstans autem alius quidam, sursum renunciat. Ille igitur accepto nomine, preces pro vno quoque facit. precando autem pariter & æreum quoddam tintinabulum pulsat, quod motum, grauiter atque asperè sonat. Dormit autem haudquaquam. nam si somnus ipsum capiat aliquando Scorpius ascendens excitat ipsum, atque indignè afficit. & hæc illi pœna somni proposita est. Quæ igitur de scorpio tradunt, sacra quidem sunt, & dijs conuenientia: vtrum autem vera sint, dicere non possum. Cæterùm quantum mihi videtur, non parùm ad vigilantiam conducit & cadendi metus. Ac de conscensoribus Priapi tantum dixisse satis est. Porrò τ ædes ipsa ad solem quidem aspicit orientem: forma autem & opere talis est, quales sunt quas in Ionia ædes ædificant. Basis magna protenditur, altitudine duorũ passuum, supra quam ædes posita est.

κέαται, ἄνοδος ἐς αὐτὴν λίθου πεποίηται, οὐ κάρτα μακρή. ἀνελθόντι δὲ θῶυμα μὲν καὶ ὁ πρόνηος μέγα παρέχεται, θύρησί τε ἤσκηται χρυσέοισι. ἔνδοθε δὲ ὁ νηὸς χρυσοῦ τε πολλοῦ ἀπλάμπεται, καὶ ἡ ὀροφὴ πᾶσα χρυσέη, ἀπόζει δὲ αὐτοῦ ὀδμὴ ἀμβροσίη, ὁκοίη λέγεται τῆς χώρης τῆς Αραβίης, καί σοι τηλόθεν ἀνιόντι προσβάλλει πνοιὴν κάρτα ἀγαθὴν, καὶ ἢν αὖτις ἀπίης, οὐδαμᾷ λείπεται; ἀλλά σου τά τε εἵματα ἐς πολλὸν ἔχει τὴν πνοιὴν, καὶ σὺ ἐς πάμπαν αὐτῆς μνήσεαι. ἔνδοθεν δὲ ὁ νηὸς οὐκ ἁπλόος ἐστὶ, ἀλλὰ ἐς τοῦτον θάλαμος ἄλλος πεποίηται, ἄνοδος, καὶ ἐν αὐτῷ ὀλίγη, θύρησι δὲ οὐκ ἤσκηται, ἀλλ' ἐς ἀντίον ἅπας ἀναπέπταται. ἐς μὲν ὦν τὸν μέγαν νηὸν πάντων εἰσέρχονται, ἐς δὲ τὸν θάλαμον οἱ ἱρέων μοῦνον, οὐ μέν τοι πάντων ἱρέων, ἀλλὰ

est. *Ascensus autem in ipsam lapideus est, non ita longus: verùm vbi ascenderis, admirationem quidem & porticus ante ædem non paruam præbet, ianuisque exornata aureis est. Intus autem ipsa ædes auro multo resplendet, & tectum totum aureum est. Odorem autem effragrat diuinum quendam, qualis fertur & terræ Arabiæ esse. Ac tibi à longè ascendenti auram aspirat admodum suauem, & si rursus inde abeas, haudquaquam cessat: sed & vestes tuæ in longum vsque eandem retinent, & tu in perpetuum quasi quandam memoriam eius tecum referes. Cæterùm ipsa ædes intus simplex non est, sed & penetrale quoddam alterum intra se factum habet, in quod & ipsum ascensus modicus est. Foribus autem exornatum non est, sed exaduersò totum patet. In magnam igitur ædem omnibus ingredi licet, vt in penetrale autē siue cellam illam solis sacerdotibus, neque verò ijs omnibus,*

sed

ἀλλὰ τοὶ μάλιστα ἀγχίθεοι τέ εἰσι, καὶ τοῖσι πᾶσα ἐς τὸ ἱερὸν μέλεται θεραπείη. ἐν δὲ τῷ δὲ εἴαται τὰ ἔδεα, ἥτε καὶ Ηρη τὸν αὐτοὶ, Δία ἐόντα, ἑτέρῳ οὐνόματι κληίζουσι. ἄμφω δὲ χρύσεοι τέ εἰσι, καὶ ἄμφω ἕζονται. ἀλλὰ τὴν μὲν Ηρην λέοντες φορέουσι, ὁ δὲ ταύροισι ἐφέζεται. καὶ δῆτα τὸ μὲν τοῦ Διὸς ἄγαλμα ἐς Δία πάντα ὁρῇ, καὶ κεφαλὴν καὶ ὄμματα καὶ ἕδρην, καί μιν οὐδὲ ἐθέλων ἄλλως εἰκάσεις. ἡ δὲ Ηρη σκοπέοντί τοι πολυειδέα μορφὴν ἐκφανέει, καὶ τὰ μὲν ξύμπαντα, ἀτρεκέει λόγῳ Ηρη ἐστί· ἔχει δέ τι καὶ Αθηναίης, καὶ Αφροδίτης, καὶ Σεληναίης, καὶ Ρέης, καὶ Αρτέμιδος, καὶ Νεμέσιος, καὶ Μοιρέων. χειρὶ δὲ, τῇ μὲν ἑτέρῃ σκῆπτρον ἔχει, τῇ ἑτέρῃ δὲ ἄπρακτον, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνάς τε φορέει καὶ πῦργον καὶ κεστὸν, τῷ μούνῳ τὴν Οὐρανίην

sed illis tantùm, qui diuinè maximè sunt, quibusque omnis cura & studium in templum impenditur. In hoc autem adyto simulacra deorum posita sunt, Iunonis videlicet, & quem Iouem existentem ipsi alio nescio quo nomine appellant. Ambo autem aurei sunt, amboq́ sedentes finguntur. Sed Iunonem quidem leones portant, Iupiter autem tauris insidet. Atque adeò & Iouis quidem simulacrum per omnia Ioui assimilatum est, & capite, & oculis & sedendi habitu: neq́ ipsum alteri, ne si velis quidem, assimilare potueris: Iuno autem, si propiùs contempleris, haudquaquam vnius speciei formam præ se fert. Nam in vniuersum quidem, quod verè dixeris, Iuno est: cæterùm habet quippiam & Mineruæ, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ, & Nemesis, & Parcarum. Ac altera quidem manu sceptrum tenet, altera aũt colum, & in capite radios gerit, & turrim, & cestum habet, quo solam Venerem

νίην κοσμέουσι· ἔκτοσθε δὲ οἱ κρυσός τε ἄλλος περικέατα, καὶ λίθοι κάρτα πολυτελέες, τῶν οἱ μὲν λευκοὶ, οἱ δὲ ὑδατωδέες, πολλοὶ δὲ πυῤῥώδεες. ἔτι δὲ ὄνυχες οἱ Σαρδῶοι πολλοὶ, καὶ ὑάκινθοι καὶ σμάραγδοι, τὰ φέρουσι Αἰγύπτιοι, καὶ Ινδοὶ, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Μῆδοι, καὶ Αρμένιοι, καὶ Βαβυλώνιοι. τὸ δὲ δὴ μέζονος λόγου ἄξιον, τοῦτο ἀπηγήσομαι· λίθον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φορέει, λυχνὶς καλέεται, οὔνομα δὲ οἱ τοῦ ἔργου ἡ συντυχίη. ἀπὸ τούτου ἐν νυκτὶ σέλας πολλὸν ἀπολάμπεται, ἐπὶ δὲ οἱ καὶ ὁ νηὸς ἅπας οἷον ὑπὸ λύχνοισι φαείνεται, ἐν ἡμέρῃ δὲ, τὸ μὲν φέγγος ἀσθενέει, ἰδέην δὲ ἔχει κάρτα πυρώδεα. καὶ ἄλλο θωυμαστόν ἐστι ἐν τῷ ξοάνῳ, ἦν ἑστεὼς ἀντίος ἐσορέῃς, ἐς σὲ ὁρῇ, καὶ μεταβαίνοντι τὸ βλέμμα ἀκολουθέει, καὶ ἦν ἄλλος ἑτέρωθεν ἱστορέῃ, ἴσα

rem cognomento cœlestem exornant: foris autem & aliud illi aurum circumpositũ est, & lapilli valde preciosi, quorum alij quidem candidi, alij autem cærulei, multi verò etiam rufi. Præterea autem & Sardonyches multi, & Hyacinthi & Smaragdi: quæ omnia afferunt Aegyptij, & Indi, & Aethiopes, & Medi, & Armenij, & Babylonij. Quod igitur maximè memorabile est, id dicam: Lapidem in capite gerit, qui Lychnis vocatur. Nomen autem illi dedit operis effectus respondens. Ab hoc multus fulgor noctu resplendet, totáque ædes ab eo perinde atque lucernis collucet. Interdiu autem ipsum quidem lumẽ amarcescit, speciem autem præ se fert admodum igneam. Iam verò & aliud admiratione dignum in ipso signo deæ est. Si ex aduerso steteris, ad te aspicit. quod si inde transeas, visu te sequitur, & si alius quispiam aliunde ipsam intuetur, eadem erga illum quoque facit.

Porrò

ἴσα καὶ ἐς ἐκεῖνον ἐκτελέει. ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοτέρων ἕστηκε ξόανον ἄλλο χρύσεον, οὐδαμᾷ τοῖσι ἄλλοισι ξοάνοισι εἴκελον, τὸ δὲ μορφὴν ἰδίην οὐκ ἔχει, φορέει δὲ τῶν ἄλλων θεῶν εἴδεα. καλέεται δὲ σημήιον καὶ ὑπ' αὐτῶν Ασσυρίων, οὐδέ τι οὔνομα ἴδιον αὐτῷ ἔθεντο, ἀλλ' οὐδὲ γενέσιος αὐτοῦ πέρι καὶ εἴδεος λέγουσι. καί μιν οἱ μὲν ἐς Διόνυσον, ἄλλοι δὲ Δευκαλίωνα, οἱ δὲ ἐς Σεμίραμιν ἄγουσι· καὶ γὰρ δὴ ὦν ἐπὶ τῇ κορυφῇ αὐτοῦ περιστερὴ χρυσέη ἐφέστηκε, τοιούτεκα δὴ μυθέονται, Σεμιράμεος ἔμμεναι τόδε σιμήιον. ἀρδημέει δὲ δὶς ἑκάστου ἔτεος ἐς θάλασσαν, ἐς κομιδὴν, τοῦ εἶπον, ὕδατος. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ νηῷ, ἐσιόντων ἐν ἀριστερῇ κέαται πρῶτα μὲν θρόνος ἠελίου, αὐτοῦ δὲ εἶδος οὐκ ἔνι. μόνου γὰρ ἠελίου καὶ σελήναίης, ξόανα οὐ δεικνύουσι, ὅτου δὲ εἵνεκα ὧδε νομίζουσι, ἐγὼ καὶ τόδε ἔμαθον. λέγουσι τοῖσι μὲν ἄλλοισι θεοῖσι

Porrò in medio inter vtrumque, aliud quoddam simulacrum stat aureum, cæteris haudquaquam simile: formam quidem propriam non habet, aliorum autem deorum species gerit. Vocatur autem signum etiam ab ipsis Assyrijs, neque illi nomen aliquod proprium posuêre: sed neque de generatione ipsius, neque de specie quicquam dicunt. Atque ipsum alij quidem ad Dionysium, alij ad Deucalionem, alij ad Semiramidem referunt. Quando enim & in vertice eius columba aurea insidet, ob eam videlicet rem tradunt Semiramidis illud signũ esse. Proficiscitur autem bis quotannis ad mare, ad afferendam aquam eam de qua dixi. In ipsa autem æde ad sinistram ingredienti, stat principiò solium Solis, ipsius autem effigies non adest. Solius enim Solis & Lunæ simulachra non exhibẽt: cuius aũt gratia faciendũ ita putent, didici id quoq; ego. Nam cæteris quidem dijs fas esse

θεοῖσι, ὅσιον ἔμμεναι, ξόανα ποιέεσθαι· οὐ γὰρ σφέων ἐμφανέα πάντεσι τὰ εἴδεα, ἠέλιος δὲ καὶ σελήνα, πάμπαν ἐναργέσσι, καί σφεας πάντες ὁρέουσι. κοίη ὦν αἰτίη ξοανουργίης τοῖσι ἐν τῷ ἠέρι φαινομένοισι; μετὰ δὲ τὸν θρόνον τοῦτον κέαται ξόανον Ἀπόλλωνος, οὐκ οἷον ἐώθεε ποιέεσθαι. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες Ἀπόλλωνα νέον τε ἥγηνται, καὶ προθήβην ποιέουσι, μοῦνοι δὲ οὗτοι Ἀπόλλωνος γενειήτεω ξόανον δεικνύουσι. καὶ τὰ δὲ ποιέοντες, ἑωυτοὺς μὲν ἐπαινέουσι, Ἑλλήνων δὲ κατηγορέουσι, καὶ ἄλλων ὁκόσοι Ἀπόλλωνα παῖδα θέμενοι ἱλάσκονται. αἰτίη δὲ δοκέει αὐτέοισι, ἀσοφίη μεγάλη ἔμμεναι, ἀτελέα ποιέεσθαι τοῖσι θεοῖσι τὰ εἴδεα, τὸ δὲ νέον, ἀτελὲς ἔτι νομίζουσι. ἐν δὲ καὶ ἄλλο τῷ σφετέρῳ Ἀπόλλωνι καινουργέουσι, μοῦνοι Ἀπόλλωνα εἵμασι κοσμέουσι. ἔργον δὲ αὐτοῦ πέρι πολλὰ

esse aiunt simulacra fieri: neque enim illorum species aut formas manifestas omnibus apparere: Solem autem & Lunam omnibus esse manifestas, neque quenquam illos non videre. Quare quámnam causam illorum effigiandorum esse, cùm in aëre appareant? Ac post solium hoc, signum Apollinis positum est, non quale vulgo consueuit fieri. Nam cæteri quidem omnes Apollinem & iuuenem putant, & cum prima lanugine effingunt: soli autem isti φ Apollinis barbati simulacrum effigiant. Atque hoc facientes, sibi ipsi laudi ducunt, Græcos autem reprehendunt, & alios quicunque Apollinem puerum fingunt & colunt. Causa verò ipsis videtur inscitia magna esse, cur nuperfectæ deorum formæ ac species fingantur. nam iuuenem esse ipsi adhuc nuperfectum existimant. Cæterùm & aliud quiddam nouum Apollini suo affingunt. Soli enim Apollinem vestibus exornant. De operibus autem ipsius multa quidem

λὰ μὴ ἔχω ἁπᾶν· ἱρίω δ', τὸ μάλιστα θωυμαζομ ἄξιον. πρῶτα δὶ τοῦ μαντηίου ἐπιμνήσομαι. μαντηία πολλὰ μὲν παρ' Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι, τὰ δὲ καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ ἐν τῇ δὲ Ασίῃ πολλά ὅσι· ἀλλὰ τὰ μὲν οὔτε ἱρέων ἄνευ οὔτε προφητέων φθέγγονται, ὅδε δὲ αὐτός τε διανίσταται, καὶ τῷ μαντηίῳ ἐς τέλος αὐξυρίεται. πρόπολος δὲ αὐτῷ ἐστὶ δίος δέ· ἐπὴν ἂν ἐθέλησι χρησμηορίαν, ἐν τῇ ὥρῃ πρῶτα διανίσταται, οἱ δὲ μιν ἱρέων αὐτίκα ἀείρουσι, ἢν δὲ μὴ ἀείρωσι, ὁ δὲ ἰδρώει, καὶ ἐς μίζονα ἔτι διανίσταται. ἐπὴν ἂν δὲ ὑποδιῶτον φέρωσι, ἄγει σφέας, πάντῃ περιδινέων, καὶ ἐς ἄκρον ἐξ ἑτέρου μεταπηδέων. τέλος, ὁ ἀρχιερεὺς ἀντιάζας, ἐπείρηται μιν περὶ ἁπάντων πρηγμάτων, ὁ δ', ἐπεὶ μὴ θέλῃ ποιέειν, ὀπίσω ἀναχωρέει

dicere possim, sed tamen ea modò dicam, quæ maximè admiratione digna sunt. Principiò itaque oraculi mentionem faciam. Atque oracula quidem multa tum apud Græcos, tum apud Aegyptios sunt, multa autem & in Africa, & in Asia item multa: sed illa quidem neque absque sacerdotibus neque absque interpretibus responsa dant: hic autem Apollo & ipse per se mouetur, & vaticinia ad plenum vsque per se peragit. Modus autem eorum talis est. Postquam illi placitum est vaticinari, in sede sua primùm mouetur, sacerdotes autem ipsum continuò in sublime attollunt: quòd si non attollant, ille & sudorem emittit, & se in medium etiam emouet. At postquam illi subeuntes portant ipsum, tum & illos secum agit, circumcircà vertendo sese, & ab alio in alium subinde transilit. Postremò princeps sacerdotum supplicans interrogat illum de omnibus rebus. Ille verò si quid non vult fieri, retrò recedit:

χωρίσι, ἰδὼν δέ τι ἐπαινέσῃ, ἄγει ἐς τὸ πρόσω τοὺς πωσφέροντας, ὅκως πρὸ ἰδιοχείρων. οὕτω μὲν σωαγείρουσι τὰ θέσφατα, καὶ οὔτε ἱρὸν πρῆγμα οὐδὲν, οὔτε ἴδιον τόπου ἄνευ ποιέουσι. μέλλει δὲ καὶ τοῦ ἔτεος πάσεσθαι καὶ τῶν ὡρίων αὐτοῦ πασέων, καὶ ὁκόσα οὐκ ἴδυται. λέγει δὲ καὶ τοῦ σιμήϊον πάσει, ὁκότε χρή μιν ἀποδημέειν, τὸν ἔπορ ἀποδημίλω. ἱρέω δὲ καὶ ἄλλο, τὸ ἐμοὶ παρέοντος ἔπρηξε· οἱ μὲν μιν ἱρεῶν ἀείροντες ἔφερον, ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐν γῇ ἐόντα τὸν ἔλιπε, αὐτὸς δὲ ἐν τῷ αἰθέρι μοῦνος ἐφορέετο. μετὰ δὲ τὸν Ἀπόλλωνα ξόανον ἔστι Ἀθηναίης, μετὰ δὲ, Ἑρμέω καὶ Ἐλένης. τὰ μὲν δὴ ἐντὸς τοῦ νηοῦ δεδεκόσμηται, ἔξω δὲ βωμός τε κέαται μέγας, χάλκεος· ἐν δὲ καὶ ἄλλα ξόανα μυεία, χάλκεα, βασιλέων τε καὶ ἱρέων. καταλέξω δὲ, τῶν μάλιστα ἄξιον μνήσθαι. ἐν

dit: contrà autem si quid approbat, agit in anteriorem partem gestantes, perinde ac si currus habenas moderaretur: atque ita illi colligunt oracula, & neque sacram rem vllam neque priuatam absque hoc gerunt. Prædicit autem illis & de anno & de tempestatibus omnibus, & quando amplius futuri non sint. Prædicit item & de signo illo, quando proficisci illud oporteat profectionem eam de qua dixi. Dicam autem & aliud, quod me præsente fecit: Sacerdotes attolentes ipsum ferebant: ille autem illos quidem in terra infrà reliquit, ipse verò in aëre solus ferebatur. Porrò autem post Apollinem simulacrum Atlantis est, deinde Mercurij, & Lucinæ atque hæc quidem intra ædem ita exornata sunt: foris autem ara quoque posita est magna ærea, atque ibi etiam alia simulacra innumera ærea regum & sacerdotum. Recensebo autem quæ mihi maximè memoratu digna videntur.

ἐν ἀριστερῇ τοῦ νεὼ Σεμιράμιος ξόανον ἕστηκε, ἐν δεξιῇ τὸν νηὸν ἐπιδεικνύουσης. ἀνέστη δὲ δὶ αἰτίην τοιήνδε· ἀνθρώποισι, ὁκόσοι Συρίην οἰκέουσι, νόμον ἐποιέετο, ἑωυτὴν μὲν, ὅκως θεὸν ἱλάσκεσθαι, θεῶν δὲ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτῆς Ηρης ἀλογέειν· καὶ ὧδε ἐποίεον. μετὰ δὲ, ὥς οἱ θεόθεν ἀφίκοντο νοῦσοί τε καὶ συμφορὴ, καὶ ἄλγεα, μανίης μὲν ἐκείνης ἀπεπαύοντο, καὶ θνητὴν ἑωυτὴν ὁμολόγεε, καὶ τοῖσι ὑπηκόοισι αὖτις ἐκέλευε ἐς Ηρην τρέπεσθαι. τοιήνεκα δὴ ἔτι τοιήνδε ἀνέστηκε, τοῖσι ἀπικνεομένοισι τὴν Ηρην ἱλάσκεσθαι δεικνύουσα, καὶ θεὸν οὐκ ἔτι ἑωυτὴν, ἀλλ' ἐκείνην ὁμολογέουσα. εἶδον δὲ καὶ Ελένης αὐτόθι ἄχαλμα, καὶ Εκάβης καὶ Ανδρομάχης, καὶ Πάριδος καὶ Εκτωρος, καὶ Αχιλλέως· εἶδον δὲ καὶ Νιρέως εἶδος τοῦ Αγλαίης, καὶ Φιλομήλην, καὶ Πρόκνην, ἔτι γυναῖκας καὶ αὐτὸν Τηρέα ὄρνιθα· καὶ ἄλλο ἄγαλ=

Ad sinistram ædis, Semiramidis signum stat, ædem ipsam dextera demonstrantis. Stat autem talem ob causam. Hominibus quicunque Syriam incolunt, legem illa tulrrat, vt se ceu deam colerent, cæterorum autem deorum, atque ipsius etiam Iuronis nullam rationem haberent. Atque illi tum ita faciebant. Postea autem vbi deorũ indignatione & morbi venerunt, & clades, aliaq; mala, ab insania destitit, seseqúe mortalem agnouit, ac subditis iterum præcepit vt ad Iunonem conuerterentur. Ob eam igitur causam adhuc tali specie stat, indicans aduenientibus Iunonem colendam esse, seqúe ipsam nõ ampliùs deam esse, sed illam confitens. Vidi autem & Helenæ simulacrum ibi, & Hecubæ, & Andromaches, & Paridis, & Hectoris, & Achillis. Vidi itidem & Nirei formam, filij Aglaiæ, & Philomelam, & Prognen, adhuc dum mulieres, & ipsum Tereum in auem iam conuersum. Prætereà & aliud

ἄγαλμα Σεμιράμιος, καὶ Κομβάλου. τὸ κατέλεξα, καὶ Στρατονίκης, κάρτα καλὸν, καὶ Ἀλεξάνδρου αὐτοῦ ἐκείνῳ εἴκελον. παρὰ δὲ οἱ Σαρδανάπαλος ἕστηκε, ἄλλῃ μορφῇ, καὶ ἄλλῃ στολῇ· ἐν δὲ τῇ αὐλῇ ἄφετοι, νέμονται βόες μεγάλοι, καὶ ἵπποι, καὶ αἰτοὶ, καὶ ἄρκτοι, καὶ λέοντες, καὶ ἀνθρώπους οὐδαμᾷ σίνονται, ἀλλὰ πάντες ἱροί τε εἰσι, καὶ χειροήθεις. ἱρέες δὲ αὐτοῖσι πολλοὶ ἀπαρδεδέχαται, τῶν οἱ μὲν τὰ ἱρήια σφάζουσι, οἱ δὲ σπονδὴν φορέουσι· ἄλλοι δὲ πυρφόρει καλέονται, καὶ ἄλλοι παραβώμιοι. ἐπ' ἐμεῦ δὲ, πλείονες καὶ τριηκοσίων ἐς τὴν θυσίην ἀπικνέοντο· ἐσθὴς δὲ αὐτέοισι πᾶσα λευκὴ, καὶ πῖλον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσι. ἀρχιερεὺς δὲ ἄλλος ἑκάστου ἔτεος ἐπιγίγνεται, πορφυρέην δὲ μοῦνος οὗτος φορέει, καὶ τιάρῃ χρυσέῃ ἀναδέεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο πλῆθος ἀνθρώπων

aliud Semiramidis simulacrum, & Combabi, id de quo iam antea dixi, & Stratonices, admodum pulchrum, & Alexandri, ipsi illi simile. Iuxtà autem & Sardanapalus stabat, alia quadam forma, aliaq; etiam veste exornatus. Intra septa autem templi, liberi ac dijs consecrati pascebantur boues magni, & equi, & aquilæ. & χ vrsi, & leones: atque illi homines haudquaquam lædunt, sed omnes & sacri sunt, & mansueti. Sacerdotes autem ipsis multi eliguntur, quorum alij quidem hostias mactant: alij autem libamenta ferunt, rursus alij flammiferi vocantur, & alij aræ ministri. Mea autem ætate plures etiam trecentis ad sacrificia ventitare solebant. ψ Vestis autem illis tota candida est, & pileum in capite gestant. Summus autem sacerdos alius ac nouus vnoquoque anno surrogatur, solúsque hic ω purpuream vestem gerit, & A tiara aurea redimitur. Est autem & alia multitudo homi=

πων ἱερῶν, αὐλητίων τε καὶ συρίττων καὶ Γαλλων, καὶ γυναῖκες ἐπιμανῆς τε καὶ φρενοβλαβεῖς θυσίη δὲ δὶς ἑκάστης ἡμέρης ἐπιτελέεται, ἐς ἣν πάντες ἀπικνέονται. Διὶ μὲν ὧν ἐγὼ ἡσυχίην θύσας, ὅτι ἀείδοντάς τε οὐκ ἐόντας αὐλέοντάς τε. ἐν δὲ τῇ Ἥρῃ καταρχωνται, ἀείδουσί τε καὶ αὐλέουσι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπικροτέουσι· καί μοι δοκέει πάντα ἐφεῖς ἐλθεῖν ἀπὸ ἐμεῦ ἐλλιπάνως. ἔστι δὲ καὶ λίμνη αὐτόθι, οὐ πόρρω ἐκὰς τοῦ ἱροῦ, ἐν τῇ ἰχθύες ἱροὶ τρέφονται πολλοί, καὶ πολυειδέες. γίνονται δὲ αὐτέων ἔνιοι καὶ τὰ μεγάλοι, οὗτοι δὲ καὶ ὀνόματα ἔχουσι, καὶ ἔρχονται καλεόμενοι. ἐπ' ἐμεῦ δέ τις ἦλθεν ἐν αὐτοῖσι χρυσοφορέων, ἐν τῇ πέρυσι δὲ ποίημα χρυσεον αὐτέων ἀνεκίαθε, καί μιν ἐγὼ πολλάκις ἐθηησάμην, καὶ ἔχει τὸ ποίημα. βάθος δὲ τῆς λίμνης πόρρω, ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπερήθην. λέγουσι δὲ ὧν καὶ λίμ-

num sacrorum, tibicinum videlicet, & fistulatorum, & Gallorum, & præterea mulieres furibundæ, ac mente captæ. Sacrificium autem bis quotidie peragitur, ad quod omnes veniunt. Iouī quidem igitur cum silentio sacrificant, neque cantantes, neque tibia modulantes. At postquam Iunoni primitias celebrant, & voce modulantur, & tibijs canunt, & tintinabula pulsant. Ac de ea re planiùs mihi dicere nihil potuerunt. Est autem lacus ibi non ita longè à templo, in quo pisces sacri aluntur, multi ac varij. nascuntur autem in ipsorum nonnulli admodum magni, atque ij nomina quoque habent, & cùm vocantur, præsto veniunt. Meis autem temporibus erat quidam inter ipsos aurum ferens: cæterùm in pinna opus istud aureum ipsorum suspendebatur: atque ego illum sæpenumerò vidi & habebat opus illud. Altitudo autem lacus magna est, quanquam ego experimentum eius non ceperim. Dicunt autem etiã

ducen-

ἀμφιπόλων ὀργυιέων πλέον ἔμμεναι· κατὰ μέσον δὲ αὐτῆς βωμὸς κεῖται ἀνειμένος, λοπάδος ἄνω ἄφνω ἐοικὼς πλοίων τισὶ μὲν, καὶ τῷ ὕδατι ἐπιπολάζων· καὶ πολλοὶ ὧδε νομίζουσι. ἐμοὶ δὲ δοκέει σὺν θεῷ ἐρεισὶς μέγας ἀνέχειν τὸν βωμόν. ἔστεπται δὲ ἀεὶ, καὶ θυόματα ἔχει. πολλοὶ δὲ καὶ ἑκάστης ἡμέρης κατ' ἀνάγκην ἐς αὐτὸν νηχόμενοι, στεφανηφορέουσι. γίνονται δ' αὐτόθι καὶ πανηγύρεις τρεῖς· καλέονται δὲ ἐς τὴν λίμνην καταβάσιες, ὅτι ἐν αὐτῇσι ἐς τὴν λίμνην τὰ ἱρὰ πάντα κατέρχεται ἐν δοκοῖσι. Ἥρη πρώτη ἀπικνέεται τῶν ἐγχθέων εἵνεκα, μὴ σφέας ὁ Ζεὺς πρῶτος ἴδηται· ἢν γὰρ τόδε γένηται, λέγουσι ὅτι πάντες ἀπόλλυνται. καὶ λέγεται ὁ μὲν ἔρχεται ὀψόμενος, ἐπὶ δὲ πρόσω ἰὼν ἀμαυρόω, ἀπέρχεται μέν, καὶ πολλὰ λιπαρέων, ἀπέρχεται. μέγας δὲ αὐτοῖσι πανηγύρεως, ἐς θάλασσαν νομίζουσι, ἀλλ'

ducentorum ampliùs passuum esse. Cæterùm in medio ipsius ara lapidea stat. Putares autem si ex improuiso videres, & natare illam, & in summa aqua vehi: & multi ita existimant. Mihi verò videtur columna subesse magna, aramque sustinere. Semper autem seruatis coronata est, & odoribus crematur. Ac multi quotidie precandi causa ipsam enatantes, coronas portant. Fiunt autem ibidem & conuentus solennes maximi, vocanturq; descensus in lacum, quoniam in ijs ad lacum deorum simulacra omnia descendunt: inter quæ Iuno prima aduenit piscium gratia, ne Iupiter illos primus aspiciat. Nam si hoc fiat, ferunt omnes illos emori. Atqui ideo ille quidem vadit inspecturus, Iuno autem anteriore loco stans, & prohibet ipsum, & precibus obtestando dimittit. Maximi verò cõuentus ipsis illi sunt, quòd solẽni instituto ad mare cõueniunt:

ἀλλ' ἐγὼ τετίμημαι περὶ ἁφῆς ἀδῆν ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἦλθον αὐτὸς, οὐδὲ πεπείρημαι τῶν τῆς ὁδοιποιίας, τὰ δὲ ἐλθόντες ποιήσαντες, εἶδον, καὶ ἀπηγήσομαι. ἀγγεῖον ἕκαστος ὕδατος σεσημασμένον φέρουσι· κηρῷ δὲ τοῦτο σεσήμανται, καὶ μὴν οὐκ αὐτοῖς λυσιτελοῦντα, ἀλλ' ἔστι ἁλιέως ἱερὸς, οἰκεῖ δὲ ἐπὶ τῇ λίμνῃ, ὃς ἐπεὶ σφέων ἐξῆλθε τὰ ἀγγεῖα, τοῦ τι σφρηγῖδα ὁρᾷ, καὶ μισθὸν ἀρνυμένου, ἀναπτύξας τὸν δεσμὸν, καὶ τὸν κηρὸν ἀποτίλλεται, καὶ πολλὰ μνέων ἐκ τούτου τοῦ ἔργου ὠφελεῖται. ἵνα θυσίαν ἐς τὸν νηὸν αὐτοῖ ἐνέγκαντες, σπένδουσί τε, καὶ θύουσιν, ὀπίσω ἀπονοστέουσι. ἑορτέων δὲ πασέων, τῶν οἶδα, μεγίστῃ τοῦ ἔαρος ἀρχομένου ἐπιτελέουσι. καὶ μὴν οἱ μὲν πυρλὺν, οἱ δὲ λαμπάδα καλέουσι. θυσίην δὲ ἐν αὐτῇ τοιήνδε ποιέουσι· δένδρεα μεγάλα ἐκόψαντες ἐν τῇ αὐλῇ ἑστᾶσι, μετὰ δὲ

sed ego de illis certum ac planum aliquid dicere non possum: neque enim ipse eò veni neque vnquam professionis istius periculum feci. Quæ verò redeuntes faciunt, vidi, eaq; commemorabo. Vas vnusquisque aqua repletum portat, idq; cera obsignatur. Nemo autem suum ipse resoluens effundit, sed Gallus quidam sacer est, habitat autem ad lacum, qui postquam vasa illorum accepit, & sigillum inspexit, mercede quoque accepta & vinculum resoluit, & ceram reposcit. Et multæ adeò minæ ex hoc sacro Gallo accumulantur. Atque hinc in ædem ipsi ferentes, postquam libârunt ac sacrificârunt, retrò domo reuertuntur. Festorum autem omnium quæ noui, maximum incipiente vere peragunt, atque illud pyram alij, alij autem facem appellât. Sacrificium autem in eo tale perficiunt: Arbores magnas cædentes, intra septum templi collocant: postea autem

δὲ ἀγινέοντες αἶγάς τε καὶ ὄϊας, δὲ ἄλλα κτήνεα ζῶα ἐκ τῶν δενδρέων ἀπαρτέουσι, ἐν δὲ καὶ ὄρνιθες, καὶ εἵματα, καὶ χρύσεα, καὶ ἀργύρεα ποιήματα· ἐπεὰν δὲ ἐντελέα πάντα ποιήσονται περιενείκαντες τὰ ἱρὰ περὶ τὰ δένδρεα, πυρὴν ἐνιᾶσι τὰ δὲ αὐτίκα πάντα καίονται. ἐς ταύτην τὴν ἑορτὴν πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπικνέονται ἔκ τε Συρίης καὶ τῶν πέριξ χωρέων πασέων, φέρουσί τε τὰ ἑωυτῶν ἱρὰ ἕκαστοι, καὶ τὰ σιμήϊα ἕκαστοι ἔχουσι ἐς τάδε μεμιμημένα. ἐν ῥητῇσι δὲ ἡμέρῃσι, τὸ μὲν πλῆθος ἐς τὸ ἱρὸν ἀγείρονται· Ἄλλοι δὲ πολλὶ, καὶ τοὺς ἔλεξα, οἱ ἱροὶ ἄνθρωποι τελέουσι τὰ ὄργια, τὰ μνονταί τε τοὺς πήχεας, καὶ τοῖσι νώτοισι πρὸς ἀλλήλους τύπτονται. πολλοὶ δέ σφισι πρεσβεῶτες ἐπαυλέουσι, πολλοὶ δὲ τύμπανα παταγέουσι, ἄλλοι δὲ ἀείδουσι ἔνθεα, καὶ ἱρὰ ᾄσματα. τὸ δὲ ἔργον ἐκτὸς τοῦ νηοῦ τόδε

autem adducentes capras & oues, aliáque animantia bruta ex arboribus illis suspendunt, inter hæc autem & volucres, & vestes, & aurea argenteâque opera collocant: ac postquam omnia perfectè ac ritè composuerunt, deorum simulacra circum arbores portant, atque exinde pyram accendunt, illa autem continuò omnia cremantur. Ad hoc festum multi homines adueniunt, cùm ex Syria, tum ex circumiacentibus oris omnibus, afferúntque & sua quique deorum simulacra, & signa quæ ad imitationem illorum singuli facta habent. Diebus autem hisce solennibus multitudo quidem ad templum congregatur, Galli autem frequentes, & ij quos dixi, homines sacrati peragunt sacrificia, vulnerantúrque cubitis, & in terga à se mutuò verberantur. Multi autem adstantes ipsis tibijs accinunt, & tympana pulsant, alij autem diuinitùs inspirata sacráque carmina cantant. Atque hoc opus extra ædem

τόδε γίγνεται, οὐδὲ ἐσέρχονται ἐς τὸν νηὸν, ὁκόσοι τάδε ποιέουσι. ἐν θαύτῃσι τῇσι ἡμέρῃσι καὶ Γάλλοι γίγνονται. ἐπεὰν γὰρ οἱ ἄλλοι αὐλέωσί τε, καὶ ὅρκια ποιέωνται, ἐς πολλοὺς ἤδη ἡ μανίη ἀπικνέεται. καὶ πολλοὶ οἱ ἐς θέην ἀπικόμενοι, μετὰ δὲ, τοιάδε ἔπρηξαν. καταλέξω δὲ καὶ τὰ ποιέουσι· ὁ νεηνίης. ὅτω τάδε ἀρκέαται, ῥίψας τὰ εἵματα, μεγάλῃ βόῃ ἐς μέσον ἔρχεται, καὶ ξίφος ἀναιρέεται· τὰ δὲ πολλὰ ἔτεα, ἐμοὶ δοκέει, διὰ τοῦτο ἔσηκε. λαβὼν δὲ αὐτίκα, ταμνεῖ ἑωυτὸν θέει τε διὰ τῆς πόλιος, καὶ τῇσι χερσὶ φέρει, τὰ ἔταμε. ἐς ὁκόην δὲ οἰκίην τάδε ἀπῤῥίψει, ἐκταύτης ἐσθῆτά τε θηλέην, καὶ κόσμον τὸν γυναικήιον λαμβάνει. τάδε μὲν ἐν τῇσι τομῇσι ποιέουσι, ἀπθανόντου δὲ Γάλλοι οὐκ ὁμοίην ταφὴν τοῖσι ἄλλοισι θάπτονται· ἀλλ' ἐὰν ἀπθάνῃ Γάλλος, οἱ ἑταῖροί

peragitur, neque ingrediuntur in ædem quicunque ista faciunt. Hisce diebus & Galli fiunt. Postquam enim cæteri tibijs canunt, & sacrificia peragunt, ad multos alios interea furor iste peruenit: & multi qui ad spectaculum solummodò venerant, postea eadem fecêre. Recensebo autem & quæ faciunt. Adolescens quicunque fortè ad hoc paratus venit, abiectis vestibus magna voce in medium progreditur, atque ensem distringit (hæc autem multis annis, vt mihi videtur, per hoc steterunt.) Accepto autem eo continuò seipsum secat, curritque per vrbem, & manibus ea quæ resecuit, portat. In quancunque autem domum hæc abijcit, ex ea & vestem fœmineam, & ornatum muliebrem accipit. Atque hæc quidem in castrationibus faciunt. Quando autem moriuntur Galli, haudquaquam eandem cum cæteris sepeliendi rationem habent: sed postquam Gallus quispiam mortuus est, socij sublatum

ροὶ μὲν ἀείροντες, ἐς τὰ πρόσθεια φέρουσι, θέμενοι δὲ αὐτὴ, καὶ τὸ φέρετρον, τῶν ἐκόμισαν, ὕπερθε λίθοις βάλλουσι, καὶ τάδε πρήξαντες, ὀπίσω ἀπονοστέουσι. φυλάξαντες δὲ ἑπτὰ ἡμερέων ἀριθμὸν, οὕτω ἐς τὸ ἱρὸν ἐσέρχονται, πρὸ δὲ τουτέων, ἢν ἐσέλθωσι, οὐχ ὅσια ποιέουσι. νόμοισι δὲ ἐς ταῦτα χρέωνται τουτέοισι· ἢν μέν τις αὐτέων νέκυν ἴδηται, ἐκείνην τὴν ἡμέρην ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἀπικνέεται· τῇ ἑτέρῃ δὲ καθήρας ἑωυτὸν, ἐσέρχεται. αὐτῶν δὲ τῶν οἰκκίων τοῦ νέκυος ἕκαστοι, φυλάξαντες ἀριθμὸν ἡμερέων τριήκοντα καὶ τὰς κεφαλὰς ξυραμένοι, ἐσέρχονται, πρὶν δὲ τάδε ποιῆσαι, οὔ σφισι ἐσίεναι ὅσιον. θύουσι δὲ βόας ἀρσενάς τε καὶ θήλεας καὶ αἶγας καὶ οἴας, σύας δὲ μοῦνον ἐναγέας νομίζοντες, οὔτε θύουσι, οὔτε σιτέονται. ἄλλοι δ' οὐ σφέας ἐναγέας ἀλλὰ ἱροὺς νομίζουσι. ὀρνίθων τὲ αὐτέοισι περιστρὴ, διοκέει χρῆμα

sublatum ipsum in suburbana efferunt. Ibi deposito ipso, & feretro quo elatus fuit, lapides supernè inijciunt: atque hæc postquam fecerunt, retrò domum abeunt. Obseruato autem septem dierum numero, exinde in templum ingrediuntur. Nam si antea ac citiùs ingrediantur, nephas faciunt. Legibus autem ad hæc vtuntur talibus: Si quis ipsorum cadauer aliquod aspexerit, illo die ad templum non accedit. Postero autem, vbi se ipsum purgando lustrauit, ingreditur. Eorum autem qui ex familia mortui sunt, vnusquisque non nisi post triginta dierum numerum, rasoq́ capite ingreditur. Antea verò quàm hoc fecerunt, fas illis introire non est. Immolant autem boues masculosq́ & fœminas, prætereà capras & oues: sues autem solos pro sceleratis habentes, neque sacrificant, neque manducant. Alij autem eos non sceleratos, sed sacros existimant. Prætereà ex auibus columba ipsis videtur

res

χρῆμα ἱρότατον, καὶ οὐδὲ ψαύειν αὐτέων δηκαιεῦσι, καὶ ἢν ἀέκοντες ἅψωνται, ἐναγέες ἐκείνην τὴν ἡμέρην εἰσί. τούνεκα δὴ αὐτέοισι σύννομοι τέ εἰσι, καὶ ἐς τὰ οἰκήια ἐσέρχονται, καὶ τὰ πολλὰ ἐν γῇ νέμονται. λέξω δὲ καὶ τῶν πανηγυριστέων, τὰ ἐκεῖνοι ποιέουσι· ἀνὴρ εὖτ' ἂν ἐς τὴν ἱερὴν πόλιν πρῶτον ἀπικνέεται, κεφαλὴν μὲν ὅδε καὶ ὀφρύας ἐξύρατο, μετὰ δὲ, ἱρεύσας ὄιν, τὰ μὲν ἄλλα κρεουργέει τε, καὶ ἐνοχέεται, τὸ δὲ νεῖκος χαμαὶ θέμενος, ἐπὶ τούτου ἐς γόνυ ἕζεται· πόδας δὲ καὶ κεφαλὴν τοῦ κτήνεος ἐπὶ τὴν ἑωυτοῦ κεφαλὴν ἀναλαμβάνει, ἅμα δὲ εὐχόμενος αἰτέει, τὴν μὲν πρεσβέων θησίην δέκεσθαι, μέζω δὲ ἐσαῦθις ἐπισχνέεται. τελέσας δὲ ταῦτα, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τε στέφεται, καὶ τῶν ἄλλων, ὁκόσοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπικνέονται. ἄρας δὲ, ἀπὸ τῆς ἑωυτοῦ ὁδοιπορέει,

res sanctissima esse, & ne tangere quidem ipsam fas habent. Quòd si quando inuiti etiam attingunt, scelerati & execrabiles illo tum die habentur. Ob quam rem & compascuæ ipsis sunt, & ad domos ipsorum veniunt, & plerunque in terra pascuntur. Porrò autem & illa dicam quæ ab ijs qui ad conuentus solennes veniunt factitantur. Vir quispiam quando primùm in Sacram ciuitatem abit, caput ille quidem & supercilia tondere solet, postea autem mactata oue, cætera quidem in frustra concidit, & conuiuatur, vellus autem humi sternens, super hoc in genua procumbit: pedes autem & caput animantis, suo ipsius capiti imponit, & simul precando postulat, vt præsens sacrificium acceptum sit, maiúsque aliud in posterum pollicetur. His ita peractis, caput suum corona induit, itidémque aliorum omnium qui eandem cum ipso viam proficiscuntur: atque ita attollens se, ex

ρέα, ὕδασί τε ψυχροῖσι χειμῶνος, λουτρῶν τε καὶ πόσιος ἕνεκα, καὶ ἐς πάμπαν χαμοκοιτίαν· οὐ γὰρ οἱ ἐνῆεν ἐπιβῆναι ὅσιον, πρὶν τιν' ὁδὸν ἐκτελέσαι, καὶ ἐς τὠυτοῦ αὖτις ἀπικέσθαι. ἐν δὲ τῇ ἱερῇ πόλει ἐνδίκητά μιν ἀνὴρ ξενοδόκος ἀγνοέοντα· ῥηϊδίη γὰρ δὴ ὧν ἑκάστης πόλιος αὐτόθι ξενοδόκοι ἔασι, καὶ τόδε κατὰ θῶμα οἴκοι δίκονται. λυδίονται δὲ ὑπὸ Ἀσσυρίων οἵδε διδάσκαλοι, ὅτι σφίσι πάντα ὑπῃγόρευται. θύουσι δὲ, οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ, ἀλλ' ἐπειδὰν παρασήσῃ τῷ βωμῷ τὸ ἱρήιον, ἐπισπείσας, αὖτις ἄγει ἴδιον ἐς τὰ οἰκήια, ἐλαθὼν δὲ λιτὰ ἑωυτὸν θύει τε, καὶ εὔχεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλης θυσίης τρόπος τοιόσδε. σὺς ψαντες τὰ ἱρήια ἴδια, ἐκ τῶν πρωτογόνων ἀπιᾶσι, τὰ δὲ λατγενέχθυτα, κτείνοντα θύουσι. ἔνιοι δὲ καὶ πᾶσι, ex terra sua proficiscitur vtens & frigidis aquis, lauandi causa pariter & potus & ommno humi quoque dormens. Neque enim fas illi est conscendere lectum, donec iter illud peregerit, domumq; suam reuersus iterum fuerit. In Sacra autem ciuitate recipit ipsum publicus hospes ignotum. Certi enim vniuscuiusque ciuitatis hospites ibi sunt, & quod ex patria cuiusque venit, id denuò apud se recipit. Apellantur autem ab Assyrijs isti doctores, quoniam ipsis omnia exponunt & enarrant. Sacrificant autem non in ipso templo, sed postquam adduxit ad altare hostiam, libatione insuper facta, rursus eandem domum ducit: deinde verò vbi rediit, secum ipse domi sacrificat, & precatur. Est autem & alius quidam sacrificandi ritus talis: Postquã animalia immolationi destinata coronârunt, ex vestibulis templi ea demittunt: illa verò præcipitata, ex causa moriuntur. Quidem autem & pueros

παῖδας ἑαυτῶν ἐντεῦθεν ἀ-
πιᾶσι, οὐκ ὁμοίως ζοῖς κτλώ-
σι, ἀπ' ἰς πύρλιν ἐνβιβῶσι,
χαλκῇ ἀατάγοσι, ἅμα δὲ αὐ-
τοῖσι ἐπικερτομέοντες, λέ-
γουσι, ὅτι οὐ παῖδες, ἀλλὰ
βόες ἀσί. σίζονται δὲ πάντες,
οἱ μὲν ἰς ἀαρπὰς, οἱ δὲ ἰς αὐ-
χένας· καὶ ἀπὸ τῦδε, ἅπαν-
τες Ασσύριοι σιγματηφο-
ρέοσι. ποιέοσι δὲ καὶ ἄλλο, μέ-
νοισι Ἑλλήνων Τροιζηνίοισι
ὁμολογέοντες. λέξω δὲ καὶ
τὰ κᾶνοι ποιέουσι· Τροιζή-
νιοι τῆσι παρθένοισι καὶ τοῖ-
σι νεήνισι νόμον ἐποιήσαντο,
μὴ μίν ἄλλως γάμον ἐκφέ-
ρειν Ἱππολύτῳ κόμας μὴ ἀπο-
θέσθαι, καὶ ὧδε ποιέοσι. τὸν
γὰρ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει γίνεται. οἱ
μὲν νεηνίαι τῶν γενείων ἀπάρ-
χονται, τοῖσι δὲ νέοισι πλοκά-
μους ἱρὸς ἐκ γενέτης ἀπιᾶσι, τὸς
ἐπιπὰν ἐν τῷ ἱρῷ γένονται, τά-
μουσί τε, καὶ ἐς ἄγγια ἀατα-
θέντες, οἱ μὲν ἀργύρια, πολ-
λοὶ δὲ χρύσια ἐν τῷ νηῷ πε-
συλῶ-

pueros ſuos ex eodem loco dimittunt, non tamen eodem modo quo pecudes, ſed in peram ſiue ſaccum incluſos, manu deducunt; ſimul autem & acerbè increpantes illos, dicendo quòd non pueri, ſed boues ſint. Certis autem notis compunguntur omnes, aliꝰ quidem in vola manus, aliꝰ autem in ceruice. Et inde eſt quòd cuncti Aſſyriꝰ notas iniuſtas habent. Faciunt autem & aliud quiddam, in quo cum ſolis Græcorum Trœzenijs conſentiunt. Dicam autem etiã quæ illi faciunt. Trœzenij virginibus & adoleſcentibus legem ſtatuerunt, ne quis ipſorum connubio ſeſe illigaret, priuſ quàm Hippolyto comas totondiſſent, faciúntque hoc pacto. Idem igitur & in Sacra ciuitate fit. Ac adoleſcentes quidem barbas ſuas conſecrant: iuuenibus autem capillos ſacros à natiuitate vſque conſecratos demittunt: quos poſtquam in templo ſunt, reſecant, & in vaſa depoſitos, aliꝰ quidem argentea, multi verò etiam aurea, in ædè affigunt,

σκλώσαντες, ἀπίασι, ἐπιγράψαντες ἕκαστοι τὰ ὀνόματα. τοῦτο δὲ καὶ ἐγὼ ἔτι νέος ὢν ἐπετέλεσα, καὶ ἔτι μου ἐν τῷ ἱρῷ καὶ ὁ πλόκαμος, καὶ τὄνυμα.

affigunt, atque abeunt, inscripto vniuscuiusque nomine. Atque hoc ego quoque cùm iuuenis adhuc essem, feci, & in tẽplo meus capillus adhuc meumq; nomen restat.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

α Est in Syria.] *Lucianus hic de dea Syria varias recenset opiniones, seu illa Atergatis, seu Astarte, seu quæcunque alia illa fuerit, quæ in Hierapoli vrbe colebatur. Addit & sacra, & eorum ritus, quæ ridenda potiùs quàm referenda erant. Cicero libro de Natura Deor. 3. Quarta Venus Syria Cyrroque concepta, quæ Astarte vocatur, quam Adonidi nupsisse proditum est.* β Vocatur autem sacra.] *Et est quoque sacra Iunonis Assyriæ. Plutarch. in Crasso vocat Hierapolim.* γ Primi hominum Aegyptij.] *Aegyptij olim & doctrina, & ingenio plurimùm claruerunt, neque temerè ex tota Græcia virî summi doctrinæ nomine ad eos transmeârunt. In cæpe numinis loco coluerunt, vt in Ioue Tragœdo scribitur à nostro Luciano. Cæpe Pelusiis deus est, inquit.* δ Astartæ.] *Lucianus hic manifestè in re admodũ obscura deceptus est, vt priùs animaduertit Francis. Floridus in successiuis suis lectionibus, Astartem deã eandem existimans esse, quæ Luna dicitur: cùm Astarte non Luna, sit, sed Venus potiùs. Id probat testimonijs sacræ Scripturæ, Plauti & Suidæ.* ε Europæ illud est.] *Theocritus Europa, tauro vectæ virginis gestũ eleganter describit, cuius descriptionis hæc est sententia: Europa cùm tauro insideret, altera quidem manu eius cornua, ne decideret, apprehẽdebat; altera verò sustollebat vestes ex aqua, idq; quousq; marina assurgebat vnda sic vt ea semper orà vestis (id enim valet apud Theocritũ ὤη) allueret, itaq; fieret, vt nec vestis humectaretur, & virgo interim pudori consuleret suo.* ζ Adonidẽ.] *Adonidẽ formosum pastorẽ, filium Cinaræ regis ex Myrrha filia sua interemptũ fabulæ ferunt, apri, dente inuidia Martis immissi, vnde & Venus suem semper est abominata. Huius Ouid. li. 10 Metam. latè meminit, & Virg. in Gallo:*

—formo-

—formosus oues ad flumina pauit Adonis—.

Sed sacra & ritus illius Lucianus copiosè hîc ridet. η Lamentantur.] *Adonidem quotannis lugeri etiam sacra Hebræorum testis est historia, quo in loco multa Hieronymus. Nec minùs Macrobius in primo Saturnalium.* θ Capita detondent.] *Apud Aegyptios gentem præ cæteris nationibus superstitioni altissimè immersam, à mortuo Api boue. nemo non comam radebat, si vel puniceos Nisi concinnos (vt Luciani verbis libro de Sacrificijs vtar) illa superasset. itaque alium quæsituri qui in extincti locum sufficeretur, velut publico luctu præpediti capita radebant, testante Plinio, libro octauo Naturalis historiæ. Idem faciebant & Byblij in sacris Adonidis, vt hic docet Lucianus. Nos eadem ferè annotauimus in lib. de Sacrificijs.* ι Osirim Aegyptium.] *Osiris quidem ab aliquibus traditur Iouis filius ex Niobe Phoronei filia. Eius inuentum cordaue quum Typhon (vt refert Plutarch.) in partes xiiij. diuisum discerpsisset: Isis perquirendo singulas reperit, præter pudenda, quæ in fluuium proiecta mox à Phagro & oxyrncho piscibus deuorata fuerant, illius igitur loco ad eius similitudinem factum τὸν φαλὸν consecrauit, cui etiam nunc diem festum Aegyptij celebrant. Hæc ille. Hoc autem Phalo (aut potiùs Phallo) percuti solitos in sacris illis execrandis Aegyptios probabile est.* κ Habet autem sermo ille hoc pacto.] *Hîc narratur Diluuij historia ex Scriptura sumpta, quam maximè qui Christi tempora sequuti sunt, legebant, vt ex Galeno lib. 3. de Differentijs pulsuum (quemadmodum & alibi) qui Mosis meminit. Ex Iuuenale & Horatio etiam liquet. Cum Luciano nostro Diluuij historiam narrant etiam Gentium scriptores, Plutarchus lib. de Industria animalium. Didymus Homeri interpres in expositione vocabuli λαοὶ in Homeri lib. 1. & Apollodorus lib. 1. bibliothecæ suæ de dijs Gentium. Ex hoc Luciani loco manifestum est, per Diluuium Deucalionis intelligi non (vt quidam volunt) inundationem illam, qua olim Græcia & Italia vastata, atq; Atlanta insula absorpta est. Sed diluuiij vniuersale quod fuit Noha temporibus. In Sacris literis similia traduntur de animalibus à Noa, in arcam receptis, & de columba ab eodem emissa, quæ indicium recedentis diluuij attulit.* λ Semiramidem Babyloniam.]

bylonìam.] *quæ Babylonem muris latericijs cinxit : cuius horti illi pensiles tantam admirationem habuerunt.* μ Quibus Rhea coleretur.] *Rheæ sacra magno tympanorum tibiarumq; cantu fiebant.* ν Atten.] *alij* Ἄτυν *tertia declinatione. Apud Suidam* Ἄττις *Hic* Ἄττης, *vnde hìc gignendi casus* Ἄττεω. *Apud Plutarch. de Numa : Phryge de Atte.* ξ Phallos.] *Phallus erat effigies obscœni membri virilis, à quo* Φαλλία, *celebritas & pompa, quæ Dionysio agebatur ex Phallis, dicta est, teste Hesychio, quæ &* Φαλλοφορία. *vt Phornutus & Theodoretus aiunt, dicebatur. i. dies & feriæ Priapo dicatæ: vnde & Phallouitroboli nuncupati, ex vitro priapi, quamuis & ex alia materia fierent: ex ebore, auro, & (si dijs placet) ex serico, & panno lineo, quibus mulieres papiliones & monachæ nunc etiam vtuntur ad explendam Veneris pruriginem. Lucianus hic Phallos pro foribus deæ Syriæ fuisse scribit, quos ait positos ab ipso Dionysio nouercæ Iunoni.* ο Neurospasta.] i. *Neruis mouentia. quo nomine & imagunculæ vocantur apud Græcos, qui fidiculis tractæ vel saltant, vel alios motus referùt.* π Medicus autem.] *Erasistrati medici mira prudentia, qui æqualis & socius studiorùm fuit Niciæ medici Milesij, & cũ quo toties depugnat Galenus.* ϱ Pariter cum vino ingrediente.] *Vinum audaces in dicendo facit.* σ De Gallis.] *Gallos sacerdotis Cybeles intelligit, sic dictos à Gallo fluuio, vt docet Ouid. 4. Fastor. his verbis :*

Cùm igitur Gallos qui se excidère vocamus,
Cur tantum à Phrygia gallica distet humus.
Inter ait viridem Cybelem altasq; celenas,
Annis & insana nomine Gallus aqua.
Qui bibit inde furit, procul hinc discedite, queis est
Cura bonæ mentis, qui bibit inde furit.

De quibus vide Plin. lib. 11. ca. 49. & lib. 35. cap. 12. & Lucret. li. 2. Augustinum lib. 7. de Ciuitate Dei. τ Aedes ad solẽ orientem.] *Idem Lucianus etiam templa condi ad Solem orientẽ veteres consuesse alibi asserit. Hinc Vitruuius lib. 4. de sacrarij ædium positione idẽ scribit. Porphyrius philosophus templorùm ingressus orientem spectare debere statuit.* υ In penetrale solis sacerdotibus.] *Sciendum est veteres Gentiles in tẽplis suis habuisse*

buisse loca, quæ ἄδυτα. i. *inaccessibilia vocabant.* ϕ Barbati Apollinis.] *Apollinem, qui idem est & Sol, barbatum colebant Hierapolitani, authore Fulgentio Mythologo. Syrios quoque Apollinis χρυσήτιον*, id est, *barbati simulachrum coluisse annotat Lucianus: quanquam alij νέον & πρόσηλον coluerint, cui primùm lanuginis flos erumpere inciperet, qualem & Callimachus facit:*

——οὔπω τοι Φοίβου
Θηλείας ἀδὴν ὅσσον ἐπίχνοον ἦλθε παρειάν.
Nec vestit lanugo genas tibi Phœbe tenellas.

χ Vrsi mansueti.] *Martialis lib.* 1:

Quod freno Lybici domantur vrsi, *&c.*

ψ Vestis tota candida.] *Veteres dijs sacrificaturi albis vestibus atq; puris ornabantur. Quinetiam sacerdos pura veste & candida plærunq; textili, nec maioris operis quàm industriæ vtebatur. Quod significat Cic.* 2. *de Legibus, cùm ait: Color albus præcipuè Deo charus est, cùm in cæteris, tum maximè textili, & Ouid.* 3. *Fast. Numam Pompilium Ancilia Martis expectantem & ideo dijs vota facientem, sic describit:*

Constitit, atq; caput niveo velatus amictu,
Tam benè dijs notus, sustulit ille manus.

Idem 3. *Amorum, sic Iunonis sacerdotes eiusdem sacra humeris gestantes describit:*

More patrum sanctæ velatæ vestibus albis
Tradita supposito vertice sacra ferunt.

Hinc albati dicuntur pura & religiosa veste induti, qua sacra facturi vtebantur, aiunt, Festus, Seruius, Caper, & Higin. in illud Virg. Velati lino & verbena tempora vincti

ω Purpuream vestem gerit.] *κανδύα ἁλουργὴς gestamen erat regium, vt est apud Plutarchum in Antonio, & Athenæum. Item Pontificum. Nunc est Cardinalium.* A Tiara aurea.] *Tiara olim erat Persarum & Medorum & Pontificum. Hodie etiam Papæ Romani est.* B Notis compunguntur.] i. *inuruntur stygmatis.* Γ Trœzenij.] *Trœzenij populi à Trœzena regione minoris Asiæ. Est & Trœzen Peloponnesi oppidum, in quo Pithens regnauit, vt attestatur in Phedræ epistola Ouid.*

Hic tecum Trœzena colam, Pytheia regna.

Idem

Idem lib. Metamorph. 15:

Pittheiam profugo cursu Trœzena petebam.

Apud Trœzenios lege vetabantur puellæ nubiles & adolescentes connubio iungi, priusquam capillum totondissent. Assyrijs etiam obseruatum hîc commemorat Lucianus.

KYNIKOΣ. *CYNICVS.*

Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

DIsputatio est Luciani ac Cynici, qua alter Cynicam vitam vt sordidam atq; ferinam, & à natura hominis abhorrentem reprehendit, alter vt frugalem & modestam, & virtuti maximè conuenientem defendit. Luciani argumenta sumuntur à modo & descriptione vitæ victusq; Cynicorum, quòd illi vt mendici incedant: vt canes, quibus ijs reiectamentis victitent: & vt feræ, nullas certas sedes, nulla certa habitacula teneant: deinde & contra naturam faciant, quæ ob id omnia creârit, vt illis ad corporum alimenta, defensionem, & voluptatem quoq; vtamur: quæ cùm illi contemnant ac negligant, ipsam naturam ac Deum negligere atq; contemnere videri. Contrà autem Cynicus à finitione opulentiæ & inopiæ ostendit, se neque mendicum esse, neque quicquam sibi deesse. Deinde quod alter de natura & rebus omnibus ad vsum nostrum creatis affert, id similitudine quadam diluit. Et primò, quod ad victum attinet, ostendit, vt in conuiuio lauto non omnia ab omnibus arripi & vorari, sic neque in rebus creatis omnia ab omnibus vsurpari conuenire: alia ægrotantibus & inualidis, alia valentibus & robustis magis accommoda esse. Atq; eo loco in diuitias vt quæ magna molestia multisq; periculis pariũtur, deinde & ipsæ vicissim multorũ malorũ causæ sint, inuehitur. Et quod alter de Cynicis vsurpârat, hoc in diuites ipse retorquet, videlicet quòd contrà quàm à natura omnia creata ac facta sint, ipsi illis vtantur. Deniq; vitam suam deorum etiam exemplo atq; authoritate comprobat. Deinde verò, quod ad habitum &

cultum pertinet, ostendit ea quoque parte naturam magis sequi sese, quàm diuites, ex officio & fine vestium, cæterarumque id genus rerum. Nam se, quatenus vsus postulat, illis vti: contrà diuites vt cinædos & mulieres incedere, glabros & delicatos, & perinde vt torrente aliquo, sic libidine sua præcipites ferri. Postremò etiam deos plerosque barbatos ac nudos fingi, sibique quàm diuitibus illis habitu ac cultu similiores apparére.

ΚΥΝΙΚΟΥ ΚΑΙ Λυκίνα

Ἱποτι, ὦ οὗτος πώγωνα μὲν ἔχεις καὶ κόμιλλον, χιτῶνα δὲ οὐκ ἔχεις οὐ γυμνοδρομῇς, οὐ ἀνυποδήτητος, τὰ ἀκτένιστα οὐ ἀπάνθρωπον βίον οὐ θηριώδη ἐπιτηδεύεις, οὐ δὲ τοῖς ἐναντίοις τὸ ἥλιον δίψιας, ὃ ἐκ ὡς οἱ πολλοὶ, διαχρησάμενος, πρεπόσας ἄπορτι ἀπαλὰς, καὶ ἀναβόμενος ἐπὶ ξυρὸν λαπίλλου, ὡς ἄσιλλον πάμπολυν τοῦτο τὸ πρόβλητον φέρειν, ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τοῦτο πτίλον, οὐδὲ μαλακὸν οὐδὲ ἀνθηρόν; Κυ. οὐδὲ γὰρ δέομαι, τοιοῦτον ἢ, ὁποῖον ἂν ποιοῦσιν ῥᾷστα, καὶ ὡς ἐλαχίστα παρέχον· ζητῶ.

LVCIANVS ET Cynicus.

Vid tu tandē? barbam quidē habes & comam, tunicā non habes, nudus conspiceris ac sine calceis, delecta nimirum vaga inhumanáque ac ferali vita: tum proprio corpore contrà quàm faciunt cæteri, semper vsus incommodè, nunc huc, nunc illuc circumis, in arido prætereà solo cubans, adeò vt plurimum etiam sordium, tritum isthuc pallium referat, alioqui nec ipsum vel tenui filo, vel molle, vel florulentum. CYNIC. *Neque enim indigeo, si quid est huiusmodi, vt comparetur facillimè, dominoq; minimum exhibeat negocij: id inquam,*

ζοιδον γε ἀρκεῖ μοι. σὺ δὲ πρὸς θεῶν ἐπί μοι, τῇ πολυτελείᾳ ἀγαθὸν νομίζεις ἁπαξάπασαν πόσιν; Λυ. νὴ μάλα. Κυ. τῇ δ' ἀνελευθερίᾳ ἀρετὴν; Λυ. καὶ μάλα. Κυ. τί ποτ' οὖν ὁρῶν ἐμὲ τῶν πονηρῶν ἀντιλιτότερον σμικρόψυχον, τοὺς δὲ πονηροτέρους, ἐμὲ μὲν αἰτιᾷ, ἐκείνους δὲ οὐκ; Λυ. ὅτι μοι δοκεῖς ἀντιλιτότερόν μοι, μὰ Δία, τῶν πολλῶν σμικρὸν αἰτᾶσθαι· ἀλλ' ἐνδεέστερον, μᾶλλον δὲ πενέστερον, ἐνδεῶς καὶ ἀπόρως· σμικρὰ γὰρ ἂν σὺ τῶν πλουσίων, οἱ πολὺ εὐφυέστερον προσίασι μισθοῦσι. Κυ. βούλει οὖν ἔτι λόμψωμεν, ἵνα πρότερον ἐπιδείξω σε ὁλόκληρον, τί τὸ ἐνδεὲς, ἢ τί τὸ ἱκανόν ἐστιν; Λυ. εἰ δοκεῖ. Κυ. ἆρ' οὖν ἱκανὸν ἢ ἱκανὸν ἑκάστῳ, ὅπερ ἂν ἐξικνῆται πρὸς τὴν ἐκείνου χρείαν, ἢ ἄλλό τι λέγεις; Λυ. ἔγωγε τοῦτο. Κυ. ἐνδεὲς δέ, ὅπερ ἂν ἔνδεέστερον ᾖ τῆς χρείας, ἢ μὴ ἐξικνῆται πρὸς τὸ δέον; Λυ. ναί. Κυ. ἆρα τῶν ἐμῶν ἐνδεές ἐστιν οὐδέν· γὰρ αὐτό, ὅτι οὐ πολὺ χρείαν ἐκπληροῖ πολὺ ἐμοί.

id inquam, mihi sufficit. At tu per deos dic mihi putásne esse in luxu vitium? LVC. Imò admodum. CYN. Contrà in frugalitate virtutem; LVCIA. Admodum. CYN. Cur igitur tandem quum me videas viuentem frugaliùs quàm vulgò faciũt homines, eos verò sumptuosiùs, me non illos arguis? LVC. Quia non frugaliùs per Iouem videris mihi, sed egentiùs viuere, imò vitam omnino egenam atque inopem. Nam tu nihil à mendicis differs, qui cibum mendicant in diem. CYN. Vis ergo videamus (quandoquidẽ huc processit oratio) a quídnam inopia sit, quidq; rursus copia? LVC. Si tibi quidem ita videtur. CYN. Nũ quid ergo satis id cuique est, quòd quidipsius explet necessitatem? an aliud quippiam dicis? LVC. Esto istud. CYN. Indigentia verò, quicquid cuiusquam sui deest, nec eò quòd sit necesse, peruenit? LVC. Scilicet. CYN. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est quod necessitatem nõ expleat meam.

Λυκ. ὡς τοῦτο λέγεις; Κυ. ἐὰν σκοπῇς, πρὸς ὅ, τι γέγονεν ἕκαστον, ὧν δεόμεθα, οἷον οἰκία, ἆρ' οὐχὶ σκέπης; Λυ. ναί. Κυ. τί δὲ ἐσθὴς, τὴν χάριν; ἆρα οὐχὶ αὐτὴ τῆς σκέπης; Λυ. ναί. Κυ. τῆς δὲ σκέπης αὐτῆς, πρὸς θεῶν, τίνος ἐδεήθημεν ἕνεκα, οὐχ ὥστε ἄμεινον ἔχειν τὴν σκεπόμενον; Λυ. δοκεῖ μοι. Κυ πότερ' οὖν τὼ πόδε κάκιον ἔχειν δοκεῖ σοι; Λυ. οὐκ οἶδα. Κυ. ἀλλ' οὕτως ἂν μάθοις, τί ποδῶν ἐστ' ἔργον; Λυ. πορεύεσθαι. Κυ. κάκιον οὖν πορεύεσθαί σοι δοκοῦσιν οἱ ἐμοὶ πόδες, ἢ οἱ τῶν πολλῶν; Λυ. τοῦτο μὲν οὐκ ἴσως. Κυ. οὐ τοίνυν, οὐδ' εἰ χεῖρον ἔχουσιν ἢ μὴ χεῖρον, τὸ ἑαυτῶν ἔργον ἀπρεπιδόασιν; Λυ. ἴσως. Κυ. τοὺς μὲν δὴ πόδας οὐδὲν φαίνομαι χεῖρον δεκείμενος τῶν πολλῶν ἔχειν. Λυ. οὐκ ἔοικας. Κυ. τί δὲ, τοὐμὸν σῶμα τῶν λοιπῶν ἆρα κάκιον; εἰ γὰρ κάκιον, καὶ ἀσθενέστερον· ἀρετὴ γὰρ σώματος ἰσχύς. ἆρ' οὖν τὸν ἐμὸν ἀσθενέστερον;

LVC. *Quo pacto illud ais?* CYN *Scies, si consideres in quem vsum eorum quodque paratum est, quorũ egemus, vt domus: an non tegumenti gratia?* LVC. *Maximé.* CY. *Quid vestis, cuius gratia? nónne tegumenti etiam ipsa?* LVC. *Sané.* CYN. *At ipso per deos tegumento, cuius rei gratia indiguerimus, nónne vt melius se habeat id quod tegitur?* LV. *Mihi quidem sic videtur* CYN. *Vtrum igitur tibi peius se habere videntur pedes?* LVC. *Nescio.* CYN. *Atqui hoc pacto didiceris: quódnam pedum officium est?* LV. *Ingredi.* CYN. *An deteriùs ergo ingredi pedes tibi vidẽtur mei, quàm aliorũ?* LVC. *Istud verò fortasse non.* CY. *At non possent seu sese meliùs seu deteriùs haberent, officium suum præstare?* LV. *Fortasse.* CYN. *Pedibus ergo nihil peius affectus videor, quàm alij?* LVC. *Non videris.* CY. *Quid corpus verò meum? Num deterius quàm reliquorum? Nempe si deterius se haberet, esset idem imbecillius: corporis quippe virtus robur est. An meũ ergo debilius*

LVC.

Λυ. οὐ φαίνεται. Κυ. οὐ τοίνυν οὔθ' οἱ πόδες φαίνοντό μοι σκέπης ἐνδεῶς ἔχειν, ὅτι τὸ λοιπὸν σῶμα. εἰ γὰρ ἐνδεῶς εἶχον, κακῶς ἂν εἶχον. ἢ γὰρ ἔνδεια, πανταχοῦ κακὸν, καὶ χεῖρον ἔχειν ποιεῖ ταῦτα, οἷς ἂν πεσῇ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τρέφεσθαί γε φαίνεται χεῖρον τὸ σῶμα τοὐμὸν, ὅτι ἀπὸ τῶν τυχόντων τρέφεται Κυ δῆλον γάρ. Κυ. οὐδὲ ἄρωστον, εἰ κακῶς ἐτρέφετο. λυμαίνονται γὰρ αἱ πονηραὶ τροφαὶ τὰ σώματα. Λυ. ἔστι ταῦτα. Λυ. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, τούτων οὕτως ἐχόντων, αἰτιᾷ μου, καὶ φαυλίζεις τὸν βίον, καὶ φῂς ἄθλιον; Κυ ὅτι νὴ Δία τῆς φύσεως, ἣν σὺ τιμᾷς, καὶ τῶν θεῶν γῆν ἐν μέσῳ κατατεθεικότων, ἐκ δ' αὐτῆς ἀναδεδωκότων πολλὰ καὶ γαθὰ, ὥς τ' ἔχειν ἡμᾶς πάντα ἄφθονα, μὴ πρὸς τὴν χρείαν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡδονὴν, σὺ πάντων τούτων ἢ τῶν γε πλείστων ἄμοιρος εἶ, καὶ οὐδενὸς μετέχεις αὐτῶν, οὐδὲν μᾶλλον, ἢ τὰ θηρία.

LVC. *Non videtur.* CYN. *Neque pedes ergo tegumento videntur egere, neque reliquum corpus. Quippe si egerēt, malè haberent.*[b] *Egestas etenim omnino mala, ac peius habere se facit, ea quibuscunque adfuerit. At ne ali quidē deterius corpus videtur meum, quod quibus licet cibis alitur.* LVC. *Manifestum est id quidē* CYN. *Nam nec vegetum esse, robustumq́ si aleretur malè: mala siquidem alimenta corpus tabefaciunt.* LVC. *Ista quidem ita se habent.* CYN. *Quo pacto igitur, dic mihi, his ita se habentibus me arguis, vitámque improbas meam, ac miseram prædicas?* LVC. *Ideo per Iouem, quod cum natura (quam tu colis) ac superi terram in communi statuerint, ex ea multa nimirum ac bona ediderint, vt nobis omnia superessent abundè, non in necessitatem modò, verùm in voluptatem quoq́: tu tamen horū omnium aut maximæ saltē partis expers es, nec eorū quoquam frueris nihilo certè magis, quàm feræ.*

εία. πίνας μὴ γὰρ ὕδωρ, ὃ πίνουσι καὶ τὰ θηρία· σιτῇ δέ, ὅπερ ἂν εὐπορήσῃς, ὡς περ οἱ λιμῶντες, ἀνυδρίᾳ δὲ δείπνῳ μὴ παράθῃς· ἔχεις γὰρ καὶ παρ' ἑαυτῷ, καθάπερ ἐκείνοις. ἔτι δὲ ἱμάτιον φορᾶς, οὐδὲν ἐπιτηδειότερον ἀκλήρου. καίτοι εἰ σὺ τούτοις ἀρκούμενος ὀρθῶς φρονήσεις, ὁ θεὸς ἂν ὀρθῶς ἐποίησεν, τοῦτο μὲν, πρόβατα ποιήσας ἔμμαλα, τοῦτο δέ, ἀμπέλους ὑδροποτούς, τοῦτο δέ, τἆλλα πάντα παρασκευὴν θαυμαστῶς ποικίλην, καὶ ἔλαιον, καὶ μέλι, καὶ τὰ ἄπτα, ὡς ἔχειν μὲν ἡμᾶς σιτία πανδαπὰ, ἔχειν δὲ ποτὸν ἡδύ, ἔχειν δὲ χρήματα, ἔχειν δ' ὑπόδημα μαλακὸν, ἔχειν δ' οἰκίας καλὰς, καὶ τὰ ἄπτα πάντα θαυμαστῶς κατεσκευασμένα. καὶ γὰρ αὖ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, δῶρα τῶν θεῶν ὄντα. τὸ δὲ πάντων τούτων ζῆν ἀπεστερημένον, ἄθλιον μέν, εἰ καὶ ὑπ' ἄλλου τινὸς ἀπεστέρηται, καθάπερ οἱ

ferae. Nempe aquam bibis, quam etiam bibunt ferae: comedis verò quicquid offenderis, quemadmodum canes. tum cubile nihilo melius canibus habes: quandoquidem gramē tibi sufficit, quemadmodum & illis: pallium praterea circunfers nihilo mendico decentius. Quanquam si tu his contentus, rectè sapis, tum Deus profectò neutiquam rectè fecit, primùm quòd oues effecit pingues, deinde vites dulcis vini feraces, ac reliquum deinde apparatum varietate mirabilem, & oleum, & mel, & reliqua omnia, vt nos haberemus, edulia quidem omnigena haberemus, potum dulcem haberemus, pecunias haberemus, mollem lectum haberemus: praterea pulchras domos, ac reliqua demum omnia mirum in modum præparata. Nam & ipsa quoque artium effecta deorum dona sunt. At viuere omnibus huiusce bonis priuatum, id fuerit profectò miserum, etiam si ab alio quopiam priueris: quemadmodum

οἱ ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις. πολὺ δὲ ἀθλιώτερον, εἴ τις αὐτὸς ἑαυτῷ ἀπερστεροίη πάντων τῶν καλῶν, μανία τε ἤδη τοῦτό γε σαφής. Κ. ἀλλ' ἴσως ὀρθῶς λέγεις. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπὲ, εἴ τις ἀνδρὸς πλουσίου πρόθυμος καὶ φιλανθρώπως, ἔτι τε φιλοφρόνως ἑστιῶντος, καὶ ξενίζοντος πολλοὺς ἅμα καὶ πανταδαπούς, τοὺς μὲν ἀσθενεῖς, τοὺς δὲ ἐῤῥωμένους, κἄπειτα παραθέντος πολλὰ καὶ πανταδαπὰ, πάντα ἁρπαίζοι καὶ πάντα ἐσθίοι, μὴ τὰ πλησίον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πόῤῥω, τὰ τοῖς ἀσθενοῦσι παρεσκευασμένα, ὑγιαίνων αὐτὸς, καὶ ταῦτα, μίαν μὲν κοιλίαν ἔχων, ὀλίγων δέ, ὥς τε τραφῆναι δεόμενος, ἑπὸ τῶν πολλῶν ἐπιτριβήσεσθαι μέλλων, οὗτος ὁ ἀνὴρ ποιός τις δοκεῖ σοι εἶναι, ἆρά γε φρόνιμος; Λυ. οὐκ ἔμοιγε. Κυ. τί δὲ, σώφρων; Λυ. οὐδὲ τοῦτο. Κυ. τί δέ, δέ τις μετέχων τῆς αὐτῆς ταύτης τραπέζης, τῶν μὲν πολλῶν καὶ

modum hi qui seruantur in vinculis: longè verò miserius, si quis ipse sese omnibus bonis priuet. Nam ea demum manifesta insania est. CYN. Et rectè quidem fortasse dicis. Verùm isthuc dic mihi: Si quis diuite quopiam alacriter atque humanè, quin prolixè quoque exhibente conuiuium, tum hospites excipiente & multos simul, & omnigenos, alios quidem imbecillos, alios autē robustos: deinde apponente multa atque omnigena: si quis, inquam, omnia corripiat, omniàq; deglutiat, nō ea tantùm quæ vicina sunt, sed ea quoque quæ procul absunt, præparata videlicet inualidis, ipse tamen valens, cùm vnum duntaxat ventrem habeat, nec multis vt nutriatur indigeat, diutiùs tamen quàm alij multi immoretur: hic vir cuiusmodi tibi videtur esse? probúsne? LVC. Non mihi quidem CYN. Quid verò, num temperans? LVC. Ne id quidem. CYN. Quid verò si quis eiusdem mensæ particeps, multa illa

καὶ ποικίλων ἀμελεῖ, ἓν δὲ τῶν ἔγγιστα κειμένων ἐπιλεξάμενος, ἱκανῶς ἔχων πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρείαν, τοῦτο ἐσθίοι κοσμίως, καὶ τούτῳ μόνῳ χρῶτο, τοῖς δ' ἄλλοις οὐδὲ πρόσβλεποι, τοῦτον οὐκ ἡγῇ σωφρονέστερον καὶ ἀμείνω ἄνδρα ἐκείνου; Λυ. ἔγωγε. Κυ. πότερον οὖν συνίης, ἢ ἐμὲ δεῖ λέγειν; Λυ. τὸ ποῖον; Κυ. ὅτι ὁ μὲν θεὸς τοῦ ξενίζοντι καλῶς ἐκείνῳ ἔοικε, παρατιθεὶς πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ παντοδαπὰ, ὅπως ἔχωσιν ἁρμόζοντα, τὰ μὲν ὑγιαίνουσι, τὰ δὲ νοσοῦσι, καὶ τὰ μὲν ἰσχυροῖς, τὰ δὲ ἀσθενοῦσιν, οὐχ ἵνα χρώμεθα ἅπασι πάντες, ἀλλ' ἵνα τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος, καὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν, ὅτου περ ἂν τύχοι μάλιστα δεόμενος. ὑμεῖς δὲ τοῦ δι' ἀπληστίαν τε καὶ ἀκρασίαν ἁρπάζοντι πάντα, τούτῳ μάλιστα ἐοίκατε, πᾶσι χρῆσθαι ἀξιοῦντες, καὶ τοῖς ἁπαντα-

χοῦ,

ac varia negligat, vnoquopiam ex his quæ proximè apponuntur, electo, cùm satis in suam habeat necessitatem, id decenter edat, eóque solo vtatur: cætera illa ne respiciat quidem, an non hunc temperatiorem & meliorem virum illo putabis? LVC. Ego certé. CYN. Vtrum ergo iam intelligis, an me oportet dicere? LVC. Quídnam? CYN. Quòd Deus illi quidem pulchrè conuiuium instruenti similis est, vt qui apposuerit multa ac varia atque omnigena, vti essent, quæ cuique conuenient, alia quippe valentibus, alia rursus ægrotantibus, atque alia quidem robustis, alia verò inualidis: non vt omnibus vtamur omnes, sed vt his vtantur singuli, quæ suæ cuiusque naturæ conueniunt, & ex his ipsis, quacunque re maximè quenque indigere contigerit. At vos illum qui per insatiabilitatem atque incontinentiam omnia corripit, refertis, vt qui rebus vti velitis omnibus, & vndecunque

partis,

χοῦ μὴ τοῖς παρ' ὑμῖν μόνον, οὐ γὴν, οὐ θαλασσαν τὴν καθ' αὐτοὺς αὐταρκη νομίζοντες, ἀλλ' ἀπὸ περάτων γῆς ἐμπορευόμενοι τὰς ἡδονὰς, καὶ τὰ ξενικὰ τῶν ἐπιχωρίων ἀεὶ προτιμῶντες, καὶ τὰ πολυτελῆ τῶν εὐτελῶν καὶ τὰ δυσπόριστα τῶν εὐπορίστων, καθόλου δ', πράγματα καὶ κακὰ ἔχειν μᾶλλον ἐθέλοντες, ἢ δίχα πραγμάτων ζῆν. τὰ γὰρ δὴ πολλὰ καὶ τίμια, καὶ εὐδαιμονικὰ παρασκευάσματα, ἐφ' οἷς ἀγάλλεσθε, διὰ πολλῆς ὑμῖν ταῦτα κακοδαιμονίας καὶ ταλαιπορίας παραγίγνεται. σκόπει γὰρ, εἰ βούλει, τὸν πολύσυκτον, χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον· σκόπει τὰς οἰκίας τὰς πολυτιμεῖς· σκόπει τὰς ἐσθῆτας τὰς ἐσπουδασμένας· σκόπει τὰ τούτοις ἀκόλουθα πάντα, πόσων πραγμάτων ἐστὶ ὤνια, πόσων πόνων, πόσων κινδύνων. μᾶλλον δ', αἵματος καὶ θανάτου, καὶ διαφθορᾶς ἀνθρώπων πόσης, οὐ μόνον ὅτι πλέοντες ἀπόλλυνται διὰ

partis, non solis contenti præsentibus, existimantes propriam quidam neq; terram, neque mare sufficere, sed importantes ab ipsis vsque terræ finibus voluptates, patriisq; rebus peregrina præferentes, sumptuosaq; frugalibus, atque ea quæ difficilè comparantur, his quæ sunt comparatu facilia: in summa, denique molestias, malaq; potiùs eligentes, quàm absque molestijs viuere. At isti quidem plurimi ac preciosi beatiq; apparatus, quibus exultatis, per magnam ad vos miseriam, ærumnamq; perueniunt. Aurum ipsum tam optabile, si libet, argentumq; considera: domus considera sumptuosas, vestes operosas considera: atque eius generis omnia, quanto negocio emuntur, quot laboribus, periculis, imò sanguine ac cæde, quantoq; hominum interitu: non ideo solùm, quòd dum

ταῦτα

ταῦτα πολλοὶ, καὶ ζημιουμένου καὶ ἀνηλισκομένου, πολλὰ πάσχουσιν, ἀλλ' ὅτι καὶ πολυμάχητα ἐστι, καὶ ἐπιβουλεύονται ἀλλήλοις διὰ ταῦτα, φίλοις φίλοι, καὶ παιδάσι παῖδες, καὶ γυναῖκες ἀνδράσιν. ὅτως οἶμαι καὶ τῷ Ἐριφύλῃ, διὰ τὸν χρυσὸν, πεισθῆναι τὸν ἄνδρα. καὶ ταῦτα μὲν ἴσως πάντα γίγνεται, τῆς μὴ ποικίλων ἱματίων ὀλίγῳ τι μᾶλλον θάλπειν δυναμένων, τῆς χρυσοφόρων οἰκιῶν οὐδέν τι μᾶλλον σκεπόσων· τῆς ἐκπωμάτων τ' ἀργυρῶν ἐκ ἀφανέστερον τὸν πόδα, οὐδὲ τ' χρυσῶν ἐδὲ τ' ἐλεφαντίνων αὖ κλινῶν ἧττον ἡδίω παρέχομένων· ἀλλ' ὅσα πολλάκις, ἐπὶ τ' ἐλεφαντίνης κλίνης, καὶ τ' πολυτελῶν στρωμάτων τὸν ὀδαλίμονας ὕπνον λαχεῖν ἀδυναμένους. ἔτι δὲ καὶ ἃ παυδαπᾶ περὶ τὰ βρώματα πραγματεῖται· περὶ φασὶ μὴ ἡδὺν μᾶλλον, λυμαίνονται δὲ τὰ σώματα, καὶ τοῖς σώμασι νόσους ἐμποιοῦσι. τί δὲ ἄλλο λέγω, ὃ τ' Ἀφροδισίων ἕνεκα

dum nauigant, propter ista pereunt complures: ac dum quærunt, paranturq́, grauia perferunt: sed ob id quoque quòd digladiationes multas pariunt, quodq́ ob ea insidiantur inuicem, & amicis amici, & parentibus liberi, & maritis coniuges. Sic opinor Eriphylen quoque auri gratia prodidisse maritum. Atque hæc quidem omnia fiunt, quum tamen vestes illæ variæ nihilo magis quicquam queant calefacere, auratáq́ illa ædificia nihilo prorsus magis tegãt, nec poculla illa argẽtea potui quicquam magis conducant. Sed nec aurei illi, nec eburnei item lectuli, somnum suauiorem præbeant: imò videbis frequenter in eburneo lecto sumptuosisque stromatibus, beatis illis somnum contingere non posse. Præterea omnigenæ illæ circa edulia curæ, nihilo magis alunt, quin tabefaciunt potiùs corpora, ijsdemq́ morbos ingenerant. Quid autem dicere attinet, libidinis gratia quan-

tas

ἕνεκα πραγματα ποιοῦσί τε, καὶ πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι; καί τοι ῥάδιον θεραπεύειν ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν, εἰ μή τις ἐθέλοι τρυφᾶν, καὶ οὐδ' εἰς ταύτην ἡ μανία καὶ δαφθορὰ φαίνεται τοῖς ἀνθρώποις ἀρκεῖν· ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ὄντων τὴν χρῆσιν ἀναστρέφουσιν, ἑκάστῳ χρώμενοι πρὸς ὃ μὴ πέφυκεν, ὥς περ εἴ τις ἀνθ' ἁμάξης ἐθέλοι τῇ κλίνῃ χρήσασθαι, καθάπερ ἁμαξῃ. Λυ. καὶ τίς οὗτος; Κυ. ὑμεῖς, οἱ τοῖς ἀνθρώποις ἅτε ἑπολυγίοις χρῆσθε· κελεύετε δὲ αὐτοὺς ὥς περ ἁμαξας τὰς κλίνας, τοῖς τραχήλοις ἄγειν, αὐτοί δ' ἄνω κατάκεισθε τρυφῶντες, καὶ ἐκεῖθεν, ὥς περ ὄνους, ἡνιοχεῖτε τοὺς ἀνθρώπους, ταύτην, ἀλλὰ μὴ ταύτην τρέπεσθαι κελεύοντες, καὶ οἱ ταῦτα μάλιστα ποιοῦντες, μάλιστα μακαρίζεσθε. οἱ δὲ τοῖς κρέασι, καὶ μὴ τρωφῇ χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ βαφὰς μυχανώμενοι δι' αὐτῶν οἷοι γέ εἰσιν οἱ τὴν πορφύραν βάπτοντες, οὐ χὶ

tas molestias mortales & faciunt, & patiuntur? quanquam facile est isti cupiditati mederi, nisi quis velit indulgere delitijs. At ne hæc quidem insania corrupteláque sufficere videtur mortalibus, sed iam rerum etiam vsum peruertunt, singulis rebus ad id vtentes, ad quod minimè paratæ sunt, quemadmodum lecto si quis vti carpenti loco velit, ac tanquam curru LVC. Quisnam is est? CYN. Vos, inquam, qui hominibus tanquam iumentis vtimini. Nam eos iubetis, vt lecticis tanquam currus in ceruicibus ferant. Ipsi verò in sublimi residetis delicati, atque illinc homines perinde tanquam asinos aurigamini, imperantes vt hàc, non illàc eant: & qui hæc facitis maximè, ijdem maximè beati videmini. Tum hi qui piscium carnibus non tantùm vt alimentis vtuntur, verùm tincturas etiam quasdam ex his machinantur, eos dico qui purpuram tingunt: nónne & hi

χὶ ἡ αὐτὴ παρὰ φύσιν χρῶτα τοῖς ἄνθρωποις καταπυράσασι; Λυ. νὴ Δία· λιώσεται γὰρ βαπτόμενον, ἐκ ἰσθίουσι μόνον τὸ τῆς πορφύρας κρέας. Κυ. ἀπ' ἐκείνου γοῦν, ἐπεὶ καὶ ὧν κρατῆρα λιώσαιτ' ἄν τις βιαζόμενος, ὡς περ χυτρᾶ χρήσασθαι πάλιν οὐ πρὸς τοῦτο γέγονεν. ἀλλὰ γὰρ πῶς ἄπασαν τὴν τούτων τὴς ἀκολασμονίαν διελθεῖν λιώσαιτ' ἄν; ἴσασιν τὴς ἴσι. σὺ δέ μοι; διότι μὴ βούλομαι ταὐτὸς μετέχειν, ἐγκαλεῖς; ἐγὼ δ', ἀπόθετον ὁ κόσμος ἐκεῖνο, ἀνωχέμενος τοῖς κατ' ἐμαυτὸν καὶ τοῖς ἀντιλαμβάνεσθαι χρῶμαι. τῶν δὲ ποικίλων καὶ πανδαπῶν οὐκ ἐφίεμαι. ἁπλᾶ τὰ θεῖα βίου, βραχέων δεόμενα, καὶ ὀλίγοις χρώμενα, ἀοκνῶ δι' ἔτους. διὰ λιθούσιν οἱ θεοὶ καὶ τὰ θεῖα ἵνα χαίρουσι, κατὰ γε τὸν ἐμὸν λόγον· ἐνδεὴς γὰρ δοκοῦσι. ἵνα δὲ καταμάθῃς ἀκριβέστερον, τό, τι ὀλίγων καὶ τὸ πολλῶν

& hi præter naturam his vtuntur quæ à deo præparata sunt? LVC. Non per Iouem, siquidem tingere etiam potest, non comedi tantùm, purpuræ caro. CYN. At non in id tamen nata est. Nam & cratere quispiam, si præter naturam detorqueat, ollæ loco possit vti, nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto possit quispiam vniuersam illorum infelicitatem percurrere, quæ tanta est? At tu me quoque quòd nolo eius esse participeps, incusas: viuo ego tamen quemadmodum modestus ille, his videlicet duntaxat, quæ mihi apponuntur, vescens, ac frugalissimis vtens: variis verò illis atque omnigenis minimè inhians. Ac deinde quum paucis egeam, ac minimè multis vtar, feriam tibi videor vitam viuere. Atqui hac ratione tuâ Dij profectò in periculū veniunt, ne & ipsi sint feris etiam deteriores, quippe qui rei nullius indigent. Verùm vt exactiùs intelligas, cuiusmodi horum vtrumq; sit, vel paucis videlicet

ἢ δεῖσθαι, ποῖόν τι κάτω-
ρόν ὄρνιν, ἐννόησον, ὅτι πλέον-
τας πλείονων, οἱ μὲν παιδίου
τῶν τελείων, αἱ κομιδῆς
δεῖται τῶν ἀνδρῶν, οἱ δὲ νοσοῦντες
τῶν ὑγιαινόντων· καθόλου δ', παν-
ταχοῦ τὸ χεῖρον τοῦ κρείττονος
πλείονων δεῖται. διὰ τοῦτο, θεοὶ
μὲν οὐδενὸς, οἱ δ' ἔγγιστα θεῶν,
ἐλαχίστων δέονται. ἢ νομίζεις
τὸν Ἡρακλέα, τῶν πάντων ἀν-
θρώπων ἄπορον, θεῖον δ' ἄνδρα
καὶ θεὸν ὀρθῶς νομισθέντα, δεῖν
κακοδαιμονίαν πενιχρὸν γυ-
μνὸν, δέρμα μόνον ἔχοντα,
καὶ μηδενὸς τῶν αὐτῶν ὑμῖν
δεόμενον; ἀπ' οὐ κακοδαί-
μων γε ἐκεῖνος, ὃς καὶ τῶν
ἄλλων ἀπάντων τὰ κακὰ·
οὐδὲ αὖ πένης, ὃς γῆς καὶ θα-
λάττης ἦρχεν. ἐφ' ὅ,τι γὰρ ὁρ-
μήσειεν, ἅπανταχοῦ πάντ-
των ἐπράτει· καὶ οὐδενὶ τῶν
τότε ἐντυχὼν ὁμοίῳ οὐδὲ
ἀπέπλευσε ταύτῃ, μείζων πᾶ-
σιν ἐξ ἀνθρώπων ἀφῖκτο. ἢ
σὺ λοπάδος στρωμάτων καὶ τρα-
πεζωμάτων ἀπόρως ἔχεις,
καὶ

videlicet egere, vel multis? considera quòd pluribus egent primùm pueri quàm adulti, deinde mulieres quàm viri, tum ægroti quàm valentes: atque omnino in summa, inferiora quælibet præstantioribus plurium indigent. proinde Dij omnino nullius egent rei: qui verò ad deos accedunt proximè, quàm minimis egent. An Herculem putas omnium hominum præstantissimum, quippe divinum virum, deúmque rectè creditum, miserum tunc fuisse, quum circuiret nudus, pelle duntaxat indutus, harum rerum nostrarum nihil desiderans? At ille miser profectò non erat, quippe qui miseriam ab alijs propulsabat: neque rursus pauper, qui terra mariq; dominabatur. Nempe quocunque intendisset impetum, omnes quaquauersum superat: nec in quenquam sui temporis incidit, qui se vel æquârit unquam, vel vicerit, quod ex humani excesserit. At tu illi stromata putas calcéosque defuisse, atque

καὶ διὰ τοῦτο περιϊέναι δοκεῖ σεμνός; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ἀπ' ἐγκρατοῦς καὶ καρτεροῦ λῷ, καὶ κρατεῖν ἡδονῆς, καὶ κρυφᾶν εἰ βούλοιτο. ὁ δὲ Θησεύς, ὁ τότε μαθητής, ὁ βασιλεὺς ἅμα λῷ πάντων Ἀθηναίων, υἱὸς δὲ Ποσειδῶνος, ὡς φασιν, ἄρεως δὲ τοῦ λαθ' αὑτόν; ἀπ' ὄμως ἀκάκευος ἦθελεν ἀνυπόδητος εἶν, καὶ γυμνὸς βαδίζειν καὶ πώγωνα καὶ κόμην ἔχειν ἤρεσκεν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἐκείνῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἤρεσκεν· ἀμείνους γὰρ ἦσαν ὑμῶν. καὶ οὐκ ἂν ὑπέμειναν ἐθελῆσαι αὐτὰ, εἰ μὴ μᾶλλον, ἢ τῶν λεόντων τὶς ξυρῶμεν. ὑγρότητα γὰρ, καὶ μαλακότητα σαρκὸς γυναιξὶ πρέπειν ἡγοῦντο· αὐτοὶ δ' ὡς πρὸς ἄνδρα, καὶ φαίνεσθαι ἄνδρα ἤθελον. καὶ τὸν πώγωνα, κόσμον ἀνδρὸς ἐνόμιζον, ὡς πρὸ τοῦ ἵππον χαίτῃ, καὶ λεόντων γένεια, οἷς ὁ θεὸς ἀγλαΐας καὶ κόσμου χάριν περιέθηκέ τινα, ἅτινα δὴ καὶ τοῖς ἀνδράσι τὸν πώγωνα

ob id mundum obambulasse tantum virum? Dicendum profectò non est: sed continens erat ac fortis, & moderatè viuere volebat, nō indulgere deliciis. Quid Theseus eius discipulus? An non rex erat Athenienſium omnium, ac filius etiam, vt ferunt, Neptuni, ſua certè tempeſtate fortiſſimus? Attamen ille quoque voluit ſine calceis eſſe, ac nudus ingredi: [d] barbámque & comam nutrire placuit: nec ei tamen ſolùm, ſed omnibus etiam veteribus placuit: nempe meliores erant quàm vos, atque adeò ne ſuſtinuiſſet, quidem eorum quiſquam ali quid huiuſmodi, nihilo profectò magis quàm leo quiſpiā ſeſe tonderi. Siquidē carnis [e] mollitiem ac læuorem decere mulieres exiſtimabāt, ipſi verò ſicuti erant, ita videri quoque viri volebant: ac barbam quidem cultum viri ducebant, quemadmodum in equis iubam, in leonibus barbā, quibus Deus ſplendoris quandam atque ornamenti venuſtatem dedit, ſic & viris barbam

πώγωνα προσέθηκεν. ἐκείνους οὖν ἐγὼ ζηλῶ τοὺς παλαιοὺς, καὶ ἐκείνους μιμεῖσθαι βούλομαι. τοὺς δὲ νῦν οὐ ζηλῶ τῆς θαυμαστῆς ταύτης εὐδαιμονίας, ἣν ἔχουσι καὶ περὶ τρπέζας καὶ ἐσθῆτας, καὶ λεαίνοντες καὶ ψιλούμενοι πᾶν τὸ σώματος μέρος, ἢ μηδὲ τῶν ἀπορρήτων οὐδὲν, ἢ πέφυκεν, ἔχειν ἐῶντες. εὔχομαι δέ μοι τοὺς μὲν πόδας ὁπλῶν ἱππείων οὐδὲν διαφέρειν, ὥς πρ φασὶ Χείρωνος. αὐτὸς δὲ μὴ δεῖσθαι στρωμάτων, ὥς πρ οἱ λέοντες. οὔτε τροφῆς δεῖσθαι πολυτελοὺς μᾶλλον, ἢ οἱ κύνες. εἴη δέ μοι, γῆν μὲν ἅπασαν, οὐνὴν αὐτάρκη ἔχειν, οἶκον δὲ, τὸν κόσμον νομίζειν, τροφὴν δὲ αἱρεῖσθαι, τὴν ῥάστην πορισθῆναι. χρυσοῦ δὲ καὶ ἀργύρου μὴ δηθείην, μήτ' οὖν ἐγὼ, μήτε τῶν ἐμῶν φίλων μηδείς. πάντα γὰρ τὰ κατὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τούτων ἐπιθυμίας φύονται, καὶ στάσεις, καὶ πόλεμοι, καὶ ἐπιβουλαὶ, καὶ σφαγαί. ταυτὶ πάντα πηγὴν ἔχει τὴν ἐθυμίαν τοῦ πλείονος, ἀλλ' ἡμῶν

barbam adiunxit. Illos igitur ego æmulor, veteres inquam illos imitari volo. huius verò tempestatis homines non æmulor mirabilis huius felicitatis nomine, quam in epulis & vestibus habent, dũ poliunt ac læuigant singulas corporis partes, ac ne secretiorum quidem vllam, ita vt instituit natura dimittentes. At mihi certè pedes opto, vt nihil equinis differãt, quales Chironis fuisse ferunt. Tum vt ipse stromatis non egeam more leonũ: nec cibo egeam magis exquisito quàm canes. Contingat prætereà mihi, vt terra quæuis mihi per se procubili sufficiat. Domum verò vt mundum hunc existimem. alimenta demùm vt ea deligam, quæ facilimè comparari possint. Aurum verò argentúmque ne desiderem vnquam, neque ego, neque meorum amicorum quispiam. Omnia namq; mala inter homines ex horũ cupiditate nascuntur, & seditiones, & bella, & insidiæ, & cædes. Hæc omnia fontem habent plus habendi cupidinem. At-

ἡμῶν αὕτη ἀπέη, καὶ πλου-
τιξίας μή ποτε ὀρεχθεῖεν,
μηδενὶ τῶν δ' ἀνέχεσθαι δυ-
ναίμην. διαφέρει δὲ τὰ γνώ-
μης τρόπον, πολὺ δὴ διάφορα
ἐστὶ τῶν πολλῶν βουλήμασι. καὶ
θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ μὴ σχήμα-
τι διαφέρομεν αὐτῶν, ὁπότε
καὶ τῇ παιδείᾳ τοσοῦτον διαφέρομεν. θαυμάζω δὲ σε, πῶς
ποτε λιθαρῳδὸς μέν τινα νο-
μίζεις σοφὸν καὶ σχῆμα, καὶ
αὐλητοῦ, νὴ Δία, σχῆμα καὶ
σοφὸν τραγῳδοῦ, ἀνδρὸς δὲ ἀ-
γαθοῦ σχῆμα καὶ σοφὸν ἐκεῖνο
νομίζεις, ἀλλὰ τὰ μὲν αὐτὰ αὐ-
τὸν οἴει δεῖν ἔχειν τοῖς πο-
λλοῖς, καὶ ταῦτα, τῶν πολ-
λῶν ὄντων. ἃ μὲν δεῖ ἐνὸς
ἰδίᾳ σχήματος τοῖς ἀγαθοῖς,
τί πρέποι ἂν μᾶλλον, ἢ τοῦτο,
ὅπερ ἀναιδέσι πολλῷ μᾶλλον τοῖς
ἀκολάστοις δοκεῖ, ὅπερ ἀπαύ-
ξαντ' ἂν ἔτοι μάλιστα ἔχειν.
ἐκεῖνο τὸ γε ἐμὸν σχῆμα, τοιοῦ-
τόν ἐστιν, αὐχμηρὸν εἶναι, λά-
σιον εἶναι, τείβωνα ἔχειν, ὑπο-
μᾶρ, ἀνυποδητεῖν· τὸ δ' ὑμέ-
τερον, ὅμοιον τοῖς κιναίδοις,
καὶ

hæc à nobis abscedat procul, ne vnquam plus satis appetam: minùs verò cùm habeam, ferre æquo animo valeam. Nostra quidē ita se habent. Plurimùm profectò à vulgi sententijs ita dissentiunt. Neque quicquam ergo mirandum est, si ab his differimus habitu, à quibus tantùm differimus instituto. Sed te miror, quónam pacto, quū suam quandam citharœdo vestem tribuas, cultumq́, atque adeò tibicini suum, & tragœdo suum: bono viro cultum vestemque propriam nullam existimas, sed eandem ei cum vulgo habendam censes, idq́ quum vulgus malum sit. Quòd si bonorum cultus proprius debet esse vllus, quinam deceat magis, quàm hic meus, qui maximè luxuriosis pudēdus sit, quémque illi maximè auersentur? Cultus ergo meus huiusmodi est, squalidum esse, hirsutum esse, tritum pallium indui, comā producere, ac sine calceis ingredi. Vester verò, cinædorū ornatui simillimus est, nec

καὶ διὰ κείνειν οὐδὲ εἷς ἂν ἔχοι, οὐ τῇ χοιᾷ τῶν ἱματίων, οὐ τῇ μαλακότητι, οὐ τοῦ πλήθει τῶν χιτωνίσκων, οὐ τοῖς ἀμφιέσμασιν, οὐχ ὑποδήμασιν, οὐ κατασκευῇ, τριχῶν οὐκ ὀδμῇ· καὶ γὰρ ἀπόζετε ἤδη παραπλήσιον ἐκείνοις, οἱ εὐδαιμονέστατοι οὗτοι μάλιστα. καί τοι τί ἂν δώῃ τὶς ἀνδρὸς τὴν αὐτὴν τοῖς κινάδοις ὀδμὴν ἔχοντος; τοιγαροῦν τοὺς μὲν πόνους, οὐδὲν ἐκείνων μᾶλλον ἀνέχεσθε, τὰς δὲ ἡδονὰς οὐδὲν ἐκείνων ἧττον, καὶ τρέφεσθε τοῖς αὐτοῖς, καὶ κοιμᾶσθε ὁ μοίως, καὶ βαδίζετε. μᾶλλον δὲ βαδίζειν οὐκ ἐθέλετε· φέρεσθε δ', ὥς πρ τὰ φορτία, οἱ μὲν ὑπ' ἀνθρώπων, οἱ δὲ ὑπὸ κτηνῶν, ἐμὲ δὲ οἱ πόδου φέρουσιν, ὅποι πρ ἂν δέωμαι· κἀγὼ μὴ ἱκανὸς καὶ ῥίγους ἀνέχεσθαι, καὶ θάλπος φέρειν, καὶ τοῖς τῶν θεῶν ἔργοις μὴ δυσχεραίνειν διότι ἄθλιός εἰμι· ὑμεῖς δὲ, διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, οὐδενὶ γνομένων ἀρέσκεσθε, καὶ πάντα μέμφεσθε· καὶ τὰ μὴ παρόντα φέρειν οὐκ ἠθέλετε, τ δὲ ἀπόντων ἐφίεσθε.

nec dignoscere vos quispiam ab illis possit, neque colore vestium, neque mollitie, neque camisiarum numero, neque lacernis, neque calceis, neque capillorum cura, neque odore. Nam & redoletis vt illi, iam præsertim vos, qui estis felicissimi. Et quidem quid facias, quum vir eundem cum cinædis odorem oleat? Etenim inferendis laboribus nihil illis præstatis, voluptatibus verò nihilò minùs quàm illi superamini: eadem comeditis, eodē modo dormitis atq; inceditis, imò verò incedere nō vultis, sed gestari potiùs tanquam sarcinæ, alij ab hominibus, alij verò à iumentis. At me pedes ipsi gestant, quocunque sit opus: egóque & frigus tolerare sufficio, & calorem pati: eaq; quæ dij obtulerint, minimè molestè ferre, ideò videlicet, quia miser sum. Vos verò propter hāc felicitatē nulla estis fortuna contenti, sed omnium pœnitet, ac præsentia ferre non potestis, absentia desideratis,

χειμῶν ὃν ἦν, ὀνχόμενοι θέρος, θέρος ὄν, χειμῶνα, καὶ ἀνύμαλος μὲν, ῥίγος, ῥίγος δὲ, καῦμα, καὶ βαπτοὶ οἱ νοσοῦντες ἀνάρτεσι καὶ μεμψίμοιροι οὕτως· ἀστία δὲ ἐκείνοις μὲν, ἡ νόσος, ἡμῖν δὲ ὁ τρόπος. καὶ παραὶ ἄμεις μετατίθεσθαι, καὶ ἐπανορθοῦν τὰ ἡμέτερα ἀπλοῖς ἐπιτιμῶμεν, καὶ καπῶς βουλομένοις πολλάκις, περὶ ὧν πράττουσιν, αὐτοὶ ἄσκεπτοι ὄντες περὶ τῶν ἰδίων, καὶ μηδὲν αὐτῶν κείσθαι καὶ λογισμῷ ποιοῦντες, ἀλλ' ἔτη καὶ ἐπιθυμία. ζημιαρὸν ὁμῖν ὑμῖν διαφέρειν τὸ χειμάρρους φερομένων· ἐκεῖνοί τε γὰρ, ὅπῃ ἂν ἴοι τὸ ῥεῦμα, ἐκεῖφέρονται, καὶ ὑμεῖς, ὅπῃ ἂν αἱ ἐπιθυμίαι· πάσχειν δὲ παραπλήσιόν τι, ὅ φασι παθεῖν τινα ἐφ' ἵππον ἀναβάντα μανόμενον. ἁρπάσας γὰρ αὐτὸν ἔφερε· ἆρα ὁ ἵππος, ὃν δ' ἐκεῖνος καταβλῶσα, ζῶν ἵππος θέοντος ἐλαύνει. καί τις ἀπαντήσας, ἠρώτησεν αὐτὸν, ποίαν ἄπεισιν, ὁ δὲ εἶπεν, ὅπῃ ἂν τοῦτο ἀγάγῃ, δεικνὺς τὸν ἵππον.

hyeme quidem optates æstatem, æstate rursus hyemem: atq; in calore frigus: in frigore vicissim calorem: quemadmodum ægrotantes, morosi semper & queruli: quod in illis quidem facit morbus, in vobis verò mores. Atq; hæc ita quū sint, iam nos in vitam vestram traducere æquū censetis, nostramq; corrumpere, quū sæpè malè consulta sint quæ faciis, ipsiq; sitis in vestris ipsorū negotijs minimè circūspecti, nihilq; eorū iudicio ac ratione sed cōsuetudine cupiditatis faciatis. Quāobrem nihil profectò differtis vos ab his qui torrente feruntur. Illi quippe quocunq; fluxus intenderit, eò rapiuntur: & vos itidem quocunq; libidines. Ac similiter quidē vobiscum agitur, vt cū quodam qui equum insanum ascenderat. equus igitur virum corripiens abstulit. hic verò amplius iam desilire equo currente non poterat. quidam verò cùm occurrisset ei, rogauit quònam tenderet. hic respondit, quocunque huic videtur, equum demonstrans.

Quòd

καὶ ὑμᾶς ἄν τις ἐρωτᾷ, ποῖ φέρεσθε, τἀληθῆ ἐθέλοντες λέγειν, ἐρεῖτε ἁπλῶς μὲν, ὅπου περ ἂν ταῖς ἐπιθυμίαις δοκῇ, κατὰ μέρος δὲ, ὅπου περ ἂν τῇ ἡδονῇ, ποτὲ δὲ, ὅπου τῇ δόξῃ, ποτὲ δὲ αὖ, τῇ φιλοκερδείᾳ· ποτὲ δὲ ὁ θυμὸς, ποτὲ δὲ ὁ φόβος, ποτὲ δὲ ἄλλό τι τοιοῦτον ὑμᾶς ἐκφέρειν φαίνεται. οὐ γὰρ ἐφ' ἑνὸς, ἀλλ' ἐπὶ πολλῶν ὑμεῖς γε ἵππον βεβηκότες, ἄλλοτε ἄλλων, καὶ μαινομένων πάντων φέρεσθε. τοιγαροῦν ἐκφέρουσιν ὑμᾶς εἰς βάραθρα καὶ κρημνούς. ἴστε δ' οὐδαμῶς, πρὶν πεσεῖν, ὅτι πεσεῖσθαι μέλλετε, ὁ δὲ τρίβων οὗτος, οὗ καταγελᾶτε, καὶ ἡ κόμη, καὶ τὸ σχῆμα τοὐμὸν, τηλικαύτην ἔχει δύναμιν, ὥστε παρέχειν μοι ζῆν ἐφ' ἡσυχίας, καὶ πράττοντι ὅτι βούλομαι, καὶ συνόντι οἷς βούλομαι. τῶν γὰρ ἀμαθῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπαιδεύτων οὐδεὶς ἂν ἐθέλοι μοι πεσιεῖναι διὰ τὸ σχῆμα· οἱ δὲ μαλακοὶ καὶ πάνυ πόρρωθεν ἐκτρέποντες, πεσίασι δὲ οἱ κομψότατοι καὶ ἐπιεικέστατοι.

Quòd si vos quisquã roget, quò feramini: si verum vultis dicere, dicetis in vniuersum quidem, quocunq; videatur affectibus: sigillatim verò, interdum quocunq; voluptati, interdum quocunq; ambitioni, interdum rursus quò lucri studio. Quin interdiũ ira, interdum metus, interdum aliud quippiã huiusmodi vos auferre videtur. Neque enim vnum duntaxat equum vos, sed multos insilientes, nunc hunc, nunc illũ, furiosos quidem omnes, auehimini. auferunt ergo vos in barathrum, ac prærupta: vos tamẽ priusquã cadatis, casuros vos esse nescitis. At hoc detritũ pallium, quod vos ridetis, comáq; habitusq; meus tantam habet vim, vt vitã mihi quietam præbeat: vtq; agam quicquid volo, verserq; cum quibus volo. Nempe ex indoctis atque ineruditis hominibus nemo me adire voluerit, ob hunc habitum: at molles etiã qui sunt, adhuc admodũ procul, declinant; congrediuntur verò scitissimi atq; modestissimi,

κέστατοι, καὶ ἀρετῆς ἐπιθυμοῦντες, οὗτοι μάλιστά μοι πρόσιασι· τοῖς γὰρ τοιούτοις ἐγὼ χαίρω συνών. θύρας δὲ τῶν καλουμένων ἀνθρώπων οὐ θεραπεύω, τὸς δὲ χρυσοῦς στεφάνους, καὶ τὴν πορφύραν, τύφον νομίζω, καὶ τῶν ἀνθρώπων καταγελῶ. ἵνα δὲ μάθῃς περὶ τοῦ σχήματος, ὡς οὐκ ἀνδράσι πόνον ἀγαθοῖς, ἀλλὰ καὶ θεοῖς πρέποντος, ἔπειτα καταγελᾷς αὐτοῦ, σκέψαι τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, πότερά σοι δοκοῦσιν ὁμοίως ἔχειν ὑμῖν, ἢ ἐμοί· καὶ μὴ μόνον γε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς ναοὺς ἐπισκόπει περιΐων, πότερον αὐτοὶ οἱ θεοὶ κομῶσι, καὶ γενειῶσιν, ὡς ἐγὼ, ἢ καθάπερ ὑμεῖς, ἐξυρημένοι πλάττονται, καὶ γράφονται. καὶ μέντοι καὶ ἀχίτωνας ὄψει τοὺς πολλοὺς, ὥς πρὸ ἐμέ. τί ἂν οὖν ἔτι τολμῴης περὶ τούτου τοῦ σχήματος λέγειν, ὡς φαύλου, ὁπότε καὶ θεοῖς φαίνεται πρέπον;

stissimi, & qui virtutem cupiunt, hi potissimùm congrediuntur mecum. horum ego consuetudinem delector. Eorum verò fores qui homines vocantur, nō obseruo, tum coronas aureas ac purpuram pro fastu habeo, atq; homines ipsos derideo. At vt cultum hūc intelligas, non bonos modò viros, sed ipsos etiam deos decere, atq; eum deinde, si libet, irrideas, deorū statuas considera, vtri videantur, vobisne an mihi similiores. Neq; Græcorum solùm, sed barbarorū etiam templa circunspicias, vtrum ipsi dij, vt ego, comati barbatiq; sunt, an quemadmodū vos, rasi finguntur atque pinguntur. Quin plurimos etiā sine tunicis conspicies, vt me nunc esse vides. Quo pacto igitur audeas posthac hunc habitum vitio dare, quum deos etiam decere videatur?

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DIalogus hic lepidissimus asperam paruoq; contentam Cynicorum vitam defendit, mollem atq; enervatam delicatorum hominum luxuriam reprehendit: nec non eadem opera temperantiam, frugalitatem, simplicitatem, denique arctam illam atque angustam vitam laudat. D. Ioan. Chrysostomus, vir planè sanctus & incomparabilis, non veritus est eius partem in Homiliam quandam, quam in Ioannis Euangelium commentatus est, inserere. De Cynicis verò habes apud Laërtium in vita Antisthenis & Diogenis: Lucianum in Vitarum venditione, vbi notantur quasi ὑλακτοῦντες καὶ δάκνοντες Arrianum Epist. περὶ κυνισμοῦ, & Athenæum Dipnosop. 13. Cynici appellati sunt, siue ob sordidam vitam, siue quod obuios quosq; conuiciãtes mordeãt, & mẽdicato viuant, more canum. Augustinus canina inuerecundia Cynicos dictos putat: ob quam etiam ipsos à decori disputatione in Offic. Cic. excludere videtur. Laërtius quidem ἀπὸ τῆς στομμάχου hanc nominationem ortam esse testatur: Gal. ἔντερον. Alij ab allatratu & mordacitate canina ipsos putant.

a QVID'NAM inopia.] *Inops dicitur, qui solus est, qui nec amicos nec propinquos habet, quorum ope i. auxilio tutarè se possit, vnde inopia ferè in eadem re dicitur.* b Egestas omnia mala.] *Egestas solet homines facilius ad scelera perpetranda impellere.* c Artium effecta Deorũ dona.] *Artes Dei donum sunt. Hippocrates: Artes deorum dona sunt, homines naturæ opera. Epist. an senatum Abderitarum. Apud Philostratum in Heroicis Palamedes artium & literarum inuentionem dijs tribuit.* d Barbã & comã nutr.] *Tam sacri q̃ prophani scriptores in barba præcipuum decoris & ornamenti argumentum esse prodiderunt. Ita Cynicus hic ponit & barbam viro demere, & leoni tondere in bar, detracto videlicet vtrique peculiari suo decore.* e Molliciem.] *Lactantius atq; Varro scribunt mulierem à mollicie dictam.*

ΨΕΥΔΟΣΟΦΙΣΤΗΣ ἢ σολοικιστής

PSEVDOSOPHISTA, seu Solœcista.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

QVanquam neque hic dialogus, vt suprà Lexiphanes ille, vertendus fuerat, quòd singula commodè ac suo modo Latinè reddi nō possent: pro susceptо tamen opere audendum aliquid longius, & periculum qualecunq; faciendum fuit. Quo æquiorem nobis lectorem fore puto, si qua etiam hic offenderit, quæ expectationi ipsius non omninò respondebunt, præsertim cùm ipsum quoque exemplar, quo nos vertendo vsi sumus, in quibusdam locis non ita sincerum & castigatum appareret. Tractat autem de Solœcismo Lucianus, quem veteres Latini, vt Gellius indicat, stribiliginem vocârunt. Græci etiam Solœcon. atque illud innuit, haud quaquam ita expeditum aut obuium cuiuis esse, planè ac purè dicere, & ab omni vitio sermonis temperare: idque exemplo cuiusdam, quem pseudosophistam, à falsa, vt videtur, facundiæ atq; doctrinæ persuasione, Solœcistam autē ab ipsa appellat: qui cùm profiteretur se & loqui purè, & multos in sermone peccantes deprehendere facilè posse, interim ipse etiam illa, quæ nota ac manifesta sunt ignorare fingitur. Ac principiò quidem varias Solœcismi formas exemplis cùm suis tum aliorum proponit: postremò autem & quædam explicat, & quod in quo vitium & peccatum sit, ostendit. Propriè autem & grammaticos hic Dialogus pertinet: quem si multi illorum tam diligenter perpenderent, quàm facilè sibi ipsi persuadent & Latinè & Græcè interim se scire, in plerisque haud dubiè minùs ostentationis & arrogantiæ inesset.

VIKI-

ΛΙΚΙΝΟΥ ΚΑΙ ΣΟ-λωικιστοῦ.

ΑΡά γε ὁ γνῶναι τὸν σολοικίζοντα δεινὸς, οὗτος καὶ θυλάξασθε μὴ σολοκοίζειν δυνατός; Σο. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. Λυ. ὁ δέ γε μὴ φυλάξασθε, οὐδὲ γνῶναι τὸν οὕτως ἔχοντα; Σο. ἀληθῆ λέγεις. Λυ. σὺ δὲ αὐτὸς φῂς οὐ σολοικίζειν, ἢ πῶς λέγομεν περὶ σοῦ; Σο. ἀπαίδευτον γὰρ ἂν εἴην σολοικίζοιμι τιλικοῦτος ὤν. Λυ. οὐκοῦν καὶ ἕτερον φωράσαι δυνήσῃ τοῦτο δρῶντα, καὶ ἐλέγξαι τὸν ἀρνούμενον; Σο. παντάπασί γε. Λυ. ἴθι νῦν, ἐμοῦ λάβου σολοικίζοντος, ἄρτι δὲ σολοικιῶ. Σο. οὐκοῦν εἰπέ. Λυ. ἀλλ' ἔγωγε ἤδη τὸ δεινὸν εἴργασμαι, σὺ δὲ οὐκ ἐπέγνως. Σο. παίζεις ἔχων. Λυ. μὰς τοὺς θεοὺς, ἐπεὶ σολοικίσας, ἔλαθόν σε, ὡς οὐκ ἐπιστάμενον. αὖθις δὲ σκόπει. εἰ γάρ σε φημὶ δύνασθαι κατανοῆσαι, ἐπεὶ ἃ μὲν οἶσθ',

LVCIANVS ET Solœcista.

NVm igitur qui agnoscere solœcissãtem potest, idem etiã cauere potest ne solœcisset? SOL. Mihi quidem ita videtur. LVC. Qui verò cauere non potest, ille nec agnoscere potest eũ qui talis est? SOL. Rectè dicis. LVC. Tu verò teipsum negas solœcissare, aut quo pacto de te dicamus? SOL. Indoctus equidẽ essem, si cùm tãtæ ætatis sim, adhuc solœcissarem. LVC. Proinde & alium deprehendere poteris qui hoc facit, & negantem conuincere? SOL. Prorsus itaque. LVC. Age nunc conuince me solœcissantem. Iampridem enim solœcissare gestio. SOL. Proinde dic. LVC. At equidẽ A iam graue istud commisi: tu verò non agnouisti. SOL. Ludis tu nunc? LVC. Non per deos. Nam solœcismo commisso latui te perinde ac nesciens. Rursus autem contemplare. Neq; enim te puto intelligere posse quoniam alia quidem

οἶσθ', ἃ δ' οὐκ οἶσθα. Σο. εἰ-
πὲ μόνον· Λυ. ἀλλὰ καὶ νῦν
σεσολοίκισαί μοι, σὺ δ' οὐκ
ἔγνως. Σο. πῶς γὰρ, σοῦ μη-
δὲν λέγοντος; Λυ. ἐγὼ μὲν
λέγω, καὶ σολοικίζω, σὺ δ' οὐκ
ἔπῃ τοῦτο δρῶντι, ἐπεὶ ὄφελον
καὶ νῦν ἀκολουθῆσαι δυνήσῃ.
Σο. θαυμαστὰ λέγεις εἰ μὴ δυ-
νύσομαι καταμαθεῖν σολοι-
κισμόν. Λυ. καὶ πῶς ἂν δύ-
ναιο τὸν ἕνα μαθεῖν, τοὺς τρεῖς
ἀγνοήσας; Σο. τίνας τρεῖς;
Λυ. ὅλους ἀρτιγενέους. Σο.
ἐγὼ μέν σε παίζειν δοκῶ.
Λυ. ἐγὼ δέ σε ἀγνοεῖν τὸν
ἁμαρτάνοντα ἐν τοῖς λό-
γοις. Σο. καὶ πῶς ἄν τις μά-
θοι, μηδενὸς εἰρημένου; Λυ.
λέλεκται, καὶ σεσολοίκισαι τε-
τραπλῆ, σὺ δ' οὐκ ἔγνως. μέ-
γα οὖν ἆθλον κατέπραξας
ἄν, εἴπερ ἔγνως. Σο. οὐ μέ-
γα μὲν, ἀναγκαῖον δὲ τῶν ὁμο-
λογήσαντι. Λυ. ἀλλ' οὐδὲ
νῦν ἔγνως. Σο. πότε νῦν;
Λυ. ὅτε τὸ ἆθλον ἔφην σε κα-
ταπρᾶ-

nosti, alia autem non nosti. SOL *Dic modò.* LVC. *Sed & nunc solœcismus à me commissus est, tu verò non cognouisti.* SOL. *Nam quomodo cognoscerm, cùm tu nihil dicas?* LVC. *Ego quidem dico, & solœcisso: tu verò non assequeris istud facientem: quoniam vtinam etiam nunc assequi possis.* SOL. *Mira dicis, si nequeam solœcismum quis sit, intelligere.* LVC. *Et quo pacto vnum intelligeres, quando iam tres non animaduertisti?* SOL. *Quos tres?* LVC. *Totos recèns natos.* SOL. *Ego te quidem ludere puto.* LVC. *At ego te ignorare eum qui in verbis peccat.* SOL. *Et quomodo quis intelligat, quando nihil dictũ est?* LVC. *Dictum est, & solœcismus iam quadrifariam commissus: tu verò non cognouisti. Magnum igitur præmium confecturus fueras, si cognôsses.* SOL. *Non magnum qnidem, sed necessarium consitenti.* LVC. *Sed neque nunc cognouisti.* SOL. *Quando nunc?* LVCIA. *Quando præmium confe-*

ταπρᾶξαι. Σο. οὐκ οἶδα ὅ, τι λέγεις. Λυ. ὀρθῶς ἔφης, οὐ γὰρ οἶσθα καὶ πρόιθι γε ἐς τὸ ἔμπροσθεν, οὐ γὰρ ἐθέλεις ἕπεσθαι. συνήσω ἄν, εἴπερ θελήσειας. Σο. ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι, σὺ δὲ οὐδὲ εἶπας ὧν ἄνθρωποι σολοικίζοντες λέγουσι. Λυ. τὸ γὰρ νῦν ῥητὲν, μικρὸν τί σοι φαίνεται κακὸν εἶναι; ὅμως δὲ ἀκολούθησον αὖθις, ἐπεὶ οὐκ ἔμαθες ἐκδραμόντα. Σο. μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε. Λυ. ἀλλὰ μὴν μεθῆκα θεῖν λαγὼ ταχέως, ἆρα παρῆξαι; ἀλλὰ καὶ νῦν ἔξεστιν ἰδεῖν, τὸν λαγώ· εἰ δὲ μὴ, πολλοὶ γενόμενοι λαγὼ, λήσουσί σε ἐν σολοικισμῷ πεσόντες. Σο. οὐ λήσουσι. Λυ. μὴν ἔλαθόν γε. Σο. θαυμαστὰ λέγεις. Λυ. σὺ δὲ ἐπὸ τῆς ἄγαν παιδείας διέφθορας, ὥς τε μηδ' αὐτῷ τοῦτο σολοικίζοντας κατανοῆσαι· οὐ γὰρ πρόσεστιν αὐτῷ τὸ τινά. Σο. ταῦτα μὲν οὐκ οἶδα

confecisse te dixi. SOL. Non intelligo quid dicas. LVC. Rectè dicis, neque enim intelligis. Ac procede sanè in anteriorem partem, non enim vis assequi. Intelligam enim si modò volueris. SOL. At ego volo: tu verò nihil dixisti eorum quæ homines solent cùm solœcismum faciunt. LVC. An tibi hoc quod modò dictum est, paruum aliquod malorum videtur esse? Sed tamen sequere denuò, quoniam nō animaduertisti cursu digredientem. SOL. Ita per Deos, ego quidem nō. LVC. At verò dimisit currere léporem celeriter. Num præterijsti? sed & nunc licet videre léporem. Si verò non, multi inde lépores facti latebunt te in solœcismo iacentes. SOL. Non latebunt. LVC. At verò latuerunt certé. SOL. Mira dicis. LVC. Tu verò præ nimia eruditione corruptus es, vt neque ipsum hoc solœcissantes intelligere possis. Deest enim ipsi distributiua vox τινά, id est, quendam. SOL. Hæc quidem non intelligo quo pacto

ἀλλ᾽ οὕτως λέγεις· ἐγὼ δὲ πολλοὺς ἤδη σολοικίζοντας κατενόησα. Λυ. κἄμοιγε τοίνυν ἔσῃ τότε, ὅταν τι τῶν παιδίων γένῃ, τῶν τὰς τίτθας θηλαζόντων. εἰ δὲ οὐ νῦν ἔγνως σολοικίζοντά με, ἀλλ᾽ αὐξάνοντα παιδία σολοικισμὸν ποιήσει τῷ μηδὲν ἀδότι. Σο. ἀληθῆ λέγεις. Λυ. καὶ μὲν δὴ ταῦτα ἀγνοήσομεν, οὐδὲν γνωσόμεθα τῶν ἑαυτῶν, ἐπὰν ὑπὲρ τοῦδε σολοικισθὲν ἀπέφυγέ σε. μὴ τοίνυν εἴ τι λέγομεν, ὡς ἱκανὸς εἶ κατιδεῖν τὸν σολοικίζοντα, καὶ αὐτὸς μὴ σολοικίζειν. κἀγὼ μὲν οὕτω. Σωκράτης δὲ ὁ ἀπὸ Μόψου, ᾧ συνῳκούμην ἐν Αἰγύπτῳ, τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀνεπαχθῶς, καὶ οὐκ ἤλεγχε τὰ ἁμαρτάνοντα. πῶς μήτοι γε ἐρωτήσαντα πλοῖα ἔξεισι, τίς μὲν ἄρ᾽, ἔφη, ἀπεκρίθη σοι περὶ τῆς ἡμέρας, ὡς ἐξιόν; ἑτέρου δὲ φήσαντος ἱκανὰ ἔχω τὰ πατρῷα, πῶς σὺ λέγεις, ἔφη, ἔχειν τὰ πατρῷα; ὁ δὲ ἀπορῶν ἐπανερωτᾷ, τί τοῦτο λέγεις; ὁ δὲ ἐξηγεῖται, ὅτι πολλοὶ τῶν πατέρων ἐπιλαθόμενοι τὰ ἑαυτῶν ἀπολλύουσιν. ἐγὼ δὲ ἐπαινῶ μὲν τὸν ἐπανερωτήσαντα, ἐπαινῶ δὲ καὶ τὸν ἐξηγησάμενον, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπαινῶ τὸν ἐπιλαθόμενον τῶν ἑαυτοῦ. Λυ. ἀλλὰ μὴν ἐγὼ καὶ τοῦτον ἐπαινῶ. Σο. ἀλλὰ μὴν ἐγὼ οὐκέτι σοι ἐπαινῶ τὸν ἐπαινοῦντα

τέθνηκε γὰρ ὁ πατήρ σου; ἄλλου δὲ αὖθις λέγοντος, συμπατριώτης ἔστι μοι, ἐλάνθανεν ἄρα ἡμᾶς, ἔφη βάρβαρος ὤν. ἄλλου δὲ εἰπόντος, ὁ δεῖνά ἐστι μεθύσις, μητρὸς εἶπεν, ἢ πῶς λέγεις; ἑτέρου δὲ λέοντας, διπλασιάζεις, ἔφη, τοὺς λέοντας· εἰπόντος δέ τινος, λῆμμα πάρεστιν αὐτῶν διὰ τὸ δύο μμ, οὐκοῦν, ἔφη, λήψεται, εἰ λῆμμα αὐτῶν πάρεστιν ἑτέρου δὲ εἰπόντος, πρόσεισιν ὁ μέραξ, ὑμὸς φίλος, ἔπειτα, ἔφη, λοιδορεῖς φίλον ὄντα; πῶς δὲ τὸν εἰπόντα, δεδίττομαι τὴν ἄνδρα, καὶ φεύγω, σὺ, ἔφη, καὶ ὅτάν τινα εὐλαβηθῇς, διώξῃ. ἄλλου δὲ εἰπόντος, τῶν φίλων ὁ κορυφαιότατος, χαρίεν γε, ἔφη, τὸ τῆς κορυφῆς ποιεῖν τι ἐπάνω. καὶ ἐξορμῶ δέ, τινος εἰπόντος, καὶ τίς ἐστιν, εἶπεν, ὃν ἐξορμᾷς; ἐξεπιπολῆς δέ,

an tibi pater mortuus est? Alio autem rursus dicente, C συμπατριώτης ἔστι μοι, hoc est, conterraneus meus est: Latuisti igitur nos, inquit, barbarus existens. Alio autem quodam dicente, ὁ δεῖνά ἐστι μεθύσης, hoc est, iste nescio quis ebrius est: Matrisne, inquit, aut quomodo dicis? Alio autē, λέοντας; Duplicas, inquit, leones. Cùm autē quidam dixisset, λῆμμα πάρεστιν αὐτῶν, duplici videlicet μμ, id est, quæstus siue captura in est ipsi: Proinde, inquit, capiet, si captura ipsi inest. Alio autem dicente, πρόσεισιν ὁ μέραξ ὑμὸς φίλος, id est, accedit adolescēs meus amicus: Et conuiciaris illi, inquit, cùm sit amicus? Ad eum autem qui dixerat, δεδίττομαι τὴν ἄνδρα, καὶ φεύγω, hoc est, terreo pro timeo virū, & fugio: Tu, inquit, etiam quādo timebis aliquem, persequeris. Alio autem dicēte, τῶν φίλων κορυφαιότατος, id est, amicorū maximè summus: Festiuum sanè, inquit, quod supra verticem seu summam aliquid vltrà etiam ponis. Et ἐξορμῶ quopiam dicente, hoc est, inuado siue irrumpo: Et quisnam est, inquit, quem ἐξορμᾷς; hoc est, impellis. Εξεπιπολῆς autem

λι, τινὸς ἀπόντος, ἐκ τῆς ἐπιπολῆς ἄπιμεν, ὡς ἐκ τῆς πιθάκνης. λέγοντος δέ τινος, συντάξατό μοι, καὶ λόχον, ἔφη, Ξενοφῶν συντάξατο. ἄλλου δὲ ἀπόντος, περιέλθω αὐτὸν, ὥστε λαθεῖν, θαυμαστὸν, ἔφη, εἰ ὧν περίεσης τὸν ἕνα. ἑτέρου δὲ λέγοντος, συνεπαίζειν αὐτῷ, καὶ διακείνιζε πάντως, ἔλεγεν, ἐφθέγξατο δὲ καὶ πῶς τὸς σολοικίζοντας Ἀττικῶς παίζειν ἀνταχθῶς. πὸς γὰρ τὸν ἀπόντα νῦν τοῦτο δοκεῖ, σὺ, ἔφη, καὶ νῦν ἐρᾷς, ὡς ἁμαρτάνομεν. ἑτέρου δὲ σπουδῇ διηγουμένου τι τῶν ἐπιχωρίων, ἢ ἀπόντος, ἢ δὴ Ἡρακλεῖ μιχθῆσαι, οὐκ ἄρα ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς ἐμίχθη αὐτῇ. καρῆναι δέ τινος ἀπόντος, ὡς ἔοικε, autem quodam dicente, hoc est, de superficie: subiecit, ἐκ τῆς ἐπιπολῆς ὡς ἐκ τῆς πιθάκνης, hoc est, ex superficie vt ex doliolo. Dicente autem quodam, συντάξατό μοι, hoc est, composuit mihi, vel eiusdem ordinis mecum fuit: & manipulum, inquit, Xenophon συντάξατο, id est, coordinauit. Alio autem dicente: περιέλθω αὐτὸν, ὥστε λαθεῖν, id est, circunsteti, seu circundedi ipsum, vt latérem: Mirum inquit, si tu cùm vnus sis, περιέσης, id est, circunsteteris vnum. Alio rursum dicente, συντείνετο αὐτῷ, quod & comparabatur ipsi & contendebat cum ipso, significat: subiecit, καὶ διακείνιζε πάντως, hoc est, dijudicabatur seu dirimebatur quoque omninò. Solebat autem & contra eos qui solœcismum Attice loquendo committebant, eadem festiuitate ludere. Nam ad eum qui dixerat, δοκεῖ νῦν τοῦτο, hoc est, nobis hoc videtur: Tu, inquit, etiam νῦν dices, vt peccamus. Alio autem seriò narrante quippiam eorum quæ in patria sua acciderant, ac dicente, Illa verò Herculi μιχθῆσα, hoc est, concumbens: Non igitur, inquit, Hercules ἐμίχθη αὐτῇ, hoc est, ipse concubuit, siue commixtus fuit. Porrò dicente

δοιτι, τί γὰρ, ἔφη, σοι δεινὸν εἴργασται, καὶ ἄξιον ἀτιμίας; καὶ ζυγομαχεῖν δέ, τινος λέγοντος, πρὸς τὸν ἐχθρὸν· εἶπε, ζυγομαχεῖς; ἑτέρου δὲ εἰπόντος βασανίζεσθαι τὸν παῖδα αὐτῶν νοσοῦντα. ἐπὶ τῶν, ἔφη, ἢ τί βουλομένου τοῦ βασανίζοντος; προκόπτει δέ, τινος εἰπόντος, ἐν τοῖς μαθήμασιν, ὁ δὲ Πλάτων, ἔφη τοῦτο ἐπιδιδόναι καλεῖ. ἐρομένου δέ τινος, εἰ μελετήσει ὁ δεῖνα, πῶς οὖν, ἔφη, ἐμὲ ἐρωτᾷ, εἰ μελετήσομαι, λέγεις ὅτι ὁ δεῖνα; Ἀττικίζοντος δέ τινος, καὶ τεθνήξει εἰπόντος ἐπὶ τοῦ τρίτου, βέλτιον, ἔφη, καὶ ἐνταῦθα μὴ Ἀττικίζειν καταρώμενον· καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα δὲ, σοχάζομαι αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ φείδομαι αὐτοῦ, μή τι, ἔφη, διήπαρτον βαλὼν;

dicente quopiam quòd haberet opus F καρῆναι, hoc est, tonderi: Quidnam graue adeò, inquit, & quod dignum ignominia ista sit, abs te factum est? Et G ζυγομαχεῖν, hoc est, (vt Hesychius exponit) cum domesticis & familiaribus contendere, dicente quopiam: Túne aduersus hostem, inquit, ζυγομαχεῖς; Alio autem quodam dicente puerum suum morbo decumbentem βασανίζεσθαι, hoc est, torqueri: Cuius gratia, inquit, torquetur? aut quid vult ille qui torquet? Προκόπτει verò cùm quidam diceret ἐν τοῖς μαθήμασιν, hoc est, proficit in discipulis, respōdit: At Plato ἐπιδιδόναι, hoc est, crescere vocat. Interrogāte aūt quopiam, εἰ μελετήσει ὁ δεῖνα, hoc est, an declamaturus nescio quis esset: Quomodo ergo, inquit, interrogans me an declamaturus sim, dicis ὁ δεῖνα; hoc est in tertia persona iste. Volente autem quodam Atticismum exprimere, & dicente, τεθνήξει, hoc est, morietur in diem tertium: Satius, inquit, foret, etiam hic non Atticissare adeò te, quando malum imprecaris. Ad eum autem qui dixerat, H σοχάζομαι ἀττοῦ, pro φείδομαι αὐτοῦ, hoc est, parco ipsi; Nunquid, inquit, aberrâsti iaculan-

βαλὼν; ἀφιςᾶν δέ, τινος εἰπόντος καὶ ἑτέρου, ἀφιςάνειν, ἄμφω μὲν, ἔφη, οὐκ οἶδα. πῶς δὲ τὸν λέγοντα, πλὴν εἰ μὴ, ταῦτα, ἔφη, διπλᾶ χαρίζοι. καὶ χρᾶσθαι δέ, τινος εἰπόντος, ψευδάττικον, ἔφη, τὸ ῥῆμα. τῶν δὲ λέγοντι, ἔκτοτε, καλὸν, ἔφη, τὸ εἰπεῖν ἐκπέρυσιν· ὁ γὰρ Πλάτων, εἴς ποτε λέγει. τῶν δὲ ἰδοῦ ἐπὶ τῶν ἰδὲ χρωμένου τινὸς, ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων, ἔφη, σημαίνεις. ἀντιλαμβάνομαι δὲ, ἐπὶ τοῦ συνίημι, λέγοντός τινος, θαυμάζειν, ἔφη, πῶς ἀντιποιούμενος τῶν λέγοντος, φησὶν ἀντιποιεῖσθαι. βράδιον δέ, τινος εἰπόντος, οὐκ ἔςιν, ἔφη, ὅμοιον τῶν τάχιον. βαρεῖν δέ, τινος εἰπόντος, οὐκ ἔςιν, ἔφη, τὸ βαρύνειν, ᾗ νενόμικας. λέλογχα δὲ, τὸ εἴληχα λέγοντος, ὀλίγον, ἔφη, καὶ

iaculando? Quodam verò ἀφιςᾶν dicente, & altero ἀφιςάνειν, pro eo quod est ad defectionem solicitare: Vtrunque, inquit, non noui. Ad eum autem qui dicebat πλὴν εἰ μὴ, hoc est, nisi si: Hæc, inquit, dupla gratificantur. Et χρᾶσθαι cùm quidam diceret: I Pseudatticũ, inquit, verbum est. Rursum dicenti K ἔκτοτε, pro ex eo tẽpore: Pulchrum, inquit, fuerit & ἐκπέρυσιν, hoc est, ex superiori anno dicere. nam Plato εἴ τοτε, hoc est, in id tempus dicit. Ei verò qui L ἰδὲ pro ἰδὲ, hoc est, vide, vtebatur: Alia pro alijs, inquit, significas. Cùm quidam autem ἀντιλαμβάνομαι pro συνίημι (hoc est, intelligo) diceret: mirari se ait quo pacto ὁ ἀντιποιούμενος τῶν λέγοντος, id est, qui cum dicente certaret, siue competitor eius foret, diceret, ἀντιποιεῖσθαι, id est, concertare vel competere se. M βράδιον autem dicente quopiam: Non est simile, inquit, verbo τάχιον, qnod celerius significat. Et rursum N βάρειν pro grauare dicente quopiam: Non est, inquit, βαρύνειν, quemadmodum putâsti λέλογχα item pro εἴληχα (id est, sortitus vel nactus sum) dicente quodam: Modicũ, inquit, etiam apud

παρ' οἷς ἁμαρτάνεται, ἵπτασθαι δὲ ἐπὶ τοῦ πέτασθαι πολλῶν λεγόντων, ὅτι μὲν ἀπὸ τοῦς πτήσεως τὸ ὄνομα, σαφῶς ἴμεν. περιστερὸν δὲ τινος εἰπόντος, ὡς δὴ Αττικὸν, καὶ τὸν φαττὸν ἐροῦμεν, ἔφη. φακὸν δέ τινος εἰπόντος, ἐδηδοκέναι, καὶ πῶς ἄν, ἔφη, φακὸν τις φάγη; ταῦτα μὲν τὰ Σωκράτεια. ἐπανίωμεν δὲ, εἰ δοκεῖ, ἐπὶ τὴν ἅμιλλαν τῶν πετέρων λόγων, κἀγὼ μὲν καλῶ τοὺς βελτίστους εἶναι ὅλος, σὺ δὲ γνώρισον· οἶμαι γάρ σε κἂν νῦν δυνήσεσθαι, τοσούτων γε ἐπακούσαντα τῶν ἐξῆς λεγομένων. Σο. ἴσως μὲν οὐδὲ νῦν δυνήσομαί σου λέγοντος, ὅμως εἰπέ. Λυ. καὶ πῶς φὴς οὐ δυνήσεσθαι; ἡ γὰρ θύρα σχεδὸν ἀνέῳγέ σοι τῆς γνωρίσεως αὐτῶν. Σο. εἰπὲ τοίνυν. Λυ.

apud quos peccatur. Multis autem ἵπτασθαι *pro* πέτασθαι *(quod est volare) dicentibus, quod* ἀπὸ τοῦς πτήσεως *(hoc est, à volatu) quidem verbum hoc descendat, planè scimus.* Περιστερὸν *autem quodam dicente (hoc est, columbum masculinuo genere) quasi hoc Atticum verò foret, etiam* τὸν Ο φαττὸν *(id est, palumbum masculino genere) dicamus, inquit. Rursum dicente quodam se* φακὸν *comedisse, (hoc est, lentem) Et quomodo, inquit,* Ρ φακὸν *aliquis comederit? quod & algam, & lentiginem, & vas qoddam vnguentarium, & alia item quædam significat. Atque hæc quidem Socratica illa sunt. Redeamus autem, si videtur, ad certamen priorum verborum. Ac ego quidem citabo ea quæ optima videntur esse tota, tu verò cognitionem fac. Arbitror enim vel nunc posse te, quippe qui tam multa ordine iam audieris* SOL. *Fortassis ne nunc quidem potero te dicente, sed tamen dic.* LVC. *Quomodo ais te non posse? Nam cognitionis ipsorum propè* Q *ianua tibi aperta est.* SOL. *Dic igitur.*

Λυ. ἀλλὰ εἶπον. Σο. οὐδέν γε, ὥς τε ἐμὲ ματεῖν. Λυ. οὐ γὰρ ἔμαθεν, τὸ ἀνέῳγεν; Σο. οὐκ ἔμαθον, Λυ. τί οὖν πεισόμεθα, εἰ μηδὲ νῦν ἀκολουθήσεις τοῖς λεγομένοις; καί τοι πρός γε τὰ κατ' ἀρχὰς ῥηθέντα ὑπὸ σοῦ, ἐγὼ μὲν ᾤμην ἱππεῖς εἰς πεδίον καλεῖν, σὺ δὲ τοὺς ἱππεῖς κατενόησας. ἀλλὰ ἐοικὰς οὐ φροντίζειν τῶν λόγων μάλιστα, οὓς νῦν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διήλθομεν Σο. ἐγὼ μὲν φροντίζω, σὺ δὲ ἀδήλως αὐτοὺς διεξέρχῃ. Λυ. πάνυ γοῦν ἄδηλόν ἐστι, τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ἐφ' ἡμῶν λεγόμενον· ἀλλὰ τοῦτο μὲν δῆλον, σὲ δὲ οὐδεὶς ἂν θεῶν ἀγνοοῦντα παύσειε, πλήν γε ὁ Ἀπόλλων. μαντεύεται γοῦν ἐκεῖνος πᾶσι τοῖς ἐρωτῶσι, σὺ δὲ οὐδὲ τὸ μαντευόμενον κατενόησας. Σο. μὰ τοὺς θεούς· οὐ γὰρ ἔμαθον. Λυ. εἰ ἄρα καθεὶς λανθάνει σε περιιών. Σο. ἐοίκασί γε. Λυ.

LVC. *At iam dixi.* SOL. *Nihil certè quod ego intelligam.* LVC. *Annón intellexisti quod dixi* ἀνέῳγεν *(id est, aperuit, pro aperta est.)* SOL. *Non intellexi.* LVC. *Quid igitur patiemur, si ne nunc quidem assequeris ea quæ dicuntur? Atqui secundum ea quæ ab initio abs te dicta sunt, ego quidem putabam me equites in campum prouocare: tu verò equites cogitâsti. Sed videris non curare verba, maximè* R *quæ inter nos ipsos prosecuti sumus.* SO. *Ego quidem curo; tu verò obscurè ipsa prosequeris.* LVC. *Nempe omnino obscurum est, quod dixi* κατὰ σφᾶς αὐτοὺς, *cùm de nobis mentionem facerem. Sed hoc quidem manifestum est. Te verò* S *nullus deorum ab ignorantia liberauerit, nisi fortassis Apollo.* T *Vaticinatur enim ille omnibus interrogantibus: tu verò neque ipsum* μαντευόμενον *intelligis.* SOL. *Per deos equidem. non enim didici.* LVC, *Si ergo* καθεὶς *latet te circumiens.* SOL. *Videntur certè.*

LVC.

Λυ. ὁ δὲ καθεὶς πῶς παρήλθειν; Σο. οὐδὲ τοῦθο ἔμαθον. Λυ. οἶσθα δὲ τινα μνηστευόμενον αὐτῶν γάμον; Σο. τί οὖν τοῦτο; Λυ. ὅτι σολοικίζειν ἀνάγκη τὴν μνηστευόμενον αὐτῶν. Σο. τί οὖν πρὸς τοὐμὸν πρᾶγμα, εἰ σολοικίζει τις μνηστευόμενος; Λυ. ὅτι ἀγνοεῖ ὁ φάσκων εἰδέναι· καὶ τοῦτο μὲν οὕτως ἔχει. εἰ δέ τις λέγοι σοι παρελθὼν, ὡς ἀπελείποι τὴν γυναῖκα, ἆρ' ἂν ἐπιτρέποις αὐτῶν; Σο. τί γὰρ οὐκ ἂν ἐπιτρέποιμι, εἰ φαίνοιτο ἀδικουμένος; Λυ. εἰ δὲ σολοικίζων φαίνοιτο, ἐπιτρέποις ἂν αὐτῶν τοῦτο; Σο. οὐκ ἔγωγε. Λυ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις· οὐ γὰρ ἐπιτρεπτέον σολοικίζοντι τῷ φίλῳ. ἀλλὰ διδακτέον ὅπως τοῦτο μὴ πείσηται καὶ εἴ τις γε νῦν ψοφοίη τὴν θύραν εἰσιὸν, ἢ ἐξιὼν κόπτοι, τί φήσομέν σε πεπονθέναι; Σο.

LVC. *At* καθεῖς *iste quo pacto præteriit?* SO. *Neque hoc didici.* LVC. *Nôsti autem quempiam sibi ipsi* γάμους μνηστευόμενον *(hoc est, nuptias stipulantem vel respondentem?* SO. *Quorsum igitur hoc?* LVC. *Quòd necesse est solœcismum committere* τὸν μνηστευόμενον αὐτῶν: *id est, eum qui sibi despondet.* SOL. *Quid igitur ad meum negocium hoc, si solœcismum committit quispiam despondens?* LVC. *Quòd ignorat is, qui se scire dictabat. Et hoc quidem ita se habet. Si verò quispiam dicat tibi accedens,* ὡς ἀπελείποι τὴν γυναῖκα, *hoc est, quod repudiare velit vxorem, num permittes hoc illi?* SOL. *Quid ni permittam si videatur iniuria affectus esse?* LVC. *Si verò solœcismum committere videatur, etiámne hoc permittes illi?* SOL. *Haud equidem.* LVC. *Rectè dicis. Neque enim concedendum amico vt solœcisset: sed docendus potiùs est, vt hoc ne patiatur. Quòd si quis autem nunc crepare faciat ianuam ingrediens, aut exiens pulset, quid dicemus tibi accidisse?*

Σο. ἐμὲ μὲν οὐδὲν, ἐκεῖνον δὲ ἐπεισελθεῖν βούλεσθαι, ἢ ἐξιέναι. Λυ. σὲ δὲ ἀγνοοῦντα τὸν κόπτοντα, ἢ τὸν ψοφοῦντα, οὐδὲν, ὅπως πεπονθέναι δόξομεν ἀπαίδευτον ὄντα; Σο. ὑβριστὴς εἶ. Λυ. τί λέγεις, ὑβριστὴς ἐγὼ νῦν δὴ γενήσομαί σοι διαλεγόμενος; ἔοικε δὲ σολοικίζειν, τὸ νῦν δὴ γενήσομαι, σὺ δ' οὐκ ἔγνως. Σο. παῦσαι πρὸς τοὺς Ἀθηνᾶς, ἀλλ' εἰπὲ τί τοιοῦτον, ὥς τε κἀμὲ μαθεῖν. Λυ. καὶ πῶς ἂν μάθῃς; Σο εἴμοι πάντα ἐπέλθοις, ὅσα φῂς σολοικίσας ἐμὲ λαθεῖν, καὶ παρ' ὅ, τι ἕκαστον σεσολοίκισται. Λυ. μηδαμῶς, ὦ ἄριστε μακρὸν γὰρ ἂν ποιήσαμεν τὸν διάλογον. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἔξεστί σοι καθ' ἕκαστον αὐτῶν πυνθάνεσθαι. νῦν δ' ἕτερ' ἄττα ἐπέλθωμεν, εἰ δοκεῖ· καὶ πρῶτόν γε αὐτὸ τοῦτο τὸ ἄττα μὴ δασέως, ἀλλὰ

SOL Mihi quidem nihil: illum verò vel exire velle, vel introire. LVC. Tibi verò, cùm ignorares τὸν κόπτοντα, hoc est, qui pulsat, aut τὸν ψοφοῦντα,, hoc est, qui crepare faciat, nihil omnino accidisse putabimus indocto adeò existenti? SOL. Contumeliosus es. LVC. Quid dicis? Ego contumeliosus verò nunc γενήσομαι: (id est, fiam) qui tecum dissputo? Videtur autem solœcissare etiam ipsum, γενήσομαι quo nunc vsus sum: tu verò non cognouisti: SOL. Desine, quæso per Mineruam: ac dic potiùs tale aliquid, quod etiam ego intelligam. LVC. Ac quo pacto intelligas? SOL. Si mihi omnia ista percurras quæ modò dixisti à te cum solœcismo dicta, à me autem non animaduersa esse: & quo pacto in singulis peccatum sit, exponas. LVC. Nequaquam, ô optime. longum enim modò facturi essemus dialogum: sed de horum quidem vnoquoque licebit tibi singulatim quærere. Nunc autem alia quædam persequamur, si videtur. Ac primùm ipsum hoc ἄττα, absque aspiratione, &

ἀλλὰ ψιλῶς ἐξενεγκεῖν, ὀρθῶς φαίνεται ῥηθὲν μετὰ τοῦ ἕτερα συντιθέμενον, μὴ γὰρ οὕτως ἄλογον ἦν ἄν. ἔπειτα τὸ τῆς ὕβρεως. ἦν με φὴς ὑβρίσαι, εἰ μὴ οὕτω λέγοιμι, ἀλλ' εἰς σὲ φαίην ἴδιον, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι τὸ μὲν σὲ ὑβρίζειν τὸ σῶμά ἐστι τὸ σὸν, ἤτοι πληγαῖς, ἢ δεσμοῖς, ἢ καὶ ἄλλῳ τρόπῳ. τὸ δὲ εἰς σὲ ὅταν εἴς τι τῶν σῶν γίγνεται ἡ ὕβρις. καὶ γὰρ ὅς τις γυναῖκα ὑβρίζει τὴν σὴν, εἰς σὲ ὑβρίζει· καὶ ὅς τις παῖδα καὶ φίλον, καὶ ὅς τις γε οἰκέτην. πλὴν γὰρ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως ἔχει σοι, ἐπεὶ τὸ εἰς πρᾶγμα ὑβρίζειν λέλεκται. οἷον εἰς τὴν παροιμίαν, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν ἐν τῷ συμποσίῳ. Σο. κατανοῶ τὸ διάφορον. Λυ. ἆρ' οὖν καὶ τοῦτο κατανοεῖς, ὅτι τὸ ταῦτα ὑπαλλάττειν, σολοικίζειν καλοῦσιν; Σο.

& cum tenui spiritu, vtrum rectè vidatur dictum cum verbo ἕτερα compositum. Non enim ita præter rationem fuerit. Deinde & τὸ τοῦς ὕβρεως, id est, de contumelia, qua te à me affectum ais, si non hoc pacto dicam, sed εἰς σὲ hoc est, in te contumeliosum (fuisse me scilicet) dicam, proprium id esse ego quidem non possum dicere: quoniam σὲ quidem ὑβρίζειν, hoc est, te cõtumelia afficere, idem est quòd corpus tuũ, siue plagis, siue vinculis, siue etiam alio aliquo pacto. At εἰς σὲ (hoc est, in te contumeliosus esse dicor) quãdo alicui tuorum contumelia fit. Nam & qui vxorem tuam contumelia afficit, in te contumeliosus est, & qui puerum tuum, & amicum, & certè qui seruum quoque. Nam præterquam de rebus, ita tibi se res habet: quoniam & in res contumeliosum esse dictum est, vt in prouerbium, quemadmodum V Plato dicit Symposio. SOL. *Intelligo differentiam.* LVC. *Num igitur & hoc intelligis, quod si dicam,* ταῦτα ὑπαλλάττειν, *solœcismum vocant?*

Σο. ἀλλὰ νυῦν ἔσομαι. Λυ. αὐτὸ δὲ τὸ ἑναλλάττειν; Σο. ἐμοὶ μὲν ταυτὸν λέγειν δόξει. Λυ. καὶ πῶς ἂν εἴη ταυτὸν τὸ ὑπαλλάττειν τὸ ἑναλλάττειν, εἴπερ τὸ μὲν ἑτέρου πρὸς ἕτερον γίνεται, τοῦ μὲν ὀρθῶς πρὸς τὸ ὀρθὸν, τοῦ δὲ τοῦ μὴ ὄντος πρὸς τὸ ὄν; Σο. κατέμαθον, ὅτι τὸ μὲν ὑπαλλάττειν, τὸ μὴ κύριον ἀντὶ τοῦ κυρίου λέγειν ἔοικεν. τὸ δὲ ἑναλλάττειν ποτὲ μὲν ὡς κυρίῳ, ποτὲ δὲ ὡς μὴ κυρίῳ χρῆσθαι. Λυ. ἔχει τινὰ καὶ ταῦτα κατανόησιν οὐκ ἄχαριν. τὸ δὲ σπουδάζειν πρός τινα, τὴν οἰκίαν ὠφέλειαν τοῦ σπουδάζοντος ἐμφαίνει· τὸ δὲ περί τινα, τὴν ἐκείνου, περὶ ὃν σπουδάζει. καὶ ταῦτα ἴσως μὲν ὑποσυγχέχυται, ἴσως δὲ καὶ ἀκριβοῦνται παράτισι. βέλτιον δὲ, ἀκριβοῦν ἑκάστῳ, Σο. ὀρθῶς γὰρ λέγεις. Λυ. τόγε

SOL. *At nũc scibo.* LVC. *Ipsum autem dici debere,* ἑναλλάττειν. SO. *Mihi quidem videtur idem vtrunque dicere.* LVC. *At quomodo idem fuerit* ὑπαλλάττειν *&* ἑναλλάττειν. *quando illud quidem est alterum cum altero commutare, videlicet id quod rectum non est, cum eo quod rectum est: hoc autem, id quod non est, cum eo quod est.* SOL. *Intelligo quod* ὑπαλλάττειν *quidem sit id quod proprium non est, pro eo quod proprium est, dicere* ἑναλλάττειν *verò, aliquando quidẽ eo quod proprium est, aliquando verò eo quod proprium non est, vti.* LVC. *Habent quandam & hæc considerationem non iniucundam,* σπουδάζειν *autem* πρός τινα: *id est, satagere vel obsequiosum esse erga aliquem, propriam vtilitatem eius qui satagit, indicat: cùm autem dico* περί τινα, *circa aliquem, illius indicat, circa quem quis satagit, siue obsequiosus est. Atque hæc quidem fortasse confunduntur à quibusdam, fortasis autem etiam obseruantur: melius autem est obseruare vnumquenque.* SOL. *Rectè dicis* LVC.

καθ-

τόγε μὴν κατέζεσθαι τοῦ καθίζειν, καὶ τὸ καθίζον τοῦ κάθησο, ἆρ' οἶσθ', ὅτι διενήνυ, χεν; Σο. οὐκ οἶδα. τὸ καθέσθητι ἤκουόν σου λέγοντος, ὡς ἔστιν ἔκφυλον. Λυ. καὶ ὀρθῶς γε ἤκουσας, ἀλλὰ τὸ κάθισον, τοῦ κάθησο διαφέρειν φημί. Σο. καὶ τοῦ ποτ' ἂν εἴη διαφέρον; Λυ. τοῦ τὸ μὲν πρὸς τὸν ἑστῶτα λέγεσθαι, τὸ κάθισον· τὸ δὲ πρὸς τὸν καθεζόμενον, ἧσο ξεῖνε, ὑμεῖς δὲ καὶ ἄλλοθι δήομεν ἕδρην, ἀντὶ τοῦ μένε καθεζόμενος. πάλιν οὖν εἰρήσθω, ὅτι τὸ ταῦτα παραλλάττειν, ἁμαρτάνειν ἐστί. τὸ δὲ καθήζω, τοῦ καθέζομαι ἆρά σοι δοκεῖ μικρῷ τινι διαφέρειν, εἴπερ τὸ μὲν ἕτερον δρῶμεν, τὸ καθίζειν λέγειν. τὸ δὲ μόνους ἡμᾶς αὐτοὺς, τὸ κατέζεσθαι Σο. καὶ ταῦτα ἱκανὸς διελήλυθας, καὶ δὴ λέγε· οὕτω γάρ σε δεῖ προδιδάσκειν. Λ. ἑτέρος γὰρ λέγοντος οὐ κατανοεῖς, οὐκ οἶσθα, οἷόν ἐστι ξυγγραφεὺς ἀνήρ; Σο.

καθέζεσθαι verò à καθίζειν, & κάθιζον à κάθησο, scis quo pacto differant? SO. Haud scio. καθέσθητι quidem audiui te dicere quod sit alienum. LVC. Et rectè quidem audisti. Sed κάθησο à κάθισον differre aio. SO. Et quo tandem inter se differunt? LVC. Quòd κάθισον quidem ad eum qui stat, dicitur: alterum autem ad eum qui sedet. vt, ἧσο ξεῖν', ἡμεῖς δὲ καὶ ἀλλόθι δήομεν ἕδρην, hoc est, Sede vel quiesce hospes, nos autem etiam alibi inueniemus sellam. Rursum itaque dictum sit quòd qui hæc commutat, vitium incurrit. καθίζω autem à καθέζομαι, num tibi parum distare videtur? Siquidem καθίζειν dicendo, alterum sedere facimus: καθέζεσθαι verò, nosmet ipsos solos. SO. Et hæc sufficienter prosecutus es. Atque igitur: ita enim oportet te docendo præire. LV. Nam me alio pacto dicente, non intelligis. Non nosti quale sit ξυγγραφεὺς ἀνὴρ; (h.e. vir historiarũ scriptor aut cõmentator.)

Σο. πάνυ οἶδα νῦν γέ σου ἀκούσας ταῦτα λέγοντος. Λυ. ἐπεὶ καὶ τὸ καταδουλοῦν σὺ μὲν ἴσως ταυτὸν τῶν καταδουλοῦσθαι νενόμικας, ἐγὼ δὲ οἶδα διαφορὰν οὐκ ὀλίγην ἔχον. Σο. τίνα ταύτην; Λυ. ὅτι τὸ μὲν ἑτέρῳ, τὸ καταδουλοῦν δ' ἐαυτῶν γίγνεται. Σο. καλῶς λέγεις. Λυ. καὶ ἄλλα δέ σοι πολλὰ ὑπάρχει μανθάνειν, εἴπερ μὴ αὐτὸς εἰδέναι οὐκ εἰδὼς δόξεις. Σο. οὐκ ἂν δόξαιμι. Λυ. οὐκοῦν τὰ λοιπὰ εἰσαῦθις ἀναβαλώμεθα, νῦν δὲ διαλύσωμεν τὸν διάλογον.

SOL. *Ad modum noui, vt qui te audierim hæc dicentem.* LVC. *Quoniam & καταδουλοῦν tu quidem fortassis idem cum* X *καταδουλοῦσθαι putâsti: ego verò scio differentiam nõ paruam habere.* SOL. *Quámnam hanc?* LVC. *Quòd hoc quidem alteri, καταδουλοῦν aũt sibi ipsi fit.* SOI. *Pulchrè dicis.* LVC. Y. *Etiam alia verò multa licet tibi discere, si modò non ipse tibi scire, cùm nescias, videbere.* SOL. *Non videbor facilè.* LVC. *Proin reliqua in posterùm reijciemus, in præsentia autem dialogũ dissoluamus.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus hîc rhetorem ore & manibus siue gestis barbarum, suo tamen iudicio facundum ac doctum, ridet, quem quia solœcismum sæpe committeret, solœcistam vocat. Est autem σολοικισμὸς sermo incongruè, & præter probatorum Græcorum consuetudinem compositus, à σολοὶ Ciciliæ vrbe dictus, cuius incolæ pauci ex Atheniensibus non multo interiecto tempore, corrupto patrio sermone inconuenienti orationis partium structura loqui cœperunt. Quapropter qui eo vitio aliquando vterentur, dicti sunt σολοικίζειν. Hanc autem ciuitatem Solon vnus ex septem Græciæ

Græciæ sapientibus condidit, à quo cognomen sortita est, vt inquit Laërtius libro 1. in Solone, cui opinioni magis accedo, quàm Isidori, aut eorum, qui σολοικισμὸν εἶναι τὸ τῶν λόγων ἄτοπισμόν, velut sermonis ludibrium, vel à Solone dictum putant, quòd is vel in Legibus suis pingui Minerua loquutus sit. Nam Cicero & Aristides εὐκοινῇ ἀπολογίᾳ Solonem in numero eloquentium reponendum censent. Strabo lib. 14. ambigit, vnde natum σολοικίζειν, an à Soloi oppido, an aliunde. Gellius lib. 5. cap. 20 σολοικισμὸς nomẽ apud idoneos & antiquos authores non reperiri dicit Nam inquit, vt βάρβαρον antiqui, sic & σολοῖκον dixerunt. Reperitur tamen hæc dictio non semel in Aristotelis Elenchis. σολοικία idem est quod σολοικισμὸς, qua dictione Lucianus vsus est de Saltatione, & Budæus in Epistolis. Lucilius dixit, centum genera solœcismorum, teste Isidoro. σολοικοφανὴς dicitur, quod solœcismi speciem habet: cuius exempla aliquot profert hîc Lucianus. Suidas vnum tantùm, col. 1322. Ego ambulans murus cecidit, pro me ambulante. Vide plura apud Donatum libello de Figuris. Martialis libro quinto:

Vnus quum sitis, duo Calliodore sedetis:
Surge, solœcismum Calliodore facis.

Fit aũt solœcismus variè, per orationis partes & per earũ accidẽtia, tum adiectione, detractione, immutatione & transmutatione, de quib. Fl. Sosipater Charisius Artis grammat. lib. 4. ex Comminiano. Incõgruum portò & subabsurdum ὑποσόλοικον quoque Græci vocant. quo verbo Cic. vtitur lib. ad Atticum 2. pro indecoro & absono: σολοικισμὸς autem non tantùm est cum pluribus verbis consequens verbum superiori non accommodatur, sed hoc quoq; nomine significatur, quicquid fit perperam, nec rectè nec ordinè peragitur: vt σολοικισμὸς τῶν ἡδονῶν voluptatum prouerbij specie, pro earũ abusu apud eundem Lucianum in Nigrino, siue de Moribus philosophorum. Iuuenalis Satyra 6:

—*solœcismum liceat fecisse marito*

Martialis, cùm Lanuuini ad postes, non arrigens:

Sæpè solœcismum mentula nostra facit.

Quintilianus lib. 1. de Solœcismo agens: In gestu etiam, inquit nonnulli putant illud idem vitium inesse, cùm aliud voce, aliud nutu vel manu demonstratur, vt si illud Terentianum: *O cœlum, ô terra*, ita pronunciatū sit, vt manus in priore deijceretur, in altero sustolleretur. aut illud: *Sosia ades dum*, cum abnutatione. Palemonē Laodicenum Sophistam cùm Smyrnæ ludi celebrarentur, atque imperitus actor in Tragœdia: ὦ ζεῦ exclamans, manum in terram protendisset: rursum ὦ γᾶ pronuncians in cœlum suspexisset, è theatro se surripuisse. hæc insusurrantem ferunt, manu hic solœcismum fecit. Hoc Græcè magis bellè sonat: οὗτος τῇ χειρὶ ἐσολοίκισε. Vide Philostratum. De hac re extant duo epigrammata Græca libro 2. in Flaccum rhetorem, & ore & manu barbarū, alterum Abbiano ascriptum, alterum Lucilio. Primum Morus sic vertit:

Quinque solœcismis donaui rhetore Flaccum,
Quinque statim decies reddidit ille mihi:
Nunc numero hoc paucos, inquit, contentus habeto,
Mensura accipies, quando redibo Cypro.

Secundi interpres est Ioach. Camerarius:

Flacce solœcismos tacitus quoque nuper, & ipso
Feceris os pandens flamine barbariem:
Deinde solœcismos dextra dum spectō mouentem,
Nescio quid cupiens dicere, mutus eram.

Plutarchus auditorem minimè attentum, aliúdque agentem σολοικίζειν φησὶ τὸν ἀκροώμενον. nouè dixit. i. in auscultando solœcissare. Solœcismum quoque dicuntur admittere, qui quum Leophanis reminisci studeant, in Leosthenem deflectunt. Solœcismus autem (vt iam diximus) est vitiosa orationis partium constructio. Sic vitiosa mensæ constructio est solœcismus. Extruuntur fercula, construitur oratio. Cic. in Tuscul. Mensæ epulis conquisitissimis extructæ.

AIAM grauc istud commisi.) τὸ δεινὸν ἔοργα μοι. Idem de Sal-

de Saltatione: καὶ σολοικίας δεινὰς ἐν τῇ ὀρχήσει ἐπιδείκνυνται: id est, turpibus inter saltandum solœcismis delinquunt Item ἀχημονεῖν καὶ δεινὰ ποιεῖν. i. indecorè & indignè facere. δεινῶς ἔχε με ταῦτα τολμῆσαι. i. arduum est me hæc audere efficere. Euripides. Quintilianus lib. 1. cap 9. Solœcismi, inquit, fœditas absit. Hinc colligendum δεινὸν vel δεινὸς graue, turpe, indecorum, indignum & fœdum significare. B Socrates qui à Mopso genus ducebat] Lucianus noster Mopseatis Socratis coætaneus fuit, ac eius consuetudine & familiaritate vsus est, imperante Aelio Adriano, circa annum 122. Is à Mopso vate Thessalo fortassis genus duxit. Cuius Pomponius Mela meminit, & à qno Mopsus Ciciliæ liberum oppidum ad Pyramum flumen situm, teste Plinio libro 5. capite 27, Strabo libro 14. Μόψον ἑστίαν appellat: id est, Mopsi focum. Huius Socratis hoc extat carmen apud Athenæum lib. 14.

οἱ δὲ χοροῖς κάλλιστα θεοὺς τιμῶον ἄριστον: id est,

Quique boni diuos rectè venerantur ad aras.

Deus enim à nemine libentiùs & rectiùs colitur quàm à pijs.

C Συμπατριώτης.] Compatriota velut barbarum carpit.

D Νῶι τοῦτο δοκεῖ.] Νῶι poëticè, nos duo, vel nos duos. Et νῶιν, id est, nostrûm duorum, vel nobis duobus. In soluta oratione νω in νῷν, νῶιν tamen apud Platonem in Epist. reperitur: ὁμολογάθη νῶιν, inter nos conuenit. E Εμίχθη αὐτῇ] Homerus Iliad. γ. ἔμιχθεν pro ἐμίχθησαν: id est, mixti sunt. F Καρῆναι.] pro καρίναι. Serui caput rasitabant, & capitis rasitatio apud Græcos pariter & Latinos diu seruitutis indicium fuit. Hoc ipsum etiam tondere caput, pro deludere Græcis prouerbio est. G Ζυγομαχεῖν.] ἀπὸ τοῦ βοῶν μετ' ἀλλήλων μαχομένων. Οὐδὲν γὰρ περὶ τῶν ὀνομάτων ζυγομαχήσομεν, nihil enim de verbis pugnabimus. H Στοχάσομαι.] καταστοχεῖν est, & alium fingere, collineare, collimare, τὸν στοχασμὸν κατορθοῦν, hoc est, linearum vsualium contentionem ita regere, vt à scopulo proposito non aberremus. I Ψευδάκτικον ῥῆμα.] Verbum falsò Atticum, non verè Atticum. K Εκτοτε.] Pro eo dicendum erat, ἐκ πέρυσι. Aristot. tamen lib. 3. Animal. ἀλλὰ ἐκτότε ἀποθνήσκει. L Ἰδοῦ.] Pro ἴδε, Atticè non dicitur. M Βραδίον.] Serius, tardius, lentius. τάχιον contrà, citius, celerius, N Βάρειν.]

Νβάρειν.] βαρέω, pro βαρλώω prolatum reprehendit Socrates. O Φάπον.] Palumbẽ, pro φάσιανὸν Lucilius, teste Nonio, genere masculino dixit:—macrosq; palumbes. P Φακὸν comediſſe.] Φακὸς variæ ſunt ſignificationes. Nam legumen & lentem ſignificat. Item lentem paluſtrem, ſiue muſcum lenticulæ ſimilem, qui in aqua ſtagnante reperitur. Algam Latini vocant. Rurſus maculam in corpore, quæ lentigo dici ſolet. Eſt etiam vaſis vnguentariæ genus, de quo in Bibliis ſacris. Apud Iuſtinum Martyrem pro aheno aut vaſe in quo mortui cineres conduntur, legitur, vbi de Sibyllæ buſto legitur. Alia item quædam ſignificat apud Dioſcor. lib. 2. cap. 71. et lib. 4. cap. 88. 1. Reg. 10. item 1. Reg. 26. Q Ianua tibi aperta.] Metaphora. Sic Plinius Suetonio Tranquillo: atq; adeò illa actio mihi aures hominũ, illa ianuam famæ patefecit. Indicauit hoc adagium Plutarch. in Sympoſ. dec. 2. Imprudens Firme, mundum pro Ianua prouerbiali, in teipſum aperuiſti. R Quæ inter nos ipſos proſequuti ſumus.] Τοῦτο φάς ὡστε διηλθομὲν λόγους. i. verba inter nos referimus. Lucianus hanc locutionem carpit. S Nullus deorũ liberauerit ab ignorantia.] Quòd vehementer eſſet obſcurum, & intellectu perdifficile, id negabant antiqui vel ab Apolline poſſe intelligi. Athenæus libro Dipnoſoph. 3. Quid autem ſibi velit hæc epiſtola, arbitror equidem nec ipſum Apollinem intelligere. Adducit inibi ſenarium ex Antiphane: τοῦτο δ' ὅτ' ἐστὶν κοὐ ἀπόλλων μάθοι. Nec Apollo, quid ſibi hæc velint, intelligat. At Lucianus qui de induſtria loquitur obſcuriùs, & αἰνιγματωδῶς: Apollinem excipit, qui obliquè & obſcurè dicta, quæque perdifficile percipi à Solœciſta imperito poſſent, interpretari queat & abdita reſerare Martialis libro 10. ita iocatur in Sextum, obſcuritatis affectatorem:

Non lectore tuis opus eſt, ſed Apolline libris,
Iudice te maior Cinna Marone fuit.

T Vaticinatur omnibus interrogantibus.] Id eſt, omnibus reddit oracula. De vate cum datiuo, μαντεύεται τοῖς ἐρωτῶσι. Hanc locutionem carpit Lucianus. V Plato in Sympoſio.] De hoc Platonis loco vide Eraſmum noſtrum in adagio: Bona ad bonorum conuiuia vltrò accedunt. X Κατα:

δουλοῦσθαι.] *In seruitutem redigere & redigi.* τὸ καταδουλοῦσθαι μὲν ἑτέρῳ, τὸ καταδουλοῦν δ' ἑαυτῷ γίνεται. *Lucianus hanc differentiam ponit.* Υ Etiam alia multa licet alicui discere]*Persuasio sapientiæ profectus impedimẽtum. Quintil. lib.* 1. *Instit. orator. cap.* 2. *Quales præceptores ac pædagogi esse debeant: Vt pædagogi, inquit, aut sint eruditi planè, aut se non esse eruditos, sciant velim. Nihil enim peius est ijs, qui paululùm aliquid vltra primas literas progressi, falsam sibi scientiæ persuasionem induerunt,* &c.

IACOBI MICYLLI SCHOLIA.

GRAVE illud cõmisi.] *Fortaß è quia dixit* ἀρτισολοικιῶ. i. *modò vel paulò antè solœcissare gestio: nam Gaza id adverbium cũ præterito construi dicit.* Solœcismus à me commis. est.] *In eo, vt videtur, quod dixit,* ἃ μὲν & ἃ δὲ, *pro* τὰ μὲν & τὰ δὲ. *alia quidem, alia verò.* Quando iam tres. *Tertiũ, cùm dicit,* ὄφελον δυνήσῃ. i. *vtinam possis: quoniam* ὄφελον, *vt cætera optandi, cum optatiuo poni postulat.* Quadrif. cõmis.] *Suprà ter, quartò aũt in verbo recens natos, opinor quod Græcè* ἀρτιγενεῖς *dixit, pro* ἀρτιγενεῦς. Præmium confecisse.] *nam certamen confecisse dicere debuerat, hoc est, in masculino genere* ἆθλον, *non in neutro.* Quod modò dictum est.] *videlicet, si modò volueris. id em̃ Græcè dixit* εἶπερ θελησείας, *præterito tempore, cum præsenti vel futuro potiùs debuerat.* At verò latuerunt.] *Quoniam vox* λαγὼ *& singularis numeri & dualis est, & item pluralis, si subdas* ἰῶτα. De estem̃ distrib. vox τινά.] *Quod dicendum videlicet erat,* λαγώ τινα μεθῆκα. Aut si nunc nõ cog solœc.] *Vel quia dixit* ὅταν τὶ τῶν παιδίων γένῃ, *puasi in intellectu ibi peccatũ sit. vel quia* τὰς τίτθας θηλαζόντων. i. *nutrices sugentiũ pro* τιτθία *dixit.* Hic solœcis. fefellit te.] *In eo opinor cùm dixit* αὐξανόντα παιδία, *actiuo pro passiuo vsus.* Qui interrog.] πηνίκα ἔξεισι, &c. *Exempla quæ sequuntur, Græcè omnia posui, vt quisque per se videat ac iudicet, in quo vitiũ orationis siue solœcis. sit. Sunt enim huiusmodi quædam, vt non cuiuis statim appareat quid vbiq; ambiguum, aut immutatum, aut plùs minúsve dictum sit: quale statim*

statim à principio, hoc est, quod reprehendit eum qui dixerat, πλοίκα ἔξεισι, *& infrà* ἀφοσέσιν μέρος ἐὰν μὲς φίλος, *& alia quædam.* Alio aūt. λέοντ'.] *videtur non nihil deesse* λήμμα πάρεσιν αὐτῷ *voluerat* λῆμα *dicere, quod prudentiam vel φρόνημα notat.* τ' φίλων κρυφαίοτατος.] *Alludens eò quòd superlatiuum à* κρυφαῖος *fecerat.* Et quisnam est, &c.] *Altero absolutè dicente, altero actiuè accipiente, subiecit* ὦ τ' ἐπιπολῆς, ὦ τ' ἐπιβάκχης, *quasi dicat vno itidem vt altero vtendum esse.* σωκράτης μοι.] *Ad ambiguitatem respiciens videlicet.* Mirum si tu, &c.] *Quasi non satis proprium fuerit.* ἐμίχθη αὐτῇ.] *Quasi hoc verbum de viris tantùm, & non de mulieribus vsurpandum fuerit* βασανίζεις.] *quod verbo impropriè vsus esset, vt suprà quoq; & mox infra.* ἀττικόν τι ἐρεῖ.] *quasi quod non satis Atticum foret.* Dicis ὁ δᾶνα, &c.] *quoniam Attice in secunda persona intelligatur.* σκέψομαι αὐτό.] *Nam* σκόπος *scopum petere significat, & alias etiam obseruare & colere.* ἀδελφεόν autem quodam, &c.] *nam illi fœminina quædam masculino genere proferunt, vt ὁ θεός. φανῆ* commodisse.] *Eadem ratione vt suprà, pro φαινῇ.* Quod dixi αὐτῷ χρῶ.] αὐτῷ χρῶ *verbo medio dixit pro passiuo. i. aperta est.* κατὰ σφᾶς αὐτούς.] σφᾶς *tertiæ personæ pro primæ ponitur.* Vaticinatur ém &c.] μαντεύεται, *quod de consulentibus, non de respondente dicendum fuerat.* Si ergo καθὰς latet.] *Videntur vel abesse quædam, vel hæc ipsa corrupta esse, id quod infrà apparet. Significat autem* καθὰς, *vt hic ponitur, idem quod demittens, vel descendens.* Ac primùm hoc ipsum ἄττα absque aspiratione.] *Interdum enim & aspirari solet, vt cùm interrogatiuum est, vt* πῶς χ' ἄττα διελέχθη. *i. quomodo & quæ nam dixit?* Plato in Symp.] *Locus est statim à principio, vbi Homerus ait,* ὑδείσω ἐς τὸν ἔκφορμιον, *quòd deteriorem finxerit ad conuiuium melioris inuocatum venire: cùm prouerbium sonet, bonos ad bonorum conuiuia vltrò venire.* καὶ τόδ' ἦν.] *Et hinc est quod suprà notaui, quædam vel abesse, vel corrupta esse videri.*

TERTII TOMI FINIS.

TOMI TERTII

OPERVM LVCIANI INDEX.

A

ABROEA mulier 342
Acarná qnalis in vita 70
Accidens quid 120
Achantus ex Philaridis hostium numero seruatus 235
Achilles podagricus 715. post eius obitum apud Troianos pręstantissimi qui 75
Adonis 750. in eius memoriam quę sacra ibid. & 751
Ægyptius rex simias instituens 172
Ægyptij diuinandi rationem ab Æthiopibus imperfectam acceperunt 255. eorũ sacra 93. 94. 256. itẽ dij, & cur ita pinganter 94
Ægyptios primos deorum notitiá habuisse 649
Æneas Veneris filius quomodo intelligẽdus 262. 270
Æschines parasiticam exercuit 507. 508
Æsculapius deus ascriptitius 435
ex Æsculapio genus mortalium 693. 694
Æthiopes 267. 277. felices 82. cæteros mortales sapientia cur præcellant 254. inuẽtores Astrologię ibid.
Ætion Proxenidis gener 216
Ætna 677. 678
Ætolica mala 81
Agalia Hirei mater 62
Agamemnon somnio delusus 475

Agere

Agere aliud, aliud docere, absurdum est 170
Aiax seipsum interfecit 73. qualiter Vlyssem oderit ibid. furoris causa 75
Alcmena Herculis mater 50
Aleam iactare 319
Alecto podagram educauit 672. Infernalis furia 677
Alexander Philippi ne an Iouis filius 37. 38. cur se Iouis filium appellari passus, quos item, & quomodo superauerit 38 39 41. 47. inde eius nuptię in Italia depictę 2. 16. adorari se passus 41. montem ad sui imaginem formari noluit 312. quid in eo laudabile 40. se hominem esse quando agnouerit 46
Alexandri & Philippi comparatio 42
Amicitia, parasiticę principium 500
Ammonis oraculum 269
Amor quid 5. dijs & hominibus imperat ibid.
Amphion 303. cantus dulcedine saxa permouet 289
Amymone virgo 25. à Neptuno amata 27
Amniones durus pater 25. illius forma ibid.
Anaxarchi ad Alexandrũ impia vox 546. 547
Anaxicles Glauciæ parens 571. incantamentis ab inferis reuocatus ibid.
Anaximenes 215.
Animę morborum, an alicubi appareant 590. 591, &c.
Animus nõ lingua examinari debet 207
Animi absoluti imago 288.
ἀνηνυμία vox antiqua 654
Antigonus medic. 561

ἀντιλαμβάνομαι pro intelligo 832
ἀνθοκραζεῖν barbarum esse 647
Anubis deus 420
Annus ex Sole mensuram habet 256. eius principium Romanis sacrum 632.633
Aornus petra 47
Apis apud Ægyptios deus 94.99.268.751
Apophoras quid 636. tanquam barbarum derisum 634. item Athenienſibus familiare 636
Apophrades dies vnde dicti 636
ἀφυσᾶν & ἀφυσάνειν 832
Appollo medicus 19. Dianæ frater ibid. Chryſidis oratiõe pudefactus 83 exul. 84 peſtem in Græcos iaculatur 83. ab Homero falſò dicitur prædicatus 421. eius delubrum 249. oracula 251. in vaticinando geſtus & modus 786 787. imago barbata 785. qua de cauſa ibid.
Aqua ab Ægyptijs culta 460
Arachne contẽpte Palladis pœnas luit 723
Araneæ podagræq; peregrinatio 675
Aræ deorum indicia 469
Areopagus 152. 189
Arcades aſtrologiã reſpuunt 266
Archilochꝰ qualis 625. ad maledicentem reſponſum 626. 658
Argentarius 542
Argos aqua non abundat 28
Arignotus Pythagoricus celebris 589 590 qualiter dęmonẽ ex dono eubatidæ expulerit 592
Ariſtides Armodij paraſitus 522. eiuſdem opera Athenienſes tyrannide liberati ibid.
Ariſtippus paraſiticam exercuit 598

Aristoteles parasiticam non ignorauit 509
Arsaces ad inferos descendens 66. quomodo interẽptus 67. pedibus incedens indignatur 6668
Artemisia Mausoli vxor 59
Ars quid 485
Arte quod caret, posidenti inutile 488
Artes labore addiscuntur 496. fructũ cultori tardè afferũt 497 cur expetantur ibid. instrumentis egent 499. duæ in Luciano contrariæ 155. cur discendæ 541
Arthritis & podagra vbi primò fiant 677
Ascalaphus quomodo Martis filius intelligendus 262
Asij flos podagricum iuuat 695.703
Asinus quid 127. ad lyram, prouerbium 632
Asini sylue stris pars hospiti dona data 384
Aspasia Milesia 294.303
Aspides serpentes 568
Assentator hyperbolis vtitur 329. à laudatore qd differat 327. 337. item à scurra 337
Astarte in Phœnicia templum 749
Astrologia 253. vbi inuenta 254. vetustissimum doctrinæ genus 253. ab Ægyptijs exculta 255
Assyrij doctrinam de dijs vt acceperint 749
Attes, ritus quib. Rhea coleret tradidit 760. à Rhea castratus ibid.
Ate dea noxę 696. 709. Homerica 297
Atheniẽses fabis magistratus eligunt 184
Atimarchus cognomen 651.
ἀθλιῶ pro ἀθιῶῶ barbarè 647
Atho mons ingens 312
Atis aureus deus 420
Atreus quo pacto rex creatus 259

Augusto, ineptè gratiæ aguntur 207
Aurum & æs sapientibus charum 139
Autolychus Mercurij filius 262. fur. 263.

B

BAbylonij astrologi 257. de Babylonio incantatore 567
Bacchus de Priapo ridicula commemorat 19. 20. in ductãdo exercitu duo comites 614. eorum habitus, & ornatus 614. 615. prælianti acies vt instructa 616. 617. exercitus signum siue tessera 618. 619. eiusdẽ aduersus Indos bellantis exercitus, quomodo instructo 613.
Baculus tertij pedis vicem gerens 683
Barbã sub tonsore vellere 731. viri cultum fuisse æstimatam 816
Βάρβαρ 832. 844.
Βασανίζεσθαι 831
Bellerophon quomodo in cœlum ascenderit 260
Bellerophontes podagrã pertulit 715. 720
Bello quænam ætas apta 547
Bendis dea 420
Bestiæ cui morsus nocentiss. 337
Blepsias fœnerator ad inferos descendens 69. pecuniam cui custodiat 70. quo genere mortis obierit 69
Bos à Memphitis cultus 460
Bona triplicia 126
Bonorum fortunę paruus fructus 203
Bonos ad bonorũ conuiuia vltrò venire, puerb. 846
Βράδιον 832. 844. (647
Βρωμόλογ & barbara vox
Brassicani in parasiticã Epigramma 538
Brassicæ folia podagræ medentur 694. 702
Bubalus 626
Bulbi podagrę medentur 694. 700

C

CÆlij de aranea & podagra fabula 675
Calchas multa prædixit 664
Callias mollis 467
Callisthenes leoni obiectus euadit 46
Calydoniorum calamitates vnde 81
Camarinam immotam relinquere 656 660
Canis deus 116
Canis quomodo laudandus 324 (172
Canes vt sint affecti
Capilli ante contractũ connubium, tonsi ac sacrati 798
Cassiopea laudis cupida 311
Castor & Pollux cur salutares 26. inter se immortalitatem diuisserunt 23. à Polluce quomodo discernendus 22. 25. eorundẽ similitudo 23
χαίρειν vox antiqua 195
Caucasus mons 87
Cecrops 636
χαροβλιμάζειν inusitatum esse 647
Cepe à Pelusijs cultum 460. 477
Cerberi morsus 719
Cercyõ maleficus 435
Certaminum præfecti vt flagellent 169
Charopes Nirei parens 62
Charybdis 652
Chyronis pedes 817
Chius 628
Clearchus 39 44
χράωμαι verbum 832
Chrysis sacerdos 83. Apollini beneficium exprobrat ibid.
Chrysis à Glaucia adamata 570. ad amorem mutuum incantamentis coacta 572
Chrysippus, quod venditur, an doleat 119. quanti emptus 125. à discentibus cuius gratia mercedem accipiat 124. eius item nomen quid significet, doctrina, professio 122. syllogismus

logiſmus ineuitabilis 124. quando floruerit 133
Cicada inſectum ſtreperum 626
Cimon 96
Cinædus apparens malum ſignum 641. q̃ ſceleratus ibid.
Cinædi deam Syriam per villas & agros circumferẽtes 380.381. phialá ſuffurati 386. capti & venditi ibid.
Ciuitatis præcipua loca 525. ea quibus pateant ibid.
Claudicatio in læſo pede accidens 120
Clauum clauo trudere 200.201.211.610
Clearchus 39
Cleodemus 562. ad inferos deducto 586 quid ibi viderit ibid. eius colloquium cũ Dinomacho de medendo pedibus 562
Clitus inter epulas ab Alexandro cur interfectus 39.45
Clotho parca 77. 689.
Clypeum abijcere, quâ habitum ſit probroſum 549
Cnidæ podagræ adhibitæ 694
Cœlum ſurſum aſpiciẽti quale 88. forinſecus ferreum ibid. mortalibus inacceſſum 89. eiuſdem partes 256
Cœlites inter ſe diſcordes 457. eorum dolores grauiſsimi 412
cogens peccare, peccati reus 78
cognitionis comparandæ quæ via compendioſiſsima 215
Coloſſus à Rhodijs qualis fact9 421. 422.
Columba propterea ♀ ſacra putatur, non tangitur 795.796. ab Aſſyrijs colitur 460
Columbam in ſacra cĩuitate non comedunt 759
Combabus adoleſcens

766. sibi virilia membra amputauit 768. cum Stratonice ad ędificandum Iunoni tẽplum in Sacram missus 766. illinc imperfecto opere reuocatus 771. vt liberatus à rege ibid. eius imago ænea 775
Comus 678. 980
Conari absque cognitione quiduis 146
Concionem tria significare 472
Controuersiæ vt disceptandæ 144
Copia quid 805
Coracis opus 655
Corpus ornatu potiùs 285
Cothurno mali homines collati 640
Crates descendens ad inferos quos fuerit sortitus itineris comites 65. 66 67
Cultus deorũ res stulta 80. 81
Cupido fratribus dissimilis 18. 21
Cyclops 651. 652
Cynœthus assentator 328
Cynici pera 180. frugaliùsne, an egentiùs viuant 805, &c. eorum insignia 552. vita cur misera 807. 808. eadem quomodo frugalis probetur 809. eorundem vita & ornatus 817. 818
Cyrus à quo nutritus 85

D

DÆdalus ab astrologia haud alienus 260
Damænete Eucratis vxor 588. septima post mortem die eidem apparuit ibid.
Damascus 720
Damis Corinthius ad inferos descendens 69. quo pacto mortuus sit ibid. à filio iusta passus ibid. deos negat 451
Danaë Acrisij filia à patre vt tractata 33. cur coniecta in arcam à patre

patre ibid. miseriæ à Thetide deplorantur 32
Danaus durꝰ pater 27
Daphne Apollinem fugit, & in laurum conuertitur 12
Dearum imagines non assequitur humana industria 331
in Delitijs viuere quam sit incommodũ 811 812, &c.
Delphi cæteros vitæ sanctimonia antecellunt 223. in arduis cautibus habitãt 247 eorum abundãtia vnde 248
Delphis citra sementẽ & orationem, omnia proueniunt ibid.
Demetrius ob tussim laudatus 328
Democritus spectra & phantasmata negat 595. omnia ridet 132 venalis proclamatur ibid.
Demonstratio elencho melior 154
Demosthenes clypeo quid inscripserit 549 vt idem ei successerit ibid. de obiurgantibus, dictum 437
Deus etiam harmonia & numerus 103
Dei & conuiuium parantis cõparatio 809. 810 &c.
Deorum oracula subobscura 434. res in discrimen perductæ 413. alij alios excellunt 419. aliorum, aliæ, atque aliæ effigies 91. quis victus domi 89
Dercetus imago 758. eidem templũ à Semiramide sacratũ ibid.
Descendẽtibus ad Orcum non prodest retrorsum respicere 65 eorum gestus ibid.
Deucalion, quomodo solus ex diluuio seruatus 756
Diana apud Scythas colitur 19. quòd non ad cõuiuium vocata, ne-

que ad sacrificiū adhibita esset, irata 81. q̄ non esset ad epulas vocata ægrè fert 458
Dianæ aræ in Delphis 477. in Tauris ibid.
Dies ab Æthiopibus cultus 460
Dij quid 114. nunquam otiosi 453. sua bona vendunt mortalibus 82. Ioui assidentes quid agant 89. falli non possunt 224.
Diluuium 656. in eius memoriam quæ fuerint instituta 757. 758. aquæ quomodo absumptæ 757
Dinomachus 562. 595.
Diogenes ab Aristippo canis regius vocatur 546. venalis proclamatus 105. duobus emitur obolis 110. scientia & professio 107. quid doceat ib. eius mores 109. empti vsus, & eiusdem venalis gestus ibid. & 109. de assequenda gloria responsum 323. comites, in itinere ad inferos 69. fama apud viros egregios 59. in Lucianum oratio 160. imago & corpus vbi agat 51
Diomedes Venerem vulnerat 457. 476
Dion Syracusius mercator. 117
Dionysius Deus adscriptitius 435
Dionysium templi in Sacra vrbe authorem esse 761
Diuersi partes diuersorum in liberis studiorum causa 19
à Diuersis hominibus diuersa sacrificia offeruntur 91
Diuitiæ & sanitas natura prima 122
Diues nisi alijs de suis communicet, pauper 533
Diuina prouidētia quibus argumētis ab Epicureis

cureis refellatur 431. 452
Docti quidam aliud dicũt, aliud ipsi faciunt
Domus vsus 806 (170
Donaria vt iudicanda 249
Doridis de conseruanda Danaë consilium 33.34

E

EAdem naui esse 723
Ebulum 686
Echidnæ vicus 719
Egere, pluribus ne meliùs, an pauciorib. 815
ἕκτοτε 832. 844
ἐκχωρεῖν 654
Electra, idem nouit, & non nouit 121
Elei 44
Elenchus vbi necessarius 514
Elephantes Indici 44
Ellebori radix podagrico vtilis 694. 701.
Embryonis formatio 127
ἐμίχθη αὐτῇ 830. 843
Endymion à Luna adamatus 89. quàm pulcher ibid. lunæ rationem docet 261
Enipeus ferò zelotypus 36.
Epicurus quibus cibis delectetur 118. quanti venditus ibid.
Epicuri diuinam prouidentiam cur negẽt 433. eorum curiositas 494
Equus leuis natura 328
Equitantis insanum equum, & iracundorũ hominum comparatio 820. 821
Errati defensio difficilis 193
Erraticę stellę solę mouentur 255
Erechteus 636
ἑτῶσιον 712. 719
Eubatides 193
Eubatidæ domus, propter spectra quę illinc apparebãt, inhabitabilis 592
Eadem vt talib. expurgata ibid.
Eucrates 559. ægrotus 561. pistillum incan-

tatione, vt fecerit haurire aquam 599. quæ monstra viderit 575. spectrum in sylua oblatum 581
Euripides vapulantib. imitandus 108. parasitum egit 509. eiusdem carmina 139. dictum 657
Euriti natura 143
Europa Agenoris filia 750. 799. quando in Phœnicib. culta ibid.
Eurysthei famulus Hydram occidit 433 434
ἐξεπιπολῆς 830
ἐξορίῳ 829
ἐυπράττειν à Platone vt vsurpatum 197

F

FAbarum mirabilis natura 104. 131
Fœnus duplex 123. exercere cui competat ibid.
Fames quod cogit facere ignoscendũ 654
Farina fabarum podagricum iuuat 654
Fastuosi, qui potissimũ sint 297. eorum exitus 298
Fato quæ fiunt an peccata 77. 78. &c.
Feles à quibusdam culti 460
Finis vitæ iuxta Homerum 490
Fons quidam apud Indos homines inebriat 620
Forum ab Anacharso, quomodo descriptũ 551. item ab alijs quibusdam 552.

G

GAlli alio modo, quã cæteri sepeliuntur 794
Ganymedes ascriptitius deus 435
Gentium de dijs variæ opiniones 416
Gerra 44
Glaucus, laudari se passus est 325. quomodo à poëtis laudatus 325. 326
Glaucias 570. eius ingeniũ, & amor ibid.

Gloria

Gloria dulcis res 75
Glorioſi dijs etiam infenſi 174
Gonagra 692
Gorybantes Euantis orgia, quibus in locis celebrent 678
Græcia fabuloſa 262
Græci à quibus aſtrologiá didicerint 257
Gratia Vulcani vxor 11
Gregorius Patriarcha Conſtantinop. cl. prę ſulum ſententia dānatur 661
Gubernatoris officium 467
Gypſus 694 703

H

HEbe crurib9 formoſa 48. Herculis vxor 49
Hecate incantamentis exhibita 570 583
Hedera 685. 687
Helenæ forma admiranda 299 (313
Helladonicarum curæ
Hephęſtio ὑγιαίνειν verbo vtitur 201
Heraclitus cur Ploret 113. non poteſt vendi 114
Hercules an obierit mortem 48. deus aſcititius 435 447 triplex 50 partim apud inferos, partim apud ſuperos 48. idque quomodo 48. 49.
Herculis parentes 50. animus ex Ioue 51. ſententia contra Damin 447. 448. ornatus 815. eius laudes 48. 815
Hermaphroditus Veneris & Mercurij filius 12. 13. eius forma 18. 21
Heroas etiam paraſitos fuiſſe 518. 519. &c.
Herodotus quo pacto innotuerit 214. paſſim notus 213. 214. virtute excellēs 212. mendaciorum parēs vocatur 607. 608
Heſiodus quæ ſcripſerit 663. de futuris ſicut ꝓmiſerat, nihil dixit

xit 664. eiusdem prędicta, de agricultura, nō esse vaticinia 669
iuxta Himeræum παλιν ὠδὴν συγγράφειν 319
Himeræus poëta 319
Hipparchus 339. Lucianū hospitio susciepit 340 341. eius domus à latronibus spoliata 356. vxor in auem conuersa 351. vopr, maga 343
Hippias Herodotum imitatus 215
Hippocentaurus 51
Hippocratis imago ænea 580. 608. ea si prætermittuntur sua sacrificia vlciscitur 581
Hipponactes 626
hircus non ab Aegyptijs mactatur 256
Hirundo δύσγαμος 679
Homerus poëtarum pręstantissimus 455. Menelaū egregiè descripsit 281. in laudādo magna vsus libertate 332. eiusdem de cōgregandis dijs versus 417
Homo quid 114. ex duobus compositus 51
Homines multi, laudis auidi 292. 293. deorū effigies intuētes fallūtur 91. deorum compellationes imitati 334
Hominum optimi 322
Hordeaceus panis podagræ medetur 694. 702
Hortulanus Lucij dominus, in militem incidit 389. erga eundē vt se gesserit ibid.
Hyacinthus ab Apollineamatus 12
Hyoscyamus podagræ medetur 694. 699.
Hypata Thessaliæ vrbs 339
Hyperboreus quidam volans 569. eius varia incantamēta 570, &c.
Hyperborei 659.

I

IAlemo frigidior 647

Icarus discendæ astrologiæ auidus nimis 260. eiusdem filia pudica. 296
Ideæ Platonicæ 575. extra vniuersitatem 117.
Idiotæ philosophorum ineptias rident 171
ἰδοὺ pro ἴδε 832. 844.
Ignis à Persis cultus 460
ἔχανα ἔχω τὰ πατρῷα 828
Ilienſis cùm sis, prouerb. 635. 660
Illyrici 44
Imagines 272
Imaginis, viſæ mulieris ornatus 274. 275. eius dotes 285
Immolantium ceremoniæ 92
Indigentia quid 805
Indi Baccho cur se nollent opponere 615. ijdem à Baccho in fugã conuersi 616. 617
Inuidentiæ malum, qui effugiant 297
apud Inferos æqualitas 63
Interficere quomodo liceat 144
Io, Inachi filia, à Ioue amata 30. in Iuuencam commutata ibid. ventis præfecta 31. in Aegyptum paritura mittitur ibid.
Ion excellens Platonicus 561
Iupiter amori deditus 5. insidiosè petitus 456. omnis generis disciplinas venales proclamat 100. 101. Io filiam Inachi amat 31. mendacij arguitur 41. in concioni b9 magniloquus 424
Iouis imago 782. variæ vxores & liberi 85. 86. eiusdem vires quousq; se extendant 438 448. item consiliũ de remedio Ixionis amori adhibendo 6. sepulchrum apud Cretenses 90. ad deos cæteros oratio 426, &c. eum quæ-nã solicitent 412. 413

Iphigenia 477
ἕπτασθαι 833
Iſmenodorus deſcendens ad inferos ſibi ſuccenſet, quomodo interfectus: Eleuſinē proficiſcens interficitur 66
Iſocratis de doctrina dictum 543
Iuno, à quo, & vbi educata 687. metuit ne Ixiō glorietur de mutuo amore 7. eius imago 782
Iuuenis, in neceſsitate ſenex 731
Iuniorum de aſtrologia ſententia 266
Ixion Iunonis amore captus 5. illius imagine falſus 6. quæ ſupra ipſum ſunt petit ibid. eius mores 3
de Ixionis amore ſigna 498.

K

Καθέζεσθαι à καθίζειν an differat 839
καταδουλοῦν à καταδουλοῦσθαι differre ibid. & 845
Κίβδηλον quid 542
Κολλάμφακος 701.

L

Lac 706
Lactucarū folia, podagræ adhibita 694. 698
Lacertæ ad podagram vſurpatæ 695 704
Ladas 711
Laêrta Vlyſsis mater 74
Lampis ad inferos deſcendens 69
Lapillus columnaris in incantationibus vſurpatus 567
Lapidum vſus 141
Latona Euagoræ regis vxor 334
Laus quid 324. quatenus tolerabilis 306. præcipua quæ 296
Laude digni, qui 323
Laudator quomodo laudetur 327. ab aſſentatore differt ibid.
Laudāda res, cum quo conferenda 324
Legislatores rationi multùm tribuētes 232

λέ-

Λέλογχα 832
Lemnij Vulcanum suscipiunt 87
Lentes, ad podagram mitigandam vsurpari 694. 699
Leo ceruo velocior 563
Λέοντας 829
Λεσβιάζειν 652
Libanus mons 752.
Veneris templũ 753
Λήμμα πάρεστιν αὐτῷ 829
Lingua suum dominum accusans 648. officiũ 649.
de Loco quodam apud Indos sacro, & celebri 619
Lucianus cõmunis hostis philosophorum 137. carmina connectens 139. quam nouerit artẽ 145. 155. in salutando lapsus 194 eiꝰ erroris causę 194 195. quos conuitijs insectatus 140. 151. morti destinatus 140. eius in philosophos benefacta 142. ad Pallade moratio 156. ꝓ suo libello defensio 321.
Luciano varia mortis genera excogitantur 138. idq; cuius causa 140 (354
Lucius in asinum 353.
Lucius asinꝰ à latronib. deductus 336, &c. ex eorũ manu fugit 365. dominũ prodit 390. idem alteri venditus, & vt ab eo tractatus 391, &c. idem ob insuetum cibũ derisus 392. pistori venditus 387. rursusq; hortulano 388. amori indulgens 397. 398. humanã formã resumit 401. eius genus 402
in Lucium nouum supplicij genus excogitatum 368. 369
Luna à Phrygibus culta 460 Endymionis forma capitur 8. alia, atq; alia specie apparens 255. imago ei cur nõ exhibeat 784

Ly-

Lycambos 626
Lunæ cursum quis primò obseruauerit 10
Lunæ non est lumen proprium 268
Lycurgus reipub. administrationem è cœlo temperabat 266. 270
Lydi Comon celebrant 678
Lypaës orator 640
Lysimachus 55. 46.

M

MAcarius vnam in Christo naturam asserens, dánatur. 661
Machlæi Indiæ populi 619
apud Machlæos Indiæ populos lucus sacer & celebris 619
Magi quondam ex regia stirpe proceres 405 406 607)
Magicæ inuentor quis
Mala, audire tantum tolerabile 383
Malum punicum 700
Manes bibere nequeũt 53 54 677
Marrubiũ podagræ adhiberi 694. 698
Marsyas 722. 725
Mausolus cur insolens 57. forma Diogeni similis. quibus imperauerit ibid eiusdẽ monumẽtum in Halicarnasso 57. 58. à quibus conditum 59
Mausolo monumẽtum quid afferat commoditas ibid.
Medi 44
Medici cognita morbi causa tutiùs medentur 733
Medicina ars sordida ab Hippoc. vocatur 706
Medullæ vtilitas 705. 706
Medusa 272. inspicientibus quid faciat 273
Megæra podagræ mater 672 677
Melápygus homo 657
Μελετήσει ὁ δεῖνα 831
Memnon 596
Menandri Elẽchus 628
Menippus de Nirei Ther.

Therſitęq; forma iudex 61
Menſes ex luna metiuntur 256
Mentiri quandoq; laudabile 555
Mercator in lapidem quomodo 124.125
Mercurius deos ad cõſilium conuocat 416 eorum preco 417. poëticæ ignarus ibid. Pana propter formã hircinam deridet 14. eundem agnoſcit 15
Mercurij ob pulchritudinẽ elatus animus, parentes 15 (691
Merula loquax 690.
Midas 566. eius digitus morſus 567. idem incantamentis ſanatus ibid.
Μιχθᾶσα 830
Midias mollis 467
Minerua ingenioſa 300. ex Iouis cerebro nata 86
Minos iudex apud inferos 76. de Minois filio vaticinium 669
Miſtho Sybarita 628
Mithres, ex auro ſolido 410
Mneſitheus pro liberata naue, nõ ſacrificat, pro dignitate 427
Modeſtia philoſophiæ comes 152
Modicum collatione non creſcit 315. cum maiori collatum, de eius magnitudine detrahit ibid.
Momi ad deos oratio 432
Monarcha 253
Mori potius, quàm innocentes interficere 234
Morſi à canib. rabidis aquam horrent 54. 603
Mulier impudica, Aegyptijs templis ſimilis 286
Mulieri, quis ornatus conueniat 286
de Muliere ambita reſponſum 653
de Muliere, Lucij aſini amore capta 397

Mulieribus in ſacris Adonidis nolentibus capillos tondere quę mulcta 751
Munerum offerendorum facultas nemini interclusa 251
Mures araneos ad podagram vſurpari 695
Muſica primùm iuuenibus antiquitùs tradita 539
Muſtelæ dens pro medicamine vſurpatus 562. eæ coctæ podagræ medentur 695.

N

NAſo trahere 5
Nauis à gubernatore dcpendet 464
Neptunus Enipeo amorē præripit, idcirco culpatur 36. ſub vndis agit 438. à Lyſippo æneus factus 420
Nereus Venerem educauit 687
Neuroſpaſta 801
Neſsi ſanguis 719. 721.
Neſtor 517. paraſitus 519
Neuroſpaſta homunculi 762
Nicias dux 197 (725
Niobe luctu fœta 722.
Nireus formoſiſsimus Gręcorum. eius parentes forma ſub terris quid ab alijs differat. ab Homer. celebrata 61. 62
Νῶι τοῦτο δοκεῖ 830. 843.
Numen humanis obſequijs non eget 81
Numerꝰ quaternarius (104

O

OCypꝰ 726. 729, &c.
Odio digni plurimi 156
Oedippus dux Thebanus 715. podagram pertulit ibid.
ὀδεῖνά ἐστι μεθύσης 829
Oeneus Dianam ſacrificij non adhibet 81
Ollæ tinnitu, homo oratione cognoſcitur 541
Olympia Herodoto commoda 214
Ophion primus Palladē produxit 688. 689.

Orpheus

Orpheus musicus 289. 303
Orœtes ad inferos descēdens 66. pedibus debilis 68 à Mercurio adiuuatur ibid.
Oratio mulieri conueniens 288
Orodœcides 626
Orpheus astrologiam quo pacto docuerit 257. eius parētes ibi.
Orpheo locus in cœlo designatus 258
Osiris 751. 800. à Biblijs cur cultus 752
Osculari viperam, meliùs quàm malum hominem 646. idq; cur nam ibid.

P

PAean deorum medicus 693. 697
Pædagogi quales esse debeant 845
Pæones 44
Παπάλημα 657
Palæstra hominum coërtrix 345. cum Luciano concubans 346. Hipperchi ancilla 341. 407
Pallas ex Iouis cerebrō nata 687 689. à quo primò producta, & quando ibid.
Pallium in Cynicorum insignibus 552. (413
Pallor cuius rei signum
Pancrates in arte magica excellens, quæ miracula arte magica exercuerit 597
Pan Mercurij filius, amator 14. eius ditio, exercitia 16. amicę 17. forma 14. cur talis 15. deus Arcadiæ 18
Pani fons in India sacer 620
Pānus lacer 642. 660
Pantheæ mulieris oratio 304. 305
Papauer podag. medetur 694. 699
Parasitica ars 480 481. artes alias in quo excellat 486. 469. an inter artes numeranda 484 485. an honesta & vtilis 533
Parasiticæ, sicut aliarū

artium, nullus professor 499 eiusdem definitio 486. finis 488.489. eius nomẽ quomodo apud veteres audierit 537 principiũ generosũ 500. 501. descriptio 538
παρασιτικὸς etymon 535
Parasitus sua arte gaudet 483
Parasiti felicitas 501. nomẽ apud veteres honorificum 537
Parasiti sæpe feriantur 498. detymones dicti 492. bestijs cur formidolosi 526 eorũ vita 526 527, &c. bello apti 512.523
Parasitandi eadem vbique ratio 505 506
Parcæ omnia decernũt 438 448.474. cur sic dictæ 474
Parembole 732. quid sit 741
Parrhisiades seu Lucianus qualis extiterit 161 quos conuicijs infectetur 173. auro ac placenta hamũ inescat 183. quos pisces capiat 185. crimine soluitur 175. eius liber blasphemijs refertus 162 oratio pro seipso 164 in aduersarios actio permittitur 176
Pasiphaë tauro cur copulata dicatur 261
Pastinaca podagræ vtilis 694.699
Patrocly parasity 519. eiusdem laudes & obitus 520
Patrocli morientis vox 521. eius dictũ, quo parasitus affirmatur ibidem.
Pedum officium 806
Peliæ opinio 307
Pelichus 577. eius statuæ mirabiles actiones 576 577. &c
Penelope Panos mater 15. eius parẽtes ibid.
Penthele pagus Atticus 473
Peplion agreste 694
Pera in Cynicorum insigni

ſignibus 552
Perilaus artifex ingenioſus 236. bouem fabricatus 237. eo ſupplicij genere quod excogitauerat, affectus 237.238
Peripateticus quanti vendatur, & qualis 126. duplex ibid.
à Peripatetico quid diſcendum 126
Περιέστην αὐτὸν 830
Περιστερὸν maſculino genere 833 (5
Perithous Iouis ſpurius
Perſica folia podagræ medentur 694
Πέταμαι antiquum ver-verbum 654
Petroſelinon 698
Phaëthon Solis filius falsò creditur 261
Phaêthontis ſorores in populos cõuerſæ 262
de Phaëthonte fabula falſa ibid. & 270
Φακὸν varia ſignificat 833.844
Phalaris vt imperium obtinuerit 224. vt adminiſtrârit 226
ſatellib. munitus 230. crudelitatis accuſatus ibid. à Delphis conſilium petit 229. cur illis æneum bouem miſerit 239. eius genus 224. de ſe ab inſidijs tuendo conſiliũ ibid. cuius opera ei detectæ inſidiæ 228 contra eum ciues concitati 227. de eo falſa crudelitatis ſuſpicio 223
Phalli, ſiue priapi Iunoni ſacrati 761. 801 in eorum vnum quotannis bis aſcendit 778. qua de cauſa ibid.
Pharmaca varia à medicis podagræ fruſtra adhiberi 694
Phidias Iouis imaginẽ vt retractauerit 317
Philemon 211 (679
Philomela Ityn genuit
Philippidis mors 196
Philippus Alexandri perſuaſionem increpat 38. quomodo à

Demosthene depingatur 44
Philosophia vnde cognoscatur 149 in iudicem electa 145. sola verax 151 mansueta & mitis 159. propter flagitiosos philosophos malè audit 168. scommatibus splẽdidior 150. à Luciano cõuitijs lacessita 140. par pari referens 150
Philosophiæ causæ disceptandæ commissæ 151. habitatio 147. ad eam accedere an sit opus 149. eius falsi amatores 166. eius hypocritæ vnde dignoscendi 181. 182
de Philosophia diuersę sententiæ 503
Phlilosophicæ sapiẽtiæ finis 128. 129
Phryges Atti clamorẽ faciunt 678
Phryni serpentes 568
Philosophus quãti emptꝰ 129. cur nihil sciat 128
Philosophi & parasiti comparatio, quoad corpus attinet 512
Philosophi stateræ ad quid ibid.
Philosophi affectibus multis subiacẽt 530
Philosophi sæpe parasiti 506. ijdem auari 527. ingrati 141. iracundi ibid. in venaliciũ deducti 164. ipsi ne, an parasiti feliciori fato absumãtur 532
Philosophorum prata 142. de dignitate contentio 179
Philosophos non esse bello aptos 513. 515. 524 (664
Phinea multa p̃dixisse 671
Phineus 671
Pietas, fons virtutũ 337
ad πλώιμα ἔξαι quomodo respondendũ 828
Pisces muti 187. in sacra ciuitate sacri 795
Φοινικήιαν 652
Phrixus aureo ariete p aërem vectus 260
Plantaginem podagræ adhi-

adhiberi 694.698
Plato 190. Diogenem instruit, vt rectè accusationē instituat 158. etiam parasitus fuit 409. eius de inuitantibus cōuiuas dictum 487. eius laus 157. eiusdē cur nati simus aliud 539
Plesthenes podagricus πολὺ ἐμὰ 832 (715
Pluto inferorum rex 586 largus 688 989. podagram aluit ibid.
Podagra 672.674. tarda appellatur 711. ex quiete & crapula quo modo curanda 744. eius parētes & patria ibid. quæ tormenta afferat 673. quib. se facilē præbeat, & quib. non 669. huius principiū 737. eius vim an vllū pharmacum cōpescat 717. vires vbi primū apparuerint 688 etymologia 674. 696. 709. 745. sacra quæ 689. quod tempus dicatum 696.697. incurabilis à quibusdam habetur 678
Podagræ mederi vt conent medici 693.706
Podagricus 683
Podagrici dolores quādo potissimùm moueantur 691
Podagricos quid consoletur 723
Pœnis infligendis neamo gaudet 233
Poëtæ & pictores liberi 323.337
Poëtis veritas non est curæ 456
Poërarū materia adulandi 309
Pollux in facie vulneratus 22.25. quomodo à Castore internoscatur 25
Polyidus 664
Polygnotus pictor 280
Polyphemus 651
Populi diuersi, diuersos deos colunt 90
Potamogeitō 694.698
Priamus podagricus fuit 715.719.720

Proborum apud inferos habitationes 77
Prodicus Cius 215
Prometheus cruci à Ioue affigitur 87
Προκόπτειν ἐν τοῖς μαθήμασιν
Progne 681 (831
Protesilaus dux Thessalorum 716. 720. podagricus ibid.
Proxenides certaminũ iudex 216 (844
Ταυλάβλικον ῥῆμα 832.
Psyllion podagrico vtile 694.700
Ptolemæi ordo epistolæ inuersus 202
Ptolemæus, cur Soter dictus 46
Pulchritudo absoluta quæ 285
Punici pomi cortex podagricũ iuuat 694 700
Purpura piscis 813 eo tinguntur panni ibid. & 814
Pyra festum 792. quo tempore, & quibus ceremonijs peragatur 792.793, &c.
Pyrrhias 585
Pyrrhus post Alexandrum secundas tenet 202. quid potiss. precaretur ibid.
Pythagoras Phalarim inuisit 235. ab. Eleusinis sacris cur prohibitus 630. quid post quinquennij silẽtium doceat 102. 103. venalis prouocatur 101. quid sciat ibid. vbi institutus, eius cõmone faciendi modus 102. decem drachmis emitur 105. vnde voluerit exordiũ sumi 197. eius iusiurádum 103. cibus 104
Pythagoram animatis victitasse ꝓbatur 132
Pythius Lydo ambiguè respondit 461. eius de misso dono sententia 245
Pytiocamptes maleficus 435.

R

RAnę coctę ad podagrã vsurpatæ 695. 704

Res humanę calamitosæ 113
Res sumptuosæ diuitibus indigent 112
Reipublicę administrándę grauis, puincia 227
rerum magna perturbatio 433.452
Rhea dea 759. 801
templum eius ab Atto extructum ibid.
pueros adamat 87
Rhetoricæ cum parasitica collatio 503. de eadem diuersæ sententiæ 503.504, &c.
Rhetores bello non aptos 513. varijs affectib. subiacét 530. 531, &c. degrauantur varijs 165 (647 ῥησιμισθῶν barbarũ esse
Risus Sardonius 473
Rex cur Græcè ἄναξ nuncupetur 547
Rhoxane virgo depicta 216
Rododaphne cognomen 650
Rubetæ podagræ medentur 695.704.

S

SAcra Syriæ ciuitas 748. vnde nomen hoc sit sortita ibid.
Sacræ ciuitatis templũ religiosissimũ 754. ex varijs gentibus illuc diuitiæ allatæ ibid. de eo variæ sententię 755.756, &c.
Sacrense templum quale, aut quomodo formatum 780.781 eius sacerdotes & sacrificia 789. 790. eius templi authores 762.763. in eo ædificando quantum tẽporis consumptum 769. eius situs 777
Sacrifici in sacris Cyclopi similes 92
Salmoneus suæ temeritatis pœnas luit 722
Saluere verbo nullum tempus præfinitum 169. huius verbi duplex significatio 195 eius vsus ibid.
Salutis cura meritò prima 204

Sapientem fœnus exercere an liceat 123
Sapientes quibus signis dignoscendi 182
Sapientiæ falsi amatores vt erga amicos affecti 172
Sappho à Socrate laudata 295
Sardanapalus mollis 467.478
Sardanapali epitaphiũ 478
Saturnus cur vinculis alligatus dicatur 263
Satyris locus sacer apud Indos 620
Scepticus philosophus 134
Sciron maleficus 435
Scurra pro assentatore à Luciano accipitur 337
Scythæ homines Dianæ mactant 45.93
Seculum quid 114
Seleuci de diademate dictum 547
Semiramis 696.697. 784.800.801
Semiramidis simula chrum cur dextra æ. dem Iunonis demonstret 788
Senes etiã à morte abhorrent 71
Senem à decoro deflectere an tolerãdũ 194
de Sene misero, qui etiã inuitus moritur 71
Sepis nomẽ ob barbæ spinositatem attribui 650
Serpentes incantamentis ex regione quadã coacti 568
Seruus qualis esse debeat 388
Seruis res dominorum cognitæ 344
de Seruo quodam Lybico, sacrilego, & eiusdem pœna 579
Sileni fons 620. huic locus in India sacer 620
Simia manè apparens malum omen 640
Simiã sub leonina pelle fouere 560.608
Simonides 626
σιτᾶσθαι quid 535

σῖτον quid ibid.
Sitis in Tantalo supplicij genus 54
Sisyphus 672
Socrates solus ex philosophis in bellũ egressus 516. irrisus 162. qualis amator puerorũ ibid. ꝓclamatur venalis 115. quanti vẽditus ibid. eius dogmata 116. doctrinę summa 107. genus 828. is, quos in sermone peccãtes arguerit ibid.
στοχάζομαι ἄπτου 831
Sol geminus, prouerb. 642
Solis cur non exhibenda imago 784.785
solœcissantẽ deprehendere cuius sit 825
Sontes an iure puniantur 78
Sophista quidem Apophradis vocabulum deridet 634. is ob id obiurgatus ibid.
Sostratus prędo 76. ei9 nequitiæ conuictus, peccatorũ causam in fatum tàansfert 77
Spadones manè apparentes, malum omẽ 640
σφενδικίζειν inusitatum 647
Stellarum erraticarum alię mares, alię fœminæ 259
Stellis nomina non sorte indita 254
Stratonice regina Assyriorum 762. à priuigno adamata, & vt illi cesserit ibid. Cõbabũ adamauit 769. Cõbabo cõmissa 766 eiusdem somniũ de extruẽdo Iunoni tẽplo 765. factum ridiculum 309
Stultitiæ finis 657
Sues à Gallis non sacrificijs adhibentur 795
Syllogismus minister publicus 176
συμπατριώτης ἐστί μοι 829. 843.
συνετάξατό μοι 830.843

συνηχεῖν τῷ αὐτῷ ibid.
Syria 799
Syrus rei imagicæ peritus 574.

T

TAntalus sitiens 53. 677. is quo potu egeat 54
Taurus ab Ægyptijs cultus 256. æneus nouũ ſupplicij genus 237. æneus trium maximarum rerum monumentum 244. is Apollini dicatus 239
Taurum ab Apollinis tẽplo arceri turpe 246
de Tauro non reſpuendo oratio 243
θάτερον τῶν πινάθων, non benè dictum 654
Tegumenti vſus 806
τετυφέα 831
Telephus multa prædixit 664
Templa Ægyptia 749
Terra in communi à natura conſtituta 807
Thamyris 142
Thebani 45
Thebæ duplices, prouerbium 642
de Theopompo dictũ ſophiſtæ 653
Theſeus Herculis diſcipulus 816. eius veſtitus ibid.
Theſſalia 339. 405
Thetis Iunonem educauit 687
Thraces 44
Thus podagricum iuuat 694
Thuris ſuffitus cerebro vtilis 697
Thyeſtes 85. aſtrologus 259
Timocles deorum partes tuetur 451
Timoclis Stoici contra Damin diſputatio 429. 441. eadem reſtaurata 451. loquela qualis 441
Timocrates 235
Tiſias 655
Tormenta, podagricæ veſaniæ principes 717
Tragicus mimus 167
Trapezita & nummularius idem ſignificant

cant 542
προπομάθηλας barbara vox 647
Trœzeniornm de contrahendis matrimonijs lex 798
Troiæ conditores 95
πρῶον μιωσῖν antiquum 654
Tychiades 481
Tyranno cur infesti homines 231
Tyranni Græcorum sapientes 233
Tyrannorum res vt fabula de Hydra 233. Græciæ orationes in templis 232.

V

VAlere verbũ à Platone quomodo vsurpatum 197. cui tempori conueniat 193. cæteris salutandi verbis cur antepo nendum 200
Venus ex æthere nata 687.688.vbi & à quibus educata ibid. cum Marte versata 12. à Diomede vulnerata 457.de ἔρωτ filij nequitia cõqueritur 8. Vulcani vxor 11. Apollini minùs propitia 12
Veneris imago apud Cnidios 421.ex qua materia ibid.
Veneris supercilia à Praxitele vt sint formata 278
Veri sapientes quo signo signati 181
Veritas nullius de causa mentitur 154
Veritatis de segregandis malis à bonis cõsilium 181. habitus 152. vestis vsus 806
Veteres diuinationib9 maximè vtebantur 264
Victus nimius studijs incommodus 499
Victu egentes nõ sunt parasiti 529
Vinosis nonnihil tribuendum 618
Vir bonus inuitus de alijs sumit suppliciũ 234

Virginum

Virginum corruptiones nefariæ 227
Vlmus 691
Vlyſſes Ithacę princeps 716. podagra laborauit ibid. inferos penetrauit 265. ſolus Aiaci opponitur 75
Vlyſsi ignoſcendum, quòd arma appetierit 74
ad Voluptatem quæ requirantur 494 495, &c. quæ item cum ea coniuncta ſint ibid.
Voluptatem Epicurúsne, an paraſitus magis aſſequatur 492. 493. eiuſdem deſcriptio ibid.
Vrinæ vſus 706
Vſuras colligere, idem quod ſyllogiſmos cõcludere 123
Vtis Vlyſſes 652
Vulcanum ex Iunone ſine patre natum 86
Vulcanus claudus 11. pulcherrimas duxit vxores, & eæ anſe inuicẽ æmulentur ibid. de Vulcano fabulæ tolerandæ 87
Vulgi natura 161
Vulpes coactę podagrę adhibitæ 695. 705.

Y

Υβείσαν & ὕβεις quid 836
ὑγιάνειν 204. teſſera militibus datur 202. ſignificationes 198
ὑπαλάλλειν καὶ ἐναλάλλειν 837.

Z

Zamolxides fugitiuꝰ à Thracibus cultus 460
ζυγομαχεῖν 831. 844.

TERTII TOMI INDICIS FINIS.